

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ
ΠΡΩΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΩ

ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ

Εκδόσεις ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΩ
ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Θ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ
ΠΡΩΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΩ
ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ

ΙΟΥΛΙΟΣ 1983
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφή τοῦ συγγραφέως

A handwritten signature in black ink, consisting of several stylized, overlapping loops and vertical strokes, positioned centrally on the page.

* Απαγορεύεται ἢ ἐν μέρει ἢ ὀλοκληρωτικὴ ἀναδημοσίευσις τοῦ βιβλίου ἀνευ ἐγγράφου ἀδείας τοῦ συγγραφέως.

**Τό βιβλίό αυτό αφιερώνεται στην Ἁγία Μνήμη τῶν
Νεκρῶν τῆς Ναούσης καί ἰδιαίτερα στόν Ἄγνό Ἑλ-
ληνολάτρη ΘΕΟΔΩΡΟ ΛΑΝΑΡΑ πού προσέφερε όλό-
κληρη τή ζωή του γιά τή Νάουσσα καί τό λαό της.**

**Ἀφιερώνεται ἀκόμη στή Μνήμη τοῦ ἀγαπημένου
μου ΜΑΡΙΟΥ τοῦ εἰκοσιεξάχρονου παιδιοῦ μου, πού
σκοτώθηκε στίς 8 Δεκεμβρίου 1981 στήν Ἀμερική
κατά τήν διάρκεια ἐκπαιδευτικῆς πτήσεως.**

ό συγγραφεύς

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗ

Σε μία περίοδο πλάνης και συγχύσεων, πού οι ἐλεύθεροι θεσμοὶ ἀπειλοῦνται, πού ἡ ἱστορία τοῦ τόπου πλαστογραφεῖται καὶ ἀλλοιώνεται, πού οἱ δολοφόνοι θεοποιοῦνται καὶ τὰ θύματα των ὑβρίζονται ὁ πρῶν Ὑπουργὸς κ. Δημ. Θ. Θεοχαρίδης ἔγραψε τὸ βιβλίο του ὑπὸ τὸν τίτλο ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΩ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ.

Στὶς σελίδες του περιγράφονται μὲ γλαφυρότητα, σαφήνεια καὶ ἀντικειμενικότητα, γεγονότα συγκλονιστικά, φρικαλέα ἐγκλήματα καὶ εἰδεχθεῖς πράξεις τίς ὁποῖες δέν μπορούσε νὰ συλλάβῃ ἢ πιὸ τολμηρὴ φαντασία, καὶ πού σ' ὄλους φυσικοὶ καὶ ἠθικοὶ αὐτουργοὶ ὑπῆρξαν στελέχη καὶ ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε.

Ὁ συγγραφεὺς πού ἐρεῦνησε πιθαμὴ πρὸς πιθαμὴ τὴν περιοχὴ πού διαδραματίσθησαν τὰ φρικτὰ γεγονότα κατὰ τὴ μαύρη περίοδο 1943 - 1949, μὲ τὴν γραφίδα του σχίζει στὴν κυριολεξία τὸ προσωπεῖο τῆς λεγομένης Ἐθνικῆς Ἀντίστασης καὶ παραδίδει στὴν κρίση τοῦ λαοῦ μας ὁλόκληρο τὸ Κ.Κ.Ε. σάν συγκρότημα δολοφόνων καὶ προδοτῶν.

Τὸ βιβλίο αὐτὸ στὴν οὐσία ἀποτελεῖ ἓνα σκληρὸ ντοκουμέντο πού πρέπει νὰ διαβασθῇ ἀπὸ τὴν παραπαίουσα πολιτικὴ, πνευματικὴ καὶ κάθε ἄλλη ἡγεσία τοῦ τόπου μας πού πρέπει νὰ γίνῃ κτῆμα ὄλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ἰδίως τῶν νέων στοὺς ὁποίους στρέφεται ὁ κομμουνισμὸς, μὲ σκοπὸ νὰ τοὺς μεταβάλῃ σὲ φονιάδες ἀλλὰ καὶ ὄργανα τῶν προδοτικῶν του ἐπιδιώξεων. Ὅπως τονίζει καὶ ὁ συγγραφεὺς οἱ Νέοι τῆς Ἑλλάδος θὰ πρέπει νὰ διαμορφώσουν ξεκάθαρη γνώμη γιὰ τὸ ποιὸς εἶναι ὁ κομμουνισμὸς ὑπὸ οἰοδήποτε σχῆμα καὶ προσωπεῖο καὶ ἂν ἐμφανίζεται.

Οἱ νεκροὶ τῆς Ναούσσης δέν ζητοῦν ἐκδίκηση ἀλλὰ δικαίωση γιὰ τὴν θυσία τους.

Οἱ ἄνιοι αὐτοὶ Ἕλληνες πού σφαγιάσθησαν ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε. προσπαθοῦν ἀπὸ τὸν τάφον τους νὰ προσφέρουν μιὰ ἀκόμη ὑπηρεσία στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν λαὸ τῆς.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

“Όταν άρχισα νά γράφω εἰς τόν «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΟΡΡΑ» τό χρονικό τοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΑΚΕΛΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΣΗΣ ἀπέβλεπα σέ δύο στόχους. Κατ’ ἀρχήν νά θυμίσω στό λαό μας τά ἐγκλήματα πού διέπραξε ὁ κομμουνισμός εἰς βάρος τοῦ τόπου καί ἐν συνεχείᾳ νά ἀποτρέψω τό ἱστορικό λάθος στό ὅποιο βιαζόντανε νά φθάση ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς γιά νά ἀναγνώριση σάν Ἐθνική Ἀντίσταση τούς πῶς στυγνοῦς ἐγκληματίες πού γνώρισε ποτέ ὁ τόπος.

Γράφοντας τό μαῦρο χρονικό τῆς χαροκαμένης Νάουσας ἠθελα νά βοηθήσω κυρίως τούς νέους τῆς Ἑλλάδος γιά νά μάθουν ἀλήθειες, πού ἐντεχνα κρύβει ὁ κομμουνισμός καί οἱ συνοδοιπόροι του καί νά ἀποκαλύψω στό δύσμοιρο λαό μας τό πραγματικό προσωπεῖο ἐκείνων πού ἐμφανίζονται σήμερα σάν ἥρωες, ἐνῶ, καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, θά ἔπρεπε τουλάχιστον νά μένουν στήν ἀφάνεια γιά νά μήν προκαλοῦν τήν ὀργή τῶν θυμάτων τους.

Στό χρονικό αὐτό ἔγραψα λιγώτερα ἀπ’ ὅσα συνέβησαν στήν αἵματοβαμένη περιοχή τῆς μαρτυρικής Ναούσης. Ἀπέφυγα ν’ ἀναφεθῶ στά ὀνόματα τῶν σκληρῶν ἐκτελεστῶν πού τώρα θά τιμηθοῦν σάν «ἥρωες» τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης. Δέν ἠθελα νά τούς παραδώσω στήν περιφρόνηση καί στόν στιγματισμό, γιατί πίστεψα ὅτι ὁ χρόνος πού μεσολάβησε ἀπό τήν περίοδο πού διέπραξαν τά ἀπαίσια καί εἰδεχθῆ ἐγκλήματα τους θά τούς ἔχει φρονηματίση. Θά τούς ἔχει κάνει νά μεταμεληθοῦν γιά τίς πρωτοφανεῖς σέ ἀγριότητα ἐκτελέσεις ἀθῶων συνανθρώπων τους μέ τούς ὁποίους δέν τούς χῶριζε καμμιά προσωπική, οἰκογενειακή ἢ οἰκονομική διαφορά.

Δέν κατονόμασα ὁμως τούς κατά παραγγελίαν δολοφόνους, γιατί πίστευα καί ἐξακολουθῶ νά πιστεύω ὅτι οἱ ἐντολεῖς των, δηλαδή ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τοῦ ΕΛΑΣ ἦταν ὑπεύθυνη γιά ὅσα συνέβησαν στή μαύρη ἐκείνη περίοδο. Γιά μένα οἱ αὐτουργοί τῶν εἰδεχθῶν ἐγκλημάτων τῆς Ναούσης, τῆς Ἀρδαίας τοῦ Μελιγαλά, τοῦ Φεναιοῦ, τοῦ Γοματιοῦ, τοῦ Κιλκίς τῆς Ἀρναίας καί τῶν ἄλλων περιοχῶν πού σφαγιάσθησαν ταπεινοί ἄνθρωποι ἀλλά ὑπέροχοι Ἕλληνες, εἶναι καί αὐτοί θύματα τοῦ ἐγκληματικοῦ μηχανισμοῦ πού θέτει σέ ἐφαρμογή ὁ κουμμουνισμός, προκειμένου νά ἐπιτύχη τῶν στόχων του. Οἱ κατ’ ἐντολήν τοῦ Κ.Κ.Ε. δολοφόνοι εἶναι διατεθειμένοι νά ἐκτελέσουν καί αὐτούς ἀκόμη τούς γεννήτορας τους ὅταν

τό Κόμμα του έγκλήματος και τής προδοσίας – όπως τό χαρακτηρίζει ό Γεώργιος Παπανδρέου – προστάζει.

Τό γεγονός όμως ότι ή Βουλή, δηλαδή τό ΠΑΣΟΚ και τό Κ.Κ.Ε., έπήφισαν τό Νομοσχέδιο πού άναγνωρίζει σαν Έθνική αντίσταση τούς σφαγείς του λαού μας, τούς βιαστές των Έλληνίδων και τούς άρπαγες των περιουσιών πτωχών ανθρώπων, μου υποχρεώνει νά γράψω τό πόνημα αυτό.

Έγώ ό ταπεινός πολίτης γράφω για νά τιμήσω τούς 59.876 νεκρούς πού κατεσφάγησαν σ' όλόκληρη τή Χώρα, από τούς «ήρωες» τίς Έθνικής Αντίστασης» μιά πού στην διάρκεια των συζητήσεων πού έγιναν στην Έθνική αντιπροσωπεία δέν βρέθηκε κανένας για νά μιλήσει για τή θυσία τους, στιγματίζοντας τό φρικαλέο και όμαδικό αυτό έγκλημα του Κ.Κ.Ε.

Αντίθετα μια πτέρυξ τής Βουλής και ένα μεγάλο μέρος του λαού μας δέν παύει νά θρηνολογεί για τό σκοτωμό στο Πολυτεχνείο τής άνύπαρκτης Ίλεάνας, και χωρίς ίχνος δισταγμού νά φορτώνει στη χλιοβρισμένη δεξιά τόν θάνατο του άτυχου Γρηγόρη Λαμπράκη, άγνοώντας τό δικαστικό πόρισμα, πού δέν αφήνουν περιθώρια για εύθύνες για τήν όγκώδη αυτή παράταξη πού αντίθετα μόνο θύματα θρηνοούν από τή δράση των Κομμουνιστών.

Και τώρα είναι ανάγκη νά δώσω μια έξήγηση:

Θέλω νά βεβαιωθούν όσοι τό διαβάσουν ότι ή μόνη μου αντίθεσις μέ τόν κομμουνισμό, είναι ή Ελλάδα, ή Δημοκρατία, ή πραγματική έλευθερία και ό τρόπος μέ τόν όποιον αυτός αντιλαμβάνεται τήν ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Αυτές τίς Ίδέες, αυτά τά Ίδανικά πού άρνεϊται στην πράξη ό κομμουνισμός, – έστω και αν έντονα τάς διακηρύσσει προκειμένου νά παραπλανήση και νά παγιδεύση τό λαό μας – δέν τίς πιστεύω άπλώς, αλλά άποτελούν τήν πραγματική μου θρησκεία. Είμαι Έλληνολάτρης, πιστεύω στο Θεό και τιμώ τόν άνθρωπο σαν άκατάλυτη αξία. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι τό βασικό γνώρισμα κάθε εύνομουμένης Πολιτείας και παραμένω άμετακίνητος μαχητής των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων του μοχθούντος ανθρώπου.

Δέν είμαι μπουρζουάς για νά φοβούμαι ότι τυχόν επικράτησις του κομμουνισμού θά ζημιώση τά οικονομικά μου συμφέροντα. Ανηκοντας στην κατηγορία των ανθρώπων πού βρέχουν τό ψωμί τους μέ ιδρώτα, σήμερα, λόγω ηλικίας ζω μέ τήν σύνταξη μου.

Στην πενηντάχρονη δράση μου βρέθηκα πάντοτε αντιμέτωπος των μεθόδων και τής τακτικής πού άκολουθοΰσε ό κομμουνισμός προκειμένου νά παγιδεύση τούς εργάτες των πόλεων και τής ύπαιθρου. Μέ τήν ιδιότητα του Έθνικού και κοινωνικού μαχητού, γνώρισα από κοντά τόν κομμουνισμό. Τόν συνήνησα και τόν

άντιμετώπισα στόν χῶρο του συνδικαλισμου. Τόν ἐξησα σάν ὑπονομευτή τῶν ἰδανικῶν τῆς Πατρίδος καί τῆς θρησκείας. Τόν παρηκολούθησα καί τόν ἀντιμετώπισα στήν ἀντεθνική καί στήν ἐγκληματική του διαδρομή δρῶντας πότε ἀπροκάλυπτα καί πότε ὑπό κάποιο παραπλανητικό καί συγκεκριμένο προσωπεῖο πιστεύοντας ὅτι κατ' αὐτόν τόν τρόπον θά προσεταιριζετο εὐχερέστερα τίς εὐρείες λαϊκές μάζες.

Ἔτσι ὀφείλω νά κάμω μιὰ δημόσια ἀναγνώριση. Ὁ κομμουνισμός πλεονεκτεῖ ἐναντι τῶν ἄλλων ἀστικῶν λεγομένων κομμάτων, σέ ὀργάνωση, σέ προγραμματισμό καί σέ πειθαρχημένη δράση. Πέραν τούτου, διαθέτει στελέχη καί ὀπαδούς πού εἶναι ἀποφασισμένοι χωρίς κανέναν δισταγμό νά διαπράξουν κάθε προδοσία καί ἐγκλημα πού θά προστάξῃ ἡ ἡγεσία τους. Διαθέτει τεράστια οικονομικά μέσα γιά τά ὅποια ἡ ἐθελουφλοῦσα Πολιτεία καί κυρίως οἱ ὑπεύθυνοι της δέν ἠθέλησαν ποτέ νά ἐρευνήσουν, καί νά ὀμιλήσουν στό λαό μας γιά τήν προέλευση καί γιά τούς σκοπούς πού τά χρησιμοποιεῖ.

Ἄν ὀμιλοῦσαν οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ τόπου, ὁ κομμουνισμός θά ζοῦσε σέ ἠθική καί πολιτική ἀπομόνωση. Θά εἶχε τή θέση πού παλαιότερα θρισκόντουσαν οἱ λεπροὶ τῆς Σπιναλόγγας. Δυστυχῶς γιά τήν Ἑλλάδα καί τό λαό της, ὁ καιροσκοπισμός, ἡ φιλοδοξία, ὁ ὑπολογισμός καί ἡ φοβία, συντελοῦν ὥστε οἱ ποῖο μεγάλοι φονιάδες νά ἐξομοιοῦνται μέ τόν Θεόδωρο Κολοκοτρώνη καί οἱ σφαγεῖς ἀγνῶν Ἑλλήνων νά ἐμφανίζονται ὡς ἡγέται κομμάτων στή Βουλή, ὀμιλῶντας χωρίς ἴχνος ἐντροπῆς γιά Ἐθνική ἐνότητα καί ὀμοψυχία καί γιά λήθη τοῦ παρελθόντος.

Κι ἐνῶ ζητοῦν ἐπιτακτικά τήν Ἐθνική ὀμοψυχία ἐκδίδουν σειρὰ βιβλίων, προβάλλουν ἀπό τήν τηλεόραση ψεύτικα ἀλλά προκλητικά σήριαλ καί δημοσιεύουν ἄρθρα καί πραγματεῖες γιά φόνους πού διέπραξε ἡ δεξιά κατηγορῶντας τό σύνολο τῆς παρατάξεως αὐτῆς. Τηροῦν ὁμως σιγὴν ἰχθύος γιά τό ὄργιο τῶν σφαγῶν πού διέπραξαν οἱ «ἠρωες» τῆς Ἐθνικῆς ἀντίστασης μέ θύματα τούς ἀθῶους καί ἀγνοῦς Ἑλληνες. Ἔτσι ἀντί γιά ὀμοψυχία δέν ἔχουμε ἀπλῶς τήν ἀναμῶχλευση τῶν παθῶν, ἀλλά τήν πῖο χυδαία πρόκληση τῶν θυμάτων ταυτόχρονα μέ τήν κακοποίηση καί πλαστογράφηση τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἱστορίας.

Τραγική ἡ Μοίρα τοῦ τόπου ὅταν οἱ τεταγμένοι νά ὑπερασπίσουν τά ἱερά καί ὄσια τοῦ ἔθνους κινοῦνται ἀπό ὑπολογισμό ἢ διστάζουν νά δώσουν τή μάχη τῆς ἀλήθειας. Τραγικότερη ὁμως ἡ τύχη τῆς Πατρίδος ὅταν ἡ ἱστορία κακοποιεῖται, πλαστογραφεῖται καί ἀλλοιώνεται κατὰ τά συμφέροντα καί τὰς ὑποδείξεις ἐκείνων πού ὑπονομεύουν τά συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος καί τούς ἐλεύθερους θεσμούς.

Όταν έγραφα εις τόν «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΟΡΡΑ» γιά τό μακελλειό τής Ναούσης, ένας πολίτης τής πόλεως αύτής στέλνοντάς μου δυό έπιστολές μέ ύπογραφή «ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ» άφου μου έδιδε πολύτιμα στοιχειά γιά γεγονότα και όνόματα πού έδρασαν κατά τρόπο έγκληματικό και άντεθνικό στην ίδιαίτερα του Πατρίδα – και πού δέν τά έχρησιμοποίησα μιά πού ήταν άδύνατο νά τά διασταυρώσω – μου καθιστούσε προσεκτικό γιά τό τόλμημα μου νά γράψω γιά τήν προδοτική και έγκληματική δράση του κομμουνισμού. «Σέ παρακολουθούν – έγραφε – και σέ κάθε σου βήμα είναι έτοιμοι νά σου πλήξουν, φθάνοντας άκόμη και στην άφαίρεση τής ζωής σου».

Άγωνίσθηκα νά μάθω ποιός ήταν ό έπιστολογράφος μου πού έξεδήλωνε ένδιαφέρον γιά τήν ύπόθεση πού άγωνιζόμουν νά φέρω εις πέρας, αλλά και γιά μένα. Δυστυχώς δέν έπέτυχα νά τόν άποκαλύψω, όχι γιά νά τόν εύχαριστήσω άπλώς γιά τίς πληροφορίες πού μου έδινε και γιά τούς φόβους πού έξέφραζε γιά τήν τύχη μου, αλλά γιά νά πώ, σάν γνήσιος Μακεδών πού είμαι, ότι κανέναν τρόπο δέν μου κατέχει όταν κάμω τό καθήκον μου πρός τήν Πατρίδα. Στην Έλλάδα όφείλουμε νά κάνουμε συνείδηση ότι όλοι χρωστάμε χωρίς Έκεινη νά μάς όφείλει άπολύτως τίποτε. Στο λαό μας πάλι όφείλουμε νά είμεθα είλικρινείς και πρό παντός σαφείς και άντικειμενικοί έννημερώνοντας τον γιά όσα γίνηκαν ή και όσα συντελούνται στον Έλλαδικό χώρο. Μόνον κατ' αύτόν τόν τρόπο τόν βοηθούμε ν' άποφύγη τίς παγίδες πού του στήνουν οι ποικιλώνυμοι προπαγανδιστάι τών πολιτικών συγκροτημάτων πού κινούνται σέ παράνομα πλαίσια. Σ' αύτόν τό λαό πού μοχθεϊ και προσφέρει γιά τόν τόπο έχουμε χρέος νά μήν κρύβουμε τίποτε. Νά τήν λέμε πεντακάθαρη τήν άλήθεια γιά τά γεγονότα πού σφράγισαν τήν πορεία του τόπου διαμορφώνοντας τήν πραγματική και άπαραχάρκτη ιστορία.

Έτσι λοιπόν χωρίς νά ύπολογίζω σέ κανέναν είδους φόβο, θά ιστορήσω τά όσα έγιναν στή Νάουσα στή μαύρη περίοδο 1943-1949. θά είμαι εύτυχής εάν διαβάσουν τό βιβλίο μου οι συμπράξαντες εις τήν ψήφιση του Νόμου γιά τήν Έθνική Αντίσταση ή και οι βουλευτάι τής Νέας Δημοκρατίας, πού δέν παρέμειναν στην αίθουσα τής Βουλής γιά νά δώσουν τήν μάχη τής Άλήθειας. Άριθμητικώς άσφαλώς θά τήν έχαναν. Ιστορικώς όμως θά τήν έκέρδιζαν γιά λογαριασμό τής Έλλάδος και του λαού μας. θά όμιλούσαν στή Βουλή γιά τήν έγκληματική και προδοτική δράση του ΕΛΑΣ και θά ξεσχιζαν τό προσωπείο του Κ.Κ.Ε.

Έτσι ή συζήτησις αύτή τής Βουλής, θά έξελλίσετο σέ πραγματικό Βατερλώ γιά κείνους πού χωρίς κανέναν δισταγμό, έπεζήτησαν και έπέτυχαν διά Νομοθετήματος νά δικαιώσουν και ως έπίκειται νά

συνταξιοδοτήσουν τούς άπεχθεις και άπαίσιους δολοφόνους του Έλληνικού λαού.

Θά είμαι πανευτυχής εάν τό ταπεινό αυτό πόνημα μου, φθάσει στά χέρια τών πνευματικών μας ανθρώπων, πού δέν μπορώ νά έξηγήσω κάτω από ποιόν ύπολογισμό άδρανούν και άδιαφορούν για τήν έπικίνδυνη και όλισθηρή πορεία του τόπου, όδηγώντας έτσι τά Έλληνικά νειάτα άλλοι συνειδητά και άλλοι από άδιαφορία ή ύπολογισμό στό δρόμο τής καταστροφής.

Δέν κάμω καμιά συζήτηση για τούς πληρωμένους κονδυλοφόρους του κόκκινου και πράσινου τύπου, ούτε για κείνους πού χωρίς συνείδηση τής άποστολής χρησιμοποιούν τήν δύναμη τής τηλεόρασεως για νά διαστρεβλώνουν γεγονότα ιστορικά, νά παραποιούν μονίμως τήν αλήθεια και νά δυσφημοούν τούς πολιτικούς άντιπάλους, καθυβρίζοντας άγωνιστάς πού έδωκαν τά πάντα για τήν Έλλάδα. Αύτοί σάν άβουλα όργανα «σκληρών» αύθεντών, γράφουν και όμιλούν κατ' έπιταγήν άδιαφορούντες εάν μέ τή δράση τους διχάζουν τόν Έλληνικό λαό και βάζουν κάθε μέρα κι' ένα λιθάρι στό έργο τής Έθνικής καταστροφής πού προπαρασκευάζουν οι μόνιμοι έργάται τής Κοινωνικής άποσυνθέσεώς μας του Φυλετικού μας άφανισμού.

Όλους όμως αυτούς τούς προκαλώ σέ μιá άνοικτή και δημόσια συζήτηση τής αλήθειας. Τούς καλώ νά έμφανισθούμε στήν τηλεόραση ή στό βήμα του τύπου για ν' ανατρέψουν εκεί ύπό τά σκληρά βλέμματα του λαού ή τήν φωτισμένη κρίση του τίς συγκεκριμένες καταγγελίες μου.

Έχουν σήμερα στά χέρια τους τήν δύναμη του κομματικού Κράτους, τών Κνιτών και τών Πρασινοφρουρών. Οι άπειράριθμοι πληροφοριοδότες τους σέ κάθε τόπο, πού αναφέρομαι, γνωρίζουν τά γεγονότα. Είτε τά έζησαν εάν έχουν τή σχετική ήλικία, ή τά έπληροφορήθησαν αλλά και μποροούν νά τά μάθουν από τούς δικούς των πού ύπῆρξαν μάρτυρες τής τραγωδίας πού έκτυλίχθηκε στήν γωνιά αύτή τής Μακεδονίας μας.

Έχουν όμως όλα τά μέσα για νά φθάσουν ως τή Νάουσα και τά χωριά της για ν' αναπνεύσουν τόν άέρα του θανάτου.

Τό τελευταίο φοβάμαι ότι δέν θά τό κάμουν γιατί τρέμουν στήν κυριολεξία από τή δύναμη και τίς διαθέσεις τών νεκρών πού είναι διεσπαρμένοι στις ρεματιές και γενικώς στή γῆ τής περιοχής. Ασφαλώς θά σκέπτονται ότι μπορεί τά άθώα αύτά θύματα τών αίμοσταγών καπεταναίων του ΕΛΑΣ και τής ΟΠΛΑ νά βγοούν από τούς τάφους των για νά ζητήσουν έκδίκηση ή τό όλιγότερο έξηγήσεις για τά αίτια πού ώθησαν τούς όμοϊδεάτας των στό έγκλημα στις λεηλασίες, στις σφαγές και τούς βιασμούς τών Ελλήνων.

Ἐάν φοβοῦνται κάτι τέτοιο ἄς ἡρεμήσουν. Οἱ νεκροὶ δὲν ἐκδικοῦνται ἀλλὰ ζητοῦν ἐπίμονα δικαίωση. Οἱ νεκροὶ τῆς Πατρίδος δὲν θὰ ἤθελαν σέ καμμιά περίπτωση νά ζαναζήση ὁ τόπος τὸν ἐφιάλτη τῶν ἀντιθέσεων, τῶν ἐγκλημάτων καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ διχασμοῦ. Ζητοῦν ἡρεμία. Ζητοῦν ἐνότητα συνοχή καὶ ὁμοψυχία τοῦ λαοῦ μας. Ἐνότητα πραγματική καὶ ὄχι πλασματική καὶ ἀποβλέπουσα σ' ἓνα καινούργιο μακελλεῖο.

Οἱ Νεκροὶ τῆς Πατρίδος συγχωροῦν. Εἶναι κι' αὐτό γνώρισμα τῆς Χριστιανοσύνης ἐναντίον τῆς ὁποίας βάλλουν λυσσωδῶς οἱ ἐχθροὶ τῆς κοινωνίας μας καὶ τοῦ ἔθνους.

Χωρὶς κανένα λοιπὸν φόβο ἄς ξεκινήσουν γιὰ τὴν Νάουσα καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους τόπους πού ὑπῆρξαν ἀνθρωποσφαγεῖα τῶν ἀγνῶν Ἑλλήνων Πατριωτῶν. Νά κάμουν τὴ δική τους ἔρευνα. Καὶ ἂν πληροφορηθοῦν ὅτι στὴν περιγραφή τῆς δράσεως τῶν ὁμοϊδεατῶν τους ὑπῆρξα ἀνακριθῆς ἢ ὑπερβολικός ἄς μοῦ καταγγείλουν σάν κοινὸ συκοφάντη καὶ πλαστογράφο τῆς ἀλήθειας.

Δὲν πρέπει νά διστάζουν γι' αὐτό τὸ ταξεῖδι πού τοὺς προτείνω, ἐάν πιστεύουν ὅτι ἡ χιλιούθριστη δεξιά – ὅπως ἀποκαλοῦν τοὺς πραγματικούς Ἑλληνες – ἀδίκησε τὸ κόμμα «τοῦ λαοῦ» καὶ κακομεταχειρίσθηκε τὴν «Ἐθνικὴ Ἀντίσταση» τοῦ Βελουχιώτη καὶ τῶν ἄλλων σφαγῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν θ' ἀποτολήσουν τὴν ἔρευνα αὐτή, θὰ προχωρήσω μόνος μου μὲ ὁδηγὸ τὴν συνείδησή μου καὶ τὴν πίστη μου γιὰ τὴν ἀλήθεια, γράφοντας τὸ μαῦρο χρονικὸ τῆς Ναούσης.

Σάν τίμιος Ἕλληνας σάν βαθύς Χριστιανός, πιστεύω ὅτι ἡ ἀναδρομὴ στὰ γεγονότα πού διεδραματίσθηκαν στὴ μαρτυρική αὐτὴ γωνιά τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελοῦν ἐκπλήρωση Ἐθνικοῦ καὶ κοινωνικοῦ χρέους πού πρέπει νά νοιώθῃ κάθε πολίτης πού ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν τόπο.

Τὰ στοιχεῖα πού συνθέτουν τὴν ἀφήγησή μου τὰ συνεκέντρωσα γυρνώντας μῆνες καὶ κάτω ἀπὸ συνθήκες καταθλιπτικές τὴν περιοχὴ πού ἐκτυλίχθηκαν τὰ φρικτὰ γεγονότα κατὰ τὴν ἐπίμαχο περίοδο 1943-1949. Συνήντησα συγγενεῖς, φίλους ἢ καὶ ἀπλῶς γνώριμους τῶν ἀδικοχαμένων νεκρῶν. Εἶχα ἐπαφές καὶ μὲ Ἑλασίτας πού πῆραν μέρος ἢ ἔζησαν ἀπὸ κοντὰ σάν αὐτόπτοι μάρτυρες τὰ διαπραχθέντα ἐγκλήματα. Ὅταν μιλοῦσα μὲ τοὺς τελευταίους ἐννοιωθὰ νά μὲ καταλαμβάνῃ πραγματικὸ δέος. Ἡ μεταμέλεια πού ἐδειχναν ἦταν ἐντονη καὶ συγκλονιστική. Μιλώντας γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὶς ὀρδές τῶν δολοφόνων τοῦ ΚΚΕ καὶ τοῦ ΕΛΑΣ ζητοῦσαν ἐπίμονα νά τοὺς κρίνῃ ἢ ἱστορία μὲ ἐπιείκεια. Σκοτώσαμε ἀθῶους κατ' ἐντολήν τοῦ Κ.Κ.Ε., καταστρέψαμε τὸν στόλο. Πλήξαμε τὸ λαὸ μου εἶπαν.

Τὴν ἔρευνά μου τὴν συνεπλήρωσα πηγαίνοντας στὰ Νεκροταφεία τῆς Ναούσσης καὶ τῆς Βερροίας, ὅπου κοιμούνται τὸν αἰῶνιο ὕπνο τοῦ Δικαίου, τὰ θύματα τῆς κομμουνιστικῆς ἀγριότητος. Ρίχνοντας λίγα ἀγριολούλουδα καὶ ἀνάβοντας δυὸ τρία κεριά στούς τάφους τῶν παρεκάλεσα τὸν ταπεινὸ Λευίτη πού βρισκόταν ἐκεῖ, ν' ἀναπέμψη τίς ἐπιβαλλόμενες εὐχές γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν ψυχῶν τῶν σκοτωμένων ἀδελφῶν μας.

Τότε ἄκουσα νά μέ προστάζουν οἱ Νεκροὶ νά προχωρήσω σὸ ἔργο μου. Κι' ἐνῶ στεκόμουν εὐλαβικά μπρὸς στούς ἀπέρριτους τάφους τῶν παλληκαριῶν τῆς Ἑλλάδος, τοὺς εἶδα νά βγαίνουν ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον ἀπὸ τὸ ὑγρὸ χῶμα πού σκέπαζε τὰ κορμιά τους. "Ὅλοι τους ἦταν ἀνήσυχτοι καὶ στὰ σώματά τους εἶχαν ὀλοζώντανες τίς μαχαιριές τῶν δημίων τους, ἐνῶ δυὸ τρία ἀπὸ τὰ κορμιά τῶν Νεκρῶν ἦταν κατατρυπημένα ἀπὸ τίς σφαίρες τῶν «ἠρώων» τῆς Ἑθνικῆς Ἀντίστασης.

Αἰσθάνθηκα νά μοῦ μιλοῦν ἐπιτακτικά καὶ νά μοῦ προστάζουν νά γράψω τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸ δικό τους μαρτύριο καὶ γενικώτερα γιὰ τίς σφαγές τῶν τραγικῶν κατοίκων τῆς μαρτυρικῆς Ναούσσης. Μὴν κρύψης τίποτε μοῦ εἶπαν. Ἐμεῖς πέσαμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Πίστη μας γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τοῦ λαοῦ μας. Αὐτὸ ἄλλωστε ἀποτελεῖ χρέος ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Γι' αὐτὸ δὲν μεταννοιώνουμε γιὰτὶ ἀνεβήκαμε σὸ θυσιαστήριο πολεμῶντας γιὰ νά μὴν ὑποδουλωθῇ ἡ Ἑλλάδα στὸν κόκκινο φασισμό σέ πρῶτο βῆμα καὶ μετὰ ταῦτα στὸν σλαυϊσμό, στὴν ὑπηρεσία τοῦ ὁποῖου ἀνήκουν τὰ Κ.Κ. ὀλόκληρου τοῦ κόσμου.

Πρέπει ὅμως μοῦ εἶπαν, ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ κυρίως οἱ Νέοι τῆς Πατρίδος μας νά μάθουν τὴν τραγωδία στὴν ὁποία βυθίστηκε ὁ τόπος στὴν περίοδο πού τὰ ὄργανα τοῦ κομμουνισμοῦ, σκότωναν, ρήμαζαν καὶ βύθιζαν τὴν Ἑλλάδα στὴν πιὸ ἀσύλληπτη τραγωδία.

Καὶ πρέπει νά μάθουν οἱ Ἕλληνες πού δὲν εἶχαν τὴν τραγικὴ τύχη νά ζήσουν τότε, ὅτι τὰ ἐγκλήματα, οἱ λεηλασίες καὶ οἱ βιασμοὶ διεπράχθησαν ἐν ὀνόματι τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Πολιτικῆς ἐλευθερίας καὶ Δικαιοσύνης.

Μόνον ὅταν μάθουν οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος ἀπαραχάρακτη τὴν ἱστορία τοῦ τόπου στὰ μαῦρα χρόνια τῆς κομμουνιστικῆς παντοκρατορίας, τότε θὰ μπορέσουν νά ἀμυνθοῦν σέ ἕναν καινούργιο κίνδυνο πού ἐμεῖς μέσα ἀπὸ τὴν ἡρεμία τῶν τάφων μας βλέπουμε νά ἔρχεται ξανά καὶ σύντομα στὴν Ἑλλάδα.

Μοῦ εἶπαν ἀκόμη ὅτι ἀποτελεῖ καθῆκον νά φυλάξουμε τὰ Ἑλληνικά νειᾶτα ἀπὸ τίς παγίδες πού τοὺς στήνει τὸ ΚΚΕ καὶ οἱ ποικιλώνυμες ὀργανώσεις πού μέ διάφορους τίτλους δροῦν γιὰ λογαριασμό του. Πρέπει νά κάμουν συνείδηση τὰ Ἑλληνόπουλα ὅτι

ó κομμουνισμός επίδιώκει νά μεταβάλη τήν υπερήφανη Ἑλληνική Νεολαία σέ ὄργανο τῶν ἐγκληματικῶν του βουλήσεων καί προσταγῶν. Καί ὅπως ἐπέμειναν νά τονίζουν, ἐτούτη τή φορά ἡ Πατρίδα καί ὁ λαός μας ἀπειλοῦνται περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά. Καί συνεπλήρωσαν ὅτι οἱ κομμουνισταί δέν πρόκειται νά διαπράξουν τό λάθος ἀφήνοντας νά ζήση κανένας ἀντίπαλός τους. "Ἄλλωστε εἶναι γεγονός πού δέν ἐπιδέχεται καμμιά ἀπολύτως ἀντίρρηση, ὅτι σέ καμμιά περίπτωση οἱ κομμουνισταί δέν ἐπαναλαμβάνουν τά τυχόν λάθη τοῦ παρελθόντος. Ἀντίθετα μέ γνώμονα τήν πείρα τῶν λαθῶν αὐτῶν φροντίζουν ὅλες οἱ καινούργιες τους ἐνέργειες νά μὴν ἐκτίθενται σέ ἀποτυχία.

Καί ἐκεῖνοι πού μοῦ πρόσταζαν ἀπό τόν τάφο τους ἦταν ταπεινοί ἄνθρωποι. Ἀγρόται, ἐργάται, μικροεπιχειρηματίαι, ἐπιστήμονες, ἱερωμένοι, ἀξιωματικοί καί χωροφύλακες, ἀγροφύλακες καί ἀγνές Ἑλληνοπούλες. "Ὅλοι αὐτοί οἱ σκοτωμένοι, βάσει τῆς θεωρίας τοῦ Μάρξ καί τῶν διακηρύξεων τοῦ κομμουνισμοῦ, ἀποτελοῦν τή μάζα τῶν καταπιεζομένων πού ὁ κομμουνιστικός ἀγῶνας ἀποβλέπει στήν ἀπελευθέρωσή τους ἀπό τόν καπιταλιστικό ζυγό καί τήν ἐκ μέρους του ἐξασφάλιση μιᾶς δικαιώτερης καί ἀνθρωπινότερης ζωῆς.

Αὐτά λοιπόν τά θύματα τοῦ κόκκινου φασισμοῦ, μοῦ ἔκαμαν καί μιᾶ ἄλλη ἐκκληση: Γράψε μοῦ εἶπαν, ὅτι ὅλοι σφαγιασθήκαμε γιατί ἀγαπῶντας τήν Ἑλλάδα, δέν συμφωνούσαμε στήν ἐπικράτηση τοῦ κομμουνισμοῦ. Γράψε γιά νά μάθουν ἐκεῖνοι πού δέν ἐζησαν στή μαύρη ἐκείνη περίοδο, ὅτι ὁ κομμουνισμός σέ τελευταία ἀνάλυση ἀποτελεῖ συγκρότημα φονιάδων καί Ἐθνοπροδοτῶν.

Τήν ἀλήθεια αὐτή ὀφείλουν νά τήν πιστέψουν κυρίως οἱ νέοι τῆς Πατρίδος μας πού παρασύρονται ἀπό τά ὁμορφα καί σαγηνευτικά κηρύγματα γιά δικαιοσύνη, ἰσότητα, δημοκρατία καί πολιτική καί κοινωνική ἀλλαγῆ.

Σέρνοντας τά βήματά μου πῆρα τό δρόμο τοῦ γυρισμοῦ. Στή κάθε μου δρασκελιά, ἔβλεπα μπροστά μου τίς ἀγνές μορφές τῶν ἡρώων τῆς μαρτυρικής Ναούσσης καί ἀγωνιζόμουνα νά δώσω κάποια ἐξήγηση. Γιατί τούς σκότωσαν οἱ φονηᾶδες τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τῆς ΟΠΛΑ; Μήπως εἶχαν μαζί τους προσωπικές, οἰκονομικές ἢ οἰκογενειακές διαφορές; Μήπως ἦταν ἐχθροί τοῦ λαοῦ πού διατείνεται ὁ κομμουνισμός ὅτι προστατεύει τά συμφέροντά του;

Μέ τοῦτες τίς σκέψεις καί μέ τήν συνείδηση ἡρεμη ὅτι ὁ λαός μας ἔπρεπε νά μὴν λησμονήσῃ ποτέ τή θυσία τους, ἀπεφάσισα νά γράψω ὅσα περιστατικά ὑπέπεσαν στήν ἀντίληψή μου, ἀφοῦ φρόντισα νά διασταυρώσω καί νά ἐλέγξω τίς πληροφορίες πού μοῦ ἔδωκαν οἱ διάφοροι ἀφηγηταί μου. Αὐτό πιστεύω ὅτι ἀποτελεῖ καί

χρέος μου πρὸς τὸ λαο πού σέ καμμιά περίπτωση δέν πρέπει νά λησμονήσῃ. Ἄλλωστε εἶναι ἀκατάλυτη ἡ ἀρχή, ὅτι λαοὶ πού λησμονοῦν τὴν ἱστορία τοῦ τόπου των εἶναι καταδικασμένοι σέ ἀφανισμό.

Πέραν ὅμως τῆς ἐκκλήσεως τῶν Ἁγίων Νεκρῶν τῆς Πατρίδος, αἰσθανόμενοι καί ὁ ἴδιος τὴν ὑποχρέωση πού εἶχα καί τὴν γενικώτερη ἀνάγκη νά γράψω σέ ὄλη τους τὴν ἔκταση τὰ ὅσα συνέβησαν στή μαρτυρική αὐτὴ περιοχὴ, γιατί ἔτσι μονάχα μπορεῖ νά προλάβουμε καινούργια ἐκλήματα. Πρὸς Θεοῦ ὄχι ἄλλο αἶμα. Ὅχι ἄλλος διχασμός. Ὅχι πιά μίσος καί πάθη γιά γνώρισμα τῆς ζωῆς μας. Σήμερα – ὅσο καμμιά ἄλλη φορά – ὁ τόπος ἔχει ἀνάγκη ἐνότητος τοῦ λαοῦ μας. Τό παρελθόν πρέπει νά λησμονηθῇ καί ὀριστική λήθη ἐπιβάλλεται νά πάρῃ τὴ θέση του στή ζωὴ μας. Λήθη ὅμως εἰλικρινῆς ἀπ' ὄλες τὶς πλευρὲς καί ὄχι πλασματική. Νά σιγήσουν τὰ πάθη νά σθῆσουν οἱ ἀντιθέσεις. Νά γαληνέψῃ ἡ Ἑλληνικὴ ζωὴ ἔστω καί καθυστερημένα. Νά ἐπέλθῃ ἀδελφωσύνη καί ὁμόνοια ἀνάμεσα στοὺς συγγενεῖς τῶν θυμάτων καί στοὺς θῦτες. Ἡ συναδέλφωσις καί ὁμοψυχία τοῦ λαοῦ, ἐπιβάλλεται νά ἐπιτευχθῇ καί νά σφυρηλατηθῇ καί γιά γενικώτερους Ἐθνικούς καί κοινωνικούς λόγους.

Πῶς εἶναι δυνατόν μιά κοινωνία πού σπαράσσεται ἀπὸ ἀντιθέσεις καί ἔντονα μίση νά προχωρήσῃ στὴν πρόοδόν τὴν εὐημερία καί τὴν προκοπή. Καί πέραν τούτου, αὐτὴ τὴν ὥρα γύρω μας πλανῶνται βαρεῖά τὰ σύννεφα ἐξωτερικῆς ἀπειλῆς. Προβάλλονται διεκδικήσεις ἀπαράδεκτες εἰς βάρος τῆς Πατρίδος μας πού μπορεῖ, νά προκαλέσουν πόλεμο. Αὐτόν τόν πόλεμο, εἶναι ἀδύνατο νά διεξαγάγῃ ἡ Ἑλλάς μέ τὸ λαό της διχασμένο, ἀλληλομισούμενο ἢ καί τὸ χειρότερο ἔχοντας σέ θέσεις τῆς ὑπευθύνου ἡγεσίας τῆς πρόσωπα πού ὑπηρετοῦν ὑποπτα καί ξένα συμφέροντα καί εἶναι ἐξαρτημένα ἀπὸ χῶρες πού ἀποβλέπουν στὴν παγκόσμια κυριαρχία.

Μόνον λαοὶ πού εἶναι ἐνωμένοι καί πιστεύουν στὰ Ἐθνικά καί Θρησκευτικά Ἴδανικά – ὅπως συμβαίνει σήμερα στὴν Πολωνία – δύσκολα θά γονατίσουν στὴ δύναμη καί τὴν ἰσχύ τῶν ὄπλων, τῶν πραγματικῶν ὄπλων πού χρησιμοποιοῦν ὑπὸ ἰδεολογικό μανδῦα ὁ ἰμπεριαλισμὸς τῆς Ἀνατολῆς, προκειμένου νά προωθήσῃ τὶς αὐτοκρατορικὲς του ἐπιδιώξεις καί σλαυικὲς του δοξασίεις.

Ὅλο ὅμως αὐτὸ τὸ ΠΙΣΤΕΥΩ καί τὶς σκέψεις γιά Ἐθνικὴ ἐνότητα καί ὁμοψυχία, τοῦ λαοῦ μας, ἦρθε νά κονιορτοποιήσῃ ἡ μαρξιστικὴ προπαγάνδα πού γίνεται ἀπὸ τὸν τύπο καί τὰ μέσα τηλεοράσεως, πού κάθε μέρα γίνεται πιὸ ἐξοργιστικὴ προκαλώντας τὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ μας. Προδόται τοῦ ἔθνους καί αἰμοσταγεῖς φονηάδες προβάλλονται ὡς ὑπόδειγμα μαχητῶν τῆς ἐλευθερίας. Θεοποιοῦνται καί μπαίνουν στὴν ἴδια σειρά μέ τοὺς ἥρωας καί μάρτυρας τοῦ 1821. Τὸ ἀπαισιότερο τῶν ἐγκλημάτων – τὸ παιδομά-

ζωμα - χαρακτηρίζεται σάν πράξη πού έγινε για νά σωθούν τά 'Ελληνόπουλα από τόν φασισμό. 'Η Κυβέρνησις του ΠΑΣΟΚ έξ άλλου πλαισιουμένη από 'Εαμίτας, 'Ελασίτας και 'Επονίτας και τελοῦσα κάτω από τήν άδυσώπητη πίεση του ΚΚΕ δίδει τά πάντα εις τούς έχθρούς: Προκαλεί τήν συνείδηση του "Εθνους μέ τήν άναγνώριση τών άπαισιών έγκληματιών σάν 'Εθνική 'Αντίσταση, και μέ τήν ταυτόχρονη προσπάθεια νά μαυρισθῆ ἡ μνήμη 'Εκείνων πού άνέβηκαν στο βωμό τῆς θυσίας ύπερασπίζοντας τά ιερά και τά όσια τῆς Φυλῆς.

"Ετσι άντί για ένότητα όρθώνεται μπροστά μας ἡ άπειλή ενός καινούργιου διχασμοῦ, άντί για λήθη έχουμε τήν άναμόχλευση τών παθών και τόν ψυχικό ξεσηκωμό τών συγγενών τών θυμάτων του ΕΛΑΣ και τῆς ΟΠΛΑ.

Βλέποντας όλα αυτά πού συντελοῦνται γύρω μας, και πιστεύοντας ότι ό τόπος περνάει τήν άπειλή νά ξαναζήση τά ἴδια ἢ και χειρότερα άπ' όσα συνέβησαν στην μαύρη περίοδο τῆς κομμουνιστικῆς παντοκρατορίας, έγκατέλειμα και τόν τελευταίο δισταγμό πού είχα για νά γράψω τό χρονικό τῆς σφαγῆς τών ταπεινών ανθρώπων τῆς Ναούσης. 'Αναλογίσθηκα τίς τεράστιες ἠθικές και 'Εθνικές εύθύνες πού θά είχα εάν τηροῦσα σιγή για όσα γίνηκαν. Και νοιώθοντας τό χρέος μου σάν "Ελληνας σάν πατέρας και σάν Χριστιανός, ξεκίνησα νά έμφανίσω τά άποτελέσματα τῆς έρευνας πού έκαμα και πού παρουσιάζουν όλοζώντανη τήν τραγωδία ενός λαοῦ πού είχε κάθε δικαίωμα νά ζήση και νά χαρῆ τῆ ζωῆ όσο δύσκολη και άν ἦταν γι' αυτόν.

Μιά έρευνα δύσκολη και γεμάτη κινδύνους. Δύσκολη γιατί ό χρόνος πού μεσολάβησε άδυνάτισε ἢ έσβησε παραστάσεις, και πέραν τούτου λείπουν από τῆ ζωῆ πολλοί πρωταγωνισταί, μάρτυρες και συγγενεῖς 'Εκείνων πού κρεουργήθηκαν από τούς «ἠρωας» του ΕΛΑΣ. "Αλλους τούς πήρε ό Χάρος, πολλοί έγκατέλειψαν τόν τόπο τῆς διαμονῆς τους για νά μήν ζοῦν κάτω από τῆ σκιά τών άγαπημένων τους νεκρῶν και όχι λίγοι διστάζουν νά όμιλήσουν τρέμοντας τήν έκδίκηση τών όργάνων του κομμουνισμοῦ και τούς πρασινοφρουρούς του ΠΑΣΟΚ.

- 'Εάν μιλοῦσαν όλοι αυτοί, άσφαλῶς θά έδιδαν άπειρα στοιχεῖα προκειμένου νά όλοκληρωθῆ τό κατηγορητήριο και νά θεμελιωθῆ σέ σταθερότερη βάση ἢ εύθύνη τών έμπνευστῶν και πολιτικῶν ύπευθύνων του ΚΚΕ πού καθοδήγησαν τούς άφελεις νέους στο δρόμο τών έγκλημάτων πού γινόντουσαν - τί εἰρωνία - έν όνόματι τῆς ταλαιπωρημένης και κακοποιημένης Δημοκρατίας.

'Αλλά στην έρευνά μου συνήντησα και άλλου είδους δυσκολίες. Συγγενεῖς και γνώριμοι τών 'Αγίων Νεκρῶν, τῆς Πατρίδος,

φοβόντουσαν νά μιλήσουν γιά τά ὅσα γνώριζαν γιά τά διαπραχθέντα ἐγκλήματα. "Ἐτρεμαν τούς ὀργανωμένους κομμουνιστάς καί τούς θλιβερούς συνοδοιπόρους των. "Ὅπως μοῦ εἶπαν, ὅλοι αὐτοί, εἶναι ἱκανοί νά πλήξουν χωρίς οἶκτο ὅποιον θελήση νά μιλήση γιά τό δρᾶμα πού ἐξήσε ὁ μαρτυρικός λαός τῆς Ναούσσης στήν περίοδο 1943-1949. Γιά τόν λόγο αὐτόν, ἡ ἱστορήσή μου γιά τά γεγονότα αὐτά, εἶναι ἀτελής. Θά ἀπουσιάζουν ἀσφαλῶς πολλά ὀνόματα θυμάτων καί τῶν ἐκτελεστῶν τους. Θά ὑπάρχουν παραλείψεις γιά ἐγκλήματα πού εἶναι φρικτότερα ἀπό ἐκεῖνα πού θά ἀφηγηθῶ. Ἴσως ὑπάρξουν καί μικρά λάθη στίς ἐπ' ἀκριβεῖς ἡμερομηνίες τῶν ἐκτελέσεων. Σέ καμμιά ὅμως περίπτωση δέν θά ὑπάρξουν ὑπερβολές. Ἐφρόντισα νά ἐμφανίσω λιγότερα καί ὄχι περισσότερα ἀπ' ὅσα συνέβησαν. Δέν ἀρνοῦμαι ὅτι κρύβω λεπτομέρειες ἀγριοτήτων καί σαδισμού, πού ἐάν τίς ἐνεφάνιζα θά προκαλοῦσαν ἐντονώτερη φρίκη, καί ὀργή καί θά μεγάλωναν τήν ἀπέχθεια τοῦ λαοῦ μας ἐναντι τοῦ ΚΚΕ.

Σεβάσθηκα τίς ἐπιφυλάξεις τῶν πολιτῶν πού κάτω ἀπό τό φόβο δέν μοῦ διευκόλυναν στήν ἐρευνά μου, ἀλλά ταυτόχρονα ἐπέκρινα τή στάση τους. Ἄλλοίμονον στίς Κοινωνίες πού διστάζουν νά ἀμυνθοῦν, λέγοντας τήν ἀλήθεια στούς νέους πού δέν εἶχαν τό θλιβερό προνόμιο νά ζήσουν τά συγκλονιστικότερα γεγονότα πού συνέβησαν στόν τόπο σέ μιά περίοδο πού σημάδεψε τήν ἱστορία τῆς Χώρας. Μόνον ἡ ἱστορία, ἡ ἀληθινή ἱστορία, διδάσκει, προβληματίζει καί προλαβαίνει καινούργιες συμφορές. Καί ἡ ἱστορία τοῦ τόπου μας θά πρέπει νά γίνη γνωστή ἀπ' ὅλους καί ἰδιαίτερα ἀπό τούς Νέους μας. Πιστεύοντας ὅτι μέ τό ἀνά χεῖρας Σας βιβλίο, προσέφερα μιά ἀκόμη ὑπηρεσία στόν τόπο καί τό λαό παρακαλῶ ὅπως στήν κρίση τοῦ πονήματός μου νά εἰσθε αὐστηροί ἀλλά ἀντικειμενικοί.

Συνοπτική ιστορία τῆς Ναούσσης

Πρὶν ἀρχίσω νά ἱστορῶ τὰ γεγονότα πού συνθέτουν τήν τραγωδία τῆς Ναούσσης, εἶναι ἀνάγκη νά ἀναφερθῶ σέ λίγες γραμμές γιά τήν ἱστορία, τήν παράδοση καί τήν προσφορά τῆς στόν ἀγῶνα τοῦ Ἔθνους ἀλλά καί τήν συμβολή τῆς στήν ἀνάπτυξη τῆς Ἐθνικῆς μας οἰκονομίας. Μ' αὐτό τόν τρόπο θά διευκολύνω τοὺς ἀναγνώστας τοῦ βιβλίου μου νά βρεθοῦν κοντά στόν μαρτυρικό αὐτόν τόπο καί νά γνωρίζουν ἐκ προοιμίου τήν ψυχροσύνθεση τοῦ λαοῦ τῆς πού εἶχε τό τραγικό προνόμιο νά πληρῶσῃ τόν μεγαλύτερο φόρο αἵματος εἰς τοὺς «ἀπελευθερωτάς» καί τοὺς «ἥρωας» τῆς «Ἐθνικῆς Ἀντίστασης».

Ἡ Νόουσσα συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν παλαιωτάτων πόλεων τῆς Μακεδονίας. Χτισμένη ἀμφιθεατρικά στίς ὑπώριες τοῦ Βερμίου πάνω σ' ἓναν φυσικό ἐξώστη, ἀγναντεύει τόν μυχό τοῦ Θερμαϊκοῦ. Ἔχει πλούσιο κάμπο ὅπου οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὑπό τόν Φίλιππο ἀνέπτυξαν ἐκεῖ τόν πολιτισμό τους, καί ἀργότερα ὑπό τόν Μέγα Ἀλεξάνδρο ξεκίνησαν ἀπό τήν γειτονική Πέλλα γιά νά δώσουν τὰ φῶτα καί τόν Πολιτισμό σέ ὅλοκληρο τόν κόσμο.

Εἶναι ἀμύθητοι οἱ ἀρχαιολογικοὶ θησαυροὶ τῆς – Ἐθνικοὶ καί γενικώτε-
ρα οἰκουμενικοὶ – πού κρύβονται στά σπλάχνα τῆς Μακεδονικῆς γῆς.

Πάνω σέ τοῦτο τό πανέμορφο τοπίο παίχθηκε ἓνα ἀπό τὰ συνταρακτι-
κότερα κεφάλαια τῆς Ἑλληνικῆς τραγωδίας. Ἐκεῖ διεπράχθησαν τὰ
φρικτότερα ἐγκλήματα καί ντροπιάσθηκε ἡ πολιτισμένη ἀνθρωπότης. Ἐκεῖ
ἐνεφανίσθη ἡ ἀγριότης καί ὁ σαδισμός ἀπό τοὺς «ἥρωες» τῆς «Ἐθνικῆς
Ἀντίστασης».

Ἡ προσφορά τῆς Ναούσσης στοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους ἐπὶ Τουρκο-
κρατίας ξεπέρασε κάθε ὄριο φαντασίας. Οἱ ἀρματωλοὶ τῆς πού γιγαντώθη-
καν στήν πορεία τοῦ ἀγῶνος γιά τήν ἀποτίναξη τοῦ ζυγοῦ δέν σταμάτησαν
οὔτε στιγμή τόν πόλεμο τῆς κλεφτουριάς. Ἐκεῖ ἔγινε ὁ πρῶτος ξεσηκω-
μός τοῦ Εἰκοσιένα, μέ τό ὄλοκαύτωμα τῶν κατοίκων τῆς.

Ἐκεῖ ὑψώθηκε ἓνα ἀπό τὰ προπύργια τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος γιά
τῆ σωτηρία τοῦ τόπου ἀπό τόν σλαβισμό. Ἡ ἴδια ἱστορία ἐπαναλήφθη στήν
περίοδο 1943-1949 πού καί τότε παρά τὰ λεγόμενα τῶν ὑμνητῶν τοῦ
Βελουχιώτη, ἡ Ἑλλάς ἀντιμετώπιζε τήν ἐπιδρομή τῶν σλαύων πού ἀπέ-
βλεπαν στήν ὑποδούλωση τῆς Μακεδονίας.

Ἀπό τήν ἐποχὴ τῆς Τουρκικῆς σκλαβιάς ἡ Νάουσσα ἀναπτύχθηκε
οἰκονομικά. Ἰδρυσε βιομηχανίες, ἀνάπτυξε ἐμπόριο μέ τίς Εὐρωπαϊκές
χῶρες, οἱ δέ βιομηχανοὶ τῆς ἐπεξέτειναν τῆ δράση τους στήν Ἔδεσσα, τῆ
Βέρροια καί τῆ Θεσσαλονίκη. Σέ σύγκριση μέ τό πληθυσμιακό τῆς δυναμι-

κό πού ήταν 13.500 κάτοικοι, έθεωρείτο η πιο αναπτυγμένη Βιομηχανική πόλη, μιά πού οι εργαζόμενοι στίς Βιομηχανίες μόνον ξεπερνούσαν τούς πέντε χιλιάδες. Στόν αριθμό αυτό θά πρέπει νά προστεθοῦν 1500 ακόμη εργάτες πού προήρχοντο από τήν Κοζάνη, Φλώρινα, Ἀμύνταιο καί Ἀρδέα.

Μετά τόν μεσαίωνα καί ἐπί Τουρκοκρατίας ἡ οἰκονομική της ἀκμή ἐπέσυρε τό φθόνο καί τήν ὀργή τῶν κατακτητῶν. Σ' αὐτή τήν περίοδο οἱ ὀρδές τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἀπέβλεψαν στήν ὑποδούλωση τῆς Ναούσσης. Οἱ σκληροτράχηλοι Ναουσσαῖοι ἐπολέμησαν σάν ἥρωες καί συνέτριψαν τίς ὀρδές τοῦ ἐπιδρομέα. Διέλυσαν στή κυριολεξία τούς Τουρκαλβανούς, ἔχασαν ὁμως τήν ἰκμάδα τῶν παλληκαριῶν τους πού θυσιάσθηκαν γιά τήν ὑπάθεση τῆς Ἐλευθερίας.

Μετά τήν ἔκρηξη τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 οἱ Ναουσσαῖοι ἠγέρθησαν σάν ἓνας ἄνθρωπος ἐναντίον τοῦ κατακτητή. Συνεκρότησαν ἔνοπλα ἀπελευθερωτικά τμήματα ὑπό τήν ἡγεσία τοῦ Ζαφειράκη Καρατάσου καί τοῦ Ἀγγελῆ Γάτσου. Σ' ὀλόκληρο τό Βέρμιο κυριάρχησε ἡ ἰαχή Ἐλευθερία ἢ θάνατος. Ἡ Νάουσσα πυρπολεῖται, τά χωριά της καιγονται καί ὁ πληθυσμός της ἐξουνδραποδίζεται. Ἐκεῖνοι ὁμως πού γλυτώνουν ἀπό τό μαχαίρι τῶν κατακτητῶν συνεχίζουν χωρίς διακοπή τόν ἀγῶνα τους γιά τήν Ἐλευθερία. Στά χρόνια πού ἐπακολουθοῦν οἱ Ναουσσαῖοι δίδουν καί κερδίζουν τή μάχη τῆς ἀνασυγκροτήσεως καί τῆς ἀναδημιουργίας. Δημιουργοῦν καινούργιες βιομηχανίες καί ἀναπτύσσουν τό ἐξαγωγικό τους ἐμπόριο.

Ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ 1912 δίδει ἀφορμή γιά νά φανοῦν τά Ἐθνικά αἰσθήματα τῶν Ναουσσαίων. Γιορτάζουν τή λευτεριά μέ χαρές καί τραγούδια καί παρουσιάζονται στό Διάδοχο Κωνσταντῖνο θέττοντας στή διάθεση τοῦ ὅλη τους τήν περιουσία. Ὁ διάδοχος ἀρνεῖται νά δεχθῆ τά χρηματικά ποσά, ὑποδεικνύοντας νά τά παραδώσουν εἰς τόν Πρωθυπουργό Ἐλευθέριο Βενιζέλο.

Δέχεται ὁμως τήν προσφορά τριῶν χιλιάδων ἡμιόνων γιά τίς ἀνάγκες τοῦ Στρατοῦ. Οἱ 570 ἐξ αὐτῶν ἦταν προσφορά τῶν ἀδελφῶν Χρήστου καί Κωνσταντίνου Σέρμπου.

Μετά τήν ἀπελευθέρωση στή Νάουσσα ἀρχίζει καινούργια ἐποχή. Κτίζονται χιλιάδες σπιτιῶν, ξεπετιοῦνται καινούργιες βιομηχανίες καί βιοτεχνίες καί ὁ λαός της ἀδελφομένος δίδει καί κερδίζει τή μάχη τῆς ἀναπτύξεως τῆς τοπικῆς οἰκονομίας.

Χιλιάδες πού ξεσπιτώθηκαν ἀπό τήν Μικρά Ἀσία βρίσκουν καταφύγιο καί στοργή στή Νάουσα. Δουλεῦουν στά ἐργοστάσια καί ζοῦν μέ τούς ντόπιους μέσα σέ κλίμα ἐνότητος καί συνοχῆς. Τά κομματικά πάθη πού εἶναι ἔντονα σ' ἄλλες περιοχές δέν ἐπηρεάζουν σοβαρά τούς κατοίκους τῆς Ναούσσης. Καί ἐδῶ ὑπάρχουν Βασιλόφρονες, Βενιζελικοί καί κομμουνισταί ἀλλά ζοῦν εἰρηνικά, χωρίς νά ἐκδηλώνουν τίς διαφορές καί τίς ἀντιθέσεις τους. Οἱ κομμουνισταί ἀν καί εἶναι οἱ πῖο λιγότεροι, διαθέτουν σοβαρές ὀργανώσεις. Τό τεράστιο προλεταριάτο εἶναι ὁ στόχος τους. Ἡ Ο.Κ.Ν.Ε. παρασύρει τούς νέους εργαζομένους καί μαθητάς. Ἀπ' αὐτήν ξεπηδοῦν δυναμικά στελέχη. Ἡγέτης τῶν νέων Κομμουνιστῶν εἶναι ὁ

Μάρκος Μαρκοβίτης πού στρατευόμενος στέλνεται στο Καλπάκι τῆς Ἡπείρου. Ὑστερα ἀπό λίγο δραπετεύει καί ἐπιβαίνει μὲ ἄλλους ἔξι ὁμοϊδεάτους Ρωσικοῦ πλοίου, φθάνει στὴ Μόσχα. Ἐκεῖ γίνεται ταγματάρχης τοῦ Ρωσικοῦ Στρατοῦ καί στὴ διάρκεια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τῆς Ἰσπανίας, ἀποστέλλεται ὡς ἐπικεφαλῆς τάγματος τῶν ἐρυθρῶν ταξιαρχῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σκοτωθῆ σὲ μάχη πού λαμβάνει χώραν ἐξω ἀπὸ τὴ Βαρκελώνη. Αὐτὸ τὸ γεγονός ὑπεγράμμισε μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κ.Κ.Ε. Ζαχαριάδης ὅταν πῆγε στὴ Νάουσα τὸ 1946, τονίζοντας ὅτι ἡ θυσία τοῦ Μαρκοβίτη τιμᾷ τὸν ἴδιο καί τὴν ὀργάνωση τῶν Κομμουνιστῶν τῆς Ναούσης πού ἔδωκε αἷμα καί ὑπεβλήθη σὲ θυσίες γιὰ νὰ συντριβῆ ὁ Φράγγο.

Ἡ κατοχὴ

Οἱ Γερμανοὶ κατακτηταὶ στὴν ἀρχὴ τῆς κατοχῆς ἐπεφύλλαξαν τὴν πιὸ ὀδυνηρὴ τραγωδία γιὰ τὸ Λαὸ τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Στὴν ἀρχὴ μαζί μὲ τὰ στρατεύματά τους πού μπῆκαν στὴν Ἀνατολικὴ Μακεδονία μετὰ τὴν κατάληψη τῶν ὄχυρῶν – πού στοιχίσαν ἀμέτρητους νεκροὺς στοὺς εἰσβολεῖς – ἔφεραν στὴν περιοχὴ ἀπὸ Σερρῶν μέχρις Ἀλεξανδρούπολης τοὺς προαιώνιους ἐχθροὺς τοῦ γέννους τοὺς Βουλγάρους καί τοὺς παρέδωσαν τὴ διοίκηση καί τὸ ἔργο τῆς πιὸ ἀγρίας κατοχῆς. Οἱ Βούλγαροι σκορπώντας τὸν ὄλεθρο στὴ Μακεδονία μας δὲν ἄφηκαν τίποτε ὄρθιο στὸ πέρασμα τους. Κατελήστευσαν πηριουσίες, ἀπήγαγον ἑκατοντάδες, ἐγκρίτων καί κατέσφαξαν ὑπὲρ τοῦ 3 δέκα χιλιάδες στὴν περιοχὴ Δράμας καί Δοξάτου, ὕστερα ἀπὸ τὴν προβοκατορικὴ πολεμικὴ ἐνέργεια τοῦ Κ.Κ.Ε. πού ἐγίνε στὰ Κύργια. Στὴν Δυτικὴ Μακεδονία καί στὴν Ἑλλάδα ἐγκατέστησαν σμήνη Κομιτατζήδων ὑπὸ τὸν Κάλτσεφ. Στὴ Νάουσα κατόπιν διαβήματος τοῦ Βουλγάρου προξένου τῆς Θεσσαλονίκης καί τοῦ Στρατηγοῦ Κόλεφ, οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐνέδωκαν στὴν ἀπαιτησὴ τῶν συμμάχων τους νὰ στρατοπεδεύσουν Βουλγαρικὰ στρατεύματα στὴ Νάουσα.

Ἐδέχθησαν ὅμως νὰ τοποθετηθεῖ στὴν ἐκεῖ ἔδρα τῆς Γκεστάπο ὑπὸ μορφήν συνδέσμου τῶν δύο συμμάχων ὡς διερμηνεὺς ἑνας σκληρὸς Βούλγαρος Ἑλληνομαθῆς. Αὐτὸς ἔφερε στολὴ Γερμανοῦ ὑπαξιωματικοῦ ἐλέγετο Μίμης – ἀγνωστων ἄλλων στοιχείων. Ὑπῆρξεν ὁ ἔμπνευστὴς καί καθοδηγητὴς τῶν περισσοτέρων διώξεων καί ἐκτελέσεων Ναουσαίων. Διατηροῦσε ἐπαφές μὲ τοὺς τοπικοὺς παράγοντες τοῦ Κ.Κ.Ε. καί στίς συζητήσεις παρουσιάζετο σάν ἀκραιφνῆς δημοκράτης. Σκληρὸς φανατισμένος, ἀδυσώπητος, σκορποῦσε στὴν πορεία του στὴ φρίκη, τὸν ὄλεθρο καί τὴν καταστροφή. Ἡ τύχη του ὅμως ὑπῆρξε τραγικὴ. Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ τὸν ἐξετέλεσαν στὴ Θεσσαλονικὴ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο πού τιμώρησαν λίγο πρὶν φύγουν οἱ Ναζὶ τὸν ἔμπορο Γκέτακο πού ἔθεωρεῖτο ὡς ἀρχηγὸς τῆς Βουλγαρικῆς προπαγάνδας στὴ Θεσσαλονικὴ.

Ἐνῶ ὅμως συνέβαιναν ὅλα αὐτὰ, τὰ ἐργαστᾶσια πού δούλευαν περιωρισμένα ἔδιναν δουλειὰ σὲ χιλιάδες ἐργατικὰ χέρια. Ἡ σκλαβιά ἐτόνωσε τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν Ναουσαίων. Πλούσιοι καί

πτωχοί, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι ἔδιναν τὴ μάχη γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ τὴν λευτεριά. Ἦταν τόσο ἐκδηλὴ ἢ ἀλληλεγγύη καὶ ἡ ὁμοψυχία τοῦ σκλαβωμένου λαοῦ πού μετρίαζε τὸ δράμα τῆς κατοχῆς.

Εἰς τὰ 1941 καὶ 1942 δὲν ἀποτελεῖ ὑπερβολὴ γιὰ νὰ τονισθεῖ ὅτι οἱ Ναουσσαῖοι μοιραζόντουσαν κυριολεκτικὰ τὴν μπουκιά τους. Ἦταν κάτι τὸ συγκλονιστικὸ καὶ ὑπέροχο νὰ βλέπεις τὴν φιλαλληλία καὶ νὰ ζῆς τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ πού ζοῦσε τὸ δράμα τῆς σκλαβιάς.

Αὐτὴ ὅμως ἡ μεγαλειώδης πραγματικότητα δὲν κράτησε ἐπὶ πολὺ, τὴ γκρέμισε ἢ γιὰ νὰ εἶμαι πιὸ κυριολεκτικός τὴ σάρωσε τὸ ἀντάρτικο.

Ἦταν τὰ μέσα τοῦ 1943 ὅταν στὸ Βέρμιο ἐμφανίσθηκαν οἱ πρῶτοι ἀντάρτες τοῦ ΕΛΑΣ. Νέοι πού διψοῦσαν γιὰ δράση μὲ μόνον σκοπὸ ν' ἀποτινάξουν τὸ ζυγὸ τοῦ κατακτητῆ, ἐνετάχθηκαν στὶς πρῶτες ἀνταρτικὲς ὁμάδες. Γίνηκε τὸ ἴδιο πού συνέβη καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς ὅπου τὰ φλογισμένα νειάτα ἀγνοώντας τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς τοῦ ΕΛΑΣ κατετάγησαν στὰ τμήματά του γεμάτοι ἐνθουσιασμό καὶ ἀποφασιστικότητα. Οἱ ἐπονίται σχεδὸν στὸ σύνολο τους ἀνέβηκαν στὸ βουνό. Καὶ δὲν ἦταν λίγοι οἱ ἐθνικόφρονες νέοι πού τοὺς ἀκολουθήσαν, πιστεύοντας ὅτι μὲ τὴν πολεμικὴ τους δράση θὰ συντόμευαν τὸ τέλος τοῦ δράματος πού ζοῦσε ἡ Γκιτρίδα κάτω ἀπὸ τὴν τριπλὴ κατοχή. Στὸ βουνό ἀνέβηκαν καὶ πολλοὶ Ἰσραηλίται τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Βερροῖας καὶ τῆς Λαρίσης γιὰ ν' ἀποφύγουν τὴ σύλληψη τους ἀπὸ τοὺς Ναζὶ καὶ τὴν ἀποστολὴ τους στὰ κρεματόρια τοῦ Ἀούσβιτς καὶ τοῦ Νταχάου. Γιὰ τὸ δυνάμωμα τοῦ ΕΛΑΣ εὐθύνῃ ἔχει ἡ πάσης μορφῆς ἡγεσία τοῦ τόπου. Ἐάν οἱ πνευματικοί, οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἐθνικοὶ ἡγέτες διεφώτιζαν τὸ λαὸ μας γιὰ τίς πραγματικὲς προθέσεις τῶν κομμουνιστῶν, ἀσφαλῶς καὶ τὸ κομμουνιστικὸ ἀντάρτικο θὰ εἶχε περιορισμένη ἀριθμητικὴ συγκρότηση. Ἀτυχῶς ὁ λαὸς μένοντας ἀκαθοδήγητος καὶ διψώντας γιὰ Ἐθνικοαπελευθερωτικὴ δράση, ἀνέβηκε στὸ βουνό χωρὶς νὰ λογαριάζει συνέπειες ἀντίθετα μάλιστα ἦταν ψυχικὰ προετοιμασμένος γιὰ κάθε εἶδους θυσία. Γιὰ τὸ λαὸ μας ἡ λευτεριά πλημμύριζε τὴ ζωὴ του καὶ δέσποζε στὶς σκέψεις του.

Γιὰ τοὺς νέους τῆς Ναούσης, ὁ δρόμος γιὰ τὸ βουνό ἦταν γνώριμος. Τὸν εἶχε χαράξει καὶ τὸν ἀνοίξει ἡ ἱστορία τῶν Μακεδονομάχων καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821. Ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς Μακεδονικῆς αὐτῆς πόλεως ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἀντάρτικου, θεωρήθηκε σὰν γνήσια Ἑθνικὴ ἐκδήλωση πού ἀπέβλεπε στὴν ἀποτίναξη τοῦ ζυγοῦ. Ὅλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοὶ βοήθησαν οικονομικὰ τὸ ἀντάρτικο. Ἔστειλαν χρήματα, τροφίμα καὶ ἱματισμὸ, ἀδιαφορώντας γιὰ τίς συνέπειες σὲ περίπτωσι ἀνακαλύψεως τῶν ἐνεργειῶν τους.

Ἡ ἐμφάνιση τῆς ΠΑΟ

Λίγους μῆνες ἀργότερα ἐμφανίσθηκαν στὰ Πιέρρια καὶ τὸ Βέρμιο οἱ πρῶτες ἀνταρτικὲς ὁμάδες τῆς ΠΑΟ. Εἰς τὰ Πιέρρια ἐπικεφαλῆς τῶν τμημάτων τῆς ΠΑΟ ἦσαν ὁ τότε λοχαγὸς καὶ σήμερα ἀντιστράτηγος ε.α. Γεωργ. Γουλγουντζῆς, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς καὶ μετέπειτα βουλευτῆς Κων-

λνος Παπαγεωργίου, ό άνθυπομοίραρχος και ήδη άντιστράτηγος έ.α. Κωνσταντ. Τσακάρας και ό ύπολοχαγός και ήδη Ύποστράτηγος έ.α. Νικόδημος Μοσχονάς.

Είς τό Βέρμιο έξ άλλου τά τμήματα τής ΠΑΟ πού έχουν στήσει τό στρατηγείο τους μεταξύ Μελίκης και Άγκαθιάς άρχηγός ήτο ό λοχαγός Δημήτριος Σαρρής μετέπειτα βουλευτής και Ύπουργός.

Είς τά τμήματα τής ΠΑΟ έντάχθηκαν εκατοντάδες νέων. Άνάμεσα σ' αυτούς ήταν και άντάρτες του ΕΛΑΣ πού έγκατάλειψαν τό συγκρότημα αυτό, για να ύπηρετήσουν την ύπόθεση τής Έθνικής μας άπελευθέρωσης υπό την καθοδήγηση τής ΠΑΟ πού φαινονταν πιό άγνή και κυρίως πιό ξεκαθαρισμένη από έθνικής πλευράς.

Ή ήγεσία του Κ.Κ.Ε. και του ΕΛΑΣ άνησυχώντας για τό δυνάμωμα τής ΠΑΟ και άδίστακτη όπως ήταν και είναι έδωκε έντολή να κτυπηθούν τά τμήματα τής ΠΑΟ με όλα τά μέσα πού διαθέτει ό ΕΛΑΣ.

Ή πρώτη επίθεση των Έλασιτών έγινε στη Μελίκη όπου είχαν φθάσει και τά τμήματα τής ΠΑΟ Πιερριών. Περισσότεροι άριθμητικώς οι κομμουνισται και διαθέτοντες βαρύτερο όπλισμό, από τους άντιπάλους των σφυροκόπησαν επί δύο νύκτες τους ήρωϊκούς μαχητάς τής έλευθερίας. Πολλοί από αυτούς σκοτώθηκαν και οι ύπόλοιποι μένοντας χωρίς πυρομαχικά άναγκάζονται να συμπτυχθούν. Όρισμένοι πήραν τό δρόμο για τή Θεσσαλονίκη και ένα μικρό τμήμα, προχώρησε προς τό Βέρμιο. Έφθασε στη θέση Τσανακστή τής Ναούσης με σκοπό να άνασυγκροτηθεί και να καλύψει τά κενά πού έδημιούργησε ή διήμερη φονική μάχη τής Μελίκης. Ό λοχαγός Σαρρής είχε ύπόσχεσιν του Άγγλου Ταγματάρχου Ήβανς ότι τά τμήματα τής ΠΑΟ θα ένισχυθούν με σύγχρονο όπλισμό, πού θα πραγματοποιηθεί με ρίψεις από άεροπλάνα τής ΡΑΦ.

Δέν πέρασαν όμως ούτε τρεις ήμέρες και τό σχεδόν άοπλο αυτό τμήμα τής ΠΑΟ, δέχθηκε επίθεση του ΕΛΑΣ, στην όποία κατά μία άνεξακρίβωτη πληροφορία μετείχον και κομιτατζήδες του ΚΑΛΤΣΕΦ πού είχαν φθάσει από την Έδεσσα και την Καστοριά. Σκοτώθηκαν δεκαεπτά άγωνισται τής ΠΑΟ και μόνον 22 έπιζώντες κατορθώνουν να διαφύγουν οδηγούμενοι άρχικώς εις Θεσσαλονίκην και μετά ταύτα εις Μέσην Άνατολήν.

Έτσι τό Βέρμιο έμεινε πλέον εις την άποκλειστικήν διάθεση των άνταρτών του ΕΛΑΣ. Ένετάθη πλέον εύκολα ή στρατολογία και ή οργανωτική μορφή του ΕΛΑΣ συγκεκριμενοποιήθηκε. Στα τμήματα του ένετάχθηκαν και πολλοί έφεδροι άξιωματικοί τής περιοχής.

Ή επίθεση κατά τής Ναούσης

Με την διάλυση τής ΠΑΟ ό δρόμος ήταν όρθάνοικτος για να δράσουν οι Έλασιτες έκάλυψαν την περιοχή με τμήματα του έφεδρικού ΕΛΑΣ και επέλεξαν καινούργια άτομα για να χρησιμοποιήσουν εις την ΟΠΛΑ.

Στά βουνά του Βερμίου πού είναι λίγο πιό πάνω από τή Νάουσα είχαν στήσει τό στρατηγείο οι Ναουσαίοι Καπεταναίοι Χρήστος Παλαμάς (Καπε-

τάν Μαῦρος) Σιμανίκας καί ὁ Κολοκοτρώνης.

Σέ μιά ἀπό τίς συσκέψεις ἀποφασίζεται νά πραγματοποιηθεῖ ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς Ναούσης. Σκοπός τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆς εἶναι ἡ ἐδραίωσης τοῦ θρύλλου ὅτι ὁ ΕΛΑΣ εἶναι ἄρτια συγκεκροτημένος καί μπορεῖ νά πλήξη κάθε ἐχθρική δύναμη. Ἐπίσης οἱ καπεταναῖοι πιστεύουν ὅτι μέ τήν ἐπίθεση ἐναντίον τῆς πόλεως θά αὐξηθεῖ τό γόητρο τοῦ ΕΛΑΣ καί θά σπεύσουν καί νέα Ἑλληνόπουλα νά καταταγοῦν στά τμήματά του.

Οἱ πληροφορίες πού εἶχαν ἐξ ἄλλου οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ ΕΛΑΣ γιά τήν δύναμη πού διαθέτουν οἱ Γερμανοί στήν πόλη εἶναι ὀπολύτως ἐνθαρρυντικές. Τό σύνολο τῶν Γερμανῶν εἶναι ὀκτώ ἄνδρες. Ἀπ' αὐτούς οἱ τρεῖς ἔχουν τήν ἔδρα τους στό Νοσοκομεῖο καί οἱ ἄλλοι πέντε στό Γυμναστήριο.

Οἱ ἐξήντα-ἑβδομήντα Ἑλασίτες πού ἐξαπολύουν καί ἐπίθεση εἶναι ὀπλισμένοι σάν ἄστακοί. Οἱ ὑπερασπιστές τοῦ Νοσοκομείου μάχονται στό φυλάκιο του ἀλλά γρήγορα κάμπτονται. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τούς Γερμανούς τοῦ Γυμναστηρίου. Τρεῖς ἀπ' αὐτούς τραυματίζονται καί ὅλοι τους αἰχμαλωτίζονται. Στή μάχη σκοτώνονται καί τρεῖς Ἑλασίται. Οἱ αἰχμώλωτοι ὀδηγοῦνται στήν πλατεῖα τῆς πόλεως ὅπου οἱ Ναουσσαῖοι τούς ὑποδέχονται μέ γιουχαίσμούς.

Ὁ μακαρίτης τώρα Παπαχρήστος πού ὕστερα ἀπό χρόνια ἱερούργησε ὡς ἱερέας εἰς τόν Ἅγιο Μηνᾶ Θεσσαλονίκης, ἐκφωνεῖ ἕναν πύρινο λόγο.

Ἐν συνεχείᾳ ζώνοντας τά φυσικλίκια καί ἐνοπλος πλέον καλεῖ τούς νέους τῆς Ναούσης-ὡς καινούργιος Παπαφλέσας – ὅπως τονίζει – νά ἐνταχθοῦν εἰς τόν ΕΛΑΣ. Πιστεύει στόν ἀγῶνα γιά τήν Ἐθνική ὀπελευθέρωση ἀδοῦλα. Τά φλογερά του λόγια ἠλεκτρίζουν τά νειάτα καί διακόσιοι περίπου νέοι ἀκολουθώντας τούς ἀντόρτες στό βουνό, πλαισιώνουν τούς αἰχμαλώτους Γερμανούς.

Οἱ Ναουσαῖοι πανηγυρίζουν πιστεύοντας ὅτι ἡ λευτεριά τῆς Πατρίδος ἄρχισε ἀπό τήν πόλη τους καί ὅτι ἡ σκλαβιά θά τερματισθεῖ σέ ὅλο τό Ἑλλαδικό χῶρο.

Στήν πλατεῖα ἀκριβῶς καί ἐνῶ ἐκεῖ εἶναι συγκεντρωμένη ἡ μεγαλύτερη δύναμις των ἀνταρτῶν, οἱ Θεόδωρος Λαναράς καί Γρηγόριος Ζαχαρόπουλος διασταυρώνονται μέ τόν συμπολίτη τους Καπετάν Μαῦρο. Γνωρίζοντας τόν καλά σάν Ναουσσαῖο τόν συνιστοῦν νά μὴν προχωρήσουν οἱ Ἑλασίται εἰς τήν ἐκτέλεση τῶν αἰχμαλώτων Γερμανῶν. Ἐάν συμβῆ κάτι τέτοιο τοῦ λένε οἱ ἐγκριτοί αὐτοὶ Ναουσαῖοι, ἀσφαλῶς θά ἔχουμε ἀντίποινα πού θα πλήξουν τήν πόλη καί τό λαό της.

Ὁ Καπετάν Μαῦρος πού καί στήν μετέπειτα δρᾶση του ἔδωσε δείγματα σοβαρότητας καί σωφροσύνης ἔδωσε τήν διαβεβαίωση ὅτι δέν θά ἀφήσει νά χαλάσουν τούς αἰχμαλώτους.

Τήν ἐπομένη ἐφθασαν Γερμανικές δυνάμεις μιᾶς διλοχίας, ἔχοντας μαζί τους καί βαρὺ ὀπλισμό. Κατευθύνθησαν στόν Θεολόγο ὅπου ἐνεπλάκησαν σέ μάχη μέ τούς Ἑλασίτες. Ἡ μάχη διεξήχθη μεταξύ Θεολόγου καί Μαλίτσης καί εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά σκοτωθοῦν τρεῖς Ἑλασίτες καί νά τραυματισθοῦν ἰσάριθμοι Γερμανοί.

Μόλις νύκτωσε, οἱ Ἑλασίτες ἀπαγγιστρωθέντες καί μέ τήν βοήθεια τοῦ σκότους πῆραν τήν ἀγούσα πρὸς τό Καϊμακ-Τσαλάν.

Οι Γερμανοί επανήλθαν εις την Νάουσαν και βλέποντας τό Νοσοκομείο έρειπωμένο, διότι οι Έλασίτες και οι Έπονίτες τό είχαν γυμνώσει από όλα τά έφόδια του και τά έπιστημονικά εργαλεία, κλινοσκεπάσματα και γενικώς τό Νοσοκομειακό υλικό, έκδίδουν διαταγή νά έπιστραφούν τά διαρπαγέντα έντός είκοσιτετραώρου. Συγκροτούνται ομάδες μαθητών Γυμνασίου και άλλων πολιτών και έπιτυγχάνουν νά άνεύρουν τό μεγαλύτερο μέρος των διαρπαγέντων.

Τά μεταφέρουν εις τό Νοσοκομείο, ένω έν τω μεταξύ οι Γερμανοί προβαίνουν στην σύλληψη πενήντα όμήρων τούς όποιους μεταφέρουν εις τό Στρατόπεδο Παύλος Μελάς Θεσ/νίκης.

Το μεσημέρι φθάνουν στη Νάουσα και οι όκτώ αιχμάλωτοι Γερμανοί, τούς όποιους πριν δύο ήμέρες είχαν χλευάσει και είχαν πτύσει οι πιό ένθουσιώδεις από τούς Ναουσαίους. Δέν τούς άπελευθέρωσαν οι Γερμανοί αλλά τούς άφήκε έλεύθερους ο ΕΛΑΣ τηρώντας το λόγο του ό Καπετάν Μαυρος.

Ύστερα από αρκετές ήμέρες ό Παπαχρήστος βλέποντας τά έγκλήματα πού διέπρατταν οι Έλασίται, έγκατέλειψε τό άντάρτικο και επανήλθε στη Νάουσα, φέρνοντας μαζί του τριάντα νέους από τούς διακόσιους πού είχε παρασύρει στο βουνό κατά την έξοδο του. Άφου οι όμηροι καρτήθηκαν στο στρατόπεδο: Παύλου Μελά επί 10-11 ήμέρες, άφέθησαν έλεύθεροι οι σαράντα δύο άπ' αυτούς. Τούς ύπολοίπους όκτώ τούς μετέφεραν οι Γερμανοί εις την Νάουσα προκειμένου, ως άνεκοίνωσε ή Γερμανική Φασιστική διοίκησης νά δώσουν λόγο των πράξεων τους ένώπιον Γερμανικοϋ Δικαστηρίου.

Συνεκροτήθη έκτακτο Γερμανικό Στρατοδικείο, τό όποιο και κατεδίκασε εις την έσχάτη των ποινών τούς όκτώ Ναουσαίους. Την αύγή της άλλης ήμέρας οι μελλοθάνατοι όδηγήθησαν εις τό Γυμναστήριο τραγουδώντας καθ' όλη τή διαδρομή τόν Έθνικό μας Ύμνο.

Πριν δώσει ό άρχηγός του άποσπάσματος τό παράγγελμα της έκτελέσεως οι όκτώ Ναουσαίοι πού βρισκόντουσαν μπροστά στην πύλη του θανάτου διετήρησαν την ίδια ήρωική στάση, συνεχίζοντας νά τραγουδοϋν ένθικά θούρια ένω δύο άπ' αυτούς φώναζαν μέ όλη τή δύναμη της ψυχής τους Ζήτω τό Έθνος.

Τά λόγια τους πνίγονταν από τούς πυροβολισμούς των Ναζι. Οι τιμημένοι αυτοί Νεκροί της Πατρίδας είναι οι Παναγιώτης Φέσσιος, ό Στέργιος Βλαχοδήμος, ό Μακρυγιώργος, ό Νεράντζης ό σύγγαμβρος του και τρεις άλλοι πού δέν βρήκα τά όνόματά τους. Είναι ήρωες τιμημένοι: τό αίμα τους καθάγισε τόν τόπο.

Η Νούσσα όργανούται πολιτικά και στρατιωτικά άπό τό Κ.Κ.Ε.

Οι κομμουνιστάι της Ναούσης έμπειροι και μέ ύψηλά πόστα στο

Κόμμα, επιδίδονται σέ έντονη κομματική δραστηριότητα. Διευρύνεται ή τοπική όργάνωση. Μέ στόχο τούς έργάτες τών Βιομηχανικών συγκροτημάτων προχωρούν στή στρατολογία καινούργιων μελών. Τώρα ή έπιλογή γίνεται μέ αύστηρότερο τρόπο. Τό τμήμα τής παλαιάς Έργατικής Βοήθειας μετονομάζεται σέ ΕΤΑ (Έπιμελητεία τού Έντάρτη). Η ΟΚΝΕ ρίχνει τό βάρος τής στήν προσέγγιση και στρατολογία μελών ανάμεσα στά νειάτα πού δείχνουν έντονη διάθεση νά παλαίψουν έναντίον τού κατακτητή. Έτσι γρήγορα ή πόλις από πλευράς όργανωτικής βρίσκεται στά χέρια τού Κ.Κ.Ε. Πουθενά δέν συναντά αντίδραση. Οί όλιγάριθμοι Γερμανοί άδιαφορούν για τίς δραστηριότητες τού Κ.Κ.Ε. ένω οί ντόπιοι δημοκράτες περιορίζονται σέ κρίσεις για τό πώς ολοκληρώθηκε ή νικηφόρος προέλασις στό Έταλικό Μέτωπο.

Όταν κάθε τόσο βγαίνουν στό βουνό νέοι για νά καταταγούν στόν ΕΛΑΣ, εύνοικά είναι τά σχόλια για τίς πράξεις αυτές. Όλοι σχεδόν οί κάτοικοι πιστεύουν ότι ή δράσις έναντίον τού κατακτητή πρέπει νά άρχιση τό συντομώτερο. Η ΕΤΑ έξ άλλου συγκεντρώνει χρηματικά ποσά και ποικίλο ύλικό πού τό προωθεί χωρίς καμία προφύλαξη στά βουνά.

Έτσι γρήγορα ολοκληρώνεται ή συγκρότησις περί τά μέσα τού 1943 τών ένόπλων τμημάτων τού ΕΛΑΣ Βερμίου. Τά όρεινά χωριά τούς φιλοξενούν. Στο διάστημα αυτό τής προπαρασκευής για τή δημιουργία τού ΕΛΑΣ όπλα μοιράζονται στήν πόλη και τά χωριά και συγκροτούνται παντού τμήματα τού έφεδρικού ΕΛΑΣ. Όρίζονται ύπεύθυνοι σέ κάθε χωριό μέ συγκεκριμένα καθήκοντα. Άνάμεσα σ' αυτούς τοποθετούνται και στοιχεία πού δέν είχαν μέχρι τότε καμμία κομματική σχέση μέ τό Κ.Κ.Ε. Ο άγώνας για τή λευτεριά, έμφανίζεται ότι δέν έχει κομματικό αλλά έθνικό χρώμα. Σέ καμμία περίπτωση οί ύπεύθυνοι τού Κ.Κ.Ε. δέν όμιλούν για τούς πραγματικούς τους σκοπούς. Στόχος των τονίζουν είναι ή συντριβή τών Ναζί και ή σύντομη άπελευθέρωση τής Πατρίδος. Όταν φθάνουν καινούργιοι Έσραηλίται άμφοτέρων τών φύλων στήν Νάουσσα προωθοούνται στα όρεινά χωριά και βρίσκουν άσφαλές καταφύγιο για νά γλυτώσουν από τά κρεματόρια. Οί πιο δυναμικοί άπ' αυτούς έντάσσονται άμέσως εις τόν ΕΛΑΣ.

Όλοι οί νεοφερμένοι Έσραηλίται κατά κανόνα είχαν μαζί τους χρυσές λίρες τις όποιες παρέδωκαν στους ύπεύθυνους τού ΕΛΑΣ προς φύλαξιν αλλά και για ένίσχυση τού άγώνα για τήν Έθνική άπελευθέρωση.

Έτσι οί άντάρτες τού Βερμίου διαθέτοντας πιά τεράστια οικονομική δύναμη μία πού οί άνάγκες τού Έπισιτισμού των είχαν καλυφθή, αλλά και οί εισφορές τών ντόπιων και τών Έσραηλιτών έχουν δυναμώσει σέ σοβαρό βαθμό τά οικονομικά τους άποθέματα.

Μέ τήν έμφάνιση και τήν έγκατάσταση στό Βέρμιο και τό Καϊμάκ-Τσαλάν τών πρώτων άνταρτικών τμημάτων τού ΕΛΑΣ συγκροτείται στήν πόλη τής Ναούσης τμήματα τής ΟΠΛΑ. Πρωταγωνιστούν και τίθενται έπικεφαλής αύτου οί Δημήτριος Πετταλωτής, ό αίμοσταγής Καπετάν Ζέρβας, ό σκληρός και άδυσώπητος έγκληματίας Μπαρμπαγιάννης και ό κυνικός Καπετάν Βορριάς πού τό πραγματικό του όνομα είναι Μανώλης Μαρμανίδης, ό Μακρής πού πήρε τό ψευδώνυμο Καπετάν Κελέσδιμειτος. Στήν

ομάδα αυτή τῶν δολοφόνων ἐντάσσονται ἀρχικῶς πεντε αμουστακα παιδιὰ ἀπὸ τὴν Νάουσσα καὶ τὴν περιοχὴ Ἐλασσῶνος. Οἱ δυὸ πού καταγόναται ἀπὸ τὴ Θεσσαλικὴ αὐτὴ πόλη ἔχουν ἔλθῃ ἀπὸ τὴ Θεσσαλονικὴ οἴβῃ εἶχαν σκοτώσῃ δυὸ Ἕλληνας ἀξιωματικούς. Ἕνας ἐξ αὐτῶν ἴταν ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Μπούλης Κουρούκλης ἀδερφὸς τοῦ Στρατηγοῦ καὶ πατέρας τῆς Καλλιτέχνιδος Ζωΐτας Κουρούκλη πού τὸν ἐξετέλεσαν λίγα χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴ Θεσσαλονικη.

Ὁ ΕΛΑΣ ἀρχίζει τάς ἐκτελέσεις ἐπιλέγοντας γιά πρῶτα θύματα δυὸ ἑλληνοπούλες

Οἱ ἄνδρες τῆς ΟΠΛΑ διασκορπίζονται σὲ σπίτια ὁμοϊδεατῶν τους καὶ καθ' ὅλας τὰς ἐκτιμήσεις βάσει τῶν πληροφοριῶν πού τοὺς δίδει τὸ Κόμμα κάμουν τὰς προγραφὰς καὶ ἐτοιμάζουν σχέδιο δράσεως. Πολλοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι κεντρικὸς ἐγκέφαλος τῆς ΟΠΛΑ ὑπῆρξε ὁ Μαρανιδῆς. Ἄλλοι ὅμως καὶ οἱ περισσότεροι ἐπιμένουν ὅτι τὰ πάντα τὰ ἐρρῦθμιζε καὶ τὰ κατεύθυνε ἡ τοπικὴ ὀργάνωση τοῦ Κ.Κ.Ε. ἔχοντας ἐπικεφαλῆς κάποιον ἐπιστῆμονα ἀμφιβόλου ποιότητος, καθὼς ἐπίσης καὶ Ἐργατικούς ἡγέτες.

Γεγονὸς εἶναι ὅτι τὰ πρῶτα θύματα τῆς ΟΠΛΑ ὑπῆρξαν δυὸ γυναῖκες ἡλικίας 23 καὶ 24 ἐτῶν. Ἡ ἐργάτρια Στέλλα Καραδημητρίου πού ἦταν ἐργάτρια τοῦ Λαναρά καὶ ἡ Εἰρήνη Στράτση πού ἔκανε καὶ κηρύγματα στὰ Κατηχητικά.

Ἡ τελευταία βρέθηκε στὴ Νάουσσα γιά ν' ἀποφύγῃ τὴ σύλληψή της ἀπὸ τὴν Γκεστάπο τῶν Ἀθηνῶν πού τὴν ἀναζητοῦσε ὡς μετέχουσα εἰς τὸ κλιμάκιο τῆς ἀντιστασιακῆς Ὀργανώσεως τοῦ θρυλικοῦ Τιγάντε καὶ ὡς πράκτορα τοῦ προκεχωρημένου Ἀγγλικοῦ κλιμακίου τῆς FORST 133 πού ἐκτός τῆς συλλογῆς στρατιωτικῶν πληροφοριῶν εἶχε ὡς ἀποστολὴ καὶ τὴν φυγάδευση στὴ Μέση Ἀνατολὴ τῶν Ἀγγλων Στρατιωτικῶν πού ἀπέμειναν στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν εἴσοδο τῶν στρατευμάτων κατοχῆς.

Ἦταν 12 Σεπτεμβρίου τοῦ 1943 ὅταν ἡ ἐργάτρια Καραδημητρίου τελειώνοντας τὴ βάρδεια της πῆγαινε γιά τὸ σπίτικὸ της. Λίγο πῖο πάνω ἀπὸ τὴν ἄνω πλατεία δυὸ νέοι μὲ ἐπικεφαλῆς τοῦ Μπαρμπαγιάννη τὴν σταμάτησαν στὴ μέση τοῦ δρόμου ζητώντας τὴν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ.

Σὲ ἐρώτηση τῆς κοπέλας ποιὸς ἦταν ὁ λόγος πού προέβαλαν αὐτὴ τὴν ἀπαίτηση, ὁ Μπαρμπαγιάννης τῆς ἐξήγησε ὅτι τὴν θέλουν στὸ Στρατηγεῖο γιά μιὰ μικρὴ ἀνάκριση. Ταυτόχρονα κάρφωσε στὴν πλάτη της τὸ περιστροφὸ του.

Γιά μιὰ στιγμὴ ἡ Καραδημητρίου, φώναξε δυνατὰ ζητώντας νὰ τὴν βοηθήσουν. Κανένας δὲν ἀνταποκρίθηκε στὴν ἀπεγνωσμένη ἐκκλήσή της. Στὸ δρόμο δὲν κυκλοφοροῦσαν διαβάτες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ γύρω σπίτια τὰ ὅποια ἐνδεχομένως ἀκούσθηκε ἡ φωνὴ της, κανένας δὲν ἀπετόλμησε νὰ σπεύσῃ πρὸς βοήθεια τῆς ἀτυχῆς κοπέλας.

“Ετσι ή θλιβερή συνοδεία πήρε τόν άνηφορικό δρόμο πού όδηγούσε πρós τήν έξοδο τής πόλεως και συγκεκριμένα πρós τόν Θεολόγο. Περπάτησαν γύρω στά δυό χιλιόμετρα όταν ό άρχηγός πρόσταξε νά σταματήσουν γιά ξεκούραση.

Δέν πέρασαν ούτε δέκα λεπτά τής ώρας, όταν μπροστά τους έμφανίσθηκαν άλλοι τρεις ένοπλοι πού είχαν μαζί τους τήν κατηχήτρια Στράτση.

‘Αμέσως άρχισε ή ανάκριση τής Καραδημητρίου. Τήν κατηγορήσαν ότι στό έργοστάσιο έβριζε τούς άντάρτες και ύμνούσε τό καθεστώς του Μεταξά.

Σαστισμένη και άνίδεη γιά τις κατηγορίες πού τής απέδιδαν, πίστεψε ότι κάποιος λάθος θά είχαν κάμει οι άντάρτες και τήν συνέλαβαν. «‘Εγώ, έκτός από τήν δουλειά μου δέν ενδιαφέρομαι γιά τίποτε άλλο. Ούτε τόν Μεταξά τόν έχω γνωρίσει, ούτε ποτέ συνεζήτησα μέ κανέναν γιά τούς άντάρτες», άπάντησε. Δύο χαστούκια και μιá κλωσιά ήταν ή συνέχεια τής «ανάκρισεως».

Και ενώ δύο άνδρες συνέχισαν νά κτυπούν τήν άτυχη ‘Ελληνοπούλα, ή ανάκριση στράφηκε στην Στράτση. Τήν έπιασαν από τά μαλλιά και γελώντας τήν κάλεσαν νά κάνη «κανένα από τά κηρύγματα, μέ τά όποια όπως είπαν, δηλητηρίαζε τά παιδιά του κατηχητικού». ‘Απότση ή Στράτση από τήν κακομεταχείριση και τήν διάθεση πού έδειχνε γι’ αυτήν ό δήμιός της, άπήντησε θαρρετά, ότι είναι ντροπή νά φέρονται σέ μιá ‘Ελληνίδα πού κυνηγημένη από τούς Γερμανούς, ηλθε στην Νάουσσα γιά νά δουλέψη γιά τήν ‘Ελλάδα και τό λαό της. Είπε: «Αυτό πού κάνω στά κατηχητικά είναι χρέος πρós τήν θρησκεία και προσφορά πρós τά ‘Ελληνόπούλα πού σήμερα πού ή πατρίδα είναι σκλαβωμένη, έχουν όσο ποτέ ανάγκη από τήν ισχυρά και άκλόνητη πίστη πρós τόν χριστιανισμό».

‘Ο άρχηγός έδωσε έντολή στους νέους νά τις πάρουν και τις δυό γιά περαιτέρω ανάκριση. Οι δυό νέοι τής Ναούσσης παρέλαβαν τήν Καραδημητρίου και εκείνοι τής ‘Ελασσώνας άρπαξαν τήν Στράτση. Τις όδηγησαν στην διπλανή χαράδρα και εκεί παρά τήν άπεγνωσμένη αντίσταση των δυό άτυχων γυναικών, τις έβίασαν κτηνωδώς.

Στόν τόπο του βιασμού έφθασε και ό άρχιδήμιος. Σύροντας τό μαχαίρι του, άρχισε νά κτυπά τά θύματά του. Τις πετσόκοψε και έκοψε τελευταία τις ρόγες από τούς μαστούς. Τις χτυπούσε παντού μέ τό μαχαίρι. “Υστερα, ανοίγοντας τό γεννητικά όργανά τους, έρριξε μέσα σ’ αυτά χονδρό αλάτι. ‘Ενώ οι δυό ‘Ελληνίδες ξεψυχοΰσαν σφαδάζουσες, ένας από τούς εκτελεστές έσπευσε νά δώση μέ τό πιστόλι του τήν χαριστική βολή.

Μέρες όλόκληρες οι συγγενείς τής Καραδημητρίου περίμεναν νά φανή ή έξαφανισθείσα. Τότε οι πράκτορες του ΕΑΜ, γιά νά θολώσουν τά πράγματα, διέδωσαν ότι ή Στέλλα «άνέβηκε στό βουνό γιά νά ύπηρετήσει τήν ύπόθεση τής λευτεριάς».

Γιά τήν Στράτση κανένας δέν ενδιαφέρθηκε νά μάθη. ‘Ηταν ξένη. “Υστερα από είκοσι σχεδόν μέρες, ξυλοκόποι πού βρέθηκαν στην περιοχή άντίκρουσαν στην χαράδρα τά κορμιά των δυό ‘Ελληνίδων. ‘Ηταν άποσυντεθειμένα. Τά άγρίμια είχαν κορέσει τήν πείνα τους, όλόκληρώνοντας τό

ἔργο τῶν ἐκτελεστῶν. Εἰδοποίησαν τὸν ἱερέα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ αὐτὸς μαζί μὲ δύο ἐπίτροπους, ἀνέβηκαν στὸν τόπο τοῦ δράματος. Περισυνέλεξαν τὶς σάρκες καὶ τὰ ὀστά τῶν δύο Ἑλληνίδων καὶ τὰ μετέφεραν στὸ νεκροταφεῖο θάβοντάς τα σὲ κοινὸ τάφο.

Οἱ Ναουσσαῖοι ἄρχισαν νὰ ἀνησυχοῦν γιὰ τὸ ἐγκλημα πού ἐγινε γνωστὸ σὲ ὅλους. Ὑπῆρξαν πολλοὶ πού τὸ ἀπέδωσαν σὲ διεστραμμένο ἄτομο, πού, ἀφοῦ ἱκανοποίησε τὶς σεξουαλικὲς τοὺς ὀρμές, κατέσφαξε τὶς δύο κοπέλες. Ἄλλοι εἶπαν ὅτι μπορεῖ καὶ τὰ αἷτια τοῦ ἐγκλήματος νὰ ὠφείλοντο καὶ σὲ ληστεία γιατί τάχα ἡ «Στράτση εἶχε πολλές λίρες». Κανένας, ἂν καὶ οἱ περισσότεροὶ διαισθάνονταν ὅτι πίσω ἀπὸ τὴν σφαγὴ τῶν δύο Ἑλληνίδων κρυβότανε ἡ «ὀργάνωση», δὲν τολμοῦσε νὰ ἀποδώσει εὐθύνες στὸ ΕΑΜ καὶ στὸ ΚΚΕ. Ὁ τρόμος ἄπλωνε τὰ φτερά του.

Μολοντί ἔχουν περάσει σαράντα ὀλόκληρα χρόνια, ἀκόμη δὲν μπορεῖ νὰ δοθῆ καμμιά ἐξήγηση γιατί τὸ ἔργο τῶν φρικτῶν καὶ ἀπαίσιων ἐγκλημάτων τὸ ἄρχισε ἡ ΟΠΛΑ στὴ Νάουσσα ἐπιλέγοντας δυὸ νεαρές Ἑλληνίδες, πού δὲν εἶχαν ἀναπτύξη κανενὸς εἴδους δράση ἐναντίον τοῦ Κομμουνισμοῦ.

Ὑπάρχουν παλαιοὶ σὲ ἡλικία Ναουσσαῖοι πού ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ Κ.Κ.Ε. ἠκολούθησε αὐτὴ τὴν τακτικὴ γιὰ νὰ τρομοκρατήσῃ τὴ νεολαία καὶ νὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ νὰ βγῆ στὸ βουνό. Ἄλλοι ὅμως δὲν ἀποκλείουν τὸ ἐνδεχόμενο ὁ Μαμανίδης νὰ σύρθηκε σ' αὐτὴ τὴν ἐνέργεια μὲ ἐντολὲς ἀνωθεν.

Γεγονὸς ὅμως ὑπῆρξε ὅτι τὰ δύο αὐτὰ ἐγκλήματα συντάραξαν τὴν Νάουσσα καὶ δημιούργησαν κλίμα τρόμου ἀνάμεσα στοὺς κατοίκους της. Οἱ περισσότεροὶ Ναουσσαῖοι διερωτῶντο ἀκόμη γιατί νὰ σφαγῆ μιὰ ἐργάτρια. Ποῦ πήγαν οἱ ἀρχές τοῦ δογματικοῦ κομμουνισμοῦ ὅτι σκοπὸς του εἶναι ἡ κοινωνικὴ καὶ οικονομικὴ ἀπελευθέρωση τῶν ἐργατῶν; Μήπως τάχα ἀπελευθέρωση τῶν σκλάβων τῆς δουλειᾶς θεωροῦν τὸ σφράγισμα πρὶς ζωῆς τοὺς μὲ κάθε μορφῆς ἐγκληματικὸ τρόπο; Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα γίνονταν περισσότερο ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες τῶν βιομηχανιῶν πού δὲν εἶχαν ὑποδουλωθῆ στὴν κομμουνιστικὴ καθοδήγηση ὥστε νὰ εἶναι πνευματικὰ ὑποδουλωμένοι στὴν προπαγάνδα καὶ τὰ κηρύγματα τῶν πρακτόρων τοῦ Κ.Κ.Ε.

Ἕνα ἀνδρόγυνο πτωχῶν ἐργατῶν σφάζονται ἀπὸ τοὺς «ἥρωας» τῆς «ἐθνικῆς ἀντίστασης»

Δὲν εἶχε σβῆση ὅμως τελείως ὁ ἀπόηχος ἀπὸ τὴν φρικτὴ δολοφονία τῶν δύο γυναικῶν ὅταν στὴ Νάουσα ἔπεσε σάν βόμβα ἡ πληροφορία ὅτι τὴν νύκτα ἄγνωστοι πῆραν ἀπὸ τὸ σπίτι του ἓνα ἀνδρόγυνο. Ἦταν ὁ Δημήτριος Λουκοβίτης πού δούλευε ἀπὸ χρόνια στὸ ἐπάνω ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρά. Τὶς πρῶτες μέρες τοῦ Ἰουλίου 1943 κάτω ἀπὸ τὴν πίεση καὶ τὴν οικονομικὴ ἀνάγκη δέχθηκε νὰ πάη καὶ ἡ γυναίκα του νὰ ἐργασθῆ στὰ

κτήματα για να εξασφαλίση τουλάχιστον τό ψωμί του σπιτιού. Αρχικά δούλεψε στο μάζεμα των φρούτων στο κτήμα του Άγγελου Μούγγρη που οι Ναουσσαίοι συνήθιζαν να τον φωνάζουν «Μόργκαν». Τώρα με τη δούλεψη και της γυναίκας τα οικονομικά του σπιτιού τους βελτιώθηκαν και όλη τους η έννοια ήταν να εξασφαλίσουν λίγο παραπάνω σιτάρι και τα άλλα χειμωνιάτικα τρόφιμα. Αυτή ήταν και η συζήτηση που έκαναν εκείνο το βράδυ μετά το φαγητό, όταν έντονα χτυπήματα της εξώπορτας τους ανάγκασαν να διακόψουν τους υπολογισμούς και η νοικοκυρά άνυποπτη για τό τί θά έπακολουθοῦσε έσπευσε να δη ποιός ήταν ο νυκτερινός επισκέπτης.

Αν και η γειτονιά τους, στην όδο Βύρωνος, κάθε βραδιά παρουσίαζε κίνηση εκείνη τη νύχτα μιά παράξενη και άγρια έρμηιά επικρατούσε. Θαρρείς είχε άνοιξει η γη και τους κατάπιε όλους.

Με τό άνοιγμα της πόρτας μπήκαν σαν σίφουνας δυό άγνωστοι νεαροί με προτεταμένα τα πιστόλια και βλέποντας ο Λουκοβίτης αυτή τη σκηνή έπιασε τό τραπεζομάχαιρο για να υπερασπισθῆ τη γυναίκα του και τον ίδιο του τον έαυτό.

- Φρόνιμα Δημήτρη - τόν ειπε ο ένας από τους όπλοφόρους - εάν δέν θέλεις να σκοτώσουμε και τους δυό σας. Τρομαγμένη η γυναίκα για τό φέροισμο των εισβολέων και για την άπειλή που εξετόξευσε ο νεαρός που καιτοι ήταν άγνωστός τους, μιλούσε στον άνδρα της σαν να τόν ιξερε κι από άλλη έπαφή, συνέστησε στον άνδρα της να δώση τόπο στην όργη. Τότε ο νεαρός του ειπε να τόν ακολουθήσουν και οι δυό τους, γιατί η «όργάνωση» είχε ανάγκη από ώρισμένες άπαραίτητες πληροφορίες.

Βγήκαν στο δρόμο, πήραν τόν κατήφορο, και περνώντας από τό Κιόσκι, που σ' αυτό καθόντουσαν δυό τρεις παρέες Ναουσσαίων ο Λουκοβίτης έκανε προς στιγμή μιά κίνηση για να ξεφύγη από τους συνοδούς του.

- Προχώρα Δημήτρη και μη βγάλεις τσιμουδιά. Άλλοιώτικα θά σου τινάξω τα μυαλά σου στον άέρα.

Θέλεις από φόβο θέλεις από έλπίδα οτι μπορεί να ήταν αλήθεια οτι η «όργάνωση» τόν ηθελε για τις πληροφορίες που επικαλέσθηκαν πριν από λίγο οι δυό ένοπλοι, πειθάρχησε, και συνέχισε πειθήνια ν' ακολουθῆ τους άπαγωγείς του.

Προχώρησαν επί πολύ και ύστερα περίπου μετά τα μεσάνυκτα έφθασαν στο Χωροπάνι. Τό χωριό ήταν πνιγμένο στο σκοτάδι και μόνον οι σκύλοι που άκουσαν τα βήματα της συντροφιάς των Λουκοβίτηδων και των δυο ένόπλων, με τα γαυγίσματά τους τάραξαν για μιά στιγμή την ήρεμία που επικρατούσε. Άναψαν τα φώτα ενός δυο σπιτιών, αλλά κι αυτά ξανάσβησαν ενώ η παρέα συνέχιζε την πορεία προς τό βουνό.

Τότε μπροστά τους ξεπετάχθηκε ο περιβόητος Μπάρμπα Γιάννης. Υποδέχθηκε τους Λουκοβίτηδες δίνοντας ένα γερό χτύπημα στα μοῦτρα τόν Δημήτρη. Η γυναίκα του κάνοντας άπόπειρα να υπερασπισθῆ τόν άνδρα της, δέχθηκε κι εκείνη την ίδια μεταχείρηση. Ο Καπετάνιος που ήταν πασίγνωστος για την σκληρότητά του κάλεσε άμέσως τόν Λουκοβίτη να δικαιολόγηση τη στάση που κρατάει στο έργοστάσιο και ιδίως «γιατί

βρίζει τούς κομμουνιστάς». Σταυροκοπήθηκε ό άμοιρος και άγωνίσθηκε νά τόν πείση ότι δέν είχε κανένα λόγο γιά νά βρίζη τούς κομμουνιστάς.

- Καί όμως - τόν είπε ό Μπάρμπα Γιάννης - χθές άκόμη σέ κύκλο έργατών του Λαναρά κατηγορούσες τό ΕΑΜ.

- Τί είναι φίλε τό ΕΑΜ; Τόλμησε νά πη ό Λουκοβίτης. Καί γιατί νά κατηγορήσω κάτι πού σέ μένα είναι άγνωστο;

- Όστε δέν ξέρεις τό ΕΑΜ άπήντησε ό Καπετάνιος, τότε γιατί άρνήθηκες τό Σάββατο νά δώσεις τήν εισφορά πού ζήτησε ή Κουκούσιου, γιά νά βοηθήσης τήν όργάνωση; Τώρα λοιπόν θά μάθης κι έσύ και ή γυναίκα σου γιά τήν όργάνωσή μας. Έκει τήν άλλη μέρα τούς βρήκαν δύο κάτοικοι τής Στενημάχου. Τό ζευγάρι ήταν νεκρό. Τά πρόσωπά τους ήταν παραμορφωμένα από τά κτυπήματα τών δημίων. Από τό στήθος τής γυναίκας έλλειπαν οι ρόγες τών μαστών της.

Όπως ό ίδιος ό Μπαρμπαγιάννης έλεγε άργότερα αυτό ήταν τό χόμπυ του. Μάζευε τις ρόγες τών έκτελουμένων γιά νά κάμη τό πιό πρωτότυπο κομπολόι.

Τό ζευγος Λουκοβίτη ήταν τά καινούργια θύματα. Όταν τό κακό μαθεύτηκε στη Νάουσσα τρόμος και φόβος κατέλαβε τούς κατοίκους της. Οι έργάτες ίδίως άρχισαν νά ζοϋν μέ εφιάλτες. Ποιός άραγε άπ' αυτούς θά είχε τώρα σειρά;

Ταπεινοί έργάται είναι τά νέα θύματα τών σφαγών

Οί άνηouxίες τών έργατών του Λαναρά είχαν τή βάση τους. Οι έκτελεστές του Κ.Κ.Ε. είχαν γιά στόχο τους τούς δουλευτάδες, πού έξασφάλιζαν τό ψωμί τών οικογενειών τους έργαζόμενοι στις Βιομηχανίες τής πόλεως. Τρεις ήμέρες μετά τήν έκτέλεση του ζεύγους Λουκοβίτη, μαθεύτηκε ότι τά χαράματα στην θέση Κουμαριά έξω από τή Στενημάχο βρήκαν τά πτώματα του Λάζαρου και του Δημητρίου Τσακάλου.

Και τά άδέλφια αυτά έργαζόντουσαν στον Λαναρά. Ήταν καλόκαρδοι και οι συνάδελφοί τους είχαν νά λένε γιά τήν άνθρωπία και τήν καλωσύνη του. Τά σώματά τους ήταν άκρωτηριασμένα και του ένός έλλειπαν τ' αυτά ένώ του άλλου ήταν κομμένη ή καρωτίδα. Η συνοδεία τών Ναουσσαίων πού πήγε νά πάρη τά πτώματά της γιά νά τά μεταφέρη στην πόλη γιά νά τά κηδέψη, έπαθε πραγματικό σοκ όταν διεπίστωσε ότι τουλάχιστον σαράντα μέ πενήντα μαχαιριές είχαν καταφέρει οι έκτελεστές στον καθένα από τά θύματά τους. Τούς είχαν άφαιρέσει τά ρουχα τους και τούς άφησαν μονάχα τά μπαλωμένα έσώρουχά τους.

Ο ιατρός Χρονίδης πού ζή σήμερα και πού έκλήθη εύθύς άμέσως νά κάμη νεκροσκόπηση στους δύο σκοτωμένους άδελφούς, σταυροκοπήθηκε μπρός στό άγριο θέαμα και τόνισε ότι γιά πρώτη φορά στην έπιστημονική του σταδιοδρομία άντίκρουσε παρόμοιο έγκλημα. Οι φονιάδες στό στήθος του Λάζαρου είχαν χαράξη τά στοιχεία του άλφαβήτου πού

συνέθεταν τόν τίτλο τοῦ ΕΛΑΣ. Ὑστερα ἀπό χρόνια καί στήν ἐπίθεση πού ἐνήργησαν οἱ Ἐλασίτες, δύο ἀπό αὐτούς συνελήφθησαν. Ὁ ἓνας πού μᾶλλον αὐτομόλησε, μέσα στίς ἄλλες ἀποκαλύψεις πού ἔκανε στόν ἐνεργοῦντα τήν ἀνάκριση, ἀπεκάλυψε τό δρᾶμα πού ἐζησαν οἱ δύο δυστυχισμένοι ἐργάτες πρὶν σφαγιασθοῦν. Ἀνέφερε ὅτι μέ ἐντολή τοῦ ΕΑΜ, κατέβηκαν τρεῖς Ἐλασίτες καί τούς ἀπήγαγαν, γιατί τούς βάραινε ἡ μεγάλη κατηγορία ὅτι ἀντιδρούσαν στήν δραστηριότητα τῶν κομματικῶν στελεχῶν πού εἶχαν τήν εὐθύνη γιά τήν στρατολογία νέων ἐργατῶν εἰς τό ΕΛΑΣ.

Τούς συνέλαβαν τήν ὥρα πού σχολοῦσαν καί τούς ὑποχρέωσαν νά τούς ἀκολουθήσουν πρὸς τήν Στενήμαχο. Τούς ὀδήγησαν στή θέση Κουμαριά καί ἐκεῖ ὕστερα ἀπό τήν ἀνάκριση οἱ Ἐλασίται τούς τάραξαν στό ξύλο. Ἐχρησιμοποίησαν τὰ ραβδιά τους τίς κάννες τῶν πιστολιῶν τους καί στό τέλος τὰ μαχαίρια τους. Τήν δραστηριότητά τους αὐτή, τήν διέκοψε ὁ Ἀρχηγός τους πού ὅπως τούς εἶπε ἐπέιγετο νά κάμει μιά ἄλλη ἐπιχείρηση. Ὁ Ἐλασίτης πού ἀναφέρθηκε καί σέ ἄλλες λεπτομέρειες γιά τό ἐγκλημα τό μόνο πού δέν ὁμολόγησε ἦταν τά ὀνόματα τῶν Ἐλασιτῶν πού προέβησαν σ' αὐτό. Δέν παρέλειψε ὅμως νά πῇ ὅτι ὅλοι τους ἦταν Ναουσσαῖοι.

Μέ αὐτά μόνον τά στοιχεῖα ἔκλεισε ὁ φάκελος τοῦ φρικτοῦ αὐτοῦ ἐγκλήματος πού πάλι θῦμα του ἦταν δύο ταπεινοί ἐργάτες. Ἐργάτες στά χέρια τῶν ὁποίων εἶχε ὀραματισθεῖ ὁ Μάρξ νά θεμελιώσῃ τήν δικτατορία τῆς ἀταξικῆς Κοινωνίας, πού γνώρισμά της θά εἶχε τήν ἰσότητα καί τήν Δικαιοσύνη.

Τό κακό φαινότανε νά παίρνη διαστάσεις. Οἱ Ἐλασίτες χτυποῦσαν παντοῦ καί βάσει προσχεδιασμένου προγράμματος. Ὅλοι διπλοκλειδῶναν τίς πόρτες τους. Ἀκόμα κοιμόντουσαν μέ βάρδιες. Κάποιος ἀπό τήν οἰκογένεια ἔμνευε ξύπνιος ἐκ περιτροπῆς γιά νά εἰδοποιήσῃ τούς ἄλλους σέ ἐνδεχόμενη ἀπόπειρα εἰσβολῆς τῶν ἐκτελεστῶν. Μέ τά μέτρα αὐτά πίστευαν ὅτι μπορούσαν νά σωθοῦν. Οἱ μόνον πού κοιμόνταν ἴσχυοι ἦταν οἱ «ὠργανωμένοι». Αὐτούς κανέναν δέν τούς πείραζε. Αὐτοὶ ἀνενόχλητοι συνέχιζαν τήν δράση τους.

Ἡ τρομοκρατία ἀπλώνεται παντοῦ καί νέα ἐκτελέσεις σκορποῦν το φόβο στούς Ναουσσαίους

Ἀργά τό ἀπόγευμα κηδεύθηκε ὁ ἄτυχος ἀγροφύλαξ Πέκαλης, πού οἱ σφαγεῖς τοῦ ΕΛΑΣ ἔκοψαν τά δάκτυλα τῶν χεριῶν καί τῶν ποδιῶν του καί τό πρόσωπο του τό εἶχαν μεταβάλλει σε κόσκινο ἀπό τίς ἀναρρῦθμιτες μαχαιριές μέ τίς ὁποῖες ἀπετελείωσαν τό θῦμα τους. Οἱ συμπολίτες του φεύγοντας νωρίς γιά νά ἀμπαρωθοῦν στά σπίτια τους, ζοῦσαν μέ καινούρ-

γιους εφιάλτες. Δεν μπορούσαν να φανταστούν ποιός απ' αυτούς θα είχε σειρά για να δώσει λόγο στην «Λαϊκή Δικαιοσύνη». Όλοι τους ένοιωθαν να είναι μελλοθάνατοι. Μέσα τους ηύχοντο ο Πέκαλης να είναι ο τελευταίος νεκρός που θρηνοῦσε η Νάουσσα. Πέραν από τα εύχολογια και τις ελπίδες που δημιουργούσαν στις ψυχές τους, δεν μπορούσαν να κάμουν τίποτε άλλο. Δεν υπήρχε οργανωμένο Κράτος για να προστατεύσει τη ζωή τους. Οί ίδιοι ήταν άοπλοι για να υπερασπίσουν τους εαυτούς τους και τις οικογένειές τους. Τα όπλα τά είχαν στα χέρια τους οι «ώργανωμένοι». Αυτοί αποτελούσαν τη δύναμη που απεφάσιζε για τη ζωή και τον θάνατο των Ναουσσαίων. Μόνο όσοι έχουν γνώση τον κίνδυνο του θανάτου να τους απειλεί, αυτοί μονάχα μπορούν να καταλάβουν σε ποιά ψυχολογική κατάσταση βρισκότανε οι κάτοικοι της μαρτυρικής αυτής πόλης εκείνη την περίοδο. Φοβόντουσαν ακόμη και τη σκιά τους. Είχαν παραλύσει τα νεύρα τους και όλοι που τους ζύγωναν τους θεωρούσαν υπόπτους και ικανούς να τους δολοφονήσουν ή να τους απαγάγουν.

Και τούτη τη φοβερή κατάσταση της ψυχικής τους αναστατώσεως, ήρθε την άλλη ακριβώς ημέρα να επιδεινώσει η πληροφορία, ότι τρεις εκτελεστές, απήγαγαν μέσα από το σπίτι του τόν Κωνσταντίνο Παρδάλη. Τό γεγονός ότι κατοικοῦσε στο κέντρο σχεδόν της πόλεως, στην οδό Βύρωνος τους τρομοκράτησε περισσότερο. Ἡ Νάουσσα ήταν ξέφραγο ἀμπέλι που ο καθένας μπορούσε να μπη μέσα σ' αυτό και να πάρη ὄ,τι ἐπιθυμοῦσε.

Ούτε ο άπαχθείς άνηκε στη χορεία των «μπουρζουάδων». Ἦταν ένας ταπεινός αγρότης που με άπειρες δυσχέρειες αντιμετώπιζε τά έξοδα της ζωής της οικογενείας του. Ἡ άρπαγή του έγινε την ἴδια νύκτα και λίγες ώρες άργότερα μετά την κηδεία του Ἄγροφύλακα στην όποια είχε παραστή. Ἄκολουθώντας οι άπαγωγείς τόν περιφερειακό δρόμο τόν οδήγησαν στην περιοχή Στράντζας. Ὁ άνακριτής τόν όποιο τόν παρέδωσαν οι ένοπλοι χωρίς να τόν άπευθύνη έστω και μία λέξη άρχισε να κτυπάη τό θῦμα του.

Χρησιμοποιώντας τόν συρμάτινο βούρδουλά του, έσπασε άμέσως τό ήθικό του κρατουμένου. Κατηγορείτο ότι «κατηγόρησε τόν ΕΛΑΣ για τη σφαγή του Πέκαλη».

Τήν άλλη ημέρα οι χωρικοί βρήκαν τό πτώμα του να πλὴν μέσα σε λίμνη αίματος, που άρχισε να ξηραίνεται με τό πέρασμα των ωρών που έμεσολάβησαν, από την ώρα του έγκλήματος. Ἐλειπαν τά νύχια και τά τρία δάκτυλα του δεξιού χεριού του Παρδάλη. Τό πρόσωπό του, ήταν παραμορφωμένο από τις μαχαιριές και χαρακωμένο από τόν συρμάτινο βούρδουλά. Και σήμερα ακόμη που έχουν περάσει σαράντα κοντά χρόνια, όσοι είχαν γνώσει τόν δολοφονηθέντα, ακόμη δεν μπορούν να δώσουν εξήγηση για τούς λόγους της κατακρεουργήσεως του. Ἐντίθετα με όσους συνομίλησα αναφέρθηκαν στην εργατικότητα, τη φτώχεια, αλλά και την ανθρωπιά του αγρότη. Τό μόνο του «έγκλημα» ήταν ότι αγαπούσε πολύ την πατρίδα.

‘Ο καπετάνιος σφάζει τήν 16χρονη κόρη του!

Ένα από τὰ φρικτότερα ἐγκλήματα πού συνεκλόνησαν τὴ Νάουσσα καί πού σήμερα ἀκόμη ὅταν συζητοῦνται προκαλοῦν τὴν ἐξέγερση τῶν ψυχῶν καί τὴν ἀπέχθεια ὄλων τῶν πολιτῶν ἀδιακρίτως κομματικῆς τοποθετήσεως – μὲ μικρὴ κάπως ἐξαίρεση τοὺς ἀμετανοήτους καί σκληροὺς κομμουνιστὰς – ἦταν ἡ ἀγρία σφαγὴ τῆς δεκαεξάχρονης Ὑλγας.

Τὸ ἐπίθετό της δὲν τὸ ἀναφέρουμε, γιατί θύτης καί θύμα ἀνήκουν στὴν ἴδια οἰκογένεια. Ἀλλὰ τὸ ξέρει ὅλη ἡ Νάουσσα.

Οἱ γονεῖς της εἶχαν χωρὶς γιὰ λόγους πού δὲν θέλησα νὰ ἐρευνήσω. Ἡ κοπελίτσα ἔμεινε μὲ τὴ μητέρα της καί ξενοδοῦλεψε γιὰ νὰ ἐξασφαλιστῇ τὴ ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ. Ἦταν σεμνὴ, ὁμορφὴ καί ἀνοιχτόκαρδη. Ἡ καλωσυνάδα της συντελοῦσε ὥστε νὰ εἶναι ἀξιαγάπητη σὲ ὅλους τοὺς γνωστοὺς της. Κανέναν δὲν πίκρανε μὲ κανέναν δὲν ἤλθε ποτέ σὲ προστριβή.

Μιά μέρα, τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1943 καί μόλις τὸ σκοτάδι ἄρχισε νὰ καλύπτῃ τὴ ζωὴ τῆς πόλεως, τρεῖς νεαροὶ τὴν σταμάτησαν ἐνῶ πήγαινε στοῦ σπιτί της. Τὴν πρόσταξαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ γιατί – ὅπως τὴν εἶπαν – ὁ πατέρας της ἤθελε νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ κάτι πολὺ σημαντικό πού ἀφοροῦσε τὴν οἰκογένειά της.

Μολονότι οἱ νέοι ἦταν ἀγνωστοὶ στὴν Ὑλγα, τὸ γεγονός ὅτι ἐρχόντουσαν γιὰ λογαριασμό τοῦ πατέρα της πού τὴν καλοῦσε, δὲν δίστασε νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ.

Παίρνοντας τὸ δρόμο πρὸς τὴν ἐξοδο, προχώρησαν γύρω στὰ τρία χιλιόμετρα. Αὐτὸ δὲν τὴν ἀνησύχησε γιατί τελοῦσε ἐν γνώσει ὅτι ὁ πατέρας της ὑπηρετοῦσε στὸν ΕΛΑΣ σὰν καπετάνιος. Κάποια στιγμή ἐμφανίσθηκε μπροστὰ της ὁ πατέρας της. Ζωσμένος στὰ ἄρματα καί μὲ μικρὴ γεννειάδα ὑποδέχθηκε τὴν θυγατέρα του μὲ θυμὸ καί ὀργὴ πού φανέρωνε ἀσχημες προθέσεις.

– Τί κάνει, ὁμορφούλα, ἡ μάνα σου, τὴ ρώτησε. Συνεχίζει νὰ μὲ μισεῖ; Πῶς πάνε τὰ νταραβέρια της;

– Ἡ μαμά – ἀπάντησε ἡ Ὑλγα – εἶναι καλά. Ποτέ της ὅμως δὲν μ’ ἀφῆσε νὰ καταλάβω ὅτι τρέφει μῖσος γιὰ σένα πατέρα.

– Σκάσε τῆς εἶπε ὁ ἀρματωμένος καπετάνιος. Καί πρό παντός πάψε νὰ μὲ λές πατέρα.

Ταυτοχρόνως σκαμπίλισε τὴν κορούλα του πού ἄρχισε νὰ κλαίει καί νὰ ἐκλιπαρῇ τὸν πατέρα της νὰ ξαναγυρίσῃ στοῦ σπιτί του γιὰ νὰ ζήσῃ ἡ οἰκογένειά τους καλύτερες ἡμέρες.

Γιὰ λίγο στάθηκε συλλογισμένος ὁ ἐλασίτης πατέρας. Γρήγορα ὅμως ξανάρχισε νὰ κτυπᾷ μὲ βαναυσότητα τὴν κόρη του.

– Γιατί μπαμπά μὲ χτυπᾷς; Τί σοῦ ἔκαμα; Τί φταίω ἐγὼ ἐάν, χωρίσατε μὲ τὴ μητέρα μου;

Ἀντὶ γιὰ ἄλλη ἀπάντηση ὁ καπετάνιος ἐπίασε ἀπὸ τὰ μαλλιά τὴν κόρη του καί τὴν ἔρριξε στοῦ ἔδαφος. Καί μὲ ταχύτητα πού θὰ ζήλευαν οἱ πιὸ ἔμπειροὶ ἐργάται τῶν σφαγείων, ἄρχισε νὰ κτυπᾷ μὲ τὸ μαχαίρι του τὸ

Ίδιο του τό παιδί. Τό λιάνισε στήν κυριολεξία. Ἡ τελευταία του μαχαιριά πού ἔκοψε τήν καρωτίδα τῆς δεκαεξάχρονης Ὀλγας ἦταν ἡ σφραγιδα πού ὁ πατροκτόνος ἔβαζε στό φρικτότερο ἀσφαλῶς ἐγκλημα πού γίνηκε ποτέ στή μαύρη περίοδο 1943-1949.

Κλωτσώντας τό θῦμα του, ὁ φονιάς ἔδωκε ἐντολή στούς νεαρούς πού εἶχαν συλλάβη τήν ἀτυχή Ἑλληνοπούλα, νά τῆς δώσουν τήν χαριστική βολή. Ἕνας ἀπό τούς τρεῖς τήν πυροβόλησε στόν κρόταφο.

Τήν ἀνατριχαιοτική αὐτή ἱστορία διηγεῖτο κατά τά ἔτη 1947 ἕνας ἀπό τούς μετανοήσαντας ἐλασίτας, πού εἶχε ἐνταχθῆ στόν Σύλλογο πού εἶχαν συγκροτήσει πολλοί νέοι πού διαπιστώνοντας τό ἐγκληματικό καί ἀπαίσιο ἔργο τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, εἶχαν συγκροτήσει τήν ὀργάνωση πού ἐπικεφαλῆς τῆς ἦταν ὁ Ἀπόστολος Μπαλκατζῆς πού στό ΕΛΑΣ ἦταν γνωστός σάν Καπετάν Πιτσιρίκος.

Γράφοντας μέ ἀπλότητα γιά τήν φρικτή αὐτή παιδοκτονία, οἱ ἀνησυχίες μου γιά τό μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου διογκώνονται. Τώρα ὁ ἀπαίσιος πατροκτόνος ἀναγνωρίζεται σάν ἥρωας τῆς Ἑθνικῆς Ἀντίστασης καί ἀνζοῦσε θά ἐπαναπατριζόνταν. Τί γίνεται ὅμως μέ τήν πετσοκομένη κορούλα του; Ποιός θά τή δικαιώσει; Γι' αὐτήν ποιά μέτρα πῆραν οἱ ψηφίσαντες τόν Νόμο γιά τήν ἐθνική ἀντίσταση; Καί οἱ ἀνησυχίες πού δημιουργοῦνται σέ μένα ὀφείλονται κυρίως στό γεγονός ὅτι ἐγκληματίες τῆς μορφῆς τοῦ πατροκτόνου τῆς Ναούσσης πού σκοτώθηκε σέ μάχη τῆς περιοχῆς καί τῶν ἄλλων ἐκτελεστών πού ἐκρεοῦργησαν Ἑλληνας καί Ἑλληνίδας ἔχουν μεταμεληθῆ γιά τά ἐγκλήματά τους; Ἡ στά χρόνια πού πέρασαν στίς χώρες τοῦ κομμουνιστικοῦ «παραδείσου» ἐπλούτισαν τίς ἐγκληματικές τους γνώσεις καί μέ δυναμωμένο τό πάθος καί τό μίσος κατά τῆς χιλιούβριστης δεξιᾶς εἶναι ἐτοιμοί γιά καινούργια δράση, γιά τον τελικό γύρο τῆς κομμουνιστικῆς ἐπικράτησης;

Ἀκόμη οἱ ἀνησυχίες μου μεγαλώνουν μιά πού τό πολιτικό κλίμα τῆς Χώρας μας εἶναι φορτισμένο ἀπό ἀντιθέσεις, πάθη καί μίση πού καλλιεργεῖ ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση μέ τίς δηλώσεις τῶν Ὑπουργῶν τῆς καί τήν ἀρθογραφία τῶν δημοσιογραφικῶν τῆς ὀργάνων.

Ποιός μοῦ λέει ὅτι οἱ φονιάδες τῆς μορφῆς τοῦ πατροκτόνου τῆς Ναούσσης δέν θά χρησιμοποιηθοῦν γιά νά βγάλουν ἀπό τή μέση κάποιον πολιτικό ἀντίπαλο τῆς Κυβερνήσεως πού εἶτε στή Βουλῆ εἶτε ἀπό τῶν στηλῶν τοῦ τύπου ἀποκαλύπτει θαρραλέα τόν Μαρξιστικό κίνδυνο πού περικλείει ἡ Κυβερνητική δραστηριότης καί γενικώτερα τό Μαρξιστικό μέτωπο πού ὑπάρχει καί δρᾷ σέ κάθε περίπτωση.

Αὐτοί οἱ φόβοι μου καί οἱ ἀνησυχίες μου γίνανε σωστός ἐπιπέδου ἀπό τήν ὥρα πού ἡ μειοψηφία τῆς Βουλῆς ἀνοίξε τίς μπουκαπόρτες γιά νά ξανάρθουν στήν Ἑλλάδα ἐλεύθεροι, μέ τιμές καί μέ συντάξεις οἱ εἰδεχθεῖς φονιάδες τῆς μαύρης περιόδου καί τά παιδιά τους πού ἀπέκτησαν στό παραπέτασμα. Αὐτά τά παιδιά μεγαλωμένα σέ κομμουνιστικό περιβάλλον θ' ἀποτελέσουν τή δύναμη κρούσεως πού τό Κ.Κ.Ε. θά χρησιμοποιήσει σέ περίπτωση δυναμικῆς ἀναμετρήσεως του μέ τό ἔννομο Κράτος.

Εἶναι φυσικό καί γιά τούς φονιάδες καί τά παιδιά τους ἡ ψυχή τους πλημμυρισμένη ἀπό μίσος ἐναντίον τῶν παλῶν τους ἀντιπάλων θά

άποτελέσουν εύκολη λεία για τούς ηγέτες του παράνομου μηχανισμού του Κ.Κ.Ε., αλλά και για τὸ Μαρξιστικό Κόμμα πού κυβερνάει τὸ τόπο για κάθε ἔκνομη ἐνέργεια πού θ' ἀποβλέπει στὴν τρομοκράτηση τῶν ἀντιπάλων τῆς.

Οἱ ἴδιοι ὁμως ἐγκληματίες θά βλέπουν τούς ἄλλους Ἕλληνες πού δέν συμφωνοῦν μέ τίς ἰδέες τους σάν ἐχθρούς. Αὐτή ἡ στενωπὸς τοῦ μίσους καί τῶν ἀντιθέσεων φοβοῦμαι ὅτι θ' ἀποβῆ μοιραία για τόν τόπο καί ἴσως ἀποτελέσῃ τὴν ἀρχὴ τοῦ καινούργιου καί αἱματηροτέρου γύρου στὸν ὅποιο θά συρθῆ ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀπὸ τούς ἀφεντόδες τῆς τῆς μεγάλης τους Πατρίδος πού ἐπιζητεῖ τὸν ὀλοκληρωτικό ἔλεγχο τῶν Βαλκανίων καί τὴν ὑποδούλωση τῆς Ἑλλάδας.

Οἱ ἀνησυχίες μου αὐτές για τὴν τύχη πού περιμένει τόν τόπο ὀφείλονται κυρίως στὸ γεγονός ὅτι οἱ ἐγκληματίες τοῦ Κ.Κ.Ε. δέν σκοτῶνουν κατ' ἴδιαν βούλησιν ἀλλὰ πάντοτε κατ' ἐντολὴν τῆς ἡγεσίας τους. Ἐνῶ οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ Κ.Κ.Ε. προστάζουν, τὰ παρασυρμένα ἀπ' αὐτὸ Ἑλληνόπουλα δέν θά διστάσουν νά σκοτώσουν καί τούς ἴδιους τούς γονεῖς τους ἢ καί τὰ ἀδέρφια τους.

Αὐτὴ τὴν πραγματικότητα δέν τὴν ἐπεσήμαναν ἀτυχῶς οἱ ἀντίπαλοι τοῦ κομμουνισμοῦ ἐπιμένοντες νά διώκουν καί νά στιγματίζουν τούς φυσικούς αὐτουργούς τῶν ἐγκλημάτων πού διεπράχθησαν στὴ μαύρη περίοδο πού πέρασεν ὁ τόπος. Ἐάν σύσσωμος ἡ Ἑλλάς κατηγοροῦσε καί ἐστιγματίζε τὸ Κ.Κ.Ε. σάν ὑπεύθυνο για τίς σφαγές τῶν Ἑλλήνων, θά ἐπροφύλασσε τὴν νεολαία ἀπὸ τὸν κίνδυνο νά παγιδευθῆ ἀπ' αὐτό.

Πτωχές Ναουσσαῖες βιάζονται καί ἐκτελοῦνται ἀγρίως

Ἡ φοβερὴ παιδοκτονία, ὅταν ἐγνώσθη στὸ λαὸ τῆς Ναούσης ἐπροκάλεσε ὀργή, ἀγανάκτηση καί ἀνησυχία. Τώρα πιά πού ὁ ἴδιος ὁ πατέρας ἔσφαξε μέ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὴν κόρη του, ποιά τύχη περιμένε τούς Ἕλληνες καί τίς Ἑλληνίδες πού δέν ἀνήκαν στὸ κομμουνιστικὸ στρατόπεδο;

Καί οἱ φόβοι τῶν Ναουσσαίων ὅτι τὸ κακὸ θά ἀποκορυφῶνταν ἤρθαν κι ὅλας νά δικαιωθοῦν ὕστερα ἀπὸ δυὸ ἡμέρες ὅταν ἀπὸ στόμα σέ στόμα μαθεύτηκε ἡ τραγικὴ τύχη πού ἐπεφύλαξε ἡ μοῖρα στὴν οἰκογένεια τῆς Ἀθανασίας Τσιγκογιάννη.

Σουρούπωνε στὴ Νάουσσα ὅταν ἓνας καλοντυμένος νεαρὸς κτύπησε τὴν πόρτα τῆς Ἀθανασίας Τσιγκογιάννη, ἡ ὁποία ἔσπευσε νά τὴν ἀνοίξῃ. Μπήκε ἀμέσως ὁ νεαρὸς καί σέ κλάσμα τοῦ δευτερολέπτου εἰσήλασαν στὸ φτωχικὸ τῆς Τσιγκογιάννη ἄλλοι τρεῖς πού ἡ ἡλικία τους δέν ξεπερνοῦσε τὰ 25 χρόνια.

Ἐνας ἀπὸ τούς τελευταίους εἰσελθόντας τὴν πρόσταξε νά ντυθῆ, προκειμένου νά πάνε σέ ἓνα γειτονικὸ σπιτί ὅπου ὁ ὑπεύθυνος τῆς ὀργανώσεως εἶχε ἀνάγκη για ὠρισμένες πληροφορίες.

– Τί πληροφορίες μπορεῖ νά δώσω ἐγὼ στὴν ὀργάνωση; – ἀπήντησε

θαρρετό ή Τσιγκογιάννη. Έγώ πέρα από τίς κόρες μου και το ενοιαφερον πού έχω για αυτές δέν γνωρίζω τίποτε. Μήπως ζητάτε άλλη και όχι έμένα;

Οί νεαροί επιμένοντας στην έκτέλεση τής έντολής πιού είχαν επανέλβαν την διαταγή για να ακολουθήσει τούς εισβολείς.

Η κόρη της Χρυσούλα πού έπαιζε με τό όκτάχρονο άγόρι της, γνωρίζοντας ή όλη δραστηριότητα τής μητέρας τους περιορίζεται μονάχα εις τά του σπιτιού, άπευθύνθη στη μητέρα της και την παρώτρυνε να ύποκύψη στις έντολές τών νεαρών, πού βλοσυροί παρακολουθοΰσαν τίς αντιδράσεις πού άρχικά ένεφάνισε ή Τσιγκογιάννη. Η τελευταία ρίχνοντας πάνω της ένα παληό έπανοφώρι πήρε την άγουσα προς την έξώθυρα. Την ακολουθήσαν και οι έπιδρομείς, οι όποιοι όμως πριν βγούν από τό σπίτι, πρόσταξαν, και την Χρυσούλα να τούς ακολουθήση. Αύτη παίρνοντας άγκαλιά τό παιδί της τράβηξε με την σειρά της προς την έξοδο. Εκείνη άκριβώς την στιγμή έμπαινε στό σπίτι και ή άλλη ή μικρότερη άδελφή της κρατώντας λίγα ψώνια πού είχε προμηθευθή από την άγορά.

Σαστισμένη για τό σκηνικό πού άντίκρουσε, ρώτησε τή Χρυσούλα τί άκριβώς συμβαίνει και πού πήγαιναν αύτη και ή μάνα της. "Ενας εκ τών νεαρών πού άσφαλώς ήταν ό άρχηγός τής ομάδας έσπευσε να άπαντήση για λογαριασμό τής Χρυσούλας.

- Θα πάμε εκεί πού θα ρθής και έσύ για να ξεκαθαρίσουμε κάτι μικροπράγματα πού και οι τρεις σας τά ξέρετε.

Η Χρυσούλα άκούγοντας τά τελευταία λόγια του άγνώστου και έχοντας ύπ' όψη της, τίς έκτελέσεις πού είχαν προηγηθεί, κάλεσε βοήθεια άπευθυνόμενη προς τούς γειτόνους της. "Ενας Έλασίτης την έφραξε τό στόμα ενώ τό όκτάχρονο παιδάκι της άρχισε να κλαίη γοερά. Άτυχώς για τίς τρεις γυναίκες κανένas από τούς γείτονες, δέν επεδίωξε να σπεύση προς βοήθεια τών τριών Έλληνίδων. Κανένas σ' εκείνη την περίοδο δέν εξέθετε την ζωή του σε κίνδυνο. Ίσως όμως και να μην άκουσαν την άγωνιώδη έκκληση τής Τσιγκογιάννη πού καλοΰσε σε βοήθεια.

Κατά την γνωστή συνήθεια οι Έλασίται πλαισιώνοντας Ίτίς τρεις γυναίκες και με τά χέρια τους στις τσέπες μέσα από τίς όποιες μισόβγαιναν οι κάννες τών περιστρόφων τους, τίς έδωσαν έντολή να προχωρήσουν και να μην βγάλουν τσιμουδιά κατά την διαδρομή.

Λίγοι Ναουσσαίοι πού διασταυρώθηκαν με την θλιβερή συνοδείa ούτε και διανοήθηκαν ότι ή μάνα Τσιγκογιάννη με τίς κόρες και τόν έγγονό της όδηγοΰντο στό άνθρωποσφαγείο πού είχε στημένο λίγο πιό πέρα ή Κομμουνιστική όργάνωση.

Με γρήγορο βηματισμό έφθασαν στον Άγιο Ηλία. Εκεί ξεπρόβαλε μπροστά τους ή θηριώδης μορφή του Άρχιεκτελεστή. Δίπλα του στεκόντουσαν άλλοι τέσσερις άγνωστοι με άγρια πρόσωπα.

Πρώτος σαν Άρχηγός ό Μπαρμπαγιάννης καλωσώρισε τίς γυναίκες και τίς ειπε ότι θα καλοπεράσουν μαζί του άρκει να του έλεγαν την αλήθεια σε ό,τι τούς ρωτοΰσε.

Μάτια, μάνα και θυγατέρες άγωνίσθηκαν να πείσουν τόν Καπετάνιο

ὅτι πέραν ἀπό τὰ οἰκογενειακά τους θέματα, δέν ἴξεραν ἀπολύτως τίποτε.

Ὁ ἀρχιδῆμιος ἀγριεμένος ὅπως ἦταν ἔδωσε ἐντολή σέ ἓναν ἀπό τοὺς Ἑλασίτες πού τόν πλαισίωσαν νά πάρη ἀπό τήν ἀγκαλιά τῆς Χρύσας τό ἀγοράκι τῆς. Δίνοντας ὅσες δυνάμεις μπορεῖ νά ἔχει μιά γυναίκα ἀλλά μέ τό ἐνστικτο τῆς μάννας πού θέλουν νά τῆς ἀρπάξουν τό παιδί τῆς μέσα ἀπό τὰ χέρια τῆς, ἔσφιγγε δυνατά μέ αὐτά τό ἀγόρι πού μέ κλάματα παρακολουθοῦσε τὰ ὅσα συνέβαιναν γύρω του. Ἡ ἀντίσταση τῆς Χρύσας κράτησε γιά λίγο. Ὁ Ἑλασίτης πού εἶχε πάρει τήν ἐντολή ἀπέσπασε τόν ὀκτάχρονο «ἀντιδραστικό» ἀπό τήν ἀγκαλιά τῆς μάννας του καί τόν παρέδωσε στόν Ἀρχηγό. Αὐτός μέ διαβολικό χαμόγελο ἀπευθύνεται ἐν συνεχεία στίς τρεῖς γυναῖκες πού ἡ κίτρινη ὄψη του περισσότερο ταιριάζει στίς νεκρές καί ὄχι στίς ζωντανές ὑπάρξεις καί μέ ὕφος μαλακό τίς ρωτᾷ ποιά θά πρωταρχίσει τήν ἀπολογία τῆς.

– Γιατί πρᾶγμα νά ἀπολογηθοῦμε; – τολμάει νά ἀπαντήση ἡ μητέρα. Τί κάναμε καί τί ξέρουμε ἐμεῖς;

– Ξέρετε καί κάνετε πολλά – σπεύδει νά ἀπαντήση ὁ δῆμιος, ἐνῶ δίδει ἐντολή στούς ὑποτακτικούς του νά ἀρχίσουν τήν ἀνάκριση.

Ἡ ὁμάδα τῶν ἐκτελεστῶν χτυπάει ἀλύπητα τίς ἀνυπεράσπιστες γυναῖκες πού κλαίγοντας παρακαλοῦν τόν καπετάνιο νά διατάξει στούς δημίους του νά σταματήσουν τήν κακομεταχείριση πού τίς κάνουν.

– Αὐτά πού τραβάτε – ἀπαντᾷ ὁ δῆμιος – εἶναι ἡ ἀρχή ἀπό ὅσα θά ἀκολουθήσουν. Θά τά ξεράσετε ὅλα καί θά πληρώστε ἀκριβά. Τό κόμμα μπορεῖ καί ἔχει τήν δύναμη νά ἐπιβάλλει τήν δύναμή του στόν καθένα πού ἀντιστέκεται στό δρόμο του.

Λέγοντας τὰ τελευταῖα λόγια καλεῖ τόν νεαρό ὑποτακτικό του, πού κρατάει στά χέρια του τό ὀκτάχρονο ἀγόρι, νά τοῦ τό δώσουν γιά «νά τοῦ προσφέρει λιχουδιές».

– Ὄχι. Ὄχι τό παιδί μου, τσιρίζει ἡ Χρύσα. Λυπηθῆτε το. Σκοτώστε ἐμένα, ἐάν ἔκαμα τίποτε, ὄχι ὅμως καί τό σπλάγχνο μου.

Ὁ Καπετάνιος, ἀσυγκίνητος ἀπό τήν σπαρακτική αὐτή ἐκκλήση τῆς μάννας, παίρνει στά χέρια του, τό ὀκτάχρονο ἀγοράκι καί σφιγγοντας τό λαιμουδάκι του μέ τὰ δύο του χέρια, τό στραγγαλίζει, ἐνῶ καί οἱ τρεῖς γυναῖκες λιποθυμοῦν. Σέ συνέχεια μέ σβελτάδα δημίου κόβει τό κεφαλάκι του καί τό πετάει στά πόδια τῆς μάννας πού ἔχει παραφρονήσει ἀπό τό ἀποτρόπαιο ἐγκλημα. Πρός στιγμὴν ἀποπειρᾶται νά σηκωθῆ γιά νά κτυπήσει τόν φονιά τοῦ γιοῦ τῆς. Οἱ παλληκαράδες τήν συγκρατοῦν κιί τήν καθηλώνουν στό σημεῖο πού ἦταν σωριασμένο τό ἀκέφαλο κορμάκι τοῦ παιδιοῦ.

– Τώρα θά μιλήσετε; Ξαναρωτᾷ ὁ Ἀρχηγός.

Καί οἱ τρεῖς γυναῖκες ἀποφασισμένες πιά νά δώσουν μέ παλληκαριά τή μάχη πρὸς τό θάνατο πού ξέρουν ὅτι τίς περιμένει, ἀντί ἄλλης ἀπάντησης φτύνουν τόν ἄνανδρο, στά μούτρα.

Ὁ Ἀρχηγός τῶν δολοφόνων, δίνει ἐντολή νά ὀδηγηθοῦν οἱ κρατούμενες στό «Λαϊκό Δικαστήριο». «Ἐκεῖ θέλετε δέν θέλετε θά τά πῆτε ὅλα».

Οἱ τρεῖς γυναῖκες βρέθηκαν σφαγμένες στή χαράδρα. Τά πρόσωπά

τους είχαν χαραχθή προηγουμένως με μαχαίρι. Ήσαν γυμνές. Ίις είχαν βιάσει.

Τά έγκλήματα όμως πού διέπρατταν οί «άγωνισταί» τής έθνικής αντίστασης δέν έλεγαν νά σταματήσουν. Κάθε μέρα καί ιδίως κάθε νύκτα κάποια καινούργια έκτέλεση συνεπλήρωνε τίς σελίδες του χρονικού τών σφαγών πού γινόντουσαν στή Νάουσσα.

Έτσι πρίν περάσουν ούτε δέκα μέρες από τή σφαγή τών τριών γυναικών οί Ναουσσαίοι έπληροφορούντο για τό δράμα πού έκτυλίχθηκε στό σπιτικό του έμπόρου δασικών προϊόντων Χαραλάμπου Καττή. Αύτός δούλευε καί στό κτήμα του Βασιλέως σάν τοποτηρητής. Με τήν τελευταία ιδιότητά του είχε τήν δυνατότητα νά βοηθή τούς άγρότες καί κυρίως τούς ξυλοκόπους, Καλός οικογενειάρχης, καί βαθύς χριστιανός απέλαμβανε τήν αγάπη καί τήν εκτίμηση όλοκλήρου τής Ναούσσης.

Ήταν 26 Νοεμβρίου του 1943 όταν άργά τή νύκτα άκούσθηκαν χτυπήματα στήν έξώπορτα του σπιτιού του. Συνηθισμένος από παρόμοιες ένοχλήσεις, γιατί δέν ήταν ή πρώτη φορά πού οί χωρικοί έρχόντουσαν άκανόνιστες ώρες στό σπίτι του, έστειλε τή νοικοκυρά του σπιτιού στό όποιο έμενε καί συμπωματικά είχε τό ίδιο έπώνυμο μ' αυτόν, για νά δει ποιός ήταν ό νυκτερινός έπισκέπτης. Βήματα βαρεία πού δέν έμοιαζαν νά είναι τής νοικοκυράς, άνησύχησαν τόν Καττή, πού κατευθύνθηκε πρός τή σκάλα για νά διαπιστώση τί συνέβαινε. Με προτεταμένο τό περίστροφο ένας σαραντάρης άγνωστος πού τόν άκολουθοΰσαν τρεις άλλοι ένόπλιοι καθήλωσαν τόν Καττή καί χωρίς πολλά λόγια ζήτησαν νά τούς μετρήση χίλιες λίρες.

Τό Κόμμα του είπαν σήμερα έχει ανάγκη χρημάτων για νά βρει τά πολεμικά όπλα με τά όποια θα έξασφαλίση τή λευτεριά του λαού μας.

- Άστειεύεσθε, τόλμησε νά πη ό Καττής. Που θα βρω τίς χίλιες λίρες πού μου ζητάτε;

- Αύτά νά τ' αφήσεις κατά μέρος καί δώσε μας τίς λίρες. Έμεις ξέρουμε ότι έχεις κρυμμένες χιλιάδες.

Λέγοντας τίς τελευταίες λέξεις, έδωκε έντολή ό καπετάνιος, νά έρευνηθή όλόκληρο τό σπίτι. Δέν άφησαν σημείο πού νά μήν ψάξουν οί Έλασίτες. "Ότι ευρισκαν τό παρέδιδαν στον άρχηγό τους. Ένα περιδέραιο με ντουμπλες, τά δακτυλίδια τής σπιτονοικοκυράς, λίγα φουστάνια γιορτινά, κάτι κουταλάκια άσημένα, ήταν τά μόνα πράγματα πού έκριναν οί εισβολείς ότι είχαν κάποια αξία. Δέν κατεδέχθηκαν νά πάρουν ούτε τά λίγα πληθωρικά χαρτονομίσματα πού είχε σ' ένα συρτάρι ό Καττής.

Σέ συνέχεια έπεδόθησαν στήν καταστροφή τών φωτογραφιών τών Βασιλέων πού είχε άναρτημένες στό σαλόνι του, καί στό θπάσιμο του είκονοσασίου καί τών άγιών εικώνων πού βρισκόντουσαν σ' αυτό.

- Καί τώρα δώσε μας, τίς λίρες εάν θέλεις νά γλυτώσεις τό τομάρι σου.

Σέ νέα δήλωση του Καττή, ότι μονάχα λίρες δέν είχε, οί λησταντάρτες τόν πρόσταξαν νά τούς άκολουθήση.

Πρός στιγμήν ή σπιτονοικοκυρά του παρεκάλεσε τούς εισβολείς νά μήν έπιμείνουν στήν άξίωσή τους έπιβεβαιώνοντας ότι ό Χαράλαμπος

έστερείτο χρημάτων.

Δινοντάς της δυό γερά κτυπήματα τήν καθήλωσαν καί δέν τήν άφηκαν νά συνεχίση τίς παρακλήσεις της. Ταυτόχρονα δυό χειροδύναμοι Έλασίτες έσυραν τόν Καττή έξω από τό σπίτι του.

Μέ χίλιες δυό προφυλάξεις ή Έλληνίδα προχώρησε καί είδε τόν διαχειριστή του Βασιλικού κτήματος νά είναι άνάμεσα στους συνοδούς του άκολουθώντας τό δρόμο πού όδηγοῦσε στήν έξοδο τής πόλεως.

Ήταν ή τελευταία φορά πού είδε τόν μειλίχιο νοικάρη της. Μάταια πρόσμενε τήν έπιστροφή του καί χωρίς νά ύπολογίζει στόν κίνδυνο πού έθετε τόν ίδιο της τόν έαυτό άγωνιζότανε νά δη πρός ποιά κατεύθυνση τόν όδηγοῦσαν γιά νά βρῆ τά ίχνη του καί νά μάθη γιά τήν τύχη του.

Όταν συνεντρίβη όριστικώς ό συμμοριτισμός στό Γράμμο καί τό Βίτσι, κάποιος Ναουσσαίος κάνοντας τόν καλώς πληροφορημένο, τής είπε ότι τόν έθαψαν στή Φυτιά.

Χωρίς νά διστάσει κατευθύνθη πρός τό βουνό πού γινόντουσαν εκεί οι έκτελέσεις τών Έλλήνων. Οι κάτοικοι τής Φυτιάς, γεμάτοι καλωσύνη καί άνθρωπιά, βοήθησαν στό σκάψιμο τής γῆς. Βρήκαν άνθρώπινα όστά καί κρανία μέ άδειανές τίς κόγχες τους. Ποιός ξερεί τάχα, άν κάποιο άπ' αυτά άνήκε στόν άτυχο Καττή. Τό μυστικό τό γνωρίζουν μόνον οι φονηάδες πού έξετέλεσαν τό άθώο θῦμα τους, ή γιά νά είμαι πιό άντικειμενικός, τό γνωρίζουν εκείνοι οι ήγέται του Κ.Κ.Ε. Ναούσης πού έδωκαν έντολή στά άβουλα όργανά τους νά άπαγάγουν καί νά σφάξουν σάν κριάρι τόν δύσμοιρο Καττή.

Μέ τό έγκλημα όμως του Καττή φαινότανε όλοφάνερα ότι οι δολοφόνοι του Κ.Κ.Ε. ήταν άποφασισμένοι νά ξεκάνουν κάθε Έλληνα πού δέν ύπηρετοῦσε τούς σκοπούς τους. Είχαν άφηλιάση. Διψοῦσαν γιά αίμα. Καί κυρίως γιά αίμα έργατῶν καί έργατριῶν, μέ σκοπό νά ένσπείρουν σ' αυτούς τήν τρομοκρατία καί νά τούς έξαναγκάσουν νά βγοῦν στό βουνό.

Έτσι στίς άρχές Δεκεμβρίου τρεις όπλατζήδες έξεδήλωναν τήν «ήρωική» τους δράση έναντίον τριῶν έργατριῶν.

Στά χαμόσιπτα ή – γιά νά είμαι πιό σαφής – στά Κελλιά του Μπατάνια καθόντουσαν ή Άδαμαντία Τοιμπουκλή μαζί μέ τίς δυό θυγατέρες της. Τήν Στεργιάννα καί τήν Μαρία. Πτωχές έργάτριες άπησυχολούνταν πότε στίς βιομηχανίες καί πότε σάν συσκευάστριες γιά νά έξασφαλίσουν τά μέσα γιά τήν ζωή τους. Λίγο πολύ τά κατάφερναν γιατί ήταν οικονομες, καί ποτέ δέν είχαν ένδιαφερθῆ γιά λοῦσα καί πολυτέλειες. Άλλωστε τό κλίμα τής κατοχῆς δέν άφηνε περιθώρια γιά τέτοια περιττά πράγματα.

Μιά χειμωνιάτικη νύκτα του Δεκεμβρίου του 1943 τρύπωσε στό φτωχικό τους ένας άγνωστος νεαρός πού ζήτησε νά μιλήσει στίς τρεις γυναίκες. Τόν δέχθηκαν καί έμειναν άναυδες όταν αυτός χωρίς περιστροφές κάλεσε τίς δυό κοπέλες νά ένταχθοῦν στό ΕΛΑΣ γιά νά πολεμήσουν τόν κατακτητή. Όπως άργότερα ή Στεργιάννα έλεγε στό συγκάτοικό της Άλέκο Γίδα ό έπισκέπτης «τά έλεγε όμορφα» καί έδειχνε νά είναι πολύ μορφωμένος. Στήν άρχή πρώτη ή μάννα καί σέ συνέχεια τά κορίτσια της άντέτειναν στήν πρόταση πού τίς έγινε καί ίσχυριζόμενες ότι έχουν άρκετές έκκρεμότητες νά τακτοποιήσουν, μποροῦσαν νά τό ξαναυζητή-

σουν τό πράγμα, ἂν καί το ἔβλεπαν λίγο δύσκολο. Τοῦ εἶπαν ἐπίσης ὅτι ἡ προσκορά τους στό ἀντάρτικο θά ἦταν μικρή, μιά πού καί οἱ δύο τους δέν ἤξεραν ἀπό πόλεμο καί ἀπό τουφέκια.

– Θά τά μάθετε στό βουνό ὅλα – ἀπάντησε, ἐκεῖνος καί δέχθηκε νά ξαναγυρίσει σέ τρεῖς μέρες, ἐκφράζοντας τήν βεβαιότητα, ὅτι θά ἦταν οἱ δύο ὄδελφές «ἔτοιμες νά κάμουν τό χρέος τους πρός τήν Πατρίδα».

Ἦταν ἔμειναν μόνες τους οἱ τρεῖς γυναῖκες ἔπεσαν, σέ βαρειά συλλογή καί ἀντήλλαξαν σκέψεις πῶς θά ξέφευγαν ἀπό τό κακό πού τίς βρῆκε. Στήν ἀρχή εἶπαν νά ἀλλάξουν σπιτί. Τήν λύση ὅμως αὐτή δέν τήν βρῆκαν σωστή, γιατί καί ἐκεῖ θά τοῦς εὕρισκαν οἱ στρατολόγοι. Τέλος κατέληξαν νά ἐγκαταλείψουν τήν Νάουσα πηγαινόντας στήν Βέροια ἢ τή Θεσσαλονίκη ὅπου θά ἦταν περισσότερο ἀσφαλισμένες. Καθώρισαν μάλιστα ἡ ἀναχώρησή τους νά γίνει τήν μεθεπόμενη μέρα, ὥστε νά μαζέψουν καί νά πάρουν λίγα μικροπράγματα γιά τήν καινούργια τους ἐγκατάσταση.

Ἦταν ὁλόκληρη τήν ἄλλη μέρα τήν ἀφιέρωσαν στό μάζεμα καί τό δέσιμο τοῦ νοικοκυριοῦ τους. Ἦταν Μαρία βγῆκε καί συμφώνησε μέ ἕναν ἰδιοκτήτη κάρρου πού θά φόρτωνε τά πράγματα γιά νά τά μεταφέρει στό Σιδηροδρομικό Σταθμό. Σίγουρες ὅτι ὅλα πῆγαιναν καλά, κάθησαν στό τραπέζι γιά νά φᾶνε κάτι πρόχειρο πού εἶχε ἐτοιμάσει ἡ μητέρα τους. Δέν εἶχαν τελειώσει τό φτωχικό τους δεῖπνο, ὅταν κτύπησε ὁ χθεσινός ἀγνωστος συνοδευόμενος αὐτήν τήν φορά ἀπό τρεῖς ἐνόπλους.

– Βλέπω ἐτοιμασίες κυρίες μου τίς εἶπε. Γιά πού γιά τό καλό νάχομε καλό ρῶτημα. Γιά τήν Σαλονίκη ἢ γιά τήν Ἀθήνα;

– Γιά πούθενά – ἔσπευσε νά ἀπαντήσῃ ἡ Στεργιάννα. Δέσαμε τά πράγματα γιά νά μὴν τάχομε σκόρπια, ἀφοῦ ἐμεῖς σέ δύο ἡμέρες θά ἀνεβούμε στό βουνό.

– Καί ἡ συμφωνία πού ἔκανε ἡ Μαρία μέ τόν καρραγωγέα; Ἦταν κανείς δέν μπορεῖ νά μᾶς ξεγελάσει γιατί γιά ὅλα ἔχομε τίς πληροφορίες μας.

Καί οἱ τρεῖς γυναῖκες ἐπείσθησαν ἀπό τά τελευταῖα λόγια ὅτι ὁ καρραγωγέας ἦταν ἐκεῖνος πού εἰδοποίησε τόν ὄργανωση γιά τήν ἐπικείμενη φυγή τους. Ἦταν ἔβλεπαν νά εἶναι καταδικασμένες νά ὑποστοῦν τίς συνέπειες τῆς ἀπαγωγῆς. Ἦταν Ἐλασίτης πού ἄφησε νά φανῇ τό πιστόλι του πού ἔκρυβε στήν δεξιά του τσέπη, τίς διέταξε νά ντυθοῦν νά τοῦς ἀκολουθήσουν. Μαζί σας θά ἴρῃ καί ἡ μάννα σας γιά νά σᾶς προστατεύῃ εἶπε εἰρωνικά.

Βλέποντας ὅτι κάθε δικαιολογία ἦταν χαμένη καί κάθε ἀντίστασις ἦταν μάταια, οἱ τρεῖς γυναῖκες ἀκολούθησαν τοῦς ἐπιδρομεῖς. Τίς ὀδήγησαν στόν Ἅγιο Θεολόγο καί σέ μιά ἀπό τίς πολλές χαράδρες πού περιβάλλουν τά γύρω ὑψώματα ἔξῃ Ἐλασίτες μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἀρχιεκτελεστή ὑπεδέχθησαν τήν θλιβερή συνοδεία. Ἦταν Καπετάνιος, ἀφοῦ κάλεσε τήν μητέρα γιά νά τήν ὑποβάλει σέ ἀνάκριση, ἔδωσε ἐντολή στοῦς ὀπλοφόρους του νά ἀρχίσουν τό ἔργο τους. Ἦταν ἔδεσαν τά χέρια τῶν δύο κοριτσιῶν καί ἄρχισαν νά τά ξεγυμνώνουν. Σέ διαμαρτυρία τους ὅτι ἡ παγωνιά εἶναι ἐντονὴ ἐκεῖνος ἀπήντησε, ὅτι «οἱ ἀντάρτες εἶναι σέ θέση νά ἐξασφαλί-

σουν τή ζεστασιά» στίς δύο κοπέλες.

Χωρίς ἄλλη ἐντολή οἱ ἐκτελεστές ἐπέπρασσαν μέ λύσσα ἐπάνω στά σώματα τῶν γυναικῶν.

Τό τέλος εἶχε ἐπέλθει. Τά ἄλλα εἶναι θέμα φρικωδῶν λεπτομερειῶν καί διαστροφῶν.

Ἦλθε νά γιορτάση τή γέννηση τοῦ Θεανθρώπου καί ἐσφάγη ἀπό τοὺς «Ἀγωνιστές τῆς Ἀντίστασης»

Γιά λίγες μέρες δέν ἀκούσθηκε γιά ἄλλο ἐγκληματικό ἐπίτευγμα τῶν παλληκαράδων τοῦ Κ.Κ.Ε. Εἶχαν ἀρχίσει νά πιστεῦουν κυρίως οἱ καλόπιστοι καί ἀφελεῖς ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ Κομμουνισμοῦ ἔδωκε ἐντολή νά σταματήσουν οἱ ἐκτελέσεις, γιατί τό κλίμα πού διεμορφώθη στή Νάουσσα ὕστερα ἀπό τίς τελευταῖες σφαγές ἦταν δυσμενές γιά τόν κομμουνισμό. Πρέπει νά γραφῆ ὅτι καί ἰδεολόγοι κομμουνισταί – ἂν καί ἦταν ἐλάχιστοι – ἀλλά καί οἱ συμπαθοῦντες τόν κομμουνισμό δέν υἱοθετοῦσαν ἢ γιά νά εἶναι περισσότερο σαφές, κατεδίκασαν τά ἐγκλήματα καί ἀπεδοκίμαζαν τήν ἐγκληματική δραστηριότητα τῆς ΟΠΛΑ.

Αὕτη ὅμως ἡ ἐγκληματική ἀπραξία δέν διατηρήθηκε γιά πολύ καιρό. Ζήτημα εἶναι ἂν εἶχαν περάσει εἴκοσι μέρες ὅταν σάν πραγματική βόμβα ἐπέσει ἡ δολοφονία τοῦ Νίκου Σαμαρά.

Βρισκόμασταν στίς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ 1943 ὅταν ὁ Νίκος Σαμαράς ὁ γαμβρός τοῦ Λιάπη, ἦρθε γιά νά γιορτάσει μέ τοὺς δικούς του τά Χριστούγεννα καί τήν Πρωτοχρονιά. Προπολεμικά ὑπηρετοῦσε στήν Ἐφορεία Ὑλικοῦ Πολέμου ἔχοντας τόν βαθμό τοῦ ὑπαξιωματικοῦ. Καθόντανε μέ τοὺς δικούς του διηγουόμενος γεγονότα ἀπό τόν πόλεμο τῆς Ἀλβανίας ὅταν κτύπησε ἡ ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ καί μιὰ ἄγνωστη φωνή τόν καλοῦσε μέ τό ὄνομά του νά τόν ἀνοίξει.

Λεβέντης καί ἄτρομος ὅπως ἦταν ὁ Σαμαράς ἀνοίξε τήν πόρτα καί κατάπληκτος βρέθηκε μπροστά σέ πέντε νέους πού οἱ δύο ἀπό αὐτούς πρότειναν τά περίστροφά τους ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀνοίξαν τά παλτά τους γιά νά δείξουν τά αὐτόματα πού εἶχαν κρυμμένα κάτω ἀπό αὐτά.

Μὴν ἀνησυχεῖς Σαμαρά τόν εἶπε ὁ ἓνας ἀπό τοὺς ὀπλοφόρους. Σέ θέλουμε γιά μιὰ μικρή ἀνάκριση.

Ἐκανε νά προχώρησῃ ὁ Σαμαράς πρὸς τήν ἐξώπορτα ὅταν ὁ Ἐλασίτης τοῦ εἶπε ὅτι γιά καλό καί γιά κακό θά ἔπρεπε νά φορέσει καί τό παλτό του. «Ἐξω χιονίζει καί εἶναι κρίμα νά πάθης κανένα κρυολόγημα».

Τά τελευταῖα λόγια ἀνησούχησαν τόν Σαμαρά ἐνῶ ἀντίθετα ἔγιναν ἀφορμὴ νά ἡρεμήσουν ψυχικά οἱ δικοί του. Περισσότερο ἡσύχασαν ὅταν ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδος τοὺς εἶπε ὅτι «Ὁ Νίκος δέν θά ἀργοῦσε νά ἐπιστρέψῃ».

Προχώρησαν ἀρκετά χιλιόμετρα χωρίς νά ἀνταλλάξουν οὔτε μιὰ κουβέντα μαζί του. Τό μόνο πού ἔκαναν ἦταν νά ἔχουν οἱ δύο ἐνοπλοὶ στραμμένα τά πιστόλια τους πρὸς τόν κρατούμενο. Θά εἶχαν περάσει

πάρα πάνω από δύο ώρες όταν περνωντας εξω από τό Χωροπάνι κατευθύνθηκαν πρὸς τὴν Χονδροσοῦλα. Μὲ ἓνα σφύριγμα ἑνὸς Ἑλασίτη, ξεπρόβαλλαν ἀπὸ τίς γύρω χαράδρες καὶ ἄλλοι ἔνοπλοι μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μπάρμπα Γιάννη.

- Καλῶς τό καλόπαιδο πού ἦρθε νά ἀναδιοργανώση τὸν ΠΑΟ. Τώρα θά πάρης μαθήματα καὶ θά γίνεις τέλειος ὀργανωτῆς. Θά ξεπεράσης καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἀξιωματικὸ ἀδελφὸ σου.

Στό ἄκουσμα τῶν τελευταίων λέξεων τοῦ καπετάνιου οἱ ἐκτελεστὲς χύμηξαν σάν ὄρνεα γιὰ νά κατασπαράξουν τό θῦμα τους. Μαχαίρια, ραβδιά καὶ τὰ κοντάκια τῶν ὄπλων τσάκισαν τό σῶμα. Ἕνας Ἑλασίτης μὲ τό τσεκούρι ἔκαμε θρύψαλλα τό κεφάλι τοῦ θύματος.

Τώρα πιά νεκρὸς ὁ Ἕλλην ὑπαξιωματικὸς ἦταν ἀνίκανος νά βλάψει τὴν «Ἑθνικὴ ἀντίσταση». Τὸν ἄφησαν ἐκεῖ στό τόπο τοῦ μαρτυρίου γιὰ νά μείνει ἄταφος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρες. Τό χιόνι πού ἔπεφτε ἀδιάκοπα σκέπασε τό κορμί του καὶ μόνον περὶ τὰ μέσα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1944 κάτι μαντρόσκυλα πού συνόδευαν τὰ πρόβατα ἑνὸς τσομπάνη ἔγιναν ἀφορμὴ γιὰ νά βρεθῆ τό ἀποσυντεθειμένο κορμί τοῦ Ἕλληνος πού εἶχε εἰς βάρος του τὴν μεγάλη κατηγορία ὅτι εἶχε ὑπηρετήσῃ τὸν Ἑλληνικὸ Στρατὸ καὶ ὅτι ὁ ἀδελφὸς του Χρῆστος πού ἀργότερα προήχθη σὲ Συνταγματάρχῃ, εἶχε πολεμήσῃ σάν ἥρωας σὲ ὅλες τίς μάχες πού ἔδωσε ἡ Ἑλλάς γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία της καὶ τὴν ἐλευθερία τῶν τέκων της.

Τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1943 ἀντὶ γιὰ ἄρνια οἱ «ἥρωες» σφάζουν Ἕλληνες καὶ ἀνήλικες Ἑλληνοπούλες

Φεύγοντας ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴ, εἶχε ἐγκατασταθεῖ στὴ Νάουσσα ὁ δεκαεννιάχρονος Ἀχιλλέας Σαμαρτζίδης. Εἶχε πιάσει δουλειὰ στὸν Πετρίδη καὶ ἐγκαταστάθηκε σ' ἓνα φιλικὸ σπιτί, κατῶρθωνε κάθε δεπανάημερο πού ἐπεσκέπτετο τὴν οἰκογένειά του, νά τὴ βοηθᾷ οικονομικά καὶ νά κουβαλᾷ μαζί του λίγα τρόφιμα πού σπάνιζαν στό χωριό.

Λίγες ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1943 ἐνῶ λογάριζε νά προμηθευθῆ περισσότερα τρόφιμα καὶ νά δώσῃ ἔτσι μεγαλύτερη χαρὰ στὰ ἀγαπημένα του πρόσωπα, τὸν εἰδοποίησε μιὰ ἐργάτρια μὲ τὴν ὁποία ἦταν συνδεδεμένος, ὅτι καλὰ θά ἔκαμε νά ἔφευγε ἀπὸ τὴ Νάουσσα, γιὰτὶ ἡ ὀργάνωση τό προηγούμενο βράδυ εἶχε ἀναθέσῃ σὲ δυὸ ἄνδρες νά τὸν ἀπαγάγουν ὅπωςδήποτε γιὰ νά τὸν ὀδηγήσουν στό βουνό, προκειμένου νά τὸν ἐντάξουν στό ἀντάρτικο.

Κατ' ἀρχὴν ὁ Σαμαρτζίδης σκέφθηκε νά φύγῃ ἀμέσως γιὰ τό χωριό, ἀνέβαλε ὅμως τὴν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου του, προκειμένου τὴν ἐπομένη νά προέβαινε στὴν ἀγορὰ τῶν εἰδῶν πού ἰῆξερε ὅτι ἦταν ἀπαραίτητα γιὰ τὴν οἰκογένειά του.

Χώρισε ἀπὸ τὴν κοπέλλα του καὶ λόγῳ καὶ τοῦ ψύχους πού ἐπικρατοῦσε βᾶδιζε βιαστικά γιὰ τό σπιτί του. Στό φόρο ἀκριβῶς τὸν σταμάτησαν

τρεις νεαροί πού τόν είπαν νά τούς ακολουθήση.

Σέ ἄρνησή του νά συμμορφωθῆ, ὁ ἕνας ὄπλοφόρος ἀκούμπησε τό πιστόλι του στήν πλάτη τοῦ Σαμαρτζίδη. Αὐτός ἀντί νά πποηθῆ ἔσπρωξε τόν ἕνα ἀπό τούς νεαρούς καί ἄρχισε νά τρέχει. Δέν πρόκανε νά ἀπομακρυνθῆ πέντε μέτρα ὅταν ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλον ἄρχισαν νά πυροβολοῦν τό θῦμα τους.

Πολλές σφαίρες βρῆκαν τόν στόχο καί μία ἀπ' αὐτές τόν βρῆκε στό κεφάλι του ἀφήνοντάς τον ἀπνουν. Ὁλόκληρη τῆ νύκτα ἔμεινε στό φόρο τό σῶμα τοῦ νεκροῦ. Οἱ πρῶινοί διαβάται νομίζοντας ὅτι ἀπλῶς εἶχε τραυματισθεῖ ὁ νέος τόν μετέφεραν στό Νοσοκομεῖο. Ἐκεῖ ἀπλῶς διεπιστώθη ὁ θάνατός του.

Οἱ δύο νεαρές ἐργάτριες τοῦ Λαναρά

Ἦταν προπαραμονή τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1943 ὅταν οἱ δύο ἐργάτριες τοῦ Λαναρά, Καλυψώ Λάτση καί Μαρίκα Σκαρλάτου ἡλικίας 17 ἐτῶν, εἶχαν πληρωθῆ καί πῆραν τό δρόμο πρὸς τήν πόλη γιά ν' ἀγοράσουν τά τρόφιμα τῆς γιορτῆς γιά τῆ γέννηση τοῦ Θεανθρώπου. Περπατοῦσαν χαρούμενες λογαριάζοντας ὅτι μέ τό ἐπίδομα τῶν Χριστουγέννων πού πῆραν θά ἀγοράζαν καί κανένα δωράκι γιά τίς μητέρες των.

Ἐκεῖ πού προχωροῦσαν τίς σταμάτησαν τρεῖς νέοι μέ τραγιάσκες πού τίς εἶπαν ὅτι θά πρέπει νά τούς ἀκολουθήσουν «γιά μιά μικρή ἀνάκριση». Ἀντιστάθηκαν ὅσο μπορούσαν, ἀλλά ἡ ἐμφάνιση τῶν πιστολιῶν πού ἔβγαλαν ἐπιδεικτικά οἱ τρεῖς παλληκαράδες τίς ὑποχρέωσε νά ὑποταγοῦν στήν ἐντολή τους. Τίς ἀνέβασαν στόν Θεολόγο ὅπου ἐκεῖ τίς παρέλαβε ὁ «Ἀρχηγός».

– Εἰσαστε πόρνες τίς εἶπε καί δίνετε τό κορμί σας στούς Γερμανούς.

Οἱ κοπελίτσες διαμαρτυρήθηκαν λέγοντας ὅτι εἶναι παρθένες καί ἀδικο τίς βρίζει καί τίς κακολογεῖ.

Θά σᾶς ἐξετάσω – ἀπήντησε ἀτάραχος ὁ ἐκτελεστής. Καί ἀφαιρώντας τά ἐσώρουχά τους τίς ὑπεχρέωσε νά ξαπλωθοῦν πάνω στόν ὑγρό καί παγωμένο χῶμα.

Τραβώντας ἀστραπαῖα τό μαχαίρι του ἔσχισε τά γεννητικά ὄργανα τῶν θυμάτων καί γέμισε μαχαιριές σ' ὄλο τό κορμί του. Τά δύο κορίτσια ἦσαν πιά νεκρά. Ἀπό τά στήθη τους ὁ δῆμιος εἶχε κόψει τίς ρόγες γιό νά τίς χρησιμοποιήσῃ γιά τό μακάβριο κομβολόγι του.

Ἐκεῖ σέ μιά χαράδρα τά βρῆκαν οἱ συμπατριῶται των τήν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων.

Τρίτη μέρα: Ἕνα κορίτσι 16 ἐτῶν

Τήν Τρίτη ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων καί ἐνῶ ἀφάνταστος τρόμος ἐπικρατοῦσε στό ἐργοστάσιο Λαναρά, καί ὄλοι συζητοῦσαν γιά τήν ἄγρια ἐκτέλεση τῶνδύο δυστυχισμένων ἐργατριῶν, ἡ «ὀργάνωση» ξανακτυποῦσε καί πάλιν. Γιά θῦμα τῆς εἶχε ἐπιλέξῃ τήν Ἰουλία Ματσοακίδου 16 ἐτῶν. Καί αὐτήν τήν συλλαμβάνουν λίγα μέτρα ἔξω ἀπό τό ἐργοστάσιο. Τήν ὀδηγοῦν στόν Ἅγιο Νικόλαο, ὅπου τήν ὑποδέχεται ὁ Καπετάν Βορηάς. Ὅπως τίς δύο σφαγιασθεῖσες τήν κατηγοροῦν ὅτι κάμει παρέα μέ τούς Γερμανούς.

– Θεέ καί Κύριε! – διαμαρτύρεται ἡ Ἰουλία. Τί εἶναι αὐτά πού λέτε! Δέν ντρέπεσθε νά κατηγορεῖτε ἕνα φτωχοκόριτσο; Ὁ «ἀνακριτής» ὁμws

δέν αστειεύετο. Ἀρχίζει νά τήν κτυπάει με τό βούρδουλά του, καί ἀφοῦ τήν βιάζει, τήν παραδίδει στούς φρουρούς νά ὀλοκληρώσουν τήν ἀνάκριση – «γιά νά βροῦν τήν ἀλήθεια».

Τήν ἔσφαξαν σάν τραγί καί τήν κομμάτισαν. Τό κρεουργημένο σῶμα της, τό διεσκόρπισαν πρὸς διάφορα σημεῖα τῆς περιοχῆς. Μάταια οἱ συγγενεῖς της περιμεναν νά γυρίση ἡ Ἰουλία. Ὄταν τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς βρέθηκαν ἀνθρώπινα κόκκαλα καί τό παλτό πού φοροῦσε ἡ ἀμοιρη Ἑλληνοπούλα, τότε ἐπέισθησαν ὅτι τό κορίτσι τους εἶχε πέση θῦμα τῶν δολοφόντων τοῦ Κ.Κ.Ε.

Γυρίζοντας ἀπό χαράδρα σέ χαράδρα συνεκέντρωσαν σπασμένα ὀσᾶ καί σαπισμένες σάρκες πιστεύοντας ὅτι ἀνήκουν στήν δεκαεξάχρονη θυγεῖάρα τους.

Οἱ ἐκτελέσεις αὐτές στίς ἅγιες ἡμέρες πού ἡ Χριστιανοσύνη, ἐορτάζει τή γέννηση τοῦ Θεανθρώπου πού ἦρθε γιά νά διδάξη στήν ἀνθρωπότητα καλωσύνη, ἀγάπη, ἀλληλοβοήθεια καί πρὸ παντός νά φωτίση τό σκοτεινὸ δρόμο πού ἀκολουθοῦσαν οἱ ἰσχυροὶ τῆς προχριστιανικῆς περιόδου, δέν συνεκλόνησαν ἀπλῶς τίς ψυχές τῶν Ναουσσαίων, ἀλλά δίδαξαν σ' ὀλόκληρο τό λαό, ὅτι ὁ κομμουνισμὸς εἶναι ἀδυσώπητος. Δέν σέβεται τίποτε ἀπὸ τίς ἀρχές πού συνεννώνουν καί ὀδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους σέ πράξεις συγγνώμης καί ἀνθρωπίνης ἀγάπης.

Προειδοποίησαν ὁμως μὲ τὰ εἰδεχθῆ αὐτὰ ἐγκλήματα πού εἶχαν θύματα τίς πτωχές καί ταπεινές ἐργάτριες, ὅτι ὁ κομμουνισμὸς μισεῖ στήν οὐσία ὅλους ὅσους βρέχουν τό ψωμί τους μὲ ἰδρώτα, ἀσχετα ἂν ἡ προπαγάνδα τους διακηρύσσει στήν διαπασῶν ὅτι τὰ Κ.Κ. ὅλου τοῦ κόσμου εἶναι Κόμματα τῶν ἐργατῶν καί μάχονται γιά τὰ δίκαιά τους.

Δέν ξέρω τί θά ποῦν γιά τὰ εἰς βάρος τῶν ἐργατῶν ἐγκλήματα, πού διέπραξαν τὰ ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε. Ξέρω ὁμως πολὺ καλά ὅτι οἱ συνάδελφοι τῶν σφαγιασθέντων ἐργατῶν καί ἐργατριῶν τίς Ναούσσης ἔχουν κάμη βαθειά τους πίστη ὅτι ὁ κομμουνισμὸς εἶναι μιά σπεῖρα εἰδεχθῶν δολοφόνων, πού ἔχοντας γιά στόχο του τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς κόκκινης δικτατορίας, βγάζει ἀπὸ τῆ μέση κάθε ἕναν πού δέν εἶναι διατιθεμένος νά ὑπηρετήσῃ τὰ σχέδιά του. Ἀδιαφορεῖ ἂν εἶναι ἄσότης, μπουρζουᾶς ἢ ἐργάτης τῆς πόλεως καί τῆς υπαίθρου. Γιά τόν κομμουνισμὸ ἐκεῖνοι πού δέν τόν ἀκολουθοῦν πρέπει νά ξεκληρισθοῦν, χωρὶς νά κρίνεται ἡ ἐπαγγελματικὴ των ιδιότης.

Τό 1944 ἀρχίζει μὲ καινούργια ἐγκλήματα

Τό 1944 ἀρχίζει ὑπὸ τοὺς χεροτέρους οἰωνοὺς διὰ τοὺς κατοίκους τῆς Ναούσσης. Τό πρῶτο ἐγκλημα πού ἐγινε φανερώνει ὀλοκάθαρα ὅτι οἱ κομμουνισταὶ διψοῦν γιά αἷμα. Εἶναι ἀποφασισμένοι στό χρόνο πού μπῆκε νά πληξοῦν τοὺς πραγματικούς Ἑλληνας καί ἰδίως ἐκείνους πού ἔχουν σημαίνουσα θέση στή ζωὴ καί τῆ δραστηριότητα τοῦ τόπου. Αὐτὸ δείχνουν τὰ πράγματα. Ἔτσι στίς 18 Ἰανουαρίου πού ὁ Χριστιανισμὸς

έορτάζει τή μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου οἱ δολοφόνοι τῆς ΟΠΛΑ καί τοῦ ΕΛΑΣ ἐγκαινιάζουν τή δραστηριότητά τους μέ τή σύλληψη τοῦ Γεωργίου Περδικάρη. Τοῦ ξακουστοῦ Τζών πού εἶχε διατελέσει ἐκλεγμένος δήμαρχος τῆς πόλεως κατά τήν περίοδο τῶν ἐτῶν 1924-1937, καί πού τό δημιουργικό καί πολύμορφο ἔργο του σάν δημάρχου, ἀλλά καί ἡ γενικώτερη του προσφορά στό λαό καί στήν πόλη ἀνεγνωρίζοντο ἀπ' ὅλους τοῦς Ναουσσαίους.

Ἴσως αὐτή ἡ δημόσια ἀναγνώριση καί ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ πρός τόν Τζών ἐνοχλοῦσε τοῦς «ἥρωες τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης». Εἶναι μιά ἀπό τίς ἐξηγήσεις πού δόθηκε ἀπό τοῦς συμπολίτας του ὅταν μαθεύθηκε τό τραγικό μαντάτο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΡΔΙΚΑΡΗΣ ὁ ξακουστός Τζών τόν ἐξετέλεσαν ἀγρίως οἱ «ἥρωες» καί ἐν συνεχείᾳ ἐληστεύσαν πῆν οἰκογένειά του.

Ἡ ιστορία τῆς συλλήψεως καί τῆς ἐξαφανισεῶς του ἔχει τήν ἀκόλουθη σειρά:

Ξεκίνησε ἀπό τό σπίτι του ὁ παλιός Δήμαρχος στίς 5 τό ἀπόγευμα γιά νά ἐπισκεφθῆ κάποιο παλιό του φίλο ἐορτάζοντα. Λίγα μέτρα πέρα ἀπό τό σπίτι του, ἕνας γείτονάς του τόν πληροφόρησε ὅτι πρὶν ἀπό λίγο δύο ἄγνωστοι τόν ἀναζητοῦσαν ἐρωτώντες αὐτόν, ἐάν τόν εἶδε νά βγαίνει.

– Μοῦ φάνηκαν μπαρμπα Γιώργη – εἶπε – σάν ὑποποτι. Ἦταν ξένοι καί παίρνω ὄρκο ὅτι ἦταν παιδιά τῆς ΟΠΛΑ.

Ἄν καί δέν εἶχε κανένα λόγο ν' ἀνησυχεῖ οὔτε καί εἶχε λογιαρισμούς πού ἐνδεχομένως θά ὑπεχρέωναν τήν ΟΠΛΑ ν' ἀσχοληθεῖ μ' αὐτόν κατευθύνθη στό σπίτι ἐνός δασικοῦ πού ἦταν γνωστό ὅτι ἀποτελοῦσε τόν τοπικό ἡγέτη τοῦ ΕΑΜ καί τοῦ Κ.Κ.Ε.

Ὁ ὑπεύθυνος τοῦ ΕΑΜ διασκεδάζοντας τίς ἀνησυχίες πού ἐξέφρασε ὁ παλιός Δήμαρχος, προφασίσθηκε πλήρη ἄγνοια καί γιά νά γίνη περισσότερο πιστευτός τόν ὑπενθύμισε ὅτι σάν Δήμαρχος ἀλλά καί σάν ἀπλός πολίτης μόνο καλωσύνες εἶχε κάνει στόν κόσμο.

– Δέν βλέπω, μπαρμπα Γιώργη, γιατί πρέπει νά ἀνησυχῆς. Ἡ ὀργάνωση ἀσχολεῖται μόνον μ' ἐκείνους πού πειράζουν τό λαό καί βλάπτουν τόν ἀγώνα τοῦ ἔθνους. Ἐσὺ εὐτυχῶς δέν εἶσαι ἀπ' αὐτούς. Ἀντίθετα ὀλόκληρη ἡ ἱστορία σου ὑπῆρξε γεμάτη ἀνθρωπιά καί ἀτελείωτη καλωσύνη.

Μέ τά καθησυχαστικά αὐτά, λόγια τοῦ ὑπευθύνου δασικοῦ, ὁ Περδικάρης, ἐγκατέλειψε τόν συνομιλητή του καί κατευθύνθηκε πρὸς τό σπίτι τοῦ ἐορτάζοντος. Δέν πρόκανε νά κάμῃ οὔτε πενήντα βήματα, ὅταν τρία ἄτομα ἀνέμεσα εἰς τά ὁποῖα καί ἕνας Ναουσσαῖος πού εἶχε εὐεργετηθεῖ ἀπό τόν παλιό Δήμαρχο, τόν σταμάτησαν. Ὁ Ναουσσαῖος μέ ὕφος τραχύ, ἀφοῦ ἐχαιρέτησε τόν εὐεργέτη του, τόν εἶπε ὅτι θά ἔπρεπε νά τούς ἀκολουθήσει. «Ἡ ὀργάνωση τοῦ κόμματος τοῦ εἶπε, θέλει νά σέ ρωτήσῃ γιά ὠρισμένα πράγματα». Χωρίς καμμιά ἀντίσταση ἢ συνοδεία διάσχισε σχεδόν ὀλόκληρη τήν πόλη. Ὁ Περδικάρης δέν εἶχε καμμιά ἀνησυχία, γιά τήν πρόσκληση πού τόν ἔκαμε ἡ ἄγνωστη γι' αὐτόν ὀργάνωση. Σάν νά μὴν συνέβαινε τίποτε, χαιρέτησε τούς συμπολίτες του μέ τούς ὁποίους διασταυρώθηκε χωρὶς νά διανοηθῆ νά ζητήσῃ βοήθεια ἀπὸ κανέναν ἀπὸ αὐτούς. Ὅταν ὅμως ἡ συντροφιά ἔφθασε στίς παρυφές τῆς πόλεως, ὁ Περδικάρης ἐκδηλώνοντας ἀνησυχία καί φόβους γιά τήν πορεία πού ἀκολουθοῦσαν ἐρώτησε τόν Ναουσσαῖο γιά πού κατευθύνονται καί τί ζητοῦσε ἡ ὀργάνωση ἀπὸ αὐτόν.

– Ἐγὼ ἀπὸ χρόνια ἔπαυσα νά ἀσχολοῦμαι μέ πράγματα πέρα ἀπὸ τὴ δουλειά μου. Ὁ Ναουσσαῖος γιά νά διασκεδάσῃ τίς ἀνησυχίες τοῦ Περδικάρη τοῦ εἶπε:

– Γιά νά εἶσαι βέβαιος ὅτι δέν διατρέχεις κανέναν κίνδυνο, πᾶρε τό πιστόλι μου γιά σιγουριά.

Λέγοντας τίς τελευταῖες λέξεις καί γιά νά γίνη περισσότερο πειστικός ἐβγαλε ἀπὸ τήν τσέπη του ἕνα πιστόλι καί τό παρέδωσε εἰς τόν Περδικάρη.

– Δέν μοῦ χρειάζεται τό ὄπλο σου, εἶπε ὁ Δήμαρχος. Ἄλλωστε ἐγὼ

ποτέ μου δέν χρησιμοποιούσα πιστόλια. Τι νά τό κάνω; Ἐφ'ὅσον εἶσαι σύ μαζί μου δέν φοβοῦμαι πιά τίποτε.

Ἡ συντροφιὰ προχώρησε πρὸς τό δρόμο πού ὠδηγοῦσε πρὸς τήν κατεύθυνση τοῦ Σταθμοῦ τῆς Ναούσσης. Στή μέση ὁμως τοῦ δρόμου ἔκαμψε παίρνοντας τό μονοπάτι πού ἔφθανε πάνω ἀπό τήν Στενήμαχο. Φθάνοντας στήν εἴσοδο τοῦ χωριοῦ δέν μπῆκαν μέσα, ἀλλά πῆραν τό δρόμο πρὸς τό βουνό. Ὁ Περδικάρης κατάκοπος καί σκουνηφλώντας λόγω τῆς νύκτας, ἀλλά καί τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους, ζήτησε ἀπό τοὺς συνοδοῦς του νά ξεκουρασθῆ. Μὲ τήν ἐπέμβαση τοῦ Ναουσσαίου πού εἶχε εὐεργετηθεῖ ἀπό τόν κρατούμενο ἱκανοποίησαν τήν παράκλησή του. «Καλό σημάδι» σκέφθηκε ὁ Δήμαρχος.

Σέ λίγη ὥρα ἡ συνοδεία ξεκίνησε πάλι τήν πορεία, βαδίζοντας πρὸς τήν θέση πού ἦταν γνωστή ὡς Χονδροσούλα. Ἐκεῖ βρισκόντουσαν πέντε-ἕξι ἄτομα πού ἔσπευσαν ν' ἀρπάξουν κυριολεκτικά εἰς τὰ χέρια τους τόν Περδικάρη, πού στρεφόμενος πρὸς τόν ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντα, τόν ἐρώτησε πού πῆγαν οἱ ἐγγυήσεις του. Συνεχίζοντας ἀπηυθύνθη πρὸς τήν ὁμηγυρη τῶν Ἐλασιτῶν πού τόν εἶχαν κυκλωμένο.

– Τί θέλετε, παιδιά, ἀπό μένα, διατί μέ ἐφέρατε ἐδῶ;

Ἀπό ἐδῶ καί πέρα ἄρχισε ἡ Ὀδύσσεια καί τό δράμα τοῦ Τζῶν Περδικάρη. Τόν ἐρώτησαν γιά πράγματα πού τ' ἄκουγε γιά πρώτη φορά. Τόν κατηγορήσαν γιά ἐνισχυτή καί τροφοδότη τῆς ΠΑΟ. Δέν διστάσαν νά κάμουν ὑπαινιγμούς γιά κακή του συμπεριφορά πρὸς τό λαό τῆς Νάουσσας. Σ' αὐτό τό σημεῖο ὁ Περδικάρης γίνηκε ἐξαλλος. Μίλησε σκληρά στόν Ἐλασίτη πού παρίστανε τόν ἀνακριτή του καί τόνισε ὅτι ὅλη του ἡ ζωὴ ἦταν ἀφιερωμένη στή Νάουσσα καί τό λαό της.

«Μόνο καλά ἔργα καί εὐεργεσίες ἔχω κάμει», τοὺς εἶπε. «Μπροστά σας τόνισε εἶναι ἕνας ἀπό τοὺς εὐεργετηθέντας καί θά πρέπει ἐάν ἔχει ἀνδριισμό νά ἐπιβεβαιώσῃ τὰ λόγια μου».

Ἄντ' ἄλλης ἀπαντήσεως, οἱ Ἐλασίτες ἄρχισαν νά κτυποῦν τόν ἀνυπεράσπιστο γέροντα. Σ' αὐτό τό σημεῖο ὁ Ναουσσαῖος ὀπλοφόρος, ἔφυγε ἀπό τήν παρέα τῶν ἐκτελεστῶν. Ἴσως ἐνοιωθε τύψεις, γιὰτί ἐάν δέν μεσολαβοῦσε αὐτός στή σύλληψή του ὁ Περδικάρης θά ἀντιδροῦσε διαφορετικά. Μπορεῖ ἀκόμη νά θέλησε νά μὴν εἶναι παρῶν σέ ὅσα προησθάνετο ὅτι θά ἐπακολουθοῦσαν.

Φέρνουν στό λημέρι τοῦ θανάτου τόν σύγγαμβρο του Δημ. Μπίλλη

Πρὶν περάσουν ὀλίγα λεπτά μιὰ καινούργια συνοδεία ἀπό Ἐλασίτες ἔχοντας εἰς τό μέσον τόν βιομήχανο Δημήτριο Μπίλλη ἔκανε τήν ἐμφάνισή της. Τόν Μπίλλη, πού ἦταν ἀδελφός τῆς γυναίκας τοῦ Περδικάρη, τόν εἶχαν ἀπαγάγει οἱ Ἐλασίτες στίς 7-7.30 τήν ἴδια νύκτα ἀπό τό ἐργοστάσιό του. Καί αὐτόν τόν πῆραν μὲ τό πρόσχημα ὅτι τόν χρειάζοντουσαν στήν ὀργάνωση γιά νά δώσῃ πληροφορίες πού μόνον ὁ ἴδιος γνώριζε.

Ὁ Μπίλλης νουνεχῆς, συνετός καί ὀλιγομίλητος ξεχώριζε κι αὐτός

γιά τήν ἀνθρωπιά του. Φιλάνθρωπος, εὐγενικός καί ἰδιαιτέρως εὐπροσήγορος δέν παρέλειπε εὐκαιρία γιά νά βοηθήσῃ τούς Ναουσσαίους σέ σημεῖο πού οἱ συμπολίτες του τόν χαρακτηρίζαν ἰατρό τῶν ψυχῶν καί τῆς φτώχειας.

– Τώρα τούς εἶπε ὁ καπετάν Βορρηᾶς πού ἦταν γνωστός γιά τήν ἀγριότητό του μπορεῖ νά τό πῆτε καλύτερα. Θά περάστε ὁμορφα μαζί μας ὀρκεῖ νά μᾶς βοηθήσετε στό ἔργο μας.

Στήν ἀρχή ζήτησε κι ἀπό τούς δύο κρατούμενους νά τόν ὑπογράψουν σημεῖωμα γιό νά δώσουν οἱ συγγενεῖς τους πεντακόσιες χρυσές λίρες.

Τά λεπτά τά θέλουμε γιά τόν ἀγώνα τούς εἶπε. Ὅταν πάρουμε τίς λίρες θά πάτε αὔριο στά σπίτια σας. Ἐάν ἀρνηθῆτε, ἐσεῖς θά ἔχετε εὐθύνη γιά ὅ,τι θά συμβῆ.

Πρῶτος ὁ Μπίλλης ἔσπευσε ν' ὀπαντήσῃ, ὅτι τό ποσόν τῶν λιρῶν πού ζήτησε ὁ Καπετάν Βορρηᾶς ἦταν ὀδύνατο νά βρεθῆ ἔστω καί ἂν οἱ δύο οἰκογένειες τῶν κρατούμενων πουλοῦσαν ὅλα τά ὑπάρχοντά τους. Γιά νά μαλακώσῃ δέ κάπως τή συζήτηση ρώτησε τόν καπετάνιο ἐάν μπορούσε νά καπνίσῃ.

– Ἐμεῖς εἴμαστε ἀνθρωποι, Μπίλλη ἀπάντησε ὁ Βορρηᾶς. Κάπνισε ὄχι ἓνα ἀλλά ὅσα τσιγάρα θέλεις, ἀρκεῖ νά εἶσαι λογικός μαζί μας.

Ἄφοῦ κάπνισε τό τσιγάρο του ὁ Μπίλλης, οἱ Ἐλασίτες ἐπανελάβαν καί πάλιν τήν συζήτηση γιά τίς λίρες. Σέ καινούργια ἀρνησή τους δόθηκε τό σύνθημα τοῦ ξυλοδαρμοῦ. Σάν μαινόμενοι ταῦροι οἱ ὀπλοφόροι κτυποῦσαν τό θύματά τους. Δέν σεβόντουσαν οὔτε τήν ἡλικία, οὔτε τήν ἱστορία τῶν ὀμῆρων. Ὅταν ἀπόκαμαν νά τούς κτυποῦν, μέ πρῶτο τόν Βορρηᾶ ἀνέσυραν τά μαχαίρια τους καί ἀρχισαν νά τούς κτυποῦν μ' αὐτά. Τό μαρτύριό τους κράτησε ὀλόκληρη τή νύκτα. Στίς ὥρες αὐτές τῆς ἀγωνίας καί τῆς φρίκης ὁ Βορρηᾶς ξανάφερνε τό θέμα τῶν λιρῶν. Σέ κάθε ἀρνηση τοῦ Μπίλλη καί τοῦ Περδικάρη ἡ ὀργή τῶν ἐλασιτῶν μεγάλωνε.

Τά χαράματα τῆς 19ης Ἰανουαρίου οἱ κρατούμενοι ἦταν περισσότερο νεκροί καί ὀλιγότερο ζωντανοί. Μονάχα τά μάτια τους πού κι αὐτά τρεμόσβηναν ἔδειχναν ὅτι τά δύο θύματα συνέχιζαν νά εὐρίσκονται ἀκόμη στή ζωή. Τά μουγγαλητά τῶν ἀγελάδων τοῦ Στενήμαχου πού φανέρωναν ὅτι οἱ κτηνοτρόφοι ἢ οἱ βοσκοί αὐτῶν εἶχαν βγάλει τά ζῶα τους πρὸς τό βουνό, ἔδωκαν κάποιες ἐλπίδες στούς κρατούμενους. Πίστευαν οἱ δύστυχοι ὅτι βλέποντας οἱ Ἐλασίτες τούς χωρικούς θά σταματοῦσαν τά βασανιστήρια τῶν θυμάτων τους καί ἴσως ἀκόμα ἢ ἔλευσις των θά τούς ἔσωζε τή ζωή.

Αὐτή ὄμως ἡ ἐλπίδα ἔσβησε σάν τό διαβατάρικο σύννεφο. Οἱ ἐλασίτες μέ σύνθημα τοῦ Βορρηᾶ κατευθύνθηκαν πρὸς τούς βοσκούς καί τούς εἶπαν νά γυρίσουν στό χωριό τους. Καί σέ συνέχεια ἀρχισαν νά κτυποῦν μέ ἀγριότητα τά θύματά τους. Ὁ Περδικάρης καί ὁ Μπίλλης πεσμένοι στό ἔδαφος ἀπό τά κτυπήματα τῶν «ἠρώων», χαροπάλευαν. Τότε ὁ Βορρηᾶς τραβώντας τό πιστόλι του σκόρπισε τίς σφαῖρες τους πάνω στά σώματα τῶν δύο διακεκριμένων Ναουσσαίων. Καί γιά νά εἶναι πῶ σίγουρος γιά τήν ὀλοκλήρωση τοῦ ἐγκλήματος, πῆρε τό πιστόλι ἑνός Ἐλασίτη καί ἔδωκε τήν χαριστική βολή στούς δύο νοικοκυραίους τῆς Νάουσας.

Ἐπειδὴ βεβαιώθηκε ὅτι ὁ Περδικάρης καὶ ὁ Μπίλλης ἦταν πιά νεκροί, πρόσταξε τοὺς ὑποτακτικούς του νὰ θάψουν τὰ θύματά τους. Τὰ ἔσυραν λίγο πιο ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἀνοίγοντας ἕναν πρόχειρο τάφο τὰ ἔρριξαν μέσα σ' αὐτόν, σκεπάζοντάς τα μὲ τὸ ὑγρὸ χῶμα ποὺ μόλις κάλυψε τὰ κουφάρια τους.

Ἐπειδὴ ἔπλυναν τὰ ματωμένα χέρια τους πῆραν τὸν δρόμο γιὰ τὴν Κωτίχα ὅπου ἦταν τὸ λημέρι τοῦ Καπετάν Βορρηᾶ. Ἐκεῖ ὁ καπετάνιος συγκεντρώνοντας τὸ σύνολο τῶν Ἐλασιτῶν ποὺ τελοῦσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του, διηγότανε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον ἐξετέλεσε τὰ θύματά του. «Πρέπει νὰ πῆγαν εὐχαριστημένοι στὸν ἄλλο κόσμο – εἶπε – γιατί δὲν χρησιμοποίησα μονάχα τὸ μαχαίρι μου γιὰ νὰ τοὺς κατασφάξω. Ἔχω ἄλλες δουλειές γιὰ σήμερα – συνέχισε – ποὺ δὲν παίρνουν ἀναβολή. Τώρα σειρὰ ἔχουν οἱ Λαναράδες. Ὁ ΕΛΑΣ καὶ τὸ Κόμμα μας θὰ ξεκαθαρίσῃ τὴ Νάουσσα ἀπὸ τὴν ἀντίδραση καὶ τὴν μπουρζουαζία».

Ἐξαπατοῦν καὶ ληστεύουν τίς οἰκογένειες τῶν νεκρῶν

Τὴν ἄλλη μέρα ἀντιπρόσωπος τῆς τοπικῆς ὀργανώσεως τοῦ ΕΑΜ πῆγε στίς οἰκογένειες τῶν δύο ἐκτελεσθέντων. Ζήτησε ἐσώρουχα γιὰ νὰ ἀλλάξουν τάχα οἱ κρατούμενοι, καὶ φεύγοντας τοὺς εἶπε ὅτι καὶ οἱ δύο τους θὰ εἶχαν ἀνάγκη χρημάτων μιά ποὺ ἢ ἀνάκριση θὰ κράτοῦσε λίγες ἡμέρες ἀκόμη.

Ὅπως ἦταν φυσικὸ οἱ συγγενεῖς τῶν νεκρῶν μὲ προθυμία ἔδωκαν ροῦχα καὶ χρήματα καὶ ἔστειλαν καὶ ἐπιστολές γιὰ τὰ ἀγαπημένα τους πρόσωπα. Τὸ ἴδιο πράγμα συνεχίσθηκε μέχρι καὶ τὸ 1945.

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

Θὰ ἦταν παραμονές τοῦ Πάσχα τοῦ 1947 ὅταν ἕνας νεαρὸς Ἐλασίτης παρεδόθη στὴ Στρατιωτικὴ Διοίκηση τῆς Βέροιας. Ὅπως κατάθεσε, ὑπηρετοῦσε στὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα τοῦ Καπετάν Βορρηᾶ. Μέσα στίς ἄλλες ἀποκαλύψεις ποὺ προέβη, ἀνεφέρθη ὅτι ὁ ἴδιος πῆρε μέρος στὴν ἀπαγωγή τοῦ Μπίλλη καὶ ὅτι παρίστατο ὅταν ἐκτελοῦσαν αὐτόν καὶ τὸν Περδικάρη.

Σὲ ἐρώτηση τοῦ ταγματάρχου Ἀριστείδη Μίσιου γιατί δὲν ἀντέδρασε στὰ ἐγκλήματα τοῦ Βορρηᾶ, ἀπήντησε μὲ εἰλικρινεῖα.

– Ἀστειεύεσαι κύριε ταγματάρχα ὄχι ἐγὼ ἀλλὰ καὶ κανένας ἄλλος Ἐλασίτης μποροῦσε νὰ σταματήσῃ τὸν Βορρηᾶ καὶ τοὺς ἄλλους; Αὐτοὶ σκότωναν. Αὐτοὶ ἔσφαζαν. Αὐτοὶ ἦταν ἀδίστακτοι καὶ ἱκανοὶ νὰ ἐκτελέσουν ὅποιον ἔμπαινε ἐμπόδιο στὸν δρόμο τους.

Ὁ Ἐλασίτης αὐτὸς ποὺ ὀνομάζετο Σωφρόνιος Σεϊτανίδης, προθυμοποιήθηκε νὰ βοηθήσῃ τὸ στρατὸ ὑποδεικνύοντας τὸ σημεῖο ποὺ ὑπῆρχαν τάφοι ἐκτελεσθέντων. Ἐδωκε ἐπίσης καὶ πολύτιμες πληροφορίες γιὰ τίς ἔνοπλες συμμορίες ποὺ δροῦσαν στὴν περιοχὴ Νάουσας-Βέροιας, βάσει τῶν ὁποίων ὁ Στρατὸς μας καὶ ἡ Χωροφυλακὴ μπόρεσαν νὰ ἐξουδετερώσουν ἀρκετὲς ὀμάδες τῶν ἀνταρτῶν. Τέλος ἐζήτησε νὰ καταταγῇ στὸν

Στρατο για να έπανορθώσει, όπως είπε, τό κακο πού έκαμε στην Πατρίδα. Μέ την τιμημένη στολή του Έλληνα φαντάρου, ό Σεϊτανίδης πήρε μέρος σε όλες σχεδόν τις μάχες πού έδωκαν τά ένοπλα Έλληνικά νεϊάτα στην περιοχή του Βερμίου. Πολεμούσε σάν πραγματικό λιοντάρι και ή μοϊρα τόν έπεφύλαξε την μεγάλη τιμή να πέση στην μάχη τής 14ης Ίανουαρίου του 1949, πού οι συμμορίτες κατέλαβαν την Νάουσσα. Από αυτόν έγιναν γνωστές όλες οι λεπτομέρειες του δράματος του Τζών Γεωργίου Περδικάρη και του Μπίλλη.

Σφάζει την μνηστή του και τις αδελφές της άφου προηγείται άγριος βιασμός των

Δέν έχει κοπάση ακόμη ό σάλος από την έκτέλεση τών Περδικάρη και Μπίλλη και από στόμα σε στόμα φθάνει ή πληροφορία ότι ό Καπετάν Πεταλωτής συνοδευόμενος από πέντε έλασίτες απήγαγε τις τρεις αδελφές Ζέλιου. Την Φανούλα εργάτρια πού ήταν επίσημη άρραβωνιαστικιά του, την Πόπη Νοσοκόμα και την Ξανθίππη παρασκευάστρια. Τις όδήγησαν στον Αη-λιά όπου κυλούν χωρίς διακοπή τά γάργαρα νερά του και ύστερα από κτηνώδη βιασμό πού υπέστησαν από τόν ίδιο τόν άρραβωνιαστικό και τούς άλλους «άγωνιστάς» τής «Έθνικης Αντίστασης» τις κατακρεούρησαν. Πέταξαν τά κομματιασμένα κορμιά τους, στα τέσσερα σημεία του όρίζοντα για να τά κατασπαράξουν τά όρνεα πού πεινασμένα τριγυρνούσαν στην περιοχή.

Ήταν ένα από τά φρικτότερα έγκλήματα πού δέν ξεχνάει ποτέ ό λαός τής Ναούσσης.

Ο Ναουσσαϊος πού μου άφηγεϊτο τό τραγικό από περιστατικό πού ντροπιάζει τόν άνθρωπο, μου είπε ότι επί πολλούς μήνες έμφανίζόντουσαν την νύκτα δίκην φαντασμάτων οι τρεις άμοιρες κοπέλες, στο ίδιο άκριβώς σημείο πού βιάσθηκαν και σφαγιασθηκαν από εκείνους πού σήμερα θεοποιούν οι υπεύθυνοι τής δυστυχίας του Έθνους και τά εύτελη όργανά της.

Έκτελοϋν πτωχό βιοπαλαιστή γιατί άρνεϊται να ύποταγῆ στις έντολές τους

Την ίδια νύκτα άλλοι άνδρες τής ΟΠΛΑ παίρνουν από τό σπίτι του στον συνοικισμό του 5ου Δημοτικού Σχολείου τόν Κώστα τόν Μαραγκό. κατηγορώντας τόν ότι δέν δέχθηκε να ένταχθῆ στον ΕΛΑΣ και να βοηθήση οικονομικά τούς ΕΤΑ. Άρνεϊται να ύποταγῆ στις έντολές αυτές του κομμουνισμού και μεταφερόμενος από τούς όπλοφόρους πού τόν συνέλαβαν στην Άγία Τριάδα, εκεί όπου είναι σήμερα ή Παιδούπολις, εκτελείται διά πυροβολισμών. Τό πώμα του παραμένει επί διήμερον

έκτεθειμένο γιατί κανείς από τούς δικούς του δέν άποτολμᾶ νά τό παραλάβη. Ἡ ΟΠΛΑ προειδοποίησε, ὅτι ὅποιος ζυγώση στόν έκτελεσθέντα θά βρῆ τήν τύχη πού εἶχε ἐκεῖνος.

Κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἐξεδικοῦντο καί νεκρόν ἀκόμη, ἕναν ἀγνό Ἑλληνολάτρη πού δέν ἤθελε νά ὑπηρετήσῃ τά σχέδια τῶν πρακτόρων τῆς βίας καί τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ.

Ἡ σφαγή τοῦ Θεόδωρου Λαναρά

Εἶχε ἔνταθῆ τό κῦμα τοῦ τρόμου στή Νάουσσα μετά τήν ἀπαγωγή καί τίς πιθανολογούμενες ἐκτελέσεις τοῦ Περδικάρη καί Μπίλλη καί ἄλλων προκρίτων Ναουσσαίων ὅταν ἔπεσε σάν ἀτομική βόμβα ἡ πληροφορία ὅτι οἱ συμμορίτες ἀπήγαγον τόν βιομήχανο Θεόδωρο Λαναρά. Ἡ κατάθλιψη σκέπασε τήν ψυχῆ ὄλων τῶν Ναουσσαίων, γιατί ὁ ἀπαχθεῖς εἶχε διαθέσει ὅλη τή ζωή καί τή δραστηριότητά του γιά τούς συνανθρώπους του. Ἦταν δημιουργικός ἀλτρουϊστής, πραγματικός ἄνθρωπος, σωστός Χριστιανός.

Οἱ Ναουσσαῖοι πού συνάντησα καί πού τόν εἶχαν ζήση μέ ψυχικό σπαραγμό ἀναφέρθησαν στήν ἱστορία του καί στήν τύχη πού τόν περιέμενε. Μοῦ ξεκαθάρισαν ὅτι δέν ἀνῆκε στοὺς τέσσαρες μεγάλους Λαναράδες πού εἶχαν τά μεγάλα Ἐργοστάσια στήν Νάουσσα καί στήν Ἀθήνα. Ἦταν πρωτοεξάδελφος αὐτῶν καί μέ τόν ἀδελφό του Σπύρο πού ἦταν μεγαλύτερός του κατά εἴκοσι χρόνια καί μετέσχε σάν ὄπλαρχηγός στόν Μακεδονικό ἀγῶνα, διετέλεσε δέ καί ἐπί δεκαετίαν αἰρετός δήμαρχος, εἶχαν δημιουργήσῃ μιά μικροβιομηχανία. Δέν ἦταν πλούσιος καί τό παληό τό ἐργοστάσιο ΒΕΤΛΑΝΣ ἐτέθη τό 1940 ὑπό ἐκκαθάρισιν. Τό εἶχε ἐνοικίασῃ ἀπό τήν χρεωκοπήσασα Ἐταιρία ΕΡΙΑ καί τό ἔθεσε σέ λειτουργία τό 1943, ἀπασχολώντας ἐξήντα ἐργατοτεχνίτας.

Σάν δόγμα του εἶχε τήν ἀρχή ὅτι ἤρθαμε στή ζωῆ νά βοηθήσουμε ἔστω καί ἕναν συνάνθρωπό μας καί νά μήν βλάψουμε κανέναν.

Ἐχοντας αὐτή τή Χριστιανική φιλοσοφία ἔκαμε περισσότερα ἀπ' ὅσα μπορούσε γιά τήν Νάουσσα καί τό λαό τῆς. Χάρις καί στή βοήθεια τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ συνετέλεσε ἀποφασιστικά στήν ὀργάνωση τῶν λαϊκῶν σωματιῶν, σώζοντας ἔτσι ἀπό τήν πείνα ἀμέτρητες ἀνθρώπινες ψυχές καί κυρίως Ἑλληνόπαιδα πού σέ ἄλλες περιοχές ἔπεφταν σάν τά φύλλα τῶν δένδρων ἀπό τήν μάστιγα τῆς πείνας.

Οἱ συνομιληταί μου πού θέλησα νά ἀντλήσω στοιχεῖα γιά τήν πορεία καί τήν τύχη του, ὑπῆρξαν λιτοί ἀλλά καί παραστατικοί στοὺς χαρακτηρισμούς γιά τόν μεγάλο Χριστιανό πού χάθηκε. Μέ βαθιὰ τήν πίστη του πρὸς τόν Ἰησοῦ ἔκαμε πράξη τίς διακηρύξεις τοῦ Θεανθρώπου. Στάθηκε πάντα κοντά σ' ἐκείνους πού ὑπέφεραν. Βοηθοῦσε χωρὶς ὑπολογισμό καί διάκριση τούς συνανθρώπους του. Ἀναφέρθησαν σέ ἑκατοντάδες περιστατικῶν στά ὁποῖα διέκρινες τήν ἀνθρωπιά καί τό Χριστιανικό πνεῦμα πού κυριαρχοῦσε τίς πράξεις του. Μήν γράψης μοῦ εἶπαν γιά τίς εἰδικές περιπτώσεις πού σέ ἀναφέραμε γιατί ἡ ψυχῆ τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ δέν θά τό θέλει, καί τ' ἀγαπημένα του πρόσωπα πού συγκροτοῦν τήν οἰκογένειά του

Ο ευεργέτης τῆς Ναούσσης καὶ τοῦ λαοῦ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΑΝΑΡΑΣ τὴν ζωὴ τοῦ ὁποῖου δὲν ἐφείσθησαν τὰ ἐγκληματικά ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε.

δέν έπιζητοῦν ποτέ νά κάμουν χρήσιν τῶν πράξεων ἀλληλεγγύης καί ἀνθρωπιάς πού ἔκαμε σέ ὅλη του τή ζωή ὁ Θεόδωρος Λαναράς. Θέλοντας νά ξεκαθαρίσω ποιά ὑπῆρξε ἡ στάσις τοῦ ὠραίου αὐτοῦ Ἕλληνος στή διάρκεια τῆς κατοχῆς τούς εἶδα νά ἐπαναστατοῦν.

Τί περίμενες νά ἔκαμε ὁ Λαναράς μοῦ ἀπήντησαν. Στάθηκε βράχος ἀκλόνητος στήν ἰδέα τοῦ Ἕθνους. Ἐβοήθησε μέ ὅλες του τίς δυνάμεις τήν ὑπόθεση τῆς λευτεριάς. Ἦταν ὁ πρῶτος Ναουσσαῖος πού φρόντισε νά κρύψη καί νά προστατέψῃ τούς Ἕλληλους, πού κυνηγημένοι βρέθηκαν στή Νάουσσα. Τούς ἔντυσε μέ πολιτικά καί φρόντισε γιά τή διαφυγή τους στήν Μέση Ἀνατολή. Γι' αὐτή του τή στάση ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ ἔστειλε στήν οἰκογένειά του εἰδικό δίπλωμα πού ἐκφράζει εὐφημο μνεῖα καί τήν εὐγνωμοσύνη τῶν Συμμάχων γιά ὅσα ἐπετέλεσε ὁ Θεόδωρος Λαναράς γιά τήν μεγάλη συμμαχική ὑπόθεση.

Ἄφοῦ στάθηκε ἀδύνατο γιά νά μάθω τίς πληροφορίες πού ἤθελα γιά τήν ἀπαγωγή καί τήν ἐκτέλεσή του, ἔκρινα σκόπιμο νά ἐπικοινωνήσω μέ τά παιδιά τοῦ ἐκτελεσθέντος. Ἐπεζήτησα κατ' ἀρχήν νά συναντήσω τόν υἱό του κ. Γρηγόριο Λαναρά πού ἔχει τήν εὐθύνη ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων πού δημιούργησε στή Νάουσσα καί στό ἐξωτερικό, ἀλλά στάθηκε ἀδύνατο μιά πού βρισκότανε στή Δυτική Εὐρώπη. Τότε προσέφυγα σέ μιά ἀπό τίς θυγατέρες του, τήν κ. Αἰκατερίνη Ἀρχάκη. Μέ δέχθηκε μέ καλωσύνη καί μέ εὐγένεια πού ἔδειχναν τόν χαρακτήρα τῆς οἰκογενειακῆς τῆς ἀνατροφῆς. Ὅταν ἀναφέρθηκα στό σκοπό τῆς ἐπισκέψεώς μου ὑπέστη πραγματικό συγκλονισμό. Εἶχε καί δίκαιο. Ἐρχόμενον ὕστερα ἀπό σαράντα κοντά χρόνια γιά νά ξαναζωντανέψω στή μνήμη τῆς τραγικά καί ἀπαίσια γεγονότα πού σάν Χριστιανή θά ἤθελε νά ξεχασθοῦν.

Ὡς τόσο θέλοντας νά βοηθήσῃ τό ἔργο μου πού ὅπως τόνισα ἀποβλέπει νά ρίξουμε περισσότερο φῶς στά γεγονότα τίς μαύρης περιόδου 1943-1949 πού σημάδεψαν τήν ἱστορία τῆς χώρας μας καί νά διευκολύνῃ ἔτσι τούς σημερινούς νέους ἀλλά καί τίς ἐπερχόμενες γενεές γιά τόν πραγματικό χαρακτήρα τίς λεγομένης « Ἐθνικῆς Ἀντίστασης», δέν δίστασε νά μοῦ ἱστορήσῃ τά γεγονότα πού σχετίζονται μέ τό δράμα τοῦ γεννήτορα τῆς μέ λεπτομέρειες πού μοῦ ἀφησαν ἀναυδο γιά τήν ἀκρίβεια καί τήν παραστατικότητά τους.

- Ἡ μητέρα μου - ὄρχισε - πού εἶναι ἀδελφή τοῦ ἐκτελεσθέντος κατὰ τό 1946 Δημάρχου Χριστοδούλου Πετριδῆ, μετά τήν σύλληψη καί τήν ἐξαφάνιση τοῦ Τζών Περδικάρη καί τοῦ Δημητρίου Μπίλλη καί τήν καταδίωξη τοῦ ἀδελφοῦ τῆς τόν Ἰανουάριο τοῦ 1944 τρομοκρατημένη ἀπ' αὐτά τά γεγονότα, καί προαισθανομένη ὅτι κάτι κακό θά συνέβαινε καί στόν πατέρα μου, ἐπέμενε νά ἐγκαταλείψουμε τή Νάουσσα διά λόγους ἀσφάλειας.

- Ἄς πᾶμε τοῦ ἔλεγε στή Θεσσαλονίκη ἢ τήν Ἀθήνα. Ἐκεῖ θά ζοῦμε χωρίς καρδιοκτύπια. Ἐκεῖ δέν τριγυρίζουν ἀντάρτες ὅπως ἐδῶ καί δέν σημειώνονται οἱ ἀπαγωγές καί οἱ σκοτωμοί ὅπως συμβαίνει κάθε μέρα στήν περιοχή μας.

Πιστεύοντας ὁ πατέρας ὅτι ἡ ὅλη του κοινωνική, οἰκονομική, ἐθνική καί φιλανθρωπική του δραστηριότης ἦταν διαυγῆς καί ἐξυπηρετοῦσε τόν

τόπο καί τό λαό, ἀπήντησε ὅτι οἱ κομμουνισταί δέν εἶχαν κανέναν λόγο νά καταλήξουν σέ ὅποιαδήποτε ἐνέργεια ἐναντίον του. Στήν ἴδια συζήτηση ἐπεκαλέσθη καί τό γεγονός ὅτι σέ περίπτωση πού θά ἐγκατέλειπαν τή Νάουσσα οἱ ἐξήντα οἰκογένειες τῶν ἐργαζομένων εἰς τήν ἐπιχείρησή του θά περιέπεταν σέ κατάσταση τραγωδίας. Παραμένοντας ἀνεργοί μιά πού δέν ὑπῆρξαν δυνατότητες ν' ἀπασχοληθοῦν σέ ἄλλες ἐπιχειρήσεις θά γνώριζαν τό δράμα τῆς πείνας. Γιά νά τήν καθουχάση δέ περισσότερο ὑπενθύμισε στή μητέρα ὅτι ὁ Τζών Περδικάρης καί ὁ ἀδελφός της Πέτρος Πετριδής ἦταν πολιτικά πρόσωπα καί οἱ κομμουνισταί εἶχαν λόγους νά ἀπαλλαγοῦν τῆς παρουσίας τῶν.

- 'Εγώ, συνειληρωσε, δόξα τῷ Θεῷ δέν ἀσχολοῦμαι μέ πράγματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν πολιτική. Γιατί λοιπόν νά φύγω; Γιατί νά αὐτοεξορισθῶ; Γιατί νά δημιουργήσω δυστυχία στά ἐξήντα σπιτία τῶν ἐργατῶν μου; Δέν σκέφτεσαι, γυναίκα, ὅτι κλείνοντας τό ἐργοστάσιο θά πεθάνουν ἀπό πείνα οἱ οἰκογένειες τους;

«Τά λόγια τοῦ πατέρα πού ἦταν γεμάτα λογική καί σωφροσύνη, συνέβαλαν στήν ἄρση τῶν φόβων τῆς μητέρας μου. Ἔτσι παραμείναμε στή Νάουσσα, ἐνῶ ἐάν τήν εἶχαμε ἐγκαταλείψει ἴσως ὁ πατέρας μου νά ζοῦσε».

Ἡ Κα Ἀρχάκη μπαίνοντας στό ἱστορικό τῆς συλλήψεως τοῦ πατέρα της μοῦ ἐξιστόρησε τά ἐξῆς:

- Εἰς τίς 30 Μαρτίου ὁ πατέρας συναντήθη μέ τόν Γεώργιο Κόκκινο καί τήν Κα Καλούτση πού εἶχε ὑφαντήριο λαϊκῶν εἰδῶν. Ἐπειδή ἡ συζήτηση πού ἔκαμαν δέν εἶχε ὀλοκληρωθῆ, ἔμειναν σύμφωνοι νά συναντηθοῦν τήν ἐπομένη εἰς τās ἑνδεκα ἡ ὥρα, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ πατέρας θά πήγαινε στό ἐργοστάσιο Λαναρά-Κύρτση, προκειμένου νά συναντηθῆ μέ τόν διευθυντή του κ. Ζαχαρόπουλο γιά τήν διευθέτηση θεμάτων πού ἀφοροῦσαν τή δουλειά τους.

Τό πρωί τῆς 31ης Μαρτίου καί στίς ἑννέα τό πρωί, φεύγοντας ἀπό τό ἐργοστάσιο πέρασε ἀπό τό σπίτι μας καί χαιρέτησε τή μητέρα, πηγαίνοντας νά συναντήσῃ τόν κ. Ζαχαρόπουλο. Ἀπό τό παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ μας πού ἦταν στήν ὁδὸ Χριστοδούλου Λαναρά, ἡ μητέρα μου εἶδε νά τό ἀκολουθοῦν δυό ἄτομα μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ ἀδελφός τοῦ Καπετάν Κατῶνη πού οἱ Ναουσσαῖοι ἔλεγαν ὅτι ἦταν ὁ ἀρχηγός τῆς ΟΠΛΑ.

Ἄν καί αὐτό τήν ἀνησύχησε δέν ἔσπευσε νά εἰδοποιήσῃ τόν πατέρα. Γιά τήν παράλειψή της αὐτή δέν συγχωρεῖ μέχρι σήμερα τόν ἑαυτό της.

Ἡ σεβαστή αὐτή δέσποινα ὅταν μοῦ ἔκαμε τήν τιμή νά μοῦ δεχθῆ στό σπίτι της στή Θεσσαλονίκη, ἄφησε νά ξεσπάσῃ ἡ πικρία της γιατί ἐκείνη τήν ἡμέρα δέν κινήθηκε ἀπόφασιστικά καί ὅπως ἔπρεπε.

- Ἐάν εἰδοποιούσα τόν Θεόδωρον μοῦ ἔλεγε καί ἐπαναλάμβανε, θά μπορούσα νά προκάνω τό κακό πού μᾶς βρῆκε. Ἐπικαλούμενος τήν τακτική τῶν κομμουνιστῶν πού γνωρίζω κατέβαλα κάθε δυνατή προσπάθεια γιά νά τήν πείσω ὅτι καί ἂν ἀκόμη εἰδοποιούσε τό σύζυγό της, τίποτε δέν θά τόν ἔσωζε ἀπό τήν ἐκτέλεση.

Ἡ ΟΠΛΑ τῆς εἶπα ἐφ' ὅσον εἶχε πάρῃ ἐντολή γιά τήν ἐκτέλεσή του, κανένα γεγονός δέν μπορούσε νά σταματήσῃ τό ἔργο της. Οἱ φονιάδες

πού τούς ώπλιζε καί τούς κατεύθυνε τό Κ.Κ.Ε. θά σκότωναν όπωσοδήποτε τό σύζυγό της τό πολύ-πολύ θά ήταν νά γλυτώση ό άείμνηστος Θεόδωρος λίγες ώρες ή λίγες ήμέρες ζωής.

Τά λόγια μου άμβλυναν κάπως τό δράμα γιά τήν εύθύνη πού έννοιωθε καί πιστεύω ότι έπέισθη πώς οι συλλογισμοί μου ήταν σωστοί σέ ότι άφορά τήν τύχη του συζύγου της μιά πού οι κομμουνιστάι είχαν άποφασίση τήν έκτέλεσή του.

Άφοϋ συναντήθη μέ τόν κ. Ζαχαρόπουλο – συνέχισε τήν αφήγηση τής ή Κα Άρχάκη – άκολουθώντας τό δρόμο πρós τήν Άράπιτσα κατευθύνετο στό έργοστάσιο του Κοκκίνου. Τήν ώρα πού περνούσε τήν γέφυρα των Ζντουμπάνων, στό ξεροντούβαρο τής ΕΣΤΙΑΣ δύο νεαροί τόν σταμάτησαν, άξιώνοντας νά τούς άκολουθήση. Ό πατέρας άρνήθηκε καί τότε ό ένας έξ αϋτών έξήγαγε περιστροφο άπειλώντας τον ότι θά τόν έκτελέση.

Χειροδύναμος όπως ήταν παρά τά πενήντα του χρόνια ό πατέρας επέπεσε επί του όπλοφόρου καί τόν άφώπλισε. Τότε, όπως άνέφεραν οι έργάται τής ΕΣΤΙΑΣ, ξεπρόβαλαν άλλοι τρεις όπλοφόροι, οι όποιοι μαζί μέ τούς άλλους δύο τής ΟΠΛΑ, έδεσαν τό θύμα τους καί άρχισαν νά τόν σέρνουν. Τόν πέρασαν μπροστά από τό φυλάκιο τής ΕΣΤΙΑΣ καί άκολουθώντας τόν κατηφορικό δρόμο πρós τόν σιδηροδρομικό σταθμό, τόν οδήγησαν εις τήν Καλύβα πού ήταν επάνω από τήν Κωτίχα καί είναι γνωστή ως Παλή Καληάς. Εις τήν Καλύβα έκρατήθη επί μίαν ήμέραν. Άπό εκεί έγραψε στήν μητέρα μου σ' ένα έπισκεπτήριο του τά εξής:

Άγαπητή Σοφία.

Είμαι καλά. Νά φιλήσης τά παιδιά καί νά παραδώσετε εις τήν όργάνωση ότι ύφάσματα έχουμε στό σπίτι. Μέ τήν δύναμη του Θεού θά έπιστρέψω.

Θεόδωρος

Τήν κάρτα αύτή τήν παρέδωκε ό Καπετάν Πιταιρίκος εις στενόν συγγενή μας τό πρσί τής 1ης Άπριλίου. Προφορικώς δε ό κομιστής ειπε ότι ό πατέρας ζητάει νά σταλούν καί ρούχα ν' αλλάξη.

Ημανούλα μου – συνέχισε ή Κα Άρχάκη – συμμορφώθηκε πλήρως μέ τό περιεχόμενο τής έπιστολής καί παρέδωσε τά ζητηθέντα ύφάσματα.

Άφοϋ περιμέναμε επί ένα είκοσιτετράωρο χωρίς νά φανή ό άπαχθείς, ό άδελφός μου Γρηγόρης πού τότε ήταν 16 έτών άρχισε νά κινείται δραστηρίως. Άπευθύνθη εις τόν Ιωάννην Παλαμάν, πατέρα του Καπετάν Μαύρου καί εις έναν άλλον πολιτικόν σημαίνοντα του ΕΑΜ. Τό μόνο πού ζήτησε έπίμονα ήταν νά μάθη πού βρισκότανε ό πατέρας καί ποιές κατηγορίες τόν βάραιναν.

Καί οι δύο τους διαβεβαίωσαν ότι γρήγορα θά άπελύετο. Έν συνεχεία συνητηθή εις τό σπίτι του θείου μας Γεωργίου Τουρπολη μέ τόν δικηγόρο Γκούτα, όπου τόν έπληροφόρησε ότι ό πατέρας μου συνελήφθη μέ τήν κατηγορία ότι τό χακί ύφασμα πού ήταν ή παραγωγή του έργοστασίου προορίζεται τάχα διά τά τάγματα άσφαλείας.

Ό άδελφός μου επανεστάτησε κυριολεκτικά, πληροφορώντας τόν συνομιλητή του ότι τό χακί τής έπιχειρήσεως τό άγόραζε ό καπνέμπορας

Θεσσαλονίκης Βασιλείος Ζαφρανᾶς. Κλείνοντας αυτό τόν κύκλο τῶν ἐνεργειῶν καί συνομιλιῶν ὁ Γρηγόρης μέ χίλιες δυό προφυλάξεις κατέβηκε αὐθημερόν στή Θεσσαλονίκη. Μέ ὄδηγό του τόν Ἀλέκο Τουρπάλη συναντήθη μετά τοῦ Ζαφρανᾶ εἰς τήν ἐπί τῆς ὁδοῦ Ἐγναντίας οἰκίαν του.

Ἀκούγοντας τόν λόγο τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὁ οἰκοδεσπότης ἀναστατωμένος κυριολεκτικά, ἔσχισε ἀμέσως τήν ταπετσαρία πού ἐκάλυπτε τόν τοῖχο τοῦ σαλονιοῦ του καί βγάζοντας ἀπό ἐκεῖ ἓνα φύλλο δακτυλογραφημένο χαρτιοῦ τοῦ εἶπε:

Παρά τόν κίνδυνο πού διατρέχει ἡ ζωή μου σοῦ παραδίδω τό ἔγγραφο αὐτό τῆς 9ης Μερραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ Θεσσαλίας. Τό κείμενο τοῦ ἐλασίτικου ἐγγράφου εἶχε ὡς ἐξῆς:

Συναγωνιστή Ζαφρανᾶ:

Παρελήφθησαν οἱ ποσότητες χακί τοῦ ἐργοστασίου Λαναρά Ναούσσης. Ἀναμένομε καί τίς νέες παραγγελίες τοῦ ἴδιου ὑφάσματος γιατί ἔχομε ἄμεση ἀνάγκη.

Μέ συναγωνιστικούς χαιρετισμούς.

Ἐκτός τοῦ διοικητοῦ τῆς Μερραρχίας τό ἔγγραφο εἶχε καί μιά δυσανάγνωστη ὑπογραφή τοῦ ὑπευθύνου διευθυντοῦ τῆς ΕΤΑ.

– Γιά μένα – εἶπε ὁ Ζαφρανᾶς – ἀποτελεῖ ὑποχρέωση τιμῆς νά γλυτώσω τόν πατέρα σου. Θά ἐπικοινωνήσω ἀμέσως μέ τοὺς ἐδῶ ἐκπροσώπους τοῦ ΕΑΜ καί τοῦ ΕΛΑΣ καί εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅταν φθάσης στή Νάουσσα ὁ πατέρας του θά βρίσκεται στό σπίτι σας.

Γεμάτος χαρά ὁ ἀδελφός μου ἐπέστρεψε εἰς τήν Νάουσσα. Κατευθύνθη εἰς τό σπίτι τοῦ θείου μας Τουρπάλη, καί ἀφοῦ ἀνέφερε τά τῆς συναντήσεώς του μέ τόν Ζαφρανᾶν, τοῦ ἔδειξε καί τό ἔγγραφο τῆς 9ης Μερραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ.

Κατάπληκτος ὁ Γρηγόρης εἶδε τόν θείο μας νά χλωμάζη καί νά πέφτη σέ βαρειά συλλογή. Τότε χωρίς νά διστάση τοῦ εἶπε:

– Μά δέν χαιρέσαι θεῖε γιά τά νέα πού σοῦ ἔφερα;

Ἐννοῦντας τόν Ζαφρανᾶν, ὁ Γ. Τουρπάλης συνεχίζων νά ἔχη τό ἴδιο κακόκεφο ὕφος τοῦ ἀπάντησε:

– Ἄφησε τό ἔγγραφο σέ μένα καί θά δοῦμε τί θά κάνουμε. Ὅπως ὁ ἴδιος ἀργότερα ἀπεκάλυψε εἶχε συγκεκριμένες πληροφορίες ὅτι ὁ πατέρας του ἦταν ἤδη νεκρός ἀλλά γιά νά μήν πληγῶσῃ τήν οἰκογένειά μας καί κατεχόμενος ἀπό αἰσθήματα ἀνθρωπιᾶς δέν ἤθελε νά μεταδώσῃ αὐτός τό τραγικό μήνυμα γιά τό θάνατο τοῦ ἀγαπημένου μας πατέρα.

Αὐτή ἡ αἰνιγματική στάσις τοῦ θείου μας δημιούργησε ἀνησυχίες στόν ἀδελφό μου. Ὡστόσο δέν ἐξεδήλωσε τοὺς φόβους πού ἔζωναν τήν ψυχή του σέ κανέναν ἀπό τήν οἰκογένειά μας. Ἀντιθέτως μετέφερε τό χαρούμενο μήνυμα τοῦ Ζαφρανᾶ τονίζοντας ὅτι θεωροῦσε λελυμένο τό θέμα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ πατέρα μας.

Ὅπως ἦταν φυσικό, ὕστερα ἀπό τά λεγόμενα τοῦ Γρηγόρη ἄλλο κλίμα διεμορφώθη στό σπίτι μας πού μέχρι τότε ζοῦσε μέ ἔντονες καί δικαιολογημένες ἀνησυχίες. Τήν ἀγωνία μας τήν διεδέχθη ἡ ἐλπίδα, καί τόν πόνο μας ἡ ἐλπιδοφόρος χαρά γιά τήν ἀπελευθέρωσή του.

Τώρα πού εἶχαμε στά χέρια μας τό ἔγγραφο τῆς 9ης Μερραρχίας τοῦ

ΕΛΑΣ, πιστεύαμε ότι κρατούσαμε ένα γερό άτομο που θα τό παίζαμε άποφασιστικά στους παράγοντας τής τοπικής ήγεσίας του ΕΑΜ και ιδιαίτε- ρως στον πατέρα του Καπετάν Μαύρου. Τις έλπίδες που δημιουργήθηκαν στην οικογένειά μας τις δυνάμωσε περισσότερο άκόμη, ό έρχομός τήν άλλη μέρα του 'Αλέκου Τουρπάλη. Ήταν γνωστός ό δυναμισμός του, ή άνθρωπιά του και κυρίως ή άνιδιοτέλειά του. Είχε γνωριμίες με όλους τους Ναουσσιούς και ίξερε καλά τήν υπόθεση τής διαθέσεως του χακί στον ΕΛΑΣ, γιατί αυτός ήταν ό μεσολαβητής μεταξύ του πατέρα μου και του Ζαφρανά για τήν προμήθειά του. Ήταν ό 'Αλέκος γνωρίζοντας από πρώτο χέρι για τό που διετίθετο τό χακί, χτύπησε όλες τις πόρτες. Ήλθε σέ έπαφή τήν ίδια ήμέρα με τους υπεύθυνους του ΕΑΜ και τής ΟΠΛΑ. Τους ανέφερε πώς είχε ή όλη υπόθεση και ζήτησε έπιτακτικά νά άπελευθερωθί ό πατέρας μας. Οί εκπρόσωποι του κομμουνισμού άν και αίφνιδιάσθηκαν από τά όσα τους είπε ό συνομιλητής των δέν άπέκρυψαν τό γεγονός ότι ό πατέρας είχε έκτελεσθί πριν από τρεις ήμέρες. Αυτό τήν τραγική άλήθεια δέν μās τήν άνεκοίνωσε ό Τουρπάλης. Αντιθέτως μās έδωσε κουράγιο λέγοντάς μας ότι ό πατέρας ζή. Όταν ύστερα από χρόνια μάθαμε τά πάντα, ό 'Αλέκος δικαιόλογησε τή στάση του με τήν άκόλουθη φιλοσοφία:

- «Προτιμότερο είναι νά ζή ό άνθρωπος με τήν έλπίδα ότι ό άγαπημένος του που τον θεωρεί χαμένον όριστικά, έξακολουθεί νά βρίσκεται στη ζωή. Καλύτερη ή έλπίδα παρά ό σπαραγμός για εκείνον που χάθηκε».

Με τήν άπατηλή έλπίδα ότι οι κομμουνιστάι δέν σκότωσαν τον πατέρα μας, όλη ή οικογένειά μας πρόσμενε τό γυρισμό του. Μονάχα ό άδερφός μου ό Γρηγόρης συνέχιζε τις έρευνές του για νά μάθη για τήν τύχη του άπαχθέντος. Έρευνούσε σαν λαγωνικό για ν' άποκαλύψη τό θήραμά του. Δυό τρεις φορές έφθασε ως τήν Στενήμαχο που όπως έλέχθη εκεί είχε όδηγηθί ό πατέρας.

- Μιά μέρα, συνέχισε ή Κα 'Αρχάκη, ό φίλος του άδελφού μου Περικλής Χατζηπαράσχης που ήταν στέλεχος των κομμουνιστών του συνέστησε υποδεικνύοντάς τον νά πάψη νά πιέζη τήν όργάνωση ζητώντας νά μάθη για τήν τύχη του πατέρα μας.

- Έχω πληροφορίες του είπε, ότι εάν συνεχίσης τήν τακτική αυτή, ή ΟΠΛΑ θα καθάριση και σένα. Τήν αντίδραση - συνέχισε - ή όργάνωση τήν ξεκληρίζει μέχρι τρίτης γενεάς. Σαν πραγματικός φίλος, σέ προειδοποιώ και σέ παρακαλώ νά με άκούσης.

Ή προσμονή για τον γυρισμό του πατέρα κάθε μέρα έκορυφούτο, ιδίως με τις έκτελέσεις που γινόντανε στο βουνό, και τό γεγονός ότι ή διαβεβαίωσις Ζαφρανά δέν έπραγματοποιείτο, με άποτέλεσμα νά τσακισθούν τά νεύρα μας και νά σαρωθούν οι έλπίδες που είχαμε στηριξει σ' αυτήν.

Έν τώ μεταξύ τά γεγονότα που έμεσολάβησαν άρχιζαν νά σπάζουν τό έλπιδοφόρο ήθικό τής οικογενείας μας. Οί Γερμανοί έγκατέλειψαν τήν Νάουσσα και οι έλασίτες μπήκαν σ' αυτήν χωρίς νά φανή ό πατέρας. Έπηκολούθησε ή ύπογραφή τής συμφωνίας τής Βάρκιζας. Έθνοφυλακή

καί τμήματα χωροφυλακῆς ἐγκατεστάθησαν στήν πόλη ἀλλά τίποτε δέν μάθαμε γιά τήν τύχη του. Ὃταν μάλιστα ἐγκατεστάθησαν καί οἱ νόμιμες πολιτικές ἀρχές κύμα ἀπελπισίας μᾶς κατέλαβε. Εἶχαμε παύση νά ζοῦμε μέ τήν ἐλπίδα τοῦ γυρισμοῦ καί μαυροφορέσαμε.

“ Ὑστερα ἀπό 15 χρόνια

Πέρασαν δεκαπέντε ὁλόκληρα χρόνια ἀπό τότε, ὅταν ὁ ἐπαναπατρι-σθεῖς ἀπό τό παραπέτασμα Μιχαήλ Ἐξηντάρης ἐζήτησε νά συναντηθῆ μέ τόν ἀδελφό μου. Προφανῶς θέλοντας νά ἐλαφρώσῃ τή συνείδησή του καί νά τακτοποιηθῆ ἐναντι τοῦ ἴδιου του ἑαυτοῦ, ἀπεκάλυψε στόν Γρηγόρη ὅτι ὁ πατέρας μας ἐξετελέσθη ὑπό ἐνός Ἐλασίτου ἀπό τό Χωροπάνι τήν 1ην ἢ 2αν Ἀπριλίου καί ὅτι ὁ ἴδιος ἐγνώριζε τό σημεῖο πού τόν εἶχαν θάψῃ.

Μαζύ μέ τόν Ἐξηντάρη πού προθυμοποιήθηκε νά μᾶς ὀδηγήσῃ στόν τόπο τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἀγαπημένου μας γεννήτορα, φθάσαμε στίς 11 Ἀπριλίου 1959 στήν Κωτίχα καί ἀνασκάπτοντας τή γῆ βρήκαμε τά ἅγια κόκκαλά του. Τά συγκεντρώσαμε καί τά μεταφέραμε στή Νάουσσα γιά τήν ὁποία εἶχε ἀφιέρωση ὁλόκληρη τή ζωή του.

Μετά τήν ἐπιμνημόσυνο δέηση – στήν ὁποία μετέσχε σύσσωμος ὁ λαός τῆς πόλεως – ὁ ἀδελφός μου Γρηγόρης μέσα στά κλάματα καί τόν ὀδυρμό συγγενῶν καί φίλων εἶπε λίγα λόγια γιά ν’ ἀποχαιρετήσῃ τόν χαμένο πατέρα μας.

Ἄφοῦ ἔκαμε συγκινητικό κήρυγμα πρός τοὺς παραπλανηθέντας νά ξαναγυρίσουν στό δρόμο πού ὀδηγοῦσε στήν Ἑλλάδα καί τόν Χριστιανισμό, κατέληξε:

– Μακριά τῆς ἐπάρατης ἰδεολογίας τοῦ κομμουνισμοῦ πού συμβολίζει τό ἐγκλημα καί τήν προδοσία, ἄς συχωρήσουμε τοὺς αὐτουργούς γιά τό ἐγκληματικό τους παρελθόν καί ἄς ἀγωνισθοῦμε σάν ἓνας ἄνθρωπος γιά τήν Πατρίδα καί τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ.

Λέγοντάς μου τά τελευταῖα αὐτά λόγια ἡ Κα Ἀρχάκη λύγισε στήν κυριολεξία. Τά μάτια τῆς βούρκωσαν καί ρίχθηκε σέ μιά συλλογή προφανῶς ξαναζώντας τίς τραγικές ἡμέρες τῆς ἀγωνίας καί τῆς προσμονῆς τοῦ μεγάλου τους Νεκροῦ. Αἰσθανόμουν τόν ἑαυτό μου ἔνοχο γιατί μέ τήν συνάντηση πού ἐπεζήτησα ἄνοιξα τίς πληγές πού ὁ χρόνος ἄρχισε νά ἐπουλώνῃ.

Κήρυγμα ἀγάπης

“ Ὑστερα ἀπό λίγες ἡμέρες ἐπληροφορήθην ὅτι ὁ υἱός τοῦ σκοτωμένου Γρηγόρης πού στά χρόνια πού μεσολάβησαν μετεβλήθη σέ ἓναν δημιουργικό Βιομηχανικό παράγοντα στή Χώρα μας καί στήν Εὐρώπη εἶχε ἔλθῃ καί τήν Θεσσαλονίκη.

Ἐπιτελώντας χρέος πρός τήν ἱστορία πού πρέπει νά στοιχειοθετεῖται μέ ξεκαθαρισμένα στοιχεῖα καί θέλοντας νά ἔχω τή συνείδησή μου ἡρεμη ὅτι ἐξήντησα πλήρως τό καθῆκον μου ὡς ἐρευνητοῦ τῶν γεγονότων πού

χάραξαν την περίοδο 1943-1949 παρεκάλεσα να συναντηθώ μαζί του. Με δέχθηκε πρόθυμα και έπεβεβαίωσε την αφήγηση που μου έκαμε ή αδελφή του.

Παραξενεύθηκα όταν άκούγοντάς τον να μου μιλά για τό συγκλονιστικό γεγονός που έπληξε την οικογένειά του, δέν τόν είδα να έκδηλώνη όργη, πάθος ή και μίσος άκόμη που έπρεπε φυσιολογικά να φωλιάζουν στην ψυχή του, έναντιόν εκείνων που αφήρεσαν τή ζωή του πατέρα του που όπως μου είχάν πη οι Ναουσσαίοι αγαπούσε παθολογικά.

Έκφράζοντας την έκπληξή μου για την μεγαλοψυχία του που περιέκλειαν όλες του οι άπαντήσεις, μου άφησε άναυδο ή φιλοσοφία που άνέπτυξε για τίς εύθύνες τών φυσικών άτυουργών του πατέρα του. Μου είπε μέ τόνο ήρεμο τά έξης:

- Κάμουν λάθος όλοι όσοι φορτώνουν τίς εύθύνες για τίς σφαγές και τά έγκλήματα τών Κομμουνιστών, στά όργανα του ΕΛΑΣ και τής ΟΠΛΑ, που άποτελοΰσαν τά άποσπάσματα τών δολοφόνων. Και αύτοι ήταν κατά έναν τρόπο όπως οι έκτελεσθέντες, θύματα του κομμουνισμού. Αύτός γέμισε την ψυχή του μέ μίσος έναντιόν τών συνανθρώπων τους. Αύτός τούς ώπλισε. Αύτός έμεθόδευσε κατηύθυνε και κατευύνη και σήμερα άκόμη όλα τά έγκλήματα που διαπράττονται άπό τούς κομμουνιστάς και την προδοσία που συντελείται εις βάρος τής Έλλάδος και του λαού μας, προκειμένου να επικρατήση τό Κ.Κ.Ε. και να επιβάλη τό έγκληματικό και άπαισιο σύστημα τής κόκκινης δικτατορίας.

- Για μένα ό κομμουνισμός - συνέχισε - ως σύστημα είναι υπεύθυνος για την τραγωδία που έζησε ό τόπος και για τό δράμα στό όποίο φοβούμαι ότι θα ξαναβρεθ ή Πατρίδα μας. Και τούτο τό πιστεύω ότι θα συμβη, γιατί οι υπεύθυνοι τίς Πολιτείας έθελοτυφλοΰν, συμβιβάζονται και τό πιο χειρότερο διστάζουν να αναλάβουν ούσιαστική δράση για τή διαφώτιση του λαού μας και κυρίως τής νεολαίας που άγνοεί παντελώς τά πραγματικά γεγονότα και τή δράση τής λεγομένης «Έθνικης Άντίστασης».

Εύχομαι κατέληξε, ό Θεός τής Έλλάδος να προφυλάξη τόν τόπο άπό καινούργια περιπέτεια και ιδίως άπό μία άλλη αιματοχυσία.

Στάθηκα κυριολεκτικά προσοχή μπρός στό άπέραντο ήθικό και θρησκευτικό μεγαλειό που έκρυσαν τά λόγια του συνομιλητού μου. Τήν θέση που έπρεπε να έχει στην ψυχή του τό μίσος, τό πάθος και ή έκδίκησης, τά είχε έκτοπίσει ή βαθειά προσήλωσίς του στις ύποθήκες του Θεανθρώπου.

Σάν πιστός ύπηρέτης του Ύψιστου έκαμε κήρυγμα συγγνώμης. Άλλά και σάν βαθύς γνώστης και μελετητής τών σημερινών Έλληνικών πραγμάτων, άφηνε να ξεχειλίση ή άγωνία του και ό τρόμος του για τό μέλλον του τόπου και για την τύχη του λαού.

Όταν τόν άφήκα ζούσα ό ίδιος μέ περισσότερες άνησυχίες για τά μελλούμενα να συμβοΰν στην άμοιρη Πατρίδα μας.

Μπροστά μου έβλεπα να όρθώνονται δύο διαφορετικοί κόσμοι. Ό ένας που τόν εκπροσωπούσε τό παιδί ενός Μεγάλου Νεκρού που ένώ έδωκε τά πάντα για την Έλλάδα και τό λαό της σκοτώθηκε άπό τά όργανα του κομμουνισμού. Και τό παιδί αύτό του Θεοδώρου Λαναρά άντί να ζητάη

έκδίκηση μιλούσε μέ ειλικρινές παθος γιά πραγματική συγγνώμη γιά τούς δολοφόνους τών χιλιάδων νεκρών πού έπεσαν από τίς σφαίρες του ΕΛΑΣ καί τίς ΟΠΛΑ.

Ο άλλος κόσμος είναι εκείνος πού έκπροσωπούν, καθοδηγούν καί δυναστεύουν οι ύπεύθυνοι καί ισχυροί του Κ.Κ.Ε. καί άτυχώς καί άλλοι παράγοντες του δημοσίου βίου. Αύτοί πλαστογραφώντας τήν ιστορία, παραποιώντας τά γεγονότα τής κατοχής καί ύμνώντας τούς δολοφόνους σάν ήρωες, διακηρύσσουν καί αύτή τή λήθη. Τή λήθη όμως τήν θέλουν μονόπλευρη γιά νά λησμονηθοούν τά έγκλήματα καί οι προδοσίες πού διέπραξε ό κομμουνισμός κατά τή μαύρη περίοδο 1943-1949. Ζητούν στήν ούσία νά ξεχασθοούν τά φρικαλέα έγκλήματα καί οι όμαδικοί τάφοι στους όποιους ρίχθηκαν δίκην σκουπιδιών οι πραγματικοί άγωνισταί τής Έλλάδος. Καί ταυτόχρονα μέ τήν διακήρυξη τής λήθης καλλιεργούν στις ψυχές του λαού μας τό διχασμό, κάμνοντας ότι μπορούν γιά νά δημιουργήσουν καινούργια πάθη καί νά φουντώση περισσότερο τό μίσος έναντι τών πολιτικών τους άντιπάλων.

Τίς άνησυχίες μου αυτές εύχομαι καί πιστεύω ότι θά τίς διασκεδάση καί θά τίς εξαφανίση ή από δώ καί πέρα δράσις τών ύπευθύνων. Ίσως οι Πολιτικοί, οι θρησκευτικοί, οι πνευματικοί καί γενικώτερα οι ήγέται του τόπου άφυπνισθοούν από τήν νάρκη πού έχουν περιπέσει, καί μέ συναίσθηση τών εύθυνών τους ανάλάβουν μία πραγματική σταυροφορία γιά τή διαφώτιση καί καθοδήγηση του λαού μας.

Σάν χριστιανός εύχομαι στό Θεό νά βρούν άπήχηση τά λόγια του κ. Γρηγόρη Λαναρά άπ' όλους τούς ύπευθύνους. Έάν παρ' έλπίδα δέν συμβή κάτι τέτοιο, άς προετοιμασθοΰμε γιά τό Φυλετικό μας άφανισμό. Ο έχθρός βρίσκεται στις πύλες τής Έλλάδος. Τά προκεχωρημένα του φυλάκια άναπτύσσουν τρομακτική δράση μέσα στό χώρο τής Έλλάδος υπό τήν άνοχή του Κράτους. Άλλωστε νά μήν ξεχνάμε τήν ρησι του Λένιν ότι τό σχοινί πού θά χρησιμοποιήσουν γιά τούς άντίπαλους τους οι κομμουνισταί θά τό έχουμε δώσει έμεις οι ίδιοι οι άστοί.

Εμεις δίδουμε έφόδια στον κομμουνισμό γιά νά συντριψη ότι άπένε όρθιο στήν Έλλάδα. Αφήνουμε έλεύθερη τήν έκνομη δράση Αφοπλίζουμε τούς μαχητάς πού άμύνονται τών ιερών καί όσιών καί χωρίς ντροπή χαρακτηρίζουμε άντίσταση έθνική τά έγκλήματα πού διέπραξε ό κομμουνισμός στήν κατοχή μέ μοναδική του σκέψη νά εξαφανίση από προσώπου γής όσους ήγωνίζοντο γιά τήν Έλλάδα καί τό λαό τής.

Γιά τήν Έλλάδα ήγωνίζετο ό Θεόδωρος Λαναράς. Γιά τήν προκοπή του τόπου μοχθοΰσε. Γιά νά βοηθήση τό λαό τής Ναούσσης διέθετε όλο του τό δυναμισμό καί όλη του τή θερμή.

Αύτός ήταν καί ό λόγος πού οι στυγνοί δολοφόνοι του ΕΛΑΣ αφήρεσαν τήν ζωή του. Σάν ψυχρός παρατηρητής θά παρακολουθήσω γιά νά πληροφορηθώ έάν ή Πολιτεία βάση του Νόμου περι Έθνικής Αντίστασης, άπνεύμει παράσημα καί χορηγήση συντάξεις στους τυχόν έπιζώντας δολοφόνους του ώραιοϋ καί μαρτυρικού αυτού Έλληνα.

Ἀπήγαγον τόν Σωτήρη Σέρμπο ἀπό τήν ἐκκλησία γιά νά τόν κρεουργήσουν

Τό αἷμα συνέχισε νά ρέει στή Νάουσσα χωρίς σταματημό. Ἡ ΟΠΛΑ δουλεύοντας ἐντατικά καί ἐνισχυμένη ἀπό πεπειραμένους πλέον ἐκτελεστές ἀνέπτυσε τήν ἐγκληματική της δραστηριότητα χωρίς νά παίρνη προφυλάξεις.

Ἔτσι τό πρωῖνό τῆς 1ης Ἀπριλίου τοῦ 1944 ὁ Σωτήριος Σέρμπος, ξυλέμπορος, ἐνῶ βγήκε ἀπό τήν ἐκκλησία τῆς Μεταμορφώσεως, στήν ὁποία ἦταν ἐπίτροπος, βρέθηκε μπροστά σέ δύο ἀγνώστους νέους πού τόν σταμάτησαν, λέγοντάς του ὅτι θά ἔπρεπε νά τούς ἀκολουθήσει προκειμένου νά δώση ὀρισμένες πληροφορίες πού εἶχε ἀνάγκη ἡ ὀργάνωση.

– Παιδιά – τούς εἶπε – δέν ἔχω καμμιά ἀντίρρηση ἀλλά ἀφήστε μου νά δώσω στόν Παπαθωμᾶ τά κλειδιά τῆς ἐκκλησίας.

Οἱ νέοι δέν ἔφεραν καμμιά ἀντίρρηση ἀλλά ἀντιπρότειναν νά τούς παραδώση τά κλειδιά γιά νά τά δώση ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς στόν ἱερέα. Ὁ Σέρμπος συμμορφώθηκε μέ τήν προσταγή τοῦ ὀπλατζή καί αὐτός κατευθύνθηκε στήν ἐκκλησία πετώντας στήν πόρτα τῆς τά κλειδιά τοῦ Ναοῦ.

Ὁ Σέρμπος παρεκάλεσε σέ συνέχεια τούς συνοδούς του νά τόν ὀδηγήσουν στό σπίτι τοῦ συνταίρου του Λυσοσίμαχου προκειμένου νά συζητήση ἄμαζύ του, γιά μιᾶ ἐπείγουσα ἐμπορική ὑπόθεση.

Οἱ δύο νέοι ὄχι μόνον δέν δέχθηκαν τήν παράκλησή του, ἀλλά τόν πρόσταξαν νά τόν ἀκολουθήσει χωρίς πολλά λόγια. Βάζοντάς τον στή μέση καί μέ τό χέρι τους στή τσέπη πού εἶχαν τά πιστόλια τους κατευθύνθηκαν πρὸς τήν Πουλιάνα. Σέ συνέχεια πέρασαν ἀπό τό ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρᾶ καί κοντά στό μεσημέρι τόν ὀδήγησαν στίς πηγές τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Κανένας δέν βρέθηκε νά μοῦ πληροφορήσει κατὰ τήν ἐρευνά μου τί γίνηκε ἐκεῖ. Τό μόνο πού εἶναι γνωστό ὅτι ἀργά τά ἀπομεσήμερο, ἡ ἴδια συνοδεία στήν ὁποία προσετέθη κι ἕνας ἀκόμη ἐλασίτης πῆρε τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Ἡ συνοδεία δέν ἀκολούθησε τό πρωῖνό δρομολόγιο, ἀλλά προχωρώντας ἀπό τούς ἐξωτερικούς δρόμους τῆς πόλεως, ἔφθασαν στίς ἐλιές τοῦ Πετριδῆ πού εὐρίσκοντο στό νότιο σημεῖο τῆς πόλεως.

Ἐκεῖ ὁ Σέρμπος βρῆκε καί τόν βιομήχανο Θεόδωρο Λαναρᾶ νά εἶναι ἀνάμεσα σέ δέκα περίπου ὀπλισμένους ἐλασίτας. Δέν πρόκανε νά ὀμιλήσει καν μέ τόν Λαναρᾶ, ὁ κρατούμενος, ὅταν ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς ὀμάδας πού τόν συνέλαβε, τόν πῆρε καί μαζί μέ ἄλλους τρεῖς ἐλασίτας, τόν ὀδήγησαν σέ μιᾶ καλύβα πού βρισκόταν λίγο παρά πέρα ἀπό τίς ἐλιές.

Στήν ἀρχή οἱ ἐκτελεστές κατὰ τήν γνωστή τους συνήθεια ζήτησαν νά εἰδοποιήση ὁ Σέρμπος τήν οἰκογένειά του γιά νά ἀποστείλῃ χίλιες λίρες. Ὅταν ὁ ὄμηρος εἶπε ὅτι ἦταν ἀδύνατο νά εὑρεθῆ τό ποσό πού ζητοῦσαν, τότε ὁ Ἀρχηγός συμβιβάσθηκε νά τούς δοθῆ τό μισό ποσό.

“Όταν έλθουν οι πεντακόσιες λίρες θά είσαι Σέρμπο έλεύθερος. Αύτή είναι ή τελευταία ύποχώρηση πού κάνουμε. Άλλοίωτικά τό κεφάλι σου θά τό στείλουμε πεσκέσι στή γυναίκα σου και στόν Λυσοίμαχο τό συνεταίρο σου.

Μάταια άγωνίσθηκε ό Σέρπος νά τούς πείση ότι έστερείτο λιρών. «Άφήστε με – είπε – και στείλτε αύριο άνθρώπους σας νά τούς δώσω ξυλεία, πού θ’ άξίζει περισσότερο άπό τίς λίρες πού ζητάτε».

Έξαγριωμένος ό άρχηγός άρχισε νά δέρνη μέ πάθος τόν κρατούμενο. Στήν άρχή μέ γροθιές και κλωτσιές κι ύστερα μ’ ένα ραβδί πού κρεμότανε σπήν καλύβα. Οί άλλοι, γιά νά δείξουν τήν πίστη τους στήν ΟΠΛΑ και τήν γενναιοτήτά τους, έμιμήθηκαν ή καλύτερα υπερέβαλαν σέ σκληρότητα και άγριότητα τόν Άρχηγό τους.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΕΡΜΠΟΣ κατεσφάγη τήν αύτήν ήμέραν μέ τόν Θεόδωρον Λαναράν

Όλόκληρη τήν νύκτα δερνότανε άνηλεώς ό Σέρπος. Κάθε τόσο οι δήμιοι του έβριχναν στό πρόσωπο νερό γιά νά συνέλθη και σέ συνέχεια ξανάρχιζαν τό έγκληματικό και άπαισιο έργο τους. Άν και τό κρύο ήταν τσουχτερό ό ιδρώτας έσταζε άπό τά μάγουλα και τά χέρια τών δημίων. Και όμως συνέχιζαν νά τόν κτυπούν αφήνοντάς τον άναισθητό.

Και μόλις άρχισε νά χαράζει τό μαχαίρι ενός όπλατζή έδινε τέρμα στό μαρτύριο και στή ζωή του Σέρμπου. Νεκρός ήταν, όταν ό άρχηγός τής ομάδος μέ τήν συνταγή τής χαριστικής βολής έστειλνε στήν όργάνωσή του τό μήνυμα τής έκτελέσεως ενός άκόμη αντίπαλου τής «Έθνικής Άντίστασης». Μάταια οι δικόι του έψαχναν επί μήνες γιά νά βρούν έστω και

τόν τάφο του νεκρού για να κάνουν τρισάγιο και ν' ανάψουν ένα κερί. Οι όπλατζήδες ρίχνοντας τό κουφάρι του σέ κάποια χαράδρα έδωσαν τροφή στά άγρίμια πού τριγυνοῦσαν στήν περιοχή.

Μετά τό 1945 ένας έλασίτης πού τώρα βρίσκεται ώς «Πολιτικός Πρόσφυγας» στή Τσεχοσλοβακία πληροφορήσε τήν οικογένεια του Σέρμου ότι ό άπαχθείς κρεουργήθηκε στίς 2 'Απριλίου 1944. Έτσι χάθηκε ένας άκόμη ώραίος Έλλην. ένας βαθύς Χριστιανός, ένας άνθρωπος πού ζούσε για τόν άνθρωπο.

Οί άπαγωγές και οί έκτελέσεις δέν σταμάτησαν στήν τραγική αύτή πόλη. Κάθε βράδυ ή «άλεπού» όπως χαρακτηρίζαν τούς δολοφόνους τής ΟΠΛΑ έπαιρνε και κάποιον από τό σπιτικό του για μιά μικρή ανάκριση ή για να δώση - όπως έλεγαν - πληροφορίες στήν όργάνωση. Οί φονιάδες δέν έκαμαν διάκριση στά θύματά τους. Όπως χαρακτηριστικά μου έλεγε ένας παλιός Ναουσσαίος τούς ένδιέφερε ή ποσότης και όχι ή ποιότης.

Έτσι, συνέχισε, λίγες μέρες μετά τήν άπαγωγή του Λαναρά κτύπησαν οί «ήρωες» τίς χιλιατραγουδιόμένης Έθνικής αντίστασης στό κέντρο τής Ναούσσης. Έκει ακριβώς στήν μικρή πλατεία ήταν τό παλιό άρχοντικό του Βορειοηπειρώτη Πάζη 'Ηλία.

Η γυναίκα του Πανάγιω ντόπια Ναουσσαία καμάρωνε τόν Βορειοηπειρώτη σύζυγό της πού ήταν ύπόδειγμα τιμιότητος και έργατικότητος. Είχαν κτήματα και φρόντισαν να δώσουν γυμνασιακή μόρφωση στά δυό τους παιδιά τόν Μιχάλη πού άργότερα στίς έκλογές του 1946 έξελέγη βουλευτής του νομού Θεσσαλονίκης, και στήν κόρη τους Ρωξάνη. Ό πατέρας είχε εύρύτερες φιλοδοξίες για τό γυιό του αλλά ό πρόωρος θάνατος άνάγκασε τόν Μιχάλη ν' άπασχοληθί με τά κτήματα πού κληρονόμησε πρόωρα.

Τό κουτσουμπολιό πού γινότανε ανάμεσα στους Ναουσσαίους, έφερνε τόν Πάζη να έχει τενεκέδες με χρυσές λίρες. Ό Μιχάλης παντρεύτηκε τήν 'Αθηνά Κοκκίνου και έγκατεστάθη στή Θεσσαλονίκη.

Η μάνα μαζί με τήν Ρωξάνη παρέμειναν στή Νάουσσα, στό άρχοντικό τους πού ήταν στό κέντρο τής πόλεως. Στά μέσα του 1943 έγινε και ό άρραβώνας τής Ρωξάνης με έναν εκ των διαπρεπεστέρων δικηγόρων τής Θεσσαλονίκης.

Ό γάμος τους άποφασίσθηκε να γίνη τόν άλλο χρόνο γιατί πίστευαν ότι μέχρι τότε θα τελειώνε ή Κατοχή. Έάν όμως δέν γίνηκε ό γάμος πη χρονιά, αύτή, συνέβη κάτι άλλο. Αντί του δικηγόρου ή άτυχη Ρωξάνη παντρεύτηκε τόν Χάροντα.

Θά ήταν περίπου ή ώρα όκτώ τό βράδυ όταν έντονα χτυπήματα στό άρχοντικό καλοῦσαν τήν γρηά Πάζη ν' άνοιξη τήν πόρτα. Η φωνή του καλοῦντος φάνηκε γνωστή και ή Ρωξάνη άνοιγοντας πήν πόρτα βρέθηκε μπρός σε τρείς άγνώστους. Τήν έσπρωξαν βίαια κλείνοντας τήν έξώπορτα. Ό πρώτος από τούς άγνώστους πού είχε τό γενικό πρόσταγμα ζήτησε

από τις δύο γυναίκες να παραδώσουν τις λίρες που είχαν στους τενεκέδες, γιατί όπως είπαν ο αγώνας έναντι του κατακτητού είχε ανάγκη χρημάτων.

Λίρες δεν έχουμε, είπε η Ρωξάνη. Όσα χρήματα έχουμε και τα χρυσαφικά μας να σας τα δώσουμε. Ταυτόχρονα η γρηά Πανάγιω έφερε τό κομπόδεμα με όσα χρυσαφικά είχαν και διακόσια Έλβετικά είκοσόφραγκα.

- Αυτά είναι όλη μας η περιουσία. Πάρτε τα και χρησιμοποιείστε τα για τόν αγώνα.

Οί επίδρομείς άφου πήραν τά λύτρα τών δυό γυναικών άρχισαν να τις δέρνουν άλύπητα, και ζητώντας να τους παραδώσουν τους τενεκέδες και τις λίρες.

Μάταια, οί δυό γυναίκες όρκίζονται στό Θεό ότι όλη τους η περιουσία ήταν αυτά που τους παρέδωσαν. Ο Αρχηγός δίνει έντολή και ένας από τους Έλασίτες σέρνει τις γυναίκες προς τήν έξοδο. Εκεί τις παραλαμβάνουν δυό νεαροί ένοπλοι. Οί άναπομειναντες άντάρτες άρχίζουν τήν έρευνα που διαρκεί όλόκληρες ώρες. Σπάζουν ντουλάπια, έρευνούν και κάτω από τά πατώματα άκόμη του σπιτιού, και τέλος λεηλατώντας ό,τι ύπηρχε στό σπίτι του Πάζη τό φορτώνουν σέ τρία κάρρα που περιμεναν στή γωνιά του δρόμου.

Τίς δυό γυναίκες τις οδηγούν στή Μονή του Θεολόγου. Άφου και πάλι άρχίζουν τήν άνάκριση για τις λίρες και μετά τήν άρνηση τών δυό γυναικών, ένας άντάρτης πυροβολεί τις δυό γυναίκες. Στή συνέχεια ένας άλλος Έλασίτης κόβει τά στήθια τής Ρωξάνης. Τό πρωί συνεργείο από άντάρτες άνοιγουν έναν τάφο που μόλις τό χώμα του σκεπάζει τά δυό θύματα τής Κομμουνιστικής θηριωδίας. Εκεί ύστερα από πληροφορίες τις βρισκει ο μετέπειτα Δήμαρχος τής Ναούσης κ. Γρηγόρης Σούγγαρης, ο οποίος και κάμει τήν κηδεία τους εις τήν έκκλησία του Άγιου Αθανασίου.

Έτσι η « Έθνική Άντίσταση» προσέφερε και μιά άκόμη ύπηρεσία για τήν όποία αξιώνει τώρα να τιμηθῆ.

Νέες εργάτριες και πάλιν ανεβαίνουν στό Έθνικό θυσιαστήριο

Φαίνεται ότι κάποιο άόρατο γυναικείο χέρι κινεί τόν έγκληματικό μηχανισμό έναντι τών εργατριών τής Βιομηχανικής Έπιχειρήσεως του Λαναρά. Άλλη έξήγηση δεν μπορεί να δοθῆ ότι κάθε τόσο άπάγεται και έκτελείται κάποια εργαζόμενη του Λαναρά. Η Μαρίκα Τζίζιπαμ είχε δυό μονάκριβες θυγατέρες η μία δεκαέξη και η άλλη δεκαεπτά χρόνων και αντιμετωπίζοντας τις δυσκολίες που είχε η ζωή στή διάρκεια τής Κατοχής τις έστειλε να δουλέψουν.

Όλα πήγαιναν κάθε μέρα και καλύτερα ως τις 5 Φεβρουαρίου του 1944. Βγήκαν δεν βγήκαν οί δυό άδελφούλες από του Λαναρά και πάνω τους έπεσαν σάν κοράκια τέσσερις νέοι που μέ έντονο ύφος τής

πρόσταξαν νά τούς ἀκολουθήσουν.

Μία ἀνακρισοῦλα εἶπε ὁ ἐπικεφαλῆς αὐτῶν καί ὕστερα θά πάτε σὸ σπίτι σας. Γιά κακή τους τύχη ἐκείνη τήν ὥρα δέν περνοῦσε ἀπό ἐκεῖ κανένας συνάδελφός τους. Ἔτσι ἀκολούθησαν τούς νέους πού τίς ὑποχρέωσαν νά πάρουν τόν δρόμο πρὸς τό βουνό. Νύκτωσε ὅταν ἡ συνοδεία βρέθηκε στήν Παληομπούκαινα. Ὑστερα ἀπό φοβερὰ μαρτύρια στά ὁποῖα τίς ὑπέβαλαν τίς ἐξετέλεσαν μέ τὰ μαχαίρια τους. Δέν βρέθηκαν κατὰ τήν νεκροτομή ἴχνη βιασμοῦ. Ἀρκέστηκαν οἱ δῆμιοι στό πετσόκομμα τῶν κορμιῶν τῶν δύο ἀνήλικων Ἑλληνίδων καί στό πέταγμά τους στίς χαράδρες πού ἦταν κοντά στόν τόπο τοῦ μαρτυρίου τους.

Ἡ χαροκαμένη μάνα θρηνολογώντας γύρω ἀπό τὰ φέρετρα τῶν κοριτσιῶν της, ἀπεκάλυψε τήν ἀλήθεια πού κρυβόταν πίσω ἀπό τήν τραγική σφραγὴ τους. Ἔπρεπε νά πάτε παιδιά μου στό βουνό, μιά πού αὐτὸ σᾶς τό ζήτησαν οἱ φονιάδες. Ἴσως κορίτσια μου γλυτώνετε τὴ ζωὴ σας.

Σαστισμένοι οἱ Ναουσσαῖοι ἀπὸ τό ξέσπασμα τῆς δυστυχισμένης μάνας, κατάλαβαν πιά πὼς γινότανε ἡ στρατολογία τῶν νέων καί νεανίδων ἀπὸ τόν «ἀπελευθερωτικό στρατό» τοῦ ΕΛΑΣ.

Κατακρεουργοῦνται οἱ ἀδελφοὶ Δοῦδου

Τό ἐπόμενο βράδυ ἔνοπλοι ἔλασιτες σημεῖνοι λίγο πιό κεῖθε ἀπὸ τό ἐργοστάσιο Λαναρᾶ ἔδωκαν ἐντολὴ στόν ἐργάτη Ἄν. Δοῦδο νά τούς ἀκολουθήσῃ. Ἀρχικῶς ἀρνήθηκε ζητώντας νά τοῦ ἐξηγήσουν τί ζητοῦσαν ἀπ' αὐτόν. Ἡ ἐμφάνισις ὅμως τῆς κάνης τοῦ αὐτομάτου ὄπλου ἐνός ἔλασιτη τόν ἔκανε νά μὴν ἐπαναλάβῃ τήν ἀρνήσή του. Ἔτσι ἡ θλιβερὴ συνοδεία πῆρε τό δρόμο πού ὀδηγοῦσε στήν ἐξοδο τῆς πόλεως.

Λίγη ὥρα ἀργότερα μιά ἄλλη ὁμάδα ἔλασιτῶν κτυποῦσε τήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου πού κι αὐτός ἐργαζόταν εἰς τόν Λαναρᾶ σάν ὑπάλληλος. Ἀνοίγοντας γιά νά δῆ ποίος τόν ζητοῦσε τέτοια ὥρα ἀντίκρουσε τίς μορφές τριῶν ἐκτελεστῶν πού μέ προτεταμένα τὰ πιστόλια τους, τόν ἔλεγαν νά ντυθῆ γιά νά τόν ἀκολουθήσῃ γιά μιά μικρὴ ἀνάκριση.

Ἐχοντας πληροφορηθῆ ὅτι εἶχε συλληφθῆ ὁ ἀδελφός του πίστεψε ὅτι ἡ ἀνάκρισις θά εἶχε γιά σκοπὸ νά τόν ρωτήσουν πράγματα πού σχετίζονταν μέ τήν ὑπόθεση γιά τήν ὁποῖαν κατηγορήθηκε ἐκεῖνος.

Βγαίνοντας τόν ἔκαμε ἐντύπωση, ὅτι στήν γωνιά τῆς ὁδοῦ στεκόντουσαν καί ἄλλοι ἔνοπλοι, πού ἔσπευσαν νά κυκλώσουν τόν συλληφθέντα. Ἀφοῦ τοῦ ἔδωσαν τὰ χέρια τόν ὑποχρέωσαν νά τούς ἀκολουθήσῃ, στό δρόμο πού ὀδηγοῦσε πρὸς τό Σταθμό. Ἀνησυχώντας ὁ Δοῦδος γιά τήν πορεία πού ἀκολουθοῦσαν οἱ συνοδοὶ του τούς ρώτησε πού τόν πᾶνε. Αἱ ἀνακρίσεις τούς εἶπε γίνονται στήν πολιτοφυλακὴ.

– Κι ἐσένα στήν Πολιτοφυλακὴ θά σέ ὀδηγήσουμε. Ἐμεῖς ὅμως ἀνήκουμε στήν πολιτοφυλακὴ πού ἔχει τήν ἔδρα της στόν Σταθμό. Ὅταν βρέθηκαν στήν διασταύρωση τοῦ Σταθμοῦ, τόν ἐπεβίβασαν σέ ἓνα κάρρο πού πῆρε κατεύθυνση πρὸς τήν Βέροια. Κάτι θέλησε νά πῆ ὁ Δοῦδος,

άλλά οι όπλοφόροι, του έφραξαν τό στόμα. Ύστερα από άρκετή ώρα έφθασαν στην Φυτιά. Τόν όδήγησαν στο ίδιο σπίτι πού κρατούσαν και τόν αδελφό του. «Τώρα θά μάς τά πής όλα» του είπαν.

Μετά την άρνησή του νά πη πράγματα πού δέν ηξερε άρχισαν νά τόν κτυπούν. Λιποθύμησε ό δύσμοιρος και παρεκάλεσε νά του δώσουν λίγο νερό. Ένας Έλασίτης προθυμοποιήθηκε νά τόν έξυπηρετήσει αλλά τό ποτήρι αντί γιά νερό περιείχε τά ούρα του «άγωνιστού τής Δημοκρατίας». Με την πρώτη γουλιά τόν κατέλαβε ναυτία και έφτυσε στο πάτωμα ό,τι είχε πιη. Νέα κτυπήματα των δημίων του συνετέλεσαν νά περιπέση σέ κατάσταση άφασίας. Τόν έβγαλαν από την προσωρινή του φυλακή και φορτώνοντάς τον στο ίδιο κάρρο πού τόν μετέφεραν από την Νάουσσα, προχώρησαν καμιά πεντακοσαριά μέτρα, όπου τόν κατακρεούργησαν μέ τά μαχαίρια τους.

Ήθελε νά άγωνισθῆ και τόν σκότωσαν

Ένας ταπεινός άγροφύλακας από τόν Κοπανό Ναούσης, φλεγόμενος από τή δίψα τής άπελευθέρωσης είχε άποφασίσει νά φύγει γιά την Μέση Άνατολή, πιστεύοντας ότι κατ' αυτόν τόν τρόπο θά μπορούσε και αυτός νά συμβάλη στην συντριβή του Ναζισμού. Έχοντας διασυνδέσεις μέ ώρισμένους άξιωματικούς πού είχαν φυγαδεύσει και άλλους Έλληνας γιά την Αίγυπτο, ξεκίνησε και αυτός γιά την Θεσσαλονίκη, από όπου θά τόν παρελάμβαναν πρόσωπα πού ύπηρετούσαν σέ ομάδα πού διευκόλυνε τους Έλληνας νά φθάσουν μέσω Χαλκιδικής στα Τουρκικά παράλια. Από εκεί, όπως τόν είπαν, εύκολα θά έφθανε στην Αίγυπτο. Την Δευτέρα ήμέρα του Πάσχα του 1944 χαιρέτησε τους δικούς του λέγοντάς τους ότι θά πήγαινε στην Νάουσσα γιά ώρισμένα ψώνια. Έφθασε στο Σταθμό Ναούσης, έπιβάρσθηκε στο τραίνο και πίστευε ότι έκανε τό μεγάλο βήμα γιά την Μέση Άνατολή. Πρίν δώση ό σταθμάρχης τό σήμα τής άναχωρήσεως ό Καπετάν Βορρηάς μέ άλλους δύο ένόπλους άνέβηκαν στο βαγόνι πού καθόταν ό άγροφύλαξ και σπρώχοντάς τον βάνουσα τόν κατέβασε από τό τραίνο. Η συνοδεία πέρασε από τους δύο Γερμανούς πού όπλισμένοι άποτελούσαν τή φρουρά του Σταθμού. Ο Βορρηάς χαιρέτησε τους Γερμανούς συνεχίζοντας την πορεία του προς την Στενήμαχο. Εκεί δέν σταμάτησε καθόλου, αλλά προχωρώντας προς την Χονδροσουλα, υπεχρέωσε τόν άγροφύλακα νά καθήση καταγής.

-Ώστε γιά την Αίγυπτο μου πās, είπε στον άγροφύλακα.

Κατάπληκτος ό Ματθαίος Χαραλαμπίδης διότι τό μυστικό του τό γνώριζε ό Καπετάνιος δέν άρνήθηκε τίς προθέσεις του.

- Τότε γιατί δέν έρχεσαι μαζί μας, του παρετήρησε ό Βορρηάς. Μήπως έμείς δέν έχουμε σκοπό την συντριβή των Ναζί;

Έπηκολούθησε σφοδρός διάλογος μεταξύ των δύο άνδρων, όποτε ό καπετάνιος βλέποντας ότι ήταν άδύνατον νά μεταπείση τόν άγροφύλακα έσυρε τό πιστόλι του, αδειάζοντάς το στο σώμα του Έλληνας πού

ξεκίνησε με τόση λαχτάρα για να πάρη μέρος στον πόλεμο πού οι ελεύθεροι άνθρωποι διεξήγαγαν έναντιον του Χιτλερισμου. Τό πτώμα του δέν βρέθηκε πουθενά. Μετά τήν απελευθέρωση οι κομμουνισταί του Κοπανου διέδιδαν ότι ο Χαραλαμπίδης πολεμώντας τάχα «με τά τάγματα άσφαλείας έναντιον των Έλασιτών σκοτώθηκε σε μάχη, λίγο έξω από τήν Θεσσαλονίκη».

Έξοντώνεται ή οικογένεια εκείνου πού είχε δώσει τά πάντα στό Κόμμα

Τό αίμα πού άρχισε να ρέη από τό 1943 επέπρωτο να πνίξη στήν κυριολεξία τό λαό της Νάουσας.

Θύματα ετούτη τή φορά ήταν ή πρώτη εξαδέλφη του ήγέτου των Κομμουνιστών Μάρκου Μαρκοβίτη, ή Αικατερίνη Καρυά, ή δεκαεπταετής θυγατέρα της Θάλεια και ο υίός της Δημήτριος, πού μόλις είχε κλείσει τά δεκατρία του χρόνια. Τούς πήραν από τό σπίτι τους, πού ήταν στήν Άγία Τριάδα στις 17 Σεπτεμβρίου, άφου προηγουμένως ανάκátωσαν τά πάντα. Για χρόνια δέν μαθεύτηκε τίποτε. Μονάχα τό 1947, όταν ο Καπετάν Πιτσιρίκος, ίδρυσε τόν λόχο των μετανοησάντων Έλασιτών, ένας άπ' αυτούς ανεφέρθη στις άρχές με κάθε λεπτομέρεια για τό δράμα πού γνώρισε ή τριμελής οικογένεια.

Οι άπαχθέντες ώδηγήθηκαν στό Τύρνοβο. Έκει σε μία χαράδρα άρχισε ο βασανισμός του. Όταν ή Καρυά επεκαλέσθη τό γεγονός ότι ο εξαδέλφος της Μαρκοβίτης, έπεσε μαχόμενος ως διοικητής τάγματος της Διεθνούς Ταξιαρχίας στη Βαρκελώνη της Ισπανίας, αυτό έξενεύρισε τούς δημίους. Μετά τόν κτηνώδη βιασμό της δεκαπεντάχρονης Θάλειας, οι κομμουνισταί έπεδόθησαν εις τήν σφαγή της. Λιάνισαν τό κορμί πού είχαν χαρή πριν από λίγο, και έν συνεχεία σαν έμπειροι χειρούργοι, άρχισαν να κόβουν τό ένα μετά τό άλλο μέρη αυτού. Τελευταία έκοψαν τά στήθη της. Με τήν χρησιμοποίηση των μαχαιριών τους, έσφαξαν τόν μικρό αδελφό της, και ύστερα από ένέργειες πού έξευτελίζουν τήν ανθρώπινη άξιοπρέπεια, έξετέλεσαν διά πυροβολισμών τήν άμοιρη μάνα, πού βλέποντας να σφάζουν μπροστά της τά δύο της παιδιά έκλιπαρούσε τούς δημίους, να έπισπεύσουν και τό δικό της τέλος. Ο γεροντάκος συγγενής της Καρυά, πού μου διηγήθηκε τό συγκλονιστικό περιστατικό, διερωτήθη, εάν ύπάρχει άλλη ζωή, πώς θα δικαιολογήσει ο Μαρκοβίτης τό έγκλημα των συντρόφων του. Ήταν από τούς παλαιότερους κομμουνιστάς της Ναούσσης, προσέφερε τά πάντα - άκόμη και τήν ζωή του - στό Κ.Κ.Ε. και τό Κόμμα έξώντωσε τήν οικογένειά του! Είναι ή άδυσώπητη λογική του κομμουνισμού.

Δύο ζεύγη αδελφών έπιστημόνων στόν ίδιο τάφο

* Ήταν άνοιξις του 1944 και ο γεωπόνος Χρυσάφης Λούσης, έρχόμε-

νος από τη Θεσσαλονίκη, για να γιορτάση με τους δικούς του την έορτή της Ἀναστάσεως τοῦ Θεανθρώπου, συλλαμβάνεται στήν θέση Κουλούκι ὑπό τῶν Ἑλασιτῶν. Εἰδοποιηθεῖς ὑπό τοῦ ὁδηγοῦ τοῦ κάρρου, ὅπου ἐπέβαινε ὁ συλληφθεὶς ἀδελφός του Χρήστος, τρέχει νά προλάβη τό μεγάλο κακό. Σπεύδει πρὸς τόν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ ὅπου οἱ ἀπαγωγεῖς κατευθύνοντο μαζί με τόν συλληφθέντα. Παίρνοντας τὴν πληροφορία ὅτι ὁ ὄμηρος μετεφέρθη εἰς Στενήμαχον, προχωρεῖ ὁ ἀνήσυχος ἀδελφός πιστεύοντας ὅτι θὰ ἐπιτύχη τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ ἀπαχθέντος. Συλλαμβάνεται ἐκεῖ ὑπό τῶν ἀνδρῶν τους ΟΠΛΑ καὶ τὰ δύο ἀδελφία τὴν νύκτα τὰ μεταφέρουν στήν Φυτιὰ Βεροίας.

Ἐνῶ ἀρχίζουν τὴν κακοποίησίν των, ἄλλοι ἐλασίτες φέρνουν εἰς τὸ ἄντρο τοῦ αἵματος ἀπὸ τὴ Βεροία τοὺς ἀδελφούς Μαλάτον καὶ Ἀθανάσιον Μυσιρλῆν.

Μετὰ τὰ βασανιστήρια ἀπὸ τόν Καπετάν Μπαρούτα, πού ἀργότερα θὰ χτυποῦσε τὸ Λιτόχωρο κηρύσσοντας τόν συμμοριτοπόλεμο (31 Μαρτίου 1946), ὁδηγοῦνται εἰς τὸ Κωστοχώρι καὶ ἐκεῖ οἱ δῆμιοι σφάζουν σάν πραγματικὰ τραγιά τὰ δύο ζευγάρια τῶν ἀδελφῶν.

Τόν Αὐγουστο τοῦ 1945 ἓνας βοσκὸς τῆς Φυτιᾶς σκοντάφτει ἐπάνω σ' ἓνα ἀνθρώπινο κορμί, πού λόγω τῶν βροχῶν, εἶχε ἀποκαλυφθεῖ ἀπὸ τὸ ἐλάχιστο χῶμα πού εἶχε σκεπάσει τοὺς τέσσαρας σφαγιασθέντας.

Εἰδοποιήθη ἡ Χωροφυλακὴ Βεροίας καὶ μετὰ συνεργασία τῶν χωρικῶν καὶ χωροφυλάκων, ἀνέσκαψε τὴν ἐκεῖ περιοχὴ βρίσκοντας ἐκτὸς τῶν ἀδελφῶν Λούση καὶ Μυσιρλῆ καὶ δεκάδες ἀκόμη πτωμάτων. Τὰ περισσότερα δὲν ἀνεγνωρίσθησαν, γιατί ἦταν σὲ κατάσταση προκεχωρημένης ἀποσυνθέσεως.

Ἡ ἄρνησις τῆς Λαφάρα νά βγῆ στό βουνό τὴν ὁδηγεῖ στὸν τάφο

Ἡ Νάουσσα φημίζεται γιὰ τίς ὀμορφες καὶ γεροδεμένες κοπέλες της. Μία ἀπὸ αὐτές ἴσως ἡ ὠραιότερη ἦταν ἡ Καλυψὼ Λαφάρα. Γεμάτη θηλυκότητα, μετὰ μάτια πού μαγνήτιζαν κι αὐτὸν ἀκόμη τόν οὐρανὸ, δεκαεξάχρονη τότε, ἦταν στήν Τετάρτη Γυμνασίου. Δὲν ἦταν μονάχα τὸ καμάρι τῆς οἰκογενείας της, πού εἶχε ἄλλα τρία κορίτσια καὶ ἓνα ἀγόρι, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν Ναουσσαίων. Μετὰ τοὺς δικούς της, ἔκαμνε τὰ ὄνειρα πού πλάθει κάθε κοπέλα. Ὅπως δὲ ὅλες οἱ Ἑλληνίδες περίμενε νὰ ξεκουμπισθοῦν οἱ Ναζὶ ἀπὸ τὴ χώρα μας. Στὶς συζητήσεις αὐτές δὲν ἀπέκρυπτε τὸν ἀποτροπιασμὸ τους γιὰ τὰ ἐγκλήματα πού διέπρατταν οἱ Ἑλασίτες, σκοτώνοντας καὶ σφάζοντας Ναουσσαίους καὶ ταπεινοὺς χωρικούς.

– Τί θέλουν καὶ σκοτώνουν ἔλεγε τοὺς ἀοπλους καὶ ἀθῶους πολίτες; Ἔτσι γίνεται ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴ λευτεριά;

Κάποια μέρα τρεῖς φίλες της, προφανῶς κατ' ἐντολὴ τοῦ Ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ ἢ τῆς ΕΠΟΝ, τῆς μίλησαν γιὰ τὴν ἀνάγκη πού ἐπιτάσσει σὲ ὅλους

τούς νέους και τις νέες να βγούν στο βουνό.

Ἡ Καλυψὼ γελώντας σχεδόν, παρατήρησε ὅτι μόνον οὐδὲν ἀστεῖο βλέπει τὸ πρᾶγμα νὰ ἀνεβοῦν στὸ ἀντάρτικο οἱ νέες τῆς Ναούσσης.

- Στὸ ἀντάρτικο πρέπει νὰ πᾶνε οἱ νέοι. Αὐτοὶ μποροῦν νὰ κρατήσουν καὶ νὰ χειρισθοῦν τὰ ὄπλα. Ἐγὼ κι ἐσεῖς τί μποροῦμε νὰ κάνουμε;

Τὴν ἴδια πρόταση ἐπανέλαβαν σὲ λίγες μέρες δύο ἄλλες ἀπὸ τίς φίλες τῆς, καὶ ἓνας γνωστός τῆς, πού ὁ πατέρας τῆς μετέπειτα χρησιμοποιοῦντο ἀπὸ τὸ ΕΛΑΣ σὲ ὑπεύθυνο πόστο.

Ἡ Καλυψὼ ἢ Μπέμπα, ὅπως τὴν φώναζαν χαϊδευτικά οἱ δικοί τῆς καὶ οἱ πῶς στενά συνδεδεμένοι μ' αὐτήν, δὲν ἀνάφερε τίποτε ἀπ' αὐτὲς τίς προτάσεις στὴν μάνα τῆς. Ὅταν ὅμως γιὰ τρίτη φορά, δύο ἄλλες νέες ἀπὸ τὸν κύκλο τῆς, ἔφεραν τὴν συζήτηση γύρω ἀπὸ τὸ ἴδιο θέμα, ἀπεκάλυψε στὴ μητέρα τῆς ὅσα εἶχαν προηγηθῆ. Ὅπως ἀργότερα τὴν εἶπε δὲν ἠθελε νὰ δημιουργήσῃ σ' αὐτὴν ἀνησυχίες, ἀλλὰ οὐτε καὶ νὰ ἐκθέσῃ τίς φίλες τῆς.

- Δὲν μοῦ ἀρέσουν, μητέρα, αὐτὲς οἱ συνεχεῖς προτάσεις. Φοβοῦμαι ὅτι ὅλες ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν ἴδια κατεύθυνση, καὶ δὲν σοῦ κρύβω ὅτι ἡ ἀρνησίς μου, νὰ βγῶ στὸ βουνό δὲν θὰ μοῦ βγῆ σὲ καλὸ.

Ἡ μάνα τῆς πού συμμερίσθη ἀπολύτως τίς ἀνησυχίες τῆς, τὴν συμβούλευσε νὰ περιορίσῃ τίς κινήσεις τῆς ἀπὸ τὰ σπῆτι ὡς τὸ σχολεῖο καὶ τῆς ἐπρότεινε νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ τὸ ἐνδεχόμενον νὰ φύγῃ στὴ Θεσσαλονίκη, ὁπότε ἐκεῖ θὰ ὑπάρξῃ μεγαλύτερη ἀσφάλεια.

Συμφώνησε μὲ ὅσα ὑπὸ μορφὴν συμβουλῶν ἐξέφρασεν ἡ μητέρα τῆς, ἀπέρριψε ὅμως ἀσυζητητῆ, τὸ ἐνδεχόμενον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴ Νάουσσα.

- Οἱ κομμουνισταὶ, ἀντέτεινε, ἔχουν καὶ στὴν Θεσσαλονίκη ὄργανωση. Συνεπῶς ἐάν ὄντως θέλουν νὰ μοῦ κάνουν κακό, θὰ μοῦ βροῦν καὶ ἐκεῖ. Ἐδῶ τουλάχιστον εἶναι στενωτέρως ὁ κύκλος. Ἄλλωστε εἰσάστε κι ἐσεῖς κοντὰ μου, πού μπορεῖ νὰ μοῦ βοηθήσετε σὲ μία δύσκολη στιγμή.

Πέρασαν καμμιά δεκαριά μέρες ἀπὸ τὴ συζήτηση αὐτὴ, χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ καμμία ἄλλη ἐνόχληση ἀπὸ τίς φίλες τῆς, πού προηγουμένως τὴν μιλοῦσαν γιὰ τὸ βουνό καὶ τὸ ἀντάρτικο. Κόντευε νὰ ξεχάσῃ ἡ ὁμορφὴ Ναουσοαῖα τὰ ὅσα εἶχαν προηγηθῆ, ὅταν μίᾳ Κυριακῇ ἀπόγευμα, ἀνηφορίζοντας, πῆγαινε πρὸς τὴν κεντρικὴ πλατεῖα γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆ μίᾳ πτενῆ τῆς φίλη, ἄκουσε βήματα νὰ τὴν ἀκολουθοῦν, καὶ γυρίζοντας ἐνστικτωδῶς γιὰ νὰ δῆ τί συνέβαινε, εἶδε δύο νέους νὰ βρίσκονται σὲ ἀπόσταση ὀλίγων μέτρων ἀπὸ αὐτήν. Βλέποντας νὰ εἶναι τελείως ἀγνωστοὶ σ' αὐτήν, ἐπετάχυνε τὸ βῆμα τῆς, θέλοντας νὰ φθάσῃ τὸ συντομώτερον στὸν προορισμὸ τῆς. Τὸ ἴδιο ἔκαναν καὶ οἱ ἀγνωστοὶ, οἱ ὁποῖοι πλησιάζοντάς τῆς μὲ ταχύτητα, ἀδειασαν τὰ περιστροφὰ τους στὸ σῶμα τῆς ἀτυχῆς Ἑλληνοπούλας, πού σωριάσθηκε νεκρῆ.

Ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐκτελεστάς, πρὶν ἐγκαταλείψῃ τὸ θῦμα του καὶ χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ τίποτε, ἔσπευσε νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐπιχείρηση λέγοντας «ὅτι ἔτσι πληρώνει ὁ ΕΛΑΣ αὐτοὺς πού ἀρνοῦνται νὰ τὸν ὑπηρετήσουν».

Ἐτσι ἐκτελέσθη ἡ Καλυψὼ Λαφάρα καὶ εἶχαν ἀρχίσει οἱ ἐκτελέσεις μέσα στοὺς δρόμους πιά.

Τόν ἔβγαλαν τὰ μάτια γιὰ νὰ μὴν δῆ τὴ λευτεριά

Ἦταν τὸ πρῶτὸ τῆς 3ης Αὐγούστου τοῦ 1944 ὅταν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα διαδόθηκε ὅτι ἡ ΟΠΛΑ ἀπήγαγε μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι του τὸ γαμβρὸ τοῦ Γεωργίου Γούτσιου, ὀδηγώντας τον στὸν Θεολόγο. Ἐκεῖ ὁ ἀρχιδῆμιος τὸν ἐξετέλεσε κατὰ τὸν ἀγριότερο τρόπο. Ἀφοῦ κατάφερε ἐπανειλημμένα πλήγματα μὲ τὸ μαχαίρι του καὶ παρεμόρφωσε τὸ πρόσωπό του κόβοντας μύτη, αὐτιά καὶ βγάζοντας τὰ μάτια του, ἔδωκε ἐντολὴ καὶ οἱ Ἐλασίτες ἔρριξαν τὸ κουφάρι του σὲ μιὰ χαράδρα. Ἐκεῖ τὸ βρῆκε μετὰ πέντε ἡμέρες ἓνας βοσκὸς καὶ εἰδοποίησε τοὺς δικούς του. Ὄταν τὸ παρέλαβαν τὰ ἀγρίμια εἶχαν κορέσει τὴν πείνα τους κατατρώγοντας τὶς σάρκες του.

Τόν σκότωσαν, τόν ἐλήστευσαν καὶ ἔκαψαν τὸ σπίτι του

Ἐνα μῆνα περίπου πρὶν φύγουν οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ τὴν Νάουσσα, καὶ συγκεκριμένως στὶς 14 Σεπτεμβρίου τοῦ 1944, τρεῖς προσωπιδοφόροι νέοι, μὲ τὰ αὐτόματα κρυμμένα κάτω ἀπὸ τὰ παλτά τους μπηκάν στο σπίτι τοῦ κτηματία Στέργιου Χατζηνώτα. Μένοντας στὴν παλαιὰ πόλη πού ἀργότερα ἔκαψαν οἱ Ἐλασίτες, καὶ μὴ ἔχοντας ἐκκρεμεῖς δοσοληψίες μὲ κανέναν ἂν καὶ ἀνησύχησε δὲν ἔδειξε καὶ σημεῖα τρόμου στὸ ἀντίκρουσμα τῶν νέων, πού μπαίνοντας στὸ σαλόνι του προέβαλαν τὰ αὐτόματά τους. Πρὶν λίγο καιρὸ τὸν εἶχαν πιάσει πάλι καὶ τοὺς ἔδωσε 500 λίρες, ὅσες εἶχε καὶ δὲν εἶχε, γιὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσουν.

– Ἡ ὀργάνωση μᾶς ἔστειλε γιὰ νὰ μᾶς δώσεις πεντακόσιες λίρες. Τὶς χρειάζεται γιὰ νὰ προμηθευτῆ ὄπλα γιὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα πού βρίσκεται σὲ ἀποφασιστικὴ φάση.

Ἐδῶ ὁ Χατζηνώτας μυαλωμένος καὶ ψυχραίμος ὅπως ἦταν κατάλαβε ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἦταν καὶ τόσο εὐκόλα ὅπως ἀρχικῶς τὰ ὑπελόγησε. Γιὰ νὰ κερδίσει χρόνο καὶ νὰ κάμη μαλακότερη τὴ συζήτηση προέβαλε ἀδυναμία νὰ ικανοποιήσῃ τὴν ἀπαιτησὴ τῶν Ἐλασιτῶν κοὶ ζήτησε πίστωση ὀλίγων ἡμερῶν γιὰ νὰ κανονίσῃ τὸ θέμα δανειζόμενος ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους τὶς λίρες πού ἠθέλε ἡ ὀργάνωση.

Ἄλλωστε, παιδιὰ – τοὺς εἶπε – πρὶν δύο μῆνες σᾶς ἔδωσα τὶς πεντακόσιες λίρες ὅταν μὲ πιάσατε. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε μὲ ἀπελευθερώσατε μετὰ ταῦτα.

– Αὐτὰ ἄφησέ το κατὰ μέρος. Ἐσὺ ἔχεις στὸ κεμέρι σου πολὺ περισσότερες λίρες ἀπ' ὅσες σοῦ ζήτησε ἡ ὀργάνωση. Ἐμεῖς δὲν φεύγουμε χωρὶς τὸ ποσὸ πού ζητήσαμε. Μὴν μᾶς περνᾶς γιὰ ἀφελεῖς νὰ σ' ἀφήσουμε νὰ ξεφύγῃς αὔριο γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη ἢ καὶ νὰ μᾶς προδώσῃς.

Συνέχισε νὰ δηλώνῃ ἀδυναμία νὰ τακτοποιήσῃ τὴν ἀποίτηση τῶν Ἐλασιτῶν ὁ Στέργιος, ἀλλὰ οἱ ἐνοπλοὶ δὲν ἔδειχναν σημεῖα κατανοήσεως.

Ἐναντιθετα οἱ δύο ἀπ' αὐτοῦς ἀρχισαν ν' ἀνοίγουν τὰ συρτάρια καί τὰ ντουλάπια τοῦ σπιτιοῦ. Βρῆκαν λίγα χρυσαφικά, κάμποσα πληθωρικά χρήματα καί ἀφοῦ μαζί μ' αὐτά πήραν καί ἀρκετά φορέματα τῆς γυναίκας του, τόν ὑποχρέωσαν νά τούς ἀκολουθήσει.

- Πᾶμε - τοῦ εἶπαν - στό Ἀρχηγεῖο καί ἐκεῖ οἱ ὑπεύθυνοι νά εἰσαι βέβαιος ὅτι θά δεχθοῦν τή λύση πού πρότεινες γιά τήν τριήμερη πίστωση χρόνο πού ζήτησες γιά νά βρῆς τίς λίρες.

Σέ μιὰ στιγμή ἡ γυναίκα του, προθυμοποιήθηκε ν' ἀκολουθήσῃ τόν ἄνδρα της. Μὲ βιαίότητα τήν ἐσπρωξαν οἱ συμμοριτες λέγοντάς της ὅτι περισσότερο θά φανῆ χρήσιμη στόν Χατζηνῶτα περιμένοντας σπιτί της.

- Ἐάν βρῆς καί μᾶς παραδώσεις μέχρι αὔριο τίς λίρες, ὁ Στέργιος θά γυρίσει χωρίς νά ἔχει πειραχθεῖ μιὰ τρίχα ἀπό τὸ κεφάλι του.

Οἱ ἐνοπλοὶ πήραν μαζί τους τόν Χατζηνῶτα καί τόν ὠδήγησαν στὰ τρία Πλατάνια πού εἶναι πάνω ἀπὸ τὸ Νεκροταφεῖο. Ἐκεῖ ἀφοῦ ἐπανελάβαν τὴ συζήτηση γιά τίς 500 λίρες ἀρχισαν τὸ ἔργο τοῦ ξυλοδαρμοῦ. Ὁ ὄμηρος ἐπανελάβε τὸ αἶτημα νά ἱκανοποιήσῃ τήν ἀπαίτηση τῶν Ἐλασιτῶν τὸ πολὺ σέ δύο μέρες. Ἡ παράκλησίς του ἔπεσε στό κενό. Τὸ ξύλο συνεχίσθηκε καί δέν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸ πότε καί κάτω ἀπὸ ποιές συνθήκες ἐξετελέσθη ὁ ἀπαχθεῖς.

Γράμματα καί λίρες γιά τόν νεκρό!

Γιά πολλές ἡμέρες ἐνοπλοὶ Ἐλασιτες πήγαιναν στὴν ἀγωνιώσα γυναίκα του καί ἐπαιρναν λίρες πού δανειζότανε ἡ ἄμοιρη καί τίς παρέδιδε μαζί μὲ ροῦχα γιά ν' ἀλλάξῃ ὁ κρατούμενος σύζυγός της. Μέσα σ' αὐτὰ ἔστελνε καί γράμματα χωρίς νά παίρνει ἀπάντηση φυσικά. Τὸ τελευταῖο τήν δημιούργησε ἔντονες ἀνησυχίες καί τίς ἐκμυστηρεύθηκε στόν Πετρίδη τόν βιομήχανο. Τότε αὐτὸς ἀναγκάσθηκε νά τήν πληροφωρήσῃ, ὅτι ἓνας ἐργάτης τοῦ δικοῦ του κεραμοποιείου, τόν εἶχε ἀναφέρει ὅτι πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες οἱ συμμοριτες κατέσφαξαν τόν Στέργιο καί ἔθαψαν τὸ πτώμα του λίγα μέτρα πέρα ἀπὸ τὴν Παληομπούκαινα. Ἄδικα ἡ χαροκαμένη γυναίκα ἐπὶ ἡμέρες ἔψαχνε νά βρῇ γιά νά ῥίξῃ τρισάγιο πάνω στόν τάφο του. Χαμένες οἱ προσπάθειες καί χαμένες οἱ λίρες πού δανείσθηκε δίνοντάς της στόν ΕΛΑΣ γιά νά σώσῃ τόν ἄνδρα της.

Ἐπαναλαμβάνονται οἱ ἐκτελέσεις τῶν ἐργατῶν

Ἐχοντας ὑπηρετήσῃ τήν ἐργατικὴ ὑπόθεση τριάντα ὀλόκληρα χρόνια, σάν Πρόεδρος Σωματείου, σάν Πρόεδρος τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Θεσσαλονίκης καί σάν Γραμματέας τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας Ἐργατῶν Ἑλλάδος, ἀντιμετώπιζα πάντα μὲ δυσκολία τίς προπαγανδιστικὲς προσπάθειες τῶν Κομμουνιστῶν. Παντοῦ καί πάντοτε παρουσιαζότανε σάν ὑπερασπισταὶ καί ὑπέρμαχοι τῶν ἐργατῶν, διακηρύσσοντας ὅτι στόχος τῶν ἀγῶνων τους ἦταν ἡ ἐξαφάνιση τῶν μπουρζουάδων πού ἐκμεταλλευότανε

τόν ιδρώτα καί ρουφούσαν τό αίμα τῶν ἐργατῶν. Διαβάζοντας δέ τα συγγράμματα τοῦ Μάρξ, τοῦ Ἑγκελς, τοῦ Λένιν καί πολλῶν ἄλλων θεωρητικῶν τοῦ διεθνούς κομμουνισμοῦ, πολλές φορές ἀναρωτήθηκα μήπως ἔκανα λάθος πού τοποθετήθηκα στό στρατόπεδο τῶν ρεφορμιστῶν. Ἀπό αὐτή μου τήν ἀβεβαιότητα ἦρθε νά μοῦ βγάλει ἡ διαπίστωση πού ἔκανα στά πρώτα χρόνια τῆς ἀπελευθερώσεως ὅταν εἶδα τούς κομμουνιστές ἐργάτες ἡγέτες νά τορπιλλίζουν κάθε προσπάθεια πού γινότανε γιά τήν βελτίωση τῆς θέσεως τῶν ἐργαζομένων. Τό ὅλο μου «πιστεύω» ὅτι οἱ κομμουνιστές εἶναι ἐχθροί τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων τό συνειδητοποιήσα ἐρευνώντας νά συλλέξω στοιχεῖα γιά τίς σφαγές καί τή μάχη τῆς Νάουσσας. Στά τετρακόσια ἐγκλήματα πού διεπράχθησαν στήν μαρτυρική αὐτή πόλη θύματα τῆς κομμουνιστικῆς θηριωδίας, ὑπῆρξαν κατά 97% ἐργατοῦπάλληλοι καί ἀγρόται ἄνθρωποι ταπεινοί πού ζοῦσαν ἀπό τό μεροκάματό τους ἦταν οἱ πῶ πολλοί ἀπό ἐκείνους πού σκότωσε ἡ ἔσφαξε ὁ ΕΛΑΣ.

Ἔνας ἀπό αὐτούς ἦταν καί ὁ Σταῦρος Ντόντας. Δούλευε στό ἐργοστάσιο Λαναρά καί καθόντανε στό Ἀλώνια. Νύκτα καί αὐτόν τόν πήραν ἀπό τό σπιτικό του οἱ Ἐλασίται καί τόν ὀδήγησαν στήν Στράντζα, ὅπου ὕστερα ἀπό τήν γνωστή τακτική τοῦ ξυλοδαρμοῦ τόν ἐξετέλεσαν, βυθίζοντας τά μαχαίρια τους σέ ὅλα τά μέρη τοῦ κορμοῦ του.

Πρῖν ὁ ἀρχηγός τῶν δολοφόνων τοῦ δώσει τή χαρακτηριστική βολή εἶπε στό θῦμα του, ὅτι τόν ἴδιο θάνατο θά βροῦν ὅσοι δουλεύουν στόν Λαναρά. Ἐνῶ ὅμως ὁ Ντόντας ἐπεφτε νεκρός μιά κουστωδία ἀπό Ἐλασίτες παρέδιδε στούς δημίους ἕνα καινούριο «μπουρζουά». Ἦταν ὁ δεκαοκτάχρονος Χρήστος Λάτσης ἡ Χονδρογιάννης ἀγροτόπαιδο, πού τό κατηγορήσαν ὅτι ἀρνήθηκε νά ἐνταχθῆ εἰς τόν ΕΛΑΣ.

Τά ὅσα ὑπέστη ἐκείνη τήν νύχτα τό ἀγροτόπαιδο εἶναι ἀδύνατο νά τά περιγράψω. Ὀλόκληρο τό βράδυ τόν ἔδερναν οἱ βασανισταί του χωρίς σταματημό. Ὄταν εἶδαν νά ἀντέχη στό ξύλο, χρησιμοποίησαν τά μαχαίρια τους βυθίζοντάς τα σέ ὅλο τό κορμί του. Σέ κάθε δυό μαχαιριές σταματοῦσαν, γιά νά κάνουν φρικτότερη τήν ἐκτέλεσή του, νά ἀργοπορῆσουν τόν θάνατο.

Εἶχαν κατατριπήσει τό κορμί του, εἶχαν πετσοκόψει τό πρόσωπό του καί ὅμως ὁ Λάτσης μέ ὀρθάνοικτα τά μάτια καί χωρίς νά ὑπολογίζει τό θάνατο πού ἐνοιώθε νά ζυγώνει ἔβριζε τούς δημίους του. Τούς ἀπεκάλεσε φονηάδες, τούς κατηγορήσε ὅτι προδίδουν τήν Πατρίδα, τούς ὑπενθύμησε γιά τά ἐγκλήματα πού ἔκαναν βιάζοντας καί σφάζοντας ἀθῶες Ἑλληνοπούλες.

Οἱ Ἐλασίται συνέχιζαν νά κτυποῦν μέ τά μαχαίρια τους τόν αἰμόφυρτο Χρήστο, ὅταν ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδος ἔδωσε ἐντολή νά σταματήσουν τήν ἐγκληματική τους δραστηριότητα. Ἀπευθυνόμενος δέ στό ἐτοιμοθάνατο παλληκάρι τοῦ εἶπε ὅτι εἶναι κρίμα νά πεθάνει ἐνῶ ἂν ἤθελε μπορούσε νά ζήσει καί νά χαρῆ τήν ζωή.

– Θά σέ κάνουμε καλά – τόν εἶπε – ἐάν δεχθῆς νά ρθῆς μαζί μας στό ἀντάρτικο. Παλληκάρια σάν καί ἐσένα τά χρειαζόμαστε γιά τόν ἀγῶνα. Κατάπληκτοι οἱ Ἐλασίται γιά τήν στάση τοῦ καπετάνιου τους πού

ἀπροκάλυπτα ἐξεδήλωσε τὸν θαυμασμό του γιὰ τὸν Λάτση, περιμέναν τὴν ἀπάντηση τοῦ τραυματία. Καί τότε, ὅπως ἀφηγοῦντο δυὸ Ναουσσαῖοι, πού ὁ ἓνας παρηκολούθησε ἀπὸ κοντὰ τὸ παραπάνω ἐγκλημα, ἐμφανίσθηκε τὸ μεγαλεῖο καὶ ἡ γαλληκαριά τοῦ Λάτση πού δύσκολα μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ προηγούμενο.

Σηκώνοντας μὲ δυσκολία τὸ σῶμα του κάθησε στηριγμένος στὰ ματωμένα του χέρια ἀπηυθύνθη πρὸς τὸν ἀρχηγὸ τῶν Ἑλασιτῶν, τονίζοντας ὅτι σάν γνήσιος Ἑλληνας ποτέ δὲν θὰ ὑπηρετοῦσε μιά ὑπόθεση πού πίσω ἀπὸ αὐτὴν κρύβονται οἱ Σλάβοι.

– Σκοτώστε με ἀλλά θὰ ρθῆ ἡ ὥρα πού θὰ ντρέπεσθε γιὰ τὴν δράση σας. Ἐγὼ θὰ πεθάνω σάν Ἑλληνας καὶ αὐτὸ μὲ κάνει νὰ αἰσθάνομαι ὑπερήφανος.

Λέγοντας τὰ τελευταῖα του λόγια ξανάπεσε στὸ χῶμα. Ἐνας Ἑλασίτης – ὄχι ὁ ἀρχηγός – ἀδειασε τίς σφαῖρες τοῦ αὐτομάτου ὄπλου μὲ τὸ ὁποῖο ἦταν ἐφοδιασμένος, γαζώνοντας τὸ ὠραῖο πρόσωπο καὶ τσακίζοντας τὸ κεφάλι τοῦ νεκροῦ.

Αὐτὲς λοιπὸν οἱ δύο ἐκτελέσεις τῶν ταπεινῶν ἐργατῶν τῆς γῆς καὶ τῆς φάμπρικας ἦρθαν νὰ γκρεμίσουν τὸ ὄργιο τῆς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας ὅτι ὁ Κομμουνισμὸς ἀγωνίζεται γιὰ τὸ σπᾶσιμο τῶν δεσμῶν πού σφιγγουν τοὺς ἀνθρώπους τοῦ μόχθου καὶ τῆς δουλειᾶς. Καὶ οἱ ἄλλοι σκοτωμοὶ πού ἐπηκολούθησαν ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες σφυρηλάτησαν τὸ πιστεύω πού εἶχα ὅτι τὸ Κ.Κ.Ε. καὶ τὰ ὄργανά του ἦταν καὶ παραμένουν οἱ πιὸ ἀδυσώπητοι ἐχθροὶ τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων.

Μετὰ τὸν Λάτση ἦρθε ἡ σειρά τοῦ Δούκα Καλλιγκαριδῆ. Ἐργάτης καὶ αὐτὸς τοῦ Λαναρά καθόντανε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἀπομεσήμερο, μόλις εἶχε σχολάσει ἀπὸ τὴν δουλειά του καὶ κατευθύνετο πρὸς τὴν ἀγορά, τὸν ζύγωσαν δυὸ ἄγνωστοι, καὶ καρφώνοντας στὴ μέση του, τὸ πιστόλι του ὁ ἓνας ἀπὸ αὐτούς, τὸν ὑπέδειξε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

– Μὴ φοβάσαι Δούκα τὸν εἶπε. Ἡ ὀργάνωση θέλει νὰ δώσεις κάτι πληροφορίες γιὰ τὴν ὀργάνωση. Αὐτὸ εἶναι ὄλο καὶ ὄλο. Γρήγορα θὰ ἀνεβῆς στὸ σπίτι σου.

Θέλεις νὰ πιστεψῃς στὰ ὅσα τὸν εἶπε ὁ ὄπλοφάρος θέλεις νὰ φοβήθηκε μήπως ἡ ἀρνησὴ του θὰ τοῦ στοιχίζε ἴσως τὴν ζωὴ, ἀκολούθησε τοὺς ἐνόπλους κατηφορίζοντας μαζὺ τους τὸ δρόμο πρὸς τὸ Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ. Σὲ μιά στιγμή οἱ Ἑλασίτες ἀλλάξαν κατεύθυνση καὶ πῆραν τὸ μονοπάτι πού ὀδηγοῦσε πρὸς τὴν Κωτίχα. Πράγματι, ὅταν ἐφτασαν ἐκεῖ πρόβαλε μπροσὰ τους ὁ Καπετάν Ζέρβας πού ἐκεῖ εἶχε τὴν ἔδρα του. Περιστοιχούμενος ἀπὸ ἀρκετούς ἐνόπλους ὑποδέχθηκε τὸ θῦμα του μὲ βρισιές καὶ διάφορες ἀπειλές. Σὲ συνέχεια ἄρχισε νὰ τὸν χτυπάει καὶ νὰ τὸν κατηγορεῖ ὅτι εἶναι ὄργανα τῆς ἐργοδοσίας.

– Δουλεύω βγάζοντας τὸ ψωμί τῆς φαμίλιας μου τόλμησε νὰ ξεστομίσῃ ὁ Καλλιγκαριδῆς. Ἄν αὐτὸ εἶναι ἐγκλημα τιμωρεῖστε με. Ἐπηκολού-

θησαν άκατονόμαστες βρисиές πού αύτή τή φορά τίς συνώδευε ή χρησημοποίηση του συρμάτινου βούρδουλα. Καί σαν νά μήν άρκέσθηκε σ' αυτό έσυρε τό μαχαίρι του καί άρχισε τό άγριο πετσοκόμμα του άμοιρου έργατου.

Όταν τό μεσημέρι τής άλλης ήμέρας οι εργάτες πού δούλευαν στήν περιοχή του σταθμου, άκούγοντας τά γαυγίσματα των σκύλων βρέθηκαν λίγο έξω από τήν Κωτίχα, όπου οι εκτελεστές είχαν ολοκληρώσει μία άκόμη «ήρωική πράξη» μέ δυσκόλια άναγνώρισαν ότι ο πετσοκομμένος νεκρός ήταν ο Δούκας Καλλιγκαριίδης. Ό φτωχός καί συνειδητός εργάτης πού όπως μου είπαν είχε πιστέψη κάποτε στίς διακηρύξεις του Κ.Κ.Ε. ότι τό Κόμμα τους άγωνιζόταν για τήν υπεράσπιση των δικαίων τής εργατικής τάξεως.

Ή σειρά των παιδιών του Θρυλικού Καπετάν Μητρούση

Τήν σφαγή όμως του Καλλιγκαριίδη ήρθε νά έπακολουθήση ο φόνος ενός άλλου εργάτη του Λαναρά. Του Ιωάννου Μητρούση πού ήταν υιός του θρυλικού Μακεδονομάχου Καπετάν Μητρούση.

Πολεμώντας άφοβα τους Κομιτατζήδες ο Καπετάνιος αυτός είχε καταστή θρύλος καί ΐνδαλμα του λαου τής Ναούσσης. Τραγούδια γράφτηκαν γι' αυτόν κι άμέτρητες ιστορίες για τον ήρωισμό πού επέδειξε στή διάρκεια του Μακεδονικού άγώνος άκούγονται καί σήμερα άκόμη.

Τά δύο παιδιά του Μητρούση, τόν Γιάννη καί τόν Χρήστο τους είχε προσλάβη ο Λαναράς, ένισχύοντας όπως συνήθιζε νά κάμη καί κάθε Ναουσσαίο πού ζητούσε τή βοήθειά του.

Ό Γιάννης δούλευε σαν εργάτης, τόν Χρήστο όμως πού ήτο εύσταλής μέ λιγερή κορμοστασιά τόν τοποθέτησε σαν θυρωρό του εργοστασιου. Τους αγαπούσαν καί τους τιμούσαν όλοι στο εργοστάσιο. Ή αγάπη των εργατών πήγαζε από τό γεγονός ότι τά δύο άδελφια ήταν άνοιχτόκαρδα καί έδειχναν τήν συναδελφικότητά τους σέ όλους πού δούλευαν στο Λαναρά.

Τους καμάρωναν όλοι καί τους τιμούσαν έχοντας ύπ' όψει τους τόν άγώνα καί τους ήρωϊσμούς του μακαρίτη πατέρα τους Καπετάν Μητρούση.

Όταν μαθεύτηκε ο φόνος του Γιάννη Μητρούση, τό σούσουρο πού προκλήθηκε καί ή άγανάκτηση πού έπηκολούθησε, συνετέλεσε ώστε οι όπαδοί του Κ.Κ.Ε. πού δούλευαν στο Έργοστάσιο, νά άνησυχήσουν για τίς συνέπειες πού μπορούσε νά έχη γι' αυτούς τό έγκλημα πού γίνηκε. Οι άλλοι εργάτες πού δέν ήταν κομμουνιστές έξεδήλωσαν τήν απέχθειά τους για τό φόνο καί δέν δισταζαν νά δηλώσουν ότι θά εκδικηθούν τό χαμό του Μητρούση.

Τό πώς σκοτώθηκε ο Γιάννης Μητρούσης μαθεύτηκε ύστερα από άρκετές ήμέρες. Τόν είχαν σήση καρτέρι οι όπλατζήδες καί λίγο πειό κάτω από τό εργοστάσιο μέ τά αυτόματα, καί τά πιστόλια τους, τόν υποχρέωσαν νά τους άκολουθήση. Κι αυτόν όπως τους άπογόνους του

ἄλλου Μακεδονομάχου Παπαγεώργη, τὸν ὀδήγησαν στὸν Ἅγιο Νικόλαο. Θαρρεῖς καὶ οἱ ἐν ὄπλοις καὶ ἰδεολογικά συνεργάτες τῶν Βουλγάρων ἤθελαν νὰ πάρουν ἐκδίκηση γιὰ λογαριασμό τῶν Κομιτατζήδων.

Πενήντα μέτρα πέρα ἀπὸ τὸν Ἅγιο Νικόλαο ἄρχισαν τὰ βασανιστήρια τοῦ Μητρούση. Ἦταν τόσο φρικτά, τόσο ἀπαίσια πού δὲν τολμῶ ν' ἀναφερθῶ στὶς λεπτομέρειές τους. Τρέμω νὰ πιστέψω ὅτι Ἕλληνες μπορούσαν νὰ βασανίσουν καὶ νὰ ἐκτελέσουν συνάνθρωπό τους χρησιμοποιώντας μεθόδους πού ποτέ κανένας Ἕλληνας ἐγκληματίας δὲν μετῆλθε κατὰ τὸ εἰρηνικό παρελθόν προκειμένου νὰ σκοτώσῃ ἢ νὰ σφάξῃ τὸ θῦμα του.

Ὁ σκοτωμός τοῦ Γιάννη Μητρούση ἦρθε νὰ ἐντείνῃ τὸ κλίμα τρόμου καὶ ἀνησυχίας ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες. Γιατί τάχα στόχος τοῦ ΕΛΑΣ εἶναι οἱ φτωχοὶ ἐργάτες; Γιατί ἐκτελοῦν ἄνδρα καὶ κατὰ τρόπο εἰδεχθῆ ἄνθρώπους πού ἐξασφαλίζουν τὸ μαῦρο τους ψωμί, προσφέροντας τὰ χέρια καὶ τὸν ἰδρώτα τους γιὰ νὰ κινηθοῦν τὰ ἐργοστάσια καὶ νὰ ἐξασφαλίζουν σ' αὐτὰ τὸ μεροκάματό τους οἱ προλετάριοι;

Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα πού ἦταν συντριπτικά γιὰ τὴν ἡγεσία τοῦ κομμουνιστικοῦ ἀντάρτικου, οἱ πράκτορες τοῦ Κ.Κ.Ε. πού δούλευαν στὸ ἐργοστάσιο, ἀσφαλῶς ὕστερα ἀπὸ τὴν ντιρεκτίβα πού ἔδωσε ἡ τοπικὴ ὀργάνωση τοῦ Κόμματος ἀποπειράθηκαν νὰ κατηγορήσουν τὸν σκοτωμένο σάν «τσανάκι τῆς ἐπιχειρήσεως». Ἦταν ἔλεγαν «ἐχθρὸς τῆς ἐργατιᾶς». Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔλεγαν στὰ κρυφά, μουλωχτά φοβούμενοι τὴν ἀντίδραση τῶν ἀγανακτισμένων συναδέλφων τους. Καὶ τὰ ἔλεγαν μὲ μισόλογα ὥστε νὰ μὴν κατηγορηθοῦν σάν ὄργανα τοῦ κομμουνισμοῦ πού ἐνέκριναν ἀνοικτὰ τίς ἐκτελέσεις τῶν ἐργατῶν.

Καὶ τὰ ἄλλα ἀδέλφια

Ὁ χρόνος κύλησε χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ συνέχεια στὰ ἐγκλήματα τοῦ ΕΛΑΣ ὅταν οἱ ἐργάτες πληροφορήθησαν ὅτι ἐνοπλοὶ ἐλασίτες ἀπήγαγαν τὸ προηγούμενο βράδυ τὸν ἀδελφὸ τοῦ σκοτωμένου, τὸν Χρήστο πού δούλευε σάν θυρωρός.

Στὴν ἀρχὴ ἐλέχθη ὅτι τὸν πῆραν νὰ τὸν ἀνακρίνουν γιὰ νὰ μάθουν μυστικά τῆς ἐπιχειρήσεως. Οἱ μέρες περνοῦσαν χωρὶς νὰ ἐμφανισθοῦν ἴχνη ζωῆς ἢ νὰ βρεθῆ τὸ πτώμα του σὲ περίπτωση πού θὰ τὸν εἶχαν ἐκτελέσει οἱ ἐλασίτες. Πολλοὶ ἄρχισαν νὰ πιστεύουν ὅτι ὁ Χρήστος ἴσως ἀπὸ φόβο ὀργάνωσε ὁ ἴδιος τὴν ἀπαγωγή του ἀπὸ δικούς του ἀνθρώπους γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν τύχη τοῦ ἀδελφοῦ του. Γρήγορα ἦρθε τὸ μαντάτο. Τὸ πτώμα τοῦ παλληκαριοῦ βρέθηκε, λίγο ποῖό πάνω ἀπὸ τὸ Θεολόγο. Τὸ κορμί του διάτρητο ἀπὸ μαχαιριές καὶ σφαῖρες, τὸ εἶχαν κατασπαράξῃ καὶ τὰ ἀγρίμια πού ἔτσι ξεπέρασαν τὴν πείνα τους.

Στὸ ἐργοστάσιο ἀλλὰ καὶ σ' ὀλόκληρη τὴ Νάουσσα, ὅλοι θρήνησαν τὸ θάνατο τοῦ ἄμοιρου παλληκαριοῦ μὲ τὴν κυπαρισσένια κορμιοστασιά καὶ τὴν γεμάτη καλωσύνη ψυχὴ του. Ἐκλαψαν ὁμῶς οἱ παλιοὶ Ναουσσαῖοι τὸν τρόπο πού σφαγιάσθησαν τὰ δύο παιδιά τοῦ Καπετάν Μητρούση. Ὁ

Μακεδονομάχος είχε δώσει τά πάντα για την Ελλάδα και πίστευε ότι οι Έλληνες θά άνεγνώριζαν την θυσία του.

Στις 16 Ιουνίου 1944 ή Στέλλα Παπαγιαννοπούλου κόρη του Μητρούση έφευγε για την δουλειά της για τό εργοστάσιο Μπίλλη Τσίτση. Ήταν μόλις 21 χρόνων και ήταν βαθειά προσηλωμένη στην θρησκεία. Μετείχε ένεργώς στις δραστηριότητες των Κατηχητικών γιατί όπως έλεγε οι δικοί της την είχαν ταμένη στην έκκλησία.

Πρίν περάσει τό δρόμο πού χώριζε δέκα περίπου μέτρα από τό εργοστάσιο, τή συνέλαβαν τρεις νεαροί και άφοϋ πέρασαν τό Λόγγο, την ώδήγησαν στην θέση Μουτσίκα στο Σχοινοποιείο όπου την πετσόκοψαν.

Ή φρικτή όμως έκτέλεση των παιδιών του Μακεδονομάχου πού μέ τή φλογισμένη του καρδιά κατηύθυνε τόν άγώνα έναντιον των Κομιτατζήδων και των κατακτητών έπεισε όλότελα τούς Ναουσσαίους' ότι πίσω από τόν ΕΛΑΣ κρυβότουσαν Βουλγαρικές προσωπικότητες πού έδιδαν έντολές νά ξεκληρισθούν οι άπόγονοι Έκείνων πού είχαν σταθή εμπόδιο στη πορεία των Βουλγάρων νά ύποδουλώσουν την Μακεδονία μας.

Σφάζουν μιά Ναουσσαία και τό έξάχρονο παιδί της

Είμαι στιγμές πού σταματάει ό νοϋς του ανθρώπου από την φρίκη. Γιατί άν ύποτεθή ότι μπορεί νά βρήκαν οι έκτελεστές κάποιες προφάσεις ή και νά παραπλανήθηκαν όταν έκτελούσαν άνδρες, δέν μπορεί νά είχαν καμιά δικαιολογία όταν άκρωτηρίαζαν μικρά παιδιά.

Αυτό επανελήφθη μέ σφαγή τής Μαγδαληνής Καμαρώκα και του έξάχρονου υιού της.

Ό μικρούλης, λόγω ηλικίας ούτε είχε ιδέες ούτε αντίθεσεις μέ τό Κ.Κ.Ε. μά ούτε και μπορούσε νά είχε βλάψει κάποιον, ώστε νά τιμωρηθή για λόγους άντεκδικήσεως ή διαφορών.

Τήν Καμαρώκα μαζί μέ τό παιδί της, συνέλαβαν οι Έλασίται εισβάλλοντας στο σπίτι τους. Άφοϋ τό λεηλάτησαν, τούς πήραν και τούς ώδήγησαν σ' ένα σημείο τής Άράπιτσας.

Έκει κακοποίησαν την άνυπεράσπιστη Ναουσσαία και μπροστά στα μάτια της έκοψαν κομμάτια τό κορμί του παιδιού της, και ενώ ή ίδια σφάδαζε και θρηνολογοϋσε έρριξαν τά διάφορα μέλη του σώματός του στο ποτάμι. Ή πονεμένη μάνα θέλησε νά πέση κι αυτή στον Άράπιτσα επαναλαμβάνοντας τή θυσία των γυναικών τής Ναούσσης στην έπιδρομή του Άβδούλ Άβούτ. Οι έκτελεστές την κράτησαν όχι για νά τά σώσουν από βέβαιο πνιγμό, αλλά για νά την σκοτώσουν οι ίδιοι. Έξετέλεσαν την Καμαρώκα μέ τά μαχαίρια τους. Τό κορμί της πετσοκόπηκε. Και τά μέλη του σώματός της πετάχθηκαν στο ποτάμι τής Άράπιτσας. Και για την φρικτή όμως αυτή έκτέλεση μάταια κουράσθηκα για νά βρω τά αίτια. Έκείνοι οι Ναουσσαίοι πού πρός τιμήν τους μέ βοήθησαν μέ προθυμία στην έρευνά μου δέν μόπορεσαν και σήμερα άκόμη νά εξηγήσουν γιατί έσφαγιάσθη ή Καμαρώκα και τό έξάχρονο παιδί της.

Τό μόνο πού συμπεραίνουν είναι τό γεγονός ὅτι ἡ σφαγιασθεῖσα εἶχε ἀρνηθῆ νά δώσει χρήματα καί τρόφιμα πού τίς εἶχαν ζητήση ἀπεσταλμένοι τῆς ΕΤΑ, λέγοντας ὅτι μιά πτωχή ἐργάτρια τί οικονομικές δυνατότητες εἶχε νά βοηθήση τόν ἀγῶνα τῶν ἀνταρτῶν.

Ἐνῶ ὅμως συνεχιζόνταν αἱ συζητήσεις γιά τή σφαγή τῆς Καμαρώκα καί τοῦ γιοῦ της, ἕνας ἄλλος σκοτωμός ἐργάτου ἤλθε νά συγκλονίσῃ τή Νάουσσα καί ἰδιαίτερα τούς ἀνθρώπους τῆς δουλειᾶς.

Τό Σάββατο 9 Σεπτεμβρίου 1944 τήν παραμονή πού ἐγκατέλειψαν οἱ Ναζί τήν Νάουσσα, ἡ ΟΠΛΑ ἐκλείνει τήν δραστηριότητα τῆς Κατοχῆς, σκοτώνοντας ἕνα φτωχό καί ἀνυπεράσπιστο ἐργάτη. Αὐτός ἦταν ὁ Ἄθανάσιος Τσορμπατζῆς. Καθόνταν στήν πάροδο τῆς ὁδοῦ Βύρωνος καί ξεκίνησε ἀπό τό ἐργοστάσιο γιά νά ἐπιστρέψῃ στό σπίτι του. Παίρνοντας τόν κατήφορο γιά τήν πόλη, ἔπεσε ἐπάνω σέ μιά πενταμελῆ ὁμάδα, πού σταματώντας τον, ἠθέλησαν νά μάθουν γιά τήν πραγματική του ταυτότητα.

Ἀπάντησε ἀδίστακτα ποιός ἦταν. Τόν κάλεσαν νά τούς ἀκολουθήσῃ ἐνῶ οἱ δύο ἀπ' αὐτούς γιά νά προλάβουν ἐνδεχόμενη ἀντίδρασή του ἐπέδειξαν τά περιστροφά τους. Ἀκολουθώντας τόν δρόμο πρὸς τήν ἔξοδο ἔφθασαν στόν Θεολόγο. Ἐκεῖ τόν ὑπέβαλαν σέ φρικτά βασανιστήρια. Ὁ Τσορμπατζῆς ἄν καί βαρειά τραυματισμένος ἐκλιπαροῦσε οἶκτο χάριν τῶν δύο ἀνηλικῶν παιδιῶν του. Ἀντί ἄλλης ἀπαντήσεως οἱ ἐκτελεστοῦν ἀνέσυραν τά περιστροφά τους καί διέλυσαν κυριολεκτικά τό κεφάλι του μέ τίς σφαῖρες. Ἄφησαν τόν σκοτωμένο στή χαράδρα, ὅπου τό ἄλλο πρωί τόν βρῆκαν οἱ Ναουσσαῖοι.

Τόν ἔθαψαν πρόχειρα γιατί οἱ ἑλασίται ἦταν τώρα κυρίαρχοι, καί ἀποφασισμένοι νά πλήξουν κάθε Ναουσσαῖο πού θά ἐξεδήλωνε τήν συμπαράσταση καί τήν συμπόνιά τους σ' ἕναν «ἀντιδραστικό». Αὐτή ἀτυχῶς εἶναι ἡ ἱστορία τῆς «Ἐθνικῆς Ἀντίστασης» πού σήμερα ὑμνοῦν οἱ κουλτουριάρηδες.

Μιά ἄλλη οἰκογένεια Μακεδονομάχων ἐξοντώνεται ἀπό τήν «ὄργάνωση»

Τώρα πού ἀρχίζω τήν περιγραφή τῶν συνθηκῶν ὑπό τίς ὁποῖες διεπράχθη ἕνα ἀπό τό πιά φρικτά ἐγκλήματα στήν μαρτυρική Νάουσσα, αἴσθημα Ἐθνικῆς ντροπῆς μέ κατέχει, ἔχοντας ὑπ' ὄψη μου ὅτι τά θύματα αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀπ' εὐθείας ἀπόγονοι Παπα-Γιώργη Καραγιαννοπούλου, πού μέ τό φλογισμένο του ράσο ἐνεψύχωσε καί κατηύθυνε ὁ ἴδιος ὄπλοφορῶν, τούς συμπατριῶτες του στίς μάχες ἐναντίον τῶν Τούρκων καί τῶν Κομιτατζήδων.

Ἦξεραν τήν λεπτομέρεια αὐτήν οἱ ἑλασίται, ὄχι γιατί δέν ὑπῆρχε Ναουσσαῖος πού νά ἀγνοεῖ τήν τεράστια προσφορά τοῦ Παπα-Γιώργη, ἀλλά γιατί τήν ὥρα πού παρεβίασαν τήν πόρτα τοῦ σπιτοῦ τῆς Ἐλισάβετ Τσιώτη – θυγατρὸς τοῦ ἱρῶος – πού βρισκότανε στήν Πουλιάνη, ἔσπευσαν νά τούς ποῦν ὅτι σάν ἀπόγονος ἐνός ἀγωνιστοῦ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος δέν εἶχε τίποτε νά φοβηθῇ ἀπό τόν ἐρχομό τους.

Θά κουβεντιάσουμε μαζί με σένα και τήν κόρη σου για τόν άγωνα πού είναι ἴδιος σάν ἐκείνους πού πήρε μέρος ὁ Παπάς.

Ἔτσι, ὅταν οἱ τρεῖς ἔνοπλοι στρογγυλοκάθησαν γύρω ἀπό τό Τραπέζι τῆς Τσιώτη αὐτή ἦταν ἤρεμη. Τά λόγια τῶν εἰσβολέων τήν εἶχαν καθησυχάσει, σέ τέτοιο μάλιστα βαθμό πού τούς προσέφερε καί γλυκό.

Ἄφου ἦσαν καί τό νερό πού συνώδευε τό κέρασμα, ὁ ἕνας ἀπό τούς Ἐλασίτες, βιαζόμενος νά τελειώσει ἡ ἀποστολή τους, μίλησε ἀνοικτά στήν οἰκοδέσποινα, λέγοντάς της ὅτι ἦρθαν «γιά τήν Φανούλα».

- Μᾶς χρειάζεται γιά τόν άγωνα. Πρέπει νά μᾶς ἀκολουθήση στό βουνό γιά νά διώξουμε τούς κατακτητές. Μᾶς χρειάζεσαι ὅμως καί ἐσύ νά μᾶς βοηθήσης στήν πόλη.

Κάτι θέλησε νά συμπληρώση ὁ Ἐλασίτης, ἀλλά ἡ θυγατέρα τοῦ Παπά-Γιώργη κατακκόκινη ἀπό τήν ὀργή της ἔσπευσε νά ἀπαντήση ὅτι οὔτε ἡ Φανούλα μπορούσε νά βγῆ στό βουνό ἀλλά οὔτε καί ἡ ἴδια ἦταν διατιθεμένη νά βοηθήση τήν δράση τοῦ Κ.Κ.Ε. μέσα στήν Νάουσσα.

- Στό βουνό πού ἔδρασε στά χρόνια τῆς σκλαβιάς ὁ πατέρας μου, οἱ ἀντάρτες εἶχαν ζωσμένα τά ἄρματα καί πολεμοῦσαν Κομιτατζήδες καί Τούρκους. Ἔσεῖς γιατί σκοτώνετε Ἕλληνες;

Ἄγριεμένοι καί οἱ τρεῖς Ἐλασίται ἐπετέθησαν μέ λύσσα ἐναντίον τῆς Τσιώτη πού ἀτάραχη τούς κάλεσε νά ἀδειάσουν τό σπίτι της γιατί θά φώναζε ζητώντας βοήθεια.

- Φώναξε, τσίριξε τῆς ἀπάντησε ἕνας ἀπό τούς ἐκτελεστές. Κανένας δέν πρόκειται νά σέ ἀκούση. Ἐάν ὅμως βρεθῆ κανένας τρελλός γιά νά ρθῆ τέτοια ὦρα σέ βοήθεια θά πληρώση τήν παλληκαριά του μέ τήν ζωή του.

Ἀπελπισμένη ἡ Ἐλισάβη, ἄλλαξε τακτική ἀρχίζοντας νά παρακαλῆ τούς ἐπιδρομεῖς, ζητώντας προθεσμία γιά νά καλοσκεφθεῖ μαζί μέ τήν Φανούλα τό ζήτημα.

- Ἄφησε τίς κουτοπονηριές τήν εἶπε ὁ Ἐλασίτης πού φαινότανε νά εἶναι ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς ομάδας. Ἐμᾶς δέν μᾶς πιάνεις στόν ὕπνο. Ἀκολουθήστε μας καί οἱ δύο σας καί πῆτε στό Ἄρχηγεῖο τίς ἀντιρρήσεις σας.

Ἐποταγμένες οἱ δύο γυναῖκες στή βία καί βλέποντας ὅτι δέν ὑπῆρχε ἄλλη διέξοδος, ἠκολούθησαν τούς Ἐλασίτες στόν δρόμο. Ἐκεῖ εἶδαν νά στέκονται ἄλλοι τρεῖς ἔνοπλοι.

Προχωροῦσαν μιά ὥρα περίπου οἱ δύο γυναῖκες χωρίς νά μπορούν νά προσδιορίσουν πού τίς πήγαιναν. Μόνον ὅταν ἀντίκρυσαν τόν Ἅγιο Νικόλαο καί εἶδαν νά κυλᾶνε μέ ὀρμή τά γάργαρα νερά του, τότε μονάχα συνειδητοποίησαν γιά τό κακό πού τίς περίμενε.

Ἐκεῖ τούς περίμενε ὁ Καπετάν Ζέρβας μέ τή συνοδεία του. Ἡ ὑποδοχή πού ἔκανε στίς νεοφερμένες γυναῖκες πρόδιδε τίς διαθέσεις του. Κάτι τοῦ εἶπε ὁ ἀρχηγός τῆς συνοδείας τραβώντας τον λίγο παρά πέρα καί ὕστερα γυρίζοντας ἄρχισε νά κτυπάει μέ τόν βούρδουλά του τήν Ἐλισάβη. Κάθε βουρδουλιά γινόταν ἀφορμή νά βγάζει καί μιά κραυγή πόνου ἡ ἀνυπεράσπιστη γυναῖκα. Τήν χτύπησε στό πρόσωπο καί σ' ὄλο της τό σῶμα, καί ὅταν ἐξαντλημένη ἔπεσε ἀναιόθητη στήν ὑγρή γῆ,

άρχισε τὸ ὄργιο τοῦ ξυλοδαρμοῦ τῆς Φανούλας. Αὐτὴν τὴν σκαμπίλησε ρωτώντας τὴν ταυτόχρονα ἂν ἤθελε νὰ γίνεи ἀντάρτισσα. Στὴν ἀρνησὴ τῆς ὁ θηριώδης βασανιστὴς ἀρχισε νὰ τὴν κτυπᾷ με τὸν βούρδουλά του, μέχρις ὅτου ἀποκαμωμένη καὶ αὐτὴ ἔπεσε στὸ χῶμα ἀγκαλιάζοντας τὴν μητέρα τῆς. Τὴν ἔσφιγγε σφικτὰ σὰν νὰ ζητοῦσε προστασία. Τρεῖς ἔνοπλοι ὠρμησαν πάνω στὶς γυναῖκες νὰ κορέσουν τὰ ἔνστικτά τους. Ἄλλὰ «εὐτυχῶς» ὁ καπετάνιος ἐξετέλεσε τὴν Ἐλισάβετ πυροβολώντας τρεῖς φορές στὸ κεφάλι τῆς. Σχεδὸν ἀμέσως ἔσυρε ἀπὸ τὰ μαλλιά τὴ Φανούλα καὶ τὴν ἐξετέλεσε κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο.

Ἦστερα ἔδωσε ἐντολὴ καὶ τὰ «παλληκάρια» ἔρριξαν στὰ νερά τοῦ Ἁγίου Νικολάου τὰ ἄψυχα κορμιά τῶν δύο γυναικῶν. Γιὰ τραγικὴ εἰρωνεία ἐκεῖ ὅπου ὁ ΕΛΑΣ τίς ἐξετέλεσε, ὁ Παπαγιώργης Καραγιαννόπουλος εἶχε τὸ караули του στὰ χρόνια τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Ἐκεῖ στὸν Ἅγιο Νικόλαο εἶχε δώσει ἐπανειλημμένες μάχες με τοὺς Κομιτατζῆδες. Ὁ ἡρωϊκὸς ρασοφόρος εἶχε κερδίσει τότε τὴν μάχη ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ θυγατέρα του καὶ ἡ ἐγγονὴ του ἐκεῖ στὸ ἴδιο μέρος ἔπεφταν καὶ αὐτές σὲ μιὰ μάχη ἄνιση πού ἔδωσαν καὶ ἔχασαν, πρὸς αἰῶνια ντροπὴ τῶν νικητῶν, χωρὶς νὰ ἐπιτύχουν νὰ νικήσουν τὸν Χάρο.

Ἐλοκαύτωμα στὸ μοναστήρι τοῦ Προδρόμου καὶ ἐκτελέσεις

Ὅταν τὸ δράμα τῶν κυνηγημένων τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας πῆρε μορφή πανικοῦ, καμμία εικοσαριά Δραμινοὶ πού εἶχαν ἐγκαταλείψει τὴν πόλη τους, μετὰ τίς σφαγές πού ἔκαναν οἱ Βούλγαροι στὸ Δοξάτο καὶ στὴ Δράμα, ὁδοιπορώντας ἔφθασαν στὴ Νάουσσα. Ρωτώντας πού βρίσκεται τὸ Μοναστήρι τοῦ Προδρόμου, κατευθύνθησαν ἐκεῖ, γνωρίζοντας ὅτι ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Παπα-Γρηγόρης πού κατήγετο ἀπὸ τὴν πόλη τους θὰ τοὺς φιλοξενοῦσε. Με χίλιους δύο συνδυασμούς βολεύτηκαν τὰ θύματα τοῦ Βουλγαρισμοῦ, στὰ λίγα κελλιὰ τῆς Μονῆς. Μοιραζόντουσαν με τοὺς μοναχοὺς τὸ λίγο γεῦμα με τὸ ὁποῖο χόρταιναν τὴν πείνα τους οἱ πατέρες τοῦ Προδρόμου καὶ οἱ Δραμινοὶ βοηθοῦσαν στὶς δουλειές τοῦ Μοναστηρίου. Ὅρισμένοι ἀπ' αὐτοὺς ξενοδοῦλεvan καὶ στὰ γύρω κτήματα ἐξασφαλίζοντας τρόφιμα με τὰ ὁποῖα πληρωνόταν ἡ ἐργασία τους.

Τὰ πράγματα κυλοῦσαν ὁμαλά, ὅταν οἱ Γερμανοὶ ὠρσαν γιὰ Δήμαρχο Ναούσης τὸν Παπα-Γρηγόρη πού ἐγκατεστάθη καὶ σὰν ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος στὸ οἶκημα τῆς Μητροπόλεως πού ἦταν δωρεὰ τοῦ Χατζημαλλοῦση, γενομένη κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος.

Ὁ Παπα-Γρηγόρης ὅπως μοῦ ἀφηγοῦνται οἱ Ναουσσαῖοι τὴν μόνη συνεργασία πού εἶχε με τοὺς Γερμανοὺς ἦταν ἡ προσπάθεια πού ἔκανε γιὰ ν' ἀπελευθερώνη τοὺς Ναουσσαῖους πού συνελάμβανε ἡ Γερμανικὴ Ἀστυνομία.

Ὡστόσο τὸν Αὐγούστο τοῦ 1944, τριάντα ἔνοπλοι Ἑλασίται προερχόμενοι ἀπὸ διάφορα σημεῖα, ἔφθασαν στὸ Μοναστήρι, μπῆκαν μέσα σ' αὐτὸ δηλώνοντας ὅτι θὰ διανυκτέρευαν καὶ τὸ πρωὶ θὰ ἔφευγαν γιὰ τὸ βουνό.

Δύο μονάχα από τούς Έλασίτες δήλωσαν ότι δέν θά ἔμεναν γιά ὕπνο στή Μονή.

Δέν πέρασαν οὔτε δύο ὥρες ὅταν τμήματα τῶν Γερμανῶν προερχόμενοι ἀπό τή Νάουσσα, τή Βέροια, τήν Σκύδρα καί τήν Ἐδεσσα, κύκλωσαν τό Μοναστήρι. Διεξήχθη πραγματική μάχη. Ὑπῆρξαν ἄρκετοί νεκροί ἀνάμεσα στούς Γερμανούς. Καί οἱ 28 Έλασίτες βρῆκαν τό θάνατο φονευθέντες ἢ ἀπανθρακωθέντες ὅλοι ἐκεῖνοι πού θέλησαν νά διανυκτερεύσουν μέσα στό Μοναστήρι. Μαζί τους βρῆκαν τό θάνατο δύο καλόγεροι καί πέντε Δραμινοί. Οἱ μόνοι πού ἐπέζησαν φεύγοντας στό βουνό ἦταν οἱ δύο ἀντάρτες πού κοιμήθηκαν ἔξω. Μεταξύ τῶν σκοτωμένων Έλασιτῶν ἦταν καί ὁ ἐκτελεστής τῆς περιοχῆς Μπαρμπαγιάννης.

Πρὶν περάσουν τρεῖς μέρες καί ἐνῶ τό Μοναστήρι ἦταν κατερειπωμένο, ὁμάς σαμποτέρ τοῦ ΕΛΑΣ, μέ φλογοβόλα κατέκαυσαν τά κελλιά καί τό ὑπόλοιπο συγκρότημα τῆς Μονῆς. Ἡ ἐκκλησία πού ἦταν κατασκευασμένη μέ πέτρα ἀνθεξε στή δύναμη τῆς φωτιᾶς. Οἱ εἰκόνες, τά ἐξαπτέρυγα, καί τά ἄμφια τῶν ἱερέων ἐγίναν παρανάλωμα.

Ἄλλοι Έλασίτες τήν ἴδια νύκτα πῆγαν στό σπίτι τοῦ Παπασαράτση καί ἀπήγαγαν τόν Παπα-Γρηγόρη, ὁ ὁποῖος βρισκόταν πρὶν ἀπό μία ὥρα ἐκεῖ.

Τόν ὁδήγησαν ἔξω ἀπό τήν πόλη καί πρὶν τόν κατασφάξουν ἔκασαν τά γένεια του καί ἀφήρεσαν τό Σταυρό πού φοροῦσε καί τό ρολοῖ του. Στό ράσο τοῦ ἡγουμένου, βρῆκαν τό πρῶτ' οἱ Ναουσσαῖοι μία πινακίδα πού ἔγραφε «Ὁ ΕΛΑΣ τιμωρεῖ καί θά τιμωρεῖ τούς προδότες».

Εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναφερθῆ ὅτι ἡ σημαντικώτερη μάχη ἐκ παρατάξεως πού ἔδωκαν, ὑποχρεωθέντες οἱ Έλασίτες ἐναντίον τῶν Γερμανῶν κατά τήν περίοδο τῆς τριετοῦς κατοχῆς, ἦταν αὐτῆς τῆς Μονῆς Προδρόμου.

Ἡ τακτική τῶν Έλασιτῶν σέ ὅλη τή διάρκεια τῆς κατοχῆς συνίστατο εἰς τήν ἐκτέλεση τῶν Ἑλλήνων Πατριωτῶν. Ἀπέφευγαν συστηματικά νά ρθοῦν σέ ἀνοικτή σύγκρουση μέ τούς Ναζί. Δέν τούς παρενοχλοῦσαν καί στίς κινήσεις τους, ἀποφεύγοντας συστηματικά νά ἀναμετρηθοῦν μαζί τους.

Γεγονός εἶναι ὅτι στό 1944 καί λίγο πρὶν ἀποχωρήσουν οἱ κατακτηταί ἀπό τή Νάουσσα κτύπησαν τή Δεξαμενή καί τό Νοσοκομεῖο, ἀλλά ἐκεῖ οἱ Έλασίτες ἐπετέθησαν κατά τῶν ὀκτώ Γερμανῶν, βέβαιοι ὅτι δέν θά ἀντιμετώπιζαν τήν ἀντίστασή τους, λόγω τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ὀπλοφόρων καί τῶν τεραστῶν μέσων πού διέθεταν σέ ὄπλα. Αὐτές οἱ δύο ἐπιθέσεις περισσότερο ἔμοιαζαν πόλεμο Πασχαλινῶν βαρελόττων παρά στρατιωτική ἐπίθεση ἐναντίον στρατιωτικῶν στόχων.

Σέ καμμία ἄλλη περίοδο τῆς Κατοχῆς πού οἱ Γερμανοί κυκλοφοροῦσαν σάν ἀφεντάδες στή Νάουσσα, συλλαμβάνοντας καί κακοποιώντας ἀθώους στά κρατητήρια τῆς Γκεστάπο, δέν ἐγίνε ἐπίθεση ἐναντίον τους στήν πόλη. Ὑπῆρξαν ὄχι ὀλίγες περιπτώσεις πού οἱ Έλασίται μπροστά ἀπό τά μάτια τῶν κατακτητῶν συνελάμβαναν καί ὁδηγοῦσαν στό βουνό,

τούς νέους ὄλλους μὲν γιὰ νὰ τοὺς ἐντάξουν, πολλοὺς οὐ γιὰ νὰ τοὺς ἐκτελέσουν.

“Ένας ἀπ’ αὐτοὺς πού ἀπήγαγαν οἱ Ἑλασίτες ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν Γερμανῶν ἦταν καὶ ὁ Στέργιος Τιγούλιας. Μέρα μεσημέρι τὸν Αὐγουστο τοῦ 1944 τὸν πήραν ἀπὸ τὸ ἐστιατόριο τοῦ Παπα-Φίλιππα ὅπου πῆγε νὰ γευματίσῃ μαζί μὲ ἕναν συγγενῆ του, πού πρὶν ἀπὸ λίγο εἶχε ἔρθει ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη.

Φιλόξενος σὰν ὅλους τοὺς Ναουσσαίους ὁ Τιγούλιας ἔκανε τὸ τραπέζι στὸν ἀφιχθέντα. Λίγα φασόλια ἦταν τὸ πολὺτιμο γεῦμα πού δὲν εἶχε τελειώσῃ, ὅταν τρεῖς νεαροὶ τὸν κάλεσαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Δίπλα στὸ τραπέζι τοὺς οἱ τρεῖς Γερμανοὶ ἔπιναν τὸ κρασί τους, μασουλώντας μία ἀπ’ τίς κονσέρβες κρέατος πού εἶχαν ἀνοίξῃ πρὶν λίγη ὥρα.

“Αν καὶ ὁ Τιγούλιας ρώτησε κατ’ ἐπανάληψη γιατί τὸν θέλουν οἱ ἄγνωστοι, οἱ Γερμανοὶ οὔτε γύρισαν νὰ δοῦν τί συνέβαινε μὲ τοὺς Ἕλληνες. Θέλησαν νὰ ἀδιαφορήσουν ἢ καὶ κατὰ μία ἐκδοχὴ μπορεῖ καὶ νὰ ἤξεραν τὸ σκοπὸ τῶν ἀπαγωγῶν.

Ὅτιδῆποτε ὅμως κι ὃν εἶχε συμβεῖ οἱ Γερμανοὶ παρέμειναν ἀδρανεῖς, γιὰ τὴν ἀπαγωγή τοῦ Στεργίου. Ὁ συγγενῆς του, πού θέλησε ν’ ἀκολουθήσῃ τὸν ἀπαχθέντα, ὕστερα ἀπὸ ὑπόδειξη τοῦ ἐσπιάτορα, παρέμεινε γιὰ νὰ τελειώσῃ τὸ γεῦμα του.

Τὸν Τιγούλια τὸν πέρασαν μέσα ἀπὸ τὴν πλατεία, μὴ δίδοντας καμμία σημασία ὅτι ἐκεῖ κυκλοφοροῦσαν Ναουσσαῖοι καὶ χωροφύλακες ἀκόμη ἐν στολῇ. Προχώρησαν πρὸς τὰ ἔπάνω καὶ σταμάτησαν στὸν Προφήτη Ἥλια. Ἐκεῖ τὸν παρέδωσαν σὲ μία ὁμάδα πέντε ἐνόπλων, πού ἀκολουθώντας τὸ δρόμο πρὸς τὸ Βέρμιο βουβῆ καὶ ἀμίλητη φύλαγε τὸ θῦμα τῆς σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς πορείας. Αὐτὸ διηγεῖτο ἕνας ἀπὸ τοὺς μεταμεληθέντας Ἑλασίτες τοῦ Καπετάν Πιτσιρικού, ὅταν ὕστερα ἀπὸ τέσσερα χρόνια δὲν δισταζε ἀνοικτὰ νὰ καταδικάζῃ τὰ ἐγκλήματα. Στὴ διήγησή του πού ἔκανε σὲ κύκλο Ναουσσαίων καὶ πού τὴν ἐπανελάβε καὶ σὲ μένα πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὅταν συνομίλησα μαζί του, ἀνεφέρθη στὸ ἐγκλημα αὐτὸ «Ποτέ μου – εἶπε – δὲν ἔζησα παρόμοια ἀγριότητα ὅση στὴν σφαγὴ τοῦ Τιγούλια, οὔτε ὅμως καὶ ἀντίκρουσα τέτοιο παλληκάρι». Πάλεψε σκληρὰ μὲ τοὺς θύτες του.

Τὸ ἐπόμενο θῦμα ἦταν οἱ Τάκης Λαϊνίδης, Ἐργάτης κι αὐτός. “Αν καὶ φτωχὸς ὅμως μὲ κανένα λόγο δὲν ἤθελε νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν κομμουνισμό. Σὲ ὅλες τίς πιέσεις πού τοῦ ἔκαναν τὰ τοπικὰ στελέχη τοῦ ΕΑΜ νὰ ἐνταχθῇ στὸν ΕΛΑΣ ἀπαντοῦσε μὲ τὴν σταθερὴ φράση:

– Ἐγὼ ἀνήκω στὴν Ἑλλάδα καὶ ὄχι στὸν ΕΛΑΣ. Γιὰ τὴν Πατρίδα πολέμησα καὶ τραυματίσθηκα στὸ Πογραδέτς, γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶμαι πρόθυμος νὰ δώσω τὴν ζωὴ μου ὅταν οἱ στιγμὲς τὸ ἀπαιτήσουν.

Οἱ δικοὶ του τὸν συνεβούλευσαν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Νάουσσα καὶ νὰ κατέβῃ στὴ Θεσσαλονίκη. Αὐτός ὅμως σκληροτράχηλος καὶ ἀμετακίνητος στὶς ἀπόψεις καὶ πεπειθῆσεις τοῦ διεκῆρυττε ὅτι δὲν φοβότανε κανέναν.

Τόν συνέλαβαν οι έκτελεστές και τόν ώδήγησαν στον Προφήτη 'Ηλία, πάνω από τόν Θεολόγο όπου μετά πολλά βασανιστήρια, τόν άποκεφάλισαν.

Ξυλοκόποι τόν βρήκαν κατακομματιασμένο και άκέφαλο. Είδοποίησαν τούς δικούς του πού κοντά στό μεσημέρι μέσα σ' ένα τσουβάλι συνεκέντρωσαν και μετέφεραν στην Νάουσσα όσα κομμάτια του κορμιού κατώρθωσαν να μαζέψουν. Στην κηδεία του, πού έγινε την άλλη ημέρα ή μνηστή του, εργάτρια επίσης, σπαρταρώντας θρηνολογούσε πάνω στό φέρετρό του και καθαριότανε τούς φονιάδες. Λεγότανε Μίγγου και είχε έρθει από ένα χωριό της Κοζάνης για να έξασφαλίση δουλειά στη Νάουσσα. Τρεις μέρες άργότερα συνελήφθη και έξετελείτο και αυτή με αυτόματο στην Παληοπούκαινα.

Τήν επομένη ημέρα, μετά τά γεγονότα του Προδρόμου οι κομμουνιστάι προέβησαν ως την σύλληψη των άγροφυλάκων Κων. Παρδάλη και 'Ιωάννη Ταμπάρη, τούς όποιους επήραν ως καταδόσαντας τις κινήσεις των συμμοριτών.

Τούς έκοψαν τά δάκτυλα χειρών και ποδιών κατατεμαχίζοντας τά πτώματά των στην περιοχή Στράντζας.

Μεταξύ εκείνων πού άποφάσισαν την έκτέλεση των δύο ταπεινών άγροφυλάκων και μάλιστα ήτο επικεφαλής της επιτροπής, μετέχει σήμερα στη Νέα Δημοκρατία έμφανιζόμενος ως... 'Εθνικόφρων!!!

'Ο 'Ιωάννης Ταμπάρης εύρισκόμενος ένωρίς της προηγούμενης εις την Μονήν παρεκλήθη υπό των μοναχών 'Ανθίπου και Νικοδήμου να διανυκτερεύσει εκεί. 'Ατυχώς ή Μοίρα του, άλλοιώς πρόσταζε.

'Αλλά και ό Παρδάλης πού δέν είχε καμμιά σχέση με τό Μοναστήρι κατηγορήθηκε από τούς ειδεχθείς δολοφόνους του ΕΛΑΣ, ότι εύρεθείς εις την Μονή Προδρόμου κατέδωσε εις τούς Γερμανούς για την παρουσία εκεί των τμημάτων του ΕΛΑΣ.

Με αυτό τό ψεύδος επεζήτησαν οι ήγέται του Κ.Κ.Ε. Ναούσης να καλύψουν τό πετσόκομα των δυό πτωχών άγροφυλάκων, πού αλήθεια είναι σαν άγνοι "Ελληνες είχαν άρνηθη επανειλλημένως να ένταχθούν στον ΕΛΑΣ αλλά και στην κομματική όργάνωση της πόλεως.

**Οί Γερμανοί
άποσύρονται στον Σταθμό
Οί άντάρτες
μπαίνουν στην Νάουσσα.
Παλλαϊκή ύποδοχή,
άλλά δέν τελειώνει ή φρίκη.**

Στις 10 Σεπτεμβρίου του 1944 μέρα Κυριακή οι Γερμανοί ανενόχλητοι, έγκαταλείπουν την Νάουσσα, και κατευθύνονται προς τόν Σιδηροδρομικό Σταθμό, όπου επιβιβάζονται τραινών, για την Θεσσαλονίκη.

Τά τμήματα του έφεδρικού ΕΛΑΣ, της ΟΠΛΑ και οι έλασίτες πού

έχουν ως βάση έξορμήσεως, τήν Κωτίχα καί τό Χωροπάνι, καί πού ἔχουν ἔκτελέσει τόσους ἀθώους Ναουσσαίους, δέν ρίχνουν οὔτε μιά τουφεκιά, ἔστω καί γιά νά παρενοχληθῆ τό τμήμα τῶν Ναζί. Τήν ἴδια στάση τηροῦν καί οἱ ἄλλες δυνάμεις τῶν ἀνταρτῶν πού βρίσκονται στό Βέρμιο.

Οἱ Γερμανοί ἀποσύρθηκαν στό Σιδηροδρομικό Σταθμό ὅπου ἔμειναν ἄλλες σαράντα μέρες ὡς τά τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου. Κανείς δέν τοῦς χτύπησε.

Ἄργά τήν νύκτα μπῆκε ἔνοπλος στήν πόλη τῆς Ναούσσης ὁ πρῶτος ἀντάρτης τοῦ ΕΛΑΣ. Ἦταν ὁ μονόχειρ Ἀνδρέας Παπανδρέου, ντόπιος, πού ἀνήγγειλε ὅτι τήν ἄλλη ἡμέρα θά εἰσέλθουν στήν πόλη μεγάλες δυνάμεις τῶν ἀνταρτῶν.

Ἡ εἶδηση μεταδίδεται ἀστραπιαίως καί ἀπεσταλμένοι γυρνώντας ἀπό σπιτί σέ σπιτί καλοῦν τοῦς πολίτες νά ἐτοιμασθοῦν γιά τήν ὑποδοχή πού πρέπει νά γίνῃ στόν «ἀπελευθερωτικό στρατό».

Φαίνεται ὅτι ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου εἶχε εἰδική ἐντολή νά κάμῃ τήν ἀνακοίνωσή του, διότι πράγματι στίς 11 Σεπτεμβρίου 1944 οἱ Ἑλασίτες εἰσέρχονται στήν πόλη σάν τακτικός στρατός σέ παράταξη. Τοῦς ὑποδέχεται σύσσωμος ὁ Λαός. Πολλοί τοῦς ρένουν μέ ἄνθη. Ἀνεμίζουν οἱ γαλανόλευκες σημαῖες πάλι. Ὁ κοσμάκης, νιώθει πῶς πέρασε ὁ βραχνάς. Ἀλλά στά δημόσια κτίρια, ἀνάμεσα στίς σημαῖες τῶν συμμάχων, ὑψώνεται ἡ κόκκινη μέ τό σφυροδρέπανο. Δύο μέρες ἀργότερα στό παλαικό συλλαλητήριο τῆς νίκης πέφτει τό φρικτό σύνθημα «Φωτιά καί τσεκουρι στούς ἐχθρούς τοῦ Λαοῦ». Ἡ ΟΠΛΑ μεταβάλλεται σέ Λαϊκή Πολιτοφυλακή, ἐγκαθίσταται σέ γραφεῖα καί ἐξαπολύει συλλήψεις.

Δέν κάμει διάκριση νέων, γέρων ἢ γυναικῶν. Τήν ἐνδιαφέρει νά ἔκτελεσθοῦν οἱ προγεγραμμένοι πού περιλαμβάνονται στούς καταλόγους τῶν ἀντιδραστικῶν πού ἔχει συντάξῃ ἡ τοπική ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ. Στίς 12 Σεπτεμβρίου εἰσέρχεται στήν Νάουσσα καί τό ἵππικό τοῦ ΕΛΑΣ. Γενειοφόροι ἀντάρτες μέ ἐπιβλητικές μορφές καί μέ κρεμασμένα τά γιαταγάνια τους παρελαύνουν στήν πόλη. Λίγο ἀργότερα τήν ἴδια ἡμέρα καταφθάνουν καί ἄλλα ἔνοπλα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ ἀνταρτισῶν. Οἱ ἀντάρτες ἀδειάζουν τά καταστήματα ὑφασμάτων, τά φαρμακεῖα κ.λ.π. γιά τίς «ἀνάγκες τοῦ στρατοῦ». Γιά δύο ἡμέρες τμήματα τῆς ΕΤΑ μέ τή συμμετοχή ἐντόπιων στελεχῶν κάνουν τόν ἔρανο «γιά τόν ἀγώνα». Κατά προτίμηση ζητᾶνε λίρες. Ὅσοι δηλώνουν ὅτι στεροῦνται χρυσοῦ, καλοῦνται νά προσφέρουν πολύτιμα ἀντικείμενα; χρυσαφικά κ.λ.π. Τά κάρρα τῆς ἐπιμελητείας φορτώνονται ἀπό τίς προῖκες τῶν κοριτσιῶν τῆς Ναούσσης, ἀπό τά χαλιά καί τά κιλίμια τῶν Ναουσσαίων. Μέ δικαιολογία ὅτι αὐτά θά ἐκπονηθοῦν γιά ν' ἀγορασθοῦν ὄπλα γιά τόν Λαϊκό στρατό, ὅλα τά ἀρπαγένητα θά μεταφέρουν σέ κάρρα πρὸς τήν περιοχὴ τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ.

Τά ἐργοστάσια εἶναι ὁ μεγάλος στόχος. Ἐκεῖ ἡ ΕΤΑ κάνει πραγματική θραύση. Σέ φορτηγά αὐτοκίνητα καί σέ κάρρα φορτώνει ὀλόκληρη τήν παραγωγή ὑφασμάτων. Τά νήματα πού ἀποτελοῦν τήν πρώτη ὕλη, τίς κατασκευῆς ὑφασμάτων, κουβερτῶν καί ὑφαντῶν πακετάρονται καί παίρνουν τό δρόμο γιά τή Θεσσαλονίκη. Ὅποιοι ἀπετόλμησαν νά διαμαρτυρη-

θοῦν ἢ καί ἀπλῶς νά ἐρωτήσουν γιά τήν αἰτία πού ἀδειάζουν τά ἐργοστάσια, συλλαμβάνονται.

Στίς 13 Σεπτεμβρίου ὁ λαός τῆς Ναούσσης καλεῖται νά λάβῃ μέρος καί στό συλλαλητήριο τῆς νίκης. Κανένας δέν ἀποτολμᾷ νά μὴν πάρῃ μέρος σ' αὐτό. Οἱ ὀμιληταί εἶναι σκληροί στίς ἐκφράσεις τους. Ὅμιλοῦν γιά τοὺς ἀγῶνες πού διεξάγονται ἐναντίον τοῦ κατακτητῆ καί χωρίς νά τηρήσουν τά προσήματα ὑποστηρίζουν ὅτι ἐκείνους πού βρέθηκε στήν ἀνάγκη νά σκοτώσῃ ὁ ΕΛΑΣ ἦταν ὅλοι προδότες καί συνεργάτες τῶν Ναζί.

Οἱ χαροκαμένοι Ναουσσαῖοι ἀκοῦν νά ὑβρίζεται ἡ μνήμη τῶν ἀγαπημένων προσώπων, χωρίς ν' ἀποτολμοῦν νά διαμαρτυρηθοῦν. Μιά γριούλα πού τῆς ἔχουν κρεουργήσῃ τήν θυγατέρα καί τά δύο τῆς ἐγγονάκια, μέσα σ' ἓνα ξέσπασμα θρήνου πού θύμισε ἀρχαία τραγωδία ὑψώνει τά χέρια τῆς πρὸς τόν οὐρανὸ καί μέ φωνή πού ταράσσει τήν ἡρεμία τοῦ συλλαλητηρίου φωνάζει ὡς τήν διαπασῶν.

– Κατάρρα κι ἀνάθεμα στοὺς φονιάδες τῆς κόρης καί τῶν ἐγγονῶν μου. Κατάρρα γιά ὅσους ἔβαψαν τά χέρια τους μέ αἷμα ἀθῶων.

Δύο Ἐλασιτες καί μιὰ ομάδα πολιτοφυλάκων πού βρισκόντουσαν στό συλλαλητήριο ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἀρπάζουν κυριολεκτικὰ τήν σπαρασσομένη γριούλα. Τήν κτυποῦν βάνουσα καί τήν τοποθετοῦν σ' ἓνα κάρρο πού ἦταν σταθμευμένο ἐκεῖ. Ἀρχικά τήν μεταφέρουν στό ἀρχηγεῖο τῆς πολιτοφυλακῆς. Ἀπὸ ἐκεῖ καί πέραν χάνονται τά ἴχνη τῆς χωρίς μέχρι σήμερα νά μαθευτῆ ποιά τύχη τήν περίμενε.

Πρὶν τελειώσει τό συλλαλητήριο οἱ Ναουσσαῖοι καλοῦνται νά βρίσκονται τό ἀπόγευμα στήν πλατεῖα. Συμμορφῶνονται ὅλοι πρὸς τήν διαταγή καί τήν καθορισθεῖσα ὥρα παρίστανται ὑποχρεωτικά στήν κηδεῖα τοῦ Καπετάν Κολοκοτρῶνη. Σέ σχηματισμὸ κατὰ τετράδες οἱ Ναουσσαῖοι ὑφίστανται τό ψυχικὸ μαρτύριο νά παρακολουθήσουν τήν κηδεῖα τοῦ ἀνθρώπου πού τοὺς εἶχε τρομοκρατήσει. Στεφάνια ἀμέτρητα, προηγοῦνται τῆς νεκρικῆς πομπῆς. Τό ἄλογο τοῦ νεκροῦ καλυμμένο μέ μαῦρο πέπλο ἔπεται τοῦ τιμητικοῦ ἀποσπάσματος καί σέ συνέχεια τό φέρετρο πού εἶναι τυλιγμένο στή σημαία μέ τό σφυροδρέπανο κλείνουν τόν κύκλο τῆς κηδεῖας. Οἱ ὀμιληταί πού ἀποχαιρετοῦν τόν νεκρὸ γιά λογαριασμὸ τῶν ὀργανώσεων τοὺς δίδουν ὑπόσχεση «νά συνεχίσουν τόν ἀγῶνα τους καί νά πάρουν ἐκδίκηση γιά τό σκοτωμὸ του».

Τὸ μήνυμα τῆς ἐκδικήσεως δέν ἀργεῖ νά ρθῇ στή μαρτυρικὴ Νάουσα. Τὸ ἴδιο βράδυ ἐξαπολύεται ἓνα πρωτοφανές κύμα τρομοκρατίας. Ἐρευνώντας ἐκ νέου τά σπιτία τῶν μὴ κομμουνιστῶν ἀπάγονται ἑκατὸν εἴκοσι γυναῖκόπαιδα καί ὀδηγοῦνται εἰς τά τμήματα τῆς πολιτοφυλακῆς. Οἱ νέοι καλοῦνται νά ἐνταχθοῦν στὸν ΕΛΑΣ καί τὴν ΟΠΛΑ. Οἱ περισσότεροι ἐνδίδουν εἰς τὴν πίεση. Οἱ ἐλάχιστοι πού προβάλλουν ἀρνήση κακοποιοῦνται. Τὸ ἴδιο γίνεται καί μέ τίς γυναῖκες. Συντηρητικότερες στίς ἰδέες καί στό χαρακτήρα οἱ περισσότερες δηλώνουν ὅτι προτιμοῦν νά μείνουν στήν πόλη καί νά δουλέψουν γιά τόν ἀγῶνα. Μονάχα τρεῖς ἀπ' αὐτές προθυμοποιοῦνται νά ἐνταχθοῦν στίς ἀντάρτικες ὀμάδες.

Ἐπακολουθεῖ ἄγριος ξυλοδαρμὸς ὄσων ἀρνήθηκαν νά στρατευθοῦν.

Ἡ πολιτοφυλακὴ ἀρχίζει τὸ ἔργο τῶν ἐκτελέσεων

Στὸ τμήμα τῆς Πολιτοφυλακῆς μετέφεραν σὲ δύο ἡμέρες τὸν Ἐργάτη Δημήτριο Κορέα καὶ τὸν ἀγρότη Δημήτριο Στραβέλα. Τοὺς συνέλαβαν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κηδεῖας τοῦ Καπετάν Κολοκοτρώνη. Τοὺς κράτησαν δύο εικοσιτετράωρα στὸ Γυμνάσιο καὶ τοὺς μετέφεραν στὴν πολιτοφυλακὴ γιὰ ἀνάκριση. Στὴν ἀρχὴ καλοπιάσματα καὶ προτάσεις γιὰ νὰ ἐνταχθοῦν στὸν ΕΛΑΣ ἢ νὰ βοηθήσουν οἰκονομικὰ τὸν ἀγῶνα πού ἦταν ὑποχρεωμένο νὰ συνεχίσει τὸ Κόμμα.

Ὁ Κορέας ἀρνήθηκε νὰ ἐνταχθῆ στὸν ΕΛΑΣ γιατί ὅπως τοὺς εἶπε τὸ σπίτι του θὰ ἔμενε νησικὸ, ἀφοῦ κανεὶς ἄλλος ἐκτός ἀπ' αὐτὸν δὲν μποροῦσε νὰ δουλέψει.

Ὅσο γιὰ οἰκονομικὰ μὴν κάνετε συζήτηση συναγωνισταὶ τοὺς εἶπε: Ἐμένα ἢ ζωὴ μου εἶναι μεροδούλι-μεροφαῖ.

Ἀντιθέτως ὁ Στραβέλας δὲν ὑπῆρξε ἀρνητικὸς. Τοὺς παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσουν μιά ἐβδομάδα γιὰ νὰ ρυθμίσει ὠρισμένες ἐκκρεμότητες πού εἶχε καὶ τοὺς ὑπεσχέθη ὅτι σὲ ἐξῆ μέρη θὰ ἐρχόταν γιὰ νὰ καταταγῆ στὸν ΕΛΑΣ.

Δὲν ἱκανοποιήθηκαν οἱ πολιτοφύλακες καὶ ἄρχισαν νὰ ὑποβάλουν σὲ βασανιστήρια τοὺς δύο ἀθώους.

Ὑστερα βγάζοντας τοὺς δύο δαρμένους καὶ σὲ κατάσταση ἡμιαναισθησίας τοὺς ἔδεσαν χειροπόδαρα καὶ ἐπιβιβάζοντάς τους σ' ἓνα κάρρο ποῦ ἦταν ἔξω ἀπὸ τὴν Πολιτοφυλακὴ τοὺς ὀδήγησαν στὴν Παληομπούκαινα. Ἐκεῖ στὸ ἀνθρωποσφαγεῖο πού ἐπέπρωτο ἀργότερα νὰ ἐκτελεσθοῦν κατὰ τὸν ἀγριώτερο τρόπο ὀγδόντα Ναουσσαῖα καὶ πενήντα, χωροφύλακες καὶ στρατιῶται, τοὺς παρέλαβε ὁ «ἀρμόδιος» Καπετάνιος καὶ δύο νεαροὶ ποῦ φοροῦσαν πολιτικά.

Ἡ λέξις «τυραννία» δὲν ἀποδίδει ἐπαρκῶς τὰ ὅσα ὑπέστησαν οἱ δύο δεσμῶται. Τὸ μαρτύριό τους κράτησε ὥρες, ὡς ὅτου τοὺς λυτρῶσε ὁ θάνατος.

Μετὰ τὴν κηδεῖα τοῦ Κολοκοτρώνη ἀρχίζουν νέες συλλήψεις.

Πρῶτον περνοῦν ἀπὸ τὸ σπίτι του εἶναι ὁ Δημήτριος Γκούπτας, πού ἔχει τὴν ἀντιπροσωπεῖα τῶν Γεωργικῶν Ἐργασιῶν Σερρῶν γιὰ τὴν Νάουσσα καὶ τὴν περιοχὴ τῆς.

Ὁ ὑπέροχος αὐτός Ἕλληνας ἦταν ὁ πρῶτος Ναουσσαῖος πού ὑψωσε τὸ ἀπόγευμα πού ἀποχωροῦσαν οἱ Γερμανοὶ τὴν γαλανόλευκο.

Μὲ βιαιότητα καὶ βαναυσότητα τελικὰ τὸν ὀδηγοῦν εἰς τὴν Φυτιὰ. Τὸν παραδίδουν σὲ μιά ομάδα ἀνδρῶν πού φορεῖ πολιτικὴ περιβολὴ καὶ ἀρχίζει τὴν «ἀνάκρισή» του. Δηλαδή τὰ βασανιστήρια. Τὸν κατηγοροῦν ὅτι ὑπῆρξε σημερινὸ μέλος τοῦ ΠΑΟ.

Μετὰ πολλὰ μαρτύρια ἕνας ὀπλοφόρος ἀνασύρει τὸ πιστόλι του καὶ ρίχνει ὅλες τίς σφαῖρες στὸ πρόσωπο καὶ τὸ κεφάλι του.

Ἡ σειρά τοῦ φουρνάρη «κέκ»

Ἐκεῖ στήν ὁδὸ Βύρωνος εἶχε ἐγκατεστημένο τὸ ἀρτοποιεῖο τοῦ ὁ Ἰωάννης Χριστοφόρου. Ἐκτός ἀπὸ τὸ κοινὸ ψωμί παρασκεύαζε καὶ ἀρτίδια καὶ διάφορα μικρογλυκίσματα μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ «κέκ». Ἀπὸ τὴν παραγωγὴ τῶν τελευταίων οἱ Ναουσσαῖοι τὸν ἤξεραν περισσότερο ὡς «κέκ» παρά ὡς Χριστοφόρου. Λίγο μετὰ τὸ συλλαλητήριό πού ἐγίνε μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν ἡ Πολιτοφυλακὴ προέβη στήν σύλληψή του. Ἐκεῖ πού ἦταν στημένο τὸ ἄντρο τῆς, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τμήματος πολιτοφυλακῆς ἀφοῦ τὸν ἀνέκρινε γιὰ διάφορα ἄσχετα θέματα καὶ τὸν ἀνέφερε γιὰ τὸν ἀγῶνα πού ἐπρεπε νὰ συνεχισθῆ μέχρι τῆς τελικῆς νίκης, ζήτησε ἀπὸ τὸν Χριστόφορο νὰ ἐνισχύσῃ οἰκονομικὰ τὴν ΕΤΑ.

- Ὅσο ρευστὸ βρίσκεται στὰ χέρια μου ἐλάτε στὸ φούρνο νὰ σᾶς τὸ παραδώσω. Ἐάν μοῦ ζητούσατε πρὶν τρεῖς μέρης χρήματα εἶχα περισσότερα, ἀλλὰ τὰ ἔδωσα γιὰ νὰ μοῦ φέρουν ἀλεύρι καὶ ζάχαρι.

Τὸ κόμμα τοῦ ἀπήντησε ὁ ἀνακριτὴς δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ψίχουλα. Ὁ ἀγῶνας χρειάζεται ἄπλα πού μποροῦν νὰ ἀγορασθοῦν μονάχα μετὰ λίρες. Γιὰ σένα τοῦ εἶπε καθωρίσθηκε τὸ ποσὸν τῶν τριακοσίων λιρῶν. Εἶδοποίησε νὰ μᾶς τῆς φέρουν. Ἀλλοιῶς θὰ στείλουμε τὸ κεφάλι σου στήν οικογένειά σου.

Παρακάλεσε ἐκλαψε, ἰκέτευσε νὰ πιστέψουν ὅτι πέραν τῶν ὀλίγων κατοικιῶν χρημάτων δὲν διέθετε οὔτε μιὰ λίρα ἀλλὰ ὁ ἀρχηγὸς δὲν τὸν πίστεψε. Τὸν ἐκέλεσαν ἐπὶ τόπου.

Στὴν πολιτοφυλακὴ ἄμως συνεχίσθηκε τὸ ἄργιο τῶν ἐκτελέσεων. Δύο ἀκόμη ἐργάτριες, οἱ ἀδελφές Ἀθανασία καὶ Στεργιάννα Λουκοβίτη, δουλεύανε στὸ ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρᾶ καὶ κατοικοῦσαν σὲ ἓνα χαμόσπιτο τῆς περιοχῆς τοῦ Τσαρμπακιοῦ. Ἡ μεγαλύτερη 22 ἐτῶν καὶ ἡ ἄλλη 19 ἀμιλλῶντο σὲ ὁμορφιά καὶ σὲ προκοπή. Εἶχαν ἔρθῃ ἀπὸ χωριὸ τῆς περιοχῆς ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰ νὰ ἀποϊρύγουν τῆς περιπέτειες καὶ τῆς στέρησις τῆς κατοχῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ γιὰ νὰ βρισκονται κοντὰ σὲ συγγενεῖς τους πού μένοντας στήν Νάουσσα ὑπελόγιζαν ὅτι μποροῦσαν νὰ τῆς βοηθήσουν ἐάν παρίστατο ἀνάγκη.

Τὴν 13ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1944 καὶ πρὶν τελειώσῃ τὸ συλλαλητήριό πού εἶχε ὀργανώσῃ τὸ ΕΑΜ τὸ Κ.Κ.Ε. καὶ ἡ ΟΚΝΕ, τρεῖς πολιτοφύλακες τῆς πῆραν μέσα ἀπὸ τὸ συγκεντρωμένο πλῆθος πού εἶχε κληθεῖ γιὰ νὰ γιορτάσῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πόλεως ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς κατακτητῆς.

Ἀρχικῶς τῆς ὁδήγησαν στὸν ἄντρο τῆς Πολιτοφυλακῆς καὶ τῆς ἐκλείσαν σὲ ἓνα δωμάτιό της πού ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ σάν προσωρινὴ φυλακὴ.

Ἀφοῦ τελείωσε τὸ συλλαλητήριό, στὸ Κέντρο Πολιτοφυλακῆς ἐφῆραν καὶ ἄλλους Ναουσσαῖους κρατουμένους, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν ἐργάται καὶ ἐργάτριαι τῶν Βιομηχανιῶν. Θὰ ἦταν περίπου μεσάνυκτα ὅταν ἓνας πολιτοφύλακας ἀνοιξε τὴν πόρτα τῆς φυλακῆς καὶ κάλεσε τὴν

δεκαεννέαχρονη Στεργιάννα για να τον ακολουθήσει. Τήν πήγε στο διπλανό δωμάτιο που ήταν και η έδρα του Ἀρχηγού. Ἀφοῦ τήν κακοποίησε ὁ ἴδιος κάλεσε καὶ ἄλλους τρεῖς πολιτοφύλακες πού ἐπανελάβαν τόν δικό του ἄθλο. Κουρέλι πραγματικό τήν ἐσπρωξαν στήν γωνιά τοῦ Γραφείου καὶ εὐθύς ἀμέσως ἔφεραν σέ αὐτό τήν ἀδελφή της. Καὶ αὐτὴ ὑπέστη τήν ἴδια τύχη. Μάταια ἀγωνίσθηκαν γιὰ νὰ πείσουν τοὺς δημίους των νὰ τίς χαρίσουν τήν ζωὴ. Δυὸ τρία χαστούκια ἔδωσαν στήν κάθε μιά ἀπὸ τίς κοπέλες καὶ ὕστερα τίς παρέδωσαν σέ τετραμελῆ ὁμάδα πολιτοφυλάκων νὰ τίς ὀδηγήσει γιὰ τελικὴ ἀνάκριση. Προχώρησαν πρὸς τήν Ἁγία Τριάδα καὶ ὕστερα πήραν τὸ δρόμο πού βγάζει στὰ χωράφια. Σάν νὰ ἐκινουῖντο βάσει σχεδίου οἱ πολιτοφύλακες ἄρχισαν νὰ τίς κτυποῦν μὲ τὰ μαχαίρια τους. Κατατρύπησαν τὰ κορμιά τους καὶ ἀποκαομμένοι πιά ἀπὸ τήν κούραση στήν ὁποῖαν εἶχαν ὑποβληθῆ, ἐπυροβόλησαν τὰ θύματά τους στὰ κεφάλια τους.

Ἡ ἐπέτειος τῆς Ρωσικῆς Ὀκτωβριανῆς Ἐπανάστασεως τιμᾶται ἀπὸ τὸν ΕΛΑΣ

Μετὰ τήν εἴσοδο τῶν ἀνταρτῶν κατὰ τὸ 1944 καθημερινὰ ἡ Νάουσσα βρισκότανε σέ συναγερμό. Συλλαλητήρια καὶ συγκεντρώσεις γίνοντουσαν γιὰ τοῦ ψύλλου πῆδημα καὶ ἡ μία διαδήλωση διαδέχονταν τήν ἄλλη. Σ' αὐτὲς ἐπικρατοῦσαν τὰ πιὸ ἀπειλητικὰ συνθήματα.

- Φωτιά καὶ Τσεκούρι - κρεμάλα.
- Θάνατο στὴ μαύρη ἀντίδραση.

Ἀλλοίμονο σέ ἐκείνους πού δὲν ἔπαιρναν μέρος στὶς συγκεντρώσεις καὶ τὰ συλλαλητήρια. Τὸ βράδυ ἡ ΟΠΛΑ ἀνελάμβανε νὰ τοὺς στείλει στὴν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα, πού σήμαινε ἐκτέλεση. Καὶ ἐνῶ ἀγνοήθηκε ἡ ἱστορικὴ Ἐπέτειος τοῦ ΟΧΙ ὁ κομμουνισμὸς ἔσπευδε νὰ ἐορτάσει μιά ἐπέτειο πού δούλωσε τοὺς λαοὺς ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Στὶς 8 Νοεμβρίου μὲ τοὺς τηλεβόες οἱ Ἐπονίτες καλοῦσαν τόν λαὸ νὰ παρευρεθῆ στοῦ Γυμναστήριο προκειμένου νὰ ἐορτάσει τήν ἐπέτειο τῆς Ρωσικῆς Ἐπανάστασεως. Καὶ σάν νὰ μὴν ἔφθανε αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ πρόσκληση, ὁ ἐφεδρικός ΕΛΑΣ γυρνοῦσε ἀπὸ σπίτι σέ σπίτι, τονίζοντας τήν ἀνάγκη νὰ πάρουν μέρος ὅλοι οἱ Ναουσσαῖοι στήν ἐκδήλωση αὐτὴ πού θὰ φανέρωνε καὶ τήν εὐγνωμοσύνη τοῦ λαοῦ, γιὰ τήν μεγάλη μάννα τοῦ λαοῦ, στήν ὁποῖα ὅπως ἔλεγαν ὀφείλετο ἡ παγκόσμιος λευτεριά.

Σέ κάθε ὁδὸ ὀρίσθηκαν καὶ ὑπεύθυνοι κινητοποιήσεως γιὰ νὰ ἐλέγξουν τήν πιστὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἀποφάσεως τῆς τοπικῆς ὀργανώσεως γιὰ τήν καθολικὴ συμμετοχὴ στήν συγκέντρωση.

Στὶς ἑννέα ἀκριβῶς τὸ Γυμναστήριο ἔμοιαζε μὲ ἀνθρωποθάλασσα. Ὅχι μονάχα τὰ μωρά, ἀλλὰ καὶ οἱ γάτες ἀκόμα τῆς πόλεως ἔδωσαν τὸ παρόν. Μιά σειρά ἀπὸ δεκαεπτὰ ὀμιλητὲς καταταράννησαν τοὺς συγκεντρωμένους ἐπὶ ἑννέα ὥρες. Ὅλοι οἱ ρήτορες μὲ στολὲς ἀξιωματικῶν καὶ μὲ πολιτικά δὲν ἀναφέρθηκαν ἀπλῶς στήν σημασία τῆς Ρωσικῆς Ἐπανα-

στάσεως, αλλά τόνισαν την ανάγκη να ξεσηκωθεί ολόκληρος ο λαός για να γκρεμίσει τα κάστρα του αστικού καθεστώτος επιβάλλοντας την δικτατορία του προλεταριάτου.

Μετά την παρέλαση των συντεταγμένων δυνάμεων του ΕΛΑΣ έπηκολούθησε ή επίδεικτική εμφάνιση της ΟΠΛΑ, της ΕΠΟΝ, του έφεδρικού ΕΛΑΣ και των Έργατικών Σωματείων, με επικεφαλής τις σημαίες με τα σφυροδρέπανα.

Όταν τό πανηγύρι αυτό τελείωσε άρχισαν καινούργιες συλλήψεις. Αύτή τή φορά ή κατηγορία πού άπηγγέλλετο έναντίον των Ναουσσαίων ήταν ή ψυχρή στάσις πού επέδειξαν κατά την έκδήλωση. Θανατικές ποινές δέν επέβαλαν σε κανέναν αλλά ύποχρεώθηκαν οί αντιδραστικοί να εισφέρουν στην ΕΤΑ χρηματικά ποσά σαν ποινή για την στάση πού τήρησαν.

Για τους νέους πού έδειξαν άδιαφορία και δέν έξεδήλωναν τον άπαραίτητο ένθουσιασμό κατά την διάρκεια της συγκεντρώσεως έφηρμόσθη τό μέτρο της ύποχρεωτικής έντάξεως των στον ΕΛΑΣ προκειμένου να άποκτήσουν άγωνιστική συνείδηση.

Με τον τρόπο αυτό προέβησαν στην στρατολογία 70 νέων και 50 περίπου νεανίδων, ένισχύοντας έτσι τον στρατό της «ήρωϊκής» Έθνικης αντίστασης. Οί περισσότεροι από τους βιαίως στρατολογηθέντες έσπευσαν στην πρώτη εύκαιρία να άποκτήσουν την έλευθερία τους, έγκαταλείψαντες τις μονάδες πού τους είχαν έντάξη μετά την Βάρκιζα κυρίως. Δέν υπήρξαν όμως όλιγοι πού παρέμειναν στα τμήματα των συμμοριτών για να βρούν τό θάνατο στις μάχες πού έπηκολούθησαν στο Γράμμο και τό Βίτσι ή να βρίσκονται και σήμερα άκόμη στην Άλβανία, την Τσεχοσλοβακία και την Ρωσία.

Η συμφωνία της Βάρκιζας και ή άποχώρησις του ΕΛΑΣ

Είς τις 12 Φεβρουαρίου του 1945 εις την έπαυλη Κανελλοπούλου της Βάρκιζας ύπεγράφη συμφωνία μεταξύ έκπροσώπων της Έλληνικης Κυβερνήσεως, των Έλασιτών και του Στρατηγού Σκόμπυ, βάσει της όποιας έπαυε ο πόλεμος και οί συμμοριται ύπεχρεοϋντο να καταθέσουν τα όπλα. Με τή συμφωνία αύτή ή ήγεσία του ΕΛΑΣ και του Κ.Κ.Ε. έξησφάλιζε άτιμωρησία υπό μορφήν άμνηστειάς όλων των έγκλημάτων και των προδοσιών πού είχαν διαπράξη εις βάρος της Ελλάδος και του λαού μας.

Υπήρξαν έλάχιστοι καπεταναίοι και σφαγεϊς όπως ο Βελουχιώτης πού δέν είχαν συμφωνήση με την συμφωνία αύτή την όποία χαρακτήριζαν σαν προδοσία του άγώνος και των Έλασιτών.

Βάσει αύτης της συμφωνίας τό πρωϊ της 12ης προς την 13ην Φεβρουαρίου 1945 άρχίζει ή όμαδική άποχώρησις των τμημάτων του ΕΛΑΣ από την πόλη της Ναούσης. Συντεταγμένες όμάδες έπιβιβάζονται άυτοκινήτων και κάρρων και κατευθύνονται προς τον σιδηροδρομικόν σταθμό. Άλλες όμάδες Έλασιτών σε σχηματισμό πεντάδων παίρνει τό

δρόμο πρὸς τὸ βουνό. Στὶς δέκα περίπου τὸ πρῶτῃ τμήματα τῆς πολιτοφυλακῆς καὶ πολίτες τῆς ΕΤΑ ἀνοίγουν τὶς ἀποθήκες τῶν ἐργοστασίων καὶ φορτώνουν στὰ καμιόνια τους ὅ,τι βρίσκουν. Τὸ ἴδιο κάνουν καὶ στὰ σπίτια τῶν ἀντιδραστικῶν. Στὸ ἔργο τους αὐτὸ τοὺς κατευθύνουν τοπικὰ στελέχη τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ τῆς ΕΠΟΝ. Ἡ λεηλασία ὀλοκληρῶνεται ὡς τὶς δύο τὸ μεσημέρι. Ὅλα τὰ κλεμμένα φορτώνονται σὲ κάθε λογιῆς μεταφορικό μέσο. Αὐτοκίνητα, κάρρα, ὑποζύγια γέρνουν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν φορτίων. Τὰ ὑφάσματα καὶ τὶς κουβέρτες τὰ τοποθετοῦν στὰ αὐτοκίνητα, ἐνῶ τὰ νήματα προτιμοῦν νὰ τὰ φορτώσουν στὰ κάρρα. Στὰ ὑποζύγια φορτώνουν τὶς λεηλατηθεῖσες περιουσίες τῶν Ναουσσαίων. Πολλὰ τρόφιμα πού ἔχουν πάρει ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τὰ καταστήματα τὰ φορτώνουν σὲ ἡμίονους καὶ τὰ ὀδηγοῦν πρὸς τὰ ὑψώματα τοῦ Βερμίου. Ὅπως ἐξακριβώσαν οἱ Ναουσσαῖοι τὰ ὑφάσματα τὰ μετέφεραν εἰς τὴν Θεσσαλονίκη, ἐνῶ τὰ νήματα τὰ ἔκρυψαν σὲ χωριά τῆς περιοχῆς Καμπανίας. Στὸ Γιδά, στὸ Πλατὺ καὶ οὐ ἄλλα καμποχώρια τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἔχουν ἔτοιμες ἀποθήκες ὅπου τοποθετοῦν τὸ πολύτιμο ἐμπόρευμά τους. Τὸ ἴδιο κάμουν καὶ μὲ τὰ νοικοκυριά τῶν Ναουσσαίων.

Ὅταν τὸ ἀπόγευμα ἡ Πολιτοφυλακὴ ἐγκατέλειπε τὴν πόλη τὴν ἀκολούθησαν ἀρκετοὶ πολῖται πού σάν ἐνεργὰ μέλη τοῦ Κ.Κ.Ε. εἶχαν βοηθήσει ἐντονα καὶ ἀπροσχημάτιστα τὸ ἔργο τῶν συλλήψεων καὶ τῶν ἐξαφανίσεων τῶν ἀντιπάλων τους. Γιά καλὸ καὶ γιά κακὸ οἱ πολιτοφύλακες πῆραν μαζί τους ὀμήρους καὶ καμμιὰ δεκαριά νέους ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Εἰσέρχονται τὰ στρατεύματα τῆς Ἐθνοφυλακῆς στὴ μαρτυρικὴ Νάουσσα

Ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς 13ης Φεβρουαρίου καὶ λίγο πρὶν νυκτώσῃ ἔμπαινε στὴν πόλη μιὰ διμοῖρια τῆς Ἐθνοφυλακῆς μὲ πλήρη ὀγιλισμὸ.

Τὸ τσουχτερό κρῦο πού κυριαρχοῦσε ἀπὸ τὸ πρῶτῃ δὲν ἐπέδρασε οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον στοὺς Ἐθνοφύλακες πού βᾶδιζαν μὲ ψηλά τὸ μέτωπο. Ἀφοῦ τὸ τμήμα στάθμευσε γιά λίγο στὸ Νοσοκομεῖο προχώρησε πρὸς τὴν πόλη.

Οἱ Ναουσσαῖοι βγῆκαν ἀπὸ τὰ σπίτια τους καὶ χειροκρότησαν τὰ Ἐλληνόπουλα πού ἤρχοντο σάν πραγματικοὶ ἀπελευθερωταὶ γιά ν' ἀπαλλάξουν τὸν τόπο ἀπὸ τοὺς σφαγεῖς καὶ τοὺς λεηλάτας. Ναουσσαῖες ἔριχναν λουλούδια στοὺς φαντάρους μας ἐνῶ οἱ χαροκαμένες μητέρες καὶ ἀδελφές τῶν σκοτωμένων ἔσπευδαν νὰ φιλήσουν τὰ Ἐλληνόπουλα τῆς Ἐθνοφυλακῆς.

Τὸ πρῶτῃ τῆς ἐπομένης ἔφθασαν στὴ Νάουσσα καὶ πέντε χωροφύλακες ἔχοντας μαζί τους ἕναν ἐνωματάρχη καὶ ἕναν ἀνθυπομοῖραρχο.

Ἀίσθημα οἰγουριάς καὶ ἀσφαλείας ἄρχισε νὰ κυριαρχεῖ ἀνάμεσα στοὺς κατοίκους, μιὰ πού τὸ Κράτος σημείωνε τὴν παρουσία του.

Ὡς τόσο ἐργάται πού δούλευαν στὰ ἐργοστάσια πού ἦταν στὴν ἐπάνω πόλη, ἔφεραν συγκεκριμένες πληροφορίες, ὅτι ἐνοπλοὶ Ἐλασίται

τριγυρνούσαν μεταξύ Θεολόγου και Προφήτου Ἡλία. Οἱ ἴδιοι ἐργάται ὑπεγράμμιζαν ὅτι οἱ Ἑλασίτες δέν ἔπαιρναν προφυλάξεις γιά νά καλύψουν τήν παρουσία τους. Οἱ πιά προκλητικοί ἀπ' αὐτούς δέν δισταζαν νά τονίσουν ὅτι μέ τή Βάρκιζα ὁ ἀγώνας δέν τελείωσε. Ἀντίθετα ὑπεστήριζαν ὅτι μόλις τώρα ἀρχίζει ὁ ἀποφασιστικός ἀγών γιά τή Δημοκρατία καί τή λευτεριά.

Ὅπως ἦταν φυσικό, οἱ πληροφορίες αὐτές ἔφθασαν εἰς τοὺς ὑπευθύνους τῆς Ἐθνοφυλακῆς καί τῆς Χωροφυλακῆς. Ἀφοῦ ἀντήλλαξαν σκέψεις ἐπικοινωνήσαν μέ τή Βέροια καί ἐζήτησαν ὁδηγίες. Ὅπως οἱ ἴδιοι ἀνεκοίνωσαν σέ ὀλιγομελῆ ἐπιτροπή Ναουσαίων πού τοὺς ἐπεσκέφθη ἐκδηλώνοντας τοὺς φόβους τους γιά ἐνδεχομένη νέα ἐγκληματική δραστηριότητα τοῦ ΕΛΑΣ, οἱ ἀξιωματικοί τῆς Ἐθνοφυλακῆς καί τῆς Χωροφυλακῆς ἔσπευσαν νά τονίσουν ὅτι δέν θά ἔπρεπε νά ἔχουν καμμία ἀνησυχία.

- Ὁ ΕΛΑΣ ἐτόνισαν θά σεβασθῆ τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας. Ἀλλά κι ἂν θελήσῃ νά κάμῃ καμμία τρέλλα χτυπώντας τή Νάουσσα, ἐμεῖς θά τήν ὑπερασπίσουμε μέ ὅλες τίς δυνάμεις. Ἀκόμη διαβεβαίωσαν στήν ἐπιτροπή ὅτι ὦρα σέ ὦρα ἀναμένονται νέαι δυνάμεις τῆς Ἐθνοφυλακῆς καί τῆς Χωροφυλακῆς, πράγμα πού θά ἐνισχύσῃ τήν ἀμυνα τῆς πόλεως καί θά συντελέσῃ στήν καλύτερη ἀστυνόμευση τῆς περιοχῆς.

Αἱ διαβεβαιώσεις αὐτές συνετέλεσαν νά ἡρεμήσουν ψυχικά οἱ Ναουσαῖοι πού ζοῦσαν ἀκόμη μέ τόν ἐφιάλτη τῶν ἐγκλημάτων πού εἶχαν στοιχίσει τή ζωῆ σέ ἑκατοντάδες ἀθώους.

Ἐγκώδης κομμουνιστική συγκέντρωσις ἀποτελεῖ τό προμήνυμα νέας ἐγκληματικῆς δράσεως

Ἐνῶ ὁμως οἱ ὑπεύθυνοι παρεῖχον αὐτές τίς διαβεβαιώσεις οἱ κομμουνισταί ἔσπευδαν νά δραστηριοποιηθοῦν. Πρὶν ἀκόμη στεγνώσῃ ἡ μελάνη μέ τήν ὁποία ἔθεταν τίς ὑπογραφές τους στή Βάρκιζα καί συγκεκριμένα στίς 17 Φεβρουαρίου, τό ἀπόγευμα, νέοι κομμουνιστές μέ τηλεβόες καλοῦσαν τοὺς ἐργάτες καί τό λαό τῆς Ναούσσης νά συγκεντρωθοῦν εἰς τό Ἐργατικό Κέντρο. Ἐκεῖ θά τοὺς μιλοῦσε ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Κ. Βουτυράς, ἀντιπρόσωποι τῆς ΓΣΕΕ καί ἄλλοι κορυφαῖοι κομμουνισταί.

Ἡ συγκέντρωσις ἦταν τόσο μεγάλη σέ ὄγκο πού ξεπερνοῦσε καί αὐτό τό συλλαλητήριο πού εἶχε γίνῃ μετά τήν ἀποχώρησι τῶν Γερμανῶν.

Οἱ δύο ρήτορες πού ἐκπροσωποῦσαν τίς ἐργατικές ὀργανώσεις χωρὶς νά κρατήσουν προσχήματα, μίλησαν μέ σκληρότητα, ἐμπάθεια καί φρόντισαν νά φανατίσουν τοὺς συγκεντρωμένους.

Σκοπὸς μας εἶναι ἡ μαζικοποίησις τῶν συνδικάτων, ἡ ἐνότητα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καί ἡ ὑπεράσπισις τῶν δικαιωμάτων πού οἱ ἄνθρωποι τοῦ μόχθου κατάκτησαν μέ τόν ἀγώνα τους. Ἰδιαιτέρα ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ΓΣΕΕ ὑπεγράμμισε ὅτι τό ΚΚΕ πού ἐκπροσωπεῖ τή μεγάλη μάζα τῶν δουλεutaδων θέτει γιά βασικούς του στόχους, τήν προστασία τῶν νέων

ἐργατῶν, τὴν ἴση μεταχείριση καὶ ἀμοιβὴ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ γενικὰ τὸν σεβασμὸ τοῦ ἀνθρώπινου μόχθου. Χωρὶς νὰ συμβῆ κανένα παρατράγουδο, ἡ συγκέντρωσις ἐνέκρινε καὶ ἓνα ψήφισμα. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συγκεντρωμένους ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν ὕμνο τῆς Γῆς Διεθνούς. Ἐνῶ ὁμάδες νέων πού εἶχαν ὑπηρετήσει εἰς τὸν ΕΛΑΣ καὶ τὴν Πολιτοφυλακὴν, μὲ ὑψωμένους τὶς γροθιές καὶ τραγουδώντας ἀντάρτικα ἄσματα, ἔλεγαν ὅτι ὁ ΕΛΑΣ σὲ καμμιά περίπτωση δὲν θὰ ἀφήσῃ τὰ ὄργανα τῆς φασιστικῆς δεξιᾶς νὰ βάλλουν φραγμὸ στό δρόμο γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

Ἄν καὶ ἡ ἐκδήλωση αὐτὴ ἔρχονταν νὰ δημιουργήσῃ νέα σύννεφα στὴ ζωὴ τῆς Ναούσσης, οἱ πολῖτες ἔχοντας ὑπ' ἄψιν τοὺς ὄτι ὁ Στρατός καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ἀγρυπνοῦσαν, διεσκέδασαν τὶς ἀνησυχίες τοὺς καὶ ἐπεδόθησαν στὴν προσπάθεια τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως. Ρίχθηκαν στὴ μάχη τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς οἰκονομίας τοὺς, οἱ ἔμποροι παρήγγειλαν ἔμπορεύματα γιὰ νὰ γεμίσουν τὰ ἀδειανὰ τοὺς καταστήματα, καὶ οἱ περισσότεροὶ ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν στὰ κτήματά τοὺς ἢ καὶ νὰ κλαδέψουν πολλὰ ἀπὸ τὰ δένδρα τοὺς.

Στὰ καφενεῖα ἄρχισαν νὰ μαζεύονται κυρίως οἱ ἐργαζόμενοι πού ὅπως ἦταν φυσικὸ σχολίαζαν τοὺς λόγους τῆς ὁμιλίας τῶν συγκεντρώσεων, γιὰ τὰ ἐργατικά δίκαια καὶ γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀνθρώπων τοῦ μόχθου. Ἐλα ὅμως πού σὲ λίγες ἡμέρες τὰ γεγονότα πού ἐπηκολούθησαν ἤλθαν γιὰ νὰ διαλύσουν τὶς διακηρύξεις τοῦ ΚΚΕ καὶ νὰ δώσουν τὴ θέση τοὺς στὴν ὠμὴ καὶ σκληρὴ πραγματικότητα.

Ἡ ΟΠΛΑ ξανακτυπάει μὲ θύματα ταπεινούς ἐργάτας

Ἡ ΟΠΛΑ παρὰ τὰ ἄσα εἰπώθηκαν στὴν συγκέντρωση τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου ξανακτυποῦσε, δικαιώνοντας ἐκείνους τοὺς Ναουσσαίους πού χαρακτήρισαν τὰ λόγια τῶν ὁμιλητῶν σάν μιά καινούργια παγίδα πού ἐστήνετο στό λαό.

Τὸ πρῶτο αἶμα τῶν ἐργατῶν μετὰ τὴν Βάρκιζα ἔρρευσε πολὺ νωρὶς στὴ Νάουσσα. Ὁ ἀδίστακτος μηχανισμὸς χτυποῦσε ἀνανδρα δύο ἀθῶα πλάσματα γιὰ τὰ ὁποῖα, οἱ θεωρητικοὶ τοῦ κομμουνισμοῦ διεκήρυτταν πάντοτε ὅτι ἀποτελοῦσαν ἀντικείμενο τοῦ ξεχωριστοῦ του ἐνδιαφέροντος. Αὐτὴν τὴν διακήρυξη ὅτι ὁ κομμουνισμὸς ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τοῦ μόχθου καὶ τῆς δουλειᾶς, καὶ ἅτι τὸ κίνημά του ἀποβλέπει καὶ στὴν ἰσότητα οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν δικαιωμάτων ἀπέναντι στοὺς ἄνδρες καὶ τὶς γυναῖκες, τὴν ἐφήρμοσε στὴν πράξη τὸ ἀπόγευμα τῆς 18ης Φεβρουαρίου τοῦ 1945. Εἶχαν σχολάσει οἱ ἀδελφές Καρεκλάνου, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἡ Χαρίκλεια πού δούλευαν στό ἐργοστάσιο τῆς ΕΣΤΙΑ. Ἀνηφορίζοντας γιὰ τὸ σπιτικό τοὺς πού ἦταν στὴν ἄνω πόλη, ψώνισαν λίγα μικροπράγματα. Ψωμί, ἔληές καὶ φασόλια γιὰ νὰ μαγειρέψουν τὴν ἄλλη μέρα. Εἶχαν φθάσει κοντὰ στό Σχολεῖο, ἄταν τρεῖς νεαροὶ τὶς ἐσταμάτησαν. Δείχνοντας τὰ αὐτόματά τοὺς πού τὰ εἶχαν κρυμμένα κάτω

από τὰ παλτά τους, τίς διέταξαν νά τούς ἀκολουθήσουν. «Θά πάμε για μιὰ μικρή ἀνάκριση καί ἐμεῖς θά σᾶς ξαναφέρουμε στά σπίτια σας».

Ἡ Ἀφροδίτη θέλησε νά ζητήσει βοήθεια, ἀλλά ὁ ἕνας Ἐλασίτης ἔσπευσε νά τῆς φράξη τό στόμα της.

– Ἄν ἀγαπάτε τή ζωή σας, προχωράτε χωρίς νά βγάλετε τσιμουδιά.

Τρέμοντας οἱ δύο ἀδελφές ἀκολούθησαν τούς ἀπαγωγεῖς τους. Ὄταν βγήκαν ἀπό τήν πόλη καί πῆραν τό δρόμο πρὸς τοῦ Προφήτη Ἡλία, ἡ συνοδεία σταμάτησε γιά λίγα λεπτά τῆς ὥρας. Ἐνα σφύριγμα τοῦ Ἐλασίτη εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά φανοῦν σχεδόν ἀμέσως πέντε ἔνοπλοι πού στά δίκochά τους εἶχαν τὰ σήματα τοῦ ΕΛΑΣ. Οἱ καινουριοφερμένοι παρέλαβαν τίς δύο ἀδελφές καί συνέχισαν τό δρόμο πρὸς τό βουνό. Τό τσουχτερό κρῦο ὑπεχρέωσε τῆ συνοδεία νά ἐπιταχύνῃ τό βῆμα της.

Περάσαν τόν Προφήτη Ἡλία καί δέν ἔλεγαν νά σταματήσουν. Ὑστερα ἀπό πορεία μιᾶς ὥρας περίπου ἡ συντροφιά σταμάτησε ἐκ νέου καί οἱ δύο Ἐλασίτες παρέλαβαν τήν Ἀφροδίτη γιά νά τήν ὀδηγήσουν ἄπως εἶπαν στόν ἀνακριτή. Σέ μιὰ κοντινὴ χαράδρα ὁ Καπετάνιος μέ ἕναν ἀκόμη Ἐλασίτη ὑπεχρέωσαν τήν κρατουμένη νά καθῆσθαι στή βρεγμένη γῆ.

– Θά μᾶς τὰ πῆς ὅλα ἐάν θέλῃς νά ζήσης, τήν εἶπε ὁ αἰμοβόρος Καπετάνιος.

Σέ δῆλωση τῆς κοπέλας ὅτι τί μπορούσε νά ξερῇ γιά ὅσα τήν ρῶτησαν ὁ Ἐλασίτης ἄρχισε νά τήν δέρνη. Ἀμέσως ἕνας δεῦτερος, ὁ Καπετάνιος πού δέν μνημονεύουμε τό ὄνομά του γιά νά μὴ προκαλέσουμε αἰσθήματα προσωπικοῦ μίσους, τήν ἄρπαξε ἀπό τὰ μαλλιά βίασε τήν ἄτυχη Ἑλληνοπούλα κατ' ἐπανάληψιν. Ἀφοῦ τέλειωσε τό ἔργο τοῦ βιασμοῦ κάλεσε τόν Ἐλασίτη νά προχωρήσῃ καί αὐτός στό ἔργο του. Ἐκλαιγε γοερά ἡ Καρεκλάνου καί ἄμως ὁ νεαρός ὄπλοφόρος ἀντὶ νά συγκινηθῆ ἄρχισε νά δέρνη τό θῦμα του.

Ὁ ἄνανδρος «Ἀρχηγός» σπεύδοντας νά βοηθήσῃ τόν ὑποτακτικό του κτύπησε μέ τό μαχαίρι του τό θῦμα. Τό ἴδιο ἔκαμε καί ὁ Ἐλασίτης. Ὄταν βεβαιώθηκαν ὅτι ἡ Ἀφροδίτη ἦταν πιά νεκρή, μέ τό ἴδιο συνηματικό σφύριγμα εἰδοποίησαν τούς τρεῖς ἄλλους παλληκαράδες πού εἶχαν ὑποφρούρηση τήν Χαρίκλεια.

Ὄταν ἡ δύστυχη Ἑλληνίδα ἀντίκρουσε τό παραμορφωμένο πτώμα τῆς ἀδελφῆς της ἄρχισε νά ἐκλιπαρῆ τούς δημίους της νά ἄρκεσθοῦν στό ἔγκλημα πού διέπραξαν καί νά μὴν θελήσουν νά ἀφαιρέσουν καί τή δική της ζωή.

Ἐνῶ στό πρόσωπο τοῦ Καπετάνιου διεγράφη ἕνα διαβολικό χαμόγελο οἱ Ἐλασίτες ἄρχισαν νά γυμνῶνουν τήν κρατουμένη. Τρέμοντας ἀπό τό κρῦο πού ἐπικρατοῦσε ἀλλά καί ἀπό τό φόβο γιά τήν τύχη πού τήν περιμένε, ἐπανέλαβε τίς ἰκεσίες της. Αὐτή τῆ φορά ἀπευθύνθη πρὸς τούς νέους Ἐλασίτες, πιστεύοντας ὅτι αὐτοὶ ἔχοντας μικρὴ ἡλικία δέν θά εἶχαν τὰ ἴδια θηριώδη ἔνστικτα μέ τόν Καπετάνιο τους.

– Εἰσθε νέα παιδιά τούς εἶπε καί ἀσφαλῶς θά ἔχετε ἀδελφές. Σᾶς ἐξορκίζω σ' αὐτές νά μὴν μέ σκοτώσετε. Ἐγὼ εἶμαι μιὰ πτωχὴ ἐργάτρια. Δέν ἔχω πειράξει κανέναν. Δέν ἔχω ἐχθρούς. Ἀφήστε μου νά ζήσω γιὰτι ἀγαπῶ τή ζωή.

Τώρα γελοῦσαν καὶ οἱ πέντε Ἐλασίτες. Τούς φάνηκε ἀσφαλῶς παράξενο τὸ γεγονός ὅτι ἡ Χαρίκλεια ἐπικαλουμένη τὶς ἀδελφές τους ζητοῦσε νὰ τοὺς ξεφύγῃ. Ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλο ἐπανελάβαν τὸ ὄργιο πού γνῶρισε ἡ ἀδελφή της καὶ τελευταῖος ὁ πιό κτηνώδης « Ἀρχηγός » ἀρπάζοντας τὴν κοπέλα ἀπὸ τὰ μαλλιά της, ἄρχισε νὰ τὴν πλήττῃ μὲ τὸ μαχαίρι του. Τὴν κτυποῦσε σάν μανιακός. Κάθε μαχαιριά πού ἔδινε στὴν Ἑλληνοπούλα τὴν συνῶδευαν ἀκατανόμαστες βρισιές. Ὅταν πιά κουράσθηκε νὰ τὴν κτυπά ἔκοψε τὴν καρωτίδα της. Ἡ νεκρὴ κυλίσθηκε στὴν ἴδια χαράδρα, στὸ ἴδιο ἀκριβῶς σημεῖο πού βρισκότανε τὸ πτώμα τῆς ἀδελφῆς της.

Σάν νὰ μὴν εἶχε συμβῆ τίποτε, οἱ Ἐλασίτες ἀφῆσαν ἐκεῖ τὰ πτώματα τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ πῆραν τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Ὅταν ἐφθασαν στὸν Προφήτη Ἥλια, ἐπλυναν τὰ μαχαίρια τους καὶ τὰ ματωμένα χέρια τους καὶ χωρίσθηκαν σὲ δύο ὁμάδες.

Στὴ χαράδρα τοῦ Προφήτου Ἥλια ἐμείναν δύο ἡμέρες τὰ πτώματα τῶν ἀτυχῶν ἀδελφῶν. Στὸ ἐργοστάσιο δὲν ἀνησύχσαν καὶ τὴν ἀπουσία τους τὴν ἀπέδωσαν σὲ ἐνδεχόμενη ἀρρώστια κάποιας ἀπ' αὐτές. Τὴν πέμπτη ἡμέρα χωρικοὶ πού πῆγαν νὰ ραντίσουν τὰ φρουτόδενδρά τους, ἐντυπωσιάσθηκαν ἀπὸ τὰ τσακάλια πού τριγυροῦσαν πάνω ἀπὸ τὴν χαράδρα. Σάν νὰ προαισθανόντουσαν ὅτι ἐκεῖ θὰ ὑπῆρχε κάποιος σκοτωμένο ζῶο, πῆγαν γιὰ νὰ τὸ σκεπάσουν, ὥστε ἡ ἀποσύνθεσή του νὰ μὴν ἐπηρεάσῃ τὴν ἀτμόσφαιρα. Ἐντρομοὶ ἀντίκρυσαν τὶς δύο σκοτωμένες ἀδελφές. Ἡ μία ὀλόγυμνη καὶ ἡ ἄλλη σκεπασμένη μονάχα ἀπὸ τὴν μπλούζα της ἦταν κατασπαραγμένες.

Μὲ τὴν ἐκτέλεση τῶν δύο αὐτῶν ἐργατριῶν, ἄρχιζαν οἱ ἐκτελέσεις τοῦ 1945 στὴν μαρτυρικὴ Νάουσσα. Ὅταν τὸ ἀπόγευμα τῆς ἄλλης μέρας μερίμνη τῶν γειτόνων τους ἐκηδεύθησαν, μιὰ ἦταν ἡ εὐχή ὅλων πού συνῶδευαν τὶς ἀδελφές Καρακλάνου στὴν τελευταία τους κατοικία: Νὰ σταματήσουν οἱ σκοτωμοί. Νὰ πάψῃ πιά νὰ τρέχῃ τὸ αἷμα ἀθῶων ἐργατῶν. Καὶ αὐτὴ τὴν εὐχή τὴν ἔκαναν αὐτὴ τὴν φορὰ χωρὶς φόβο οἱ Ναουσσαῖοι, γιατί τὶς προηγούμενες ἡμέρες ἡ πόλις εἶχε ἐγκαταλειφθῆ ἀπὸ τοὺς ἐνοπλοὺς τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τῆς Πολιτοφυλακῆς καὶ τμήματα τῆς Ἐθνοφρουρᾶς καὶ λίγοι χωροφύλακες ἤλθαν σάν προπομποὶ τοῦ ἐννόμου κράτους.

Ἐργάτρια πάλι τὸ νέο θῦμα

Ἡ εὐχή ὅμως τῶν Ναουσσαίων δὲν εἰσακούσθηκε οὔτε ἀπὸ τὸν Θεό, οὔτε ἀπὸ τοὺς Ἐλασίτας. Ἔτσι, σὲ λίγες μέρες, μιὰ ἄλλη ἐργάτρια, ἡ Χριστίνα Ἀσίκη, ἔδινε τροφή στοὺς λύκους. Αὐτὴν τὴν πῆραν μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι της λίγο πρὶν ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα, μὲ τὴν συνηθισμένη δικαιολογία, ὅτι τὴν ἤθελαν στὸ ἀρχηγεῖο γιὰ μιὰ μικρὴ ἀνάκριση. Λίγο πιό πέρα ἀπὸ τὸ Γυμναστήριο τὴν ἐπεβίβασαν σ' ἓνα κάρρο λέγοντάς της ὅτι ἡ ἀνάκρισις θὰ γινότανε στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ, ὅπου ἤλθαν «εἰδικοί ἀνακριτές» ἀπὸ τὴν Βέροια.

Τὴν ἀπόσταση τῶν ὀκτῶ χιλιομέτρων πού μεσολαβεῖ ἀπὸ τὴν πόλη

ὡς τὸ Σταθμὸν, τὴν διήνυσε τὸ κάρρο σὲ διάστημα ὀλιγώτερον ἀπὸ δύο ὥρες. Ἐκεῖ, ὅμως, δὲν σταμάτησε τὸ δῆτροχο, ἀλλὰ συνέχισε τὴν πορεία του πρὸς τὴν Βέροια, σταματώντας ἔξω ἀπὸ τὴ Φυτιὰ. Τὴν Ἀσίκη τὴν ὀδήγησαν σ' ἓνα δίπατο σπίτι καὶ τὴν παρέλαβε ὁ Καπετάν Μπαρούτας, ὁ ὁποῖος τὴν ὑπέβαλε σὲ ἐξαντλητικὴ ἀνάκριση. Ἕνας παλαιὸς Ἐλασίτης Βεροιώτης, πού συνέβαλε στὴν ἐκτέλεση τοῦ Μπαρούτα, μοῦ διηγεῖτο ὅταν πραγματοποιοῦσα τὴν ἔρευνά μου, ὅτι ἡ Ἀσίκη ἐμαρτύρησε φρικτὰ ἐκείνη τὴ νύκτα. Ὁ κτηνώδης δῆμιος τῆς ἐργάτριας, σάν νὰ εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ σεξουαλικὸ παροξυσμὸ, ἐχρησιμοποίησε τὰ πιὸ ἀπίθανα μέσα γιὰ νὰ ικανοποιήσῃ τὶς ἀνήθικες ὀρέξεις του. Δὲν ἄφησε κανέναν νὰ πλησιάσῃ τὸ θῦμα του. Τὴν ἤθελε γιὰ δική του ἀπόλυτα ἐκείνη τὴν νύκτα. Ὅταν πιά ἀπόκαμε ἀπὸ τὰ ὄργια, ἐπεδόθη στὴν ἄγρια σφαγὴ τῆς κοπέλας. Στὴν ἀρχὴ χάραξε τὸ πρόσωπό της μὲ τὸ στιλέττο του. Ὑστερα βύθισε αὐτὸ στὰ στήθη της. Τῆς ἔσχισε τὴν κοιλιά καὶ ἀφοῦ ἔκοψε τ' αὐτιά της, τὴν ἀποκεφάλισε σάν τραγί, ὅπως μοῦ ἰστόρησε.

Τότε μονάχα κάλεσε τοὺς Ἐλασίτας, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸν μεταμεληθέντα, πού μοῦ ἀφηγήθηκε τὸ δρᾶμα τῆς Ἀσίκη. Τοὺς ἔδωσε ἐντολὴ νὰ τὴν μεταφέρουν σὲ μιά κουβέρτα καὶ νὰ τὴν θάψουν ὅσο μποροῦν μακρύτερα ἀπὸ τὸ χωριό.

Ὁ ἀγρότης

Τὸ ἄλλο βράδυ πού κρεουργήθηκε ἡ Χριστίνα Ἀσίκη τὰ κελλιά τοῦ Μπατάνια τὰ ἐπισκέφθηκαν δύο νεαροὶ χτυπώντας τὴν πόρτα τοῦ ἀγρότη Ἀλεξάνδρου Γίδα. Ἄν καὶ ἡ μιά ἀπὸ τὶς ἀπαχθεῖσες τοῦ εἶχε πῆ τὴν προηγούμενη ἡμέρα γιὰ τὸ συναπάντημα πού εἶχε μὲ τοὺς τρεῖς ὄπλοφόρους, ἄνοιξε, ὁ Γίδας καὶ χωρὶς νὰ τοῦ ἀποκριθοῦν οἱ ἐπισκέπτες του ἀπολύτως τίποτε, τὸν ἔσυραν πρὸς τὴν ἐξοδο τῶν κελλίων. Ἐκεῖ στεκόντουσαν κι ἄλλοι δύο ἔνοπλοι πού τὸν διέταξαν νὰ προχωρήσῃ χωρὶς ἄντιρρήσεις καὶ πρὸ παντός χωρὶς νὰ σκεφθῆ γιὰ νὰ δραπετεύσῃ.

Ἀκολούθησαν περίπου τὸν ἴδιο δρόμο μὲ τὶς ἀπαχθεῖσες συγκατοίκους του καὶ τὸν ὀδήγησαν κι αὐτὸν πρὸς τὰ ὑψώματα. Ὡς ὅτου φθάσουν ἐκεῖ βουβοὶ καὶ ἀμίλητοι καὶ ἐπιταχύνοντας τὸ βῆμα τους σταμάτησαν στὸν Θεολόγο. Τότε ἄρχισε καὶ ἡ ἀνάκριση. Πανομοίωτος ὁ τρόπος, τὰ ἴδια μέσα καὶ ἀναλλοίωτες οἱ ἐρωτήσεις. Ἰδιες καὶ οἱ κατηγορίες πού εἶχαν ἀπαγγελθεῖ καὶ ἐναντίον τῶν ἄλλων ἀγροτῶν πού εἶχαν ἐκτελεσθῆ τὶς προηγούμενες ἡμέρες. Τὰ κτυπήματα καὶ οἱ μαχαιριές πού κατάφεραν οἱ ἦρωες στὸ ἀνυπεράσπιστο θῦμα τους, ἐξασθένησαν τὴν ἀρχικὴ ἀντίσταση πού προέβαλε ὁ Γίδας. Χωρὶς νὰ διστάσουν ἄρχισαν τὸ πετσόκομμα τοῦ κορμοῦ του καὶ κατὰ τὰ καθιερωμένα ὁ καπετάνιος δίδοντας τὸν τὴν χαρακτηριστικὴ βολή, διέλυσε στὴν κυριολεξία τὸ κεφάλι τοῦ ἁμοιροῦ ἀγρότη. Δύο ἄλλοι Ἐλασίτες σέρνοντας ἀπὸ τὰ πόδια τὸν πτωχὸ ἀγρότη ἔρριξαν τὸ πτώμα του στὸ βάθος τῆς χαράδρας. Λίγες πέτρες καὶ λίγο χῶμα, μισοσκέπασαν τὸ κορμὶ τοῦ ἀτυχοῦ Γίδα πού ἄφηγε πίσω του τὴ φτώχεια καὶ τὴν πείνα νὰ συνοδεύουν τὴν οἰκογένειά του.

Κτηνωδίες

Τά έγκλήματα, οί άπαγωγές και ή τρομοκρατία πού είχε καλύψει τά χωριά τής Ναούσσης, είχε σάν άποτέλεσμα πολλοί κάτοικοι αύτών νά έγκατασταθοϋν στή Νάουσσα γιά μεγαλύτερη ασφάλεια. Έδω εύρισκαν δουλειά στά έργοστάσια ή άνοιγαν μικρομάγαζα γιά νά ξεπεράσουν τήν φτώχεια τους.

Όταν όμως οί συμμορίται έγκατέλειψαν τόν Φεβρουάριο τήν πόλη, άρχισε ό έπαναπατριsmός τών περισσοτέρων στά χωριά τους. Λίγοι ήταν εκείνοι πού παρέμειναν στήν πόλη, περιμένοντας νά έδραιωθή ή τάξις καλύτερα εις τρόπον ώστε νά μήν έκθέσουν τή ζωή τους σέ ένδεχόμενο κίνδυνο. Τό τελευταίο τό ζύγιζαν περισσότερο μαθαίνοντας κάθε τόσο κυριώς στά όρεινά χωριά ή και σέ όρισμένα πεδινά μεταξύ Ναούσσης και Έδέσσης ένεμφανίζοντο ένοπλοι Έλασίτες.

Μεταξύ εκείνων πού δέν τό κούνησαν από τήν Νάουσσα ήταν και ή Χρυσή Άρτουλίδου τοϋ Παν. από τά Λευκάδια. Μαζύ μέ μία άλλη συγχωριανή της και έργάτρια όπως ή ίδια έμεινε στά κελλιά τοϋ Μπέλλου, ύπολογίζοντας ότι γρήγορα θά επέστρεφε στό χωριό της. "Όπως όμως κι άν έχει τό πράγμα ή μοναξιά έχει άσχημες έπιπτώσεις στή ψυχολογία τοϋ άτομου και ιδίως τών γυναικών. Τό βράδυ τής 21ης Μαρτίου τοϋ 1945 ειπε στή συγκάτοικό της, ότι όπωςδήποτε στό τέλος τοϋ μηνός θά έφευγε γιά τά Λευκάδια. «Και εκεί θά δουλέψω. Έκεί οί περισσότεροι από τούς δικούς μου θά μέ βοηθήσουν».

Γύρω στις όκτώ τό βράδυ βγήκαν οί δύο γυναίκες γιά νά έπισκεφθοϋν μία συναδέλφισά τους πού γιόρταζε. Παραξενεύθηκαν όταν κοντά στήν είσοδο τοϋ κελλιοϋ τους ήταν στημένοι δύο νεαροί. Άρχικώς τούς έξέλαβαν γιά κορτάκηδες. Προχώρησαν χωρίς ν' άποδώσουν σημασία. Κάποια στιγμή γύρισαν πίσω τους και είδαν νά τις άκολουθοϋν. Έπετάχυναν τό βήμα τους. Τό ίδιο έκαμαν και οί άγνωστοι πού τώρα τις πλησίασαν άξιώνοντας νά τούς άκολουθήσουν.

- Δέν πάμε πουθενά άποκρίθηκαν οί δύο φίλες και θέλησαν νά συνεχίσουν τό δρόμο τους. Τότε συνέβη κάτι τό άναπάντεχο. Οί νεαροί όρμησαν επάνω στήν Άρτουλίδου ένω ή συγκάτοικός της τό έβαλε στά πόδια άρχίζοντας νά καλή σέ βοήθεια.

Άτυχώς γιά τήν Χρυσούλα κανένας από τούς περιοίκους δέν άνταποκρίθηκε στήν έκκληση τής φιλενάδας της γιά βοήθεια. Έτσι έρμαιον στά χέρια τών δύο νεαρών, όδηγήθηκε στήν Κωτίχα. Ό αίμοσταγής καπετάνιος άφοϋ τις τυράννησε όλόκληρη νύκτα, σχίζοντας τά γεννητικά τους όργανα μέ τό μαχαίρι του, τά κάλυψε μέ μία χούφτα άλατιοϋ. Αυτό όπως μου έλεγαν οί Ναουσσαίοι ήταν τό χόμπυ του. Ό ίατρός πού έκαμε τήν νεκροτόμησή τους, όταν τόν συνάντησα πριν από λίγους μήνες, πραγματοποιώντας τήν έρευνά μου γιά τά γεγονότα 1942-1949 μου ειπε ότι ποτέ στά έβδομήντα χρόνια ζωής του δέν συνάντησε παρόμοιο έγκλημα.

Ήταν κι αυτό μία άπόδειξη τοϋ σεβασμοϋ πού τρέφουν οί κόκκινοι δημοκράτες προς τήν εργαζόμενη γυναίκα.

Ἐνῶ ὁ λαός ἐορτάζει τὴν 25ῃ Μαρτίου ἐκτελοῦν ἀνδρόγυνο Ναουσσαίων

Ξημέρωνε ἡ 25ῃ Μαρτίου τοῦ 1945. Ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἡμέρα εἶχαν σημαιοστολισθῆ τὸ δημόσια καταστήματα καὶ οἱ σημαῖες πού δέν εἶχαν διαρπαγῆ ἢ καταστραφῆ ἀπὸ τοὺς Ἑλασίτες, κυμάτιζαν στὰ σπίτια τῶν Ναουσσαίων. Τὸ παιδιά τῶν σχολείων καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Γυμνασίου ἐτοιμαζόντουσαν νὸ παρελάσουν. Στὴν παρέλαση θὰ ἔπαιρνε μέρος καὶ ἓνα μικρὸ τμήμα τῆς Ἐθνοφυλακῆς πού πρὶν λίγες ἡμέρες εἶχε ἀπελευθερώσῃ τὴν πόλη ἀπὸ τις ὀρδές τοῦ ΕΛΑΣ.

Εἶχε σχεδὸν χαράξῃ ὅταν πέντε ὀπλοφόροι Ἑλασίτες σπάζοντας τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Περικλῆ Μπουντούρη μπῆκαν σάν σίφουνας μέσα σ' αὐτό. Χτυπώντας αὐτόν καὶ τὴ γυναῖκα του Ἑλένη μὲ τὰ κοντάκια τους, τοὺς ξύπνησαν δίδοντας τους ἐντολή νά ντυθοῦν καὶ νά τοὺς ἀκολουθήσουν. Οἱ τρεῖς ἀπὸ τοὺς εἰσβολεῖς ἐπεδόθησαν στὸ ἔργο τῆς ἔρευνας καὶ τῆς διαρπαγῆς τῶν φορητῶν πραγμάτων τοῦ σπιτιοῦ. Βάζοντας σέ δύο μικροὺς σάκκους τὰ κλεμμένα, πρόσταξαν τὸ ἀνδρόγυνο νά τοὺς ἀκολουθήσει. Δέν τοὺς εἶπαν ἀπολύτως τίποτε γιὰ τὴν αἰτία τῆς ἀπαγωγῆς των οὔτε γιὰ τὸν προορισμὸ πού θὰ εἶχε ἡ πορεία τους.

Ἀκολούθησαν τὸν περιφερειακὸ δρόμο πού ὀδηγοῦσε στὸν Θεολόγο καὶ χωρὶς νὸ σταματήσουν οὔτε γιὰ μιά στιγμὴ τοὺς ὀδήγησαν σὶς πηγές τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Ἐκεῖ ἦταν συγκετρωμένοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔνοπλοι πού ἔφεραν ὅλοι τους τὰ σήματα τοῦ Δ.Σ. Μαζὶ τους καὶ δύο ἀξιωματικοὶ μὲ δύο ἀστέρια ὅπως μοῦ διηγήθηκαν οἱ Ναουσσαῖοι.

Τὸ ἔργο τοῦ ἀνακριτῆ ἀνέλαβε ἓνας καλοντυμένος πού εἶχε σκεπαμένο τὸ πρόσωπό του μὲ μαύρη κουκούλα, πράγμα πού σήμαινε ὅτι ἦταν γνωστός καὶ ἔπαιρνε προφυλάξεις γιὰ νά μὴν ἀναγνωρισθῆ. Οἱ ἐρωτήσεις τοῦ δικαστοῦ ἦταν στερότυπες. Γιὰ τὸ ζευγάρι Μπουντούρη «βοηθοῦσε τὴν ἀντίδραση» καὶ κυρίως γιὰ τὸ Περικλῆς ἀρνήθηκε νά πληρώσῃ τὴν ΕΤΑ τὸ χαράτσι πού εἶχε ἐπιβάλλῃ τὸ κόμμα σέ ὅλους σχεδὸν τοὺς Ναουσσαίους.

Ὁ Περικλῆς ὀφοῦ τόνισε ὅτι ποτέ του δέν εἶχε προβῆ σέ πράξεις πού μπορούσαν νά τὸν χαρακτηρίσουν γιὰ ἀντιδραστικὸ, δικαιολογήθηκε ὅτι δέν συμμορφώθηκε στὴν ἐντολή νά πληρώσῃ τὴν ΕΤΑ, γιὰ τὸ βρισκόταν σέ πραγματικὴ ἀδυναμία. Τὰ ὅσα κερδίζω μόλις φθάνουν γιὰ νά συντηρῶ τὴν οἰκογένειά μου ἀποκρίθηκε στὸν ἀνακριτῆ. Στὴ συζήτηση πῆρε μέρος καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ ΕΛΑΣ. Βγάζοντας ἀφρούς ἀπὸ τὸ στόμα τους, ἄρχισε νά βρίζῃ καὶ νά κτυπᾷ μὲ τὸ μαστίγιό του τὸ θῦμα του. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ στὴ γυναῖκα του, φροντίζοντας ὁ βούρδουλάς του νά βρῖσκει τὸ πρόσωπό της.

Ὁ Μπουντούρης αἰσθανόμενος τὸ χρέος πού εἶχε νά ὑπερασπισθῆ τὴν γυναῖκα του πού τὸ πρόσωπό της ἦταν καταματωμένο, δέχθηκε τὴν ἐπίθεση ὄλων σχεδὸν τῶν Ἑλασιτῶν. Θαρρεῖς καὶ γινότανε ἄμιλλα ποῖος

θά ἐπληττε πιά ἀποφασιστικά τό θῦμα του. Σέ λιγώτερο ἀπο δυο λεπτα, ο Περικλῆς ἦταν ἐξουθενωμένος καί περισσότερο ἔμοιαζε μέ νεκρό. Οἱ Ἐλασίτες ἀρχισαν νά τόν κτυποῦν μέ τά μαχαίρια τους κατακομματιάζοντας τό κορμί του. Ὁ ἴδιος ἀξιωματικός πού πρῶτος εἶχε ἀρχίσει νά βρίζει τόν Περικλῆ ἀνέσυρε τό πιστόλι του καί τό ἀδειασε στό κρανίο του θρυμματίζοντάς το στήν κυριολεξία.

Ἐνῶ ἡ γυναίκα του ἐκλαιγε σπαρταρώντας δίπλα στόν νεκρό σύντροφό της, δύο Ἐλασίτες μέ ἐντολή τοῦ ἄλλου ἀξιωματικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ ἔσερναν τήν ἀνυπεράσπιστη γυναίκα κοντά στό πῶμα τοῦ συζύγου της καί τήν ἔδωσαν ἐντολή νά ἀσπασθῆ τόν νεκρό.

Φίλησέ τόν γιά τελευταία φορά. Ἐνῶ στεκόταν ἀναποφάσιστη ἡ δῦστυχη Ναουσοαία, οἱ Ἐλασίτες ἀρχισαν νά τήν κτυποῦν μέ τά μαχαίρια τους. Κατατρύπησαν μ' αὐτό τό σῶμα της καί ἔθεσαν τέρμα στό μαρτύριο της ρίχνοντας τρεῖς-τέσσερες σφαῖρες στό κεφάλι της.

Θά ἦταν ἡ ὄγδοη πρῶνιή ὥρα ὅταν τά ἄψυχα σῶματα τῶν δύο Ναουσοαίων μεταφέρθηκαν στήν Πόλη. Αὐτό τό γεγονός ἦρθε νά σκιάσῃ τίς ἐορτές τῆς Ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας πού θά πανηγύριζε ὕστερα ἀπό ἔνεντε χρόνια σκλαβιάς ἡ πόλις τῆς Νάουσας.

Τραγική ἦ μοῖρα τῆς μαρτυρικῆς αὐτῆς μακεδονικῆς πόλεως. Ἀντί γιά τραγούδια πού θύμιζαν τήν ἀπελευθέρωσή της ἀπό τόν ΕΛΑΣ, θρῆνοι καί κοπετοί γιά τό χαμό τοῦ ἀγαπημένου ζευγαριοῦ, πού ὅπως μοῦ ἔλεγαν οἱ συμπατριῶτες του, μέ ξεχωριστή χαρά εἶχε ἀναπετάσῃ τήν παραμονή τῆς 25ης Μαρτίου, ἔξω ἀπό τό φτωχικό του τήν γαλανόλευκη.

Ἐκτελοῦν τόν πατέρα ἔλασίτη

Μέσα στή σειρά τῶν ἐγκλημάτων πού διεπράχθησαν εἰς τήν Νάουσα στήν περίοδο τοῦ 1945 ἦταν καί ἡ ἐκτέλεσις τοῦ πατέρα ἑνός ἔλασίτη.

Ἦταν ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ Μαρτίου ὅταν οἱ ἡρωϊκοί Ἐλασίτες ξανακτυποῦσαν στή Νάουσα. Αὐτή τή φορά θῦμα τους ἦταν ὁ Καβαλλάρης, πού ὁ γιός του ὑπηρετοῦσε ἀπό πολύ καιρό στό ΕΛΑΣ. Τό τελευταῖο αὐτό γεγονός συντελοῦσε ὥστε οἱ Ναουσοαῖοι νά τόν ἀποφεύγουν πιστεύοντας ὅτι καί ὁ ἴδιος ἀκολουθοῦσε τίς ἰδέες τοῦ παιδιοῦ του. Ἀναμφισβήτητα ὁ Καβαλλάρης, ποτέ του δέν θέλησε νά συζητήσῃ γύρω ἀπό πολιτικά θέματα οὔτε καί νά σχολιάσῃ γιά τά ἐγκλήματα τοῦ κομμουνισμοῦ.

Οἱ ἐνοπλοὶ πού τόν ἀπήγαγαν ἀπό τό σπίτι του, τόν διαβεβαίωσαν ὅτι θά συναντοῦσε σέ λίγο τό παιδί του. Ὅπως ἦταν φυσικό ὁ Καβαλλάρης δέν εἶχε κανένα λόγο ν' ἀνησυχῆ. Ἀνεβαίνοντας τό δρόμο πρὸς τό Βέρμιο, συνάντησε πολλούς γνώριμους του. Κανένας ἀπ' αὐτούς δέν σκέφθηκε ὅτι ὁ συμπολίτης του ἦταν κρατούμενος. Τούς Ἐλασίτες πού τόν συνῶδευαν, τούς ἐξέλαβαν σάν γνώριμους του. Τήν ἴδια γνώμη σχημάτισε καί ὁ χωροφύλαξ Τσατσούλης πού γνώριμος τοῦ Καβαλλάρη ἔσπευσε νά τόν χαιρετήσῃ ὅταν διασταυρώθηκαν καί κανένας δέν ἔμαθε ποιά πορεία ἀκολούθησαν ἔως ὅτου φθάσουν οἱ Ἐλασίται μέ τόν Καβαλλάρη στό Νεκροταφεῖο τῆς πόλεως. Ἐκεῖ πού τελειώνουν οἱ τάφοι, καί

ἀκριβῶς πίσω ἀπό τόν χαμηλό τοῖχο τοῦ νεκροταφείου, βρέθηκε τό πρωί τῆς 19ης Ἀπριλίου τό πτώμα τοῦ Καβαλλάρη. Ἐφερε πολλές σφαίρες σ' ὀλόκληρο τό σῶμα του καί τό κεφάλι του εἶχε δύο σφαίρες πού τόν εἶχαν θρυμματίσει.

Ἐκανα πραγματικό ἀγῶνα γιό νό συγκεντρώσω περισσότερες πληροφορίες γιά τό αἷτια αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος. Κανείς ὀπό τούς Ναουσσαίους πού ἐπιζοῦν καί πού μέ ἀποτροπιασμό καί φρίκη μοῦ μίλησαν γιά τό φόνο τοῦ Καβαλλάρη, δέν ἠθέλησαν νά μοῦ ποῦν περισσότερα πράγματα. Θαρρεῖς καί κάποιος ἀόρατος φόβος ἐπλανᾶτο γύρω τους ἄταν ἐπέμεινα νά μοῦ ἱστορήσουν περισσότερα πράγματα. Σεβάσθηκα τούς φόβους τους καί φεύγοντας ἔκαμα τίς πιό ἀπίθανες εἰκασίες γιά ἓνα ἐγκλημα πού τό καλύπτει μονάχα μυστήριο.

Τήν ἱστορία γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ Καβαλλάρη μοῦ τήν ἀφηγήθηκε ἓνας γεροντάκος, πού φαίνεται ἄτι γνώριζε καί γιό ἄλλα ἐγκλήματα πού διεπράχθησαν στήν περιοχή τῆς Νάουσας.

Τόν εὐχαρίστησα γιά τίς πληροφορίες πού μοῦ ἔδωκε καί τοῦ εἶπα ἄτι ἐπετέλεσε τό καθῆκον του σάν Ἑλληνας καί σάν καλός Χριστιανός.

Εἶχα ἀπομακρυνθῆ ἄρκετά μέτρα ἄπό τόν συνομιλητή μου ἄταν τόν ἄκουσα νά μέ φωνάζη. Σταμάτησα πιστεύοντας ἄτι τώρα θά ἔλυε τή σιωπή του.

Ἐζήτησα καί τόν πῆρα στό αὐτοκίνητό μου πού ἦταν σταθμευμένο ἐκεῖ κοντά.

Πᾶμε πρός τό Σταθμό, γιά νά μιλήσουμε μέ περισσότερη ἄνεση, μοῦ εἶπε.

Ἐὐταν καθήσαμε ἔξω ἀπ' τό μοναδικό καφεενεδάκι τοῦ Σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ, ὁ γεροντάκος ἔλυσε τή γλῶσσα του.

Τόν Καβαλλάρη τόν ἔφαγαν μοῦ εἶπε οἱ κουκουέδες. Τά εἶχαν μαζί του γιατί ποτέ του δέν συγχωροῦσε τό γυιό του γιά τήν πολιτική του τοποθέτηση.

Συνεχίζοντας ἄμως νά μοῦ ἀφηγεῖται ἄλλα περιστατικά πού συνέβησαν ἐκεῖνη τήν χρονιά ἀναφέρθηκε στήν ἄγρια σφαγή τοῦ Κυριάκου Γιαννούση. Κι αὐτός δούλευε ἐργάτης στόν Λαναρά. Εἶχε φαμίλια μέ δύο ἀνήλικα κουτσούβελα. Ἐσχετος ἀπό τό κόμμα, ξένος ἀπό τίς διενέξεις, ἠ μόνη του ἀδυναμία ἦταν τό κρασί. Τό κουτσόπινε κάθε βράδου καί μία ἡμέρα τόν κατηγόρησαν ἄτι ἄντας μεθυσμένος σιγοτραγουδοῦσε ἀνεβαίνοντας στό σπίτι του «Τοῦ ἀητοῦ ὁ γυιός».

Αὐτό τό πρᾶγμα φαίνεται νά ἔφθασε σέ αὐτιά τῶν ὑπευθύνων τοῦ κόμματος, γιατί δόθηκε τό σύνθημα νά τόν ὀποφεύγουν οἱ ἐργάτες «Φασίστας» καί ἄργανο τοῦ Γλύξμπουργκ» ἔλεγαν καί ξανάλεγαν οἱ κομμουνισταί τοῦ ἐργοστασίου. Ἐμαθε καί ὁ ἴδιος τό κουτσομπολιό πού γινότανε γύρω ἀπό τό πρόσωπό του, ἄλλα δέν ἔδωκε καί μεγάλη σημασία. Τό μόνο πού ἔκανε ἦταν νά περιορίση κάπως τό κρασί καί νά μαζεῦεται νωρίτερα τά βράδου στό σπίτι του.

Πέρασαν κοντά δύο μήνες χωρίς νά μεσολαβῆση ἀπολύτως τίποτε καί ὁ Γιαννούσης ξεθαρρεῦοντας κάπως ἔμεινε ἐκεῖνο τό βράδου τοῦ Ἰουνίου σχεδόν ὡς τίς ἔνδεκα στό καφεενεδάκι.

Είχε προχωρήσει λίγα μέτρα όταν τρεις νεαροί τόν έκοψαν τόν δρόμο και μέ έντονο ύφος, τόν είπαν νά τούς ακολουθήση.

- Δέν πάω πουθενά άπήντησε ό Γιαννούσης. Έκείνα πού ξέρατε έχουν περάσει πιά. Τώρα υπάρχει Έλλάδα υπάρχει Στρατός και Χωροφυλακή πού προστατεύουν τή ζωή μας.

Αυτά ήταν τά τελευταία λόγια πού μπόρεσε νά πη ό άτυχος εργάτης. Οί νεαροί άρχισαν νά τόν κτυπούν μέ τά μαχαίρια τους ξαπλώνοντάς τον νεκρό στή μέση σχεδόν του δρόμου. Και σέ συνέχεια ρίχνοντας στό κεφάλι του δύο πιστολιές άποτελείωσαν τήν ζωή ενός ταπεινού άνθρώπου του μόχθου και τής δουλειάς.

Οί έφημερεύον ιατρός πού έσπευσε νά βοηθήση τόν συνάνθρωπό του, άρκέσθη νά έπιβεβαιώση ότι ό θάνατος του, είχε προέλθει από τούς πυροβολισμούς τών ήρώων.

Σταμάτησε γιά λίγο ό γεροντάκος τήν αφήγησή του και σκουπίζοντας τά δάκρυά πού κυλούσαν άπ' τά μάτια του, συνέχισε νά μου μιλάει γιά άλλες έκτελέσεις πού έγιναν κατά τήν ίδια περιόδο.

Μου άνάφερε περιστατικά πού συγκλόμισαν τή ψυχή μου και μου έκαναν νά νοιώθω ντροπή γιά τό κατόντημα εκείνων πού έν όνόματι τής Δημοκρατίας και τής Λευτεριάς, είχαν μεταβάλλει τόν τόπο σέ άνθρωποφαγεία, μέ θύματα ταπεινούς εργάτες, άγρότες και έπαγγελματίες πού μοχθούν γιά νά έξασφαλίσουν τό ψωμί τους.

Ο ιερεύς έξαφανίζεται και τόν βρίσκουν κατακρεουργημένο

Ένώ όμως συνέχιζα τήν έρευνά μου βρέθηκα μπροστά σ' ένα καινούργιο έγκλημα πού θα έπρεπε νά τό επικαλεσθούν οι άντιπρόσωποι του "Έθνους κατά τή συζήτηση του Νομοσχεδίου γιά τήν άναγνώριση τής «Έθνικης Άντίστασης».

Ήταν ή έποχή του θερισμού αλλά και τής συγκομιδής τών φρούτων. "Όλοι οι Ναουσαίοι πήγαιναν στίς δουλειές τους. Μαζί μ' αυτούς πήγαινε και ό ιερεύς από τά Μονόσπιτα, "Άγγελος Παπαγιαννόπουλος πού γιά λόγους άσφαλείας δέν γύρισε στό χωριό του. Δυό τρεις φορές τήν έβδομάδα ίερουργοΰσε στόν "Άγιο Μηνά και τόν "Άγιο Άθανάσιο και τά Σαββατοκύριακα πήγαινε στά νεκροταφεία γιά νά κάνη τρισάγια και μνημόσυνα. Ήταν εύχαριστημένος από τά λίγα χρήματα πού κέρδιζε γιαντί οικόνομος και λιτοδίαιτος καθώς ήταν, θεωρούσε σάν εύλογία Θεού ό,τι έξασφάλιζε τά μέσα τής ζωής του. Έκείνο τό πρωινό ξεκίνησε γιά νά βοηθήση στό κτήμα του Πάζη πού ήταν κάτω στό Σιδηροδρομικό Σταθμό. Φίλος του κτηματία περισσότερο κουβέντιαζε μ' αυτόν και λιγότερο ήσυχολείτο μέ τό μάζεμα τών ροδακίνων. Άφου έφαγαν στό κοινό τραπέζι, άφεντικό και εργάτες, ό ιερεύς άκολούθησε τελευταίος στή δουλειά τής συγκομιδής.

Κατά τίς έπτά τό βράδυ οι εργάται όλοι είχαν γυρίσει. Μονάχα ό ιερεύς δέν φάνηκε. Ό κτηματίας άνησυχώντας γιά τόν φίλο του πήρε

δυό ἐργάτες καί ἔφερε γύρω ὀλόκληρο τό κτῆμα. Θαρρεῖς καί ἀνοιξε ἡ γῆ καί κατάπιε τόν ἱερωμένο. Ἡ ἀγωνία κράτησε ὥρες ὀλόκληρες. Ὁ Πιάζης πέρασε μιά νύκτα ἀγρύπνιας καί ἀγωνίας. Ἀνησυχούσε γιά τήν τύχη τοῦ παπᾶ. Μόλις χάραξε πῆρε τό δρόμο καί ἀνηφόρησε πρὸς τό Χωροπάνι. Ρώτησε τούς χωρικούς πού ἦταν ὅλοι σχεδόν φίλοι του, κανένας ὅμως δέν μπόρεσε νά τοῦ δώση τήν παραμικρή πληροφορία. Εἶχε ἀποφασίσει νά ἐγκαταλείψῃ τίς ἐρευνές του ὅταν εἶδε νᾶρχεται τρέχοντας πρὸς τήν πλατεῖα ἓνα τσομπανόπουλο. Ἦταν ἀναμαλλιασμένο καί τό κάτωχρο πρόσωπό του εἶχε τήν ὄψη νεκροῦ.

– Ἐσφαξαν ἓνα παπᾶ τούς εἶπε ὁ μικρός βοσκός.

ἽΟλοι οἱ συγκεντρωμένοι, μέ ὄδηγό τους τό τσομπανόπουλο, τό ἀκολούθησαν γιά νά βρεθοῦν κάπου πεντακάσια μέτρα ἔξω ἀπό τό χωριό, μπρὸς στό τρομερό θέαμα. Ὁ ταπεινός Λευίτης μέ πολλαπλά τραύματα στό σῶμα, χωρίς μάτια καί αὐτιά καί μέ ξεριζωμένα τά γένηια του εἶχε ἀφήσει τήν τελευταία του πνοή στό βουναλάκι τῆς Στενημάχου.

Ξανάρχισε νά κλαίῃ ὁ γεροντάκος πού μοῦ ἀφηγήθηκε αὐτή τήν ἱστορία καί μέ παρεκάλεσε νά τόν ὀδηγήσω μέ τό αὐτοκίνητό μου στόν τόπο πού εἶχε κρεουργηθῆ ὁ ἱερεὺς τῶν Μονοσπίτων. Ὑπάκουσα στήν θέλησή του καί μέ ὄδηγό ἓναν καλό Χριστιανό τῆς Στενημάχου βρεθήκαμε στό σημεῖο ὅπου οἱ «γίγαντες τῆς Ἐλευθερίας», εἶχαν ἀφήσει νά μιλήσουν τά ἀντίχριστιανικά καί ἀθεϊστικά τους αἰσθήματα, σκοτώνοντας ἓναν πτωχό ἱερωμένο.

ἽΟταν ἔφερα πίσω στή Νάουσσα τόν γεροντάκο ἀφηγητή μου αἰσθάνθηκα ντροπή, ἀηδία καί φρίκη. Χωρίς νά θέλω ἔφερα τή σκέψη μου στήν ἐπίθεση πού ἐδῶ καί μῆνες ὀργανωμένες ὀμάδες, μαρξιστικά κόμματα καί τύπος, βάλουν ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας. Μήπως θέλουν – πιστεύοντας ὅτι ἡ θρησκεία «εἶναι ὀπιον τοῦ λαοῦ» – νά ἐξευτελίσουν τούς λειτουργούς τῆς, νά μειώσουν τήν πίστη τοῦ λαοῦ στόν Χριστιανισμό καί νά καταλήξουν στό τέλος καί στόν φυσικό ἀφανισμό τῶν λειτουργῶν τοῦ ἽΥψίστου;

ἽΑτυχῶς τό ἐγκλημα τῆς Στενημάχου ξαναφέρει αὐτές τίς ἀνήσυχες σκέψεις. «Φοβάμαι, τρέμω ὅτι ὀλα μπορεῖ νά συμβοῦν» – μοῦ ἔλεγε ὁ γέρος τῆς Νάουσσας, ὅταν τόν ἀποχαιρετοῦσα. Μακάρι οἱ δικές μου ἀνησυχίες καί οἱ φόβοι τοῦ Ναουσσαίου νά διαψευθοῦν.

Προχωρώντας στήν ἐρευνά μου καί ζώντας μέ τίς ἴδιες ἀνησυχίες πού ἐξεδήλωσε ὁ γεροντάκος, ἐθεώρησα τόν ἑαυτό μου στρατευμένο στήν ὑπόθεση τῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἐγκλημάτων τοῦ ΕΛΑΣ. Πίστευα ὅτι ὑπηρετοῦσα τήν ἀλήθεια γιά τό λαό. ἽΟτι βοηθοῦσα τήν ἱστορία καί κυρίως ὅτι ἐπροστάτευα τούς νέους τῆς ἽΕλλάδας πού ἀθελά τους μπορούσαν νά γίνουν ἐγκληματίες, ἐκτελώντας ἐντολές τοῦ Κ.Κ.Ε. Θέλοντας λοιπόν νά βρῶ νέα στοιχεῖα πῆγα νά συναντήσω ἓναν παλιό μου γνώριμο. Εἶχα σχετισθῆ μαζί του στά χρόνια τά δύσκολα, πού σάν βουλευτῆς τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς Θεσσαλονίκης στήν ὀποία ψήφιζαν καί οἱ Ναουσσαῖοι, πολλές ἡμέρες καί νύκτες ἔμεινα στή μαρτυρική αὐτή πόλη, γιά νά

τωνώσω τό ήθικό του λαοῦ της καί να συμβάλω στή λύση τῶν προβλημάτων πού τόν άπασχολούσαν.

Του εἶπα γιά τό σκοπό τῆς επίσκεπewς μου καί τόν παρεκάλεσα νά μου πεί αν θυμάται συγκεκριμένα πράγματα γιά τά γεγονότα πού συνέβησαν στήν γενέτειρά του κατά τήν μαύρη περιόδον 1943-1949.

Γιά νά διευκολύνω τή μνήμη του, ανέφερα τίς εκτελέσεις τῶν εργατῶν καί εργατριῶν καί στάθηκα στήν περίπτωση τῆς Ἄρτουλίδου γνωρίζοντας ὅτι τήν εποχή αὐτή ἡ Ἑλληνίδα συμπαθοῦσε ιδιαίτερα τό συνομιλητή μου.

Χωρίς νά ζιστάση καθόλου ἄρχισε νά μου μιλάει γιά ἀγριες σφαγές πού ἔγειναν στή Νάουσσα, καί κυρίως στάθηκε στό ἀκόλουθο περιστατικό.

Τόν ἴδιο μαρτυρικό θάνατο μέ τήν Ἄρτουλίδου ἄρχισε νά μου λέγει ἐπέπρωτο νά βρῆ σέ λίγους μήνες καί ἡ Εὐθυμία Ζέλλιου. Ἦταν ἐξαδέλφη μέ τίς τρεῖς ἀτυχες κοπέλλες πού εἶχε σφάξη μέ τά ἴδια του τά χέρια ὁ ἀρραβωνιαστικός τῆς μιᾶς ἀπό αὐτές. Ἦμεινε ὀλομόναχη καί κάθε τόσο πήγαινε στό νεκροταφεῖο ρίχοντας τρισάγιο καί ἀνάβοντας κεριά στόν πρῶτο τάφο πού συναντοῦσε. Στόν ἱερέα πού ἔκανε τή δέηση, παρακαλοῦσε νά ἀπευθύνει εὐχές πρὸς τόν ὕψιστο γιά τίς σφαγμένες ἐξαδέλφες της. Εἶχε ψύχωση γιά τό κακό πού εἶχε σφραγίσει τή ζωή τῶν ἀτυχῶν αὐτῶν κοριτσιῶν καί συνέχιζε νά εἶναι μαυροφορεμένη. Τήν πήραν μιά νύκτα τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1945 καί τήν ὀδήγησαν στόν ἴδιο δῆμιο πού εἶχε κατακρεουργήσει τίς ἐξαδέλφες της. Τήν ὑποδέχθηκε δείχνοντας ἀπό τήν ἀρχή τίς διαθέσεις του. Τήν ἄρπαξε ἀπό τά μαλλιά κι ἄρχισε νά τήν κτυπά μέ τόν βούρδουλά του. Ὑστερα κατεξέσχισε τό φουστάνι της καί προχωρώντας τήν ἀπεγύμνωσε τελείως. Ἀφοῦ τήν ἔσπρωξε πάνω στή χορταριασμένη γῆ, ἔπεσε ἐπάνω της καί σάν κτῆνος ἐπεδόθη στό βιασμό της.

Ἐξαντλημένη ἡ ἀτυχη κοπέλλα ἐκλιπαροῦσε νά τήν σκοτώσουν. Δέν ὑπάρχει τούς εἶπε ἔστω καί ἕνας ἄνδρας νά βάλῃ τέρμα στό μαρτύριό μου.

Ὁ Πεταλωτής γελώντας τήν ἀνεσήκωσε ἀπό τή γῆ καί ἄρχισε νά τήν κτυπά μέ τόν βούρδουλά του. Ὅσο ἡ Ζέλλιου σπάραζε καί ἔβγαζε κραυγές πόνου τόσο περισσότερο χρησιμοποιοῦσε τό μαστίγιό του ὁ σαδιστής. Δύο-τρεῖς Ἑλασίτες θέλησαν νά τόν μιμηθοῦν στό ἀπαίσιον ἔργο του. Ὁ Πεταλωτής ὅμως τούς ἔκοψε τό βῆχα. Ἡ Ζέλλιου τούς εἶπε εἶναι δική μου ὑπόθεση. Ἐγὼ ἄρχισα, ἐγὼ θά τελειώσω μ' αὐτήν. Παραμέρισαν οἱ προθυμοποιηθέντες νά τόν βοηθήσουν στό ἔγκλημα καί τότε ὁ ἀρχιδολοφόνος ἐπεδόθη στό ἔργο τῆς σφαγῆς τῆς ἀτυχῆς κοπέλλας. Τεμαχίζοντας τό κορμί της σκορποῦσε στό πράσινο λειβάδι τά διάφορα μέλη αὐτοῦ. Καί ἀφοῦ τελείωσε τό ἔργο του ἄρχισε νά σφυρίζῃ τό ἑλασίτικο θούριο.

«Στ' ἄρματα, στ' ἄρματα ἐμπρός στόν ἀγῶνα γιά τήν χιλιάκριβη τῆ λευτεριά».

Τί εἰρωνεία. Ὅταν ἔγραφα τό παραπάνω περιστατικό ὁ «Ἑλληνικός Βορρᾶς» τῆς 25ης Μαρτίου 1982 δημοσίευε τήν πληροφορία ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς μαθητικῆς κοινότητος ἐνός Λυκείου Θεσσαλονίκης δια-

στρεβλώνοντας τό νόημα τῆς Ἐθνικῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1821 ἠθέλησαν νά περιλάβουν στό πρόγραμμα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἱστορικῆς μας ἐπετειοῦ μεταξύ τῶν ἄλλων ἐξοργιστικῶν ἐκδηλώσεων καί τόν ὕμνο τοῦ ΕΛΑΣ. Τό ἴδιο δηλαδή θούριο πού σφύριζε ὁ Πεταλωτής μετά τόν κατατεμαχισμό τοῦ σώματος τῆς δυστυχημένης Ζέλλιου.

Μέ βουρκωμένα τά μάτια καί μέ ἔντονη τή συγκίνηση ὁ συνομιλητής μου ἀφοῦ στήλωσε τά μάτια του στά οὐράνια, σάν νά ζητοῦσε τήν ἔγκριση τοῦ ὕψιστου ἀναφέρθηκε σ' ἓνα φρικτό ἐγκλημα πού εἶχε γιά θύματά τους ἓνα ἀνδρόγυνο καί τό δεκαπεντάχρονο ἀγόρι τους.

Τό Δημήτριο Μπαξεβάνο τήν γυναίκα του Ἄσπα καί τόν 15χρονο ἀδελφό της τοὺς πῆραν μέσα ἀπό τό σπίτι τους τό βράδυ τῆς 17ης Δεκεμβρίου τοῦ 1945. Τοὺς ὀδήγησαν στίς πηγές τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἡ κατηγορία πού τοὺς βάραινε ἦταν ἡ συνεργασία τους μέ τήν Ἐθνοφυλακή καί τήν Ἀσφάλεια. Ὁ Καπετάν Βορηάς πού σάν Ναουσσαῖος ἦταν καί γνώριμός του ὑπῆρξε σκληρός ὅπως πάντοτε ἔναντι τῶν θυμάτων του. Τοὺς κτύπησε βάνουσα καί τοὺς ὕβρισε χυδαῖα.

Στήν γυναίκα ἀπέδωσε τήν μεγαλύτερη εὐθύνη κατηγορώντας την ὅτι αὐτή παρέσυρε τόν ἄνδρα της καί τόν ἀδελφό της στό δρόμο τῆς συνεργασίας μέ τά Κυβερνητικά ὄργανα. Ἐν συνεχείᾳ τοὺς παρέδωσε εἰς τοὺς ἐνόπλους πού τόν τριγύριζαν γιά νά συνεχίσουν τήν ἀνάκριση. Μόλις προχώρησαν πρὸς τίς πηγές ἕνας ἀπό τοὺς ἐνόπλους, ἄρχισε νά κτυπά τήν γυναίκα μέ τό μαχαίρι του. Ὁ ἄνδρας καί ὁ ἀδελφός της βλέποντας τήν μεταχείριση πού ὑφίστατο ἡ ἀγαπημένη γυναίκα καί ἀδελφή κινήθηκαν νά τήν σώσουν. Παραπατώντας τό θῦμα του πού ἦταν καταματωμένο ἐπετέθησαν μέ λύσσα ἔναντιόν τοῦ Μπαξεβάνου. Κατάφεραν στό σῶμα του ἀρκετές μαχαιριές καί ὕστερα τόν πυραβόλησαν τρεῖς-τέσσερες φορές ἀφήνοντάς τον ὄπνουν.

Ἄφοῦ ἐπέισθησαν ὅτι ἦταν νεκρός ἡ ὀργή των ξέσπασε ἔναντιόν τοῦ νεαροῦ. Κατακομμάτισαν τό κορμί του καί ὕστερα τό ἔρριξαν στό νερό πού κυλοῦσε. Τό ἴδιο ἔκαναν καί στήν ἀδελφή του, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπανέλαβαν τήν κατηγορία ὅτι αὐτή τοὺς πῆρε στό λαιμό τους. Ὁ Δημοκρατικός Στρατός τῆς εἶπαν – πρὶν ἀκόμη κλείση τά μάτια της – θά τιμωρεῖ σκληρά καί ἀνελέητα ὅλα τά καθάρματα πού συνεργάζονται μέ τό Στρατό καί τή Χωροφυλακή.

Τά τρία αὐτά πώματα ἀκρωτηριασμένα καί ἀγνώριστα τά βρῆκαν οἱ Ναουσσαῖοι τό ἄλλο πρωῖ.

Αὐτή μοῦ εἶπε ἦταν ἡ δράσις τῶν ἀνθρώπων πού ἐτοιμάζεται ἡ Βουλὴ νά τοὺς τιμήσῃ γιά τήν δῆθεν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση. Ποιά ἀντίσταση ἔκαναν οἱ κατασπλιάδες. Σκότωσαν Ἑλληνας ρήμαξαν χωριά καί ἀτίμαζαν ἑλληνοπούλες. Τά τελευταῖα του λόγια τά ἐπνιξαν ἀναφυλλητά. Τόν εὐχαρίστησα καί πῆρα τό δρόμο γιά ἄλλες συναντήσεις πού θά ὀλοκλήρωναν τό σκοπό μου.

Στὴ συνέχεια τῆς ἐρευνᾶς μου ἠθέλησα νά συγκεντρώσω ὅσα περισσότερα στοιχεῖα μπορούσα γιά τά γεγονότα πού ἐπηκολούθησαν τῆς σφαγῆς τοῦ ἱερέως Παπαγιαννόπουλου καί τῆς οἰκογενείας Μπαξεβάνου.

Οἱ Ναουσσαῖοι ἐπηρεασμένοι ἀπό τό κλίμα τῆς πρασινοκόκκινης

δημοκρατίας απέφευγαν νά μιλήσουν. Μοῦ ἔλεγαν πράγματα ἀόριστα καί συγκεχυμένα. Ἐνας-δύο πού ἄρχισαν νά μοῦ ἀφηγοῦνται συγκλονιστικά περιστατικά πού ἔλαβαν χώραν ἐκείνη τήν περίοδο, καμωνόντουσαν ὅτι εἶχαν λησμονήσει τά ὀνόματα τῶν νεκρῶν. Ἦρνοῦντο νά ὀμιλοῦν γιά ἑκατό καί ἑκατόν εἴκοσι νεκρούς, ἀλλά δέν συγκρατοῦσαν ἡμερομηνίες καί τά ἀκριβῆ ὀνοματεπώνυμα τῶν θυμάτων τῆς κόκκινης θηριωδίας. Εἶναι εὐτύχημα πού βρέθηκαν καί λίγοι συμπατριῶτες τους, πού ἀψηφώντας κάθε κίνδυνο μοῦ περιέγραψαν μέ τρόπο ἀπλό, ἀλλά καί συγκεκριμένο, ὠρισμένες ἐκτελέσεις πού ἐγίναν τό φθινόπωρο καί τόν χειμῶνα τοῦ 1945.

Ὅπως θυμόντουσαν μετά τήν σφαγή τοῦ ἱερέως γιά κάμποσο καιρό εἶχαν σταματήσει οἱ φόνοι καί οἱ σφαγές τῶν Ναουσσαίων. Αὐτό τό ἀπέδωσαν ὅλοι οἱ συνομιληταί μου στό γεγονός ὅτι ἡ τοπική ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. εἶχε γίνει δέκτης τῶν συναισθημάτων ἀγανακτήσεως πού κατέλαβε τοῦς Ναουσσαίους, πού ἀνοικτά ἀπεδοκίμαζαν τή σφαγή τοῦ ἱερέως. Ὅπως μοῦ εἶπαν ὑπῆρξαν καί συμπαθοῦντες κομμουνισταί πού ἐστιγματίσαν τό φρικαλέο αὐτό ἐγκλημα καί ἐξεδήλωσαν τάσεις ἀποχωρήσεως τῶν ἀπό τό Κόμμα. Οἱ ἐργάτριες κυρίως πού μέχρι τότε ἀκολουθοῦσαν τίς γραμμές τοῦ Κ.Κ.Ε. χαρακτήριζαν τήν κατακρεούργηση τοῦ ταπεινοῦ λευίτη, σάν πράξη ἀπανθρωπιᾶς καί ἀδικη.

Αὐτές ὅλες οἱ πληροφορίες ἀνησύχησαν σέ μεγάλο βαθμό τήν ὀργάνωση τοῦ ΚΚΕ Ναούσης καί ἔτσι γιά ἄρκετό χρονικό διάστημα, δέν διαπράχθηκε κανένα ἐγκλημα στήν περιοχή. Ἀντίθετα ἄρχισαν νά σημειώνωνται στήν πόλη δραστηριότητες τῶν ἐθνικῶς σκεπτομένων Ἑλλήνων. Συγκροτήθηκαν ὀργανώσεις τῶν Χιτῶν καί Βασιλοφρόνων καί τῶν ἐργατῶν πού ἴδρυσαν παράρτημα τοῦ Ἐθνικοῦ Μετώπου Ἐργαζομένων. Τά κόμματα Λαϊκῶν καί Φιλελευθέρων πού εἶχαν βαθεῖες ρίζες στό λαό τῆς Νάουσας, ἄρχισαν νά δραστηριοποιοῦνται. Στήν ὀργάνωση τῶν Χιτῶν, εἶχε ἐνταχθεῖ καί ὁ σημερινός Ὑπουργός τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Λιάνης, πού σήμερα ἐμφανίζεται μαρξιστής καί πού τότε ὁ πατέρας του ὑπηρετοῦσε εἰς τήν ὑπηρεσία τῶν Σιδηροδρόμων Ναούσης. Ἀλλά καί στίς συζητήσεις πού γινόντουσαν στίς πλατεῖες καί τά καφενεῖα κυριαρχοῦσε ἕνα σαφές ἀντικομμουνιστικό πνεῦμα.

Κάνοντας αὐτές τίς διαπιστώσεις ἡ τοπική ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀνεδίπλωσε τίς θέσεις της, ἀναθεώρησε τή γραμμή καί ἔτσι περί τά τέλη Σεπτεμβρίου ἀρχίζει καί πάλι ἡ κατατρομοκράτησις τῶν Ναουσσαίων. Στήν ἀρχή κυκλοφοροῦν προκηρύξεις στίς ὁποῖες ὀμιλοῦν ἀνοικτά γιά ἐπικείμενη δυναμική δράση. Σ' αὐτές τονίζουν ὅτι ὁ ΕΛΑΣ δέν πέθανε καί πολύ γρήγορα θά τιμωρήσῃ τά ὄργανα τῆς φασιστικῆς ἀντιδράσεως.

Ἐπακολουθεῖ ριζιμο χειροβομβίδων στά γραφεῖα τῶν Βασιλοφρόνων καί τῶν Χιτῶν χωρίς εὐτυχῶς νά προκαλέσουν ἀνθρώπινα θύματα.

Τό ΚΚΕ πιστεῦει ὅτι ἦλθε ἡ ὥρα γιά ἀποφασιστικότερη δράση. Ἐτσι τό βράδυ τῆς 30ης Σεπτεμβρίου 1945 πραγματοποιώντας τήν πιό παράτολμη ἐνέργεια, προβαίνουν μέσα στήν ἄνω πλατεῖα στήν σύλληψη τοῦ Σταύρου Τσορμπατζῆ. Ἐργάτης συνειδητός εἶχε ἐνταχθῆ στό Ἐθνικό Μέτωπο Ἐργαζομένων καί ἐνθουσιῶδης ὅπως ἦτο ἀνέλαβε τήν διάθεση

άνομεσα στους συναδέλφους του της έφημερίδος «ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ» πού ήταν τό εβδομαδιαίο δημοσιογραφικό όργανο της οργανώσεως.

Οί πέντε άπαγωγείς του, χωρίς νά ύπολογίζουν τόν συγκεντρωμένο κοσμο και ένα στρατιώτη της έθνοφυλακής πού βρισκότανε στην πλατεία, όδήγησαν τό θύμα τους στην θέση Παληομπούκαινα. Έκει τόν παρέδωσαν σέ άλλη ομάδα ένόπλων πού έπικεφαλής είχαν τόν γνωστό σφαγέα Βορρηά.

Τόν λιάνισαν στό ξύλο, μου άφηγέιτο ό Ναουσσαίος πού μετέπειτα διεδραμάτισε σημαίνοντα και άποφασιστικό ρόλο στη ζωή της πόλεως. Τό μαρτύριο του ξυλοδαρμού κράτησε για πολύ ώρα, γιατί όργα την ίδια νύκτα όκουόντουσαν οι άπεγνωσμένες φωνές του έργάτη πού καλούσε τούς συμπατριώτες του νά τόν βοηθήσουν.

Μία περίπολος χωροφυλάκων πού βγήκε για όναζήτησή του. παραπλανήθηκε από κομμουνιστάς, πού παρίσταναν τούς Έθνικόφρονas, πήρε τελείως αντίθετη κατεύθυνση από εκείνην πού οι Έλασίται κρατούσαν και κακοποιούσαν τό θύμα τους. Κοντά στα μεσάνυκτα μία γυναικούλα, πού καθότανε στην άνω πόλη, πήγε στο άστυνομικό κατάστημα και κατατρομαγμένη ανέφερε ότι τόν Τσορμπατζή τόν έχουν στην Παληομπούκαινα. Μου τό είπε – έξεμυστερεύθη – ένας όνεπιής μου άντάρτης πού ήρθε νά πόρη ψωμί για τούς Έλασίτας.

Άν και τό ανθρώπινο, άλλα και τό ύπηρεσιακό καθήκον επέβαλε, ό έπικεφαλής της χωροφυλακής, δίστασε νά κινήση την δύναμη πού είχε προς τή θέση πού έκρατείτο ό έργάτης. Όπως δικαιόλογησε άργότερα τή στάση του, αυτή όφειλετο άφ' ενός μέν στο προκεχωρημένο της ώρας, πού θά έθετε σέ κίνδυνο τή ζωή των χωροφυλάκων πού μοιραία θά ήρχοντο σέ σύγκρουση μέ τούς Έλασίτας, όφ' έτέρου δέ και τό γεγονός ότι ό αριθμός των πέντε χωροφυλάκων πού διέθετε ήταν καταμερισμένος σέ περιπολίες.

Έτσι άφέθηκε στην άπόλυτη διάθεση των βασανιστών του ό άπαχθείς. Δύναμη των τριών χωροφυλάκων πού πήγε τό πρωί της άλλης μέρας στην Παληομπούκαινα βρέθηκαν μπρός σ' ένα ανατριχιαστικό θέαμα. Φέρνοντας στο σώμα του πάνω από είκοσι τραύματα από μαχαιριές είχε σπασμένα τά δύο του χέρια και τό δεξί του ποδάρι. Τό πρόσωπό του ήταν κατακομματιασμένο από πλήγματα πού πρέπει νά είχαν γίνη με στιλέτο ή φαλτσέτα. Τό σώμα του ήταν σέ θέση πρηνή. Καί όκριβώς κάτω από τό λαιμό του, οι συγγεροί έγκληματίες, είχαν καρφισωμένη την έφημερίδα του Έθνικού Μετώπου Έργαζομένων τόν «ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ ΚΟΣΜΟ».

ΠΡΟΦΗΤΙΚΑ ΛΟΓΙΑ

Τήν ώρα της κηδείας του άτυχούς έργάτου, ένας συνάδελφός του, ό Άριστείδης Μότσης, άπηύθυνε τόν τελευταίο συναδελφικό χαιρετισμό προς τό θύμα του καθήκοντος όπως χαρακτηριστικά είπε. Έμεις οι έργάτες, τόνισε, δέν θά λυγίσουμε από την άδικη και άπάνθρωπη έκτέλεση των όργάνων του Κ.Κ.Ε. Θα συνεχίσουμε τό δρόμο πού σύ χάραξες για την Έλλάδα και τά πραγματικά δίκαια της έργατιάς. Ναι, συνάδελφε,

κατέληξε, δέν υπάρχει μεγαλύτερο και ώραιότερο πράγμα νά αγωνίζεσαι και νά πεθαίνεις γιά τήν Ἑλλάδα και τό Λαό της.

Προφητικά ἦταν τά ὑπέροχα αὐτά λόγια τοῦ ταπεινοῦ ἐργάτη μέ τά ροζιασμένα χέρια, πού εἶχε ρθῆ ἀπό τήν Θεσσαλονίκη στίς ἀρχές τῆς κατοχῆς, γιά νά ξεφύγη ἀπό τό κυνηγητό τῶν λύκων. Καί τήν προφητεία του, ἦλθε νά ἐπαληθεύση ἡ δική του ἀπαγωγή πού ἐγινε μετά τρεῖς ἡμέρες. Αὐτόν δέν τόν πῆραν ἀπό τήν πλατεία γιατί ἀοφαλῶς φοβόντουσαν τήν ἀντίδραση πού θά ἐξεδήλωναν οἱ ἀγανακτιομένοι Ναουσοοἰοι. Τόν ἔστησαν καρτέρι στόν ἐργατικό συνοικισμό, και ἱρίν φθάση στό σπίτι του, τόν πῆραν και τόν ὠδήγησαν στήν ἴδια θέση πού ἐκρεοῦργησαν τόν συνάδελφό του. Τό σκηνικό ἦταν ἴδιο και ἀπαράλλακτο μ' ἐκεῖνο τῆς σφαγῆς τοῦ Τοορμπατζῆ. Μόνο ἀντί τοῦ Βορρηᾶ τό πόστο τοῦ ἀρχιδημίου, εἶχε ὁ Καπετάν Μπαρούτας, ὁ πῖο αἰμοχαρῆς Ἑλαοῖτης, πού ἦταν ὁ φόβος και ὁ τρόμος ὀλοκλήρου τοῦ Βερμίου.

Στήν ἀρχή ἀφοῦ οἱ Ἑλαοῖτες τόν ἔδσαν τά χέρια του, ἀρχισαν νά τόν κτυποῦν μέ τά ραβδιά και τούς σιδερένιους λοστούς, πού ἦταν ἐφοδιασμένοι. Ὁ Μπαρούτας γιά νά κάμη πνεῦμα, κάλεσε τόν δεσμώτη νά ἐπαναλάβη τόν ἐπικῆδειο πού ἐξεφώνησε στήν κηδεῖα τοῦ συναδέλφου του. Ὅταν τό θῦμα ἀρνήθηκε νά ἐκτελέση τήν ἐντολή τοῦ δημίου του, ὁ αἰμοσταγῆς Καπετάνιος ἀρχισε νά τόν πλήττει μέ τό μαχαίρι του. Τριανταοκτῶ τραύματα διά μαχαίρας, ἀνέφερε ὁ ἰατροδικαστής στήν ἐκθεσή του, πού ὑπέβαλε στήν Ὑποδιοίκηση Χωροφυλακῆς Ναούσης. Ἀκρωτηριασμός τῶν δακτύλων τῶν χεριῶν και ποδιῶν τοῦ θύματος, και κόψιμο τῆς γλώσσας του συνεπλήρωσε ἡ ἐκθεσίς.

Σ' αὐτή τήν κατάσταση βρῆκαν τήν ἄλλη μέρα οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς τό πτῶμα τοῦ δυστυχισμένου ἐργάτη, πού μέ τήν προφητεία του, ὅτι δέν υπάρχει ὠραιότερο πράγμα νά αγωνίζεται και νά πέφτη κανεῖς γιά τήν Ἑλλάδα και τό Λαό της, και σήμερα ἀκόμη μέσα ἀπό τόν τάφο του, στέλνει τό μήνυμά τῆς θυσίας γιά ὅσους ἔχοντας κλεισμένη στήν ψυχῆ τους τήν Ἑλλάδα, καλοῦνται ν' ἀγρυπνοῦν και νά εἶναι ψυχολογικά προετοιμασμένοι νά ἀντιμετωπίσουν τούς κόκκινους φονηᾶδες και τούς ἄλλους συνοδοιπόρους των, πού ἀπεργάζονται τήν Ἑθνική μας ἀποσύνθεση και τήν πραγματική καταστροφή τοῦ Λαοῦ μας.

Ἴσως κανεῖς ἀπό τούς ἀναγνώστας μου και κυρίως κάποιος πού πιστεύει εἰλικρινά στήν προπαγάνδα τοῦ κόκκινου φασισμού ἢ στά ὅσα διακηρύσσουν οἱ πράκτορες τοῦ πάσης μορφῆς σοσιαλισμοῦ θελήση νά μοῦ ἐρωτήσῃ γιατί ἐμφανίζω τόση σκληρότητα χαρακτηρίζοντας τούς δρᾶσαντες στή μαῦρη περίοδο 1942-1949 σάν κόκκινους φονηᾶδες, σάν εἰδεχθεῖς ἐγκλημάτιες και σάν σαδιστές; Θά ἤθελα στόν κάθε ἕναν ἀπ' αὐτούς νά ἀντιστρέψω τό ἐρώτημα καλώντας τον, νά μοῦ ἀπαντήσῃ πῶς θά χαρακτηρίζε αὐτός τά ἐγκλήματα πού ἀναφέρονται στήν ἀφήγησή μου; Πῶς συγχωρεῖ τίς σφαγές πού διέπραξαν τά ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε. ὄχι μονάχα εἰς τήν Νάουσα, ἀλλά σέ ὀλόκληρη τῆ χώρα; Καί ἀκόμη ἐγώ, ὁ ταπεινός ἐργάτης τῆς γραφίδος, τούς καλῶ νά σταθμίσουν μέ αἰσθημα εὐθύνης τά ἐγκλήματα και τίς σφαγές πού διαπράττουν οἱ κόκκινοι βρυκόλακες, ὁ ὀλόκληρη τήν οἰκουμένη, ἐπιδιώκοντας νά ἐπιβάλλουν τόν κομμουνισμό

καί τόν σοσιαλισμό, τύπου Σοβιετικής Ἐνώσεως, Λιβύης, Αἰθιοπίας, Κούβας καί τῶν βορείων γειτόνων μας;

Διάλεξαν τίς ἑορτές γιά νά κάνουν ἐγκλήματα

Θά προχωρήσω ἀτήν ἱστόρηση δύο ἄλλων ἐγκλημάτων πού διέπραξαν οἱ ἥρωες τοῦ ΕΛΑΣ ἀτίς 27 πρὸς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1945. Αὐτή τήν ἡμερομηνία πού συμβολίζει τό πνεῦμα θυσίας τοῦ Λαοῦ μας πού ἀψηφώντας τίς δεκάδες τῶν ἑκατομμυρίων τῶν λογγῶν τοῦ Ἰταλικοῦ φασισμού καί τῶν συνεταίρων του τοῦ Γερμανικοῦ Ναζισμού ἐδίδαξε σέ ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ Κόσμου ὅτι ἡ Ἑλλάς προτιμᾷ τό ὀλοκαύτωμα καί ὄχι τή σκλαβιά ἐπέλεξαν οἱ λησταντάρται τοῦ ΕΛΑΣ γιά νά σκορπίσουν τό θάνατο σέ δύο οἰκογένειες τῆς μαρτυρικής Νάουσας.

Αὐτή τήν μεγάλη ἐπέτειο τοῦ ΟΧΙ τοῦ Βασιλέως Γεωργίου καί τοῦ ἀειμνήτου Μεταξά ἠθέλησαν νά τήν μεταβάλλουν σέ θρήνο καί σέ κλαυθμό οἱ Ἑλασίτες σκοτώνοντας δύο ἀκόμη ἐργάτες Ναουσαίους, πού εἶχαν πολέμησι στή πρώτη γραμμῇ τοῦ Ἀλβανικοῦ Μετώπου κατά τά ἔτη 1940-1941. Ἦταν ὁ Βασίλειος Σιώπης καί ὁ Διογένης Ράλλης. Μὲ γεμάτη τῆ ψυχὴ ἀπό ὑπερηφάνεια γιά τό μεγαλεῖο πού ἐπέδειξε ἡ φυλὴ μας στόν πόλεμο τοῦ 1940, ἐβλεπαν τίς σημαῖες πού κυμάτιζαν σ' ὀλόκληρη τήν πόλη καί ἀναπολοῦσαν τίς ἡμέρες πού ὁ Στρατός μας ψυχικά ἐνωμένος συνέντριβε τοὺς εἰσβολεῖς, προχωρώντας ἀπό Νίκη σέ Νίκη. Ὁ καθένας τους διηγότανε καί μιά πολεμική ἱστορία. Μπροστά τους ἔφερναν τίς μάχες τοῦ Πόγραδετς, τοῦ «1532» καί τοῦ Ἑλ-Μπασσάν.

Στή θύμηση τῶν συμπολεμιστῶν τους πού ὀρθιοὶ ἀντιμετώπιζαν τοὺς ὄλμους καί τά πολυβόλα τῶν Ἰταλῶν δάκρυζαν ἀπό συγκίνηση. Καί ὅταν θυμήθηκαν τήν ὑποχώρησι ἀτήν ὁποία ὑποχρεωτικά σύρθηκε ὁ Στρατός μας μετὰ τήν ἐπίθεσι τῶν Γερμανῶν ἀτά ὄχυρά μας, ἄρχισε τό παράπονο νά τοὺς πνίγη. Στή συζήτησι πού ἔκαμαν δέν συγχωροῦσαν οἱ δύο φίλοι συμπολεμισταὶ τήν ἀναδρία τοῦ Χίτλερ ἀλλά καί τήν ἀχαριστία πού ἐπέδειξαν οἱ σύμμαχοί μας μετὰ τήν συντριβὴ τῶν Ἰταλῶν.

Αὐτά περίπου συζητοῦσαν ὅταν τοὺς σταμάτησαν στό δρόμο πέντε ἔνοπλοι Ἑλασίται. Κολλώντας τά πιστόλια τους στίς πλάτες τους τοὺς ὑπεχρέωσαν νά τοὺς ἀκολουθήσουν. Τοὺς ἀνέβασαν στήν Παλαιομπούκαινα καί ἐκεῖ μέ ἐντολή τοῦ Πεταλωτῆ τοὺς κατέσφαξαν κατά τόν ἀγριότερο τρόπο.

Μάταια τά δύο θύματα ἐπικαλέσθηκαν τοὺς ἀγῶνες καί τίς θυσίες στίς ὁποῖες ὑπεβλήθηκαν πολεμώντας τόν κατακτητῆ. Ἀντίθετα κάθε ἀναδρομὴ τους ἀπό ἱστορικό παρελθόν συντελοῦσε στήν ἐξαρσι τῆς ἀγριότητος ὄχι μόνον τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἐκτελεστῶν ἀλλά καί τῶν νεαρῶν Ἑλασιτῶν πού κακοποιοῦσαν τά θύματά τους.

Μέ τῆ σφαγὴ τῶν δύο ἡρωϊκῶν πολεμιστῶν τοῦ 40 συνεπληροῦτο μιά ἀκόμη σελίδα αἵματος καί ἐντροπῆς πού ὅτι κι ἂν κάμουν οἱ κουλτουριάρηδες θά συνοδεύη τήν ἱστορία καί τῆ δράσι τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τοῦ ΕΛΑΣ.

Αυτή όμως η σελίδα του αίματος και της ντροπής δεν έπρόκειτο να είναι η τελευταία που θα συνεπλήρωνε τό ήμερολόγιο τῶν ἐγκλημάτων με τό όποιο θά ολοκλήρωνε ό «ήρωικός» ΕΛΑΣ τή δράση του στή Νάουσσα κατά τό 1945.

Γιά πενήντα περίπου ήμέρες σταμάτησαν οι δολοφονίες, οι άπαγωγές και οι σφαγές τῶν Ναουσσαίων. Και πάλιν ό κόσμος έπαυσε να ζη με τόν έφιάλτη κάποιου καινούργιου ἐγκλήματος. "Άλλωστε ζύγωναν τά Χριστούγεννα και όλοι πίστευαν ότι και αυτό τό γεγονός θά έπιδρούσε στους Έλασίτες που δεν έπαυσαν να διακηρύττουν ότι είναι "Έλληνες και ότι όλες τις άπαίσιες ενέργειες τις έκαναν χάριν τής Έλλάδος και του λαού της. Είχαν πιστέμη οι κάτοικοι τής μαρτυρικής αυτής πόλεως τουλάχιστον οι γιορτές θά ήταν άναίμακτες. Τά όσα πίστευαν ήλθε να τά γκρεμίση μία ώμη δολοφονία που διεπράχθη στις όκτώ ή ώρα τό βράδυ τής 22ας Δεκεμβρίου.

Θύμα αυτή τή φορά ήταν ό μικροβιβλιοπώλης Δημήτρης Βρούττος που έγκατεστημένος από χρόνια στή Νάουσσα ζούσε ήρεμα και άρμονικά με τήν γυναίκα του που κι αυτή ύπηρετούσε ως διδασκάλισσα. Έκείνο τό βράδυ και ένω σε λίγο θά εκκλινει τό βιβλιοπωλείο του συζητούσε με τή γυναίκα του και έναν συμπολίτη του για τις γιορτές. Σε μία στιγμή άντελήφθη τρεις νεαρούς να μπαίνουν στο κατάστημά του και χωρίς να του πουν άπολύτως τίποτε άρχισαν να πυροβολούν. Έερριξαν πάνω από έπτά σφαίρες, αφήνοντάς τον νεκρό. Σάν να μην είχε συμβή άπολύτως τίποτε διήνυσαν τήν όδόν Ζαφειράκη για να χαθούν άμέσως στο πυκνό σκοτάδι τις νύκτας.

Ένω ή γυναίκα του θρηνολογούσε επάνω στο άψυχο σώμα του άγαπημένου της συζύγου, ό φίλος του που είχε συνέλθη από τόν κλονισμό και τό φόβο που τόν είχαν κυριέψη, βγήκε από τό βιβλιοπωλείο καλώντας τους Ναουσσαίους να έλθουν προς βοήθειαν του Βρούττου. Οι συμπολίται του ποί έσπευσαν να εκτελέσουν τό χρέος τους προς τόν φερόμενο ως τραυματία συνάνθρωπό τους, αν και άπειροι από τά θέματα τής ιατρικής επιστήμης ήταν βέβαιοι ότι ό Βρούττος ήταν νεκρός.

Ός τόσον τόν μετέφεραν στο Νοσοκομείο για να έπιβεβαιώσει και εκεί ό έφημερεύων ιατρός ότι ό μικροβιβλιοπώλης είχε ξεψυχήσει πριν μία όλόκληρη ώρα. Οι φονιάδες του ΕΛΑΣ είχαν κάνει καλά τή δουλειά τους. "Εστειλαν στον άλλο κόσμο έναν πτωχό βιοπαλαιστή που τό μόνο κακό που διέπραξε ήταν ή άπέραντη άγάπη για τήν Πατρίδα.

Η εκτέλεση του Πετρίδη

Μετά τήν είσοδο τής Έθνοφυλακής στήν Νάουσσα και τήν έγκατάσταση τῶν νομίμων αρχών ή Γενική Διοίκηση Μακεδονίας και ιδιαίτερα ό ύπουργός Γεώργιος Μόδης μαζί με τους εκπροσώπους τής νομαρχίας Βεροίας άντιμετώπισαν τό θέμα τής άντικαταστάσεως τῶν Δημάρχων που είχε όριση τό ΕΑΜ και ό ΕΛΑΣ στον νομό.

Γιά την Νάουσσα έκτιμώντας τό ιδιαίτερο Ἐθνικό, οἰκονομικό και γενικώτερο ἐνδιαφέρον πού εἶχε, ἡ προτίμησή των ἐστράφη σέ προσωπικότητες πού μέ τό κύρος τους θά μπορούσαν νά συμμαζέψουν τό κακό πού ἐγινε καί νά ἀναστηλώσουν τά ἐρείπια πού ἀφῆκε στό πέρασμά της ἡ Ἐαμοκρατία.

Ἄπευθύνθησαν σέ ἐπιστήμονες καί ἐμποροβιομηχάνους ἀλλά ὅλοι τους διστάζουν νά ἐπωμισθοῦν εὐθύνες ἀλλά καί κινδύνους γιά τήν ἴδια τους τή ζωή. Ἄλλωστε ἡ τοπική ὀργάνωση τοῦ Κ.Κ.Ε. μέ τόν τρόπο πού ἀσκοῦσε τήν προπαγάνδα της ἄφηνε σαφῶς νά ἐννοηθῆ ὅτι ὁποῖος ἀποτολμοῦσε νά ἀναλάβῃ Δήμαρχος θά πλήρωνε τό σφάλμα του ἀκριβά.

Ἔτσι εἶχαν τά πράγματα ὅταν τήν πρώτη Κυριακή τοῦ Μαρτίου τοῦ 1945. ἐφθάναν στή Νάουσσα οἱ ὑπουργοί Πέτρος Λεβαντῆς καί Γεώργιος Μόδης. Τούς συνόδευε καί ὁ καθηγητής Χαράλαμπος Φραγκίστας πού εἶχε γυναίκα Ναουσσαία τό γένος Τούρπαλη.

Ἀφοῦ κάλεσαν στό Δημαρχεῖο πολλές προσωπικότητες πού ἀρνήθηκαν τήν θέση τοῦ Δημάρχου ἐπεσκέφθησαν τό σπίτι τοῦ Χριστόδουλου Πετριδῆ, παλαιοῦ Φιλελεύθερου καί ἰδιαιτέρου φίλου τοῦ Στρατηγοῦ Πλαστήρα.

Ὁ Πετριδῆς ἐπανελάβε τήν ἀρνηση πού εἶχε ἐκδηλώσει καί στό Δημαρχεῖο, ἐπιέσθη ὁμως κατά τρόπο φορτικό ἀπό τούς ἐπισκέπτες του καί ἰδιαίτερως ἀπό τόν ὑπουργό Λεβαντῆ καί τόν καθηγητή Φραγκίστα. «Δέν προβάλλω – τοῦς εἶπε – ἀντιρρήσεις γιατί ὑπολογίζω τούς κινδύνους, στοῦς ὁποῖους ἐκθέτω τήν ζωή μου, ἀλλά κυρίως διότι πιστεύω ὅτι ὁ Δήμαρχος πρέπει νά εἶναι αἰρετός. Βάλτε κάποιον ἄλλον γιά σήμερα κι ἐγώ ὑπόσχομαι ὅτι στίς δημοτικές ἐκλογές, πού θά προκηρυχθοῦν θά κατεβῶ ὑποψήφιος μιά πού λέτε εἶμαι ἀφαιραίτητος γιά τό πόστο αὐτό.

Μέ τήν πειστικότητα πού διέθετε ὁ Λεβαντῆς καί μέ τήν ἀδυναμία πού εἶχε ὁ Πετριδῆς γιά τόν Φραγκίστα, ἐπέτυχαν στό τέλος νά κάμψουν τήν ἀντίστασή του, ἀλλά αὐτός ἔθεσε τούς κατωτέρω ὄρους πού δέχθησαν οἱ δύο ὑπουργοί α) Νά ἐνισχυθῆ οἰκονομικῶς ὁ Δήμος γιά νά ἐκτελέσῃ ἔργα πρὸς ἀπορρόφηση τῶν ἀνέργων.

β) Νά λειτουργήσουν παιδικά συσσίτια καί

γ) Ὁ Δήμος θά ὑπεβοηθεῖτο στό γενικώτερο ἔργο του ἀπό τούς Βιομηχάνους ὥστε ν' ἀντιμετωπισθοῦν καλύτερα τά προβλήματα τῆς πόλεως.

Μέ τήν ὀρκωμοσία τοῦ νέου Δημάρχου ἀρχισε περίοδος δραστηριότητος ἐντόνου γιά τά προβλήματα τοῦ λαοῦ. Ἡ κυβέρνηση καί οἱ βιομήχανοι βοηθοῦν οἰκονομικῶς τόν Δήμο καί ἐκτελοῦνται ἔργα. Ἀνακατασκευάζονται δρόμοι καί σέ διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνας ἀνεργος. Συγκροτοῦνται δύο παιδικά συσσίτια στά ὁποῖα βρίσκουν προστασία τά παιδιά τῆς πόλεως.

Ὁ Πετριδῆς ἐγκαταλείπει τή βιομηχανία του καί ἀφιερώνεται καθ' ὅλοκληριαν στό ἔργον τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν δημοτῶν του.

Λίγες ἡμέρες μετά τήν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων του δυναμικά στελέχη τῆς Ἐθνικῆς παρατάξεως καί κυρίως συγγενεῖς ἐκτελεσθέντων ἀπό τούς κομμουνιστάς ἐκδηλώνουν τάσεις ἀντεκδικήσεως. Τά

Ο δημοκράτης δήμαρχος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ τόν όποιον έκρεούργησαν
οι λησαντάρται.

πρώτα κρούσματα άρχισαν με τό σπάσιμο τών γραφείων του ΕΑΜ και με ξυλοδαρμό Έλασιτών πού θεωρούντουσαν ότι είχαν μετάσχει σέ έκτελέσεις.

Σ' αυτή τήν κατάσταση ό Δήμαρχος δέν μένει με σταυρωμένα χέρια. Καλεί τούς υπεύθυνους τών Έθνικών οργανώσεων και του ΕΑΜ σέ ξεχωριστές συναντήσεις και άφοϋ τούς μιλά για τήν ανάγκη τής λήθης και τής συμφιλίωσης του λαου, προβαίνει και στην άπειλητική δήλωση ότι τυχόν επανάληψη παρομοίων γεγονότων θά έχουν σαν άποτέλεσμα να παραιτηθί άμέσως. Τis άπόψεις του αυτές τής ολοκληρώνει προβαίνοντας σέ δηλώσεις προς τόν Τύπο.

ΠΟΛΕΜΟΣ ΝΕΥΡΩΝ

Οί στενοί συγγενείς του βλέποντας έξ' άλλου να φθινή μιá δημιουργική εργασία πού έγινε με τεράστιες θυσίες δυσανασχετούν αλλά ό Πετριδης τούς εξηγεί ότι προορισμός του ανθρώπου είναι να υπηρετεί τούς συνανθρώπους του άσχέτως στις θυσίες πού αυτός υποβάλλεται.

Μαζί με τούς συγγενείς του Δημάρχου δυσφορούν και κατέχονται από πραγματική άγανάκτηση και οι υπεύθυνοι τής τοπικής οργάνωσης του Κ.Κ.Ε. βλέποντας ότι ή γενικωτέρα δραστηριότητα του Πετριδη τούς απογομνώνει από τήν κομματική πελατεία, μιá πού άνεργοι και πεινασμένοι δέν υπάρχουν πιά για να τούς εκμεταλλευθί πολιτικά, άρχίζουν έναν σκληρό πόλεμο νεύρων έναντίον του.

Δέν υπάρχει ήμέρα και ώρα πού να μήν στείλουν έπιτροπές στο Δήμαρχείο για να ζητήση τά πιό άπίθανα πράγματα. Τό Έργατικό Κέντρο πού έλέγχεται από τούς κομμουνιστάς και Πρόεδρό του έχει τόν Βουτυρά διευκολύνει σε υπέρτατο βαθμό τό πλάνο πού έχει καταστρώση ό κομμουνισμός. Τά αίτήματα πού προβάλλει δέν σχετίζονται με τόν Δήμο ούτε είναι δυνατόν να έπιλυθούν από αυτόν. Και όμως οι έπιτροπές τά πάντα ζητούν να τά ρυθμίση ό Πετριδης.

Ό πόλεμος όμως τών νεύρων γίνεται και με τήν μορφήν του ψιθύρου. Τά όργανα του Κ.Κ.Ε. και κυρίως οι γυναίκες πού τό υπηρετούσαν φροντίζουν να φθάση στ' αυτιά του Δημάρχου αλλά κυρίως τής συζύγου του, ότι μ' αυτά πού κάμει ό Πετριδης θά έχει άσχημη κατάληξη. Η σύζυγός του πού από τήν αρχή αντίτιθετο στο να αναλάβη ό Πετριδης τό αξίωμα του Δημάρχου βρίσκει κατάλληλη τήν εύκαιρία διά να τόν πείση να παραιτηθί. Άτυχώς για τήν τελική εξέλιξη πού είχαν τά πράγματα ό πεισματάρης Ναουσσαίος, όχι μονάχα δέν δέχεται να ικανοποιήση τις άπόψεις τής συζύγου του αλλά δυναμώνει τις δραστηριότητές του. Κτυπάει τις πόρτες τών βιομηχάνων και έπιτυγχάνει να λειτουργήσουν στις έπιχειρήσεις των ουσσίτια. Έξασφαλίζει πιστώσεις από τήν Γενική Διοίκηση και άρχίζει ή έκτέλεσις νέων έργων.

ΤΑ «ΑΙΤΗΜΑΤΑ»

Αυτό ικανοποιεί τό και αλλά ξεσηκώνει τό Κ.Κ.Ε. Σε μιá έπίσκεψη πού γίνεται στο Δήμαρχο από πολυμελή έπιτροπή στην όποια μετέχει και ό Βουτυράς, θέτουν στον Δήμαρχο τό αίτημα να μετέχουν αντιπρόσωποι του Έργατικού Κέντρου σε όλες τις συνεδριάσεις πού γίνονται στο δήμο

καθώς επίσης και στη διαχείριση των εργοστασιακών και των παιδικών συσσιτίων. Ἐπίσης ἀξιούσιν συμμετοχή ἐργατικών ἀντιπροσώπων στήν Ἡλεκτρική Ἑταιρία καί στά διοικητικά συμβούλια τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων.

Ἀναστατωμένος ὁ Πετρίδης ἀπό τά παράλογα αἰτήματα πού προβάλλουν οἱ κομμουνισταί ἀρνεῖται κἀν νά συζητήσῃ ἐπ' αὐτῶν. «Γιά ὅσα μοῦ ζητᾶτε ἀπαντᾶ εἶμαι ἀναρμόδιος. Ὑπάρχει Κυβέρνησις πού αὐτήν τήν ὁρτα πρέπει νά κτυπήσετε».

Ἐνῶ ἡ ἐπιτροπή ἀποχωρεῖ μένον στό δημαρχιακό γραφεῖο ὁ Βουτυρᾶς καί ἕνας δασικός πού εἶναι κοινό μυστικό σ' ὅλους τούς Ναουσσαίους ὅτι ἀποτελεῖ τήν σπονδυλική στήλη τῆς τοπικῆς ὀργανώσεως τοῦ Κ.Κ.Ε. Προσποιοῦμενοι ὅτι εἶναι πραγματικοί φίλοι τοῦ Πετρίδη τοῦ συμβουλευέον νά δεχθῇ τουλάχιστον ὠρισμένα ἀπό τά αἰτήματα πού τοῦ ὑπεβλήθησαν.

«Οἱ καιροί εἶναι δύσκολοι καί πονηροί. Μήνεναντιώνεστε μέ τούς κομμουνιστάς γιατί αὐτοί δέν διστάζουν γιά τίποτε».

«Αὐτό ἀπαντᾶ ὁ Πετρίδης γιά μένα εἶναι ἀπειλή. Καί ὅπως ξέρετε ἐγώ πέρανάπό τόν Θεόν δέν φοβάμαι κανέναν». Ὁ Βουτυρᾶς χαιρετώντας τόν Δήμαρχο ὑπογραμμίζει, ὅτι «ἐμεῖς κάναμε τό καθῆκον μας γιατί ἐκτιμοῦμε τήν ἱστορία σου καί σεβόμαστε τό ἔργο σου. Γιά ὅτι ὅμως κι ἂν συμβῆ ἐσύ ἀγαπητέ Χριστόδουλε θά ἔχεις τήν εὐθύνη».

Ὅλα αὐτά συμβαίνουν εἰς τās 8 Ἰανουαρίου τοῦ 1946. Ὁ Πετρίδης δέν κοινολογεῖ σέ κανέναν γιά τά ὅσα διημεῖφθησαν εἰς τό γραφεῖο του. Δέν ἀναφέρει τίποτε οὔτε καί στόν διοικητή τοῦ τάγματος πού τόν ἐπεσκέφθη τήν ἴδια ἡμέρα.

Τίς δύο ἄλλες ἡμέρες πού ἐπακολουθοῦν συνεχίζει τό ἴδιο πρόγραμμα πού ἔχει καθιερώσῃ ἀπό τήν ἡμέρα πού ἀνέλαβε Δήμαρχος. Ἐπεσκέφθη καί ἐπιθεώρησε τά ἐκτελούμενα ἔργα, συνειργάσθη μέ τούς ὑπαλλήλους γιά τά τρέχοντα ὑπηρεσιακά θέματα καί τό μεσημέρι κατηυθύνθη στό σπίτι του. Ὅσο κι ἂν προσπάθησε νά διατηρήσῃ τήν ψυχραιμία του δέν μπόρεσε νά ἀποκρύψῃ στή γυναῖκα του καί σ' ἕναν του ἀνεψιό, τή δυσφορία πού ἠσθάνετο γιά τήν τακτική τῶν Κομμουνιστῶν: «Μέ ἔχουν ἐξουθενώσῃ πραγματικά αὐτές οἱ κατευθυνόμενες ἐπιτροπές. Δέν μέ ἀφήνουν ἴσουχο νά κάμω τή δουλειά μου. Ξέρω ὅτι πίσω ἀπ' αὐτές τίς ἐνέργειες κρύβεται ὁ σκοπός τῶν κομμουνιστῶν νά μέ ἐκβιάσουν καί νά παραιτηθῶ. Ἐγώ ὅμως δέν θά τοῦς κάμω τό κέφι. Ἐδῶκα τό λόγο μου στόν Πλαστήρα καί τόν Λεβαντή καί ἐννοῶ νά τόν τηρήσω».

Η ΦΟΝΙΚΗ ΕΝΕΔΡΑ

Τό πρωῖνό τῆς μοιραίας ἡμέρας ξεκίνησε κακόκεφος ὁ Πετρίδης γιά τό δημαρχεῖο. Ἐνδομύχως ὑπελόγιζε στίς ἀπειλές πού τόν εἶχαν κάμει οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν κομμουνιστικῶν ἐπιτροπῶν. Ἴσως ἀπό γενναιότητα ἀπέφυγε νά ἐνημερώσῃ τίς στρατιωτικές ἀρχές καί τή χωροφυλακή γιά τό δράμα πού ζοῦσε. Στό δημοτικό γραφεῖο παρέμεινε μέχρι ἀργά τό ἀπόγευμα. Μαζί του εἶχε καί τόν δημοτικό σύμβουλο Ἀναστάσιο Τσώτση. Ὅπως μοῦ ἔλεγε ἡ σύζυγός του τήν ὥρα πού τόν σερβίριζαν τό γεῦμα του ἄφησε νά ξεσπάσῃ ἡ ὀργή του γιά ὅσα ὑφίστατο μέ τίς ἐπιτροπές πού

έστελναν χωρίς ανάπαυλα οι κομμουνιστάι.

- Μ' έχουν κουράσει. Μου έσπασαν τὰ νεύρα. Θά τὰ παρατήσω. Είναι μιά λύση στήν όποία άν και καταλήγω δέν τήν πραγματοποιώ για νά μήν πικράνω τόν Πλαστήρα και τόν Λεβαντή.

Σ' αυτό τό σημείο βρήκε ή γυναίκα του τήν εύκαιρία νά παρεμβληθή στή συζήτηση και νά έπαναλάβη τίς άπόψεις πού μόνιμα διειτύλωνε. Αυτό πρέπει νά κάμης Χριστόδουλε του είπε για νά βρής τήν ήρεμία σου και νά κυττάξης περισσότερο τό έργοστάσιο.

Άρχικά ό Πετριδης δέν έδωσε άπάντηση. Γρήγορα όμως άντέδρασε με τό παράξενο πείσμα πού λάβαινε όσάκις οι κομμουνιστάι ήξίωσαν για νά παραιτηθή.

- Όχι τής είπε, δέν θά κάμω τό κέφι του Βουτυρά και τών έπιτροπάτων πού μου στέλνει ή όργάνωση. Θά μείνω στή θέση μου για νά ύπηρετήσω τή Νάουσσα και τό λαό της.

Όταν πήγε ή κα Πετριδου νά σερβίρη τόν καφέ στόν άνδρα της και τόν Τσώτση, είδε από τό παράθυρό της τρεις άγνωστους νά στέκουν λίγα μέτρα πιό πέρα από τό σπίτι της. Τό άνέφερε στό σύζυγό της και εκείνος μαζί με τόν φίλο του από τήν ίδια θέση έπεβεβαίωσαν τήν ύπαρξη τών τριών ύπόπτων, πού παρά τήν χιονοθύελλα πού έμαινετο έξακολουθούσαν νά μένουν στήν ίδια θέση.

Θά ήταν περίπου 7 ή ώρα όταν ή Νάουσσα βυθίστηκε σέ άπέραντο σκοτάδι. Διεκόπη ή παροχή ηλεκτρικού ρεύματος πού άλλη φορά δέν είχε ξανασυμβή.

Ό Δήμαρχος άν και κατάκοπος από τήν όλοήμερη παραμονή του στό γραφείο ξεπετάχθηκε από τή θέση του και πήρε τό δρόμο προς τήν έξοδο του σπιτιού του, παρά τίς αντιδράσεις τής γυναίκας του και του Τσώτση. Τί θά κάμης του είπαν και οι δύο σάν νά ήταν προσυνηνοημένοι. Έάν ύπάρχει βλάβη στό δίκτυο θά τήν επιδιορθώσουν οι τεχνικοί.

- Λάθος κάμετε τούς άπήντησε ό Πετριδης. Έγώ είμαι δήμαρχος και έχω ύποχρέωση νά φροντίζω για όλα.

Ζήτημα είναι εάν προχώρησε δέκα-δεκαπέντε μέτρα, από τό σπίτι του, όταν σειρά πυροβολισμών έκαμαν τή γυναίκα του και τόν Τσώτση ν' ανησυχήσουν. Βγαίνοντας για νά δούν τί συνέβαινε αντίκρυσαν τό άψυχο σώμα του Πετριδη νά πλημμυρίζει στό αίμα. Ζώντας με τήν ψευδαισθηση ότι ό Δήμαρχος ήταν άπλως τραυματισμένος, με τήν βοήθεια και άλλων Νουουσαίων τόν μετέφεραν εις τό Νοσοκομείο, για νά διαπιστωθή ότι ό ύπέροχος αυτός εύπατριδης πού θυσίασε τὰ πάντα για τόν τόπο και τό λαό τους, ήταν νεκρός. Οι τρεις άγνωστοι είχαν κάμη τή δουλειά τους. Η διακοπή του ρεύματος πού είχε προκληθή ασφαλώς από κάποιον όμοϊδέατη τους, διευκόλυνε τήν ασφαλή φυγή τους.

Πέρασαν τρία χρόνια από τότε. Η γυναίκα του Πετριδη τσακισμένη ψυχικά από τό χαμο του συζύγου της δέχθηκε νά φιλοξενηθή από τόν άδελφό της στό Κάιρο τής Αιγύπτου, αφήνοντας έρημο και κατάκλειστο τό σπίτι της. Οι κομμουνιστάι όμως ήθελαν νά καταστρέψουν και οικονομικά τήν οικογένεια του Δημάρχου, πού στή διάρκεια τής θητείας του, στάθηκε έμπόδιο στό έργο τους.

Ήταν ή 13η Ίανουαρίου του 1949, όταν είχε παύσει κάθε αντίστασις από τή φρουρό του Νοσοκομείου. ΍μάδες ένόπλων κατευθύνθησαν στό σπίτι και στό έργοστάσιο του Πετριδη. ΍φου έλεηλάτησαν τά πάντα, παρέδωσαν τά δύο κτίρια στις φλόγες, σφραγίζοντας, κατά τόν πίο έγκληματικό τρόπο τό όργιο τής έκδικήσεως, έναντίον τής οικογενείας Πετριδη.

Στή συνάντηση πού είχα μέ τή χήρα του άειμνήστου Δημάρχου, άφησε νά ξεχειλίση ό πόνος της.

- Δέν ύπήρξε, μου είπε άπλώς θυμα του καθήκοντος, αλλά και τής απέραντης αγάπης και του σεβασμού πού έτρεφε πρός τόν Στρατηγό Πλαστήρα και τόν έντιμο πολιτικό Πέτρο Λεβαντή. Αυτόους τούς δύο δέν ήθελε νά πικράνη και νά άπογοητεύση μέ τήν παραιτήσή του. ΍λλά και τό λαό τής Ναούσης σέ καμία περίπτωση δέν ήθελε νά τούς έγκαταλείψη. Θά τόν ύπηρετήσω, μου έλεγε μέχρι τής τελευταίας μου πνοής.

Και ή προφητεία ή μοίρα του άγωνιστού τής ΍λλάδος Τραγικώτερη όμως ή μοίρα του τόπου όταν αύτήν τήν καθορίζουν όπως θέλουν τά όργανα του Κόμματος τής Προδοσίας, όπως χαρακτηρίζε έπιγραμματικά τό Κ.Κ.Ε. ό πατέρας του σημερινού Πρωθυπουργού, ό Γεώργιος Παπανδρέου.

Μέ τήν έκτέλεση του Πετριδη τά πράγματα πήραν συγκεκριμένη μορφή. ΍ κομμουνισμός δέν είχε στόχο του τούς δεξιούς και τούς αντιδραστικούς όπως ύπεστήριζαν οι άπολογηται του. ΍ Πετριδης παλαιός συνεργάτης του Πλαστήρα μέ αδιάλλακτες δημοκρατικές πεποιθήσεις είχε τιμηθή δυό δεκαετίες μέ τήν καθολική ψήφο των Ναουσσαίων ως Δήμαρχος. Ήταν αντίβασιλικός και δέν δίσταζε νά διακηρύττη ότι ή προσήλωσή του στη Δημοκρατία ώφείλετο στην διαπίστωσή του ότι ό τόπος έπρεπε νά πάη μπροστά από πλευράς μεταρρυθμίσεων και λαϊκών έλευθεριών.

Μέ τήν ψυχρά λογική οι δολοφόνοι του Κ.Κ.Ε. θά έπρεπε νά τόν θεωρούν τουλάχιστον σύμμαχό τους και νά τόν τιμούν. Και όμως τόν έξετέλεσαν έν ψυχρώ, σκοτώνοντας μαζί μέτόν άείμνηστο Πετριδη τήν ΐδια τή Δημοκρατία πού διατεινόντας ότι υπεράσπιζαν και ότι στόχος τους είναι ή έγκαθίδριση της.

Μέ αυτά τά άπλά λόγια πού μονάχα λογική και αλήθειες περιείχαν, έκλεισε τήν συζήτηση πού είχα μαζί του ένας παλαιός Ναουσσαίος πού κι αύτός ανήκοντας στην παλαιά φρουρά των Πλαστηρικών άφησε νά ξεφύγη ό πόνος του για τό χαμό του σκοτωμένου Δημάρχου κλείνοντας τή συνομιλία μας μέ κατάρες έναντίον των δολοφόνων πού όπλισε τό Κ.Κ.Ε. για νά σκοτώση έναν άγνό ΍λληνα πού είχε άφιέρωση όλόκληρη τή ζωή του για τό λαό και τή Νάουσα.

΍ νέος Δήμαρχος κ. Γρηγόριος Σιούγγαρης σώζεται από δολοφονική άπόπειρα

Λίγες ήμέρες μετά τήν έκτέλεση του Πετριδη ή Κυβέρνησις διά του

Υπουργού Λεβαντή καλεῖ εἰς Ἀθήνας τόν κ. Γρηγόρη Σιούγγαρη, φίλον καί αὐτόν τοῦ Πλαστήρα. Στό ἐνεργητικό του ἔχει τεράστια κοινωνική, πολιτική καί γενικώτερη δράση ὑπέρ τῆς πόλεως καί τοῦ λαοῦ της.

Ὁ Πλαστήρας συγκλονισμένος ἀπό τήν ἐκτέλεση τοῦ Πετρίδη, ὀμιλεῖ μέ ἀποτροπιασμό γιά τό φόνο τοῦ παλαιοῦ του φίλου. «Γρηγόρη – λέγει στόν Σιούγγαρη – ἔχεις ὑποχρέωση νά δεχθεῖς τήν πρόταση πού σου γίνεται καί ν' ἀναλάβεις δήμαρχος, ὥστε νά συνεχισθεῖ τό ἔργο πού δέν ἄφησαν οἱ δολοφόνου νά ὀλοκληρώσει ὁ Πετρίδης».

Ὁ διάδοχος τοῦ Χρ. Πετρίδη κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΣΙΟΥΓΓΑΡΗΣ τόν ὁποῖον ἐσεβάσθησαν οἱ σφαῖρες τῶν δολοφόνων

» Ἀναμφισβήτητα – τονίζει ὁ Μαῦρος Καβαλλάρης, ὅπως ὁ λαός ἠνόμαζε τόν Πλαστήρα – κι ἐσύ θά κινδυνεύσης. Εἶναι ὅμως ἡ Μοῖρα αὐτῶν πού ἀγωνίζονται γιά τά κοινά νά μὴν πατοῦν σέ χαλί στρωμένο μέ ροδοπέταλα, ἀλλά νά ἀντιμετωπίζουν πέραν τίς ἀχαριστίες τῶν συνανθρώπων των καί τόν κίνδυνο νά πέσουν γιά τά ἰδεώδη πού πιστεύουν καί γιά τήν ὑπόθεση τίς Ἑλλάδος.

Γεμάτος συγκίνηση ὁ Σιούγγαρης δέχεται τήν συμβουλή τοῦ ἀειμνήστου Πλαστήρα καί ὀρκίζεται ὡς Δήμαρχος ἐνώπιον τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν Θ. Χαβίνη.

Ἀναλαμβάνει τά καθήκοντά του μέ μόνη φιλοδοξία νά συνεχίσει τό ἔργον τοῦ προκατόχου του.

Μιά ἐβδομάδα μετά τήν ἐναρξη τῶν δραστηριοτήτων του, ὁ πρόεδρος τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου Βουτυράς καί κουστωδία κομμουνιστῶν τόν ἐπισκέπτονται καί θέτουν τά ἴδια αἰτήματα τήν ἐπίλυση τῶν ὁποίων εἶχαν

ζητήση από τόν δολοφονηθέντα Πετρίδη.

Σκληροτράχηλος Μακεδών ό Σιούγγαρης άπαντά μέ λίγες λέξεις εις τούς συνομιλητές του.

- Έγώ, ύπογραμμίζει, θά άγωνισθώ γιά τήν Νάουσσα και τό λαό της άδιαφορώντας εάν τελικά έχω τήν τύχη του Χριστόδουλου.

Τό κομμουνιστικό έπιτροπάτο άποχωρεί και δέν περνούν ούτε δύο μήνες όταν σε μία έπιθεώρηση έργων πού κάμει ό Σιούγγαρης δέχεται άρκετές σφαίρες, εύτυχώς όμως καμιά δέν εύστοχεί. "Όπως ό 'ίδιος - μου έλεγε - ό θεός της Έλλάδος τό φύλαξε και του έδωκε περισσότερο κουράγιο νά συνεχίσει τό δημιουργικό του έργο.

Αντί του Γυμνασιάρχου έκτελουν τόν πρωτοεξάδελφό του

Η δολοφονία του Δημάρχου δέν έπρόκειτο νά είναι τό τελευταίο έγκλημα πού θά διέπρατταν οι δολοφόνοι του Κ.Κ.Ε. Είχαν περάσει λίγες μέρες όταν τό βράδυ της 1ης 'Ιουλίου 1946 κατά τή διάρκειαιτής πρώτης μεγάλης έπιθέσεως έναντίον της Ναούσης, όμάς έλασιτών κατευθύνεται στό σπίτι του καθηγητού Κωνσταντίνου Μάντσιου πού διευθύνει και τό Γυμνάσιο. Η κατηγορία πού τόν βαρύνει ότι είναι έφεδρος ύπολοχαγός και ότι κάθε πρωί βγάξει τά γυμνασιόπαιδα και μέ έπικεφαλής τήν Γαλανόλευκη παρελαύνουν από τούς Κεντρικούς δρόμους.

Μολοντί οι γείτονές του έρωτώμενοι από τούς Έλασίτες άπαντούν ότι άπουσιάζει, κτυπούν τήν πόρτα του σπιτιού του. Δέν παίρνουν καμιά άπάντηση ούτε άντιλαμβάνονται και κίνηση μέσα σ' αυτό. Τότε μέ τά αυτόματα τους γαζώνουν στην κυριολεξία τό σπίτι και τό πρωί μέ προκηρύξεις πού σκορπούν φεύγοντας γιά τό βουνό πανηγυρίζουν τήν έκτέλεση του φασίστα, όπως έγραφαν Καθηγητή πού στρατιωτικοποιούσε τήν σπουδάζουσα νεολαία.

Ό Μάντσιος όμως ζή και βασιλεύει διότι εκείνη τή νύκτα μέ παρότρυνση της συζύγου του κοιμήθηκε στό σπίτι του πεθερού του Δημήτρη Σούγγαρη. Στις 5 'Ιουλίου τό πρωί πηγαινοντας γιά τό Γυμνάσιο παρατηρεί από άπόσταση έκατό περίπου μέτρων τρεις νεαρούς φορώντας παλτά παρά τό γεγονός ότι ήταν 'Ιούλιος μήνας νά στέκουν στην έξώπορτα του Γυμνασίου. Πιστεύοντας ό Γυμνασιάρχης ότι κάτω από τά παλτά τους έχουν κρυμένα τά αυτόματα τους και ότι στόχο τους έχουν οι άγνωστοι τή δική του έκτέλεση, μπαινει σ' ένα έμπορικό και χωρίς νά φοβηθή στέλνει τόν υπάλληλο του μαγαζιού νά φύγουν οι όπλοφόροι από τό Γυμνάσιο, γιατί ό 'ίδιος όπλοφορεί και θά ρίξη όσες σφαίρες έχει τό Μπαφαμπές επάνω της.

Μέ τό μήνυμα του Μάντσιου οι παλτοφορεμένοι παίρνουν τόν κατηγορικό δρόμο πού οδηγεί προς τήν έξοδο της πόλεως και ό Μάντσιος μπαινει στό Γυμνάσιο. Εκείνη τή μέρα πρόκειται νά άνακοινώση τά άποτελέσματα των έξετάσεων.

Στό γραφείο του έρχονται δύο άλλοι καθηγηταί και αρχίζουν τό έργο

τους. Ζήτημα είναι αν πέρασε μισή ώρα και καταφθάνει στο Γυμνάσιο ή εξαδέλφη του Κούλα και κλαίγοντας τον πληροφορεί ότι τρεις νεαροί με παλτά πήραν πριν από λίγο τον αδελφό της Φίλιππο. Ὀδύρεται στην κυριολεξία και έκλιπαρεί τον Γυμνασιάρχη να βγῆ μαζί της έξω. Νά πάνε στη Χωροφυλακή και μαζί μ' αυτήν να έρευνήσουν για τήν τύχη του άπαχθέντος.

Ὁ Γυμνασιάρχης έγκαταλείπει τό γραφεῖο του και κατευθύνεται εἰς τά γραφεῖα τῆς Χωροφυλακῆς και ἀναφέρει τά γεγονότα, ζητώντας νά τόν βοηθήσουν γιά νά βρῆ τό ὑποψήφιο θῦμα τοῦ ΕΛΑΣ. Ἀνήμπορη ἡ Χωροφυλακή νά δράση, περιορίζεται νά στείλη χωροφύλακες πρὸς τό σημεῖο ὅπου κατευθύνθησαν, κατὰ τήν πληροφορία τῆς Κούλας οἱ ἀπαγωγείς. Ὅλες οἱ έρευνές τους ἀποβαίνουν μάταιες. Δυὸ Ναουσσαῖοι μόνον τούς έδωκαν τήν πληροφορία ὅτι οἱ τρεῖς μέ τά παλτά, έχοντας ἀνάμεσά τους τόν Φίλιππο πέρασαν ἀπό τόν Ἅγιο Ἀθανάσιο.

Κοσκίνισαν κυριολεκτικά τήν περιοχή ἀλλά στάθηκε ἀδύνατο νά βροῦν τό πτώμα τοῦ ἀτυχοῦς Ἕλληνας πού προσετίθετο στή χορεία ἐκείνων πού έπεσαν ὑπερασπίζοντας τά ἰδανικά τοῦ Ἔθνους.

Μόλις ξημέρωσε ἡ 7η Ἰουλίου, ὁ Γυμνασιάρχης, ἡ χαροκαμένη ἀδελφή και δύο-τρεις γνωστοί τοῦ μαζί μέ ὁμάδα χωροφυλάκων πήγαν στό σημεῖο πού ὑπέδειξε ὁ ξυλοκόπος. Πράγματι στή χαράδρα βρῆκαν πηκτό αίμα, τό ένα αὐτί τοῦ νεκροῦ και τό μαντήλι πού εἶχε τό μονόγραμμα τοῦ Φιλίππου.

Σκοτώνουν τόν ένωμοτάρχη Παπᾶ και ὁ Μακεδονομάχος πεθερός του έκδικούμε- νος έκτελεῖ τόν άρχηγό τῶν Κομμουνιστῶν Ναούσσης

Ἐπάρχουν πολλοί άνθρωποι, οἱ περισσότεροι, πού θεωροῦν τήν 13η ἡμέρα τοῦ μηνός σάν γρουσουζικη. Αὐτή ἡ προκατάληψη ὀφείλεται στήν ἀποφράδα ἡμερομηνία πού οἱ βάρβαροι έπετέθησαν στήν Ἁγία Σοφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως γιά νά ὑποδουλώσουν τόν Ἑλληνισμό. Ἐνας ἀπ' αὐτούς ἦταν και ὁ ένωμοτάρχης Θωμᾶς Παπᾶς πού ὑπηρετώντας τήν Νάουσσα εἶχε ἀρραβωνιασθῆ ἐκεῖ φιλοδοξώντας νά δημιουργήση μιὰ πραγματικά Χριστιανική οἰκογένεια. Πρᾶος, γεμᾶτος καλωσύνη εἶχε ἀγαπηθῆ ἀπό τούς Ναουσσαῖους πού τόν θεωροῦσαν δικό τους παιδί. Μόνον οἱ κομμουνισταί τόν έβλεπαν μέ κακό μάτι. Τόν μισοῦσαν ὅπως συνέβαινε μέ ὅλους πού φοροῦσαν τήν τιμημένη στολή τῆς μαρτυρικῆς μας χωροφυλακῆς. Ἐκεῖνο τό ἀπόγευμα ἦταν 13 Μαρτίου τοῦ 1946 ὁ ένωμοτάρχης τελειώνοντας τήν ὑπηρεσία του πήρε τό δρόμο γιά τό σπιτι του. Εἶχε φθάση κοντά στό έργοστάσιο τοῦ Λαναρᾶ ὅταν ἄκουσε νά τόν καλῆ ἕνας ἀγνωστός του νά σταματήσει.

Χωρίς νά ὑπομιασθῆ ὁ Παπᾶς έστρεψε τό κεφάλι του γιά νά δῆ και νά μάθῃ τί ζητοῦσε ὁ ἀγνωστός ἀπ' αὐτόν. Καί τότε ἀντίκρουσε τίς μορφές

τριών αγνώστων, πού χωρίς νά ανταλλάξουν οποιαδήποτε λέξη μαζί του έσυραν τά περιστροφά τους καί άρχισαν νά τόν πυροβολοῦν. Πρίν κλείση τά μάτια του ὁ Παππᾶς ήθέλησε νά έξαγάγη τό πιστόλι του γιά νά άμυνθῆ, πλην ὁμως μιά σφαίρα τοῦ ενός άπό τούς δολοφόνους πού βρῆκε τόν κρόταφό του, έκοβε τό νήμα τῆς ζωῆς ενός σεμνοῦ ύπαξιωματικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς. Ἕνας άκόμη νεκρός στή Νάουσσα, ένα άκόμη θυμα τοῦ πρὸς τήν Ἑλλάδα καθήκοντος.

Ὄταν έγνώσθη ἡ δολοφονία τοῦ Παππᾶ ἡ Χωροφυλακή άναστατώθηκε καί κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες ὁ διοικητής Χωροφυλακῆς κ. Στέλιος Φουράκης γιά νά προλάβη έκδηλώσεις άντεκδικήσεων πού άπειλοῦσαν οἱ συνάδελφοι τοῦ σκοτωμένου. Τήν αὐτή προσπάθεια κατευνασμοῦ τῶν παθῶν πρὸς τούς Ναουσσαίους κατέβαλε ὁ ἴδιος άξιωματικός, διότι οἱ πληροφορίες πού έρχόντουσαν άπό πολίτας καί ὄργανα τοῦ τμήματος άσφαλείας, έλεγαν ὅτι θά υπάρξουν σκληρά αντίποινα γι' αὐτό τό φόνο. Κυρίως οἱ νέοι τῆς Ναούσης είχαν έξαγριωθῆ φωνάζοντας έξω άπό τήν Ἑποδιοίκηση Χωροφυλακῆς συνθήματα κάθε άλλο παρά εἰρηνικά. Ὡς πότε θά μᾶς σκοτώνουν οἱ Ἑλασίτες. Είμαστε Ἕλληνες καί πρέπει νά τιμωρήσουμε τούς ντόπιους ἡγέτας τοῦ Κ.Κ.Ε. γιά νά σταματήσουν τά έγκλήματα.

Τά ἴδια συνθήματα έπεκράτησαν καί κατά τήν ὥρα πού ὁ Παππᾶς έποποθετεῖτο εἰς τήν τελευταία του κατοικία. Τό νεκροταφεῖο είχε κατακλυσθῆ άπό τούς Ναουσσαίους, καί ὅταν ὁ συνάδελφος τοῦ σκοτωμένου έξεφώνησε τόν έπικῆδειο λόγο, άναφυλλητά καί κατάρες γιά τούς κομμουνιστάς έκάλυψαν τῆν άτμόσφαιρα. Οἱ τιμητικές βολές πού έρριζαν οἱ συνάδελφοι τοῦ Παππᾶ τήν ὥρα τοῦ ένταφιασμοῦ του έστειλναν μήνυμα πρὸς τούς δολοφόνους ὅτι τό Κράτος ἦτο παρών καί ὅτι οἱ Χωροφυλακῆς ἦταν πρετοιμασμένη νά υπερασπισθῆ τῆ ζωῆ τῶν Ναουσσαίων.

Γιά πολλές ἡμέρες οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως μοναδικό θέμα τῶν συζητήσεων τους είχαν τῆ δολοφονία τοῦ Παππᾶ. Ὁ καθένας τους είχε νά διηγηθῆ καί κάποιο περιστατικό πού φανέρωνε τήν άνθρωπιά καί τήν καλωσύνη τοῦ νεκροῦ. Μόνον οἱ προσκεῖμενοι εἰς τό Κ.Κ.Ε. δέν έπαιρναν μέρος στίς συζητήσεις. Ἦταν βέβαιοι ὅτι εάν άπεπειρώντο νά κάμουν κάτι τέτοιο θά συναντοῦσαν ὄχι μόνον τήν αντίδραση αλλά καί τήν άγανάκτηση τοῦ λαοῦ τῆς Ναούσης.

Ὁ κομμουνισμός, διδάσκει ἡ δική του ιστορία, άποφεύγει τάς προκλήσεις ὕστερα άπό κάποιο έγκλημα πού διαπράττουν οἱ δικοί του.

Ἐνῶ ὁμως οἱ κομμουνισταί άπέφευγαν νά φέρουν σέ συζήτηση τήν έκτέλεση τοῦ ένωματάρχου Παππᾶ, ένας πρᾶος Ναουσσαίος πού στή διάρκεια τοῦ Μακεδονικοῦ άγῶνος, είχε διακριθῆ γιά τήν τολμηρότητα καί τήν παλληκαριά του, δέν έπαυε κάθε ἡμέρα νά επισκέπτεται τό Νεκροταφεῖο. Ὡρες ὀλόκληρες θρηνοῦσε επάνω στόν νεοσκαμένο τάφο τοῦ Θωμᾶ πού ἦταν γαμβρός του επί θυγατρί. Ὄταν γύριζε στή Νάουσσα, κατευθύνετο σ' ένα μικρό καφεναδάκι. Ἐκεῖ ξανάρχιζε τό κλάμμα του. Θά πάρω τό αίμα του πίσω έλεγε καί ξανάλεγε. Οἱ παλαιοί γνώριμοι καί φίλοι του άγωνιζόντουσαν νά τοῦ δώσουν κουράγιο καί τοῦ συνιστοῦσαν ν' άφιερωθῆ στήν κόρη του. Αὐτό τοῦ έλεγαν θά λιγοστέψη τόν πόνο του καί

θά ήρημήση περισσότερο τήν ψυχή του Ιαππᾶ. Ὁ Λουκάς Αντωνίου, αὐτός ήταν ὁ ήρωας του Μακεδονικοῦ ἀγώνος δέν ἔλεγε ν' ἀκούση καμμιά ἀπό τίς συμβουλές πού του ἔδιναν.

– Τό αἶμα ξεπλένεται ἐτόνιζε μόνον μέ αἶμα. Ἐγώ θά τιμωρήσω τούς φονηάδες μέ τά ἴδια μου τά χέρια.

Οἱ ἀπειλές πού ἐκστομοῦσε ὁ χαροκαμένος Μακεδονομάχος εἶχαν θεωρηθῆ ἀπ' ὅλους σάν ξεσπασμα πόνου καί ὀργῆς. Κανένας δέν πίστευε ὅτι ὁ ἐβδομηντάρης συνομιλητής τους μπορούσε νά πραγματοποιήση τήν ἀπειλή του. Ἄλλωστε οἱ φονιάδες του ήταν ἀγνωστοί. Ἡ ἀνάκριση πού ἐπακολούθησε μετά τή δολοφονία του ἐνωματάρχη δέν μπόρεσε νά τεθῆ ἐπί τά ἴχνη τῶν φονηάδων. Ἦταν ξεκαθαρισμένο ὅτι οἱ ἐκτελεσταί του Παππᾶ ήσαν παιδιά τῆς ΟΠΛΑ καί του ΕΛΑΣ. Τό ποιοί ὅμως ήταν δέν μπορούσε νά τούς ἐντοπίση.

Εἶχαν περάση ἀρκετές ἡμέρες καί ὁ Ἀντωνίου συνέχιζε τό ἴδιο πρόγραμμα τῶν κινήσεών του. Ἀπό τό σπίτι στά Νεκροταφεῖα, κι ἀπό ἐκεῖ στό καφενεδάκι. Ἦταν ἡ 21η Μαρτίου ὅταν τό γεροντάκι, ὁ μπάρμπα Ἀχιλλέας, ὅπως τόν ἔλεγαν, μετά τήν συνηθισμένη ἐπίσκεψή του στά Νεκροταφεῖα κατευθύνθη στήν ἐκκλησία τῆς Μεταμορφώσεως. Μόλις εἶχε σημάνη ὁ ἔσπερινός τόν ὁποῖον παρακολούθησε μέ εὐλάβεια. Ὅταν ὁ ἱερεὺς τελείωσε τήν ἱεουργία παρεκάλεσε ὁ Ἀντωνίου νά μεταλάβη τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Παραξενεύθηκε ὁ ἱερωμένος γιά τό γεγονός ὅτι ὁ γνῶριμός του Μακεδονομάχος ζητοῦσε νά πάρη τήν ἱερά μετάληψη τέτοια ὦρα. Γνωρίζοντας τό δράμα του, ὁ ἱερεὺς ἱκανοποίησε τήν παράκληση του Μακεδονομάχου. Ὅπως ἱστοροῦσε στόν ξενοδόχο Παπαφίλιππα μέ τόν ὁποῖον ήταν πολύ συνδεδεμένοι, ἐπίστευσε ὁ ταπεινός λευίτης, ὅτι ὁ Ἀντωνίου προησθάνετο τό τέλος του ἢ θά προέβαινε στό ἀπενενοημένο διάβημα τῆς αὐτοκτονίας. Γι' αὐτό καί πρὶν φύγη ἀπό τήν ἐκκλησία ἔσπευσε νά του ὑπενθυμίση ὅτι ὁ Θεός δέν συγχωρεῖ τούς αὐτοκτονούντας. Ἐφυγε ὁ Ἀντωνίου εὐχαριστώντας τόν ἱερέα γιά τίς συμβουλές του. Ἀντί ὅμως νά κατευθυνθῆ ὅπως συνήθιζε τό καφενεδάκι, πῆρε τό δρόμο πρὸς τό κιάσκι... ὅπου ἴξερε ὅτι τέτοια ὦρα βρισκόταν ἐκεῖ ὁ Πρόεδρος του Ἐργατικοῦ Κέντρου Βουτυρᾶς.

Ὁ τελευταῖος μόλις τόν εἶδε – σάν νά προησθάνετο τό τί θά ἐπακολουθοῦσε – ἔσπευσε νά τόν καλοσωρήσῃ καί νά τόν συλλυπηθῆ γιά τό σκοτωμό του γαμβροῦ του.

Ἀναστατώθηκε ὁ γέρος ἀπό τά λόγια του Βουτυρᾶ ξέροντας ὅτι αὐτός ήταν ἡ ψυχὴ τῆς τοπικῆς ὀργανώσεως του Κ.Κ.Ε.

– Δέν θέλω συλλυπητήρια ἀπό τούς δολοφόνους του εἶπε. Ἐσύ εἶσαι ὑπεύθυνος γιά τὴ δολοφονία του Θωμᾶ, γι' αὐτό καί θά πληρώσης. Ἐμεῖς οἱ Μακεδονομάχοι κατέληξε, δέν ἀφήνουμε ἀνοικτούς λογαριασμούς. Σάν τίμιοι Ἕλληνες πληρώνουμε τά χρέη μας.

Πρὶν προλάβῃ ὁ Βουτυρᾶς νά προβάλλῃ ὅποιαδήποτε ἀντίσταση ὁ Ἀχιλλεύς Ἀντωνίου ἐξεκένωνε τό πιστόλι του τρυπώντας μέ τίς σφαῖρες του ὀλόκληρο τό σῶμα του Προέδρου του Ἐργατικοῦ Κέντρου.

Ἐνῶ οἱ παρευρισκόμενοι δέν τολμοῦσαν νά πλησιάσουν τόν γέρο Μακεδονομάχο, αὐτός γονάτισε, καί ἀφοῦ σταυροκοπήθηκε ἀνύψωσε τά

χέρια του προς τόν Ούρανό, και μέ φωνή σταθερή αλλά πού θύμιζε τούς ίκέτες τών αρχαίων τραγωδιών εἶπε τίς λίγες αὐτές λέξεις.

- Θεέ μου συγχώρεσέ μου πού γίνηκα φονηᾶς. Ἐκαμα τό χρέος μου μιά πού ἡ δικαιοσύνη δέν θέλησε νά τιμωρήσῃ τόν ἔνοχο γιά ὅλα τά ἐγκλήματα πού γίνονται στή Νάουσσα. Ὅλοι ξέρουν ὅτι ὁ Βουτυράς δίδει ἐντολές καί οἱ Ἐλασίται καί οἱ ὀπλατζῆδες σκοτώνουν ἀθώους. Καί ἐνῶ ἀρχές καί λαός γνωρίζουν τόν ἔνοχο κανείς δέν τόν πειράζει. Θεέ μου, κατέληξε συγχώρεσέ μου. Δέν ὑπῆρξα δολοφόνος ἀλλά τιμωρός.

Σταυροκοπήθηκε τρεῖς φορές καί κατευθύνθη στήν ὑποδιοίκηση Χωροφυλακῆς Ναούσσης. Ἐκεῖ παρεδόθη στόν ὑπαξιωματικό ὑπηρεσίας ἀναφέροντας ὅτι εἶχε τιμωρήσῃ τόν ἐμπνευστή ὅλων τών φόνων πού γίνηκαν στή Νάουσσα.

Ὁ φόνος τοῦ Βουτυρά εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά σταματήσουν οἱ ἐκτελέσεις. Ἐπί τρεῖς ὀλόκληρους μῆνας δέν σημειώθηκε καμμιά ἀπαγωγῆ, οὔτε καί ἔλαβον χώραν δολοφονίες καί σφαγές. Διερωτῶντο δικαιολογημένα οἱ Ναουσσαῖοι ἐάν οἱ κομμουνισταί φοβοῦνταν τās ἀντεκδικήσεις ἢ περιμέναν νά ξεχασθοῦν τά ἐγκλήματά τους γιά νά τά ξαναρχίσουν μέ μεγαλύτερη σκληρότητα. Ὅπως ὅμως κι ἂν εἶχε τό πράγμα στό τρίμηνο αὐτό διάστημα γλύτωσαν τή ζωή τους ἀρκετές ἀνθρώπινες ὑπάρξεις, ἐάν ὑπολογισθῆ ὅτι κάθε προηγούμενο μῆνα οἱ Ἐλασίτες καί τά ὄργανα τῆς ΟΠΛΑ ἐκτελοῦσαν κατά μέσον ὄρο δέκα τουλάχιστον κατοίκους τῆς Νάουσσας καί τών χωριῶν τους.

Αὐτή ἡ ἀνάπαυλα στούς σκοτωμούς, ἔδωκε κουράγιο στούς Ναουσσαίους καί ἐπιδόθηκαν μέ μεγαλύτερη ἀνεση στή συγκέντρωση τών φρούτων, στή διακίνηση τοῦ ἐμπορεύματός των στήν ἀγορά τῆς Θεσσαλονίκης καί στήν συγκέντρωση καί ἐναποθήκευση τών δημητριακῶν, πράγμα πού ἐξασφάλιζε τή χειμωνιάτιξη διατροφή τών οἰκογενειῶν τους.

Ἦλθε ἀπό τήν Ἀμερική γιά νά τόν σφάξουν μαζί μέ τήν γυναίκα του

Δέν εἶχε σταματήσῃ ὁ τρόμος καί ἡ ἀγανάκτηση τοῦ λαοῦ γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ Μάντσιου, ὅταν ἐγνώσθη ἡ ἀπαγωγή τοῦ Δημ. Νέστωρα.

Χρόνια ξενητεμένος στήν Ἀμερική ὁ ἀπαχθεῖς, ἀνοιξε ἀρτοποιεῖο στό Κέντρο τῆς πόλεως. Πανδρεύθηκε καί ἀπόκτησε δυό κόρες, φιλοδοξώντας νά τίς σπουδάσῃ καί νά τίς ἀποκαταστήσῃ κόνοντας τά καλύτερα ὄνειρα γι' αὐτές.

Ὅλα πῆγαιναν καλά ἂν καί τά χρόνια τῆς τριπλῆς κατοχῆς καί ἡ μετὰ ταῦτα ἔκκρηξη τοῦ νέου ἀντάρτικου ἀνέτρεψαν γιά πολύ τά σχέδια τοῦ Νέστωρα νά μεγαλώσῃ τό φοῦρνο τοῦ καί νά τόν ἐξοπλίσῃ μέ σύγχρονα μηχανήματα.

Ὅπως ἐξομολογεῖτο σέ στενοῦς του φίλους κάθε τόσο ἀπεσταλμένοι τίς ΕΤΑ ἀποσποῦσαν μέρος τών εἰσπράξεών του. Κάθε μέρα γινόνταν καί πιό ἀπαιτητικοί. Ἡ στάση αὐτή τών ὀργάνων τοῦ Κ.Κ.Ε. τόν ἐξόργησε,

άλλά ήπιος χαρακτήρας όπως ήτο ηρέσθη νά δηλώση εις τούς Έτατζήδες ότι είχε και ό ίδιος ανάγκες και έπρεπε νά άρκεσθ ή όργάνωση στις εισφορές πού έδινε μέχρι τότε.

Γεμάτοι όργή έφυγαν οι δυό της ΕΤΑ αφήνοντάς τον νά ζή μέ άνησυχία, γιατί, του δήλωσαν ότι ή όργάνωση δέν δέχεται άντιρρήσεις και τιμωρή τούς άντιδραστικούς.

Γιά κάμποσες ήμέρες δέν ξαναεμφανίσθηκαν οι εισπράκτορες του μόχθου του, ούτε και μεσολάβησε κανένα άλλο περιστατικό πού θά τόν έπειθε ότι ή όργάνωση θά προέβαινε σέ ένέργειες τιμωρίας όπως τόν είχαν άπειλήσει τά παιδιά της ΕΤΑ. Ξεθαρρεμένος πήρε τήν γυναίκα του εκείνο τό άπόγευμα και πήγαν στό κτήμα τους στήν θέση Παναγιοπούλα, γιά νά δούν τι γίνεται μέ τά λίγα φρουτόδενδρα πού είχαν. Έκεί έφαγαν και τό προσφάγι τους και έτοιμαζόνταν νά πάρουν τό δρόμο της έπιστροφής. Δέν πρόκαναν νά βγούν από τήν περιοχή του κτήματος, όταν τρεις ένοπλοι μέ έπικεφαλής τόν νέο πού εισέπραττε γιά λογαριασμό της ΕΤΑ τόν κεφαλικό φόρο πού είχε επιβάλλει ή όργάνωση, ξεπρόβαλαν μπροστά τους και τούς διέταξαν νά τούς άκολουθήσουν. Χωρίς νά άντιδράσουν ύπετάγησαν στήν έντολή τών όπλισμένων έγκληματιών. Διακάσια μέτρα ήταν ή άπάσταση πού χωρίζει τό κτήμα από τό σημείο πού ένεφανίσθηκαν άλλοι τρεις ένοπλοι. Έτούτοι άν και δέν ήταν άγνωστοι εκάλεσαν τόν Δημήτρη μέ τό μικρό του όνομα νά δώση έξηγήσεις γιατί σταμάτησε νά ένισχύη τήν ΕΤΑ, θυμίζοντάς του ότι ά άγώνας πού τώρα γινόνταν πιό σκληρός, επέβαλε σέ όλους περισσότερες οικονομικές θυσίες.

Σέ δικαιολογία του Νέστωρα ότι σχεδόν όλόκληρο τό κέρδος της δουλειάς του, τό παρέδιδε εις τήν ΕΤΑ ό συνομιλητής του, άρχισε νά γελάη και νά τόν κατηγορή, ότι άσφαλώς προτιμούσε ό κρατούμενος νά ένισχύη χρηματικά τούς Άμερικάνους και όχι τόν ΕΛΑΣ πού άγωνιζόντανε έναντίον του ξένου ήμπεριαλισμού και τών έλλήνων φασιστών.

Δέν πρόκανε νά προβάλη και άλλες δικαιολογίες ό Νέστωρας και οι Έλασίται μέ νεύμα του άνακριτού άρχισαν νά τόν κακοποιούν, ένώ ή γυναίκα του εκλιπαρούσε έλεος, επικαλουμένη τό γεγονός ότι ό άνδρας της ήταν καρδιοπαθής. Τά ξύλο συνεχίσθηκε μέχρι της ώρας πού ό Νέστωρας έπεσε στό χώμα αιμόφυρτος και άνίκανος γιά κάθε άντίδραση. Ό ένας από τούς Έλασίτας μέ ειδικότητα εκδοροσφαγέως επέδόθη χωρίς χρονοτριβή στό πετσόκομα του θύματός του. Σέ μιά στιγμή άνασήκωσε τό κορμί του και κατέφερε στό πίσω μέρος του λαιμού του τρεις μαχαιριές. Ήταν νεκρός ό Δημήτριος όταν οι άλλοι Έλασίται παρέλαβαν τήν γυναίκα του. Αύτήν τήν πετσόκοψαν στήν κυριολεξία και ύστερα μαζεύοντας τά τεμαχισμένα μέρη του σώματός της στό παλιό πού φορούσε κατευθύνθηκαν πρós τήν Άράπιτσα. Τήν ίδια πορεία άκολούθησαν οι άλλοι τρεις Έλασίται πού έσυραν πρós τό σημείο πού βρισκόντουσαν οι δήμιοι μέ τήν σφαγμένη γυναίκα.

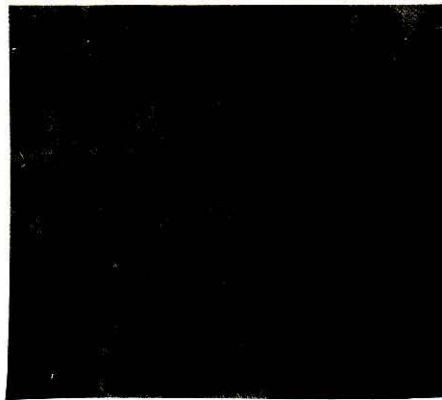
Χωρίς χρονοτριβή έρριξαν τά κορμιά τών δυό θυμάτων τους στό ποτάμι γιά νά τά βρούν ύστερα από λίγες μέρες σκορπισμένα στις διάφορες όχθες πού τά είχε ξεβράση τό νερό της Άράπιτσας.

Οι κόρες τών σκοτωμένων έφευγαν σέ λίγο καιρό γιά τήν Άμερική.

Έκει θα ήταν ασφαλέστερες άφοϋ τό Κ.Κ.Ε., ό ΕΛΑΣ και ή ΕΤΑ δέν θα μπορούσε νά τις βρῆ γιά νά ολοκληρώση τό έργο τῆς όμαδικῆς σφαγῆς μιάς οικογενείας Ἑλλήνων Πατριωτῶν.

Σώθηκε από τήν Γκεστάμπο άλλά τόν έξετέλεσε τό ΚΚΕ

Στά μέσα Φεβρουαρίου τοϋ 1942 οί Γερμανοί τῆς Γκεστάμπο κατόπιν προδοσίας συνέλαβαν τόν Σάββα Λαζαρίδη έργάτη Λιμένος Θεσ/νίκης πού μαζί μέ τόν αδελφό του Μιχάλη κατοικοῦσαν στίς Συκιές. Μετά δύο ἡμέρες έξετέλεσαν τόν συλληφθέντα διά τουφεκισμού. Ὁ Μιχάλης πού οί Ναζί τόν άνεζήτησαν κατά τήν διάρκεια τῆς συλλήψεως τοϋ αδελφοϋ του άφοϋ κρύφθηκε γιά λίγες ἡμέρες σέ φιλικό του σπίτι, στίς άρχές Μαρτίου κατάρθωσε νά φθάση πεζοπορώντας στή Νάουσσα. Προτίμησε τήν πόλη αϋτή γιατί έκει διέθετε δυό-τρεις στενοϋς φίλους και ἦταν βέβαιος ότι θα μπορούσε νά έργασθῆ και νά κινηθῆ άνετώτερα. Βρισκοντας εϋκολα δουλειά στό έργοστάσιο Λαναρά παντρεύθηκε μιά ντόπια Ναουσσαία. Ὡς τόσο σάν ξύπνιος Κωνσταντινοπολίτης παίρνει και μέτρα προφυλάξεως γιά τά μήν έπισημανθῆ, ή παρουσία του.

Μόνον όταν οί Γερμανοί στρατιῶται έγκατέλειψαν τήν Νάουσσα, άρχισε νά κινείται άνετώτερα. Τό καλοκαίρι τοϋ 1945 έπεδόθη και στό έμπόριο φρούτων άνεβοκατεβαίνοντας στή Θεσσαλονίκη. Ἔτσι βελτιώνει τῆ ζωή τῆς οικογενείας πού σχημάτισε και ή ζωή κυλά όμορφα και ώραία έως τόν Αϋγουστο τοϋ 1946, όποτε ένῶ κάθονταν στό μπαλκόνι τοϋ σπιτιοϋ του, άγνωστοι έρριξαν έναντίον του ριπές αϋτομάτων όπλων χωρίς νά εϋστοχήσουν.

Ὁ Λαζαρίδης πού ξεφυγε ως έκ θαύματος από τά δόντια τοϋ χάρου, παίρνοντας τῆ γυναίκα του και τήν κοροϋλα του, πήγε στό διπλανό σπίτι πού κατοικοῦσε ό Ἄντωνης ό Καραμελάς. Προτίμησε τῆλύση αϋτή, γιατί ό γειτονάς του αν και ἦταν φιλοκομμουνιστής, είχε υποχρεώσεις σ' αϋτόν

αλλά και πέραν τούτου ήταν άνθρωπος σωστός με καλά αισθήματα.

Κοντά στα μεσάνυχτα θέλησε να επιστρέψει στο σπιτικό του αλλά ο οικοδεσπότης τον απέτρεψε. Βλέπεις - του είπε - αυτούς τούς τρεις πού είναι στημένοι στη γωνία; Περιμένουν την αφεντιά σου για να εκτελέσουν την εντολή πού έδωκε η όργάνωση για τό σκοτωμό σου. Ασφαλώς θά σοῦ είδαν μπαίνοντας έδω ή κάποιος σπιῶνος τούς έδωκε πληροφορίες για τίς κινήσεις σου.

Βρίσκοντας σωστές τίς απόψεις του γείτονά του, διευκτέρευσε εκεί έχοντας ύπ' όψη του ότι οι όπλατζήδες μόνον την νύκτα δρούσαν συνήθως. Τά χαράματα της άλλης ήμέρας ξαναγύρισε σπίτι του και συνέχισε τή δουλειά του χωρίς να μεσολαβήση για άρκετό διάστημα άπολύτως τίποτε. Μονάχα πού μαζευόντανε νωρίς σπίτι του και στις κινήσεις του ήταν περισσότερο προσεκτικός. Στίς 6 ή 7 Σεπτεμβρίου πήγε στο σπίτι του ή Έλένη Κουκουσιάνου μεταφέροντας μήνυμα της όργανώσεως και ειδικώς του ύπευθύνου του Κ.Κ.Ε. της πόλεως πού σήμερα είναι σημαίνων οικονομικός παράγων της Ναούσσης. Η όργάνωσις ζητούσε να δοθούν έκατό λίρες άμέσως και να σταλλοῦν άπό τόν ίδιο τόν Λαζαρίδη τρόφιμα στο βουνό, σε σημείο πού θά ύπεδείκνυαν άντιπρόσωποι της ΕΤΑ.

Ο Λαζαρίδης γεμάτος όργη άπήντησε ότι δέν διέθετε τό ποσόν των χρυσών λιρών πού ζητούσε τό Κόμμα, αλλά ο ίδιος Βασιλόφρων στις ίδες του σε καμιά περίπτωση δέν ήταν διατιθεμένος να ένισχύση τούς άντάρτες.

Η Κουκουσιάνου πριν έγκαταλείψη τό σπίτι του Λαζαρίδη, τόνισε ότι ο συνομιλητής της διέπραξε μέγα σφάλμα να μην δεχθί τις άπαιτήσεις του Κ.Κ.Ε. Φοβάμαι - τόνισε - ότι θά φάς τό κεφάλι σου.

Από εκείνη τή στιγμή, βαρεία σύνεφα πλάκωσαν στο σπίτι του Λαζαρίδη πού είχε ξεθαρρέψει μετά την άπόπειρα πού είχε γείνη πριν λίγο καιρό.

Στίς 10 Σεπτεμβρίου φορτώνοντας φρούτα κατέβηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου άφου πούλησε τό έμπόρευμά του θέλησε την ήμέρα του Σταυρού στις 14 δηλαδή Σεπτεμβρίου να επιστρέψει στη Νάουσσα. Πήγε στο Πρακτορείο λεωφορείων αλλά τό τελευταίο δρομολόγιο είχε φύγη πριν από λίγη ώρα. Ένας Ναουσσαίος φορτηγατζής πού είχε μεταφέρη τό πρῶί φρούτα, και θέλοντας να κερδίση τουλάχιστον τά έξοδα του ταξειδίου του, πρότεινε στον Λαζαρίδη να τον πάρη στο αυτοκίνητό του. Σ' αυτό επάνω ήταν και άλλοι Ναουσσαίοι. Ο Καραγιαννόπουλος με την άρραβωνιαστικιά του άδελφή του όδοντιάτρου Μπακαλιού πού την Κυριακή θά τελοῦσαν τούς γάμους των, και άλλοι γνώριμοί του.

Στήν αρχή πιεζόμενος και άπό τόν πράκτορα πού τον συνεβούλευσε να μην κάμη ταξειδί με τό φορτηγό δίστασε ν' άνεβή σ' αυτό. Ύστερα όμως με τή λαχτάρα να δη ύστερα από τέσσαρες μέρες πού έλειπε τούς δικούς του, απέβαλε κάθε δισταγμό και άνέβηκε στην καρότσα του φορτηγού.

Είχαν φθάση στην πρώτη γέφυρα, τή Βερροιώτικη όπως την ήξεραν οι Ναουσσαίοι και ακριβώς εις την θέσιν Κουλούκι όταν οι σφαιρες άρχισαν

νά πέφτουν σαν βροχή μέ στόχο τό φορτηγό. Μιά σφαίρα βρήκε τόν Κ. Καραγιαννόπουλο στό μέτωπο καί τόν τραυμάτισε σοβαρά. Ὁ ὀδηγός ἀναπτύσσοντας ταχύτητα, θέλησε νά ξεφύγη τό κακό, ἀλλά τώρα ριπές αὐτομάτων εἶχαν γαζώσει τό σῶμα τοῦ Λαζαρίδη. Μὲ διάτρητη τήν κοιλιά ἀπό τίς σφαίρες καί μέ πεταγμένα ἔξω τά ἔντερα του, μεταφέρθηκε τήν νύκτα εἰς τό Νοσοκομεῖο. Ἐν τῷ μεταξύ δύο ἀπό τοὺς ἐπιβάτας τοῦ φορτηγοῦ πού ἦταν γνωστοί κομμουνισταί, ἐγκατέλειψαν τό αὐτοκίνητο γιά ν' ἀποφύγουν ἐνδεχομένη ἀνάκριση.

Ὡς τόσο δυό ἀπ' αὐτοὺς πῆγαν στό σπίτι τοῦ Λαζαρίδη καί εἰδοποίησαν τή γυναῖκα του ὅτι ὁ Μιχάλης μεταφέρθηκε εἰς τό Νοσοκομεῖο ὕστερα ἀπό αὐτοκινητιστικό ἀτύχημα..

Ἀλαφιασμένη στήν κυριολεξία, ἔφθασε ἡ δίσμοιρη γυναῖκα μπαίνοντας στό θάλαμο πού βρισκόταν ὁ τραυματίας σύζυγός της. Ὁ γιατρός πού ἔβγαине ἀπό τό θάλαμο τῆς μίλησε μέ εἰλικρίνεια γιά τήν κατάστασή του. Ἡ ἐπιστήμη τίς εἶπε μάχεται γιά νά σωθῆ ὁ ἄνδρας σας.

Ἐπί τρεῖς ἡμέρες ὁ ἀτυχος Ἕλλην πάλαιψε ἀπεγνωσμένα γιά νά κρατηθῆ στή ζωῆ. Ἦταν ἀπομεσήμερο ὅταν ἡ ἀδελφή νοσοκόμος βγήκε κλαίγοντας ἀπό τό θάλαμό του. Ἐσφιξε στήν ἀγκαλιά της τή σύζυγο τοῦ τραυματία πού ὑπέκυψε καί μέ ἀναφυλλητά φώναξε ὅτι σκυλιά τοῦ Κ.Κ.Ε. ἔφαγαν ἕναν ἀκόμη πραγματικό Ἕλληνα.

Ἦταν τό μήνυμα ὅτι εἶχε φύγη ἀπ' τή ζωῆ ἕνας πραγματικός ἀγωνιστής τῆς ἀντιστάσεως, πού ἐνῶ ξέφυγε ἀπό τά νύχια τῆς Γκεστάπο, ἐπέπρωτο νά πέση ἀπό τά βόλια τῶν φονηάδων τοῦ Κόκκινου φασισμού.

Ἐκτελοῦν ἠγετικό στέλεχος τοῦ Κ.Κ.Ε. καί παραδίδουν στίς φλόγες γιά νά καοῦν ζωντανοί πέντε μέλη τῆς οἰκογένειάς του

Στή σειρά τῶν ἐγκλημάτων πού διέπραξαν τά ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀναμφισβήτητα τό πιό ἀγριο, φρικτό καί ἀπαίσιο εἶναι ἡ ὀμαδική σφαγή τῆς οἰκογένειας τοῦ Παναγιώτη Πατρῶνα.

Παλιό στέλεχος τοῦ Κ.Κ.Ε. διετέλεσε μέχρι τό 1946 μέλος τῆς περιφερειακῆς ἐπιτροπῆς του στό Νομό Ἡμαθίας. Ἦταν μαχητικός, εἶχε τεράστια δράση ἀνάμεσα στοὺς ἐργαζόμενους τῆς Ναούσης, τῆς Βερροίας καί πολλές φορές εἶχε παίξει ρόλο καί στό ἐργατικό κίνημα τῆς Ἐδεσσας. Στή διάρκεια τοῦ 1937 οἱ ἀρχές τόν συνέλαβαν καί μαζί μέ τήν ὑπόλοιπο ἠγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. τόν φυλάκισαν εἰς τās φυλακάς Ἀκροναυπλίας.

Ἐκεῖ τόν βρήκε ἡ εἴσοδος τῶν Γερμανικῶν Στρατευμάτων. Εἶχαν περάσει δύο ἡμέρες ἀπό τότε πού οἱ Ναζοὶ ὀλοκλήρωσαν τήν κατάληψη τῆς Χώρας μας ὅταν ὁ Τσίπας συγκρατούμενός του πού ἀργότερα ἀνέλαβε καί τήν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Κ.Κ.Ε. μπῆκε στό κελί του. Χωρίς μισόλογα καί εἰσαγωγή τοῦ ἀνέγγειλε ὅτι κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ «ἀδελφοῦ» Κ.Κ. Βουλγαρίας οἱ Γερμανικὲς ἀρχές ἐδέχθησαν εἰσηγήσῃ τῆς Βουλγαρικῆς Πρεσβείας νά ἀπελευθερωθοῦν δεκατέσσερα στελέ-

χη του Κ.Κ.Ε. πού προήρχοντο από τη Μακεδονία, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦταν καί ὁ Πατρώνας.

– Ἐτσι σύντροφε Πατῶνα τοῦ εἶπε, ἀρχίζει γιά μᾶς καί γιά τό κόμμα μας μιά νέα ζωή γιά τήν ἐπανάσταση καί τό λαό μας.

Ὁ Πατῶνας πέφτοντας κυριολεκτικά ἀπό τά σύνεφα ρώτησε τόν Τσίπα ἀπό πού ξεκίνησε καί πού ἀποβλέπει τό ἐνδιαφέρον τοῦ Κ.Κ. Βουλγαρίας καί ἰδιαίτερα τῆς Βουλγαρικῆς Πρεσβείας. Φοβοῦμαι – συνέχισε ὁ Πατῶνας – ὅτι κάποιον λάκκο ἔχει ἡ φάβα. Ἐμεῖς εἴμαστε Ἕλληνες Κομμουνισταί. Γιατί ἐνδιαφέρεται ἡ Βουλγαρική Πρεσβεία ν' ἀπελευθερωθοῦμε;

Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ἐλεύθεροι πιά οἱ ἡγέται τοῦ Κ.Κ.Ε. ἔφθασαν στήν Ἀθήνα. Ὁ Πατῶνας ζοῦσε μέ ἐφιάλτες. Ὅσο κι ἂν κούραζε τό μυαλό του ἦταν ἀδύνατο νά δώση ἐξήγηση στό συγκλονιστικό γεγονός τῆς ἀπελευθερώσεώς του, μέ τό διάβημα τῆς ξένης Πρεσβείας.

Ὡς τόσο ἐξετέλεσε τήν ἐντολή τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. νά μεταβῆ εἰς τήν Θεσσαλονίκη καί ν' ἀναλάβῃ τό πόστο του. Ὄταν ἔφθασε στή συμπρωτεύουσα συναντήθη μέ τούς ὑπευθύνους τοῦ Κόμματος Βασίλη Δούκα καί Χρήστο Μάλαμα, στούς ὁποίους ἐπανέλαβε τά ἐρωτήματα πού ἀπεύθυνε στόν Τσίπα, τήν ὥρα πού ἀπεφυλακίζετο. Γιά δύο-τρεις μῆνες περίπου ἐκινεῖτο παράνομα στήν περιοχή τῆς Θεσσαλονίκης καί στό τέλος τοῦ 1941 πῆρε ἐντολή νά μεταβῆ στή Νάουσσα γιά ν' ἀναλάβῃ τό πόστο τοῦ Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἡμαθίας.

– Κουράσθηκα ἀπήντησε ὁ Πατῶνας καί ἀπό δῶ καί πέρα θά κυττάξω τή φαμίλια μου. Ἐάν τό Κόμμα κρίνη θά παραμείνω σάν ἀπλό μέλος. Ἐνεργό δρᾶση ὅμως δέν πρέπει νά περιμένετε πιά ἀπό μένα.

Ὁ Πατῶνας ἔφθασε στή Νάουσσα μεταμορφωμένος τελείως. Δέν ἔδειχνε κανένα ἐνδιαφέρον γιά τά κομματικά πράγματα. Ἀφιερώθηκε ἀποκλειστικά στήν οἰκογένειά του πού τήν ἀποτελοῦσαν ἡ γυναίκα του, τά δυό του παιδιά, ἡ μητέρα του καί ἡ ἀδελφή του μέ τούς ὁποίους συγκατοικοῦσε σ' ἓνα μικρό σπίτι στό συνοικισμό.

Ἐπιασε δουλειά στό ἐργοστάσιο Λαναρά καί εἶδε μέ ὅλη του τή δύναμη τή μάχη τῆς ζωῆς. Γιά ἄρκετά χρόνια τό Κόμμα οὔτε τῶν πλησίασε, ἀλλ' οὔτε καί τόν ἐνώχλησε, πράγμα πού στήν οὐσία ἱκανοποίησε τόν παλιό μαχητή τοῦ Κομμουνισμοῦ. Στίς ἀρχές ὅμως τοῦ 1946 δυό ἀπεσταλμένοι τοῦ Κ.Κ.Ε. τόν ἐπεσκέφθησαν στό σπίτι του. Τοῦ θυμίζον τούς ἀγῶνες του γιά τήν ὑπόθεση τοῦ κομμουνισμοῦ καί τόν καλοῦν νά βγῆ στό βουνό, ὅπου ὁ Δημοκρατικός Στρατός – ὅπως τοῦ εἶπαν – δίνει τή μάχη γιά τή λευτεριά τοῦ λαοῦ.

Ὁ Πατῶνας ἀρνεῖται καί οἱ συνομιληταί του φεύγοντας δέν διστάζουν νά τόν ἀπειλήσουν ὅτι αὐτό θά τό πληρώση ἀκριβά. Ξέροντας ὁ παλιός κομμουνιστής τήν τακτική τοῦ Κ.Κ.Ε. καί ἔχοντας τήν πείρα τοῦ συνωμότη ἀποφασίζει ν' ἀλλάξῃ σπίτι, ἀφήνοντας τήν οἰκογένειά του στό συνοικισμό. Ἐνοίκιασε ἓνα δωμάτιο στό κέντρο τῆς πόλεως πιστεύοντας ὅτι ὅποσδήποτε ἐκεῖ θά ἦταν περισσότερο ἀσφαλές. Μέ τούς δικούς του βλέπεται κάθε δύο-τρεις ἡμέρες, πηγαίνοντας τά ἀπαραίτητα τρόφιμα γιά τή ζωή τους. Γιά ἄρκετό χρόνο πῆρε τίς ἀπαραίτητες, κατά τήν κρίση του

προφυλάξεις. Μαζεύεται ένωρις στό σπίτι πού μένει καί κυκλοφορεῖ μόνον στούς κεντρικούς δρόμους. Ἀργότερα ὅμως πιστεύοντας ὅτι οἱ ἀπειλές τοῦ Κ.Κ.Ε. δέν πρόκειται νά πραγματοποιηθοῦν, ξεθάρρεψε καί ἄρχισε νά πηγαίνη στό σπίτι πού ἔμενε ἡ οἰκογένειά του συχνότερα. Αὐτά ἀσφαλῶς περίμεναν καί οἱ ἐκτελεσταί τῆς ΟΠΛΑ.

Ἔτσι ἕνα μεσημέρι κρατώντας δυό ψωμιά καί ἄλλα τρόφιμα, βρέθηκε μπρός στήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του ἀντιμέτωπος μέ τρεῖς νέους πού ἦταν ἄγνωστοί του. Ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς χωρίς νά τοῦ πῆ τίποτε ἄρχισε νά τόν πυροβολῇ. Τό ἴδιο ἔκαναν καί οἱ ἄλλοι δυό ὀπλατζήδες. Ὁ Πατρώνας κατατρυπημένος ἀπό τίς σφαῖρες τῶν ἐκτελεστῶν του σωριάστηκε νεκρός λίγα μέτρα ἔξω ὀπό τό σπίτι του.

Ἀκούγοντας τούς πυροβολισμούς οἱ δικοί του ἔνοιωσαν μαῦρα φίδια νά ζώνουν τήν ψυχή τους. Ἀνοίγοντας τήν πόρτα τους ἀντίκρυσαν τό ἄψυχο κορμί τοῦ προστάτου των νά εἶναι βουτηγμένο μέσα σέ λίμνη αἵματος πού σχηματίστηκε γύρω του.

Οἱ κλαυθοί καί ὁ ὀδυρμός πού ἐπηκολούθησαν οὐνεκλόνισαν ὀλόκληρο τόν συνοικισμό. Μαζύ μέ τούς δικούς του, ἔκλαψαν οἱ ἑκατοντάδες τῶν ἐργατῶν καί τῶν οἰκογενειῶν τους πού εἶχαν γνωρίση τήν ἄνθρωπιᾶ καί τήν καλοσύνη τοῦ νεκροῦ.

Ζήτημα εἶναι ὅμως ἐάν πέρασαν δέκα ἡμέρες ὅταν ἕνα πρωινό γύρω στίς δέκα ἡ ὥρα κτυποῦσαν τήν πόρτα τοῦ χαροκαμένου σπιτιοῦ τρεῖς νέοι ἄγνωστοι. Ἡ γυναίκα τοῦ Πατρώνα Μαρίκα πού ἔσπευσε ν' ἀνοίξη γιά νά μάθη ποιός ἦταν καί τί ζητοῦσε, δέχθηκε τό βίαιο σπρώξιμο ἐνός ἐκ τῶν νεαρῶν ὀπλοφόρων. Ἔτσι οἱ τρεῖς «ἡρώες» τῆς Ἐθνικῆς ἀντίστασης βρέθηκαν στό ἐσωτερικό τοῦ σπιτιοῦ, ὅπου καθόντουσαν κλαίοντας τόν Πατρώνα ἡ μητέρα του Λεμονιά, ἡ ἀδελφή του Οὐρανία καί τά δυό του παιδιά. Βλέποντας νά σπρώχνουν βάνουσα τήν ἄμοιρη Μαρίκα καταλήφθησαν ἀπό τρόμον. Ἡ μητέρα τοῦ νεκροῦ ἂν καί τσακισμένη κυριολεκτικά ἀπό τό χαμό τοῦ παιδιοῦ της σηκώθηκε ἀπό τή θέση της ρωτώντας τούς εἰσβολεῖς τί ζητοῦν ἀπό τούς δύστυχους συγγενεῖς τοῦ γιαιοῦ της. Ἐνα παράξενο χαμόγελο – χαμόγελο διαβόλου – διεγράφη στά πρόσωπα τῶν ἐπιδρομέων. Ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς πού φαίνεται ὅτι ἦταν ὁ ἀρχηγός τῶν ἐκτελεστῶν ἀνέλαβε νά ἐξηγήση γιά τό σκοπό τῆς ἐπισκέψεώς τους.

– Ἦρθαμε νά ξεκαθαρίσουμε τό τελευταῖο λογαριασμό πού ἔχει τό Κόμμα μας μέ τό Πατρωνέικο. Ὁ Πατρώνας μᾶς πρόδωσε ἐγκατελείποντας τό Κ.Κ.Ε. στήν πιό δύσκολη φάση τῆς ἱστορίας του. Τώρα ἦρθε ἡ σειρά σας νά πληρώστε κι ἐσεῖς τά σφάλματα ἡ γιά νά εἶμαι πιό ρωστός τά ἐγκλήματα τοῦ Πατρώνα.

Ἡ γυναίκα καί ἡ ἀδελφή τοῦ νεκροῦ στό ἄκουσμα τῶν τελευταίων λέξεων τοῦ ὀπλατζῆ καί μολονότι καταλάβαιναν ποιά τύχη τίς περίμενε, ἐπανεστάτησαν κυριολεκτικά, ὑπενθυμίζοντας στούς ὑποψηφίους φονηάδες τούς ἀγῶνες πού διεξήγαγε καί τίς θυσίες πού ὑπέστη ὁ Παναγιώτης, δουλεύοντας χρόνια στό Κ.Κ.Ε.

Ἀντί ἄλλης ἀπαντήσεως ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς ὀμάδος, κάνοντας νεῦμα στούς ἄλλους δυό συντρόφους του, ἔδωκε ἐντολή νά προχωρήσουν στό ἔργο πού τούς ἀνέθεσε ἡ ὀργάνωση.

Μέ ταχύτητα πού θά ζήλευαν οι πιά έμπειροι πιστολέρος τών Γουέστερν, οι τρεις δολοφόνοι έσυραν τά περιστροφά τους, γαζώνοντας στην κυριολεξία τις τρεις γυναίκες και τά δυό άνήλικα παιδιά του Πατρώνα.

Ό έπικεφαλής τών φονιάδων για νά είναι πιά σίγουρος για την απόλυτη έπιτυχία της κομματικής άποστολής, έδωκε τή χαριστική βολή στα θύματά του, συντρίβοντας τά κρανία τους.

Έν συνεχεία τά ποδοπάτησε δείχνοντας άπύθμενο μίσος και φανερώνοντας τά πιά κακοϋργα ένστικτα πού φώλιαζαν στην έγκληματική ψυχή του. Οι άλλοι δυό φονιάδες μέ έντολή του άρχηγού τους βγήκαν προς στιγμήν από τό σπίτι του θανάτου για νά γυρίσουν σέ λίγο μέ ένα μικρό δοχείο βενζίνης μέ τό περιεχόμενο του όποιου περιέβρεξαν τό έσωτερικό του σπιτιού. Ακολουθως έκλεισαν τά παράθυρα και πριν φύγουν έρριξαν δυό Ιταλικές χειροβομβίδες στό σαλονάκι πού ήταν πεσμένα τά σώματα τριών από τούς νεκρούς. Σέ διάστημα όλίγων λεπτών τό φτωχόσπιτο του Πατρώνα είχε μεταβληθί σέ λαμπάδα ένώ ή πύρινη γλώσσα της πυρκαϊάς είχε καλύψει τά πάντα.

Οι πιά τολμηροί από τούς γείτονες πού έσπευσαν νά δοϋν τί είχε συμβί βρέθηκαν μπρός στα έρείπια και στα άπανθρακωμένα κορμιά τών θυμάτων της κομμουνιστικής θηρωδίας άνήμποροι νά δώσουν όποιαδήποτε βοήθεια σ' αυτά.

Όταν άκουσα την αφήγηση για τό δράμα της οικογενείας του Πατρώνα δυσκολεύθηκα νά πιστέψω τούς συνομιλητάς μου. Αναγκάσθηκα νά δώ τούς παλαιούς γείτονες του παλαιού αυτού κομμουνιστή πού ξεκληρίσθηκε όλόκληρη ή οικογένειά του και όταν πιά έπέισθηκα για την άκρίβεια τών γεγονότων, μέ πραγματικό δέος χάραξα τις γραμμές πού άναφέρονται στό δράμα τών ταπεινών αυτών κατοίκων της Ναούσης.

Ίσως ή στάση του Παναγιώτη Πατρώνα νά μήν ήταν εκείνη πού άπαιτεί ή πειθαρχία του Κόμματος της προδοσίας και του έγκλήματος. Τί έφταιγαν όμως γι' αυτό, ή μάνα του, ή γυναίκα, ή άδελφή του και τά δυό άνήλικα παιδιά του; "Έτσι άπονέμεται ή κομμουνιστική δικαιοσύνη; Έτσι πληρώνονται όσοι ύπηρετούν τό Κ.Κ.Ε. και για όποιοσδήποτε λόγους τό έγκαταλείπουν.

Έκεί όμως πού στάθηκα συγκλονισμένος ήταν ή άγριότητα, τό μίσος και τό πάθος τών τριών δολοφόνων και ιδίως του άρχηγού των πού έξετέλεσαν την οικογένεια Πατρώνα και πυρπολήσαν τό σπίτι του.

Διερωτώμαι μέ ποιό τρόπο δηλητηρίασαν την ψυχή τών τριών έκτελεστών. Και για μιá άκόμη φορά βρίσκομαι στη θέση νά έπαναλάβω την άποψη ότι οι τρεις αυτοί φυσικοί του άπαίσιου αυτού έγκλήματος είναι και οι ίδιοι θύματα του Κομμουνισμού, πού τούς όπλισε και τούς έσπρωξε στο κτηνώδες έγκλημα πού έγινε στη Νάουσα.

ΟΜΑΔΙΚΟΙ ΦΟΝΟΙ

Οι τελευταίες δολοφονίες του Μάντσιου του Λαζαρίδη και του Νέστωρα και ιδιαίτερα ή άγρια έκτέλεσις της οικογενείας του Παν. Πατρώνα, άποτελοϋσαν σαφή άπόδειξη ότι ή ΟΠΛΑ άπεφάσισε να έκτείνη την δράση του σκορπώντας την τρομοκρατία στο Λαό της μαρτυρικής αυτής Μακεδονικής πόλεως. Έτσι σέ λίγες μέρες μαθεύτηκε ότι ένοπλι

ἀπήγαγαν ἀπό τήν Ἁγία Τριάδα τόν ἐργάτη Ἀναστάσιο Νάκο ἐργάτη τοῦ Κεραμοποιείου. Τόν ὀδήγησαν εἰς τήν θέσιν Γκοντζέ Ταρλά. Ὑστερα ἀπό φρικτά βασανιστήρια τόν ἐξετέλεσαν. Ἦταν καί αὐτός ἐκπρόσωπος τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας καί ρουφούσε τό αἷμα τῶν ἐργαζομένων. Πολλά ἐλέγχθησαν γύρω ἀπό αὐτήν τήν ἐκτέλεση. Ἡ ἐπικρατέστερη ἐκδοχή ἦταν ὅτι τό ΚΚΕ ἐξεδικεῖτο μέ τήν δολοφονία αὐτή τό σκοτωμό τοῦ Προέδρου τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου Βουτυρά. Αὐτή τήν φήμη τήν μεγάλωσε τό γεγονός ὅτι οἱ κομμουνίζοντες ἐργάτες πού δουλεύαν μαζί του ὄχι μονάχα δέν παρηκολούθησαν τήν κηδεῖα του ἀλλά καί δέν ἀπόκρυπταν στίς μεταξύ τους συζητήσεις ὅτι ἔφυγε ἀπό τήν μέση ἕνας ἀκόμη ἄνθρωπος τῆς ἀντίδρασης πού ἦταν, ἀφοσιωμένος στούς Λαναράδες.

Ἄλλά τήν πεποίθησι ὅτι ὁ Νάκος ἦταν θῦμα ἀντεκδικήσεως γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ κομμουνιστοῦ προέδρου τοῦ Ε.Κ. Ναούσης ἦρθε νά ἐδραῖώσει ἡ ἄγρια σφαγή πού ἐπηκολούθησε σέ πέντε-ἕξι ἡμέρες. Τό καινούργιο θῦμα ἦταν ὁ Εὐστράτιος Σταμπούλης. Δούλευε στό ἴδιο ἐργοστάσιο καί εἶχε στενή φιλία μέ τόν Δουῦδο. Τόν πῆραν μεσάνυκτα ἀπό τό σπίτι του καί τόν ὀδήγησαν ἀρχικά στό Νεκροταφεῖο καί ἐν συνέχεια στόν Προφήτη Ἡλία. Ἐκεῖ τόν ὑπέβαλαν στό μαρτύριο τοῦ δαρμοῦ μέ βούρδουλα. Εἶχαν γυμνωμένη τήν ἐπάνω μέρος τοῦ σώματός του πού πάνω σ' αὐτό ἦταν βαθειά χαραγμένες οἱ ραβδώσεις τοῦ βούρδουλα. Τόν τυράνησαν ἐπί πολλές ὥρες γιατί ὅπως διεπίστωσε ἡ ἰατρική ἔρευνα πού ἐγινε τό πρῶτῃ τῆς ἄλλης ἡμέρας ὁ θάνατός του, ἂν καί προῆλθε ἀπό πυροβολισμόν μέ τόν ὁποῖο κτυπήθηκε τό θῦμα, εἶχε ἐπέλθει πρῖν ἀπό λίγες ὥρες.

Ἔτσι λοιπόν ἐξεκαθαρίζετο τό ἔδαφος ἀπό τήν μαύρη ἀντίδραση καί μπορούσαν οἱ ἐργάτες νά εἶναι βέβαιοι ὅτι θά ἔπαυε ἡ ἐκμετάλλευσή τους ἀπό τό σκληρό καί ἀδυσώπητο κεφάλαιο.

Ἡ ἐκτέλεσις ὅμως τοῦ Σταμπούλη ἀποτελοῦσε σαφῆ προειδοποίηση πρὸς τοὺς συναδέλφους του πού μέχρι τότε ἐξεδήλωναν τήν ἀντίθεσιν τους πρὸς τό Κ.Κ.Ε. καί τό ΕΛΑΣ. Αυτόματως ἔπαψαν πιά νά σχολιάζουν γιά τὰ εἰδεχθῆ ἐγκλήματα πού διέπραττε ὁ κομμουνισμός στήν Νάουσσα καί τήν ὑπαιθρο. Δέν ἦταν ὅμως καί λίγοι ἀπό τοὺς ἐργάτες πού ἔσπευσαν νά πάρουν ἐπαφή μέ τοὺς ὀργανωμένους κομμουνιστές καί ἀπό μόνοι τους νά σπεύσουν νά ἐνισχύσουν τήν ΕΤΑ στή συγκέντρωση χρημάτων γιά τόν ἀγῶνα τοῦ ΕΛΑΣ. Ἡ τρομοκρατία εἶχε σπάσει τό ἠθικό τους καί τουλάχιστον φαινομενικά παρεδόθησαν ἄνευ ὄρων στίς ἀπαιτήσεις τοῦ Κ.Κ.Ε.

Ἐνῶ ὅμως παρουσιάσθηκε τό φαινόμενο τῆς ἐθελοντικῆς προσφορᾶς ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν χρημάτων πρὸς τήν ΕΤΑ ἐκδηλώθηκαν στήν ἴδια χρονική περίοδο ἀντίθετες ἀντιδράσεις ἐκ μέρους κυρίως τῶν ἐργατριῶν. Κάθε μεσημέρι πού καθόντουσαν γιά νά φᾶνε χωρὶς νά ὑπολογίζουν τόν κίνδυνον πού διέτρεχαν νά βρεθοῦν καί αὐτές δολοφονημένες, γυρόφερναν τήν συζήτηση γύρω ἀπό τίς δύο ἐκτελέσεις τῶν συναδέλφων τους. Τίς κατεδίκασαν μέ βαρεῖς χαρακτηρισμούς. Εἶναι ντροπή τοὺς ἔλεγαν νά σκοτώνουν πτωχοὺς ἐργάτες, ἐνῶ σέ ὅλες τίς προπαγανδιστικές ἐκδηλώσεις μιλάνε καί βροντοφωνάζουν ὅτι τό Κ.Κ.Ε. εἶναι κόμμα τῆς ἐργατικῆς καί

μονάχα αυτό θά σταματήσει τήν έκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Ἐάν πρόκειται ἡ ἀπελευθέρωση τῶν ἐργατῶν θά γίνη μέ τίς ἐκτελέσεις καί τίς σφαγές τῶν ἐργατῶν τότε ἄς πάει στό ἀνάθεμα καί ὁ κομμουνισμός καί αὐτοί πού τόν ὑπηρετοῦν.

Πιό πολύ ἀπό ὅλες τίς ἐργάτριες ἐκδηλωνότανε ἡ Δήμητρα Χατζησταύρου. Περισσότερο ἦταν γνωστή σάν χαρτορίχτρα γιατί ἀφοῦ τελείωναν οἱ συναδέλφισσές της τό φαγητό ἄπλωνε στό τραπέζι τὰ τραπουλόχαρτα πού εἶχε στήν τσέπη της καί ἔλεγε τήν τύχη τῶν ἐργατριῶν. Ἦταν μιά ἀνοικτόκαρδη Ἑλληνίδα πού φεύγοντας ἀπό τήν Δράμα στήν περίοδο τῶν σφαγῶν βρῆκε καταφύγιο στήν Νάουσσα. Ἐξησφάλισε δουλειά στό ἐργοστάσιο καί ἔμεινε σέ ἓνα φτωχόσπιτο τῆς Ἄνω πόλεως.

Τό βράδυ πού σχόλασε ἀπό τή δουλειά της ἀκολούθησε τόν συνηθισμένο δρόμο γιά τό σπίτι της. Δύο νεαροί ἀνέκοψαν τήν πορεία της καί ζήτησαν νά τούς ἀκολουθήσει. «Σέ θέλει ἡ ὀργάνωση γιά κάτι μικρές πληροφορίες». Θέλησε ν' ἀντισταθῆ ἡ ἐργάτρια ἀλλά ὁ ἓνας ἀπό τούς νεαρούς τήν ἔπιασε ἀπό τό μπράτσο, ἐνῶ ὁ ἄλλος κόλλησε τό περιστροφό του στό ἄλλο της πλευρό.

Τήν πῆγαν κατ' εὐθείαν στό Θεολόγο καί τήν παρέλαβε ὁ Καπετάν Βορηᾶς. Ἡ μικρή ἀνάκριση ἄρχισε μέ μιά γερή γροθιά πού κατάφερε στό πρόσωπό της ὁ ἀρχιδικαστής τῶν Ἑλασιτῶν. Τό τί ἐπακολούθησε δέν μπόρεσα νά τό πληροφορηθῶ. Τό μόνο πού μοῦ εἶπαν οἱ παλαιότεροι κάτοικοι τῆς Ναούσσης ὅτι τό ἀπόγευμα τῆς ἄλλης ἡμέρας χωρικοί πού κατέβαιναν γιά τήν πόλη, βρῆκαν σέ μιά χαράδρα μεταξύ Προφήτου Ἥλια καί Θεολόγου τό γυμνό καί πετσοκομένο σῶμα τῆς ἐργάτριας.

Ἐπεδίωξα νά μάθω περισσότερα πράγματα γιά τό ἐγκλημα αὐτό καί οἱ Ναουσσαῖοι μέ παρέπεμψαν νά συναντήσω τόν γιατρό Χρονίδη πού ζῆ σήμερα στήν πόλη τους. Δέν κούρασε πολύ τό μυαλό του γιά νά θυμηθῆ ὁ ὑπέροχος αὐτός ἐπιστήμων λεπτομέρειες γιά τήν ἐκτέλεση τῆς Χατζηδημητρίου. Τέτοια ἐγκλήματα μοῦ εἶπε δέν ξεχνιοῦνται ὅσα χρόνια κι ἂν περάσουν.

Τί θά ποῦν τώρα οἱ μαρξιστές καί οἱ κουλτουριάρηδες διαβάζοντας τίς λίγες γραμμές πού ἀναφέρονται στό ἀπαίσιο αὐτό ἐγκλημα τῆς σφαγῆς μιᾶς φτωχῆς ἐργάτριας; Μήπως οἱ ὁμοϊδεάτες τους ἐκείνης τῆς περιόδου τήν κρεοῦργησαν γιατί κατηγοροῦσε τόν ΕΛΑΣ γιά τὰ ἐγκλήματά του; Τότε γιατί τήν ἐβίασαν; Γιατί ἠθέλησαν νά τήν στείλουν ἀτιμασμένη στόν ἄλλο κόσμο;

ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ

ΘΑΝΑΤΩΣΕΩΝ

Ἐνῶ συνέχιζα τίς ἐρωτήσεις μου γιά ἄλλες τυχόν λεπτομέρειες τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ ἐγκλήματος ὁ συνταξιούχος θυμήθηκε τόν σκοτωμό τοῦ ἀγρότη Θωμᾶ Βατατζῆ.

«Κι αὐτός δέν εἶχε στόν ἥλιο Μοῖρα» μοῦ εἶπε. Περισσότερο δούλευε στά ξένα κτήματα γιατί τό χωράφι του, ἦταν ἄγονο καί δέν τόν ἐξησφάλιζε οὔτε τῆ σοδειά τῆς χρονιάς. Πότε-πότε πήγαινε καί στά πανηγύρια τῶν χωριῶν γιά νά συμπληρώσει τό εἰσόδημά του. Ἔμενε στά κελλιά, τὰ γνωστά σάν Περδικαρέϊκα. Ἀπό κεῖ τόν πῆραν οἱ παλληκαράδες καί τόν

ώδηγχαν στή χαράδρα πού είναι λίγο πιο πάνω από τήν Ἁγία Τριάδα. Αὐτόν δέν τόν ἐξετέλεσαν οὔτε μέ πιστόλι, οὔτε μέ τά μαχαίρια τους. Ἐπρωτίμησαν τόν διά ραβδισμοῦ θάνατον πού ὅπως μου εἶπαν ὅτι εἶναι ὁ φρικτότερος καί ὁ πιο βασανιστικός ἀπό ὄλους.

Ἐκεῖ στή χαράδρα πού τόν βρήκαν ἦταν τελείως γυμνός. Ἀπό τά πέλματα τῶν ποδιῶν του, ἦταν ἐκδηλα τά σημάδια τοῦ ραβδισμοῦ. Μέ τά ἴδια σιδερένια ραβδιά, ἐθρυμμάτισαν καί τό κεφάλι του. Ὅπως μου ἀφηγήθηκαν ὅτι τό νέο αὐτό ἐγκλημα ἀρχισε νά δημιουργεῖ τήν ἐντύπωση στούς Ναουσσαίους, ὅτι εὐρίσκοντο ἐνώπιον ὀργανωμένων ἐγκλημάτων, πού ἔκαμαν πειράματα θανατώσεως τῶν συνανθρώπων τους κατά τό σύστημα τῶν Ναζί, πού γιά πειραματόζωα εὐθανασίας ἤ κατατυρρανίσεως τῶν θυμάτων τους, χρησιμοποιοῦσαν τοὺς Ἑβραίους πού εἶχαν ἀπαγάγη ἀπό τίς χώρες τῆς Εὐρώπης.

Γιά ἀρκετή ὥρα, ἡ συντροφιά τῶν συνομιλητῶν μου, παρέμεινε βουβή κι ἀμίλητη. Μέ τῆ σιωπή τους, τιμοῦσε τῆ μνήμη τοῦ νεκροῦ καί ἀσφαλῶς ἤθελε νά σταματήσει ἡ συνέχιση τῶν ἀφηγήσεων γιά τά ἐγκλήματα πού διεπράχθησαν στήν περιοχή τους. Σεβάσθηκα τόν πόνο τους, καί κατενόησο τό νόημα πού εἶχε ἡ ἀποχώρηση τοῦ γιατροῦ καί τοῦ συνταξιούχου δημοσίου ὑπαλλήλου πού ἔσπευσαν νά μου χαιρετίσουν.

Ὅταν μείναμε μόνοι μέ τόν ἀπόστρατο χωροφύλακα τῆς ἀσφαλείας, τόν παρεκάλεσα νά μου διευκολύνη στήν ἔρευνα πού ἔκαμνα.

«Πέρασαν τόσα χρόνια ἀπό τότε μου εἶπε, πού δύσκολα θυμάμαι τά ὀνόματα τῶν Ναουσσαίων πού δολοφονήθηκαν ἤ σφαγιασθήκαν ἐκείνη τήν τραγική περίοδο. Γεγονός εἶναι ὅτι οἱ νεκροί τοῦ 1946 ἦταν πολλοί. Ποιόν νά πρωτοθυμηθῆς ἀπ' αὐτούς. Τό μόνο πού μπορῶ νά σοῦ βεβαιώσω ὅτι ὄλα τά θύματα ἦσαν ἀγνοί Ἕλληνες. Δούλευαν γιά νά βγάλουν τό μαῦρο ψωμί γιά τίς οἰκογένειές τους καί πρό παντός δέν εἶχαν ἐνοχλήση κανέναν. Ἀντίθετα πολλοί ἀπό τοὺς σκοτωμένους βοηθοῦσαν ὄσο περισσότερο μποροῦσαν τοὺς συμπολίτες των».

Κάποια στιγμή ἀφοῦ κοντοστάθηκε γιά λίγο μου ἀφηγήθηκε τήν ἐκτέλεση ἀδελφοῦ ἐνός ἀντάρτη.

Ἐπηρετώντας εἰς τά τάγματα τῆς Ἐθνοφυλακῆς, εἶχε ἀπολυθῆ στίς ἀρχές τοῦ 1946, ὁ Γιώργος Τζαμάλης καί μόλις ἔφθασε στή Νάουσσα ἔμαθε τό ἀναπάντεχο γι' αὐτόν γεγονός ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶχε ἀνεβῆ στό βουνό καταταγεῖς στό ἀντάρτικο.

Τό ἴδιο ἀπόγευμα, βγήκε στήν πλατεία γιά νά βρῆ τοὺς φίλους του καί νά κάμη καί ὠρισμένα ψώνια. Τήν ὥρα πού ἐπέστρεψε γιά τό σπῖτι του, δύο ἀγνωστοί τόν πλησίασαν καί τόν εἶπαν ὅτι τόν φέρνουν ἓνα μήνυμα ἀπό τόν ἀδελφό του. Ζήτησε νά τοῦ τό δώσουν ἀλλά οἱ συνομιληταί του, ἀπήντησαν ὅτι τό μήνυμα ἦταν προφορικό. Μέ αὐτό τόν καλοῦσε ὁ ἀδελφός του νά βγῆ καί αὐτός στό βουνό.

«Θά τό σκεφθῶ, ἀπήντησε ὁ Τζαμάλης καί πήτε στόν ἀδελφό μου, ὅτι κι ἐγώ θά ἤθελα πολύ νά τόν συναντήσω». Ἐφυγαν οἱ ἀγνωστοί, χωρίς νά δώσουν συνέχεια. Ὅταν ἔφθασε στό σπῖτι του, ἡ μητέρα του ἀνήσυχη, τόν ἀνέφερε ὅτι πρῖν ἀπό λίγο τήν εἶχαν ἐπισκεφθῆ δύο νεαροί πού ζητοῦσαν ἐπιμόνως νά τόν συναντήσουν.

Ὁ Τζαμάλης δέν ανέφερε τιποτε γιά τό μήνυμα πού τόν μετέφεραν οἱ δύο ἀγνωστοί. Ὡς τόσο στό τραπέζι γιά τό δεῖπνο, ἦταν γεμάτος ἐννοιες καί ἀνησυχίες.

Τήν ἐπομένη βγήκε γιά τήν ἀγορά τρεῖς ἀγνωστοί πόλι, τόν σταμάτησαν καί τόν εἶπαν ὅτι ἔχουν ἐντολή τοῦ ἀδελφοῦ του νά τόν ὀδηγήσουν στό λιμέρι, πού τόν περίμενε. Εἶναι στόν Θεολόγο τοῦ εἶπαν. Ἐγώ δέν πάω πουθενά τούς ἀπήντησε. Ἐάν θέλη ὁ ἀδελφός μου, ἄς ἔλθῃ νά μέ δῆ. Βγάζοντας τό περιστροφό τους, ἔκαμψαν κάθε ἀντίσταση τοῦ Τζαμάλη. Ἐφθασαν σέ λίγη ὥρα στόν Θεολόγο, ὅπου ὅμως ἀντί τοῦ ἀδελφοῦ του, τόν ὑποδέχθηκαν τρεῖς γενειοφόροι, πού δήλωσαν ὅτι θά πρέπει νά ἐνταχθῆ στό Δημοκρατικό Στρατό.

- Βαρέθηκα βρε παιδιά, τούς εἶπε νά κρατάω ὄπλο. Εἶδα κι ἐπαθα νά βρῶ δουλειά. Πῆτε στόν ἀδελφό μου ὅτι ἡ οἰκογένειά μας ἔχει ἀνάγκες κι αὐτές κάποιος πρέπει νά τίς ἀντιμετωπίσῃ.

Ὁ ἕνας τῶν γενειοφόρων πού εἶχε στό πέτο του ἕνα ἄστρο πού σήμαινε ὅτι ἦταν ἀνθυπολοχαγός ἢ ταγματάρχης τόν ρώτησε ἐόν αὐτή ἦταν ἡ τελευταία λέξη, πού ἔλεγε στό μήνυμα τοῦ ὀδελφοῦ του.

Σέ καταφατική ἀπάντηση τοῦ Τζαμάλη οἱ ἄλλοι δύο γενειοφόροι τόν πυροβόλησαν. Τραυματισμένος βαρειά προσπάθησε νά μιλήσῃ. Μιά σφαῖρα πού ἔσχιζε τό κεφάλι του, δέν ἄφησε περιθώρια γιά νά μαθευτῆ ποιά ἦταν τά τελευταῖα λόγια τοῦ ἀτυχοῦ ἐργάτη.

Ἔτσι πλήρωνε ἕνας ἀκόμη ἀγνός Ἕλληνας τήν ἄρνησή του νά βγῆ στό βουνό γιά νά ὑπηρετήσῃ τήν ὑπόθεση τῆς προδοσίας καί νά γίνῃ φωνηᾶς Ἑλλήνων πατριωτῶν πού ἀντετίθεντο στήν ἐπικράτηση τοῦ κομμουνισμοῦ.

ΘΑ ΕΓΔΕΡΝΑΝ ΖΩΝΤΑΝΟ

Τήν ὥρα πού συζητοῦσα στό ἴδιο καφενεῖο τῆς Νάουσας, ἕνας συνταξιούχος τοῦ δημοσίου, ἔσπευσε νά πάρῃ μέρος στή συζήτηση. Ἀφοῦ μέ τή σειρά του ἐξεδήλωσε τόν ἀποτροπιασμό του γιά τή σφαγή τῆς Χαρτοῦ, τήν ὅποια εἶδε κι αὐτός στό νεκροτομεῖο, θυμήθηκε γιά ἕνα ἄλλο ἐγκλημα πού ἐγίνε τήν ἴδια ἡμέρα μέ θῦμα καί πάλι ἐργάτη. Θυμήθηκε τή σφαγή τοῦ Χρήστου Τρούπκου τοῦ Ἀντωνίου καί μέ λόγια πού φανέρωναν τήν συγκίνηση πού τόν κατέλαβε, ἄφησε τήν σκέψη του νά γυρίσῃ πίσω σαράντα ὀλόκληρα χρόνια. Τό θῦμα αὐτό ἦταν ἕνας γεροδεμένος καί λεβεντόσωμος Ναουσαῖος. Συνειδητός ἄνθρωπος καί πραγματικός ἐργάτης. Καί τώρα ἀκόμη ἀπορῶ πῶς κατώρθωσαν νά τόν ἀπαγάγουν οἱ Ἐλασίτες. Ὅπως εἶχε μάθῃ οἱ ἀπαγωγεῖς του ἦταν τέσσαρες ὀπλοφόροι. Μποροῦσε ὅμως ὁ Τρούπκος νά τά βάλῃ πέρα ὀχι μέ τέσσερες ἀλλά μέ δεκατέσσερις. Τότε παρενέβη ἕνας ἀπόστρατος χωροφύλαξ πού ὑπηρετοῦσε τό 1946 στό τμήμα Ἀσφαλείας Ναούσης. Τοῦ θυμήσε ὅτι οἱ τέσσερις ἦταν ἐνοπλοὶ καί ὁ Τρούπκος γιά μόνο ὄπλο εἶχε τήν ψυχή του. Σέ τέτοιες στιγμές ὑπερισχύει ἡ δύναμις τῶν ὀπλων πού στά χέρια τους τά εἶχαν οἱ φονιάδες.

Καί ἀναφερόμενος πλέον ὁ παλιός χωροφύλαξ γιά τή σφαγή τοῦ Τρούπκου, ἀναφέρθηκε στήν κατάσταση πού βρέθηκε τό πτώμα του τήν ἐπομένη τῆς ἀπαγωγῆς του στό ποτάμι τῆς Ἀραπίτσας. Ἦταν διάτρητο ἀπό σφαῖρες καί ἀπό τίς μαχαιριές πού ἔφερνε στήν ὤμοπλάτη καί στό

κάτω μέρος τής κοιλιάς του, έδειχνε ότι οι Έλασίτες πρό ή μετά τήν έκτέλεσή του ήθέλhσαν νά τόν γδάρουν. Γιατί δέν πραγματοποιήσαν τό άπαισιο αυτό έγχείρημα τό απέδωσε στό ένδεχόμενο νά είχαν άντληφθή κάποιον ή κάποιους τήν ώρα πού σκότωναν τόν Τρουήκο και έτσι προτίμησαν τό ριξιμό του στό ποτάμι για νά μήν προδοθή τό έγκλημα πού είχαν κάμη.

Σφάζουν μιá λεχώνα και τόν άνδρα της

Συνεχιζοντας τήν έρευνά μου έμαθα για ένα από τό πιό ειδεχθή έγκλήματα πού διέπραξαν οι περιφημοι άπελευθερωται.

Πανηγύριζε τό σπιτι του έργάτη Άγγελου Εύθυμιου για τό χαρμόσινο γεγονός ότι έδω και τρεις ήμερες ή γυναίκα του Έλένη είχε φέρει στόν κόσμο ένα χαριτωμένο αγοράκι. "Όπως κρατούν οι παράδοσεις ό πατέρας του νεογνού, μπήκε στό σπιτι του πριν νυκτώση.

Άπό νωρίς είχαν έλθη και επισκέφθηκαν τήν λεχώ φίλες και συγγενείς αλλά και αυτοί έφυγαν μόλις έδυε ό ήλιος εις τρόπον ώστε νά μήν άνοιξη ή πόρτα μετά τήν έλευση του σκότους. "Όλα αυτά γινόντουσαν τόν Φεβρουάριο του 1946. Καθήσανε νά φάνε τό φτωχικό φαγητό τους, όταν έντονα χτυπήματα ήρθαν νά ταραξουν τή γαλήνη πού επικρατούσε εκείνη τή στιγμή.

Ή λεχώ επέμεινε στόν άνδρα της νά μήν άνοιξη γιατί έτσι θά έμπαινε ή γουρσουζιά μέσα στό σπιτικό της. "Όποιος είναι μπορεί νά ρθει και αύριο. Αύτή τήν άπάντηση έδωσε και ό Εύθυμιου όταν ξανακτύπησε ή έξώπορτα. Για λίγα λεπτά έπεκράτησε ήσυχία και τό άνδρόγυνο συνέχισε τό δειπνο του. Τότε ειδαν τήν πόρτα νά σπάζει από τά κτυπήματα τών όπλοφόρων ενώ πέντε άτομα εκ των όποιων οι δύο έφεραν πολιτικά μπαίνοντας στό σπιτι τους, κάλεσαν τό άνδρόγυνο νά τούς άκολουθήση για νά τούς έξετάση για ένα σοβαρό ζήτημα ή πολιτοφυλακή.

Ό σύζυγος προθυμοποιήθηκε νά άκολουθήση τούς εισβολείς παρακαλώντας όμως νά μήν έπιμένουν στην μετακίνηση τής γυναίκας του μιá πού σαν λεχώ τριών ήμερών δέν τής επέτρεπε ή κατάσταση τής ύγείας της νά περπατήση τουλάχιστον για δέκα μέρες.

Στάθηκε αδύνατο νά πεισθουν οι Έλασίτες ν' αφήσουν τήν λεχώ και νά άρκεσθουν στη σύλληψη του άνδρός της. Τήν ύποχρέωσαν και αυτήννά ντυθή και πλαισιώνοντας τό άπαχθέν άνδρόγυνο κατευθύνθηκαν προς τήν όδόν Ζαφειράκη. "Όταν βγήκαν προς τήν Κεντρική όδό πού οδηγούσε στόν Άγιο Γεώργιο του Περιστερώτα, τούς ειπαν όρθά κοφτά ότι τό δικαστήριο τών έργατών πού συνήλθε τό άπόγευμα είχε άποφασίση όριστικά για τήν τύχη τους.

Τρομοκρατημένοι και οι δύο τους και περισσότερο ή γυναίκα άρχισαν νά παρακαλουν τούς συνοδους τους νά τούς πάνε στόν άρχηγό τής Πολιτοφυλακής και στό Δήμαρχο τής πόλεως πού ήταν γνωστός τους. Έμεις άπήντησε ό έπικεφαλής τής πεντάδας έκτελουμε έντολές. "Άν

έκει πού θά σās πāμε ἔχουν ἀλλοιώτικη γνώμη, μόνον αὐτοί μποροῦν νά ικανοποιήσουν τό αἰτημὰ σας.

Σπρώχνοντάς τους ἐν συνεχείᾳ τούς κατέβασαν στά κτήματα πού βρίσκονται ἀνάμεσα Ναούσσης καί Ἁγίου Γεωργίου.

Ὁ ἕνας Ἐλασίτης ἄρχισε νά κτυπάει μέ τό μαχαίρι του τήν λεχώ, ἐνῶ ἡ ἄμοιρη ἐκλιπαροῦσε νά λυπηθοῦν τό νεογέννητο καί νά ἀρκεσθοῦν στό ὅτι ἔκαμαν μέχρι τότε. Χωρίς νά συγκινηθῆ κανένας ἀπό τή συντροφιά τῶν δολοφόνων, ἀπετελείωσαν τό θῦμα τους, σχίζοντας τήν κοιλιά της. Βλέποντας τήν γυναίκα του νά σφαδάζη ἐκινήθη πρὸς τό σημεῖο πού οἱ ἐκτελεσταί προχωροῦσαν στήν ὀλοκλήρωση τοῦ ἐγκλήματος. Ὁ ἕνας μέ τά πολιτικά αἰφνιδιασθεῖς ἔσυρε τό περιστροφό του καί πυροβόλησε ἀρκετές φορές ἐπάνω στό σῶμα τοῦ ἀτυχου ἐργάτη. Οἱ ἄλλοι ἐκτελεστές ἀφήνοντας τήν λεχώ πού ἦταν νεκρή πλησίασαν καί ἄρχισαν νά πλήττουν μέ τά μαχαίρια τους τό θῦμα. Κτυποῦσαν ἕναν νεκρό.

Διερωτῶμαι τώρα πού χαράσω αὐτές τίς γραμμές τί θά ποῦν καί πῶς θά δικαιολογήσουν αὐτό τό ἀπαίσιο ἐγκλημα οἱ ὑμνηταί τοῦ ἀντάρτικου καί οἱ συνοδοιπόροι των; Ἀσφαλῶς θά λουφάξουν πιστεύοντας ὅτι ἡ σιωπή εἶναι χρυσός σέ παρόμοιες περιπτώσεις.

Δύο ἐργάται θύματα τῆς ἐγκληματικῆς μανίας τῶν Κομμουνιστῶν

Ἀνάμεσα στά πολλά ἐγκλήματα γιά τά ὁποῖα μιλοῦν καί σήμερα ἀκόμη οἱ κάτοικοι τῆς Νάουσσης, εἶναι καί ἡ σφαγή τῶν Γεωργίου Διαμαντῆ καί Δημητρίου Καραῖσκου πού δούλευαν καί οἱ δύο τους στό ἐργοστάσιο «ΕΡΡΙΑ». Εἶχαν συνδεθεῖ μέ μιὰ φιλία πραγματική καί τουλάχιστον μιὰ φορά τήν ἐβδομάδα πηγαίνανε σέ κανένα ταβερνάκι γιά νά ξεχάσουν τίς πίκρες καί τά βάσανα τῆς ζωῆς. Αὐτό ἄλλωστε κάμουν οἱ ἄνθρωποι τῆς δουλειᾶς.

Στό διπλανό τραπέζι τῆς ταβερνούλας ἤλθαν καί κάθησαν τρεῖς ἄγνωστοι πού ἡ ἡλικία τους ἦταν γύρω στά 25-30 χρόνια. Οἱ δύο φίλοι συνέχισαν τό ποτήρι καί τήν συζήτηση γιά θέματα πού σχετίζονται μέ τή δουλειά τους. Ἡ διπλανή παρέα ἐπιζητώντας νά πάρη μέρος στήν κουβέντα τῶν δύο ἐργατῶν, τούς εἶπαν ὅτι καί αὐτοί εἶναι ἐργάτες καί ὅτι τούς ζώνουν τά ἴδια προβλήματα γιά τά ὁποῖα μιλοῦσαν.

Ὁ Καραῖσκος περισσότερο φιλόξενος καί ἐκδηλωτικός παρήγγειλε νά προσφέρουν κρασί στήν συντροφιά τῶν ξένων καί ὕστερα πληρώνοντας τόν λογαριασμό πῆρε τό φίλο καί ἀπεχώρησαν ἀπό τό ταβερνάκι. Ὅταν βγῆκαν στό δρόμο εἶπε ὡστόσο στόν Διαμαντῆ ὅτι δέν τοῦ ἄρρεσαν τά μούτρα τῶν τριῶν ἀγνώστων. Γι' αὐτό καί σοῦ πρότεινα νά φύγουμε ἂν καί εἶχα κέφι νά πιοῦμε ἀκόμη λίγο κρασί.

Ἐπιτάχυναν τό βῆμα τους παίρνοντας τό ἀνηφοράκι πού ὀδηγοῦσε πρὸς τά σπίτια τους ὅταν ἄκουσε μιὰ ἐντονη φωνή νά τόν καλεῖ γιά νά σταματήσουν. Ἀντί νά συμμορφωθοῦν πρὸς τήν ἀπαιτηση τοῦ ἀγνώστου

δυνάμωσαν τό περπάτημά τους. Τούς ξανακάλεσε ό άγνωστος και τότε μπροστά τους πρόβαλαν οι δύο από τούς τρεις πού ήταν στό δίπλανό τραπέζι.

- Τί θέλετε από μάς τούς είπε ό Καραϊσκος. Γιατί δέν μάς αφήνετε νά πάμε στά σπίτια μας. Έμεις αύριο πρέπει νά πάμε στη δουλειά μας. Τό μεροκάματο μάς περιμένει. Ζύγωσε και ό τρίτος τών άγνώστων και τούς ειπε ότι πρέπει νά τούς ακολουθήσουν για νά ξεκαθαρίσουν κάποιο λογαριασμό πού είχαν με την όργάνωση. Για νά προλάβη δε ένδεχόμενη αντίδραση και αντίσταση, έβγαλε επιδεικτικά τό πιστόλι του και τούς πρόσταξε νά ακολουθήσουν τό δρόμο πού όδηγούσε στό Άρχηγείο.

Χωρίς νά προβάλουν οιαδήποτε αντίσταση υπετάγησαν στό νόμο της βίας, για νά βρεθούν ύστερα από πορεία μιάς περιπού ώρας στά ύψώματα του Θεολόγου. Έκει τούς περίμεναν και άλλοι όπλοφόροι του ΕΛΑΣ πού χωρίς νά μεσολαβήση καμμία άπολύτως συζήτηση, τούς έξετέλεσαν διά πυροβολισμών.

Οι τσομπάνοι της περιοχής βρήκαν σχεδόν άγκαλιασμένα τά καταματωμένα πτώματα τών δύο έργατών πού όμως έζησαν μαζί σαν φίλοι και συνάδελφοι ένωμένοι βρήκαν τόν θάνατο πού είχε έπιβάλει σ' αυτούς ό ήρωικός στρατός του Κ.Κ.Ε.

Σ' αυτούς πού πίστευαν ότι ό κομμουνισμός ήταν ό έκφραστής τών πόθων τους για μιá δικαιότερη κοινωνία, στην όποία ό έργάτης κατά τό δόγμα του Μαρξισμού-Λενινισμού άποτελεί τό στήριγμα της άταξικής κοινωνίας.

ΣΤΟΧΟΣ ΟΙ ΛΙΠΕΣ

Τό άπόγευμα της Ίδιας ήμέρας βρέθηκα στό σπίτι ενός Ναουσσαίου. Μου είχαν πληροφορήση ότι ήξερε πολλά πράγματα για τά έγκλήματα πού διεπράχθησαν στην περιοχή τους. Ένας μάλιστα από τούς παλαιούς μου γνωρίμους συνεπλήρωσε ότι ό καλός αυτός συμπατριώτης του έχει κρατήση ήμερολόγιο για όσα γίνηκαν στην κατοχική και μετακατοχική περίοδο. Όταν έξομολογήθηκα για τό σκοπό της έπισκέψεώς μου τόν είδα διστακτικόν. «Τί τά θέλεις αυτά φίλε μου; Τί θα γίνη εάν όμως μου λές μάθη ό λαός μας για τά έγκλήματα του ΕΛΑΣ. Έδώ βλέπεις - συνέχισε - ή τηλεόραση της ΕΡΤ και της ΥΕΝΕΔ μάς κάνει πλύση έγκεφάλου για νά μάς πείσει ότι οι κομμουνισταί υπήρξαν οι ήρωε ; της Έθνικής αντίστασης. Και την τηλεόραση την βλέπουν εκατομμύρια μάτια. Αύτά πού θα γράψης του λόγου σου θα τά διαβάσουν 15-20.000 Έλληνες πού διαβάζουν τό Βορρά. Χαμένος είναι ό κόπος στον όποιον υποβάλλεσαι. Τό πράγμα θα ώφελοΰσε τόν τόπο εάν οι υπεύθυνοι της τηλεορέσειωσ έρχόντουσαν εδώ. Θα μάθαιναν από πρώτο χέρι για την αντίσταση του ΕΛΑΣ και τότε ασφαλώς εάν τούς επέτρεπαν για τά σημεία και τά τέρατα πού συνθέτουν την ιστορία του Κ.Κ.Ε. και του ΕΛΑΣ».

Μιά όμως πού έκανες τόν κόπο και ήρθες στό φτωχικό μου θα οού άφηγηθώ ώρισμένα έγκλήματα. Θα τά γράψης όπως θα σου τά πώ για νά έχω την συνείδησή μου ήρεμη. Δέν επιθυμώ νά αναφέρης τό όνομά μου γιατί και σήμερα άκόμη κινδυνεύω. Μήν βλέπεις την ασφάλεια πού έχετε

στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη. Έδώ οι πρασινοφρουροι είναι τό πάν. Έδώ οι κνίτες και τά μέλη του Κ.Κ.Ε. μάς έχουν κάμει τόν βίο άβίωτο. Μήν ξεχνάς ότι είμαι και περασμένης ηλικίας και δέν μπορώ νά τά βγάλω πέρα μέ τούς παλληκαράδες του ύπαρκτου σοσιαλισμού». Άφου τόν διαβεβαίωσα ότι σέ καμμία περίπτωση δέν θά μάθαινε κανένας γιά τήν συνάντηση πού είχα μαζί του και άφου τόν υπενθύμισα ότι ή φωνή του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΟΡΡΑ είναι τόσο δυνατή και έντονη ώστε άκούγεται σέ όλόκληρη τήν Ελλάδα άρχισε τήν αφήγησή του.

Θυμούμαι σάν τώρα μου είπε τόν φίλο μου τόν Βαγγέλη Κελεπούρη. Ήταν ή περίοδος τής συγκομιδής τών φρούτων και πήγε νά μαζέψω ροδάκινα. Καθόνταν στην Σωφρωνίου κοντά στην Μεταμόρφωση και έτο γρήγορα βρέθηκε στό κτήμα του. Έκεί πού άρχισε τήν δουλειά του παρουσιάσθηκαν δυό ένοπλοι και τόν έστησαν σέ ένα άπό τά δένδρα του.

- Ήρθε ή ώρα σου Βαγγέλη τόν ειπαν. Τώρα θά τά ξεράσης όλα ά θέλεις νά ξαναγυρίσης στό σπίτι σου.

- Τί μπορώ νά σάς πώ παιδιά τούς άπήντησε και γιατί ήρθε ή ώρα μου; Έγώ πιστεύω ότι μόνον ό Θεός ξέρει πότε θά έρθη ή ώρα του κάθε άνθρώπινου πλάσματος.

- «Άφρησε τά κηρύγματα άπήντησε ό ένας Έλασίτης και πές μα πού θά βρούμε τίς λίρες πού έχεις μαζεμένες. Δέν τίς θέλουμε γιά μα συνεπλήρωσε αλλά γιά τόν άγώνα».

Σταυροκοπήθηκε ό Κελεπούρης στό άκουσμα ότι έχει λίρες και γιά ν μαλακώσει τόν ρυθμό τής συζητήσεως όρκίσθηκε ότι όλη του ή περιουσία δέν ξεπερνάει τίς πέντε χιλιάδες δραχμές. Και αυτές τούς ειπε τίς έχει σπίτι μου. Έάν θέλετε νά μου τίς στερήσετε έλάτε μαζί μου γιά νά σάι τίς δώσω.

Έξαγριωμένοι οι ένοπλοι γιά τά όσα τούς ειπε τό θυμα τους, άρχισαν νά τόν κτυπούν και έν συνέχεια τόν όδήγησαν στό φυτώριο. Είνε άλήθεια ότι δέν πρέπει νά τόν τυράνησαν γιατί όταν τό ίδιο άπόγευμα τόν βρήκαν οι έργάτες πού δούλευαν στά κοντινά κτήματα σκοτωμένο, τρεις σφαίρες είχαν κατατρυπήσει τό πρόσωπο και τό κρανίο του.

Φαίνεται συνέχισε ότι είχε έλθη ή σειρά τών κτηματιών γιά νά πληρώσουν στόν ΕΛΑΣ τόν φόρο του αίματος. Γιατί σέ λίγες ημέρες τήν ίδια τύχη είχε και ό Θωμάς Ζαντικόπουλος. Και αυτός ήταν μικροκτηματίας. Άπό τίς άρχές του 1944 πού άρχισαν νά γίνονται οι σκοτωμοί γιά περισσότερη σιγουριά μετώκησε, εις τό Κέντρο τής πόλεως. Πλήρωνε τσουχτερό νοικι, αλλά όπως έλεγε κοιμότανε ήσυχος. Στην άρχή οι δικοί του άντέδρασαν γιά τήν άπόφασή του αυτή. Ό Θωμάς όμως έπαναλάμβανε τήν λαϊκή παροιμία: Φύλαγε τά ρούχα σου, γιά νάχης τά μισά.

Ξεκίνησε κι αυτός γιά νά συλλέξη φρούτα. Υπελόγιζε ότι πολλά άπό αυτά θά τά πωλούσε, γιατί ήταν ή περίοδος πού τά ροδάκινα τής Νάουσας είχαν ζήτηση.

Κατά πιστήν αντίγραφήν μέ τά όσα συνέβησαν μέ τό Κελεπούρη τήν ώρα πού μάζευε τά ροδάκινα παρουσιάσθηκαν μπροστά του τέσσαρες νεαροί. Χωρίς περιστροφές του μίλησαν γιά λίρες και γιά τίς άνάγκες, πού είχε ό ΕΛΑΣ και πού έπρεπε νά καλυφθούν άπό συκδρομές τών εύπόρων.

- Τί εϋποροι, τί λίρες και πράσινο ἄλογο μου λέτε τούς ἀπήντησε ὁ Ζαντικόπουλος. Ἐγώ μετά μεγάλης δυσκολίας ἐξασφαλίζω τή ζωή τῆς φαμίλιας μου.

Ἐπέμεναν οἱ ἄγνωστοι στήν πρότασή τους και ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς γιά νά ἐπιτύχη τόν σκοπό του ἔσυρε τό πιστόλι του και ἀκουμπώντας το στό στήθος τοῦ Ζαντικόπουλου τοῦ εἶπε νά πάψη νά τούς λέει ψέματα γιατί ἐάν ἔτσι συνέχιζε θά πήγαινε νά συναντήση τόν φίλο του, ὑπονοώντας τόν Κελεπούρη.

«Παιδιά» τούς ξανάπε ὁ Θωμάς, ἐγώ σᾶς εἶπα τήν ἀλήθεια. Σεῖς πού ἔχετε τά κουμπούρια σας μπορεῖτε νά μου κάνετε ἄτι θέλετε.

- Και αὐτό θά γίνη τοῦ ἀπήντησε ὁ νεαρός πού εἶχε στηριγμένο τό ἄπλο του τό σῶμα τοῦ Ζαντικόπουλου. Πιέζοντας τή σκανδάλη, ξάπλωσε τό θῦμα του κάτω ἀπό τά δένδρα του πού ἦταν καταφορτωμένα ἀπό ροδάκινο. Ἐνας ἄλλος ἀπό τή συντροφιά τῶν ἐνόπλων τόν πυροβόλησε δυό ἀκόμη φορές, ἐνῶ ὁ τρίτος ἀπό τούς φονιάδες ἔσπευσε ν' ἀποτελειώση τό θῦμα του, πυροβολώντας το στόν κρόταφό του. Τό σῶμα τοῦ Ζαντικόπουλου βρέθηκε τήν ἄλλη ἡμέρα ἔξω ἀπό τό σπίτι τοῦ Βαλαμιδοῦ πού εἶναι στή θέση Κιούμπολη. Καί τώρα ἀκόμη πού σε ἱστορῶ τό ἐγκλημα αὐτό, μου εἶπε ὁ ἀφηγητής μου δέν μπορῶ νά δώσω ἐξήγηση, πῶς μετέφεραν ἐκεῖ οἱ δολοφόνοι τό πτώμα του.

Συνεχίζεται τό ὄργιο των σφαγῶν

Τήν ἴδια νύκτα πού οἱ Ναουσσαῖοι συζητοῦσαν γιά τό καινούργιο αὐτό ἐγκλημα, τρεῖς νεαροί ἄγνωστοι ἔμπαιναν στό σπίτι τοῦ κτηνοτρόφου Βασιλείου Νταρλακόττα πού ἦταν στήν περιοχή τῆς Παναγίας.

Ἄν και φημιζόταν ὁ κτηνοτρόφος γιά τήν παλληκαριά του ἀκολούθησε τούς εἰσβολεῖς γιατί προφανῶς τόν καθοῦχασαν και τόν διαβεβαίωσαν ἄτι θά πήγαιναν κάπου ἐκεῖ κοντά, ἄπου ἀντιπρόσωπος τῆς ὀργάνωσης ἤθελε νά συζητήση μαζί του γιά πράγματα πού μόνον αὐτός ἐγνώριζε.

Ὅπως μου ἀφηγήθηκε ὁ γεροναουσσαῖος μέ τή καταπληκτική μνήμη, ὀλόκληρη ἡ πόλις εἶχε βουίξει γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖον σφάχτηκε ὁ κτηνοτρόφος. Τίς πληροφορίες πού μου ἔδωκε τίς εἶχε ἀπό πρῶτο χέρι. Ἄπο ἕναν νεαρό συμπατριώτη του πού ἀργότερα στό τέλος τοῦ 1949 σκοτώθηκε στό Βίτσι. Οἱ δῆμοί του τόν εἶχαν λιανίσει μέ τά μαχαίρια τους ἀλλά ὁ Νταρλακόττας συνέχισε νά ζῆ. Δέν ἀνάπνεε ἀπλῶς ἀλλά συνέχισε νά κατηγορῆ γιά δολοφόνους και νά βρίζη ἄσχημα τούς Ἐλασίτας. Ὅσο μιλοῦσε ὁ κτηνοτρόφος, τόσο περισσότερο ἀγρίευαν οἱ βασανισταί του. Ὅταν πιά ἀπηῦδσαν χτυπώντας τον, τότε χρησιμοποίησαν τά πιστόλια τους, θρυμματίζοντας τό κρανίο του, σέ σημεῖο πού μέ δυσκολία ἀνεγνώρισαν τήν ταυτότητά του οἱ βοσκοί πού εἶχαν βγάλη τό ἄλλο πρῶϊ στό βουνό τά κοπάδια τους. Ὅπως συνεπλήρωσε ὁ συνομιλητής μου, ὁ Νταρλακόττας πρὶν φύγη μέ τούς ἀπαγωγεῖς του εἶχε στίς τσέπες του σοβαρό χρηματικό ποσό πού εἶχε εἰσπράξει τό ἀπόγευμα ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀπό ζωέμπορους πού ἔδωκαν καπάρο γιά τήν παράδοση τῶν βοοειδῶν του πού θά τούς παρέδιδε τήν ἐπόμενη ἐβδομάδα.

Διέκοψε πρὸς στιγμὴν τὴν ἀφήγησή του. Εἶχα πιστέψῃ ὅτι εἶχε σταματήσει νὰ δουλεύῃ ἡ μνήμη του ἢ εἶχε ἐξαντλήσῃ τὰ στοιχεῖα του. Ὅμως δὲν συνέβαινε κάτι τέτοιο. Ἀπλῶς εἶχε κουρασθῆ καὶ τελοῦσε ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δικαιολογημένης συγκινήσεως πού τὸν κατέλαβε διηγώντας μου πράγματα πού στοίχησαν πῆ ζωὴ προσωπικῶν του φίλων. Ὑστερα συνέχισε τὴν ἀφήγησή του λέγοντας ὅτι τὸ ἐγκλημα πού θά μοῦ διηγηθῆ ἦταν τὸ τελευταῖο πού εἶχε σημειωμένο στό καρνέ του. Πρόκειται μοῦ εἶπε γιὰ τὴν σφαγὴ τοῦ Κωνσταντίνου Μπικιρέντζη πού καθόντανε στὴν ὁδὸ Ἀνταρτῶν. Καὶ αὐτὸν τὸν πῆραν μιά νύκτα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1946. Τὸν ὁδήγησαν στὴ Στενήμαχο καὶ ἀπὸ κεῖ τὸν μετέφεραν εἰς τὸ ἀρχηγεῖο τους πού ἦταν στὴ θέση Χονδροσοῦλα. Ἡ ὑποδοχὴ πού τοῦ ἔκαναν οἱ Καπεταναῖοι Βορηᾶς καὶ Πεταλωτῆς προδικάζε τὴν τύχη πού θά εἶχε ὁ Μπικιρέντζης. Ἀφοῦ τὸν σκαμπίλησαν ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον, ἔδωκαν ἐντολὴ νὰ δέσουν τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του. Ἀφοῦ ὀλοκληρώθηκε καὶ αὐτὴ ἡ διαδικασία ἄρχισε ἡ ἀνάκριση ἐκ μέρους τῶν δυὸ καπεταναίων. Τὸν ρωτοῦσαν πράγματα πού ἦταν ἀδύνατο νὰ γνωρίζῃ καὶ συνεπῶς δὲν μπορούσε νὰ δώσῃ ὅποιαδήποτε ἀπάντησι.

Σὲ κάθε ἀρνήσῃ του νὰ μιλήσῃ τοῦ ἔδιναν καὶ μιά μαχαίριά. Στὴν ἀρχὴ τὸν τρύπησαν τὰ χέρια καὶ τὸ κορμί του. Ὑστερα ἀφοῦ τὸν γύμνωσαν μετσεκούρι πιά ἔσπασαν τὰ κόκκαλα τῶν ποδιῶν καὶ τῶν χεριῶν του. Σάν καλοὶ σφαχτάδες ἔσχισαν τὴν κοιλιά του γιὰ νὰ καταλήξουν στὴν ἀποκοπὴ τοῦ λαιμοῦ του.

Τότε οἱ ἡρωϊκοὶ ἄνδρες τοῦ ΕΛΑΣ ἄρχισαν νὰ σκορποῦν τὰ ἀκρωτηριασμένα τμήματα τοῦ σώματος τοῦ Μπικιρέντζη στὴ βρεγμένη γῆ τῆς Χονδροσοῦλας. Ἐκεῖ τὰ βρῆκαν οἱ κάτοικοι τῆς Στενημάχου, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ τῶν ἀγριμιῶν πού εἶχαν γεμίσει τὴν περιοχὴ. Εἶδοποίησαν τὴν χωροφυλακὴ Ναούσσης καὶ τὸ ἀπόγευμα ἄνδρες συνοδεύοντας τοὺς οἰκειοὺς τοῦ Μπικιρέντζη μάζεψαν ὅσα κομμάτια τοῦ κορμιοῦ του ἀπέμειναν; καὶ τὰ μετέφεραν γιὰ νὰ τὰ τοποθετήσουν σὲ ξύλινο κιβώτιο πού χρησιμοποιήθηκε γιὰ φέρετρο τοῦ τελευταίου νεκροῦ πού θρηνοῦσε ἡ πόλις τῆς Ναούσσης, γιὰ τὸ 1946.

ΘΥΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑΣ

Τὸ μαρτυρικὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς μας ὅπως πάντα ἔτσι καὶ στὴ διάρκεια τῆς περιόδου πού τὸ Κ.Κ.Ε. διέπραττε ἀτέλειωτα ἐγκλήματα γιὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ἀντίστασι τῶν ἀντιπάλων του καὶ νὰ φθάσῃ στὴν ἐξουσία ἀποτελοῦσε τὸν μόνιμο στόχο τῶν δολοφονικῶν ἐνεργειῶν τοῦ κόκκινου στρατοῦ. Κτυποῦσε μὲ μεγάλες δυνάμεις τοὺς σταθμοὺς πού ὑπηρετοῦσαν ὀλιγάριθμοι ἄνδρες καὶ σκότῳνε μεμονωμένους ἀξιωματικούς καὶ ἄνδρες τοῦ ἡρωικοῦ σώματος.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους ἦταν καὶ ὁ Κερκυραῖος χωροφύλακας Μιχαὴλ Κόντος πού ὑπηρετοῦσε στὴν ὑποδιοίκηση Χωροφυλακῆς Ναούσσης. Ἦταν 7 Ὀκτωβρίου τοῦ 1947, ὅταν ὕστερα ἀπὸ μιά νύκτα ἀγρύπνιας συνεπεία ὑψηλοῦ πυρετοῦ, πῆγε στό Νοσοκομεῖο γιὰ νὰ τὸν ἐξετάσουν οἱ ἰατροί. Μὲ τὴ συνταγὴ γιὰ τὰ φάρμακα πού πήγαινε νὰ προμηθευθῆ ἔφθασε στό Κιόσκι. Ἐκεῖ τὸν σταμάτησαν δύο ἄγνωστοι, ὁ ἓνας ἐκ τῶν

όποιων ζήτησε ποιά ήταν ή ώρα πού διήνυαν.

Πρόθυμος ό χωροφύλαξ έπευσε νά συμβουλευθη τό ώρολόγιόν του, αλλά πριν προλόβη νά δώση άπάντηση, ό άλλος άγνωστος έβγαλε τό περιστροφό του και μέ άστραπιαία ταχύτητα άρχισε νά πυροβολή εναντίον του Κόντου. Οι δύο σφαίρες πού έρριξε ό εκτελεστής του τραυμάτισαν στό στήθος και ό χωροφύλαξ έπεσε στό έδαφος. Οι δύο άγνωστοι σπεύδοντας νά φύγουν, γύρισαν για νά δούν τό θυμα του. Διαπιστώνοντας ότι ό Κόντος βρισκόταν ακόμη στή ζωή, επέστρεψαν και πυροβολώντας τον στό κεφαλι έπέτυχαν τόν θλιβερό άθλο νά αφήσουν άπνουν ένα παιδι του λαού της Κέρκυρας πού είχε καταταγή στό ένδοξο και μαρτύρικό σώμα των θυσιών για νά υπηρετήσει την ύπόθεση της Πατρίδος.

Ένω οι Ναουσιόι έσπευδαν για νά δώσουν βοήθεια στον Κοντό πυροβολισμοί άκουγόντουσαν νά προέρχωνται από κάποιο κοντινό σημείο. Πράγματι σπή συμβολή των όδών Γάτσου τρεις άλλσι Έλασιίτες πυροβολούσαν τόν Χρήστο Τσορμπά, έργάτη πού πήγαινε για τή δουλειά του. Άν και τόν τραυμάτισαν στό χέρι και στην ώμοπλάτη μπήκε σ' ένα σπίτι πού ή πόρτα του ήταν άνοικτή, πιστεύοντας ότι έτσι θα μπορούσε νά σωθί. Οι δολοφόνοι όμως δεν είχαν την ίδια γνώμη μ' αυτόν.

Δέν είχε προχωρήσει ούτε δύο μέτρα στην αύλή του σπιτιού πού κατέφυγε όταν ό ένας από τους όπλοφόρους, μπήκε μέσα σ' αυτό. Πυροβόλησε πέντε φορές στό κορμί και στό πρόσωπο του άτυχου έργάτη. Βλέποντας ότι τό θυμα εκινείτο, τόν έπιασε από τό μαλλιά του και του έδωκε στον κρόταφο την χαριστική βολή. "Ετσι οι ήρωικοί μαχητά των εργατικών δικαίων, έστελναν στον κόσμο της αιωνιότητος έναν ταπεινό δουλευτή.

"Ενα ακόμη θυμα πού συμπληρώνει τόν κατάλογο των ανθρώπων του μόχθου και της δουλειάς πού εκτελέσθηκαν από τόν στρατό πού δεν παύει νό διακηρύσσει ότι μάχεται για τους έργάτες, ύπηρξε και ή Ευάγγελία Μαντισπούλου έργάτρια πού κατοικούσε εις την Άγία Τριάδα. Στην άπαγωγή της δεν δυσκολεύθηκαν οι άντάρτες γιατί ή πτωχή έργάτρια ήταν όλομόναχη όταν σπάζοντας την πόρτα της έμπαιναν στό φτωχικό της σπίτι.

Την έβγαλαν στό δρόμο και πήραν τόν άνήφορο προς τά ύψώματα της πόλεως. Κατά την πορεία τό μόνο πού της ειπαν είναι ότι ήλθε ή ώρα νά πληρώση για τή έγκλήματα πού έκανε προδίδοντας τις έργάτριες στα άφεντικά και καταδίδοντας στις άρχές της άσφαλείας τους άγωνιστάς του λαού.

- Κάνετε λάθος συναγωνιστάι τόλμησε ν' άπάντηση ή άμοιρη γυναίκα πού προμάντευε ποιά τύχη την περίμενε.

- Αύτά θα τά πής στο άνταρτοδικείο της ειπαν οι συνοδοι της. Έκει νά εισαι βέβαιη ότι δεν πρόκειται νά σε δικάσουν άδικα.

Την όδήγησαν στην Παληομπούκαινα και άφοϋ την κακοποίησαν έπεδόθησαν στο έργο της σφαγής της. Όταν πιά έπείσθησαν ότι ή

Μαντσοπούλου ήταν νεκρή, τράβηξαν τό κουφαρι της και τό έρριξαν σέ μιά άπό τίς χαράδρες τής Παληομπούκαινας.

Αυτή λοιπόν ήταν ή δικαιοσύνη πού απέδιδαν τά άνταρτοδικεία και αυτή ήταν ή προσφορά τών ήγετών του Κ.Κ.Ε. πρós τούς άνθρώπους μέ τά ροζιασμένα χέρια, πού βρέχουν μέ ιδρώτα και πολλές φορές μέ αίμα τό μαύρο τους ψωμί. Αφού τελείωσε ή σφαγή τής Μαντσοπούλου στόν τόπο του μαρτυρίου μετέφεραν άλλοι τρεις Έλασίτες τήν επίσης εργάτρια Τρύφωνος Εύτερπη. Τήν συνέλαβαν ενώ πήγαινε στό σπίτι της πού βρισκότανε στά Περδικαρέϊκα.

Αυτή νέα και ώραία όπως ήταν δέν εκτελέσθηκε άμέσως αλλά ύπέστη άρχικά τό μαρτύριο του όμαδικού βιασμού. Πρώτος και καλός ό Καπετάν Ζέρβας σχίζοντας τά ρούχα της κόρσεσε τό σεξουαλικό του πάθος πάνω στόν άνθρώπινο πτώμα πού είχε μεταβληθῆ ή πρό όλίγου ώραία Εύτερπη. Τό παράδειγμα του αίμοχαρούς Καπετάνιου ήκολούθησαν και οι άλλοι Έλασίται πού βρισκόντουσαν στην Παληομπούκαινα.

Ύστερα μέ σύνθημα του Ζέρβα, οι εκτελεσταί έπροχώρησαν στό άπαίσιό έργο τής σφαγής τής κοπέλλας τά θέλητρα τής όποίας είχαν γευθῆ προηγουμένως. Δέν ξέρω άν ζούσε ό Φρόυντ ποιά έξήγηση θά μπορούσε νά δώση για τό φαινόμενο αυτό.

Δέν είναι ύπερβολή εάν τονίσω ότι ή σφαγή τής Τρύφωνος ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Κόβοντας κομμάτι κομμάτι τό κορμί της, πέταξαν τά άκρωτηριασμένα μέλη του στις χαράδρες. Στο τέλος έσπρωξαν τό ύπόλοιπο του σώματος πού είχε άπομείνη άπό τήν σφαγή στην ίδια χαράδρα πού βρισκόταν τό κορμί τής Μαντσοπούλου. "Ίσως μ' αυτόν τόν τρόπο θέλησαν νά έφαρμώσουν τήν άρχή τής άδελφωσύνης ανάμεσα στους εργάτες, μιά και ή Εύτερπη δουλεύοντας στό εργοστάσιο έξασφάλιζε τά μέσα τής στερημένης ζωής της.

ΔΥΟ ΑΓΡΟΤΕΣ

Τό έτος 1947 έπέπρωτο νά κλείση μέ δυό φρικτά και άπαίσια έγκλήματα πού έγιναν διακόσια μέτρα πάνω άπό τό Χωροπάνι. Έκεϊ βρισκόντουσαν οι ένοπλοι του Καπετάν Βορηά και ενός άλλου καπετάνιου πού κατήγετο άπό τήν Στενήμαχο. Θύματα ήταν οι άγρόται Πασχούλας, Διαμαντής και Κεντζίκης Γεώργιος. Έκαμαν τά χριστουγεννιάτικα ψώνια τους και πήγαιναν στά χωριά τους, για νά περάσουν μέ τίς οικογένειές τους τίς μεγάλες γιορτές τής Χριστιανοσύνης. Κουβεντιάζοντας στην πορεία τους έξέφραζαν τή χαρά τους ότι ό συμμοριτοπόλεμος είχε τελειώσει και ότι οι λίγοι Έλασίτες πού βρισκόντουσαν άκόμα στό βουνό, ή θά παρεδίδοντο ή θά έξολοθρεύοντο άπό τίς δυνάμεις τής Χωροφυλακής και του Στρατου, πού κάθε μέρα και ένισχύοντο.

Στό τελευταίο ύψωματάκι πού τούς χώριζε άπό τό σιδηροδρομικό σταθμό, προέβαλαν τρεις άγνωστοι πού φορούσαν βαρειά παλλά και τίποτε δέν έδειχνε ότι στόχος τους ήταν οι δυό άγρόται. "Όταν τούς πλησίασαν, δήλωσαν ότι είναι άντάρτες του Δημοκρατικού Στρατου και ώφειλαν νά τούς άκολουθήσουν. Ταυτόχρονα έβγαλαν τά αυτόματά τους πού τά είχαν κρυμμένα κάτω άπό τά παλλά τους, ύποχρώνοντας έτσι τά θύματά τους νά τούς άκολουθήσουν. Πέρασαν άπό τά κτήματα πού ήταν πάνω άπό τό

δρόμο του Σταθμού και έφθασαν στο Χωροπάνι. Έκει τούς περίμεναν και άλλοι τρείς ένοπλοι με έπικεφαλής τον τοπικό καπετάνιο. Με την προσθήκη των νέων όπλοφόρων κάθε σκέψη για να δραπετεύσουν παρεμερίσθη, και τό μόνο πού απέμεινε ήταν να ζητήσουν τον οίκτο των κόκκινων στρατιωτών. Πρώτος ό Κεντζίκης και μετά ταύτα ό Πασχούλας έπεκαλέσθηκαν την άγροτική τους ιδιότητα και τό γεγονός ότi ήταν φτωχοί οικογενειάρχαι.

Τίποτε άπ' αυτά δέν μπόρεσε να συγκινήσει τούς δημίους των. Στή Χονδροσουλα σταμάτησε ή πορεία και άρχισε ή κακοποίηση των κρατουμένων. Ό Βορηάς και ό άλλος καπετάνιος άφου τούς έρεύνησαν, παίρνοντας τά λίγα χρήματα πού τούς είχαν άπομεινει και άφου έδωσε σε δύο Έλασίτες τά ψώνια πού είχαν κάμει για τά Χριστούγεννα τούς διέταξε να παραδώσουν τά παλτά και τά ρουχα πού φορούσαν σε ένα ύψηλόσωμο ένοπλο.

– Κρυώνουμε συναγωνιστάι είπε ό Πασχούλας. Τό παγερό κρύο τρυπάει τά κόκκαλά μας.

– Δέν έχετε πιά ανάγκη από ζεστασιά. Έκει πού θά σάς στείλουμε δέν θά έχετε ανάγκη από ρουχα και ούτε τό κρύο θά σάς πειράζει. Όταν πειθαρχήσαντες στην έντολή του άρχιδημίου παρέδωσαν τά ρουχα τους και έμειναν με τά εσώρρουχά τους, ά Βορηάς έδωσε τό σύνθημα τής σφαγής. Όλοι σχεδόν οι Έλασίται άκολουθώντας τον άρχηγό τους τρύπησαν με τά μαχαιρια τους τά σώματα των δύο άγροτών. Τελευταίος ό καπετάνιος από τή Στενήμαχο έσπευσε να πληξη με τό στιλέττο του τούς λαιμούς των θυμάτων.

Άνήμερα των Χριστουγέννων οι Στενημαχιώτες βρήκαν τά σφαγμένα κορμιά των άγροτών και είδοποίησαν τις άρχές Ναούσσης πού φρόντισαν για τήν παραλαβή και τον ένταφιασμό τους.

Ή επίθεσις των συμμοριτών κατά της Ναούσσης του 1947 Συμμορίτης προειδοποιεί τήν Χωροφυλακή

Ένω σε όλόκληρη τή χώρα, ό λαός μας έώρταζε τήν έπέτειο του ιστορικού ΟΧΙ τό 1947 οι Ναουσσαίοι μετείχον στις 28 Όκτωβρίου με παρέλαση μικρού τμήματος στρατού και χωροφυλακής και τής μαθητώσης νεολαίας. Έπηκολούθησε ή κατάθεσις στεφάνων και τήν ώρα πού οι έπίσημοι άποσύροντο, ένα δεκάχρονο άγοράκι με χίλιες δυό προφυλάξεις πλησίασε τον διοικητή Χωροφυλακής κ. Στέλιος Φουράκη και τον παρέδωκε ένα σημείωμα «Μου τό έδωκε είπε ό πατέρας μου και σε παρακαλεί να τό διαβάσεις με προσοχή». Ό Μοίραρχος (τότε) κατημύνη άμέσως στην έδρα τής διοικήσεως και γεμάτος έκπληξη διάβασε τό περιεχόμενο του σημειώματος. Σ' αυτό ό άγνωστος άποστολέας έγραφε τά εξής: «Άπόψε ή αύριο τήν νύκτα οι συμμορίται θά έπιτεθούν στην πόλη. Πρώτος στόχος των είναι ή άνατίναξις τής γεφύρας τής Βεροιώτισσας. Σε συνέχεια θά

μπούν στην πόλη, θά κάψουν τὰ δημόσια καταστήματα καί τὰ σπίτια τῶν ἀντιδραστικῶν καί τέλος θά ἀπαγάγουν νέους καί νέες γιά νά τούς ἐντάξουν στό δημοκρατικό στρατό».

Εἶχε μιά ἀγνωστη μονογραφή καί σημείωνε ὅτι δέν ἀναφέρει τό ὄνομά του διά λόγους ἀσφαλείας; τόνιζε δέ ὅτι ἀγαποῦσε τήν Ἑλλάδα, πονοῦσε σάν ντόπιος τή Νάουσσα καί ἦταν ἀντίθετος μέ τὰ ἐγκλήματα πού διέπραττε ἡ ΟΠΛΑ σκοτώνοντας φτωχοῦς ἐργάτες καί ἀγρότες.

Χωρίς καθυστέρηση ὁ κ. Φουράκης ἐνημέρωσε τό Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς καί συνέταξε ἐμπιστευτική ἔκθεση τήν ὁποίαν παρέδωκεν εἰς τόν ὑπολοχαγόν Ξανθόπουλον μέ τήν παράκλησιν νά τήν δώσῃ στά χέρια τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητικοῦ Βεροίας.

- Στίς 4 τό ἀπόγευμα ὁ Στρατιωτικός διοικητής πού εἶχε λάβῃ τήν ἔκθεσιν ἐπικοινωνήσε τηλεφωνικῶς μέ τόν κ. Φουράκη ἀπό τόν ὁποῖον ζήτησε ἐάν ἔχει νεώτερες πληροφορίες καί εἰς τό τέλος τόν εἶπε ὅτι διαπιστώνει ὅτι ὁ συνομιλητής του κατέχεται ἀπό ἀνταρτοφοβία. «Μήν φοβάσαι τίποτε Φουράκη τόν εἶπε. Οἱ συμμορίται δέν διαθέτουν δυνάμεις γιά νά κτυπήσουν ὄχι τήν Νάουσσα ἀλλά οὔτε καί καμμία ἄλλη πόλη τῆς Μακεδονίας».

Ἄν καί ἐθίγη τό Κρητικό φιλότιμο τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς ἐν τούτοις ἔδωκε ἐντολή νά ἐνισχυθοῦν τὰ πυροβολεῖα τῶν ὁποίων τόν ἐλεγχῶ εἶχε ἡ Χωροφυλακή. Ὁ ἴδιος ἐγκατεστάθη εἰς τήν ἔδρα τῆς Ὑποδιοικήσεως, βέβαιος ὅτι αἱ πληροφορίες πού τοῦ μετεδόθησαν ἦταν ἀκριβεῖς καί ἔπρεπε νά ἀναμένεται ἡ ἐπίθεσις τῶν συμμοριτῶν.

Πράγματι εἰς τās 11.30 νυκτερινήν ὥρα ἀκούσθησαν κρότοι πυροβόλου καί ὀλμοβόλων πού κτυποῦσαν τήν πόλη. Ἀπό τό φυλάκιο τῆς Βεροιώτισσας ὁ χειριστής τῆς μπαταρόλας ἀνέφερε τήν ἀνατίναξη τῆς γεφύρας συμπληρώνοντας ὅτι ἀνάμεσα στά συντρίμματά της εὐρίσκοντο στρατιῶται καί χωροφύλακες.

Στέλνοντας ἕνα χωροφύλακα σπίτι του, πού ἦταν κοντά στην ὑποδιοίκηση ἔδωκε ἐντολή νά τό ἐγκαταλείψει ἡ οἰκογένειά του καί νά καταφύγῃ στην ἀποθήκη τοῦ μονοπωλείου ὀλατος, βέβαιος ὅτι ἐκεῖ δέν θά κτυποῦσαν οἱ συμμορίται ἐάν εἰσῆρχοντο εἰς τήν πόλιν. Ταυτόχρονα ἐπικοινωνήσε μέ ὅλα τὰ φυλάκια δίνοντας ἐντολές ἀνάλογα μέ τίς πληροφορίες πού εἶχε. Μοίρασε τούς ὄνδρες τῶν ΜΑΥ πού εἶχαν σπεύσει εἰς τήν ἔδρα του εἰς ἐπίκαιρα σημεῖα πού πίστευε ὅτι θά συνέβαλαν μέ τήν δύναμιν πυρός πού διέθεταν στην ἀναχαίτιση τῶν συμμοριτῶν. Τό μεγαλύτερο βάρος τῆς ἀμύνης τό ἔρριξε ἡ Χωροφυλακή στά φυλάκια πού ὄδηγοῦσαν ἀπό τή Βεροιώτισσα πρὸς τήν πόλη; βέβαιος ὅτι ἀπό ἐκεῖ θά ἐγένετο ἡ ἐπίθεσις πρὸς τό ἐσωτερικόν τῆς Ναούσσης.

Καί ἐνῶ αὐτή ἦταν ἡ σωστή ἐνέργεια πού θά ἔκανε κάθε ὑπεύθυνος, οἱ συμμορίται εἶχαν εἰσδύσει ἀπό ἄλλα σημεῖα. Ἀπό τὰ ὑψώματα τοῦ Προφήτη Ἡλία, ἔρριχναν μέ τό πυροβολικό ἔχοντας ὡς στόχο τήν παλαιά πόλη, πού σήμερα ἔχει ἀνεγερθῆ τό διοικητήριον καί μιά σειρά Πολυκατοικιῶν. Ἀπό τό γυμναστήριον καί τό νεκροταφεῖο μεγάλες δυνάμεις ἐνόπλων σέ μικροῦς σχηματισμούς εἶχαν προχωρήσει εἰς βάθος καί μπαίνοντας σέ διάφορα σπίτια εἶχον ἀρχίσῃ τήν λεηλασία, τούς ἐμπρησμούς καί τήν

ἀπαγωγή τῶν νέων, κατά προτίμηση ὁμοϊδεατῶν τους πού ἦταν ἐνημερωμένοι γιά τήν ἐπιχείρηση.

Μπήκαν ἐπίσης καί σέ σπίτια κομμουνιστῶν γιά νά καλυφθοῦν μέχρις ὅτου θά ἀρχιζε ἡ γενική ἐπίθεση. Τά μεσάνυκτα σταμάτησαν νά ρίχνουν τά πυροβόλα καί οἱ ὄλμοι πού εἶχαν κάνει πραγματική θραύση καίγοντας καί σκοτώνοντας χωρίς ὑπολογισμό, σέ σημείο ὥστε πολλά πυρποληθέντα σπίτια καί ἀρκετοί σκοτωμένοι ἀνήκαν σέ φανατισμένους κομμουνιστάς.

Δυνάμεις τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ πού βάσει προδιαγεγραμμένου σχεδίου, βγήκαν στούς δρόμους γιά νά ὀδηγήσουν τούς συμμορίτες στό ἀπαίσιό ἔργο τους, βλέποντας ὅτι ἀνάμεσα στούς νεκρούς ἦταν άτομα πού ἀνήκαν στίς δικές τους ὀργανώσεις ἀναγκάστηκαν ν' ἀποσυρθοῦν στά σπίτια τους.

Ἐπιθέσεις τῶν συμμοριτῶν πού γίνηκαν γιά νά καταληφθοῦν τά ἐργοστάσια ἀντιμετωπίστηκαν ἀπό τούς χωροφύλακες καί τούς ὀλιγοστούς ΜΑΥ. Σ' αὐτές τίς ἐπιθέσεις οἱ κομμουνισταί εἶχαν καί τίς πρῶτες ἀπώλειες.

Στίς δώδεκα καί τριάντα μετά τά μεσάνυκτα ἡ μισή σχεδόν πόλις εἶχε παραδοθῆ στίς φλόγες.

ΦΡΙΚΤΗ ΕΙΚΟΝΑ

Ὅ,τι πρὶν ἀπό λίγο ἀποτελοῦσε τήν ἄνω πλατεία εἶχε ἰσοπεδωθῆ. Τά καμένα σπίτια, καί τά νοικοκυριά τους εἶχαν τήν ἴδια τύχη. Ἐνακατεμένα μέ τίς σάρκες τῶν ἀπανθρακωθέντων πολιτῶν, ἔδιναν μιά ἄγρια εἰκόνα πού οὔτε ὁ Χίτσοκ θά μπορούσε νά συλλάβῃ στήν μεγάλη του φαντασία. Τά μοιρολόγια ἐξ ἄλλου τῶν Ναουσσαίων πού ἔβλεπαν, σωριασμένα τά σπίτια τους, κατεστραμμένα τά ὑπάρχοντά τους καί τούς νεκρούς ἢ τραυματίες συγγενεῖς τους ἀγρίευαν πιά πολύ τό περιβάλλον στήν περιοχή ἐκείνη. Ἐλλά καί ἡ ὑπόλοιπος Νάουσσα δέν παρουσίαζε καλύτερη ὄψη. Οἱ συμμορίται πού εἶχαν ἀνατινάξῃ τήν γέφυρα τῆς Βεροιώτισσας προχωροῦσαν τόν ἀνήφορο, ρίχνοντας πότε στόν ἀέρα καί πότε ἐπάνω στούς κατοικημένους χώρους ριπές μέ τά αὐτόματά τους. Ἐκαίγαν τά μικρά καταστήματα πού γειτόνευαν μέ τήν Κεντρική πλατεία. Ὅποιος τολμοῦσε νά ξεμυτήσῃ ἀπό τό σπίτι του, ἐπυροβολεῖτο ὑπό τῶν Ἐλασιτῶν. Ζύγωσαν οἱ ἐπιδρομεῖς πρὸς τό Κιόσκι γιά νά ἐξαπολύσουν ἀπό ἐκεῖ ἐπίθεση κατά τοῦ Νοσοκομείου. Οἱ ΜΑΥδες καί τρεῖς χωροφύλακες πού βρισκόντουσαν στά ἀντικρινά σπίτια πυροβολῶντας μέ τά ὄπλα τους τούς ἀνάγκασαν νά ὑποχωρήσουν. Ἐνας χωροφύλαξ γεμάτος ἐνθουσιασμό ἀνέφερε στόν διοικητή κ. Φουράκη τήν ἐπιτυχία αὐτή.

Ἐκείνη ἀκριβῶς τῆ στιγμή τόν καλοῦσε στό τηλέφωνο ὁ Στρατιωτικός διοικητής Βεροίας. Εἶχαν ἀκουσθῆ στήν Βέροια οἱ κρότοι τῶν πυροβόλων καί τῶν ὄλων καί οἱ φλόγες πού κάλυπταν τήν Νάουσσα καί πού ἦταν ὀρατές στήν Βέροια τόν εἶχαν ἀνησυχήσει.

Ὁ κ. Φουράκης, σάν πεισματάρης Κρητικός, πειραγμένος ἀπ' ὅσα διημεῖφθησαν κατά τήν μεσημβρινή τηλεφωνική ἐπικοινωνία πού εἶχε μέ τόν Στρατιωτικά Διοικητή τοῦ ἀπήντησε: « Ἄνταρτοφοβία». Ἐφοῦ δέ ἐπανέλαβε τήν ἴδια λέξη ἔκλεισε τό ἀκουστικό τοῦ τηλεφώνου. Ἐκάλεσε τούς δύο ὑπαξιωματικούς πού διέθετε ἡ ὑποδιοίκηση καί τούς ἔδωσε

έντολή νά μεταφερθοῦν ὅλα τά πυρομαχικά στό ὀπλοπολυβολεῖο πού ὑπεστήριζε τήν ἀμυνα τοῦ οἰκήματος.

Τότε ἀκουσε τά πολυβόλα νά κροταλίζουν καί εἶδε τίς φωτιές νά ἔρχονται πρὸς τὸ κέντρο τῆς πόλεως ὅπου ἦταν καί ἡ ἐδρα τῆς ὑποδιοικήσεως. Καταιγιστικά πυρά τσάκιζαν στήν κυριολεξία τὸ οἶκημα. Πρὸς στιγμὴν οἱ Χωροφύλακες ἔπесαν στό πάτωμα γιά νά καλυφθοῦν. Τὸ πρόσωπικό ὅμως τοῦ Πολυβολείου τῆς χωροφυλακῆς συνέχιζε νά ἀμύνεται. Ὁρθίος ὁ χειριστὴς τοῦ πολυβόλου Χωροφύλαξ Γεώργ. Τσατοούλας ἔρριχνε τίς σφαῖρες του πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις, ἀναχαιτίζοντας τοὺς ἐπιδρομεῖς. Μιά σφαῖρα ὅμως ἐχθρικοῦ πολυβόλου τὸν βρῆκε στό μέτωπο καί τὸν ἄφησε νεκρό. Δίπλα του ἔπεφτε νεκρός καί ὁ χειριστὴς τοῦ πολυβόλου, ἓνα Κρητικόπουλο πού μόλις εἶχε μετατεθεῖ στήν Νάουσα. Ὁ κ. Φουράκης μαζί μέ τήν ἐναπομείνασα δύναμη ἔσπευδε νά καλύψῃ τὸν χῶρο πού ὀδηγοῦσε πρὸς τήν εἴσοδο. Τότε ἀρχισε νά πέφτῃ ἀπὸ τὸ ἀρτοποιεῖο Παπαδοπούλου πού ἦταν πίσω ἀπὸ τήν Ἀστυνομία βροχὴ χειροβομβίδων. Ἐνα βλήμα καί μία σφαῖρα βρῆκε τὸν Μοίραρχο πού ἔπεφτε βαρεῖα τραυματισμένος. Τρεῖς ἄνδρες τὸν μετέφεραν ἔξω καί ἐπιβιβάζοντάς τον σέ φορτηγὸ πού ὀδηγοῦσε ὁ Ἀρχηγὸς τῶν ΜΑΥ Μαρτάκης τὸν μετέφεραν εἰς τήν κλινικὴν τοῦ Σόλωνος Ἀντωνιάδη εἰς τήν Βέροια.

Ἐπηκολούθησε ἡ ὑπὸ τῶν Ἐλασιτῶν κατάληψις καί πυρπόλησις τῆς Ὑποδιοικήσεως χωροφυλακῆς, ἐνῶ δύναμις αὐτῶν ἔσπευδε πρὸς τήν οἰκία ὅπου διέμενε ὁ Φουράκης. Μὴ βρίσκοντας οὔτε ψυχὴ μέσα σ' αὐτήν τήν λεηλάτησαν ἀρχικῶς καί ἐν συνεχείᾳ τήν παρέδωσαν στίς φλόγες. Ἐρευνηθήκαν καί τὰ παρακείμενα σπίτια γιά νά βρεθῇ ἡ γυναῖκα καί ὁ πεντάχρονος γυῖός τοῦ Μοιράρχου, χωρὶς ν' ἀποδώσουν κανένα ἀποτέλεσμα.

Ὁλόκληρη τήν νύχτα ἐλεηλάτουν καί ἐπυρπόλουν τίς οἰκίαις τῶν ἀντιφρονούντων ἀκολουθώντας τήν τακτικὴν τοῦ Τζέγκις Χάν. Προχώρησαν ἐν συνεχείᾳ εἰς τήν ἀπαγωγή νέων καί κυρίως πενήντα ξυλοκόπων εἰς τὰ ὑποζύγια τῶν ὁποίων ἐφόρτωσαν τὰ λάφυρα τῆς λεηλασίας.

Ἡ γυναῖκα καί τὸ πεντάχρονο παιδί τοῦ Φουράκη κουρνιαάζοντας ὀλόκληρη τήν νύκτα στήν ἀποθήκη τοῦ μονοπωλείου εἶχαν σωθεῖ. Ἐκεῖ τοὺς βρῆκε ὁ διοικητὴς Ἀσφαλείας τὸ πρωῖ, ἀνακοινώνοντας ὅτι ὁ Μοίραρχος ἐλαφρὰ τραυματισμένος μετεφέρθη γιά μεγαλύτερη σιγουριά στὴ Βέροια.

Ὅταν ξημέρωσε ἡ 29ῆ Ὀκτωβρίου πτώματα Ναουσσαίων χωροφυλάκων καί συμμοριτῶν ἦταν διασκορπισμένα εἰς τήν πόλιν. Ἀνάμεσά τους καί ντόπιοι πού εἶχαν καταταγεῖ στὸν ΕΛΑΣ. Πρὶν ἀκόμη τελειώσει τήν νοσηλεία του ὁ Φουράκης τὸ κράτος ἔσπευδε νά ἀπονείμῃ τήν τιμητικὴ διάκριση τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου Ἀνδρείας. Στὸ πρόσωπο τοῦ ἡρωικοῦ Μοιράρχου καί ἤδη Συνταγματάρχου ἑ.α. Στέλιου Φουράκη, ἡ Ἑλλάς τιμοῦσε τὸ ἡρωικό καί μαρτυρικό Σῶμα τῶν θυσιῶν, τήν Ἑλληνικὴν Χωροφυλακὴν.

ΠΥΡΠΟΛΗΣΕΙΣ

Τὴν ἴδια ὥρα πού οἱ Ἐλασίται παρέδωκαν τὴ Νάουσα στὴ φωτιά καί

στό σίδηρο, μιά όμάς ένόπλων κατηυθύνθη εις τό ξενοδοχείον του Κώστα Παπαφίλιππα πού στό ισόγειό του λειτουργούσε ένα καλά όργανωμένο έστιατόριο. Ήταν άκριβώς εις τό κέντρο τής πόλεως καί συγκέντρωνε τήν μεγαλύτερη κίνηση τών έντοπίων καί τών έπισκεπτών. Τρομαγμένος άπ' όσα συνέβαιναν γύρω του έσπευσε ό Παπαφίλιππας για νά βγῆ στό δρόμο μέ μοναδική σκέψη νά γλυτώση τή ζωή του, φεύγοντας μακριά από τό Κέντρο πού ύφίστατο όλόκληρο τό βάρος τών επιθέσεων τών επιδρομέων.

Δέν πρόκανε νά κάμη ούτε δύο βήματα όταν τρεις ένοπλοι τόν καθήλωσαν καί άρχισαν νά τόν κτυπούν. Ό ένας άπ' αυτούς πιό έμπειρος ασφαλώς, τράβηξε τό πιστόλι του καί τόν εξετέλεσε ριχοντας στό πρόσωπό του όσες σφαίρες είχε τό όπλο του. Οί άλλοι δυό μπήκαν στό μαγαζί του άναζητώντας τυχόν χρήματα πού είχε κρυμμένα. Τό ίδιο έκαναν έρευνώντας καί τά δωμάτια του ξενοδοχείου του. Αφού πήραν ό,τι πολύτιμο υπήρχε όλοκλήρωσαν τό έργο τής λευτεριάς βάζοντας φωτιά καί άποτεφρώνοντας τό σίκημά του.

ΠΑΛΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΛΙΡΕΣ

Ένω καιγότανε σάν λαμπάδα τό σίκημα του Παπαφίλιππα μιά άλλη όμάδα κατευθύνθη στά Γαλάκτια, μπαίνοντας στό σπιτι του παντοπώλου Γεωργίου Τσικιτικού. Αφού άρχισαν κι' έδω ψάξιμο για νά άπογυμνώσουν σέ λίγο ότι πολύτιμο υπήρχε στά συρτάρια καί στις ντουλάπες, ρώτησαν τόν Τσικιτικό πού είχε κρυμμένες τις λίρες του. Κάθε φορά πού ό παντοπώλης άρνιότανε όπι ητο κάτοχος χρυσών νομισμάτων, κάποιος από τούς Έλασίτες έσπευδε νά δέρνη τό θύμα του. Πότε μέ τά μαχαίρια τους, πότε μέ τις λαβές τών πιστολιών τους οι Έλασίτες έπιέζαν τόν Τσικιτικό για νά ύποδείξη τή κρύπη του χρυσού του.

Θά σέ σκοτώσουμε τόν ειπαν καί θά τά κάψουμε όλα άν δέν μιλήσεις. Έμεις ξέρουμε ότι έχεις χρυσές λίρες, καί ότι είσαι ένας άδίστακτος τοκογλύφος.

– Σκοτώστε μου συναγωνιστάι τούς ειπε ό παντοπώλης καί τό κρίμα θά είναι μαζί σας. Έγώ ούτε λίρες χρυσές έχω αλλά ούτε καί τοκογλύφος υπήρξα ποτέ. Έβοήθησα στά χρόνια τής κατοχής έκατοντάδες Ναουσσαιούς. Έδωκα δωρεάν τρόφιμα σέ όσους γύρεψαν τήν συνδρομή μου. Αύτά έπρεπε νά σās πούν οι πληροφοριοδότες σας καί όχι τις ψευτιές για τοκογλυφία.

Έδω ηταν πού άγρίεψαν οι Έλασίται καί επανέλαβαν τόν ξυλοδαρμό του για νά όλοκληρωθῆ μέ τό μαχαίρωμά του.

Αν καί ξεψυχούσε ένας από τούς Έλασίτας έσπευσε νά γαζώση τό σώμα του μέ τις ριπές του αυτομάτου του. Σέ συνέχεια γέμισαν τά σακκιδιά τους μέ ρούχα καί μαγειρικά άκόμα σκεύη του σπιτιού του, ένw δύο Έλασίτες περιέβρεχαν τά πατώματά του μέ πετρέλαιο, αδειάζοντας τούς τενεκέδες πού είχαν βρῆ στην άποθήκη του.

ΛΗΛΑΣΙΑ

Όταν βγῆκε καί ό τελευταίος ιήρωας τής Έθνικῆς Αντίστασης από τό σπιτι του Τσικιτικού, τό παρέδωσαν στις φλόγες. Γρήγορα αυτό γίνηκε

παρανάλωμα πυρός. Τό πρωινό και μετά τήν φυγή τῶν ἐπιδρομῶν οἱ Ναουσσαῖοι πού βρέθηκαν ἐκεῖ πού ὑψώνονταν ἄλλοτε ἢ οἰκία τοῦ παντοπώλου δέν βρῆκαν παρά ἐρείπια. Ἐνάμεσα σ' αὐτά ἦταν μονάχα τό πτώμα τοῦ ἐντιμοῦ βιοπαλαιστοῦ πού βρῆκε τό θάνατο γιατί εἶχε διαπράξη τό μεγάλο ἀδίκημα νά ἀγαπή τόν τόπο, νά εἶναι προσηλωμένος στήν οἰκογένειά του καί νά εἶναι – ὅπως μοῦ εἶπαν – ἕνας βαθύς θρησκευόμενος, πού στή διάρκεια τῆς ζωῆς του εἶχε κάμη πράξη του τίς ὑποθήκες τοῦ Θεανθρώπου γιά ἀγάπη πρὸς τόν πλησίον του καί γιά βοήθεια πρὸς τοὺς ἀδυνάτους πού εἶχαν ζητήσει τήν συνδρομή του.

Ἡ ἴδια ὁμάς ἐλεηλάτησε καί ἐπυρπόλησε τό σπίτι τοῦ Τσικιτικού καθοδηγούμενη ἀπό ντόπια κομματικά στελέχη τοῦ Κ.Κ.Ε. κατευθύνθη πρὸς τόν Ἅγιο Γεώργιο. Πενήντα μέτρα πρὶν φθάση ἐκεῖ εἰσώρμησε στό σπίτι τοῦ παντοπώλου Κωνσταντίνου Μυλωνᾶ, ὁ ὁποῖος ἀκούγοντας τοὺς κρότους τῶν πυροβόλων καί βλέποντας τὴ φωτιά νά ἀπλώνεται στή Νάουσσα, ἐθεώρησε χρέος του νά ἀμπαρωθῆ στό κατάστημά του γιά νά προλάβῃ ἐνδεχόμενη λεηλασία. Σπάζοντας τίς πόρτες τοῦ παντοπωλείου καί βλέποντας τόν ἰδιοκτήτη νά εἶναι ἀνάμεσα στά λίγα ἐμπορεύματά του ἄρχισαν νά τοῦ κτυποῦν ζητώντας νά τοὺς παραδώσῃ τὰ χρήματα καί τίς λίρες πού εἶχε.

Κατατρομαγμένος ὁ Μυλωνᾶς ἔσπευσε ν' ἀνοίξῃ τό συρτάρι του παραδίδοντας στοὺς Ἐλασίτες ὅσο ρευστό χρήμα διέθετε. Ἦταν οἱ εἰσπράξεις τῆς ἡμέρας καί ἀρκετά χιλιοδραχμα πού θά ἔδινε τήν ἄλλη μέρα στὸν ὁδηγὸ τοῦ φορτηγοῦ γιά νά πληρώσῃ τό ἐμπόρευμα πού εἶχε παραγγεῖλει στή Θεσσαλονίκη. Ἀφοῦ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἐλασίτες πού εἶχε περιλαίμιο μὲ ἐντονο κόκκινο χρῶμα, μέτρησε τὰ χιλιοδραχμα, ἔσπευσε νά κάμη ἐπὶ τόπου τήν διανομὴ τῶν χιλιοδραχμῶν στοὺς Ἐλασίτες πού τὸν ἀκολουθοῦσαν. Ὑστερα σὲ τόνο ἐντονο ἤξιωσε ἀπὸ τὸν παντοπώλῃ νά τοῦ παραδῶσῃ καί τίς λίρες του. Μὴν μοῦ πῆς, τόνισε, ὅτι δέν ἔχεις κρυμμένες λίρες. Ὅλοι οἱ Ναουσσαῖοι ξέρουν ὅτι ἔχεις γερό κομπόδεμα σὲ χρυσάφι. Σάν νά μιλοῦσε σὲ Χριστιανό, ὀρκίσθηκε στήν θεομήτορα ὁ Μυλωνᾶς ὅτι ἔβραν ἀπὸ τὰ χρήματα πού τοὺς παρέδωσε δέν εἶχε ὄχι λίρες ἀλλὰ οὔτε καί μία δραχμὴ στό σπίτι του.

Στὴ πρώτη μαχαίριά πού δέχθηκε κατάστηθα ὁ παντοπώλης ἐγειρε ἐπάνω σ' ἕνα σακκί πού ἦταν γεμάτο ζάχαρι. Πάρτε παιδιά τοὺς εἶπε ὅλο τό ἐμπόρευμα πού ἔχω στό μαγαζί μου, ἀλλὰ ἀφήστε μου νά ζήσω. Σὰς δίνω τό λόγο μου ὅτι αὔριο μεθαύριο, θά βγῶ στήν ἀγορά, θά ζητήσω δανεικά καί ὅταν ξαναρθῆτε θά σὰς παραδῶσω ὅσες λίρες μοῦ ζητήσετε.

Οἱ Ἐλασίτες τό ἐρριξαν στό γέλιο καί ἄρχισαν νά πλήττουν μὲ τὰ μαχαίρια τους τὸν ἄτυχο παντοπώλῃ πού συνέχισε νά τοὺς ἐκλιπαρῆ νά τοῦ χαρίσουν τὴ ζωὴ. Ὅταν διεπίστωσαν οἱ Ἐλασίται ὅτι ὁ Μυλωνᾶς ἦταν πιά νεκρὸς τρύπησαν μὲ τὰ μαχαίρια τους τοὺς σάκκους μὲ τό ἐμπόρευμά τους καί ὕστερα ἔβαλαν φωτιά κλείνοντας τὴν ἐξώπορτα τοῦ μαγαζιοῦ του. Τὴν ἄλλη ἡμέρα χωροφύλακες καί πολίτες ἔσπευσαν στὸν τόπο τῆς συμφορᾶς βρῆκαν ἀνάμεσα στά καπνίζοντα ἐρείπια καί ὅτι εἶχε ἀπομείνῃ ἀπὸ τό σῶμα τοῦ ἀπανθρακωθέντος παντοπώλου.

Ὅλους τοὺς ἔκανε ἐντύπωση ὅτι ἡ γυναίκα τοῦ θύματος δέν

βρισκόνταν στόν τόπο τού δράματος. Φυσιολογικά θά έπρεπε καί αύτής τό πτώμα νά ήταν άπανθρακωμένο μιά πού τό σπίτι τους ήταν πάνω από τό παντωπολείο τού θύματος. Έάν πάλι ήταν ζωντανή πώς δέν ήλθε μέχρι εκείνη τή στιγμή γιά νά δη ποιά τύχη βρήκε τόν άνδρα της, μιά πού όλόκληρη ή Νάουσσα είχε βουίξει ότι οι Έλασίτες έκαψαν τό μαγαζί μέ τόν σύζυγό της.

Δυό τρείς γείτονές της πήγαν νά τήν άναζητήσουν σέ συγγενικά της σπίτια. Κανένας δέν μπόρεσε νά τούς δώσει πληροφορίες γιά τήν τύχη της. Όλοι τούς είπαν ότι ή Φανή δέν φάνηκε στα σπίτια τους.

Άργά τό άπόγευμα, ένας χωρικός από τό Άγγελοχώρι πήγε στην Χωροφυλακή και άνέφερε ότι τά νερά τής Άραπίτσας είχαν έκβράση στις όχθες του τό πτώμα μιάς άγνωστης γυναίκας πού τό είχε μεταφέρει ό ίδιος στη Νάουσσα. Ο Διοικητής Άσφαλείας βγήκε μαζί μέ δύο χωροφύλακες μέ άντικειμενικό σκοπό νά άναγνωρίσουν τήν πνιγμένη γυναίκα. Άν καί τό σώμα της είχε ύποστει μύριες όσες κακοποιήσεις από τά κτυπήματα τών συμμοριτών και από τά βράχια πού τά βρέχει ή Άραπίτσα, δέν δυσκολεύθηκαν νά άναγνωρίσουν στό μελανιασμένο πρόσωπο τής ήμίγυμνης γυναίκας τή σύζυγο τού Κωνσταντίνου Μυλωνά. Άν καί ρώτησα κανένας δέν μπόρεσε νά μου πληροφορήσει πώς βρέθηκε στό ποτάμι ή άτυχη γυναίκα. Τήν άπήγαγαν ζωντανή και τήν έξετέλεσαν πριν τήν ρίξουν στην Άραπίτσα ή άφου τήν έξετέλεσαν στό σπίτι της μετέφεραν τό άψυχο σώμα ριχνοντάς το στό ποτάμι.

Τό μόνο πού απέκλειαν ήταν νά είχε πέση από μόνη της στό ποτάμι. Τά κτυπήματα πού έφερε στό σώμα ήταν μαχαιριές και απέκλειαν αυτό τό ένδεχόμενο. Άλλά και άλλες κακώσεις πού είχαν γίνει στό πρόσωπό της, πιστοποιούσαν ότι ή άτυχη αύτή Ναουσσαία, ήταν ένα άκόμη θύμα τής θηριωδίας τών ανθρώπων πού κόπτονται γιά τά δικαιώματα τής γυναίκας. Έκείνη τή φοβερή νύκτα ύπήρξαν και άλλα θύματα. Άνώνυμοι πολίται, κάτοικοι τών γύρων χωριών πού δούλευαν στα έργοστάσια και τά κτήματα και ντόπιοι τών όποιων τά όνόματα δέν συγκρατούσαν οι συνομιλητάι μου.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ

Άναφέρθηκαν έν συνέχεια στόν τραγικό θάνατο τής δεκαεξάχρονης Εύδοξούλας Γουργουλάτου. Καί τούτη τήν τραυματίσανοί έπιδρομείς όταν μπήκαν στην πόλη. Η άτυχής μαθήτρια πού τήν βρήκαν βλήματα όλμων και σφαίρες πού έρριξαν επάνω της, οι Έλασίται μεταφέρθηκε ένωρίς τό πρωί στό Νοσοκομείο. Έκεϊ οι χειρουργοί έδωσαν πραγματική μάχη μέ τό θάνατο. Άν καί είχε χάσει πολύ αίμα πίστευαν ότι αι μεταγίσιεις πού έγιναν και τό νεαρό τής ηλικίας τής τραυματισθείσης θά νικούσαν τόν Χάροντα. Τό ίδιο πίστευαν και οι δικοί της πού έβλεπαν τήν Εύδοξούλα όχι μόνον νά διατηρή τις αισθήσεις της, αλλά νά προσεύχεται συνεχώς, ζητώντας από τόν Θεάνθρωπο νά συγχωρήσει τούς φονιάδες της. Τό μαρτύριο τής κοπελλίτσας και ή πάλη της μέ τόν θάνατο κράτησε τρείς όλόκληρες ήμέρες. Καλό σημάδι είπαν οι δικοί της και καινούργιες έλπίδες άρχισαν νά άνακτούν οι έπιστήμονες πού παρακολουθούσαν τήν

πορεία τής νοσηλευομένης. Φαίνεται όμως ή βελτίωση πού παρουσίασε ή Εύδοξούλα ήταν ή τελευταία της άναλαμπή. Ή προσευχή πού άπηύθυνε μέ ύψωμένα τά δυό της χέρια έμοιαζε σάν κύκνειο άσμα. Ή άδελφή νοσοκόμος πού μπήκε τό άπόγευμα ν' αλλάξει τόν όρρό πού ή έπιστήμη χρησιμοποιούσε για νά τονώσει τόν όργανισμό τής τραυματισθείσης, τήν βρήκε στήν ίδια στάση τής προσευχής. Τά μάτια της ήταν όρθάνοιχτα, τό πρόσωπό της χαμογελαστό και τά χέρια της σάν νά προσήχτετο. Τήν μίλησε χωρίς νά πάρη καμιά απάντηση. Ξέπιασε τόν καρπό του χεριού της για νά μετρήση τούς σφιγμούς τής κοπελλίτσας. Τότε μονάχα διαπίστωσε ότι ή Εύδοξούλα ήταν νεκρή.

Ή 16χρονη μαθήτρια Εύδοξούλα Γουργουλάτου. Τήν έσφαζαν και έκανε τήν προσευχή της

Έκτελώντας τό χρέος μου σαν Χριστιανός και σάν άνθρωπος πήγα και έπεσκέφθηκα τά άδελφια τής Γουργουλάτου. Μορφωμένοι και κοινωνικά καλλιεργημένοι δέν έξεδήλωσαν ούτε διάθεση άντεκδικήσεως ούτε και τάσιν άπλής όργης. Ο Θεός άς συγχωρήση μου είπαν τούς φονιάδες τής Εύδοξούλας. Άλλωστε προσέθεσαν, ή ίδια πριν παραδώση τό πνεύμα της, παρακαλούσε τόν Θεάνθρωπο νά δώση άφεση στις άμαρτίες τών συνανθρώπων της πού τήν είχαν στείλη τόσο πρόωρα στον άλλο κόσμο. Δέν έκρυψα τήν έντύπωσή μου για τό μεγαλείο πού έκλειναν οι ψυχές τών χαροκαμένων άδελφών, και σεβόμενος τόν πόνο πού τούς έδωσα, ύποχρεώνοντας τήν σκέψη τους, νά γυρίση τριάντα πέντε χρόνια πίσω, θυμίζοντάς τους τό δράμα πού γνώρισε ή οικογένειά τους, έφυγα από τό σπιτικό τους, βέβαιος ότι ή περαιτέρω παραμονή μου θα άνοιγε περισσότερο τίς πληγές πού ό χρόνος έπέτυχε νά έπουλώση.

Όταν διηγόμουνά σέ δύο φίλους μου Ναουσσαίους τά όσα συνέβη-

σαν στό σπίτι του Γουργουλάτου, καί ὅπως ἦταν φυσικό μιλοῦσα μέ ἔξαρση θαυμασμοῦ γιά τήν στάση πού τηροῦσαν, μοῦ εἶπαν ὅτι τό ἴδιο συμβαίνει μέ τούς περισσότερους συμπατριῶτες των. "Ὅλοι τους μοῦ εἶπαν θέλουν νά μῆ μιά βαρειά ταφόπετρα στό παρελθόν. ἼΑτυχῶς δέν τούς ἀφήνουν οἱ ἔνοχοι τῶν ἐγκλημάτων. Αὐτοί ἀμετανόητοι ὁμιλοῦν γιά καινούργιο γῦρο, πού θά γίνη γιά τό πλήρες ξεκαθάρισμα ἀπό τά ὄργανα τῆς ἀντίδρασης καί τοῦ φασισμού. Μέ τήν εὐκαιρία πού ἡ συζήτηση περιεστράφη γιά τήν ἐπίθεση τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1947 πού στοίχισε καί τή ζωή τῆς Γουργουλάτου, θυμήθηκαν ὅτι τήν ἴδια τύχη μέ αὐτήν βρῆκαν καί δύο οἰκοδόμοι πού συμπτωματικά ἦταν συμπαθοῦντες πρὸς Κ.Κ.Ε.

Καί οἱ δύο τους, οἱ Ἄντωνιος Ροῦσσοσ καί Βασίλειος Τσιλιάδης τραυματίσθηκαν ἀπό σφαῖρες συμμοριτῶν καί ἀπό βλήματα ὄλμων πού ἐπεφταν στήν Νάουσσα ὀλόκληρη τήν νύκτα.

"Ὅταν μεταφέρθηκαν στό Νοσοκομεῖο ἦταν νεκροί. Εἶχαν πέση ἀπό τίς σφαῖρες τῶν ὁμοϊδεατῶν τους. ἼΑλλά κι αὐτοί δέν ἦσαν ἀνθρωποι μοῦ εἶπε; Δέν εἶχαν οἰκογένειες; Δέν ἀγαποῦσαν τή ζωή; Δέν ξέρω τί αἰσθόνθηκαν οἱ ἼΕλασίτες ὅταν ἔμαθαν γιά τόν σκοτωμό τῶν δύο ὁμοϊδεατῶν τους. ἼΕμεῖς οἱ Ναουσσαῖοι συνέχισε τούς κλάψαμε καί τούς θεωροῦμε θύματα τῆς κόκκινης βίας. "Αν δέν ἔκαναν τήν ἐπίθεση κατά τῆς πόλεως καί οἱ δύο τους θά ζοῦσαν δίνοντας χαρά στίς οἰκογένειές τους.

Κοντά στό πτῶμα τοῦ Ροῦσσοσ βρέθηκε νεκρός καί ὁ Σταῦρος Μεζές. ἼΕργάτης κι αὐτός μόλις ἀρχισαν νά πέφτουν οἱ ὄλμοι στήν πόλη, ἔφυγε γιά τό σπίτι του. ἼΕτρεχε γιά νά φθάση γρηγορώτερα. ἼΕκεῖ τόν σταμάτησαν δυό ἔνοπλοι καί χωρίς νά τοῦ ποῦν ἔστω καί μιά λέξη ἀρχισαν νά τόν κτυποῦν μέ τά μαχαίρια τους. "Αδिका διαμαρτυρότανε ὁ δύστυχος. Οἱ ὀπλοφόροι ζητοῦσαν ἐξηγήσεις γιά τή βιασύνη πού ἔδειχνε τρέχοντας. ἼΑτυχῶς γι' αὐτόν οἱ ἼΕλασίται δέν ἔπαιρναν ἀπό λόγια. ἼΑφοῦ βαρέθηκαν νά τό πλήττουν μέ τά μαχαίρια τους, ἔνας ἔνοπλος πού φοροῦσε πολιτικά ἔσυρε τό περιστροφό τους καί ἔρριξε δύο σφαῖρες στό σῶμα του. Ξεκίνησαν νά φύγουν οἱ φονιάδες ὅταν ὁ ἔνας ἀπ' αὐτούς ἀντελήφθη νά σαλεύη τό κορμί τοῦ Μεζέ ἐνῶ τά χεῖλη του πού ἀνοιγόκλεισαν καλοῦσαν τούς δολοφόνους νά τόν βοηθήσουν. Μέ φωνή πού μόλις ἀκουγότανε παρακαλοῦσε νά τόν μεταφέρουν στό Νοσοκομεῖο. Πρέπει ἀδέρφια τους εἶπα νά ζήσω γιατί ἀπό μένα περιμένει ἡ γυναίκα μου καί τά δυό παιδιά μου. ἼὉ ἴδιος ὀπλοφόρος πού τόν εἶχε πυροβολήση, ἔσκυψε καί ἔρριξε δυό ἀκόμη σφαῖρες στόν κρόταφο τοῦ τραυματία, ἀποτελειώνοντας ἔτσι τό θῦμα του.

ἼΑνάμεσα στούς νεκρούς πού βρῆκαν τό πρῶι τά συνεργεῖα Χωροφυλάκων καί πολιτῶν πού ξεκαθάριζαν τήν πόλη, ἀντίκρυσαν κοντά στήν Παναγία καί τό πτῶμα τοῦ Ναουσσαῖου ἀντάρτη. ἼἮταν γόνος καλῆς οἰκογενείας καί ὁ παππούς του εἶχε πρωταγωνιστήσει στόν Μακεδονικό ἀγῶνα. Τήν ἡμέρα δίδασκε γράμματα στά παιδιά καί τήν νύκτα μέ τά φυσεκλίκια του μαζί μέ τούς ἄλλους Μακεδονομάχους συμπολίτας του, ξενουχτοῦσαν γιά ν' ἀντιμετωπίσουν τούς Βουλγάρους, πού κάθε τόσο ἔκαναν ἐπιδρομές στή Νάουσσα. "Ὅπως μοῦ ἀνέφεραν οἱ συνομιληταί μου ὁ ἀντάρτης αὐτός δέν εἶχε λάβει μέρος σέ καμμιά ἐγκληματική πράξη

τῶν Ἑλασιτῶν. Τὴν ἔξοδό του στό βουνό τὴν δικαιολόγησαν στὸν ἀνήσυχο χαρακτήρα πού εἶχε καί στό γεγονός ὅτι πίστευε ὅτι ὁ ἀγῶνας τοῦ ΕΛΑΣ ἀπέβλεπε στήν ἀποκατάσταση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν στήν πατρίδα μας.

Γιὰ ἀρκετό χρόνο μετὰ τὴν ἐπίθεση τῆς Νάουσας, εἶχαν σταματήσει οἱ ἀπαγωγές καί οἱ ἐκτελέσεις. Τὴν μόνη ἐξήγηση πού ἔδιναν οἱ ἀρχές ἦταν ὅτι οἱ Ἑλασιτες ἀνασυγκροτοῦσαν τίς δυνάμεις τους γιὰ νέα ἐπίθεση. Οἱ πολῖται ἐξ ἄλλου ἄρχισαν νὰ ζοῦν μέ τὴν πίστη, ὅτι οἱ σκοτωμοὶ καί οἱ λεηλασίες πού ἔγιναν καί ἡ δυσμενὴς ἀτμόσφαιρα πού δημιουργήθηκε στό λαό ὕστερα ἀπὸ αὐτές, θὰ συνέτειναν ὥστε ἡ τοπικὴ ἡγεσία πού καθοδηγοῦσε τὰ πάντα θὰ ἔδωσε ἐντολή νὰ μὴν ἐπαναληφθῇ τὸ κακό πού γίνηκε στήν Νάουσα. Ἀκόμη πίστευαν ὅτι οἱ σκοτωμοὶ τῶν δύο συμπάθουστων στό ΚΚΕ ἐργατῶν, θὰ βάραινε τὴ συνείδηση τῆς τοπικῆς ἡγεσίας, πού πολλοὶ Ναουσσαῖοι κομμουνιστές τὴν θεωροῦσαν ὑπεύθυνη. Ὅπως ἔλεγαν στὶς μεταξύ τους συζητήσεις εἶχε ὑποχρέωση νὰ ἐνημερώσῃ τὰ κομματικὰ στελέχη γιὰ τὴν ἐπιχείρηση ὥστε νὰ πάρουν τὰ μέτρα τους καί νὰ φύγουν.

Ἡ ἐπίθεση σέ πολυβολεῖο τοῦ Ἑθνικοῦ Στρατοῦ

Ἐγκαταλείποντες οἱ συμμορίται τὴν Νάουσα μετὰ τὴ μάχη καί εἰς τὸν Θεολόγο, διεχωρίσθησαν οἱ δυνάμεις των διὰ λόγους στρατηγικούς. Ἡ μία πού πῆρε τὴν κατεύθυνση πρὸς τὸ Καϊμάκ Τσαλάν ἠναγκάσθη νὰ ἐμπλακῇ σέ καινούργια πολεμικὴ ἐπιχείρηση. Μικρὰ δύναμις τοῦ στρατοῦ πού εὑρίσκετο εἰς Ντορντόπολιν, ἐπεσήμανε, τὰς κινήσεις τοῦ κόκκινου στρατοῦ καί ἔσπευσεν πρὸς καταδιωξή τους. Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Μᾶρκος Πορτολιός, ἔχοντας εἰς τὴν διάθεσή του δεκαῆξ στρατιώτας καί ἓνα ὄπλοπολυβόλο, ἔδωκε ἐντολή ἐπιθέσεως. Οἱ κομμουνισταὶ αἰφνιδιασθέντες ἐσκόρπισαν πρὸς στιγμήν. Ἀκολουθῶς ὁμως ἀνασυγκροτήθηκαν, ἀντεπετέθησαν βάλλοντες διὰ τῶν ὄλμων καί τῶν πολυβόλων των. Ἄν καί αἱ δυνάμεις πού διέθεταν ἦταν ἀριθμητικῶς συντριπτικὲς ἐναντι τῶν ὀλίγων Ἑλλήνων στρατιωτῶν, οἱ τελευταῖοι ἠμύνοντο. Μέ τὸν φορητὸ ἀσύρματο πού διέθεταν ἔστειλαν σῆμα εἰς τὴν Ντορντόπολιν ὅπου ἦτο καί ἡ ἔδρα τῆς διλοχίας ἀναφέροντες ὅτι τὰ πολεμοφόδια των εἶχαν ἐξαντληθῇ. Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Πορτολιός ἔδωκε ἐντολή νὰ ἀραιώσουν οἱ ριπές τῶν πολυβόλων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ κρατήσουν τὰς θέσεις των μέχρι ἀφίξεως καί ἐνισχύσεων εἰς ἄνδρας καί πυρομαχικά. Μέχρι στιγμή δὲν ἔχει γνωσθῇ πού ὀφείλετο ἡ ἀργοπορία τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐνισχύσεων πού ἐζήτησαν μέ τὸν ἀσύρματο των οἱ μαχόμενοι. Γεγονός εἶναι ὅταν ἄρχιζε νὰ δῆ ὁ ἥλιος τὴν 31η Αὐγούστου 1947 εἶχε ἐξαντληθῇ καί ἡ τελευταία σφαῖρα, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ἔδωκεν τὸ σύνθημα ὑποχωρήσεως. Ὁ ἴδιος μέ τὸ περίστροφό του μονάχα παρέμεινε στήν θέση ὅπου μέχρι τότε ἦταν ἐγκαταστημένο τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο ὄπλοπολυβόλα.

Οἱ κομμουνισταὶ βλέποντας ὅτι τὰ πολυβόλα ἐσίγησαν ἐκύκλωσαν τὸ

πυροβολείο και άρχισαν να βαλλουν με καταιγιστικά πυρά. Δυό από τις σφαίρες βρήκαν στο μέτωπο τον ήρωικό άνθυπολοχαγό και τον άφησαν άπνουν. Ο Πορτολιός ήταν πιά νεκρός, οι δεκαέξ όμως στρατιώται του είχαν σωθή.

ΜΕ ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΑ ΣΕ ΔΥΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Όταν οι πρώτοι συμμορίτες κατευθύνοντο προς την επάνω πλατεία, την όποιαν άργότερα παρέδωσαν στις φλόγες, μία ομάδα άπ' αυτούς ξέκοψε και πήρε την κατεύθυνση προς την εκκλησία του Άγιου Θεολόγου. Στόχος ήταν ή καταστροφή οικιών και ή λεηλασία των Ναουσσαίων πού δέν υπετάσσοντο στις έντολές του Κ.Κ.Ε. ή αντιδροούσαν στη στρατολογία άνταρτών.

Μία άπ' αυτές κύκλωσε τό σπίτι της Λεμονιάς Μητσοκάππα πού έμεινε μαζί με τις τρεις θυγατέρες του την Έλισάβετ, την Θεολογίτσα και την Έλένη. Τό έζωσαν στην κυριολεξία και άπό άποστάσεως 10-12 μέτρων άρχισαν να ρίχνουν σ' αυτό χειροβομβίδες και έμπρηστικές βόμβες. Κούρνιασαν κάτω άπό τά κρεβάτια και τά τραπέζια τους οι έννοικοι πιστεύοντας ότι θά προφυλαγόντουσαν κάτω άπ' αυτά.

Δέν πέρασαν όμως, όλίγα δευτερόλεπτα όποτε ή φωτιά άπλώθηκε, και οι μικρότερες άδελφές Έλένη 13 έτών και Θεολογίτσα 14 έτών άρχισαν να ζητούν βοήθεια.

Η μητέρα και ή Έλισάβετ κινήθηκαν στο σημείο πού ήταν πεσμένες. Την ίδια στιγμή βλήματα χειροβομβίδων και σφαιρών ευρισκαν κι αυτές.

Οι δύο γυναίκες διατηρώντας άκόμη τις δυνάμεις τους άρχισαν να καλούν σέ βοήθεια. Άπό τά διπλανά σπίτια δύο Ναουσσαίοι μπήκαν στο καμένο σπίτι όπου βρήκαν καταματωμένα τά σώματα των τεσσάρων γυναικών. Έσπευσε σέ λίγο ό Νομιάτρος μαζί με έναν χωροφύλακα. Έξετάζοντας τις δύο μικρές θυγατέρες δέν άργησε να διαπιστώση ότι ή Θεολογίτσα και ή Έλένη ήταν νεκρές. Τά τραύματα των χειροβομβίδων πού έριξαν οι ήρωες του ΕΛΑΣ είχαν άποτελέση τά διαβατήρια και τά εισιτήρια των δύο κοριτσιών για τον άλλο κόσμο.

Την μητέρα και την Έλισάβετ τις μετέφεραν στο νοσοκομείο. Έκει οι χειρουργοί μπόρεσαν ν' αφαιρέσουν τά βλήματα άπό τό σώμα της Έλισάβετ. Άπό τό κορμί της μητέρας παρά την άπεγνωσμένη τους προσπάθεια μπόρεσαν να βγάλουν λίγα άπό τά σιδερένια βλήματα πού ήταν καρφωμένα σ' αυτό. Σήμερα στο σώμα της Λεμονιάς είναι σφηνωμένα άρκετά άπ' αυτά. Η έπιστήμη δέν άποτολμά να κάμη επέμβαση με τό φόβο ότι ή ένέργειά τους μπορεί να σημάνει τό μοιραίο για τή χαρακαμένη μητέρα ή τό όλιγότερο να την καταστήση τελειώς άνάπηρη.

Όταν οι ήρωες έγκατέλειψαν την πόλη όλάκληρη ή Νάουσσα κήδεψε τά δύο όμορφα κορίτσια πού πήγαν να στολίσουν σαν λουλούδια πού ήταν τον παράδεισο με την παρουσία τους.

Η μάνα χωρίς κανέναν πόρο ζωής αγωνίζεται εδω και τριάντα πέντε χρόνια να πάρη μία μικρή σύνταξη για να εξασφαλίση τουλάχιστον ένα κομμάτι ζωής. Δυστυχώς ή Πολιτεία πού έτοιμάζεται να συνταξιοδοτήσει τους σφαγείς δέν ίκανοποίησε μέχρι στιγμής την αίτηση του θύματος. Εύτυχώς την παραστέκει ή Έλισάβετ πού παντρεύτηκε τον Ναουσσαίο Δημοουλά.

Τὴν νύκτα τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς

Τὴν ἴδια βραδιά τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1947 πού ἡ Νάουσσα εἶχε παραδοθῆ στὶς φλόγες δύο ἔνοπλοι Ἑλασίτες ἔσπαζαν τὴν πόρτα τοῦ Γεωργίου Κουίτση. Μπήκαν στὸ σπιτικό του, τὸ ἐλεηλάτησαν, ἀφαιρῶντας ὅ,τι πολύτιμο εἶχε καὶ ὕστερα παραλαμβάνοντας τὸν ἰδιοκτήτη του ἀκολούθησαν τὸ δρόμο πρὸς τὰ ὑψώματα. Στὴν ἀρχὴ ζήτησαν ἀπὸ τὸν ὄμηρο νὰ ἐνταχθῆ στὶς δυνάμεις τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ καὶ νὰ πάρῃ μέρος στὸν ἀγῶνα γιὰ τὸ γκρέμισμα τῆς φασιστικῆς Κυβερνήσεως Ἑθνικῆς Ἐνώσεως καὶ στὴν ἐγκατάσταση νέας στὴν ὁποία θὰ μετεῖχε ὁ λαὸς διὰ τοῦ Κ.Κ.Ε. Ὁ ἀρνήθεις πού πρὶν ἀπὸ λίγο παρέστη μάρτυς τῆς ληστείας πού ἔκαμαν οἱ ἐπιδρομεῖς στὸ σπίτι του ἀρνήθηκε τότε τὸν ὑπέβαλαν τὴν ἐναλλακτικὴ λύση νὰ ἐνταχθῆ στὸν ἐφεδρικό ΕΛΑΣ ἢ στὴν ΕΤΑ. Κι ἐκεῖ τοῦ εἶπαν μπορεῖς νὰ προσφέρῃς ὑπηρεσίες γιὰ τὸ λαό.

Σὲ καινούργια ἀρνησὴ του οἱ κομμουνισταὶ ἀρχισαν νὰ τὸν κτυποῦν. Τὸν ἔρριξαν πάνω σὲ χεῖλος τῆς χαράδρας καὶ βγάζοντας τὰ μαχαίρια τους τὸν κατακρεοῦργησαν.

Στὶς 29 Ὀκτωβρίου τὸ πρῶτὶ πού ἐφευγαν κυνηγημένοι οἱ λησταντάρται, μιά μικρὴ ομάδα τοῦ Στρατοῦ μας βρῆκε τὸ πτώμα τοῦ Κουίτση. Ἀπ' αὐτὸ ἔλλειπαν τὰ δύο του μάτια καὶ ἡ καρδιά του ἦταν σχισμένη.

Ἡ μεταφορὰ τῆς σορροῦ του καὶ ὁ ἐνταφιασμός του γίνηκε τὸ ἴδιο ἀπόγευμα μαζί μὲ τὶς ἄλλες κηδεῖες τῶν νεκρῶν τῆς προηγούμενης νύκτας.

Τὴν ἀπελευθερωτικὴ δραστηριότητα τὸ ΚΚΕ τὴν ἐγκαινιάζει ὁ «Δημοκρατικὸς Στρατός» στὶς 2 Ἰανουαρίου τοῦ 1948 σκοτώνοντας τὸν Ἀνθυπολοχαγὸ τοῦ 519 Τάγματος Ἰωάννη Χαϊδευτὸ καὶ ἔξι στρατιώτας.

Ἀνεβαῖναν μὲ ἓνα μικρὸ φορτηγὸ τοῦ Στρατοῦ γιὰ τὴ Νάουσσα γιὰ νὰ προμηθευθοῦν εἶδη γιὰ τὴ μονάδα καὶ νὰ κάμουν τὰ ἀτομικά τους ψώνια οἱ στρατιῶτες. Στὸ 4ο χιλιόμετρο τοῦ δρόμου πού βγάζει ἀπὸ τὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ πρὸς τὴν πόλη ἔπεσαν στὸ φορτηγάκι ἑκατοντάδες σφαῖρες. Οἱ δύο σκοτώθηκαν ἐπὶ τόπου, καὶ τρύπησαν τὰ ἐλαστικά τοῦ αὐτοκινήτου. Σταματώντας αὐτὸ ὑποχρεωτικὰ κυκλώθηκε ἀπὸ εἴκοσι περίπου ἐνόπλους. Ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς βγήκε μὲ τὸ περιστροφὸ του γιὰ ν' ἀμυνθῆ, ἐνῶ οἱ τέσσαρες ὄπλοι στρατιῶτες παρεδόθησαν χωρὶς ἀντίσταση. Τούς φαντάρους τούς ἔδεσαν τὰ χέρια, καὶ τὸν Χαϊδευτὸ ἔκριναν φρόνιμο νὰ τοῦ δέσουν καὶ τὰ μάτια του. Τούς ὁδήγησαν ἐνώπιον τῶν καπεταναίων πού μαζί μὲ πολλοὺς ἄλλους Ἑλασίτες ἦταν συγκεντρωμένοι στὴν Κωτίχα.

Σὲ πρόταση τοῦ ἑνὸς καπετάνιου νὰ προσχωρήσουν στὸν ΕΛΑΣ καὶ νὰ τοὺς χαρίσουν τὴ ζωὴ πρῶτα ὁ Χαϊδευτὸς καὶ σχεδὸν ταυτόχρονα οἱ Ἕλληνες στρατιῶται ἀρνήθηκαν. Ὁ Ζέρβας ἢ ὁ Βορηῆς ἔξαλλοι ἀπὸ τὸ θυμὸ τους ἔσυραν τὸν ἀνθυπολοχαγὸ καὶ ἀρχισαν νὰ τὸν κτυποῦν μὲ τὰ μαχαίρια τους. Τὸ παλληκάρι ἀντὶ νὰ ὑποκύψῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ ἀπόφαση,

υπέστη τὰ πλήγματα καὶ τῶν μαχαιρωμάτων πού ἐπέμενε νά μὴν ὑστερήσῃ σέ ἐγκληματικότητα ἀπὸ τὸν ἄλλο αἰμοδιψῆ καπετάνιο. Μοῦ εἶπαν ὅτι τὸ κορμί τοῦ Χαϊδευτοῦ πού τὸ βρῆκαν πεταγμένο σέ μιὰ παρακείμενη χαράδρα ἔφερνε γύρω στὶς πενήντα μαχαιριές. "Ἄλλοι μοῦ μίλησαν γιὰ τὸ πετσοκομένο κορμί του. Ἄκρωτηριασμένο ἀπὸ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του βρέθηκε χωρὶς μάτια καὶ αὐτιά.

Λίγο πιο πέρα τὰ τέσσαρα πτώματα, τῶν ἰσαριθμῶν στρατιωτῶν ἔφερναν λιγότερες μαχαιριές. Τὰ κεφάλια τῶν νεκρῶν ἦταν κατατρυπημένα ἀπὸ τὶς σφαίρες πού χρησιμοποίησαν οἱ δῆμοί τους πρὶν ἀποτελειώσουν τὰ θύματά τους, πού δὲν δέχθηκαν ν' ἀνταλλάξουν τὴ ζωὴ τους προσχωρώντας στὸν ΕΛΑΣ.

"Ὅπως συμπεραίνουν οἱ Ναουσσαῖοι, ἐνῶ γινότανε ἡ ἐπίθεσις τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, κάποια ὁμάδα Ἑλασιτῶν εἶχε πάη στὸ σημεῖο πού ἦταν ἀκίνητοποιημένο τὸ στρατιωτικὸ φορτηγὸ καὶ τὸ παρέδωσαν στὶς φλόγες. Βλέποντας ἡ Χωροφυλακὴ καὶ ἡ Πυροσβεστικὴ ὑπηρεσία τῆς πόλεως τὴν πυρκαϊά, πού εἶχε ξεσπάσει λίγα χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, βρέθηκε γρήγορα στὸν τόπο τοῦ ἐμπρησμοῦ τοῦ αὐτοκινήτου. Ἀπὸ αὐτὸ εἶχε ἀπομείνῃ μόνον ὁ σιδηροῦς ἐξοπλισμὸς του. "Ένας χωρικός πού ἀνέβαινε μὲ τὸ κάρρο του ἔδωκε τὴν πληροφορία ὅτι στὴν Κωτίχα ἀκούσθηκαν πρὶν ἀπὸ λίγο πολλοὶ πυροβολισμοί. Χωροφύλακες καὶ Πυροσβέσται βρέθηκαν ἐκεῖ. Ἀντίκρισαν μὲ φρικὴ τὸ ἀκρωτηριασμένο σῶμα τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ καὶ τὰ γυμνά πτώματα τῶν φαντάρων πού μετὰ τὴν ἐκτέλεσή τους οἱ Ἑλασιτεῖς τοὺς ἀφήρεσαν τὶς στρατιωτικὲς στολές. Ὁ περίφημος Δημοκρατικὸς Στρατὸς ἐξησφάλιζε τώρα τέσσερις στρατιωτικὲς στολές μὲ τὶς ὁποῖες εὐκολώτερα θὰ παγίδευε τὰ ὑποψήφια γιὰ ἐκτέλεση θύματά του.

"Ένας ἀντάρτης πού παραδόθηκε

Ἀπευθύνθηκα σ' ἓναν αὐτομολήσαντα Ἑλασίτη καὶ τὸν ἐρώτησα πότε ἐγκατέλειψε τὶς τάξεις τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ποιά ἦταν τὰ αἶτια πού τὸν ὀδήγησαν στὴν τολμηρὴ αὐτὴ ἀπόφαση.

- «Εἶχα πάη εἰς τὸν ΕΛΑΣ τὸ 1947 ἀπαχθεῖς μαζί μὲ τοὺς ἄλλους Ναουσσαῖους πού πῆραν οἱ ἀντάρται κατὰ τὴν ἐπίθεση πού ἔκαμαν τὸ βράδυ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου. Ἐκπαιδεύθηκα στὴν Πρέσπα καὶ τοποθετήθηκα σέ λόχο τάγματος πού βρισκότανε στὸ Ἀμύνταιο. Στὶς 20 Δεκεμβρίου τοῦ 1948 τὸ τάγμα μας ἔφθασε ἐπάνω ἀπὸ τὴ Νάουσσα καὶ μετὰ δύο ἡμέρες ἐνήργησε ἐπίθεση ἐναντίον τῆς γενέτειράς μου. "Ὅταν οἱ ὄλμοι καὶ τὰ κανόνια μας ἐπλητταν τὴ Νάουσσα, μπροστά μου ἔβλεπα τὶς μορφές τῆς μάνας, τοῦ πατέρα καὶ τῶν δύο μου ἀδελφῶν. Ζοῦσα μὲ τὴν ἀνήσυχη τὴ σκέψη ὅτι κάποιο βλήμμα μπορούσε νά εὑρίσκε κάποιον ἀπὸ τοὺς δικούς μου. "Ενοιωθα βαρεῖς τύψεις γιὰ τὸ κακὸ πού ἔκαμα διατάζοντας μέχρι τότε νά ἐγκαταλείψω τὸν ΕΛΑΣ.

»Περισσότερο βάραινε στὴ συνείδησή μου τὸ γεγονὸς ὅτι στὸ χρόνο πού ὑπηρέτησα στὸ ἀντάρτικο εἶδα νά σκοτώνουν καὶ νά σφάζονται ἀθῶες

άνθρώπινες υπάρξεις. Καραδοκούσα εκείνη τη νύκτα να βρω εύκαιρία να πετάξω τό όπλο μου και να μπω στην Νάουσσα. Να παραδοθώ στις άρχές του Στρατού έστω και αν με παρέπεμπαν σε δίκη για τή συμμετοχή μου στον κομμουνισμό. Και ή εύκαιρία αυτή μου δόθηκε όταν ό λόχος μου διετάχθη να κινηθή από τό Κουκκούλι και να μπή στην πόλη.

«Έτσι τήν ώρα που έμαινετο ή μάχη με τό Στρατό και τή Χωροφυλακή που υπεράσπιζαν τή Νάουσσα, βρήκα τόν τρόπο και γνωρίζοντας καλά τά μονοπάτια τίς πόλεως, τράβηξα όλόισα προς τό σημείο που ήταν ή έδρα τής Χωροφυλακής. Φωνάζοντας δυνατά ποιός ήταν ό σκοπός μου και βλέποντάς μου να είμαι τελειως άοπλος οι χωροφύλακες μου όδήγησαν σ' έναν άνθυπασπιστή που με τό αυτόματό του ήταν στημένος στο παράθυρο τής ύποδιοικήσεως τής χωροφυλακής.

«Όταν ανέφερα τ' όνομά μου και τήν απόφαση που είχα πάρει με συνεχάρη με θερμότητα. Λίγο μετά τά μεσάνυκτα που στρατός και χωροφυλακή επέτυχαν να τρέψουν σε φυγή τούς έπιδρομείς του τάγματος που κι έγω άνήκα πριν από λίγες ώρες, ήλθε και ό ύπομοίραρχος τής Άσφαλείας, στον όποιο με παρουσίασε ό άνθυπασπιστής. Μου φέρθηκε τόσο ανθρώπινα και μου μίλησε σαν να ήταν πραγματικός μας πατέρας. Τόν άπήντησα σε όλες τίς έρωτήσεις που μου έκανε και χωρίς να άσκήση καμμία άπολύτως πίεση του έδωκα όσες πληροφορίες ήξερα για τόν Δημοκρατικό Στρατό, τίς προθέσεις του και τά έγκλήματα που διέπραξε.

«Μιλώντας στον εκπρόσωπο αυτόν του Κράτους ένοιωσα να μου φεύγει τό βάρος που έσφιγγε τήν ψυχή μου. Πίστευα εκείνη τή στιγμή ότι ξαναγενιόμουν. Έφευγα πιά από τό παρελθόν που ήταν συνδεδεμένο με έγκλήματα άθών και άνυπερασπίστων ανθρώπων και έμπαινα στη παλιά μου ζωή, τήν πραγματική ζωή, που ήταν γεμάτη από όμορφες αναμνήσεις.

«Αυτός ήταν ό λόγος που έφυγα από τό άντάρτικο. Έάν θέλεις γράψε αυτά και στον «Έλληνικό Βορρά» για να τά διαβάσουν και να τά μάθουν τά Έλληνόπουλα που όπως συνέβη μ' έμένα τό 1947 μπορούν κι αυτά να παρασυρθούν και να γίνουν άθελά τους φονιάδες ανθρώπων με τούς όποιους τό μόνο που τούς χωρίζει είναι ή αντίθεσή τους με τό κομμουνισμό».

Έσφιξα τό χέρι του παλαιού Έλασίτη, πιστεύοντας ότι με τά όσα μου ιστόρησε πρόσφερε μιá πραγματική ύπηρεσία στην Έλλάδα και κυρίως στα παιδιά της.

ΑΛΛΟ ΦΡΙΚΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Ήταν ή 4η Ίανουαρίου του ίδιου χρόνου και ό κρεοπώλης Πασχάλης Σταμένιος φορτώνοντας τό αυτοκίνητό του με σφάγια που είχε άγοράσει από τά χωριά τής περιοχής, βιαζόταν για να φθάση μιá ώρα νωρίτερα στην πόλη για να έφοδιάση τούς κατοίκους της με κρέας, μιá και τήν μεθεπόμενη οι Χριστιανοί θά έόρταζαν τήν μεγάλη επέτειο των Θεοφανείων. Καθότανε δίπλα εις τόν όδηγό και ζύγωνε τό αυτοκίνητο προς τήν πόλη. Από μακριά είδε να προβάλλουν από τήν γέφυρα τής Βεροιώτισσας 5-6 νεαροί. Συνέστησε στον όδηγό να άνακόψη τήν ταχύτητα του

αυτόκινητου του γιά νά μήν παρασύρη κανέναν από τούς πεζούς πού ήταν στημένοι άκριβώς πάνω στην Γέφυρα. Κορνάρησε ό οδηγός οι νεαροί όμως δέν έλεγαν νά τό κουνήσουν. Ό Σταμένιος βγαίνοντας γιά νά δη τί συνέβαινε δέχθηκε καταϊγισμό πυροβολισμών πού έρριχναν οι νεαροί μέ τά αυτόμάτά τους πού τά είχαν κρυμμένα κάτω από τά παλλά τους.

Διέταξαν τόν οδηγό νά κατέβη από τήν θέση του. Ό δύστυχος πιστεύοντας ότι τόν περιμενε ή ίδια τύχη μέ τόν Πασχάλη, άρχισε νά τούς έκλιπαρεί νά φεισθούν τής ζωής του. Ένας από τούς νεαρούς πήρε τήν θέση του οδηγού ένώ οι τέσσερις άλλοι σπρώχνοντάς τον βάνουσα έπιβιάσθησαν στην καρότσα του αυτόκινητου. Κάνοντας στροφή τό αυτόκίνητο καλυπτόμενο από τούς πυροβολισμούς πού άλλη ομάδα Έλασιτών έρριχνε επάνω από τή γέφυρα πήρε τό δρόμο πρός τόν Σιδηροδρομικό Σταθμό.

Κόσμος πολύς μαζεύθηκε στη γέφυρα και μαζί μ' αυτόν και άρκετοι χωροφύλακες πού έσπευσαν νά μεταφέρουν τό πτώμα του Σταμένιου στό νεκροτομείο. Ήταν ή μόνη ύπηρεσία πού μπορούσαν νά προσφέρουν στό δύστυχη συνάνθρωπό τους.

Τό αυτόκίνητο χωρίς τό φορτίο μέ τά σφάγια βρέθηκε τήν επομένη ήμέρα στό δρόμο πού οδηγούσε πρός τήν Βέροια.

Ήταν μεταξύ Πατρίδος και τής διασταυρώσεως πρός τή Φυτιά. Όπως μαθεύτηκε άργότερα τά σφάγια τά φόρτωσαν σέ ύποζύγια πού είχαν άφαιρέσει από τά γύρω χωριά. Μέ τόν τρόπο αυτό οι λησταντάρτες έξασφάλιζαν τροφή γιά άρκετές ήμέρες. Έτσι γράφεται ή ιστορία τής Έθνικής Αντίστασης και τής ληστρικής έπιμελητείας του Αντάρτη.

Πέρασε ένας μήνας περίπου, όταν ό ταγματάρχης Ίωάννης Καραμπέτσος έπιβαίνων στρατιωτικού τζίπ κατευθύνετο πρός τήν Νάουσσα. Πήγαινε γιά νά πάρη μέρος σέ μιά σύσκεψη πού θά γινότανε στην ταξιαρχία. Είχε προχωρήσει τό αυτόκίνητο περί τά δύο χιλιόμετρα από τό σταυροδρόμι του Σταθμού, όταν από τις δύο πλευρές του δρόμου άγνωστοι πού δέν φαινότουσαν άρχισαν νά πυροβολούν. Μέ τις πρώτες σφαίρες τρύπησαν τάελαστικά του τζίπ και ό οδηγός του στρατιώτης κατέβηκε νά δη τί άκριβώς συνέβαινε. Μιά ριπή γάζωσε τό κορμί του και σφαίρες πολλές πού έπεσαν στό πρόσωπό του τόν άφησαν νεκρό. Από τήν άλλη πόρτα βγήκε πρώτος ό ταγματάρχης και ένας χωροφύλαξ πού στον Κοπανό πού ήταν, παρακάλεσε νά έπιβιασθῆ του αυτόκινητου μιά πού αυτό πήγαινε στην Νάουσσα πού ήταν και δικός του προορισμός.

Τόν χωροφύλακα άφου τόν τσάκισαν στό ξύλο τόν έξετέλεσαν μέ τά πιστόλια τους δίπλα σχεδόν στό αυτόκίνητο. Τόν ταγματάρχη τόν πήραν μαζί τους. Πορευόμενοι από βουναλάκι σέ βουναλάκι, τόν όδήγησαν διακόσια περίπου μέτρα πιό πάνω από εκεί πού σήμερα είναι τό Έργοστάσιο του Μπουτάρη. Κανένας δέν μπόρεσε νά δώση περισσότερα στοιχεία γιά τό τί έπακολούθησε. Γεγονός είναι ότι τό πτώμα του ταγματάρχου Καραμπέτσου εύρέθη στις 26 Φεβρουαρίου δυό χιλιόμετρα πιό πάνω από

τήν Στενήμαχο. Έφερε πολλά τραύματα από αιχμηρά όργανα και τέσσερις σφαίρες που είχαν κατατρυπήσει τήν καρδιά του. Τήν στολή του τήν είχαν αφαιρέσει και τά καταματωμένα πέλματά του απέδεικνυαν ότι πριν τόν έκτελέσουν τόν υπεχρέωσαν οί δήμοί του νά περπατήσει ξυπόλητος επάνω στην παγωμένη γή.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ

Άπ' όσα είχαν συμβή από τις αρχές Ιανουαρίου μέχρι τότε, φαίνεται ότι οί συμμοριτες είχαν βάλει για στόχο τους νά πλήξουν τούς μετακινουμένους στρατιωτικούς. Στο έργο τους αυτό διευκολύνοντο από πληροφοριοδότας που είχαν στην περιοχή του Σιδηροδρομικού Σταθμού και που κατευθύνοντο από δύο άπαίσιους άρχιεκτελεστάς. Οί δύο αυτοί έγκληματiai είχαν έκτελέσει κατά τήν περίοδο 1943-1949 γύρω από είκοσιπέντε επιβάτας τραινών και λεωφορείων. Οί πληροφοριοδόται αυτοί έδιναν σήμα στους γύρω εύρισκόμενους Έλασίτας για κάθε στρατιωτικό αυτοκίνητο που ανέβαινε προς τήν Νάουσσα. Έτσι στις 3 Μαρτίου, ενώ ό Υπολοχαγός Μιχαήλ Σούμπασης του 514 Τάγματος μετέβαινε προς έκτέλεση ύπηρεσίας στην Νάουσσα δέχθηκε όμοβροντία αυτομάτων όπλων στό έκτο χιλιόμετρο προς τήν πόλη. Τραυματισμένος βαρεία πετάχθηκε έξω από τό ύπηρεσιακό αυτοκίνητο για νά ύποστη νέα επίθεση τών όπλοφόρων. Και οί τρεις ένοπλοι άδειασαν στό σώμα του ύπολοχαγού όλες τις σφαίρες τών όπλων του. Τόν οδηγό στρατιώτη τόν παρέλαβαν μαζί τους, όταν πήραν τό δρόμο τής φυγής. Ίσως για νά μή δώσουν στόχο, δέν έκαψαν τό στρατιωτικό αυτοκίνητο.

Η τρίτη αυτή δολοφονία άξιωματικού σέ διάστημα δύο μηνών ύποχρέωσε τούς ύπευθύνους τής ταξιαρχίας νά πάρουν μιά σειρά μέτρων, με σκοπό νά προλάβουν καινούργια έγκλήματα. Τό ίδιο έκαμε και ή Χωροφυλακή που έγκατάστησε ένα κινητό φυλάκιο στό σταθμό Ναούσης. Από τότε δέν παρουσιάσθηκε άλλο έγκληματικό κρούσμα.

Ός τόσο οί σκοτωμοί τών άξιωματικών και τών στρατιωτικών είχαν σαν αποτέλεσμα νά δημιουργηθή στους κατοίκους τής πόλεως κλίμα φοβίας. Η άγορά νέκρωσε στην πραγματικότητα και είχε σταματήσει κάθε κίνηση και κατοίκων τής περιοχής προς τή Νάουσσα.

Αυτή ή ήρεμία διατηρείται έως τή δεύτερη ήμέρα του Πάσχα. Υπάρχουν πολλοί που απέδωσαν τήν άπραξία τών κομμουνιστών από πλευράς έκτελέσεων στα μέτρα που πήρε ό Στρατός και ή Χωροφυλακή, και στον έξοπλισμό πολλών Ναουσσαίων, που είτε κατετάγησαν εις τά τμήματα και ΜΑΥ, είτε με άδειες τών άρχών έπρομηθεύθησαν όπλα και έτσι μπορούσαν ν' άντιμετωπίσουν ένδεχόμενη εισβολή και τά σπίτια των δι' ίδιων πλέον δυνάμεων.

Ξημέρωσε ή τρίτη ήμέρα του Πάσχα όταν ένοπλοι άγνώστου άριθμού μπήκαν στό σπίτι του Λαζάρου Μιχαηλίδη. Και αυτός είχε έγκαταλείψη με τή μητέρα του Σουμέλα και τήν γυναίκα του Σταματία τό χωριό του και είχε καταφύγη στη Νάουσσα για περισσότερη ασφάλεια. Άνοιξε ένα μικρομάγαζο στην επάνω πλατεία και πωλούσε πράγματα διαφόρων ειδών. Έμεινε εις τά σπίτια του Καμπακόλιου και περίμενε νά παγιωθή περαιτέρω ή τάξις για νά ξαναγυρίσει στις δουλειές του στό χωριό. Οί ένοπλοι

τούς υποχρέωσαν νά ντυθοῦν καί νά τούς ἀκολουθήσουν. Στήν ἀρχή προέβαν ἀντίσταση, ἀλλά στή θέα τῶν πιστολιῶν πού ἔβγαλαν ἐπιδεικτικά οἱ ἄνδρες οἱ ἄνδρες τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, υποχρεώθηκαν ν' ἀκολουθήσουν τούς εἰσβολεῖς τόν Μιχαηλίδη τόν κρατοῦσαν δύο Ἑλασίτες ἐνῶ τίς γυναῖκες τίς ἔβαλαν στή μέση ἄλλοι πέντε ἀπ' αὐτούς. Τούς ὀδήγησαν στόν Ἅγιο Γεώργιο καί ὕστερα ἀπό τήν γνωστή πιά διαδικασία τῆς ἀνακρίσεως, μέ τό βούρδουλα καί τά σιλέτα, τίς δύο γυναῖκες τίς ἐξετέλεσαν, μέ πυροβολισμούς. Ρίξαν ἐπάνω τους τόσες σφαῖρες, ὡσάν τά σώματά τους νά τά εἶχαν χρησιμοποίησι γιά πίνακα βολῆς. Δέν ὑπῆρχε μέρος τοῦ κορμιοῦ τους πού νά μήν ἦταν κατατρυπημένο.

Χωρίς νά χάσουν καιρό, καί ἀφοῦ ἔδεσαν τόν Μιχαηλίδη χειροπόδαρα, ἄρχισαν νά τρυποῦν τό σῶμα του μέ τά μαχαίρια τους. Τόν πετσόκοψαν ἐκδηλώνοντας ἀγριότητα πού φανέρωνε τό πάθος καί τό μῖσος πού ἔτρεφαν οἱ δολοφόνοι γι' αὐτόν. Καί γιά νά εἶναι ἀπολύτως σίγουροι ὅτι τό θῦμα τους ἔπαυσε νά ζῆ, ἀφήκαν ἀκέφαλο τό σῶμα του. Ὅταν οἱ Χωροφύλακες βρῆκαν τό μεσημέρι τά τρία πτώματα, στάθηκε ἀδύνατο παρ' ὅλη τήν ἔρευνα πού ἔκαμαν στήν περιοχή νά βροῦν τό κεφάλι τοῦ νεκροῦ.

ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Πέρασαν περίπου δέκα ἡμέρες ὅταν σχεδόν στίς δώδεκα καί μιῆ τό μεσημέρι ἐνῶ ἀνέβαινε στό σπίτι του ὁ ἐργάτης Γεωργιᾶδης τοῦ Βασιλείου τόν σταμάτησαν τρεῖς νεαροί καί τόν ζήτησαν νά τούς δείξῃ τήν ταυτότητά του. Στήν ἀρχή τούς ἐξέλαβε ὅτι ἦταν ἄνδρες τοῦ τμήματος ἀσφαλείας καί τούς παρεκάλεσε νά τόν συνοδεύσουν στό σπίτι του ὅπου ἐκεῖ φύλαγε καί τήν ἀστυνομική του ταυτότητα.

Συμφώνησαν μαζί του οἱ τρεῖς νεαροί, ἀλλ' ὅταν ὁ Γεωργιᾶδης πῆρε τήν κατεύθυνση πρὸς τό σπίτι του πού ἦταν στόν συνοικισμό, αὐτοί τόν ἔδωκαν ἐντολή ν' ἀκολουθήσει τό δρόμο πρὸς τό ἐπάνω ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρά. Ὁ Γεωργιᾶδης ἀντιλήφθη προφανῶς ὅτι οἱ συνοδοί του κάθε ἄλλο παρά χωροφύλακες ἦσαν, ἔκανε προσπάθεια νά τούς ξεφύγει. Μέ τήν πρώτη σφαῖρα πού ἔρριξε στό κεφάλι του ὁ ἓνας ἀπό τούς ὀπλοφόρους, βρέθηκε αἰμόφυρτος κατά γῆς. Οἱ ἄλλοι δυό βγάζοντας τά περιστροφά τους, τά ἄδειασαν γαζώνοντας τό κορμί του μέ ὄσες σφαῖρες εἶχαν αὐτά.

Βγῆκαν οἱ Ναουσσαῖοι ἀπό τά γύρω σπίτια, κατέφθασαν οἱ χωροφύλακες πού ἄκουσαν τούς πυροβολισμούς, χωρίς νά μπορέσουν νά ἐπεσημάνουν τούς φονιάδες τοῦ δύσμοιρου ἐργάτη. Διαπιστώνοντας ὅτι εἶναι νεκρός τόν μετέφεραν στό σπίτι του ὅπου μέσα στούς θρήνους καί τούς ὀδυμούς τῶν δικῶν του, ὁ ἰατρός Χρονίδης ἔκαμε σέ λίγη ὥρα τήν διαπίστωση ὅτι τό θῦμα εἶχε ἐκνεύσι συνεπεία τῶν τραυμάτων πού ἔφερε στό κεφάλι. Ἡ πρώτη σφαῖρα πού τόν ἔρριξε ὁ ὀπλοφόρος ὅταν προσπάθησε νά τούς ξεφύγει εἶχε ἀποφέρει τό μοιραῖο στόν Γεωργιᾶδη.

Τότε ἄρχισαν τό μοιρολόι οἱ δικοί του «γιατί μοῦ τό σκοτώσανε» θρηνηλογοῦσε ἡ μάνα του. «Γιατί τόσο μῖσος συμπλήρωνε» ἡ γυναίκα του. Μονάχα τά δύο ἀνήλικα παιδιά του δυό καί τριῶν ἐτῶν δέν ἀντιλαμβάνόντουσαν τό δράμα πού παιζότανε ὀλόγουρά τους.

Ο ΚΑΤΑΤΡΕΓΜΕΝΟΣ

Κατά τόν ἴδιο σχεδόν τρόπο ἐξετέλεσαν οἱ Ἐλασίτες καί τόν Σταῦρο Τσορμπατζόγλου πού κι αὐτός δούλευε σάν ἐργάτης στόν Λαναρά. Βρισκότανε στή Νάουσσα ἀπό τό 1943. Κατ' ἄλλους εἶχε ρηθῆ κυνηγημένος ἀπό τήν Κομμάντο Πιάτσα τῶν Ἀθηνῶν. Πολλοί ὅμως ὑποστηρίζουν καί σήμερα ἀκόμη ὅτι εἶχε φθάσει στή Νάουσσα ἀπό τήν Πάτρα. Ὅπως κι ἂν ἔχει τό πρᾶγμα εἶχε βρεθεῖ στή μαρτυρική αὐτή πόλη γιά ν' ἀποφύγη τό κυνηγητό πού τοῦ ἔκαμαν οἱ Ἴταλοί. Ἦταν κλεισμένος στόν ἑαυτό του καί ἀπέφευγε τίς συναναστροφές μέ τούς συναδέλφους του. Μιά-δύο φορές πού θέλησαν νά τόν προξενέψουν γιά νά παντρευτῆ μιά Ναουσσαία τῆς ἰδικῆς του ἡλικίας – ἦταν 35 χρόνων περίπου – ἔκοψε τήν συζήτηση μέ ἀπότομο τρόπο. Σέ ἕναν μάλιστα ἴσως καί στόν μοναδικό πού ἀνοίξε τήν καρδιά του νά μιλήσῃ, ἀπεκάλυψε ὅτι στόν τόπο πού ἔμεινε μονίμως ἦταν ἀρραβωνιασμένος καί περίμενε νά τελειώσῃ τό δρᾶμα τῆς κατοχῆς γιά νά παντρευτῆ τήν ἀγαπημένη του.

Ἦταν παραμονή τῆς 1ης Μαΐου καί ἀπό τό πρῶν εἶχαν κυκλοφορήσει προκηρύξεις τοῦ Κ.Κ.Ε. πού καλοῦσαν τούς ἐργάτες τῆς Ναούσης γιά νά γιορτάσουν τήν ἐπέτειο τοῦ Σικάγου μέ ἀπεργία καί μέ συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας. Προκηρύξεις εἶχε κυκλοφορήσῃ καί τό Ἐργατικό Κέντρο πού καλοῦσε τά Συμβούλια τῶν Σωματείων νά συγκεντρωθοῦν τό ἀπόγευμα γιά νά μετάσχουν στήν ἐπέτειο τῆς Ἐργατιᾶς.

Τελειώνοντας τό ἀπόγευμα τῆ δουλειά του κατευθύνετο πρὸς τό ἐργατικό κέντρο. Ἐργάτης κι' αὐτός ἤθελε νά δώσῃ τό παρόν σέ μιά ἐκδήλωση πού εἶχε ταξικό χαρακτήρα ἀλλά γινότανε μέσα στά πλαίσια τῆς νομιμότητας.

Ἐνῶ προχωροῦσε μέ βιασύνη γιατί ζύγωνε ἡ ὥρα τῆς συγκέντρωσης τόν σταμάτησαν στή μέση τοῦ δρόμου τρεῖς ἄγνωστοι καί τοῦ υπέβαλαν τήν ἐρώτηση γιά πού κατευθύνετο.

«Γιά τό Ἐργατικό Κέντρο τούς εἶπε ὁ Τσορμπατζόγλου, γιατί ἐκεῖ σήμερα ἐμεῖς οἱ ἐργάτες θά διακηρύξουμε τά δικαιώματά μας καί θά ζητήσουμε βελτίωση τῆς θέσεώς μας».

Ὁ ἕνας ἀπό τή συντροφιά πού τά Ἐλληνικά τά μιλοῦσε κάπως παρεφθαρμένα τόν ἔπιασε ἀμέσως ἀπό τό μπράτσο ἐνῶ οἱ δύο ἄλλοι μέ ὕφος εἰρωνικό τοῦ εἶπαν ὅτι διάλεξε κακό καί ἐσφαλμένο τρόπο γιά ν' ἀποδείξῃ τήν ἐργατική του συνείδηση. Ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς πού ἀργότερα σκοτώθηκε στή μάχη τῆς Ναούσας τοῦ 1949 ὕβριζοντας τόν σχεδόν τοῦ εἶπε ὅτι στή συγκέντρωση τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου πού πήγαινε θά μαζεύονταν τά ὄργανα τῆς ἐργοδοσίας καί τοῦ κρατικοῦ συνδικαλισμοῦ καί ὄχι οἱ ἐργάτες. Βγάζοντας δέ τό πιστόλι του, ἐζήτησε νά τόν ἀκολουθήσῃ ἀποφεύγοντας νά βγάλει ἔστω καί μιά λέξη γιατί θά τοῦ τίναζε τά μυαλά του στόν ἀέρα.

Ἀνίκανος ὁ Τσορμπατζόγλου νά ἀντιτάξῃ ὅποιαδήποτε ἄρνηση ἀκολούθησε τούς τρεῖς ἐνόπλους σάν πρόβατο πού ὀδηγεῖτο στό σφαγεῖο. Εἶχε νυκτώσῃ ὅταν ἡ συνοδεία ἐγκατέλειπε τήν πόλη. Ἐπωφελοῦμενος ἀπό τό σκοτάδι πού ἄρχισε νά ἀπλώνεταί ἔκαμε μιά ἀπεγνωσμένη προσπάθεια νά τούς ξεφύγῃ. Ὑπελόγιζε ὅτι ἐάν ἐφθανε στό Ἐργοστάσιο πού

δούλευε θά βρισκόταν κάποιος νά τόν βοηθήση. Ἡ ἀπόπειρά του ὁμως αὐτή ὄχι μόνον δέν ἐπέτυχε, ἀλλά ἐγινε ἀφορμή νά τόν πλήξη μέ τό μαχαίρι του ὁ ἕνας ἀπό τούς κομμουνιστές. Ἦταν ἐκεῖνος πού μιλοῦσε παρεφθαρμένα τά ἑλληνικά.

– Ντέν τά γλυτώσης σκύλε τοῦ εἶπε.

Οἱ ἄλλοι δύο σχεδόν ἀμέσως τόν ἐσπρωξαν σέ μιά μικρή χαράδρα πού ἦταν κοντά στό Θεολόγο καί ἀρχισαν νά τόν κτυποῦν μέ τά μαχαίρια τους. Κάποια στιγμή ὁ σλαβόφωνος θέλησε νά τόν ἀποτελειώσῃ μέ τό περιστροφό του. Τόν σταμάτησαν οἱ ἄλλοι ὑπογραμμίζοντας τόν κίνδυνο πού περνοῦσαν νά τούς ἀντιληφθοῦν οἱ χωροφύλακες καί οἱ στρατιῶτες ἀκούγοντας τούς πυροβολισμούς. Εἶναι ἀγνωστο πόση ὥρα κράτησε τό μαρτύριο τοῦ πτωχοῦ ἐργάτη. Ὅταν τό πρῶϊ ἐφευγαν οἱ ἄνδρες τῶν ΜΑΥ ἀπό τό φυλάκιο τοῦ Θεολόγου γιά νά πάνε στήν πόλη μπερδεύθηκαν στήν πορεία τους ἀπό τό κατακοματιασμένο πῶμα τοῦ ἐργάτου. Καί τώρα ἀσφαλῶς θά διερωτηθῆτε πῶς κατῶρθωσα νά συγκεντρώσω τίς λεπτομέρειες γιά τήν ἀπαγωγή καί τήν σφαγή τοῦ Τσορμπατζόγλου; Μοῦ τίς ἀφηγήθηκε ἕνας ἀπό τούς τρεῖς πού παρίστατο στό φρικτό αὐτό ἐγκλημα ὅταν προχωρώντας στήν ἔρευνά μου ὁ παλαιός αὐτός Ἑλασίτης προθυμοποιήθηκε νά μοῦ μιλήσῃ ὕστερα ἀπό ὑπόδειξη ἐνός καλοῦ Ναουσαίου γιά ὅσα γνώριζε γιά τά γεγονότα τῆς κατοχῆς καί τοῦ δευτέρου γύρου.

Μοῦ ὀρκίστηκε ὅτι ὁ ἴδιος δέν κτύπησε ὄχι μόνον τόν Τσορμπατζόγλου ἀλλά οὔτε καί κανέναν ἄλλον ἀπό τούς Ναουσαίους πού ἐξετέλεσε ὁ Κομμουνισμός. Αὐτός σάν ἀντάρτης; τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ πῆρε μέρος σέ πολλές ἀπαγωγές. Ποτέ ὁμως δέν ἔβαψε τά χέρια του μέ αἷμα Ἑλλήνων.

Τόν πίστεψα γιατί δέν μποροῦσα νά κάμω κι' ἄλλοιῶς. Τόν ἐρώτησα ὁμως γιατί δέν ἐγκατέλειψε τίς ὀρδές τῶν δολοφόνων, μιά πού ἀπεχθάνετο τό ἐγκλημα. Εἶχε πρόχειρη τήν ἀπάντησή του. «Ὅποιος βρεθῆ στό χῶρο τῶν ἐγκληματιῶν δύσκολα μπορεῖ νά ξεφύγει. Ἐάν ἐγκατέλειπα τό ἀντάρτικο θά εἶχα κι ἐγώ τήν τύχη τοῦ Τσορμπατζόγλου».

ΒΙΑΣΜΟΣ

ΜΙΑΣ ΥΠΗΡΕΤΡΙΑΣ

Τήν ἴδια ἐποχή οἱ «ἥρωικοί» ἀντάρτες τοῦ κομμουνισμοῦ προέβαιναν σ' ἕνα καινούργιο ἐγκλημα. Θῦμα τους αὐτή τῆ φορά ἦταν ἡ Παναγιώτα Φουσκιάνου. Δούλευε σάν ὑπηρετρία εἰς τό σπίτι τοῦ φαρμακοποιοῦ Ἄρνη. Τήν ἀπήγαγαν κι αὐτήν μιά νύκτα τοῦ Μαΐου τοῦ 1948. Τήν ὀδήγησαν λίγο πιό κάτω ἀπό τή γέφυρα τῆς Βεροιώτισσας. Καί ἀφοῦ ἀκολουθώντας τήν γνωστή τακτική τῶν βιαστών, ἠσέλησαν κατά τρόπο εἰδεχθῆ ἐπάνω στό σῶμα της, τήν ἐξετέλεσαν μέ τά μαχαίρια πού εἶχαν ἐξοπλισθῆ γιά νά ὑπερασπίσουν τήν ὑπόθεση τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ ταπεινή ὑπηρετρία ἦταν κι αὐτή ἕνα ἐμπόδιο στήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἦταν ἐκπρόσωπος τοῦ μεγάλου κεφαλαίου. Καταπίεζε τούς ἐργάτες. Ρουφοῦσε (ὅπως συνηθίζουν νά λένε οἱ κομμουνιστές) τό αἷμα καί τόν ἰδρώτα τοῦ λαοῦ.

Ὅταν ἀκουσα τήν ἀφήγηση γιά τήν σφαγή αὐτῆς τῆς κοπέλλας ἀναρωτήθηκα, πῶς εἶναι δυνατόν νά ὑπάρχῃ ἔστω καί ἕνας Ναουσαίος

περισσότερον μιά Ναουσαία πού μπορεί και ψηφίζει τό κόμμα του έγκλήματος και τής Προδοσίας;

Αυτή μου τή σκέψη πού τήν έξεδήλωσα στους συνομιλητάς μου πού γνωρίζουν τήν τραγική μοίρα τής πτωχής αυτής υπηρέτριας αφήνοντας τήν όργή τους νά ξεσπάση μου απέκάλυψαν ότι άτυχώς υπάρχουν συμπατριώται των πού έχουν λησμονήσει όχι μονάχα τήν έκτέλεση τής Φουσκιάνου, αλλά και τών πιό προσφιλών των προσώπων. Μου κατονόμασαν πρόσωπα πού τους γονείς των είχαν έκτελέσει οι κομμουνιστάι, και μου απέκάλυψαν ότι αυτά σήμερα ψηφίζουν Κ.Κ.Ε. ή και ΠΑΣΟΚ. "Όταν άκουσα νά ταυτίζουν τό Κ.Κ.Ε. μέ τό Κόμμα πού Κυβερνάει σήμερα, μου υπενθύμισαν πόσοι από τους άντάρτες του Δημοκρατικού Στρατου και πόσοι Έπονίται και Έλασίται μετέχουν εις τό Κόμμα του ΠΑΣΟΚ.

«Ποιός σου λέγει μου ειπε ότι όλοι αυτοί έπαυσαν νά είναι κομμουνιστάι; Έάν συνέβαινε κάτι τέτοιο δέν θά απέδοκίμαζαν τουλάχιστον τά έγκλήματα του Κ.Κ.Ε.»

Η άπάντησή τους ήταν σαφής αλλά και λογική. Δέν μου άφηνε σέ περαιτέρω διάλογο. Μου δημιούργησε όμως τήν εύνόητη άνησυχία. Έάν όντως όλοι συνεχίζουν έμμένοντες εις τάς κομμουνιστικές των αντίληψεις, όχι εις ότι άφορά τους όραματισμούς και τίς διακηρύξεις του κομμουνισμού περι κοινωνικής άλλαγής και περι σοσιαλισμου, αλλά για τά μέσα πού μπορούν νά επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί του Κ.Κ.Ε. τότε πού βαινομεν; Ποιά τύχη περιμένει τήν Έλλάδα και τόν λαό μας; Εύχομαι τό δικαιο νά είναι μέ τό μέρος τών όπαδών του ήπιου κλιματος και οι Ναουσαίοι νά έχουν άδικο εις τός φόβους πού έξέφρασαν κατά τήν συζήτησή μας. Παρασυρμένος όμως άπ' όσα μου ειπαν και ζώντας τίς προκλήσεις πού κάμουν κάθε μέρα οι Πρασινοφρουροι και οι Κνίτες, δέν διατάζω νά έκδηλώσω κι εγώ τίς άνησυχίες μου για τήν καινούργια τραγωδία πού άτυχώς ίσως θά ξαναζήση ό τόπος.

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΕΣ

Ένώ επικρατούσε ήρεμία, στην τελευταία ήμέρα του Νοεμβριου του 1947 ένοπλοι Έλασίτες, μπήκαν άργά στο σπίτι τών αδελφών Άννας και Χρυσής Λάφτσιου πού δούλευαν στή ΒΕΤΛΑΝΣ. Είχαν έλθει και οι δύο τους από τά χωριά τής Δράμας, μετά τή σφαγή πού έκαμαν οι Βούλγαροι στα Κύργια. Ήταν γύρω στα 22-25 χρόνια ή καθεμιά τους και ξεχώριζαν για τήν όμορφιά τους. Από μέρες συζητούσαν μέ τίς συναδέλφισσές τους νά ξαναγυρίσουν στο χωριό τους μιά πού ή κατάσταση ειχε όμαλοποιηθή. Η άναβολή τής αποφάσεώς τους για νά φύγουν ήταν ό δεσμός πού ειχε ή Άννα μέ έναν έργάτη πού πριν από λίγους μήνες ειχε βγή στο βουνό. Άν και τά πράγματα ήταν σφιγμένα ό άρραβωνιασμένος Έλασίτης κατάφερνε τουλάχιστον μιά φορά τήν εβδομάδα νά μπαίνει στην πόλη και νά επισκέπτεται τή μνηστή του.

Σέ μιά άπ' αυτές τίς επισκέψεις τίς συχνές πρότεινε στην άρχή παρακλητικά και μετά έντονα νά τόν ακολουθήσουν στο βουνό και οι δύο κοπέλλες. Αυτές άρνήθηκαν και ό άρραβωνιαστικός έφυγε καταθιμωμένος, άπειλώντας ότι θά μετάνιωσαν γι' αυτή τους τήν άρνηση. Η έξέλιξη πού πήρε όλη αυτή ή συζήτηση όδήγησε στις δύο αδελφές νά

έπισπεύσουν τήν αναχώρησή τους για τή Δράμα. Περίμεναν νά πληρωθοῦν τό Σάββατο καί τό ἴδιο ἀπόγευμα νά φύγουν ἀπό τήν Νάουσσα. Τήν ἀπόφαση πού εἶχαν πάρει τήν ἀνακοίνωσαν καί σέ ὀρισμένες συναδέλφισσές τους.

Θά ἦταν μεσάνυχτα τῆς 30ης Νοεμβρίου ὅταν ὁ ἀρραβωνιαστικός Ἐλασίτης μπῆκε στό σπίτι, ἀνοίγοντας τήν πόρτα μέ τό κλειδί πού εἶχε πάντοτε μαζί του.

Ἀφυπνίσθηκαν οἱ κοπέλλες καί ἡ ἀρραβωνιαστικά ἐσπευσε νά τόν καλοδεχθῆ. Αὐτό ὅμως ἔξαλλος ἀπό θυμό τήν ἔσπρωξε μέ βαναυσότητα καί εἶπε νά ξυπνήση τήν ἀδελφή της γιά νά φύγουν ἀμέσως γιά τό βουνό. Ἄντί νά ταξιδέψετε στήν Δράμα τῆς εἶπε, θά ταξιδέψουμε μαζί στό βουνό καί ἐκεῖ θάχετε καί τήν δική μου συντροφιά καί προστασία. Προσπάθησε ἡ Ἄννα νά τόν ἠρεμήση, ὑπεθυμίζοντας τόν κίνδυνο πού διέτρεχαν νά συλληφθοῦν ἀπό τό Στρατό καί τή Χωροφυλακή. «Ἐλα μαζί μας στή Δράμα κι ἐκεῖ θά παντρευθοῦμε καί θά ζήσουμε σάν ἄνθρωποι».

Ἀνέκδοτος ὁ Ἐλασίτης, κάλεσε τρεῖς ἄλλους συντρόφους του πού στεκόντουσαν ἔξω ἀπό τήν πόρτα καί παίρνοντας τίς δύο κοπέλλες τίς ὀδήγησαν στήν Κωτίχα. Ἐκεῖ τίς παρέλαβε ἕνας καπετάνιος μέ μιά ἄλλη ὁμάδα Ἐλασιτῶν. Ἄν καί τό τσουχτερό κρύο τοῦ χειμῶνα ἐπάγωνε τά πάντα, ὁ ἀρχιδῆμιος ὑποχρέωσε τίς κοπέλλες νά ἀποβάλλουν τά ροῦχα πού φοροῦσαν. Ἐμείναν μονάχα μέ τά λεπτά ἐσώρουχά τους. Τότε ἄρχισε ὁ ὁμαδικός βιασμός τῶν δύο κοριτσιῶν, μπροστά στά μάτια τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ πού δέν αισθάνθηκε τήν ἀνάγκη νά προστατεύσῃ τουλάχιστον τήν κόρη μέ τήν ὁποία τόν εἶχαν συνδέσει εὐχάριστες ἀναμνήσεις.

Ἀφοῦ καί ὁ τελευταῖος ἀσέληγε ἐπάνω στίς δύο ἄτυχες ἀδελφές ὁ ἀρχισυμμοριτῆς ἔσυρε τό μαχαίρι του καί ἐπέδόθη στό συνηθισμένο καί εὐχάριστο γι' αὐτόν ὄργιο τῆς σφαγῆς. Ὅταν τά ἄψυχα κορμιά τῶν δύο κοριτσιῶν ἀγκαλιασμένα σχεδόν ριχθηκαν σάν σκοπίδια σ' ἕναν λάκκο τῆς Κωτίχας, οἱ Ἐλασίτες πῆραν τό δρόμο γιά τό βουνό. Τώρα πού ἡ συζήτηση τῶφερε, ἄρχισαν οἱ ἀφηγηταί μου νά διερωτῶνται, ποιά τᾶχα νά ἦταν ἡ ἐργάτρια πού εἰδοποίησε τόν Ἐλασίτη ἀρραβωνιαστικό γιά τήν ἀπόφαση τῶν ἀδελφῶν Λάφτσιου νά φύγουν γιά τήν Δράμα; Ἡθέλησα νά μάθω τί ἀπέγινε ὁ περίφημος αὐτός ἀρραβωνιαστικός. Μοῦ ἐπληροφόρησαν οἱ ἀφηγηταί μου ὅτι τά ἴχνη του χάθηκαν ἀπό τήν νύκτα ἐκείνη τοῦ Νοεμβρίου πού μέ τήν παρότρυνσή του γίνηκε ἡ φοβερή σφαγή τῶν δύο κοριτσιῶν. Προφανῶς θά σκοτώθηκε σέ κάποια μάχη, ἢ θά ζῆ σέ κάποια ἀπό τίς χῶρες τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ πού πρόθυμα εἶχαν ὑποδεχθῆ τοὺς κομμουνιστοσυμμοριτῆς μετά τήν ὀριστική τους συντριβή στό Γράμμο-Βίτσι.

ΑΡΝΗΘΗΚΕ

ΝΑ ΠΑΗ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Ἀνήμερα τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ 1947 οἱ ἀγωνιστές τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης ἔπαιρναν μέσα ἀπό τό σπίτι του πού βρισκότανε στήν Ὑπαπαντή τόν ἐργάτη Κωνσταντῖνο Πατσιᾶ. Καί αὐτόν τόν εἶχαν ἐνοχλήσῃ ἀρκετές φορές νά ἀνεβῆ στό ἀντάρτικο ἢ νά βοηθήσῃ οἰκονομικῶς τόν

άγωνα. Καί στις δύο προτάσεις τῶν ὀργανωμένων κομμουνιστῶν τῆς πόλεως, προέβαλε τίς ἀντιρρήσεις του. Μιά μέρα τόν ζύγωσε στό ἐργοστάσιο ἕνας συνάδελφός του καί τόν κατέστησε προσεκτικό γιά τήν ἀντιδικία πού εἶχε μέ τούς κομμουνιστάς. «Φρόντισε Κώστα τοῦ εἶπε, νά τακτοποιήσης τό ζήτημα αὐτό γιατί δέν σέ βλέπω καλά. Ἐπίσης, νά φροντίσεις νά ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶσαι μόνιμος στόχος γιά αὐτούς. Τό πολύ-πολύ φύγε ἀπό τήν Νάουσσα καί πῆγαινε στήν Ἀθήνα. Ἐκεῖ οἱ Λαναράδες θά σοῦ πάρουν στή δουλειά τους. Ἐτσι θά ξεφύγεις ἀπό τίς ἀπειλές».

Ἄγύριστο κεφάλι – ὅπως χαρακτήρισαν οἱ συνομιλητές μου τόν Πατσιᾶ – οὔτε κουβέντα δέν δέχθηκε νά γίνει γιά νά φύγει ἀπό τήν Νάουσσα. «Ἐγώ δέν ἐβλαψα κανέναν ἔλεγε, αὐτε καί ἔχω ἡλικία γιά περιπέτεια. Ἐπιπλέον, τί θά κάμω ἐγώ στό βουνό, ἐφ' ὅσον δέν εἶμαι κομμουνιστής;»

Ἦταν 8 Δεκεμβρίου ἐνῶ ἀνέβαινε στό σπίτι του μέ μία ἀγκαλιά τρόφιμα, τόν πῆραν οἱ τέσσερις ἀγνωστοί πού τοῦ εἶχαν στήσει ἐνέδρα. Τοῦ εἶπαν νά τούς ἀκολουθήσει γιά ἀνάκριση. Τούς παρεκάλεσε νά τόν ἀφήσουν νά δώση στούς δικούς του τά τρόφιμα πού εἶχε ἀγορασμένα. Ἐνας ἀπό τούς Ἐλασίτας προθυμοποιήθηκε καί πράγματι τά μετέφερε στό φτωχικό τοῦ Πατσιᾶ, ἀφήνοντάς τα ἔξω ἀπό τήν πόρτα του.

Τόν ἴδιον τόν ὁδήγησαν στίς πηγές τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅπου τόν κατακρεοῦργησαν ἄγρια. Ἐπιπλέον, ρίχνοντας τό πετσοκομμένο κορμί του στό ποτάμι, ἔπλυναν τά ματωμένα χέρια τους, γιά νά πάρουν σέ συνέχεια τό δρόμο γιά τό βουνό.

Ἐνας ἀκόμη ἐργάτης νεκρός. Ἐνα θῦμα τῆς ὠμῆς βίας πού εἶχε τό θάρρος νά ἀρνηθῆ γιά ν' ἀνεβῆ στό βουνό ἢ νά βοηθήσει τόν ἄγωνα τῶν ἀνταρτῶν. Οὐαί καί ἀλλοίμονο ἐάν μέ τόν τρόπο αὐτό πειθαναγκάζονται τά ἄτομα ν' ἀκολουθήσουν ἰδέες καί νά μετάσχουν ἀγῶνων πού φαινομενικά τουλάχιστον στοχεύουν στήν κοινωνική καί οἰκονομική μεταβολή τῶν καθεστώτων. Αὐτή ἡ τακτική μπορεῖ πρόσκαιρα νά ἔχη εὐεργετικά ἀποτελέσματα γιά τούς βιαστές τῶν συνειδήσεων. Στό τέλος ὅμως ὅπως τουλάχιστον μάς διδάξεν ἡ πείρα τοῦ πρώτου καί τοῦ δευτέρου ἀντάρτικου, οἱ βιαίως στρατολογούμενοι γίνονται οἱ πιό φανατισμένοι ἐχθροί ἐκείνων πού μέ τήν ἀπειλή τῶν ὀπλων τούς ὑπεχρέωσαν ν' ἀνέβουν στό βουνό. Ἐπιπλέον, ἀναμφισβήτητα ὑπῆρξαν καί ἐξαιρέσεις. Αὐτές κυρίως ἀφοροῦν ἄτομα νεαρᾶς ἡλικίας πού εἴτε ὑπέστησαν τήν ἐπιρροή τῶν καθοδηγητῶν καί γίνανε πραγματικοί κομμουνιστές, ἢ ὑποχρεώθηκαν νά βάψουν τά χέρια τους μέ αἷμα ἀθῶων συνανθρώπων τους, πράγμα πού τούς ἔνωσε μέ τούς δεσμούς τοῦ ἐγκλήματος. Καί μὴν ξεχνᾶμε τήν παραδεδεγμένη ἐπιστημονική ἀντίληψη τῶν ἐγκληματολόγων, ὅτι ἄτομα πού τά ἐνώνει ἡ κοινὴ εὐθύνη γιά τό ἐγκλημα δύσκολα χωρίζουν, ἀσχέτως ἂν καί μεταξύ τους ὑπάρχει ἀβυσσαλέο μίσος. Ὁ φόβος νά ὑποστοῦν τίς κυρώσεις τοῦ Νόμου γιά τά ἐγκλήματα πού διέπραξαν τούς ὑποχρεώνει νά προχωροῦν μαζὶ στόν ἴδιο δρόμο, ἐπαναλαμβάνοντας πολλές φορές ἐγκλήματα ἢ ἄλλα ἀδικήματα πού μπορεῖ στήν οὐσία νά ἀπεχθάνεται ὁ ἕνας ἀπό τούς δύο ἐταίρους.

ΕΝΑΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΗΣ

Ἡ ἐργατιά ὄμως ἐπρόκειτο πρὶν τελειώσει τὸ ματωμένο ἔτος τοῦ 1947 νὰ πληρώσει καὶ ἄλλον φόρο αἵματος. Θῦμα αὐτὴ τὴ φορά ὑπῆρξε ὁ Λουκάς Στέργιος. Καθότανε στὰ Μπαντάνια. Μὲ μόνο εἰσόδημα τὸ μεροδούλι του ζοῦσε μιὰ ζωὴ περιορισμένη. Ὡς τόσο σάν πολίτης ἐλεύθερος εἶχε καὶ αὐτός τις ἰδεολογικές του πεποιθήσεις. Δέν ἤθελε ν' ἀκούση τοὺς καθοδηγητὲς πού κάθε τόσο τὸν πλησίαζαν κάνοντάς του πλύσιν ἐγκεφάλου. «Ἐσεῖς, τοὺς ἔλεγε ἔχετε τις δικές σας ἀρχές, ἐγὼ ἐμμένω στὸ δικό μου πιστεύω». Χωρὶς νὰ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του γιὰ τις σφαγές καὶ τις ἐκτελέσεις πού ἔκαναν οἱ Ἑλασίται, μὲ θύματα τις περισσότερες φορές ἐργάτες καὶ ἐργάτριες, κατηγοροῦσε ἀνοικτὰ τὴν ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. γιὰ τὴν τακτικὴ πού τηροῦσε. Δέν ἐννοοῦσε νὰ ἀκούση κανένα ἀπὸ τοὺς δικούς του πού τὸν συνεβούλευαν νὰ ἀπέχει ἀπὸ συζητήσεις πού εἶχαν σχέση μὲ τὴ δράση τοῦ ΕΛΑΣ.

—Ὅτι κι ἂν μοῦ συμβουλευέτε ἀπαντοῦσε ἐγὼ θὰ συνεχίσω νὰ εἶμαι ἀντίθετος μὲ τὸν κομμουνισμό καὶ νὰ στιγματίζω τὰ ἐγκλήματά του. Ἦταν Σάββατο βράδυ, καὶ σμίγοντας μὲ ἄλλους συναδέλφους του, ἔμεινε λίγο ἀργότερα ἀπὸ τὴ συνηθισμένη του ὥρα στὴν ταβερνούλα πού συνήθιζε μιὰ δυὸ φορές τὴν ἐβδομάδα νὰ πηγαίνει. Εἶχε ξεμακρυνθῆ λίγα μέτρα ἀπὸ τὸ ταβερνάκι, ὅταν ἓνας ἀγνωστος τὸν πλησίασε καὶ τὸν εἶπε νὰ τὸν ἀκολουθήσει.

Ὁ Λουκάς θέλεις γιατί εἶχε πιῆ κανένα ποτῆρι κρασιοῦ παρά πάνω, θέλεις γιατί ὑπελόγιζε στὴ δύναμη τῶν χεριῶν του, ὄχι μόνον ἀρνήθηκε νὰ ἐκτελέσει τὴν ἐντολὴ τοῦ ἀγνώστου, ἀλλὰ συγκεντρώνοντας ὅλες τις δυνάμεις του τὸν ἐσπρωξε γιὰ νὰ βρεθῆ πλατύς-φαρδύς ὁ ἀγνωστος πάνω στὴ γῆ. Συνέχισε τὸ δρόμο του ὅταν μπροστά του ἐμφανίσθηκαν τέσσαρες ἔνοπλοι. Βλέποντάς τους ἔκαμε νὰ γυρίσει ἀλλὰ οἱ σφαῖρες πού ἔρριξαν πάνω στὸ κορμί του τὸν ἄφησαν νεκρὸ ἐπὶ τόπου. Ἐκεῖ τὸν βρῆκε ἀργότερα ἡ ἀστυνομικὴ περίπολος πού ἀκούγοντας τοὺς πυροβολισμούς ἐσπευσε γιὰ νὰ ἐξακριβώσει τὰ συμβαίνοντα. Τὸν περιμάζεψαν καὶ τὸν μετέφεραν μὲ τὸ τζίπ τῆς ὑποδιοικήσεως τῆς Χωροφυλακῆς στὸ Νοσοκομεῖο γιὰ νὰ γίνη ἐκεῖ ἡ διαπίστωση ὅτι ὁ φτωχὸς ἐργάτης, μὲ τις ἀδιάλλακτες πεποιθήσεις του εἶχε πέσει θῦμα τῆς κομμουνιστικῆς βαρβαρότητος καὶ θηριωδίας.

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΠΟΛΗ

Ἐνῶ οἱ χωροφύλακες ἐπέστρεψαν στὸ ἀστυνομικὸ κατάστημα ἀκούσαν πυκνοὺς πυροβολισμούς νὰ ἐρχονται ἀπὸ τὴν Ἄνω Πόλη, καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὰ ἐργατικὰ σπιτία. Κατηθύνθησαν ἐκεῖ ἀλλὰ δέν μπόρεσαν νὰ ἀντιληφθοῦν τίποτε τὸ παράξενο πῆραν τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς ὅταν ἀνοιξε τὸ παράθυρό της μιὰ Ναουσαία, γιὰ νὰ τοὺς πεῖ ὅτι μέσα στὴν αὐλὴ τοῦ Σχολεῖου εἶχαν σκοτώσει πρὶν λίγα λεπτά τῆς ὥρας κάποιον πολίτη. Παίρνοντας μέτρα ἀσφαλείας μῆχαν οἱ Χωροφύλακες στὸ σχολεῖο. Ἦρεῦνησαν μὲ προσοχὴ τὴν αὐλὴ καὶ τὸ μόνον πρᾶγμα πού βρῆκαν ἦταν πολλὰ-πᾶρα πολλὰ νωπὰ αἵματα. Τοὺς ἔκαμε ἐντύπωση τί εἶχε γίνει ὁ τραυματίας ἢ ὁ νεκρὸς πού ἔπεσε ἀπὸ τις σφαῖρες τῶν δολοφόνων.

Ἦλθαν καὶ ἄλλοι Χωροφύλακες καὶ ἐνῶ ἄρχισαν νὰ ερευνοῦν στὴν γύρω περιοχὴ, βρῆκαν τὸ σῶμα ἑνὸς ἀγνωστοῦ νὰ εἶναι ἀκόμη στὴ ζωὴ. Τὸν εἶχαν μεταφέρει σέρνοντάς τον λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Στὸ Νοσοκομεῖο πού τὸν μετέφεραν ὁ ἀγνωστος πού δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν Σπυριδῶνα Δρόσο ἐπέζησε ἐπὶ τέσσαρις ὥρες. Παλαίουςα ἢ ἐπιστῆμη ἔκαμε κάθε προσπάθεια καὶ χρησιμοποίησε ὅλα τὰ ἐπιστημονικὰ μέσα γιὰ νὰ κρατήσῃ στήζωή τὸν δύστυχο ἐργάτη. Δυστυχῶς γι' αὐτὸν ἦταν μοιραῖο ν' ἀκολουθήσῃ τὴν τύχη τοῦ συναδέλφου του Λουκά.

Τὸ γεγονός ὅτι πέντε ἦταν τὰ πρόσωπα πού διέκρινε ἡ Ναουσσαία νὰ πυροβολοῦν τὸ θῦμα τους μέσα στὴν αὐλὴ τοῦ Σχολείου δημιούργησε πεποίθηση στὴν Χωροφυλακῆ, ὅτι ἦταν οἱ ἴδιοι δολοφόνοι πού εἶχαν ἐκτελέσει προηγουμένως τὸν ἄλλο ἐργάτη.

Ἐκλείσει τὴν ἀφήγησή της ἡ Ναουσσαία λέγοντάς μου ὅτι ἀπὸ τότε πού συνέβη αὐτὴ ἡ δολοφονία ἀπόφυγε νὰ βγῆ τίς νύκτες ἀπὸ τὸ σπιτί της καὶ οὔτε τολμάει νὰ ρίξει ἔστω καὶ μιά ματιά στὴν αὐλὴ τοῦ Σχολείου. Νομίζει ὅτι μπροστὰ της θὰ προβάλλει τὸ φάντασμα τοῦ νεκροῦ.

Οἱ δύο ἀλλεπάλληλες αὐτές ἐκτελέσεις εἶχαν ἀναστατώσει τοὺς Ναουσσαίους, πού διεπίστωσαν ὅτι τὸ ἔννομο κράτος ἦταν ἀδύνατο νὰ προστατεύσῃ τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὴν μανία πού εἶχε καταλάβει τοὺς δολοφόνους. Μαζευόντουσαν νωρὶς στὰ σπιτία τους, διπλομαντάλωναν τίς ἐξώπορτες τῶν σπιτιῶν τους καὶ πολλοὶ μὲ αἰτήσεις πού ὑπέβαλλαν στὴν Ὑποδιοίκηση Χωροφυλακῆς ζήτησαν νὰ τοὺς δοθεῖ ἄδεια ὀπλοφορίας.

Οἱ τελευταῖα ἦταν ἀποφασισμένοι νὰ ὑπερασπισθοῦν οἱ ἴδιοι τὴ ζωὴ τους. Ὑστερα ἀπὸ συνεννόηση καὶ μὲ τὴν εἰσαγγελία Βεροίας ἐνεκρίθησαν ἄδειες ὀπλοφορίας γιὰ λιγοστὰ πρόσωπα. Ἐν τῷ μεταξύ σταμάτησε καὶ τὸ κακὸ καὶ ἔτσι ἀναθάρρησαντες καὶ πάλι οἱ φιλησυχιοὶ Ναουσσαῖοι ξανάρχισαν τὴν κανονικὴ τους ζωὴ. Τώρα μάλιστα πού ζύγωναν καὶ τὰ Χριστούγεννα ἄρχισαν καὶ τίς προετοιμασίες γιὰ νὰ δεχθοῦν τοὺς συγγενεῖς τους πού κατὰ τὰ ἐπικρατοῦνται ἔθιμα, ἔρχονταν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονικὴ καὶ τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ περάσουν μαζί τίς μεγάλες γιορτές τῆς Χριστιανοσύνης.

ΑΝΗΜΕΡΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού ἐτοιμαζόντουσαν γιὰ νὰ φιλοξενήσουν ὅσο καλύτερα μπορούσαν τὰ φιλικὰ ἢ συγγενικά τους πρόσωπα ἦταν καὶ ἡ Ἀλεξάνδρα Κουῖτη. Ὁλομόναχη στὸν κόσμο ἀλλὰ μὲ ἀρκετὴ περιουσία φρόντισε νὰ ἐφοδιάσει τὸ σπιτί της μὲ ὅλα τὰ καλά. Ἦταν ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ κατέβηκε στὸ Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ γιὰ νὰ προῦπαντήσῃ τὴν ἀνηψιά της πού νεοπαντρευθεῖσα ἐρχόταν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ περάσουν τίς γιορτές στὴ Νάουσσα. Ἐκεῖ πού καθότανε στὴ διασταύρωση στὸ μικρὸ καφενεδάκι τοῦ Σταθμοῦ, δύο ἀγνωστοὶ τὴν ζύγωσαν καὶ τὴν κάλεσαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Στὴν ἀρχὴ προέβαλε ἀντίσταση, ἀλλὰ γρήγορα βλέποντα τὰ πιστόλια πού ἐπεδεικνυαν οἱ δύο παλληκαράδες συμμορφώθηκε μὲ τὴν ἐντολὴ τους. Ἄδειος ὁ Κεντρικὸς δρόμος ἀπὸ διαβάτες δὲν ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ ζητήσῃ βοήθεια ἢ ἀτυχή Ναουσσαία.

Τὴν ὁδήγησαν στό Χωροπάνι. Ἐφοῦ τὴν ἔβγαλαν ἄρκετά ἀπό τό χωριό ἄρχισαν νά τὴν βιάζον ὁ ἕνας μετὰ τόν ἄλλον. Ὑστερα τὴν παρέδωσαν στόν ἀρχικαπετάνιο πού μέ τό μαχαίρι του τὴν κατακρεοῦργησε τὴν ἀνυπεράσπιστη γυναίκα. Τό πῶμα της βρῆκαν τό μεσημέρι τῆς ἄλλης ἡμέρας οἱ Χωροπανιάτες πού γυρίζοντας ἀπό τὴν ἐκκλησία ἄκουσαν τὰ σκυλιά τους νά οὐρλιάζουν παράξενα. Ἀπό τὰ ἄκακα αὐτά ζῶα ὁδηγήθηκαν στόν τόπο τοῦ μαρτυρίου τῆς Κουῖτση, πού δέν μπόρεσε νά γιορτάση ὅπως ὅλοι οἱ Χριστιανοί τὴ Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου.

Ἡ ἄγρια σφαγή τῆς Ναουσσαίας ἦταν καί τό τελευταῖο ἐγκλημα πού ὁ ἡρωϊκός ΕΛΑΣ διέπραττε κατὰ τό ἔτος 1947. Τό γιατί ἐπέλεξε τὴν ἄτυχη αὐτὴ γυναίκα καί γιατί ἐφρόντισε νά τὴν κατακρεουργήσῃ τὴν ὥρα πού οἱ τρεῖς Μάγοι κατευθύνοντο στὴν ταπεινὴ φάτνη γιὰ νά προσφέρουν δῶρα στὴ Θεομήτορα καί στό θεῖο βρέφος μένει πάντοτε ἕνα μεγάλο ἐρώτημα.

Ἡ Στρατιωτικὴ ἡγεσία προειδοποιεῖται γιά τήν ἐπίθεση ἀλλά ἀμφισβητεῖ τίς πληροφορίες

Ἔχοντας σάν βασική ἐπίδωξη νά εἶμαι ἀντικειμενικός καί νά δώσω πλήρη στοιχεῖα γιά τό δράμα τῆς Ναούσσης ἔχω ὑποχρέωση ἔναντι τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἱστορίας νά ἀναφερθῶ στό κατωτέρω περιστατικό πού ἐάν εἶχε ἄλλη ἐξέλιξη ἴσως ἀπεσοβεῖτο τελείως ἢ περιορίζετο εἰς τό ἐλάχιστο ἢ καταστροφή τῆς μαρτυρικής πόλεως καί ἡ σφαγή τῶν ἀθῶων πολιτῶν τῆς.

Ἀναμφισβήτητα ἡ ἀναδρομή μου στό περιστατικό πού θά ἱστορήσω, τραυματίζει τή φήμη παραγόντων πού ἔπαιξαν σημαντικό ρόλο στήν ἱστορία τοῦ στρατοῦ μας. Αὐτή εἶναι ὅμως ἡ Μοῖρα ἐκείνων πού ἀσχολοῦνται μέ τήν ἱστορία. Νά λένε τήν ἀλήθεια πρὸς κάθε κατεύθυνση. Νά ἀγνοοῦν σκοπιμότητες. Ν' ἀποκαλύπτουν καί νά δίνουν τίς δυνατότητες στίς ἐπερχόμενες γενεές νά διαμορφώσουν σαφῆ καί ἀντικειμενική γνώμη γιά πρόσωπα καί γιά γεγονότα πού σημάδεψαν τήν ἱστορία τοῦ τόπου καί συνετέλεσαν γιά τίς εὐνοϊκές ἢ δυσμενεῖς ἐξελίξεις πού εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά διαμορφωθεῖ ἀναλόγως ἡ πορεία τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων.

Οἱ πληροφορίες ἀμφισβητοῦνται

Τό ἡμερολόγιο δείχνει ὅτι βρισκόμαστε στίς 8 Ἰανουαρίου τοῦ 1949. Ἔχουν περάσει δηλαδή δέκα πέντε ἡμέρες ἀπό τήν τελευταία ἐπίθεση πού ἔκαναν οἱ συμμαχικοί στήν Νάουσα.

Ἐνας παλιός κομμουνιστής πού τό Κ.Κ.Ε. τόν χρησιμοποιεῖ σάν σύνδεσμο μέ τίς ἀνταρτικές δυνάμεις καί πού ταυτόχρονα εἶναι πράκτορας τῆς Ἀσφαλείας, ζητάει ἐπιμόνως νά συναντηθῆ μέ τόν διοικητή

Ἀσφαλείας κ. Ν. Χαρίτου. Ὁ ἀξιωματικός πού ἔκανε τίς συναντήσεις του μέ τόν πράκτορα χρησιμοποιώντας ἕνα σπίτι μέ δύο ἐξόδους ξαφνιάσθηκε γιατί ἡ συνάντηση πού ζήτησε ὁ πληροφοριοδότης, δέν ἦταν μέσα στίς προγραμματισμένες καί τακτικές ἐπαφές πού πραγματοποιοῦντο.

Ἐνημέρωσε τόν διοικητή Χωροφυλακῆς κ. Χρ. Λουριδᾶ ἤδη ὑποστράτηγο ἐ.ἄ. πού τόν συνιστᾷ νά ἔλθῃ ἀμέσως εἰς ἐπαφή μέ τόν πράκτορα. Κρίνει ὅμως σκόπιμο νά παρίσταται καί ὁ ἴδιος στήν συνάντηση διά λόγους ἀσφαλείας φοβούμενος, παγίδευσιν τοῦ κ. Χαρίτου, ἀλλά καί διότι θέλει νά εἶναι αὐτήκοος γιά τά ὅσα πρόκειται νά λεχθοῦν. Πραγματοποιεῖται ἡ συνάντηση καί ὁ πράκτωρ ἀναστατωμένος καί μέ ἐκδηλα τά σημεῖα τῆς ἀνησυχίας ἀναφέρει ὅτι ἡ Νάουσα εἶναι περικυκλωμένη ἀπό μεγάλες δυνάμεις συμμοριτῶν 4 - 5000. Τά τμήματα αὐτά τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, ἔχουν μεταφερθεῖ ἀπό τό Βίτσι, τό Πάϊκο, τόν Ὀλυμπο καί τό Καιμάκ - Τσαλάν Ἐπικεφαλῆς τῶν ἀνταρτῶν εἶναι οἱ Βλαντᾶς, Μπελογιάννης καί Θεοχαρόπουλος καί παισιώνονται ἀπό πολλούς ἀξιωματικούς καί πολιτικούς ἐπιτρόπους. Ἔχουν βαρῦ ὄπλισμό. Πεδινό καί ὄρειβατικό Πυροβολικό, ὄλμους, μπαζούκας, ὄπλοπολυβόλα διαφόρων διαμετρημάτων καί τό 90-95% τῶν ἀνταρτῶν φέρει αὐτόματα. Τέλος καταλήγει λίγα χιλιόμετρα παρά πέρα ἔχουν στίς χαράδρες πολλά ἄλογα καί μουλάρια.

Κατά την γνώμη του ἡ ἐπίθεση θά γίνῃ ἀπό ὦρα σέ ὦρα. Τό συμπέρασμα αὐτό τό ἔβγαλε ἀπό τίς κινήσεις τῶν τμημάτων, ἀπό τήν ψυχολογική προπαρασκευή πού γίνεταί στούς ἀντάρτες καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ Βλαντᾶς τίς δύο τελευταῖες ἡμέρες ἔκαμε ἐπιθεωρήσεις τῶν τμημάτων, τό δέ προηγούμενο βράδυ εἶχε μιά πολύωρη σύσκεψη μέ ὅλους τούς ἀξιωματικούς καί καπεταναίους.

Σέ ἐρώτηση τοῦ κ. Λουριδᾶ πῶς εἶναι δυνατόν νά ἔχη συγκεντρώσει τόσες πληροφορίες, ὁ πράκτωρ ὑπενθύμισε ὅτι ἐπί τέσσερες ἡμέρες βρισκότανε στό βουνό, εἶχε ἐπαφή μέ πολλούς καπεταναίους καί πέραν τούτου γύρισε σχεδόν ὅλη τήν περιοχή ἐκτελώντας ἐντολές τῶν ἰδίων. Γιά νά γίνῃ περισσότερο πιστευτός προτείνει νά συνοδεύσει τούς ἀξιωματικούς σέ ἀναγνωριστική ἐπιχείρηση. «Μέ τίς διόπτρες, λέγει, μπορεῖτε ἀπό τά ὑψώματα τοῦ Θεολόγου νά δῆτε τά μιλλιούνια τῶν συμμοριτῶν».

Πραγματοποιεῖται ἡ προταθεῖσα ἀναγνωριστική ἔρευνα καί γίνονται οἱ σχετικές διαπιστώσεις, τίς ὁποῖες ἐπανερχόμενοι οἱ ἀξιωματικοί εἰς τήν Νάουσα ἀναφέρουν τά πάντα εἰς τόν διοικητή ταξιαρχίας κ. Κατσουρίδη, συντάσσοντες καί ἐπέιγουνσαν ἀναφοράν πρὸς τήν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας πού μεταδίδουν τηλεφωνικῶς.

Στήν ἀναφορά ζητεῖ ἡ Χωροφυλακή Ναούσης τήν ἀποστολή ἀμέσων ἐνισχύσεων σέ ἄνδρες καί βαρῦ πολεμικό ὑλικό.

Ὁ κ. Κατσουρίδης ἐξ ἄλλου συγκαλεῖ σύσκεψη καί εἰς τήν ὁποίαν μετέχουν ὁ Ἐπιτελάρχης τοῦ συντάγματος Εὐάγγελος Δόρτας οἱ ταγματάρχαι Κοντώσης Χρήστος, Ἀθανασιάδης Ἰωάννης, ὁ Ἐπαρχος Εὐάγ. Δαυῖδ, ὁ Δήμαρχος Νικ. Θεοφίλου καί οἱ δύο ἀξιωματικοί τῆς Χωροφυλακῆς.

Ὁ διοικητής Ταξιαρχίας ἀφοῦ ἐνημέρωσε τούς συσκεφθέντας διά τίς πληροφορίες πού εἶχε καί τίς ὁποῖες ἐπεβεβαίωσαν ἀναλυτικά οἱ κ.κ.

Λουριδάς και Χαρίτος, ανέφερε ότι προέβη εις τηλεφωνικήν ἐνημέρωσιν τοῦ Γ.Σ.Σ. ζητήσας, τὴν ἀποστολὴν ἀρμάτων καὶ γενικῶς πολεμικοῦ ὕλικου.

Ὁ Ἐπιτελάρχης Εὐάγγελος Δόρτας σάν γνήσιος Μακεδῶν, πού πονοῦσε παθολογικά τὸν τόπο ἄφησε νά ξεχειλίση ὁ πόνος του γιὰ τὴν ἀπειλὴ τὴν ὁποία περνοῦσε ἡ Νάουσα καὶ κατέληξε ὅτι ἦρθε ἡ ὥρα τῆς θυσίας «Ἔστω καὶ ἐμεῖς οἱ ὀλίγοι πρέπει νά προετοιμασθοῦμε γιὰ τὴν μάχη ἀπὸ τὴν ἔκβαση τῆς ὁποίας θά κριθῆ ἡ τύχη ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Θυσία στὴν θυσία, κατέληξε γιὰ νά μὴν περάσει ὁ σλαβισμὸς στὰ ἅγια χῶματα τῆς Πατρίδος μας. Σημασία δὲν ἔχει ἡ δική μας ζωὴ. Προέχει ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος».

Μέ τίς ἀπόψεις τοῦ Ἐπιτελάρχου συνεφώνησαν οἱ παριστάμενοι ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ δύο ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν. Εὐθύς ἀμέσως ἐγένετο ἐνημέρωσις καὶ τοῦ Ἐπιτελείου Βορείου Ἑλλάδος καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς συσκέψεως αὐτοκίνητο τοῦ στρατοῦ μετέφεραν εἰς Θεσσαλονικὴν τὸν Ἐπαρχὸν Δαυῖδ καὶ τοὺς Δημοκρατικούς Συμβούλους, Λέπτην, Δημητριάδην, Τσώτην καὶ Χρυσόχοδον προκειμένου νά ἐπισκεφθοῦν τὸν Ἐπιτελάρχην καὶ τὸν Σωματάρχη Θεοδ. Γρηγορόπουλο.

Εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ναουσαίων μαζί με τοὺς βουλευτὰς Μιχαὴλ Πάζην, Κωνσταντῖνον Τζιτζικώστα καὶ Δημήτριον Θεοχαρίδην συνηντήθη μετὰ τὸν Ἐπιτελάρχην Βορείου Ἑλλάδος. Ἀφοῦ τοῦ ἐξέθεσαν τὴν κατάστασιν ἐζήτησαν νά ἐπικοινωνήσῃ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς κυβερνήσεως μετὰ τὸν πρωθυπουργό, τὸν ἀρχηγό τοῦ ΓΕΣ καὶ τὸν Σωματάρχη.

Πράγματι, ὁ Ἐπιτελάρχης ἦλθεν εἰς τηλεφωνικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τὸν ἀντιπρόεδρον τῆς κυβερνήσεως Κωνσταντῖνον Τσαλδάρην καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, ζητώντας νά δοθῆ ἐντολὴ εἰς τὸν Σωματάρχη διὰ νά κινητοποιήσῃ ἰσχυρὰς δυνάμεις πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Ταξιαρχίας.

Ἐδῶ εἶναι ἀνάγκη νά λεχθῆ ὅτι ἡ δύναμις τῆς ἐν λόγω μονάδος ἀπετελεῖτο ἀπὸ δύο τάγματα πού ἡ δύναμις των, δὲν ὑπερέβαινε τίς δύο διλοχίες μετὰ διοικητὰς τοὺς Κοντῶσιν καὶ Ἀθανασιάδην καὶ μία πυροβολαρχίαν δυνάμει 3 πυροβόλων μετὰ διοικητὴν τὸν λοχαγόν κ. Ἀγαμ. Γκράτζιον, μετέπειτα ἀρχηγὸν τοῦ ΓΕΕΘΑ καὶ πού εἶχε ἀφίχθῃ στὴν Νάουσα, τὴν 7ην Ἰανουαρίου 1949.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἐπιτελάρχης ἐπικοινωνήσας μετὰ τὸν Σωματάρχη μετὰ τὴν παράκλησιν νά δεχθῆ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ναουσαίων καὶ τοὺς τρεῖς βουλευτὰς. Ὁ Γρηγορόπουλος δέχεται νά δῇ ἀμέσως τὸν Ἐπαρχο, προτιμᾷ ὅμως νά μὴν συνοδεύεται ἀπὸ κανέναν ἄλλον.

Οἱ βουλευτὰι ἐκπλήσσονται ἀπὸ τὴν ἄρνησιν τοῦ Σωματάρχου δηλοῦντες ὅτι σάν ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ Ναούσης θά συνοδεύσουν τὸν Ἐπαρχο εἰς τὸ Γ.Σ.Σ. ἔστω κι ἂν ὁ Γρηγορόπουλος ἀπαγορεύσει τὴν εἰσοδὸν τους. Μὲ νέο τηλεφῶνημα τοῦ Ἐπιτελάρχου, ὁ Σωματάρχης πείθεται καὶ ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ γίνεται δεκτὴ ἀπὸ αὐτόν.

Ὁ Δαυῖδ ἐπαναλαμβάνει τίς πληροφορίες πού εἶχε καὶ ὑπογραμμίζει τοὺς κινδύνους πού περνᾷ ἡ Νάουσα.

Ὁ Σωματάρχης μετὰ ὕψος ἀνάμικτο ὀργῆς καὶ εἰρωνείας χαρακτηρίζει

τά λεχθέντα υπό τοῦ ἐπαρχοῦ ὡς ἀποκυήματα φαντασίας καί ἀρλοῦμπες. «Φοβοῦμαι, ἐπαρχε, ὅτι ἐπεςες θῦμα ψευδῶν πληροφοριῶν ἢ ἐπιδιώκεις νά δημιουργήσης ἐντυπώσεις ἀπό πράγματα πού δέν μποροῦν νά συμβοῦν. Πού νά βροῦν οἱ συμμορίται τούς 5000 ἄνδρας καί τό πυροβολικό. Ἐάν πράγματι μαζεῦθηκαν καμμία πεντακοσιάρια κατσαπλιάδες, ὁ Στρατός, θά τούς τσακίση. Πᾶνε στήν ἔδρα σου, συνέχισε, καί μὴ φοβάσαι γιά τίποτε. Ἐάν πάλι ἔχεις τρομοκρατηθῆ παραιτήσου. Ἄλλωστε εἶσαι γέρος καί ἔχεις ἀνάγκη νά ξεκουρασθῆς».

Κατακόκκινος ὁ ἐπαρχος, ἀπό τήν ὀργή τῶν λόγων τοῦ Σωματάρχου ἀπαντᾷ ὅτι πρῶτον ἔχει ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνη εἰς τήν εἰλικρινεῖαν τοῦ πληροφοριοδότηο του καί ὅτι στή Νάουσα πῆγε νά προσφέρῃ ὑπηρεσίας καί ὄχι νά ξεκουρασθῆ. «Παίζετε μέ τή φωτιά κ. Σωματάρχα καί οἱ εὐθύνες σας εἶναι μεγάλες γιά ὅτι συμβῆ στή μαρτυρική Νάουσα καί τό λαό της καταλήγει».

Στή συζήτησι πῆραν μέρος καί οἱ βουλευταί. Συντάσσονται μέ τās ἀπόψεις τοῦ ἐπαρχοῦ καί σέ ἐντονο ὕφος θέτουν τόν Σωματάρχην ἐνώπιον τῶν εὐθυνῶν του. Ὁ βουλευτής Μιχ. Πάζης, λέγει εἰς τόν Γρηγορόπουλο. «Νά εὔχεται εἰς τόν Θεό νά μὴ υπάρξουν θύματα».

Ὁ Σωματάρχης μέ ὀργίλο ὕφος ἀπαντᾷ, εἰς τούς βουλευτάς ὅτι σάν στρατιώτης γνωρίζει τό καθήκον του. «Σεῖς τό μόνο πού μπορεῖτε νά κάμετε εἶναι νά μοῦ καταγγεῖλετε εἰς τήν κυβέρνησι καί τήν Βουλῆ. Εἰς τό σημεῖο αὐτό ἀπλώνει τό χέρι του εἰς τόν ἐπαρχο σημεῖο πού λέγει ὅτι ἡ συζήτησις τελείωσε γι' αὐτόν.

Ἐπανερχεται ἡ ἀντιπροσωπεῖα στό Ὑπουργεῖο Βορείου Ἑλλάδος καί ὁ ὑπουργός παρέχει τήν πληροφορία ὅτι κατόπιν ἐπεμβάσεως τοῦ ἀντιπροέδρου κ. Τσαλδάρη τό ΓΕΣ ἐξέδωκεν σχετικὰς διαταγὰς πρὸς τό Γ.Σ.Σ.

Οἱ βουλευταί ἐπικοινωνοῦν μέ τόν ἀρχηγό τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ὁ ὁποῖος ἐκφράζει τήν εὐχή νά δικαιωθῆ εἰς τό τέλος ὁ Σωματάρχης καί νά μὴ βρεθοῦμε σέ ὀδυνηρές περιπέτειες.

Ἄργά τῆ νύκτα ἡ ἀντιπροσωπεῖα παίρνει τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Μένει μόνον ὁ ἐπαρχος στήν Θεσσαλονίκη γιά νά συνεχίσι τίς ἐνέργειές του καί πρὸς τήν Ἀνωτέρα Διοίκηση Χωροφυλακῆς.

Τήν Δευτέρα καί τήν Τρίτη 9 καί 10 Ἰανουαρίου ἡ Νάουσα βρίσκεται σέ κατάστασι συναγερμού τῶν ὀλιγαριθμῶν στρατιωτικῶν καί δυνάμεων χωροφυλακῆς πού περιμένουν νά ἐκδηλωθῆ ἡ ἐπίθεσις περὶ τῆς ὁποίας ἐδόθησαν οἱ πληροφορίες τοῦ συνδέσμου τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ.

Ἡ ἡρεμία πού ἐπικρατεῖ ὡς ἀργά τό ἀπόγευμα ἀρχίζει νά δημιουργῆ ὑπόνοιες ὅτι τὰ ὅσα ἀνέφερε ὁ ἐθελοντής πληροφοριοδότης ὑπῆρξαν ἐσφαλμένα.

Αὐτά ὅμως τὰ συμπεράσματα ἴσχυσαν ὡς τῆς 10 τῆς βράδυ.

Ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Ναούσης

Εἶναι ἡ 10η νυκτερινή ὥρα τῆς Τρίτης 11ης Ἰανουαρίου 1949 ὅταν ἡ Νάουσα τραντάζεται κυριολεκτικῶς ἀπό τίς ὀβίδες τοῦ πυροβολικοῦ καί

τά βλήματα τῶν ὀπλων, πού ρίχνουν χωρίς διακοπή οἱ συμμαχοί τοῦ ΕΛΑΣ μέσα στήν πόλη. Σπίτια τινάζονται στόν ἀέρα, καί πυρακτωμένα βλήματα σκοτώνουν ἢ ἀκρωτηριάζουν τοὺς λίγους πολίτες πού κυκλοφοροῦν στοὺς δρόμους. Ἐνῶ χαμόσπιτα κυρίως μεταβάλλονται σέ πυροτεχνήματα, ἀφήνοντας ἄστεγους πτωχοὺς Ναουσσαίους πού γυμνοὶ σχεδόν βγαίνουν στό δρόμο γιά νά σωθοῦν ἀπό τήν ὀργή τῆς φωτιάς.

Φωνές, ἀπεγνωσμένες ἐκκλήσεις γιά βοήθεια, κλάματα μικρῶν παιδιῶν καί κατάρες ἐναντίον τῶν κατασπιλάδων ἀκούγονται σ' ὅλη τήν πόλη. Οἱ ἄνδρες τῆς 33ης Ταξιαρχίας σπεύδουν νά καταλάβουν τίς θέσεις στά κέντρα ἀμύνης πού ἔχει καθορίσει ἡ ἡγεσία τους. Ἀπό διάφορα σημεία σπεύδουν πρὸς τόν Θεολόγο καμμιά δεκαριά στρατιῶτες πού ἀμέριμνοί καί ἀνίδεοί εἶχαν κατεβῆ μέ ἄδεια τό ἀπόγευμα στή Νάουσσα. Τό ἴδιο κάνουν καί ἄλλοι φαντᾶροι πού παίρνουν τό δρόμο πρὸς τό Ἐργοστάσιο τοῦ Λαναῤᾶ. Ἐκεῖ βρίσκουν τόν ταξίαρχο Κατσοῦριδη καί τόν ταγματάρχη Ἀθανασιάδη νά δίνουν ἐντολές στοὺς λίγους στρατιῶτες πού κι αὐτοὶ ἀφυπνίσθηκαν ἀπό τή βοή τῶν ὀπλων. Ἄλλοι στρατιῶται τρέχουν πρὸς τό Κουκούλι τόν Ἅγιο Θεολόγο, εἰς τό νοσοκομεῖο, στήν οἰκία Χρηστίδη, στό Γυμναστήριο στήν ἑπαυλιη Πετρίδη, στό Σχολεῖο καί τήν Ἐκκλησία Μεταμορφώσεως, στήν ἐκκλησία Ἁγία Παρασκευή στό νεκροταφεῖο, στήν δεξαμενή καί στά ἄλλα φυλάκια. Ἐκεῖ συναντοῦν καί ἐλαχίστους ἄνδρες τῶν ΜΑΥ πού εἶχαν ἐπιστρατευθῆ ἐξυθῆς ὡς ὁ Θεμιστοκλῆς Σοφοῦλης ἀνασυγκρότησε τήν Κυβέρνησιν μέ τήν συμμετοχή τοῦ Λαϊκοῦ καί ἄλλων Κομμάτων. Οἱ σαράντα χωροφύλακες καταλαμβάνουν καί αὐτοὶ τίς προκαθισμένες θέσεις, ἀφήνοντας τίς μεγαλύτερες δυνάμεις τους καί τά καταστήματα ὅπου ἔχουν τήν ἐδρα τους ἢ Διοίκηση Χωροφυλακῆς καί τό Τμήμα Ἀσφαλείας ἔτοιμοι νά ἀντιμετωπίσουν τοὺς εἰσβολεῖς.

Εἶναι μιά νύκτα ἄγρια καί ζοφερή. Ἡ φωτιά ἀπλώνεται τά πολυβόλα πού κροταλίζουν καί τά βλήματά τους πέφτουν βροχηδόν μέσα στήν πόλη, δημιουργοῦν μιά πρωτοφανή ἀγριότητα στήν ὄψη τῆς πόλεως, τσακίζοντας ψυχικά τοὺς κατοίκους τῆς. Τά μπαζούκας καί οἱ ὄλμοι πού εἶναι Τσεχοσλοβακικῆς παραγωγῆς κτυποῦν τά φυλάκια, ἐνῶ οἱ τηλεβόες τῶν συμμαχοῦντων πού ἔχουν φθάσει στίς παρυφές τῆς πόλεως καλοῦν τοὺς στρατιῶτες καί τοὺς Χωροφύλακες νά ἐγκαταλείψουν κάθε ἀντίσταση καί νά πσοδοθοῦν. Τήν ἴδια ἐκκλήση ἀπευθύνουν καί στοὺς ΜΑΥ καί στοὺς πολίτες. «Εἶμαστε ἀδέρφια σας καί μὴν φοβᾶσθε. Κανένας σας δέν πρόκειται νά πειραχθῆ ἀπό μᾶς. Ἐλάτε στόν ΕΛΑΣ». Ἀπευθύνονται ἀκόμη διά τῶν τηλεβόων καί πρὸς τοὺς Ἐλασίτες καί τοὺς Ἐπονίτας, δίνοντας ἐντολή νά σπεύσουν πρὸς ὑποβοήθησιν τῶν ἀνταρτῶν πού πολεμοῦν γιά τήν κατάληψη τῆς Ναούσης.

Ἐν τῷ μεταξύ τό χιόνι πού ἔχει περάσει τά δέκα ἑκατοστά δυσχεραίνει τή φυγή πολλῶν Ναουσσαίων πού πιστεύουν ὅτι ἐγκαταλείποντες τά σπιτία τους ἔχουν ἐλπίδες νά σωθοῦν. Πρὸς στιγμή τό κακό σταματάει. Τά πυροβόλα καί τά αὐτόματα ἔπαυσαν νά κροταλίζουν. Ὅλοι πιστεύουν ὅτι τό κακό – ὅπως συνέβη καί ἄλλες φορές – τελείωσε, καί ὅτι οἱ συμμαχοί μὴ μπορώντας νά σπάσουν τήν ἀντίσταση τῶν μαχητῶν Στρατοῦ καί Χωροφυλακῆς, ἔφευγαν γιά νά πᾶνε στά κρησφύγετά τους στό Βέρμιο καί

τά Πιέρια, ἢ στά ἄλλα βουνά ἀπό τά ὁποῖα κατά καιρούς ἐρχόντουσαν γιά νά γκρεμίσουν τό σιδερένιο ὄχυρό ὅπως ἐχαρκτηριζετο ἡ Νάουσσα.

Η ΕΠΙΘΕΣΗ

Εἰς τās 23.30 τῆς 11ης Ἰανουαρίου τά βαρειά ὄπλα ἀρχισαν νά κτυποῦν στά ὑψώματα Κουκούλι καί τά φυλάκια στηρίγματα Προφήτη Ἡλία, Ἅγιος Θεολόγος καί τήν περιοχὴν Γυμναστηρίου καί Παλαιοῦ Νεκροταφείου.

Τά φυλάκια - στηρίγματα αὐτά πού διαθέτουν μικρές ἀρθμητικές δυνάμεις ἀγωνίζονται ἀπεγνωσμένα νά κρατήσουν τίς θέσεις των. Ἡ ἐπί τοῦ Κουκούλι τσεκουρομένη ἀριθμητικῶς διμοῖρία καί τό σημεῖον στηρίγματος πού εἶναι ἐκεῖ κοντά ἐγκαταλήφθησαν ἀφοῦ ἐξήντησαν καί τά τελευταῖα πυρομαχικά τους πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ἀνταρτῶν. Ἔτσι οἱ δυνάμεις τῶν συμμοριτῶν ρίχνουν τό βάρος των εἰς τό Γυμναστήριο καί τά Παλαιά Νεκροταφεῖα. Τό Γυμναστήριο ἐξακολουθεῖ νά ἀντέχη στίς ἐπιθέσεις τῶν συμμοριτῶν. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τήν δύναμη πού εὐρίσκεται εἰς τά Παλαιά Νεκροταφεῖα. Ἄν καί ἐνισχυθεῖσα ἀπό μικρές δυνάμεις, πού ἔστειλε ἡ ταξιαρχία ἀπό τά τμήματα πού εὐρίσκοντο στά ἐργοστάσια Λαναρᾶ καί ἐστία δέν κατορθώνει νά ἐξουδετερώσῃ τοὺς εἰσβολεῖς. Οἱ συμμορίται κάμπτοντας τήν ἀντίσταση τῶν δυό αὐτῶν στηριγμάτων μπαίνουν ἀπό παρακαμπτήριους δρόμους στήν πόλη σκορπ οὖν τόν τρόπο καί δημιουργοῦν πρωτοφανῆ πανικό στοὺς ἀλλόφρονες κατοίκους τους. Ἀρχίζουν οἱ λεηλασίες, οἱ ἐκτελέσεις καί οἱ ἀπίγαγές τῶν κατοίκων.

Ἐνῶ συνεχίζεται τό ὄργιο τῆς βίας τῶν ληστειῶν καί τῶν ἐκτελέσεων εἰς τήν πόλη, οἱ Ἐλαῖται ἐξακολουθοῦν νά βάλλουν μέ καταιγιστικά πυρά ἐναντίον, τοῦ Προφήτου Ἡλίου τοῦ νοσοκομείου καί τοῦ ἐργοστασίου Λαναρᾶ.

Ἀκριβῶς στίς 4.30 τό πρωί τῆς 12ης Ἰανουαρίου ἕνας τραυματισμένος στρατιώτης ἀπό τόν Προφήτη Ἡλία, φθάνει στήν ἔδρα τῆς Ταξιαρχίας. Τόν εἶχε στείλῃ ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν ὑπερασπιστῶν γιά νά ζητήσῃ ἐνισχύσεις σέ ἄνδρες καί ὀπλισμό. Τόν πρῶτο πούσυναντᾶ εἶναι ὁ ταξιαρχος Κατσουριδης. Χωρίς νά τόν χαιρετήσῃ τόν μεταφέρει τό ἀγωνιώδες μήνυμα τῶν μαχητῶν τοῦ Προφήτου Ἡλίου. «Τελείωσαν οἱ σφαῖρες μας κύριε Ταξιαρχε καί οἱ σκοτωμένοι εἶναι πολλοί. Στείλτε μεγάλες ἐνισχύσεις γιατί οἱ κατασπλιάδες πού εἶναι πολλοί μᾶς κτυποῦν ἀπ' ὅλες τίς κατευθύνσεις καί μέ πυρά κάθε εἴδους. Τό πυροβολικό τους κάμει θραύση καί τά πυροβόλα τους δέν μᾶς ἀφήνουν νά ξεμυτήσουμε. Γύρω ἀπό τά φυλάκιά μας ἀνάβουν κάθε τόσο φωτιές ἀπό τά βλήματα τῶν φλογοβόλων καί τῶν ὄλμων. Ἐξω ἀπό αὐτά εἶναι καμένοι καί σκοτωμένοι συνάδελφοί μας. Στοὺς τραυματίες πού χαροπαλεύουν δέν μπορεῖ νά δοθῇ καμμία βοήθεια γιατί στερούμεθα ὑγειονομικοῦ ὑλικοῦ, καί ἔτσι πεθαίνουν χωρὶς νά τοὺς παρασχεθῇ ἰατρικὴ συνδρομή.

Κάνετε κύριε Ταξιαρχε ὅτι μπορεῖτε γιά νά κρατήσουμε καί νά μὴν μپοῦν ἀπό ἐκεῖ οἱ συμμορίται. Ἐάν πέσῃ τό φυλάκίό μας αὐτό ὅλα θά εἶναι εὐκόλα γιά τοὺς κόκκινους διαβόλους. Ὁ Κατσουριδης μέ δακρυσμένα τά μάτια παρακολουθεῖ τά λόγια τοῦ φαντάρου, προσπαθώντας νά τόν ἐμψυχώσῃ. Τήν ὥρα ὅμως πού γίνεται αὐτὴ ἡ δραματικὴ συζήτησις

δύο βλήματα πυροβολικοῦ πέφτουν σέ μιά ἀπό τίς ἀποθήκες τοῦ Ἑργοστασίου. Τά ὑφάσματα τοῦ Λαναρά παίρνουν φωτιά καί μαζί μ' αὐτά ἀπανθρακώνονται τρεῖς στρατιῶται. Ἔτσι ἡ δύναμις τοῦ τμήματος τῶν ὑπερασπιστῶν ἀδυνατίζει καί τρεῖς ἀκόμη ὠραῖοι Ἕλληνες χάνουν τή ζωή τους ἀπό τοὺς ὀργανωμένους φονιάδες.

ΠΕΦΤΕΙ

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ

Στίς 4.30 τό πρῶί τῆς 12ης Ἰανουαρίου παύει κάθε ἀντίσταση εἰς τόν Προφήτη Ἡλία. Οἱ ἐναπομειναντες ὀλίγοι ὑπερασπισταί του, ἀφοῦ ἔρριξαν καί τήν τελευταία τους τουφεκιά παραδίδονται στόν ΕΛΑΣ. Οἱ συμμοριταὶ ἄλλους τοὺς σφάζουν στά χαρακώματα καί μόνον ἐπτά ἀπό τοὺς τραυματίες τοὺς μεταφέρουν στά μετόπισθεν.

Ἀργότερα καί στίς ἔξη ἡ ὥρα τό πρῶί οἱ λίγοι ἄνδρες τοῦ Γυμναστηρίου καί τοῦ Ἁγίου Θεολόγου κατορθώνουν νά διαφύγουν παίρνοντας τήν κατεύθυνση πρὸς τό Νοσοκομεῖο. Ὄταν βρέθηκαν ἐκεῖ, ἐμειναν ἀναυδοὶ γιατί δέν εἶδαν τά δυό πυροβόλα πού εἶχε τοποθετήσει ἐκεῖ πρὶν τέσσαρες ἡμέρες ὁ λοχαγός κ. Γκράτζιος. Σέ λίγο ὅμως ἠρέμησαν ὅταν ἄκουσαν τίς βολές πού γινόντανε ἀπό ἓνα σπιτί, πού ἦταν δίπλα ἀκριβῶς ἀπό τήν βίλλα τοῦ Χρησιδῆ.

Ὁ πολὺπειρος ἀξιωματικός πιστεύοντας ὅτι οἱ συμμοριταὶ ὕστερα ἀπό πληροφορίες τῶν κομμουνιστῶν τῆς πόλεως θά εἶχαν ἐπισημάνῃ ἀσφαλῶς τήν θέσιν τῶν πυροβόλων τοῦ οὐλαμοῦ του, τά μετακίνησε. Ἔτσι μπόρεσε νά ρίξῃ πάνω ἀπό τετρακόσια βλήματα σκορπώντας τόν πανικό καί διαλύοντας σέ πολλὰ σημεῖα τοὺς συμμοριτες.

Τό μεσημέρι τῆς 12ης Ἰανουαρίου τό 44ο τάγμα ἀπέσῦρθη εἰς τήν ἔδρα τῆς ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς. Στό κτίριο πού κατεῖχε τό τάγμα ἐγκαθίστανται οἱ συμμοριταὶ βάλλοντες καταιγιστικῶς ἐναντίον τοῦ Νοσοκομείου, οἱ ἐξωτερικοὶ τοῖχοι τοῦ ὁποίου διάτρητοι ἀπό τίς σφαῖρες μοιάζουν περισσότερο μέ κόσκينو παρά μέ περίβλημα οἰκιακοῦ συγκροτήματος στό ὁποῖο εὗρισκαν ἄλλοτε καταφύγιο οἱ ἀσθενεῖς τῆς Νάουσας.

Ο ΑΝΘΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ

ΑΝΑΔΟΛΗΣ

Σέ μιά ἐξόρμηση τῶν ἀνδρῶν τοῦ θαλάμου πού διοικεῖ ὁ κ. Γκράτζιος, ἄν καί ἐξαντλήθηκαν τά βλήματα τῶν πυροβόλων τους συνεχίζει τήν ἀντίσταση ρίχοντας χειροβομβίδες ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων, ἐνῶ ὁ ἀνθυπολοχαγός κ. Ἀναδολῆς ἀνακαταλαμβάνει ἐπίκαιρον θέσιν πού εἶχαν πάρει πρὶν ἀπό λίγη ὥρα οἱ συμμοριτες. Ἀπὸ ἐκεῖ μέ τά αὐτόματά τους ἐπιτίθενται κατὰ τῶν συμμοριῶν, ἐνῶ ὁ διοικητής τοῦ Οὐλαμοῦ ὁ Ἀναδολῆς ἐγκαθίσταται καί πάλιν στό ὄχυρό. Ἐπακολουθεῖ νέα ἀντεπίθεση τῶν Ἑλασιτῶν καί αὐτό ξαναπέφτει στά χέρια τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἀναδολῆς τραυματίζεται βαρεῖα καί μέ δυσκολία δυό στρατιῶτες κατορθώνουν νά τόν μεταφέρουν στό Νοσοκομεῖο.

Στόν ἴδιο θάλαμο πού μεταφέρουν τόν βαρεῖα τραυματισμένο ἀνθυπολοχαγὸ εὐρίσκεται ἀπὸ τό πρῶί σέ ἄσχημη κατάσταση καί ὁ ἀνθυπολοχαγός Γρηγόρης Κολωνιάρης, ὁ παλιός ποδοσφαιριστής τοῦ Ἄρεως. Οἱ συμμοριτες τόν ἔχουν τραυματίσει εἰς τό Γυμναστήριο, ὅπου ἐπικεφαλῆς

ὀλιγαριθμοὺς δυνάμεις ἔδινε τὴν μάχη γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ ἰατρός ἐπιδένων τὰ τραύματα τοῦ Ἀναδόλη προσπαθεῖ νὰ τὸν δώσῃ κουράγιο. Ὁ ἐτοιμοθάνατος ἀνθυπολοχαγὸς σηκώνεται κάποια στιγμή καὶ ἐρωτᾷ τὸν ἰατρό, τί κάμει ὁ λοχαγὸς του. Εἶναι καλὰ ἢ τὸν ἔφαγαν κι αὐτὸν οἱ προδότες. Καὶ ὕστερα, μὲ μιὰ γαλήνια ἢ στὴν κυριολεξία θεϊκὴ ἔκφραση, πιάνει τὸ χέρι τοῦ ἰατροῦ καὶ μὲ μισοσβησμένη φωνὴ ἀφήνει νὰ φύγουν ἀπὸ τὰ χεῖλη του τὰ τελευταῖα του λόγια.

- Γιατρέ, ξέρω ὅτι θά πεθάνω. Πρέπει ὅμως νὰ ζήσῃ ὁ κ. Γκράτζιος γιατί εἶναι πραγματικὸ παλληκάρι καὶ τὸν χρειάζεται ἡ Πατρίδα.

Ἐνῶ ὁ ἥρωας ἔδινε τὴ μάχη μὲ τὸ θάνατο ὁ οὐλαμὸς μὲ ἄλλους λίγους στρατιῶτας τοῦ 44 τάγματος μάχονταν πλέον σάν τυφεκοφόροι γιὰ νὰ κρατήσουν τὸ ὄχυρό τοῦ Νοσοκομείου.

Ὅταν τὸ σκοτάδι τῆς νύκτας ἐσκέπασε τὰ πάντα οἱ πολυβολισμοὶ τῶν συμμοριτῶν καὶ τὰ βλήματα τῶν ὄλμων πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ Νοσοκομείου ἀραίωσαν. Τὸ ἴδιο ὅμως ἐγινε καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ὑπερασπιστῶν πού τὰ πυρομαχικὰ τους εἶχαν λιγοστέμει φθάνοντας περίπου στό σημεῖο τοῦ μηδέν.

ΤΡΑΥΜΑΤΙΖΕΤΑΙ

Ο ΓΚΡΑΤΖΙΟΣ

Στὶς 10 τὸ βράδυ ἐπιτίθενται οἱ συμμορίτες ἐκ νέου ἐναντίον τοῦ Νοσοκομείου. Τώρα οἱ ἄνδρες τοῦ οὐλαμοῦ πού ἔχουν μετακινηθῆ σὲ δύο παρακείμενα σπίτια γιὰ νὰ παραπλανήσουν τοὺς Ἑλασίτες καὶ γιὰ νὰ ἔχουν περισσότερες δυνατότητες ἀμύνης καὶ ἀντεπιθέσεως ρίχνουν μὲ τὰ αὐτόματά τους λίγες σποραδικές ριπές. Ὁ στρατιώτης Πελάγιος Κακκάνης ἀπὸ τὴν Ἀγχιάλο τῆς Θεσσαλονίκης, πού ἔχει στήσει τὸ πολυβόλο του στὴ στέγη τοῦ ἐνός σπιτιοῦ, δέχεται μιὰ ριπὴ αὐτομάτου τῶν συμμοριτῶν καὶ πέφτει νεκρὸς. Τὸ πολυβόλο του εἰσήγησε, ἀλλὰ στό διπλανὸ σπίτι οἱ στρατιῶτες τοῦ οὐλαμοῦ μὲ προσταγὴ τοῦ Γκράτζιου τραγουδοῦν τὸ θούριο «ΤΙ ΖΗΤΟΥΝ ΟΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ».

Οἱ φαντάροι νοιώθουν ρίγη ἐνθουσιασμοῦ, ἐνῶ οἱ συμμορίτες αἰφνιδι-ασθέντες κάμουν ἀπόπειρα νὰ καταλάβουν τὸ φρούριο τῶν ἡρώων πού τραγουδώντας, ἔχουν στήσει καρτέρι στό θάνατο. Ρίχνουν λίγες ριπές καὶ μὴ εὐρίσκοντας ἀντίσταση προχωροῦν πρὸς αὐτὸ γιὰ νὰ δεχθοῦν ὁμοβροντία πυροβολισμῶν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ. Τὴν ἴδια στιγμή ὁ διοικητὴς τοῦ οὐλαμοῦ ἐξαντλεῖ καὶ τὴ τελευταία χειροβομβίδα ἀπὸ τὰ δύο κιβώτια μὲ τὰ ὁποῖα ἦταν ἐφοδιασμένος ὁ οὐλαμὸς.

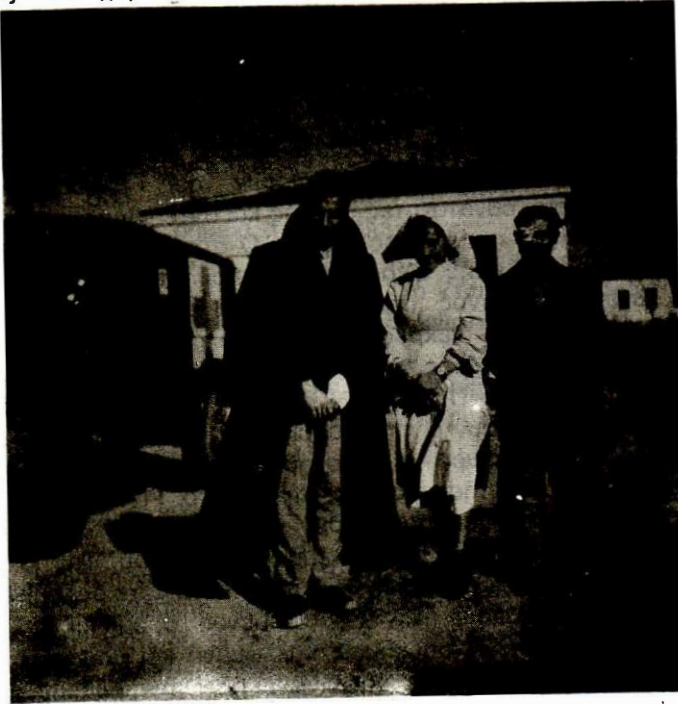
Τὸ πρῶτῃ βρίσκει τὸ Νοσοκομεῖο κυκλωμένο καὶ ἀπὸ νέες δυνάμεις. Διὰ τοῦ ἀσυρμάτου ὁ Γκράτζιος ἐπικοινωνεῖ περὶ τὴν μεσημβριανὴν τῆς 13ης Ἰανουαρίου μὲ τὴν ταξιαρχία καὶ ζητᾷ τὴν ἄμεση ἀποστολὴ πυρομαχικῶν.

Ὁ διοικητὴς Κατσουριδῆς ὑπόσχεταί καὶ πράγματι στέλνει μεγάλες ποσότητες πυρομαχικῶν πού ὅμως δὲν φθάνουν στό Νοσοκομεῖο ὅπου οἱ ἀμυνόμενοι συνεχίζουν τὸν ἀγῶνα των. Καθ' ὁδὸν τὰ πυρομαχικὰ καὶ οἱ ἄνδρες πού τὰ συνοδεύουν πέφτουν στὰ χέρια τῶν συμμοριτῶν. Ἔτσι χάνεται καὶ ἡ τελευταία ἐλπίδα νὰ ἀντεπιτεθοῦν οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ

Νοσοκομείου και να σώσουν τη ζωή των τραυματιών, αλλά και την περιοχή εκείνη της πόλεως.

Οι συμμορίτες πεισθέντες ότι οι άνδρες του ούλαμου στερούνται όπλων αρχίζουν εκ νέου να σφυροκοπούν το Νοσοκομείο και την γύρω περιοχή. Με μπαζούκας και όλμους έχουν μεταβάλει σε συντρίμια αρκετούς από τους θαλάμους σκοτώνοντας τους τραυματίες που ένοσηλεύοντο εις αυτούς.

Κοντά στο μεσημέρι ο Γκράτζιος τρέχοντας μπαίνει εις το Νοσοκομείο για να δει τι γίνονται ο Άναδολης και ο παλιός του φίλος Γρηγ. Κολωνιάρης. Στο κάτω πάτωμα και στο μικρό δωματάκι που ήταν ανάμεσα σε δύο θαλάμους βλήματα των μπαζούκας πέφτουν στην γωνία αυτού και τραυματίζουν τον Γκράτζιο και τον άσυρματιστή Νικο Νικολαΐδη. Τη μισή άριστερή πλάτη του λοχαγού την έχει φάει το βλήμα του όλμου. Μικρότερα κομμάτια που έχουν έξοστρακισθεί τον έχουν τραυματίσει στο κεφάλι και το άριστερό του χέρι. Ο άσυρματιστής έχει κτυπηθεί εις το στήθος και το δεξί του χέρι.

Ό μέχρι πρό τινας Αρχηγός του Γ.Ε.Ε.Θ.Α Στρατηγός κ. ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΓΚΡΑΤΣΙΟΣ πολεμώντας ως διοικητής Πυροβολαρχίας εις την Νάουσσα έτραυματίσθη βαρύτατα. Την ημέρα που έγκατέλλειπε το Νοσοκομείο αποθεραπευθείς φώτογραφίζεται με την άδελφή Νοσοκόμο και έναν τραυματία συμπολεμιστή του.

Ός τόσο και οι δύο προχωρούν προς το θάλαμο που εύρισκονται τραυματισμένοι δύο άνθυπολοχαγοί. Ο Κολωνιάρης έλαφρύτερα τραυματισμένος ρωτάει τον φίλο του λοχαγό για την κατάστασή του. Ο Άναδο-

λῆς ὁμως μέ φωνή πού μόλις ἀκούγεται ἀφήνει νά φύγουν ἀπό τά χεῖλη του τά τελευταία του λόγια.

– Λοχαγέ Γκράτζιο, εἰς πιστεύω ὅτι θά ζήσης. Σοῦ παρακαλῶ νά πᾶς νά συναντήσεις τήν μάνα μου καί τῆς πῆς ὅτι ἔπεσα γιά τήν Ἑλλάδα. Μέ τήν λέξη Ἑλλάδα ἔκλεισε τήν ἴδια στιγμή τά μάτια του, ἕνας πραγματικός ἥρωας, πού βαθεῖά Χριστιανός, ὅπως ἦταν πίστευε ὅτι ὁ κομμουνισμός ἀποτελοῦσε τόν ἐχθρό τοῦ ἔθνους καί τοῦ Λαοῦ.

Οἱ νοσοκόμοι, μεταφέρουν τόν τραυματισμένο Γκράτζιο μέ φορεῖο. Μέσω ἀσυρμάτου ἐπικοινωνεῖ μέ τό Σύνταγμα Πυροβολικοῦ πού ἔχει ἐρθεῖ ἀπό τή Θεσσαλονίκη καί εἶναι ἐγκατεστημένο στόν Σιδηροδρομικό Σταθμό. Δίδει στόχο, προσδιορίζοντας τίς θέσεις τῶν συμμοριτῶν καί κάμει ἐκκλήση ν' ἀρχίσουν τό σφυροκόπημα τῶν συμμοριτῶν.

ΑΠΕΓΝΩΣΜΕΝΗ ΕΚΚΛΗΣΗ

Ἐνῶ γίνεται ἡ δι' ἀσυρμάτου ἐπικοινωνία, ἕνας λοχίας τοῦ Οὐλαμοῦ πλησιάζει τόν λοχαγό καί τοῦ ἀναφέρει ὅτι τό συγκρότημα πού ὑπερασπίζετο τήν ὑποδιοίκηση τῆς Χωροφυλακῆς ὑπεχώρησε μετά τήν ἐξάντληση τῶν πυρομαχικῶν του.

Ὁ Γκράτζιος ἐπικοινωνεῖ μέ τόν ἀσύρματο μέ τόν Ταξίαρχο Κατσοιριδην καί ἀφοῦ ἀναφέρει τήν τραγική κατάσταση πού εὐρίσκονται αἱ δυνάμεις του – ἀποκρύπτων τόν δικό του τραυματισμό – λέγει εἰς τόν συνομιλητή του, ὅτι δύο λύσεις βλέπω νά ὑπάρχουν: «Νά μεινουμε καί νά μᾶς σφάξουν οἱ συμμοριταί ἢ νά φύγουμε». Εἶμαι πρόθυμος νά ἐκτελέσω ὅποια διαταγή μοῦ δώσετε.

Ὁ Κατσοιριδης δίδει ἐντολήν εἰς τόν λοχαγόν νά φύγη μέ τοὺς ἄνδρες του, ἀλλά «νά πουλήσετε, τόν λέγει ἀκριβά τῆ ζωῆ σας». Ἐτσι ὁ Γκράτζιος μέ ἐπιδέσμους στόν ὦμο καί στό κεφάλι του κρατώντας ἕνα αὐτόματο Στάγιερ λάφυρο πού εἶχε ἀπό τοὺς κομμουνιστές, καί ἐνῶ τό χιόνι ξεπερνοῦσε τό ἕνα μέτρο, πήδησε μέ τόν ἀσυρματιστή καί πέντε στρατιώτας ἀπό τό ντουβάρι τοῦ Νοσοκομείου.

Μέ ὁδηγό του τήν δεκαεξάχρονη Μακρή φεύγουν μέσα ἀπό τά χωράφια. Καθ' ὁδόν ἔπεσαν σε τρεῖς ἐνέδρες συμμοριτῶν καί ἐσώθηκαν χάρις εἰς τό Στάγιερ, μέ τίς σφαῖρες τοῦ ὁποίου ἐξουδετέρωσαν τοὺς δολοφόνους. Ἄργά τό ἀπόγευμα ἐφθασε ἡ συνοδεία στό Σιδηροδρομικό Σταθμό, ἀπ' ὅπου διεκομίσθη ἀμέσως ὁ τραυματίας λοχαγός στή Βέροια. Ἐκεῖ στό διπλανό θάλαμο βρίσκεται τραυματισμένος στήν ὠμοπλάτη ἀπό δύο σφαῖρες μυδραλλίου, ὁ λοχαγός Ντούλης πού ἦταν διοικητής τάγματος στήν Ντορτόπολη.

Ἀπό τίς 4 τό ἀπόγευμα ὀλόκληρος ἡ δύναμις τῶν συμμοριτῶν πού ἔχει καταλάβη καί τό Νοσοκομεῖο σκοτώνοντας στά κρεβάτια τους ὅλους τοὺς τραυματίας.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΩΝΙΑΡΗ

Ὅταν ὑπέκυψε ἡ φρουρά τοῦ νοσοκομείου, οἱ ἀντάρτες μπῆκαν στό ἐσωτερικό του, ψάχνοντας τοὺς θαλάμους γιά ἀναζήτηση τυχόν τραυματιῶν.

Στόν πρώτο ὄροφο, βρισκότανε τραυματισμένοι ἑπτὰ στρατιῶται καί ἓνας ὑπαξιωματικός. Ἔφεραν βαρειά τραύματα καί μόλις ἀνέπνεαν. Ἔνας Ἑλασίτης μέ ἐντολή τοῦ καπετάνιου πού εἶχε τό γενικό πρόσταγμα ἐξετέλεσε μέ τό αὐτόματό του τά ἑπτὰ Ἑλληνόπουλα, διαλύοντας τά κεφάλια τους.

Προχωρώντας στόν ἄλλο ὄροφο ἦταν βαρειά τραυματισμένος ὁ παλιός ποδοσφαιριστής τοῦ Ἄρεως Θεσσαλονίκης, Γρηγόρης Κολωνιάρης, πού σάν ἐφεδρὸς ἀνθυπολοχαγὸς ὑπηρετοῦσε στό φυλάκιο τοῦ Γυμναστηρίου ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λόχου πού εἶχε τὴν εὐθύνη φρουρήσεώς του.

Γιὰ κακή του τύχη οἱ ἐπιδρομεῖς Ἑλασίτες εἶχαν ἐπὶ κεφαλῆς τους ἓναν ἀξιωματικό τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ πού κι αὐτός κατά σύμπτωσιν ὑπῆρξε ποδοσφαιριστής Θεσσαλονίκης.

Στό ἀντίκρουσμα τοῦ Κολωνιάρη, ἀντὶ νὰ δείξη δείγματα συμπαθείας γιὰ τὸν παλιό συναθλητὴ του, ἀρχισε ἓνα ἀκατάσχετο ὕβρεολόγιο ἐναντίον του.

– «Θά ψοφήσης, κάθαρμα», εἶπε στόν παλιό του φίλο. Ὁ Κολωνιάρης ἀτάραχος καί ψυχραίμος ὅπως ἦταν σ' ὅλη του τὴ ζωὴ, δὲν ἐξεδήλωσε καμμία ἀντίδραση γιὰ τὴν ἀπαράδεκτη καί ἀντιαθλητικὴ αὐτὴ στάση τοῦ Γεωργιάδη. Ἀντίθετα μέ χαμόγελο πού θά ἔπρεπε νὰ καλμάρη τίς ἄγριες διαθέσεις τοῦ αἰμοχαροῦς Ἑλασίτη ἔσπευσε νὰ τοῦ πῇ ὅτι ἐάν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῆ ἀπ' αὐτόν δὲν θά τὸν πείραζε. «Τουλάχιστον – πρόσθεσε – θά πάω ἀπὸ σφαῖρα ἑνὸς παλαιοῦ φίλου καί συναθλητοῦ μου».

Ὁ Ἑλασίτης ἀξιωματικός χωρὶς νὰ δώση συνέχεια στὴ συζήτηση, ἀνέσυρε τό περιστροφὸ του καί πυροβόλησε ἀρκετές φορές ἐναντίον τοῦ τραυματία.

Ψελλίζοντας σχεδὸν ὁ Κολωνιάρης κατῶρθωσε νὰ πῇ λίγες λέξεις. «Ὅπως μοῦ ἀφηγήθηκαν οἱ δύο νοσοκόμοι πού ὑπηρετοῦσαν τότε στό νοσοκομεῖο τό μόνο πού ξεχώρισαν ἦταν «... γιὰ τὴν Ἑλλάδα».

Τότε ὁ Ἑλασίτης τὸν ἔπιασε ἀπὸ τά κατάξανθα μαλλιά του καί τὸν πυροβόλησε στόν κρόταφο, δίνοντας τέρμα σέ μιὰ ζωὴ, ἑνὸς σεμνοῦ καί ὠραίου Θεσσαλονικέως ἀθλητοῦ, πού ἐκτός τοῦ Ἄρεως εἶχε τιμῆσει καί δύο φορές τά χρώματα τῆς Ἐθνικῆς Ἑλλάδος.

ΗΡΩΪΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Ἐπὶ δύο ὥρες τά πάσης μορφῆς ὄπλα σφυροκοποῦν τό τελευταῖο σημεῖο ἀντιστάσεως. Οἱ στρατιῶτες μέ ἐπικεφαλῆς τὸν Κατσουρίδη ἀμύνονται. Τά ὄπλα τους ἔχουν ὑπερθερμανθῆ ἀπὸ τὴν χρησιμοποίησή τους. Νεκροί καί μόνον νεκροί σωρεύονται ἀνάμεσα στά ντουβάρια καί τά ὑφάσματα τοῦ Λαναρά.

Κάποιοι συμμοριτες πού προσπαθοῦν νὰ εἰσβάλλουν στὴν ἔδρα τῆς ταξιαρχίας πέφτουν νεκροί πρᾶγμα πού ἐπηρεάζει σοβαρῶς τίς ἄλλες Ἑλασιτικὲς δυνάμεις πού τοὺς ἀκολουθοῦν. Οἱ Ἀξιωματικοί μέ ἐπικεφαλῆς τὸν Κατσουρίδη μάχονται ὡς τυφεκιοφόροι. Τραυματίζονται ἀλλὰ συνεχίζουν νὰ δίδουν τὸν ὑπὲρ ὅλων ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀπειλουμένη Ἑλλάδα.

Καί ἐδῶ ὁμως ἀνακύπτει θέμα πυρομαχικῶν. Οἱ ἀποθηκὲς στὶς ὁποῖες εἶναι τοποθετημένα ἔχουν ἀνατιναχθῆ. Ἐπακολουθεῖ μιὰ πρόχειρη σύσκεψη μετὰ τὸ Κατσουρίδη-Δόρτα καί διαπιστώνεται ὅτι κάθε περαιτέρω

άντιστασις είναι μάταιη. Μπροστά τους προβάλλει τό φάσμα τής ολοκληρωτικής έξοντώσεως και τής αιχμαλωσίας. Ψύχραιμα και μέ σύνεση αποφασίζεται στήν διάρκεια τής συσκέψεως νά επιχειρηθῆ ἐπιθετική έξοδος ἡ ὁποία και πραγματοποιεῖται στίς 5 και 20 τής 13ης Ἰανουαρίου. Ὅλοι κάμουν τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ και έξορμοῦν.

Οἱ συμμορίται πού δέν ἔχουν ἀντιληφθεῖ τό σκοπό τής ἐπιθέσεως συνεχίζουν νά βάλλουν διά τῶν ὄλμων και τῶν φλογοβόλων. Οἱ ὑπερασπιστές τής ταξιαρχίας ἔχουν πέση στό ποτάμι τής Ἀραπίτσας και μουσκεμένοι ὡς τό κόκκαλο προχωροῦν.

Προχωροῦν πρὸς τό θάνατο ἢ τήν ζωή. Μέσα στό ποτάμι ἢ πορεία εἶναι δύσκολη και βασανιστική. Κουράγιο, λέγει στούς ἄνδρες πού τόν ἀκολουθοῦν ὁ Κατσοουρίδης.

Οἱ ὑπερασπισταί τής Νάουσας πού ἔδωσαν τά πάντα γιά νά σωθῆ ἡ Νάουσσα και ὁ λαός της τρέμουν ἀπό τό κρύο περπατώντας στά παγωμένα νερά τοῦ ποταμοῦ. Καί ὁμως ὅπως ἐμάχοντο στήν ἔδρα τής ταξιαρχίας χωρίς νά καμφθοῦν ἀπό τήν ὑπεροχή τῶν ὄπλων πού διέθεταν οἱ λησταντάρται ἔτσι και τώρα δέν λυγίζουν.

Κάποια στιγμή μά γυναικούλα πού τό σπίτι της βρίσκεται κοντά στό ποτάμι, βλέποντας τούς φαντάρους νά προχωροῦν μέσα στήν Ἀράπιτσα τούς καλεῖ νά τούς δώσει στέγη και βοήθεια. «Ἐλάτε τούς λέγει. Εἶμαι Ἑλληνίδα και ἔχω χρέος νά σᾶς σώσω».

Πρῶτος ὁ Κατσοουρίδης και ἀκολουθώντας τον οἱ ἄλλοι, ἀρνοῦνται τήν προσφορά, ὄχι γιατί φοβοῦνται τό ἐνδεχόμενο νά παγιδευθοῦν, ἀλλά γιατί θέλουν τό συντομώτερο νά φθάσουν στόν σιδηροδρομικό σταθμό τής Ναούσσης ὅπου εἶναι συγκετρωμένα τά τμήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Κάποια στιγμή ὁ Ταξίαρχος αἰσθάνεται τίς δυνάμεις του νά τόν ἐγκαταλείπουν «Εὐάγγελε λέγει, ἀπευθυνόμενος εἰς τόν Ἐπιτελάρχη του Δόρτα, ἀπό δῶ και πέρα ἐσύ εἶσαι ὑπεύθυνος γιά τήν τύχη τῶν συμπολεμιστῶν μας. Ἐγώ θά μπῶ στό πρῶτο σπίτι πού θά βρῶ. Δέν πάω γιά νά κρυφθῶ ἀλλά γιατί θέλω νά δώσω ξεκούραστος τή μάχη γιά τή ζωή. Θέλω νά πεθάνω πολεμώντας». Καί πράγματι τό πρῶτο σπίτι, πού συναντᾶει – τό σπίτι τοῦ Γαλανοῦ – ὁ ταξίαρχος ἀνεμίζοντας τό χέρι του ἀπευθύνει χαιρετισμό ἀγάπης και συναδελφωσύνης εἰς τούς συμπολεμιστάς του.

Ὁ Γαλανός ἀναγνωρίζοντας τόν Κατσοουρίδη, τόν ὀδηγεῖ στό δωμάτιο πού βρίσκεται στό πίσω μέρος τοῦ σπιτιοῦ του. Ἐκεῖ ἐξουθενωμένος πετάει τά βρεμμένα ροῦχα του φορώντας ἐσώρουχα πού τοῦ προσφέρει ὁ οἰκοδεσπότης.

—Ἐχει νυκτώσει και δίπλα ἀπό τό σπίτι φθάνουν Ἑλασίτες. Ὁ ταξίαρχος μέ τό πιστόλι στό χέρι περιμένει νά μποῦν στοῦ Γαλανοῦ τό κονάκι οἱ ἀντάρτες. Τίποτε ὁμως δέν συμβαίνει ἀπό ὅλα αὐτά. Οἱ συμμορίτες ψήνοντας λουκάνικα στόν χωριάτικο φούρνο τοῦ σπιτιοῦ τό ρίχνουν στό φαγοπότι, ἀγνοώντας ὅτι σέ ἀπόσταση τεσσάρων μέτρων ἀπό αὐτούς βρίσκονταν ὁ ἡγέτης τής Μεγάλης μάχης.

Ἄργά τήν νύκτα ὁ Δόρτας και οἱ ἐπιζήσαντες στρατιῶτες τής 33ης Ταξιαρχίας φθάνουν στόν Σταθμό. Ἐκεῖ τούς ἀγκαλιάζουν και τούς ἀσπάζονται οἱ Ἑλληνες ἀξιωματικοί και τά Ἑλληνόπουλα πού ἦρθαν νά

πολεμήσουν για να σώσουν τή μαρτυρική Νάουσσα. Γίνεται χωρίς τυμπανοκρουσίες τό προσκλητήριο τών παρόντων. Μόνο τώρα διαπιστώνεται ότι ή επιχείρηση τής έξόδου έστοίχισε τή ζωή σέ εικοσιεννέα γενναίους Έλληνες. Ποίος ξέρει αν αύτοί είναι νεκροί ή τραυματισμένοι, έπεσαν στά χέρια τών δολοφόνων του ΕΛΑΣ, για να ύποστούν τό μαρτύριο του σφαγιασμού.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Ένώ ή τελευταία δύναμη τής ταξιαρχίας προέβαινε είς τήν επιχείρηση τής έξόδου, οι ολιγάριθμοι άνδρες του φυλακίου τής Δεξαμενής Ύδραγωγείου, συνέχιζε τήν έπική της αντίσταση. Οι ολιγάριθμοι άνδρες του φυλακίου έδέχοντο τά καταγιγιστικά πυρά τών φονιάδων. Άπαντούσαν σ' αύτά προτιμώντας να πεθάνουν παρά να παραδοθούν.

Θά ήταν ή έννάτη νυκτερινή όταν οι άνδρες του τελευταίου όχυρου άποφασίζουσαν να συμπυχθούν. Ένας Ναουσσαίος πού είχε ένταχθεί στις δυνάμεις τών ΜΑΥ γνωρίζοντας πιθαμή προς πιθαμή τήν περιοχή καλεϊ τους υπερασπιστές να τον ακολουθήσουν. Οι Έλασίτες πού δέν υπελόγισαν αύτό τό ένδεχόμενο δέν άντελήφθησαν τήν έξοδο τών πολεμιστών. Κατ' αύτόν τον τρόπο ή σύμπυξις των δυνάμεων του φυλακίου έγινε χωρίς καμιά άπώλεια.

ΑΔΕΙΟ ΤΟ ΦΥΛΑΚΙΟ

Μόνον κατά τις δεκάμισι τό βράδυ πού μιά όμάς Έλασιτών με προτεταμένα τά άρματα και ρίχνοντας με αύτά προς τό φυλάκιο, οι άντάρτες απέτöλμησαν να καταλάβουν τό φυλάκιο. Έμειναν κατάπληκτοι γιατί αύτό δέν είχε ούτε έναν υπερασπιστή. Άγριεμένοι αλλά και φοβούμενοι μήπως οι υπερασπιστές του βρισκόντουσαν κάπου κοντά στο ύδραγωγείο, κινήθηκαν προς τήν έξοδο έρευνώντας τήν γύρω περιοχή.

Οι υπερασπισται του τελευταίου όχυρου είχαν σωθει, δέν είχαν σωθει όμως οι πολίται τής Νάουσας.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

Όλόκληρη τήν νύκτα άνοιχθηκαν όλα τά σπίτια τών Ναουσσαίων. Με τήν καθοδήγηση τών μελών του ΕΑΜ και τής ΕΠΟΝ ένηργήθησαν συλλήψεις. Έννιακόσιοι έπτά εκ τών όποίων οι διακόσιοι είκοσιτρείς γυναίκες δερόμενοι άνηλεως όδηγήθησαν άρχικώς είς τό Κέντρον συγκεντρώσεως τών κρατουμένων, και από εκεί πήραν τό δρόμο προς τό Βέρμιο.

Δέν έμεινε ούτε ένα κατάσταση χωρίς να λεηλατηθ. Ό ΕΛΑΣ διά λογαριασμόν τής ΕΤΑ κατέκλεψε όλη τήν περιουσία τών Ναουσσαίων. Τά όκτώ εργοστάσια πού έδιναν δουλειά και ψωμί στους τέσσαρες χιλιάδες εργατοϋπαλλήλους παρεδόθησαν στις φλόγες, άφου προηγουμένως οι λησταντάρται τά άπεγύμνωσαν άπ' ότι ύπήρχε μέσα σ' αύτά.

Ένέπρησαν ένδεκα δημόσια καταστήματα και κατέκαυσαν τά ξενοδοχεία τής πόλεως. Για να όλοκληρώσουν τό καταστροφικό τους έργο, έπυρπόλησαν ρίχνοντας εύφλεκτες ύλες σε τριάντα έπτά σπίτια άντιφρονούντων πού όλοι τους ήταν πτωχοί εργάται.

Φεύγοντας συναπεκόμισαν ἄνω τῶν 300 κτηνῶν, ὄλα βοοειδῆ καί τὰ αἰγοπρόβατα τῶν Ναουσαίων.

Εὐτυχῶς τό σύνολον τῶν φορτίων πού ἀποτελοῦντο ἀπό τὰ διαρπαγένητα εἶδη, εὐρέθη τήν 18ην Ἰανουαρίου ὑπό διλοχίας τοῦ 556 Τάγματος νοτίως τοῦ χωρίου Μεγάλου Ρέμμα.

Διατί ἔγινε ἡ ἐπιχείρηση

Εἶναι ἀνάγκη πρῖν κλείσουμε τό κεφάλαιο τῆς μάχης τῆς Ναούσσης νά ἐξηγήσουμε τούς λόγους πού ἔγινε ἡ ἐπιχείρηση αὐτή. Τά στοιχεῖα τὰ ἀντλοῦμε ἀπό τὰ ἀρχεῖα τῶν συμμοριτῶν πού εὐρέθησαν μετὰ τήν ὀλοκληρωτική συντριβή τοῦ ΕΛΑΣ στό Γράμμο καί τό Βίτσι.

Ὅπως ὑπεστήριξε ὁ Βλαντᾶς τήν ἐπίθεση κατά τῆς Ναούσσης στήν ὁποῖαν ἀπεδύθη ὁ ΕΛΑΣ τήν ἔκαμε γιά τούς ἐξῆς λόγους.

Α) Διά νά ἀναπερώση τό ἠθικό τῶν συμμοριτῶν μετὰ τήν συντριβή πού ὑπέστησαν μετὰ τίς μάχες τῆς 24ης Δεκεμβρίου 1948 πρὸς κατάληψιν τῶν πόλεων Ἐδέσσης καί Ναούσσης. Κατά τήν μάχην τῆς Ἐδέσσης οἱ Ἐλασίται ἀφῆσαν 159 νεκρούς καί 61 συλληφθέντες ἢ παραδοθέντες.

Τήν ἀποτυχίαν αὐτήν ἐπλήρωσαν ὁ Ταξίαρχος τοῦ ΕΛΑΣ Γεωργιάδης, τόν ὁποῖον παρέπεμψαν εἰς Ἀνταρτοδικεῖον ὁ Γούσιας μέ μόνον σκοπόν νά καλύψη τίς δικές του εὐθύνες. Τό ἀνταρτοδικεῖον πού συνῆλθε εἰς τό Στρατηγεῖο τοῦ Γούσια κατεδίκασε εἰς θάνατον τόν Γεωργιάδην ὅστις μετὰ διήμερον ἐτουφεκίσθη εἰς Γράμμον. Τήν διοίκησιν τῆς 14ης συμμοριακῆς Μεραρχίας πού ἡγεῖτο ὁ ἐκτελεσθεῖς ἀνέθεσεν ὁ Γούσιας εἰς τόν Λάζαρον Λαζαρίδην ἢ Καπετάν Λευτεριάν, καταγόμενον ἀπό Ἄψαλον Ἀριδαίας.

Β) Τό Κ.Κ.Ε. εἶχε δώσει ἐντολή εἰς τόν ΕΛΑΣ νά καταληφθῇ ὅπωςδῆποτε μιά πόλις τῆς Μακεδονίας. Ἄλλωστε οἱ ἀντάρται ἔδωσαν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τήν ἐπιχείρησιν τῆς Ναούσσης, κινητοποιήσαντες ἐκτός τῶν ἄλλων δυνάμεων καί τμήμα σλαυοφώνων Ἐλασιτῶν μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἐκ Φλωρίνης Βασίλειον Ἀσπρόγιαν ὅστις σήμερον ὑπηρετεῖ ὡς ἀξιωματικός τοῦ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ.

Εἰς τήν αὐτήν ἐκθεσιν ἡ ἡγεσία τοῦ ΕΛΑΣ ἀναγνωρίζει καί τὰ λάθη πού διεπράχθησαν κατά τήν ἐπιχείρησιν Ναούσσης.

α) Διότι παρουσιάσθησαν περιπτώσεις σοβαροῦ κλονισμοῦ τῶν ἡγετῶν καί τῶν ἀνδρῶν τῆς 18ης ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ.

β) Διότι ἐζητήθη ἡ ἐπέμβασις ἐφεδρικοῦ τμήματος τῆς πόλεως χωρίς νά ὑπάρχει λόγος δι' αὐτοῦ καί δέν δόθηκε.

γ) Διότι ἔγιναν ἀντιλαϊκές πράξεις πού ἀποτελοῦν στίγμα καί πού ἐβλαψε τό Κ.Κ.Ε. πολιτικά.

δ) Διότι δέν ἔπεσε ἐγκαίρως ἡ ἀντίστασις τοῦ Νοσοκομείου.

Σ' αὐτό τό σημεῖο ἡ ἐκθεσις ἀναφέρει ὅτι πρὸς σιγμῆν πού κρατοῦσε ἡ ἀντίστασις τοῦ Νοσοκομείου, ἡ ἡγεσία τοῦ ΕΛΑΣ πού εἶχε τήν εὐθύνη τῆς ἐπιθέσεως κατά τῆς Ναούσσης, ἀντιμετώπισε τήν ἀποψιν νά ἐγκαταλείψῃ τήν πόλιν θεωρώντας ὡς τελειωμένη τήν ἐπιχείρησιν.

Τέλος εἰς τήν ἴδια ἐκθεση ἀναφέρεται ὅτι τό Νοσοκομεῖο δέν θά

κατελαμβάνετο σέ καμμία περίπτωση εάν ομάδα σαμποτέρ βοηθούμενη από ντόπια στελέχη δέν δροῦσε ἀποτελεσματικά δοκιμάζοντας τά μέσα, καί τήν δύναμη πυρός πού διέθετε τό ἀμυντικό σύστημα τοῦ Νοσοκομείου.

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Ἄργά τό ἀπόγευμα τῆς 14ης Ἰανουαρίου φθάνει εἰς τόν Σιδηροδρομικό Σταθμόν Ναούσης ὁ Σωματάρχης Γρηγορόπουλος Θεόδωρος καί ὁ ὑπουργός Κωνσταντῖνος Ροδόπουλος. Ἀντικρύζοντας τοὺς δύο υπεύθυνους τῆς πολιτείας, ὁ ἑπαρχος Εὐάγγελος Δαυῖδ κατευθύνεται πρὸς τοὺς ἀφιχθέντες καί γεμάτος ὀργή ἀπευθύνεται πρὸς τόν Σωματάρχη.

– Πῶς τόλμησες κ. Γρηγορόπουλε νά ρθῆς στήν Νάουσοα πού ἡ καταστροφή της καί ὁ σκοτωμός τῶν κατοίκων της ὀφείλεται ἀποκλειστικά σέ σένα. Φύγε ἀμέσως γιατί τά θύματά τους ζητοῦν ἐκδίκηση.

Μπρός σ' αὐτόν τόν αἰφνιδισμό ὁ Σωματάρχης μένει ἄφωνος, ἐνῶ ὁ Ροδόπουλος, δίδει ἐντολή νά συλληφθῆ ἀμέσως ὁ Ἐπαρχος πού τόν χαρακτηρίζει ὑβριστή. Δυὸ ἄνδρες τῆς ΕΣΑ πού συνοδεύουν τοὺς δύο ἐπισήμους προβαίνουν στήν σύλληψη ταῦ Ἐπάρχου καί τόν ἐγκλείουν σέ ἓνα φορτηγό βαγόνι τῶν ΣΕΚ πού εἶναι δίπλα τους σταθμευμένο.

Καί ἐκτυλίχθηκε μιά σκηνή πού ἀσφαλῶς προηγούμενό της δέν ἔχει ἡ ἱστορία. Ὁ Ναουσσαῖος βουλευτής Μιχαήλ Πάζης ἀνασύρει τό περιστροφό του καί βάζοντάς το στό στήθος τοῦ ὑπουργοῦ ἀξιοῖ τήν ἀμεση ἀπελευθέρωση τοῦ Δαυῖδ. Ἐάν Ροδόπουλε τονίζει δέν ἀφεθεῖ ἀμέσως ἐλεύθερος ὁ Ἐπαρχος, καί ἐσύ ἀλλά καί ὁ Γρηγορόπουλος θά συμπληρώσετε τόν ἀριθμό τῶν νεκρῶν τῆς Ναούσης. Μὲ διαταγή τοῦ Ἰπουργοῦ ἀπελευθερώνεται ὁ Ἐπαρχος ὁ ὁποῖος συνεχίζει νά κατηγορεῖ τόν Σωματάρχη γιά τίς παραλείψεις καί τά σφάλματά του.

Ὁ Σωματάρχης ἀγνοῶν προφανῶς ὅτι οἱ συμμορίται ἀπεχώρησαν ὀριστικῶς τῆς πόλεως καλεῖ ἓναν ἀντισυνταγματάρχη τοῦ πυροβολικοῦ πού διοικοῦσε τήν πεδινή πυροβολαρχία καί δίδει ἐντολή νά ρίξουν τά πυροβόλα του μέ στόχο τήν πόλη τῆς Ναούσης.

Ὁ βουλευτής Πάζης καί πάλι ἐπεμβαίνει. Τί πάτε νά κάνετε κ. Σωματάρχα τόν λέγει. Τό πυροβολικό τό μόνο πού θά προσφέρῃ, εἶναι νά ὀλοκληρώσῃ τήν καταστροφή τῆς πόλεως καί θά σκοτώσῃ τοὺς ὑπολοίπους κατοίκους της. Ἐάν θέλετε νά κάνετε κάτι σοβαρό καί ἀποφασιστικό – συνεχίζει – κινήσατε τά τμήματά σας πρὸς τό Μεγάλο Ρέμμα καί δώστε ἐντολή εἰς τό τάγμα πού εὐρίσκεται στόν Ἅγιο Παῦλο νά κινηθῆ κατά τῶν συμμοριτῶν. Ἐτσι θά ἐγκλωβίσετε τοὺς συμμορίταις καί θά σώσετε τοὺς ἀπαχθέντας πού πῆρε γιά ὁμήρους του ὁ ΕΛΑΣ.

Γεμάτος θυμό ὁ Γρηγορόπουλος ἀπαντᾷ εἰς τόν Πάζη ὅτι ὁ ἴδιος σάν Στρατηγός γνωρίζει τήν τακτική τοῦ πολέμου καί ὅτι ὁ βουλευτής θά πρέπει νά πάψῃ νά κάμῃ ὑποδείξεις. Ταυτόχρονα ὅμως ἀναγνωρίζων προφανῶς τās ἀντιλήψεις τοῦ Πάζη, ἀνακαλεῖ τήν ἐντολή πού ἔδωκε.

Τήν ἴδια ὅμως ὥρα λαμβάνει χώρα καί ἓνα ἄλλο συνταρακτικό ἐπεισόδιο. Ὁ Ἄνωτερος Διοικητής Χωροφυλακῆς Τσατάλος, βλέποντας τόν διοικητή Χωροφυλακῆς Ναούσης Λουριδᾶ, τόν καλεῖ καί εἰς ὕψος ὑποτι-

μητικό τόν κατηγορεί ότι έγκατέλειψε τή θέση του καί ότι θά τόν παραπέμψη εἰς τό Στρατοδικεῖο.

Ἄταραχος ὁ μοῖραρχος ἀλλά μέ φωνή έντονη ἀπαντᾶ εἰς τόν Ἄνώτερο, ὅτι ὄχι μόνον δέν έγκατέλειψε τή θέση του, ἀλλά μέχρι τέλος έξετέλεσε τό καθήκον του ὡς ἀξιωματικός τῆς μαρτυρικῆς χωροφυλακῆς.

Καί ὁμως σέ λίγες ἡμέρες ὁ Ἄνώτερος Διοικητής τόν παραπέμπει εἰς τό Στρατοδικεῖο, καί ἐκεῖ ὁ ἠρωϊκός ἀξιωματικός ἀθρώνεται πανηγυρικῶς. Θά πρέπει νά λεχθῆ ὅτι πρῶτος μάρτυς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου μοῖραρχου προσῆλθε αὐθορμητῶς ὁ Ταξίαρχος Κ. Κατσουρίδης καί ἀνεφέρθη εἰς τήν γενναιότητα καί τήν αὐτοθυσία τοῦ Χρ. Λουριδᾶ.

Ἔτσι ἐκλείσει μιά σελίδα τραγική πού ἐάν κατέληγε στήν τιμωρία τοῦ ἠρωϊκοῦ Μοιράρχου θά ἀποτελοῦσε κηλίδα γιά τή μάχη τῆς Ναούσσης.

Θ' ἀποτελοῦσε ὁμως παράλειψη ἱστορική ἐάν ἐκλείνα τό μέρος τῆς μάχης τῆς Ναούσσης, ἐάν δέν ἀνέφερα μιά πράξη ἀνθρωπιάς καί χριστιανοσύνης πού ἔλαβε χώραν λίγο καιρό μετά τή μάχη τῆς Ναούσσης.

Τήν ἐπομένη πού βγήκε ἀπὸ τό Νοσοκομεῖο Θεσσαλονίκης ὅπου εἶχε διακομισθῆ ἀπό τή Βέροια ὁ τραυματισθείς λοχαγός κ. Ἄγαμέμνων Γκράτσιος ἀντὶ νά μεταβῆ στοὺς δικούς του πῆγε νά ἐπισκεφθῆ τοὺς γονεῖς τοῦ νεκροῦ Νικολάου Ἄναδολῆ. Ὁ χαροκαμένος πατέρας μέ βουρκωμένα μάτια τό μόνο πού θέλησε νά πληροφορηθῆ ἦτο ἐάν βασανίσθηκε μετά τόν τραυματισμό του ὁ ἀγαπημένος υἱός του.

Ὅταν ὁ πρῶν Ἀρχηγός τοῦ Γ.Ε.Ε.Θ.Α. Ἀγ. Γκράτσιος τόν διαβεβαίωσε ὅτι ὁ Ἄναδολῆς ἴψημα καί στωϊκά ἀφῆκε τήν τελευταῖα του πνοή, ἔπαψε νά κλαίη καί μέ ὕφος πού θυμίζει γίγαντα ἀρχαίας τραγωδίας τοῦ εἶπε:

– Λοχαγέ ὁ Νίκος πῆγε στήν Ἀμερική. Πολύ γρήγορα θά πάμε μέ τή γυναῖκα μου νά τόν ἀνταμώσουμε. Τώρα πού ἱστορῶ μαζί μέ τά ἄλλα τραγικά γεγονότα καί αὐτό τό ἀνεπανάληπτο περιστατικό στέκω προσοχή μπρός στό μεγαλεῖο τοῦ γεννήτορα πού τό χαμό τοῦ παιδιοῦ του τόν ξεπέρασε φιλοσοφώντας καί πιστεύοντας στήν μεταθανάσιο ζωή.

Ἀναρωτιέμαι ὁμως ἐάν ὁ ἱστορικός τοῦ μέλλοντος ἰκαταλογίση εὐθύνες πρὸς ὅσους εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τήν τραγωδία καί τό μακελλεῖο τῆς Ναούσσης.

Ἄλλά γιά αὐτά μιλάει πλέον ἡ Ἱστορία.

Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΩΝ

Ἀφοῦ ὀλοκληρώθηκε ἡ κατάληψη τῆς Νάουσας καί οἱ Ἐλασίτες σέ μικροομάδες ἐπεδόθησαν στό ἔργο τῆς λεηλασίας τῶν περιουσιῶν τῶν κατοίκων τῆς, μιά διμοῖρία ὀπλισμένων μέ αὐτόματα κατευθύνθη στό σπίτι τοῦ Μπακαλιοῦ. Ἐκεῖ σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες πού ἔδωκαν οἱ ἄνδρες τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ, εἶχαν καταφύγει οἱ χωροφύλακες τῆς Ὑποδιοικήσεως καί τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας Πυροβολώντας μέ αὐτόματα τό κτίριο εἰσῆλθαν στό ἐσωτερικό του καί ἀφοῦ ἀφόπλισαν τοὺς λίγους

χωροφύλακες πού ἔφεραν ἀκόμη τὰ ἀδειανά πιστόλια τους ἄρχισαν νά τούς δένουν ἀνά δύο. Ἔδεσαν ἀκόμη καί τούς βαρειά τραυματισμένους ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς Πέτρο Ξανθόπουλο, Χαραλ. Χριστοδουλιδη καί Νικόλαο Νικολόπουλο. Δυό ἄλλους χωροφύλακες ὁ ἓνας μέ θρυμματισμένη τήν πλάτη καί ὁ ἄλλος μέ σπασμένα τὰ πόδια του, τούς φόρτωσαν σ' ἓνα ἄλογο. Τούς δύο τελευταίους τούς ὀδήγησαν στή θέση Παληομπούκαινα καί τούς κατέσφαξαν ἀμέσως κατά τόν ἀγριώτερο τρόπο.

Εἶχαν ἀπομείνει εἰκοσιένιας χωροφύλακες στόν τόπο τῆς συγκεντρώσεως, ὅταν κατέφθασε ὁ Θεοχαρόπουλος συνοδευόμενος ἀπό τούς Καπεταναίους τοῦ Δ.Σ. Ἦρθε ἀργότερα καί ὁ Μπελογιάννης μέ ἐντολή τοῦ ὁποίου ὀδηγήθησαν οἱ δεσμῶτες στήν Παληομπούκαινα. Τήν ὥρα πού ἡ φάλαγγα τῶν χωροφυλάκων ξεκινούσε, δυό Ἑλασίτες ἔφεραν τραυματισμένο τόν δασοφύλακα Δημήτριο Πέκκα. Ἐνῶ ἔδεναν τὰ χέρια του μέ συρματοσχοινο, οἱ Ἑλασίτες ὀδηγοῦσαν στήν Παληομπούκαινα καί ἄλλους ἑννέα χωροφύλακες. Ὅλων οἱ στολαί ἦταν σχισμένες καί οἱ περισσότεροι ἔφεραν τραύματα σέ ὅλο τους τό σῶμα.

Στήν Παληομπούκαινα ἔφθασαν ἐν τῷ μεταξύ καί κομματικοί ὑπεύθυνοι τῆς τοπικῆς ὀργανώσεως. Οἱ δυό ἀπ' αὐτούς φοροῦσαν μάσκες. Οἱ Καπεταναῖοι τοῦ Δημ. Στρατοῦ καί οἱ νεοελθόντες κομματικοί ἄρχισαν τό ἔργο τῆς ἐπιλογῆς. Πρῶτον πῆραν τόν ἀνθυπασπιστή Ἀλέξανδρο Φωκέα. Βλέποντας ὅτι ἡ τύχη του ἦταν καθορισμένη, θέλησε πρὸς στιγμήν νά δελεάσῃ τούς τρεῖς Ἑλασίτες πού τόν πῆραν γιά ἐκτέλεση. Βγάζοντας ἀπό τήν τσέπη του μιά δεσμίδα δολλαρίων – πού τοῦ ἔστειλε ἀπό τήν Ἀμερικῆ τακτικώτατα ὁ ἐκεῖ διαμένων πατέρας του – παρεκάλεσε τούς δημίους του νά τοῦ χαρίσουν τήν ζωή.

Ταυτόχρονα τούς παρέδωσε καί τὰ δολλάρια. Τά μέτρησαν οἱ δημίοι καί καταχαρούμενοι γιά τό ἀπόκτημά τους, ἄρχισαν νά κτυποῦν μέ τὰ μαχαίρια τους τόν Φωκέα. Ἦταν σχεδόν νεκρός ὅταν οἱ δυό ἀπό τούς Ἑλασίτες ἀδειασαν στά πρόσωπό του τίς σφαῖρες τῶν πιστολιῶν τους. Ὑστερα κλώτσησαν τό ἀψυχο σῶμα του, γυρίζοντας πρὸς τόν τόπο ὅπου ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ μελλοθάνατοι. Οἱ δυό μασκοφόροι παρέδωσαν στούς δημίους τόν Ἐνωματάρχη Γεώργιο Καπετανάκη καί τόν Ὑπενωματάρχη Χρῆστο Μητρόπουλο. Δεμένοι κι αὐτοί μέ ἀγκαθωτό σύρμα σύρθηκαν μέ βιαιότητα στό ἀνθρωποσφαγεῖο. Ἐκεῖ τώρα ἦταν καί ἄλλοι Ἑλασίτες, οἱ περισσότεροι ἀπό τούς ὁποίους ἔφεραν μακρυές γενειάδες καί ἀνέμιζαν τὰ μαχαίρια τους.

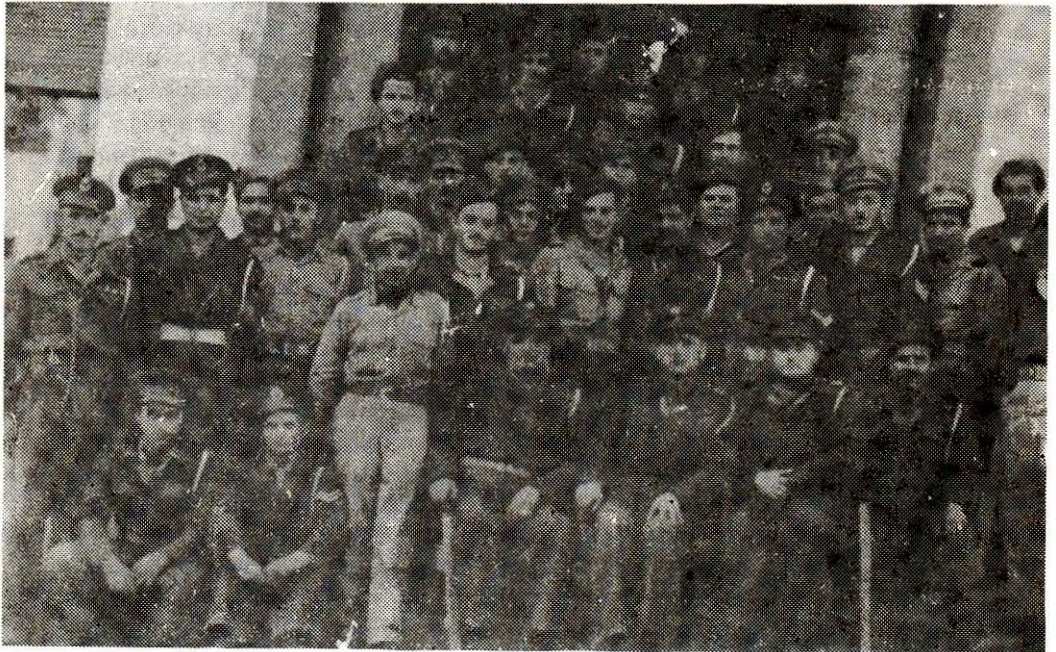
Οἱ δυό ὑπάξιωματικοί ἀντί νά καμφοῦν ἀπό τόν θάνατο πού τούς περίμενε ἐπέδειξαν λεβεντιά πού κατέπληξε καί τούς ἴδιους τούς Ἑλασίτες. Ξέρουμε ὅτι θά μάς σκοτώσετε τούς εἶπαν ἀλλά νά εἶστε βέβαιοι ὅτι καί σεῖς γρήγορα θά μάς ἀνταμώσετε στόν ἄλλο κόσμο. Ἐσεῖς θίε μάς ἐκτελέσετε ἄναδρα γιατί δεμένοι ὅπως εἴμαστε δέν μπορούμε νά σᾶς ἀντιμετωπίσουμε. Οἱ συνάδελφοί μας ὅμως καί οἱ Ἕλληνες στρατιῶται θά σᾶς σκοτώσουν παλληκαρίσια σέ κάποια μάχη πού ὑποχρεωτικά θά βρεθῆτε.

Οἱ Ἑλασίτες ἐξαγριωμένοι ἀπό τήν προειδοποίηση πού τούς ἔκαιαν οἱ δυό μελλοθάνατοι, ἐπέπεσαν μέ λύσσα ἐναντίον τῶν δεσμοτῶν. Τά

μαχαίρια τους έσταζαν από τό αίμα τών δυό ήρωϊκών ύπαξιωματικών τής Χωροφυλακής, πού έξακολουθούσαν άν και τραυματισμένοι νά ύβρίζουν πλέον τούς δολοφόνους τους.

Τούς έρριξαν έν συνεχεία στό ύγρό χώμα τής Παληομπούκαινας και συνέχισαν νά τούς κτυπούν μέ τά μαχαίρια τους, ώς τήν ώρα πού ένας από τούς μασκοφόρους – πού άσφαλώς θά ήταν Ναουσοαίος – έβγαλε από τήν τσέπη του τό περιστροφό του, ρίχνοντας ανά τρείς σφαίρες στόν κάθε τραυματία.

Άλλοι Έλασίτες πού δέν είχαν πάρει μέχρι τότε μέρος στό όργιο τής σφαγής, έσυραν τούς δυό νεκρούς στό ίδιο μέρος πού είχαν πετάξει προηγουμένως τό κουφάρι του Φωκέα και τούς πέταξαν κατ' έπάνω του.

Όπλίτες τής Χωροφυλακής μέ τούς αξιωματικούς τους. Άπό όλους αυτούς έζησαν τέσσερις μόνον

Χωρίς νά σταματήσουν τήν δραστηριότητά τους οι Έλασίτες, έφεραν σέ λίγο στόν τόπο του μαρτυρίου τούς χωροφύλακες Σιώπη Χριστόφορο και Άλέξανδρο Δούκα. Όταν αντίκρυσαν τά πτώματα τών ύπαξιωματικών πού έπιλεαν σέ λίμνη αίματος πού είχε σχηματισθί, έκαμαν μιά προσπάθεια άπεγνωσμένη νά λύσουν τά χέρια του γιά νά ξεφύγουν ή γιά νά έπιτεθούν έναντίον τών δημίων τους. Οι Έλασίτες πού άντελήφθηκαν τίς προθέσεις τών όμήρων, άφησαν τήν όργή τους νά ξεσπάση μέ μιά ξέφρενη άγριότητα έναντίον τους. Άλλοι τούς κτυποΰσαν μέ τούς ύποκοπάνους τών όπλων τους και άλλοι τρυποΰσαν τό κορμί τους μέ τά

μαχαίρια τους. Τόν Σιώπη πού κατήγετο από τή Θεσσαλονίκη, τόν χτύπησαν μέ τά μαχαίρια τους στό στήθος ὥστε ἡ καρδιά του φάνηκε νά εἶναι σχισμένη στή μέση. Καί σάν νά μήν ἔφθανε αὐτό ἀπέκοιμαν τό λαιμό του ἀφήνοντας νά πέση στό χῶμα τό ἀκέφαλο σῶμα του.

Τόν Δούκα, πού κι αὐτός ἦταν Μακεδονόπουλο, ἀφοῦ κατακομμάτιασαν τά χέρια του, τρύπησαν τό πρόσωπό του μέ ἀμέτρητες μαχαίριες. Πιστεύοντας ὅτι τό θῦμα τους συνέχιζε νά ζῆ, ἔσπασαν τό κρανίο του. Ὅταν βεβαιώθηκαν ὅτι καί αὐτός ἦταν πιά νεκρός ἄρχισαν νά ἐρευνοῦν τίς τσέπες τῶν δύο χωροφυλάκων. Ἐφήρεσαν τά λίγα χρήματα πού εἶχαν στά πορτοφόλια τους. Τά ρολόγια τους, τό δακτυλίδι τῶν ἀρραβῶνων τοῦ Σιώπη ἐπειδὴ δυσκολεύθηκαν νά τό βγάλουν ἀπό τό δάκτυλό του ἀναγκάστηκαν νά τό κόψουν. Ἔτσι ὑπερήφανοι γιά τό ἔργο τους πῆραν τό δρόμο πρὸς τό ἔμπεδο τῶν μελοθανάτων. Στάθηκαν ὁμως ἄτυχοι, γιατί τήν ἐκτέλεση τῶν καινούργιων θυμάτων, πού ἔσπευδαν νά κάμουν αὐτοί, οἱ καπεταναῖοι τήν ἀνέθεσαν σέ ἄλλους πέντε ἑλασίτας.

Αὐτοί ἔχοντας στό μέσον τούς χωροφύλακας Δοξάκη Γιοβαννάκη καί Γρηγοριάδη Θεόδωρο, παραμέρισαν τούς ἐκτελεστάς πού τά χέρια καί τά ρούχα τους ἦταν ματωμένα, καί προχώρησαν στήν ἴδια χαράδρα, ὅπου ἦταν σπιβαγμένα τά νεκρά σῶματα τῶν προηγηθέντων θυμάτων. Ὅπως συνέβη μέ τούς ἄλλους ἐκτελεσθέντας, καί πάλι τά μαχαίρια εἶχαν τόν πρῶτο λόγο. Θαρρεῖς καί οἱ φονηάδες εἶχαν ἐντολή νά κάμουν οἰκονομία σφαιρῶν.

Ἡ σφαγή τῶν δύο συναδέλφων πού ἦταν κι αὐτοί δεμένοι μέ συρματόσχοινο γίνηκε κατά πανομοιότυπο τρόπο μέ τήν κατακρεουργηση τῶν ἄλλων χωροφυλάκων. Ὑπῆρξε ἡ ἐκτέλεση ὀλοῖδα μέ μιά μικρή διαφορά. Ἀντί νά τό σπάσουν τά χέρια τους, τά ἔκοψαν καί ἀντί νά τρυπήσουν τό κορμί καί τό πρόσωπό τους μέ τά μαχαίρια, χρησιμοποίησαν τά τελευταῖα γιά νά σχίσουν τίς κοιλιές τῶν δυστυχισμένων συνανθρώπων τους. Σπαρταροῦσαν ἀπό τόν πόνο καί ἐκλιπαροῦσαν καί οἱ δύο τους νά τούς σκοτώσουν μέ πιστόλι γιά νά τελειώση τό δράμα τους.

Οἱ ἑλασίτες γεμάτοι ἱκανοποίηση γιά τήν τυραννία πού περνοῦσαν τά θύματά τους δέν ἀνταποκρίθηκαν στήν ἔκκλησή τους. Τουναντίον ἀρχίζοντας νά κόβουν κομμάτι-κομμάτι τίς σάρκες τῶν κορμῶν τους, κατέληξαν ὕστερα ἀπό ἄρκετά λεγιά τῆς ὥρας νά κόψουν τήν καρωτίδα τοῦ ἑνός καί ὀλόκληρο τόν λαιμό τοῦ ἄλλου. Ἐξετέλεσαν δηλαδή μιά ἀκόμη πράξη ἠρωϊσμοῦ, γιά τήν ὁποία πρέπει νά αἰσθάνονται ἐάν ζοῦν ἀήδια φρικῆ καί ντροπή.

Τήν ὥρα πού ἀποτελείωσαν μέ τά μαχαίρια τους τά θύματα τῆς ἐγκληματικῆς τους μανίας, τρεῖς ἑλασίτες ὀπλισμένοι σάν ἀστακοί, ἔφεραν στήν χαράδρα τοῦ θανάτου ἕνα ζευγάρι χωροφυλάκων. Τόν Ἀνέστη Χατζηανέστη καί τόν Κωνσταντῖνο Μιχαηλίδη. Τούς γύμνωσαν ἀφήνοντάς τους μόνον μέ τά ἐσώρουχά τους καί ἄρχισαν νά τούς κτυποῦν ἄλλοι μέ βούρδουλα καί ὁ ἕνας μέ τόν ὑποκόπανο τοῦ ὅπλου του. Γρήγορα λύγισαν οἱ δεσμῶτες καί ἔπεσαν σχεδόν ἐπάνω εἰς τά ματωμένα πτώματα τῶν συναδέλφων τους. Χωρίς νά χάσουν καιρό ἔσυραν τά σιλιέττα τους καί ἐπεδόθησαν στή σφαγή τῶν ἀτυχῶν χωροφυλάκων. Κάθε φορά πού

βύθιζαν τὰ σπιλέττα τους στά κορμιά τῶν θυμάτων ἐβγαζαν καί μιά κραυγή ικανοποίησεως. Ἐλλωστε δέν ἦταν μικρό πράγμα νά σφάζης δύο ὄργανα τῆς μαρτυρικῆς χωροφυλακῆς, πού μισοῦσαν καί ἐξακολουθοῦν νά μισοῦν ὅλοι οἱ κομμουνισταί.

Τό μαρτύριο τῶν σφαζομένων κράτησε γιά ἀρκετή ὥρα γιατί οἱ ἐκτελεστές ἤθελαν νά βασανίσουν τὰ θύματά τους. Ἀπό τό σημεῖο πού ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ ὑπόλοιποι μελλοθάνατοι ἀκούσθηκε ἡ ἐντολή τοῦ καπετάνιου, νά τελειώνουν γιατί ἡ ὥρα δέν ἄρηνγε περιθώρια γιά καθυστερήσεις. Οἱ Ἐλασίται συμμορφωμένοι σάν ρομπότ στήν προσταγή τοῦ ἀρχηγοῦ τους, ἔσπευσαν ν' ἀποτελειώσουν τοὺς δύο ἐτοιμοθανάτους κόβοντας τὰ κεφάλια τους μέ τοὺς μπαλτάδες πού εἶχαν κρεμασμένους στή μέση τους.

ΤΡΕΛΛΑΘΗΚΕ

Κινήθηκαν πρὸς τὴν ἀνηφορία οἱ δῆμιοι, ὅταν μιά ἄλλη ομάδα Ἐλασιτῶν ἔφερεν στό σφαγεῖο δεμένον τόν ἀνθυπολοχαγὸ πού βλέποντας τὰ σωριασμένα κορμιά τῶν χωροφυλάκων καί τὰ διεσπαρμένα κεφάλια τῶν συναδέλφων του ἄρχισε νά χορεύη. Χόρευε γελώντας καί πηδώντας σάν ἀκροβάτης πού ἐκτελοῦσε θεατρικὸ νούμερο.

Ἀντὶ νά τόν κτυπήσουν, ἀρκέστηκαν νά τόν καθλώσουν στή θέση πού βρισκότανε, ἀκριβῶς δίπλα στό πτώμα τοῦ Φωκέα. Ἐνας Ἐλασίτης ἔσπευσε στό σημεῖο πού ἦταν οἱ Καπεταναῖοι ἔχοντας ἀνάμεσά τους τοὺς μελλοθανάτους χωροφύλακες. Ἀνέφερε τό περιστατικὸ καί οἱ πέντε μέ τὰ πολιτικά καί ἓνας ἀπὸ τοὺς Καπεταναίους ἀκολούθησαν τόν Ἐλασίτη στὸν τόπο τοῦ σφαγεῖου. Ἐκεῖ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς συνέχιζε τό τραγοῦδι του καί γεμάτος χαμόγελα ὑποδέχθηκε τοὺς νεοφερμένους.

Ὁ μασκοφόρος μέ τὰ πολιτικά, ἔδωσε ἐντολή νά μὴν πειράξη κανένας τόν ἀνθυπολοχαγὸ καί πρόσταξε νά τόν πᾶνε στό νοσοκομεῖο.

Ὅταν ἔκανα τὴν ἔρευνά μου ἐπέδιωξα νά πληροφορηθῶ ποιά ἦταν ἡ τελικὴ τύχη τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ. Ὅπως μοῦ ἀφηγήθηκε ὁ μόνος χωροφύλαξ πού ἐπέζησε καί πού τώρα διαμένει στήν Νάουσσα, τόν ἀνθυπολοχαγὸ πού πράγματι εἶχε παραφρονήση, οἱ Ἐλασίτες, τόν πῆραν μαζί τους κατὰ τὴν φυγὴ τους ἀπὸ τὴν Νάουσσα. Ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐξῆντα ὀκτώ πού ὕστερα ἀπὸ δύο ἡμέρες κατῶρθωσαν νά ξεφύγουν ἀπὸ τὴ φάλαγγα πού προχωροῦσε πρὸς τὸ Μουχαρέμ Χάνι. Δυστυχῶς μοῦ εἶπε, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς, ὅταν ἔφθασε μαζί μέ τοὺς ἄλλους δραπετεύσαντας συνέχισε νά βρίσκεται στήν ἴδια κατάσταση. Οἱ στρατιωτικοὶ γιατροὶ πού διέγνωσαν ὅτι συνέπεια τοῦ κλονισμοῦ πού ὑπέστη παρεφρόνησε, ἐμερίμνησαν γιά νά κλεισθῇ στό Ψυχιατεῖο τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀφοῦ ἔβρασε λίγη ὥρα, οἱ καπεταναῖοι ἔδωσαν ἐντολή νά συνεχισθοῦν οἱ ἐκτελέσεις. Οἱ χωροφύλακες Νικόλαος Ἐμμανουηλίδης καί Γεώργιος Τασούλας δεμένοι πισθάγκωνα, ἀκολούθησαν τόν συνηθισμένο δρόμο πρὸς τὴ χαράδρα. Δέν ἄργησαν οἱ δῆμιοι νά τεθοῦν ἐπὶ τὸ ἔργον. Τὸν χρόνον πού ἔχασαν μέ τόν ἀνθυπολοχαγὸ πού τρελλάθηκε, ἔπρεπε νά τὸν κερδίσουν. Χρησιμοποιοῦντας κι αὐτοὶ τὰ μαχαίρια τους κατέσφαξαν τοὺς δύο χωροφύλακες σὲ διάστημα ὀλίγων λεπτῶν. Στό τέλος ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐκτελεστῶν πυροβολώντας τους, ἄφηνε τὰ κορμιά τους ν'

ανακατευθοῦν μέ τούς ἄλλους νεκρούς συναδέλφους τους. Πρίν φύγουν γιά νά παραλάβουν νέα θύματα, ἕνας ἀπό τούς Ἴελασίτας ἀντελήφθη νά κινεῖται τό σῶμα τοῦ Ἴεμανουηλίδη. Ἄνέφερε τό περιστατικό αὐτό στόν καπετάνιο πού γυρίζοντας ἔρριξε στά κεφάλια καί τῶν δύο χωροφυλάκων τή χαριστική βολή.

Σειρά τώρα εἶχαν γιά ἐκτέλεση οἱ Ἄβίδας Ἰωάννης καί Μανωλοῦδης Νικόλαος. Νέα παιδιά εἶχαν προτιμήσει νά ὑπηρετήσουν στή Χωροφυλακή καταγέντες μετά τήν στρατιωτική τους θητεία. Δέσμιοις κι αὐτούς τούς ὀδήγησαν στό σφαγεῖο τῆς Παληομπούκαινας. Ἐπιβραδύνοντας τό βῆμα τους ἔδωσαν ἀφορμή στούς φρουρούς νά τούς κτυπήσουν μέ τούς ὑποκοπάνους τῶν ὄπλων τους. Ὅ,τι εἶχε συμβῆ μέ τούς ὑπαξιωματικούς τά δύο χωροφυλακάκια μίλησαν μέ σκληρότητα πρὸς τούς Ἴελασίτας.

– Αὐτή εἶναι ἡ παλληκαριά σας τούς εἶπαν. Σκοτώσατε ἀόπλους ἐνῶ δέν εἶχατε τό κουράγιο νά πολεμήσετε ἔστω καί μέ ἕναν Γερμανό. Ἐγώ – τοῦ εἶπε ὁ Μανωλοῦδης – πολέμησα τούς Γερμανούς στά ὄχυρά καί εἶμαι ὑπερήφανος γιὰτί ἔπραξα τό καθῆκον μου πρὸς τήν Πατρίδα. Τό κορμί μου ἔχει ἀκόμη ἕνα βλῆμα ἀπό γερμανικό πυροβόλο πού δέν μοῦ τό ἔβγαλαν οἱ γιατροί. Σεῖς τί ἔχετε γιά νά σᾶς θυμίζει ὅτι ἀγωνισθήκατε γιά τήν Ἑλλάδα;

Δύο ἀπαντῆτες μαχαιριές πού κατάφερε στό πρόσωπο τοῦ Μανωλοῦδη ἕνας ἀπό τούς Ἴελασίτας τοῦ ἔκοψαν τή λαλιά. Οἱ ὑπόλοιποι Ἴελασίταις ἀκολουθώντας τό παραδειγμα τοῦ συντρόφου τους ρίχθηκαν σάν τά θηρία ἐπάνω στούς δύο δεσμῶτες, διασταυρώνοντας τά μαχαίρια τους στήν ἄμλλα πού ἔκαναν γιά τό ποιός νά πρωτοκτυπήσει τούς δύο ὀμήρους. Ἡ σφαγή τῶν νέων αὐτῶν θυμάτων τῆς κόκκινης θηριωδίας κράτησε γιά μισή περίπου ὥρα. Ὑστερα ὁ ἀποκεφαλισμός τους πού σφράγισε τό τέλος τῆς ζωῆς τῶν παλληκαριῶν ἤρθε νά ἐπιβεβαιώση γιά μιὰ ἀκόμη φορά τήν χιλιοειπωμένη διακήρυξη ἐκείνων πού παρηκολούθησαν τήν δραστηριότητα τῶν κομμουνιστῶν, ὅτι ἀποτελοῦν τό κόμμα τῆς προδοσίας καί τοῦ ἐγκλήματος σέ μιὰ διακήρυξη πού τόσο ἐμφαντικά ἔκαμε ὁ Γεώργιος Παπανδρέου, ὁ πατέρας τοῦ σημερινοῦ Πρωθυπουργοῦ, στό μήνυμα πού ἀπηύθυνε στόν Ἑλληνικό Λαό τόν Δεκέμβριο τοῦ 1944.

Ὅταν οἱ ἐκτελεσταί ἐπέστρεψαν στήν βάση τους, οἱ ἐπιλογεῖς τῶν πρὸς ἐκτέλεση χωροφυλάκων, εἶχαν ξεχωρίσει τά καινούργια τους θύματα. Ἦταν οἱ Τσερέπας Νικόλαος καί Παπαδόπουλος Ἄθανάσιος. Εἶχαν προχωρήσει λίγα μέτρα πρὸς τό σφαγεῖο ὅταν ὁ Τσερέπας προσποιούμενος ὅτι σκουντούφλησε ἐγειρε πρὸς τό χῶμα. Καί τότε συνέβη κάτι τό ἀνεπανάληπτο πού ὄλοι καί σήμερα ἀκόμη θυμοῦνται στή Νάουσσα. Βγάζοντας ἕνα πλακέ πιστόλι, πού ἀσφαλῶς τό ἔκρυβε στήν κάλτσα του, ἔρριξε δύο σφαῖρες ἐναντίον τοῦ ἑνός ἀπό τούς Ἴελασίτας καί ὕστερα στηρίζοντας τό πιστόλι του στόν δικό του κρόταφο, αὐτοκτόνησε ἀποφεύγοντας ἔτσι τουλάχιστον τήν τυραννία καί τούς βασανισμούς. Μαζί του κυλίσθηκε στό χῶμα καί ὁ Παπαδόπουλος μέ τόν ὀποῖο ἦταν δεμένος ὁ αὐτόχειρ. Σάν νά μὴν εἶχε συμβῆ ἀπολύτως τίποτα ὁ Ἴελασίτης ἐσπευσε νά κόψη τό σχοινί πού ἔνωνε τά δύο χέρια τῶν χωροφυλάκων καί ζήτησε ἀπό τούς καπεταναίους πού εἶχαν ζῆση ἀπό κοντά τά γεγονότα πού

έξετυλίχθησαν νά συμπληρώσουν τό κενό πού άφήκε ό Τσερέπας. Ένας πού έφερε πολιτικά τράβηξε άπό τό σωρό τόν δασοφύλακα Δημήτριο Πέκκα. Σφιχτόδεσαν τά χέρια τών δύο δεσμωτών καί τούς έσυραν στήν κυριολεξία στόν τόπο του μαρτυρίου τους. Άφου τούς καταταράννησαν καί τούς υπέβαλαν στά πιό φρικτά βασανιστήρια πετσόκοψαν στό τέλος τά κορμιά τους. Για καλό καί για κακό ό επί κεφαλής τών έκτελεστών έθεώρησε καλό νά ρίξει λίγες σφαίρες στά κρανία τών νεκρών ήδη Έλλήνων.

Τά πτώματα τών δέκα πέντε χωροφυλάκων είχαν καλύψει τή χαράδρα του αίματος καί είχαν σχηματίσει πραγματικό βουνό γύρω άπ' αυτήν.

Έκεί ώδηγήθησαν ευθύς άμέσως μετά τή σφαγή του Πέκκα οι τρεις χωροφύλακες Ίωάννης Οικονομόπουλος, Βασίλειος Άλβανός καί Σταύρος Κόντος. Όπως ήταν δεμένοι τούς έστησαν μπρός στά σώματα τών σκοτωμένων συναδέλφων των. Αύτούς δέν τούς κτύπησαν καί περιωρίσθησαν νά τούς βρίσουν μέ έκφράσεις του ύποκόσμου. Όστερα τούς κάλεσαν νά προσευχηθούν για νά πάνε στόν Παράδεισο, όπως τούς είπε, κάνοντας φθινό χιοῦμορ, ένας Έλασίτης άξιωματικός πού δέν είχε πάρει μέχρι τότε μέρος σέ άλλη έκτέλεση χωροφυλάκων.

Ό Οικονομόπουλος, πιό θαρραλέος άπό τούς άλλους άπάντησε όπως ταίριαζε σέ μαχητάς τής Χωροφυλακής.

- Ναι τούς είπε. Θα προσευχηθούμε γιατί ό Θεός θα μās περιμένη για νά μās εντάξει στό πάνθεον εκείνων πού ξέρουν νά πεθαίνουν για τήν Πατρίδα τους.

Ταυτόχρονα έκανε τρεις φορές τό σημείο του σταυρού. Οι άλλοι χωροφύλακες μέ ψηλά τό κεφάλι σταυροκοπήθηκαν μέ τή σειρά τους ενώ ό Κόντος άπευθυνόμενος προς τόν άξιωματικό του ΕΛΑΣ του είπε ότι είναι έτοιμοι νά πέσουν δολοφονημένοι άπό τις σφαίρες τών Βουλγάρων μέ τις όποιες ήταν έφοδιασμένος ό στρατός του ΕΛΑΣ.

- «Πῦρ», πρόσταξε ό άξιωματικός καί σχεδόν ταυτόχρονα τά τρία νεκρά σώματα τών παλληκαριών τής Χωροφυλακής, έπεφταν επάνω στους άλλους σωριασμένους νεκρούς ύψώνοντας έτσι τή στίβα τών συναδέλφων τους, πού έσφαγιάσθησαν στή χαράδρα τής Παληομπούκαινας στις 14 Ίανουαρίου του 1949.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ

Τελευταίος πού έγκατέλειψε τό Νοσοκομείο καί ενώ φλόγες άρχισαν νά ζώνουν ώρισμένους άπό τούς θαλάμους του, ήταν ό ταγματάρχης Ίωάννης Άθανασιάδης. Άν καί τόν βρήκε μιά σφαίρα στό άριστερό του χέρι άποφάσισε νά πάρη τό δρόμο προς τήν Άράπιτσα για νά γλυτώσει άπό του χάρου τά δόντια. Τόν άκολούθησε στήν έξοδό του καί ή μαία Αικατερίνη Μιχαηλίδου.

Προχώρησαν αρκετά μέτρα έχοντας σαν όπλο άμύνης τό ύπηρεσιακό του περιστροφικό. Για αρκετή ώρα τά πράγματα πηγαινουν καλά. Δέν συνάντησαν έλασίτας στήν πορεία τους. Άρχισαν νά πιστεύουν ότι θα δώσουν πάλι παρόν, για νά κάμουν καί οι δυό τους τό καθήκον πού προσδιόριζε ή θέση των. Στή μέση σχεδόν του δρόμου πού άπέμενε για

νά φθάσουν στο σταθμό, ἄρχισαν νά πέφτουν γύρω τους σφαίρες αὐτομάτων ὀπλων. Ὁ Ταγματάρχης ἐμπειροπόλεμος ὑπέδειξε στήν μαία νά πέση στο ἔδαφος. Τό ἴδιο ἐπραξε καί αὐτός.

Παράξενα, οἱ σφαίρες ἐπαυσαν νά σφυρίζουν καί τίποτε δέν προοιωνίζει ὅτι τό κακό θά συνεχιζόντανε. Ἡ ἀνάπαυλα ὅμως αὐτή ἦταν προσωρινή. Χωρίς καλά νά ἀντιληφθοῦν ἄρχισαν νά πέφτουν ἐπάνω τους γύρω στούς δέκα Ἐλασίτες πού τούς εἶχαν κυκλώσει ἀπό διάφορα σημεῖα καί κάλεσαν τόν ταγματάρχη νά παραδοθῆ. Ὁ Ἀθανασιάδης ἀντί ἄλλης ἀπαντήσεως, ὑψώνει τό πιστόλι του καί ἀρχίζει νά πυροβολῆ. Τό ἴδιο ἔκαναν καί οἱ συμμορίται, τραυματίζοντας βαρειά τούς δύο ἀγωνιστές.

Χωρίς νά ἔχη ἔστω καί μιὰ σφαῖρα στο περίστροφό του, μιὰ πού ὅλες ἔχουν ἐξαντληθῆ, ὁ ταγματάρχης φέροντας δύο καινούργια τραύματα πέφτει στά χέρια τῶν φονιάδων. Τό ἴδιο γίνεται καί μέ τήν Μιχαηλίδου πού κι αὐτή εἶναι χτυπημένη μέ τέσσαρες σφαίρες ἀπ' αὐτές πού ἔρριξαν οἱ συμμορίται ὅταν εἶχαν κυκλώσει τούς δύο κυνηγημένους. Εἶχαν φθάσει καί οἱ δύο τους στήν περιοχή Γαλασιάνου ἢ Μοσχόκι.

Λυσσασμένοι ὄρμησαν ἐπάνω τους οἱ Ἐλασίται. Κτύπησαν τούς τραυματίες μέ τίς λαβές τῶν πιστολιῶν τους καί μέ τά κοντάκια τῶν αὐτομάτων τους. Χωρίς νά αισθανθοῦν τόν παραμικρό οἶκτο γιά τήν μαία πού χαροπάλευε, τήν ποδοπάτησαν καί ἔρριχναν στο πρόσωπό της ἀμέτρητες σφαίρες. Νεκρή πιά ἦταν ἡ μαία, ὅταν οἱ ἐκτελεστές της ἐσπρωξαν τό ἄψυχο κουφάρι της στο ποτάμι τῆς Ἀράπιτσας.

Εὐθύς ἄρχισαν νά καταταυραννοῦν τόν ἡρωικό ταγματάρχη. Τρύπησαν τό κορμί του μέ τά μαχαίρια τους, ἐνῶ ἕνας ἀπ' αὐτούς τόν πυροβόλησε στο στήθος. Ὁ Ἀθανασιάδης συνέχιζε ν' ἀναπνέει. Τότε ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν Ἐλασιτῶν ἔδωσε τό σύνθημα τῆς σφαγῆς του. Συμμορφούμενοι οἱ ὑποτακτικοί του, ἄρχισαν νά τόν πλήττουν σέ κάθε σημεῖο τοῦ κορμοῦ του πῶς εἶχε μείνει ἀτρύπητο ἀπό τίς προηγούμενες μαχαιριές. Καί ἐνῶ ἦταν νεκρός ἐξακολούθησαν νά πυροβολοῦν.

Ἡ Νάουσα μὴ λησμονῶντας τόν ἡρωικό αὐτό ὑπερασπιστή της ἐτίμησε μετά τήν συντριβή τῶν Κομμουνιστῶν, ἀναγείροντας προτομή του. Ἦταν μιὰ τιμή, ἡ ὀφειλομένη τιμή σ' ἐκεῖνον πού ἔδωσε τά πάντα γιά τήν Ἑλλάδα. Καί τό μνημεῖο αὐτό πού θύμιζε τίς θυσίες τοῦ λαοῦ μας γιά τήν πραγματική λευτεριά – γιατί ὁ Ἀθανασιάδης ἦταν γέννημα θρέμμα τοῦ λαοῦ μας – οἱ δημοτικοὶ ἄρχοντες θέλησαν μετά τήν νίκη τοῦ ΠΑΣΟΚ νά τό γκρεμίσουν. Τούς ἐνοχλοῦσε ἡ παρουσία τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἥρωος πού θύμιζε στούς νεωτέρους ἰδίως, ὅτι τό ἀποθνήσκειν διὰ τήν Πατρίδα ἀποτελεῖ τό ὑπέρτατο χρέος ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ἐνῶ ἐμαίνοντο οἱ μάχες στή Νάουσσα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, πού εἶχαν διασπάση ὠρισμένες ζώνες ἀμύνης, μπῆκαν στήν πόλη καί ἄρχισαν νά βάλλουν κατά τῶν φυλακίων πού ὑποστήριζαν χωροφύλακες καί ΜΑΥ. Ἄλλες ὁμάδες συμμοριτῶν καί τῆς ΟΠΛΑ, μέ ὑποδείξεις τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ ἐπέδόθησαν εἰς τό ἔργο τῶν συλλήψεων τῶν ἀντιπάλων τους καί τήν λεηλασία τῶν περιουσιῶν των. Μία ἀπό τίς ὁμάδες αὐτές κατευθύνθη

είς τό σπίτι τοῦ διδασκάλου Ἐποστόλου Μακρῆ. Βρισκόταν ἐκεῖ μέ τά δυό του ἀγόρια τόν Κωνσταντῖνο καί τόν Νικόλαο 18 καί 16 ἐτῶν ἀντιστοίχως. Ἡ γυναίκα του Θεοδώρα, γιά καλή της τύχη, εἶχε ιάει πρῖν ἀπό λίγο βιαστικά σ' ἓνα διπλανό σπίτι, ἐνώ ἡ θυγατέρα του Νίτσα σπουδάζτρια τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Θεσσαλονίκης εἶχε ἐγκαταλείπει πρῖν τέσσερες ἡμέρες τοὺς δικούς της γιὰτί ἄρχιζαν τά μαθήματα.

Ἐφοῦ ρῆμαξαν κυριολεκτικῶς τό νοικοκυριό του ἔκαναν ἔρευνες παντοῦ γιά νά βροῦν τίς δυό γυναῖκες. Ἦταν ἀπόλυτα ἐνημερωμένοι γιά τή συγκρότηση τῆς οἰκογενείας Μακρῆ, πρᾶγμα πού φανέρωνε ὅτι κάποιος ντόπιος εἶχε δώσει κάθε στοιχεῖο πού ἐσχετιζετο μ' αὐτήν.

Πρῖν ἐκτελέσουν τά θύματά τους ἔσπευσαν οἱ ἐπιδρομεῖς νά κτυπήσουν βάνουσα ὄχι μόνον τόν δάσκαλο ἀλλά καί τά δυό του παιδιά. Ἐν συνεχεία ἄρχισαν νά τόν βρίζουν καί νά χυδαιολογοῦν κατά τόν χειρότερο τρόπο.

Ὅταν ὁ Μακρῆς θέλησε νά τόν ρωτήσῃ πού ὀφείλετο τό ξέσπασμα τῆς τόσο μεγάλης ἀγριότητος καί ὀργῆς ἐναντίον τοῦ ἰδίου καί τῶν παιδιῶν του ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν Κομμουνιστῶν ἔσπευσε νά τόν ρωτήσῃ γιὰτί δέν πῆγε μέ τό Κομμουνιστικό Κόμμα. «Ὅλοι οἱ δάσκαλοι σάν προοδευτικοί ἄνθρωποι εἶναι μαζί μας. Ἐσύ Μακρῆ τόνισε ξεχωρίζεις ἀπό τοὺς συναδέλφους σου. Εἶσαι ἀντιδραστικός καί σκέτος φασίστας».

Οὔτε φασίστας, οὔτε ἀντιδραστικός εἶμαι. Ἐπλῶς σάν πραγματικός δάσκαλος κάμω τό καθῆκον μου.

Τά λόγια τοῦ Μακρῆ ἔδωσαν ἀφορμή νά τόν κτυπήσουν σκληρότερα οἱ ὀπλοφόροι χωρῖς δέ νά χρονοτριβοῦν ἔβγαλαν πατέρα καί παιδιά ἀπό τό σπίτι του πού ἦταν στά Μπατάνια καί πῆραν τό δρόμο γιά τό νεκροταφεῖο. Ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν ἐλασιτῶν πουλώντας φθηνό πνεῦμα, ὅταν ἔφθασαν στό νεκροταφεῖο ρώτησε τόν Μακρῆ ποῖό μέρος τοῦ ἄρεσε γιά νά χρησιμοποιηθῆ γιά τάφος του.

Κάτι θέλησε νά πῆ ὁ δάσκαλος, ἀλλά οἱ Ἐλασίται σπρώχνοντας πρόσταζαν νά συνεχίσουν τό δρόμο τους. Εἶχε νυκτώσει ὅταν ἡ θλιβερή συνοδεία ἔφτασε στήν Παλημπούκαινα. Ἐκεῖ ἦταν συγκεντρωμένοι καί ἄλλοι Ναουσσαῖοι πού εἶχαν συλληφθῆ ἀπό τοὺς Ἐλασίτας καί τοὺς ὀπλολογῆδες. Ἀπέσπασαν ἀπό τήν συντροφιά τά δυό παιδιά τοῦ Μακρῆ καί τά ρώτησαν ἐάν ἤθελαν νά ἐνταχθοῦν στόν ΕΛΑΣ. Χωρῖς κἀν νά ζητήσουν τή γνώμη τοῦ πατέρα τους, ἀπήντησαν τά δυό Ἐλληνόπουλα ἀρνητικά. Ὁ Κώστας μάλιστα μέ φωνή πού ἔκανε τοὺς κρατούμενους νά σαστίσουν, φώναξε μέ δυνατή φωνή. «Καλύτερα νά μᾶς σκοτώσετε παρά νά ρθοῦμε μέ τόν ΕΛΑΣ πού εἶναι σκέτος κομμουνισμός».

Σάν πεινασμένα λιοντάρια ἔπεσαν πάνω στά δυό ἀνήλικα παιδιά οἱ ἥρωες τῆς λευτεριάς. Τά κτυποῦσαν σάν μανιακοί. Ὁ δάσκαλος πού θέλησε νά πάῃ πρός ἐνίσχυσιν τῶν κακοποιουμένων παιδιῶν του δέχθηκε στήν πλάτη μιά μαχαιριά καί ἔπεσε πάνω στή χιονισμένη γῆ τῆς Παλημπούκαινας. Οἱ Ἐλασίται ἀφοῦ συνέχισαν νά τρυποῦν μέ τά μαχαιρία τους τά κορμιά τῶν δυό Ἐλληνοπαιδῶν, ἔθεσαν τέρμα στή ζωή τους πυροβολώντας τα εἰς τοὺς κροτάφους των ἐξ ἐπαφῆς.

Ήταν τότε ή πρώτη φορά πού ό γεννήτοράς τους άρχισε νά σπαράσσεται κλαίγοντας γοερά λύγισε ή ψυχή του πατέρα πού έβλεπε νά κρεουργούνται τά άγαπημένα του παιδιά μπρός στά μάτια σου.

- «Ώστε θρηνολογείς δάσκαλε του είπε ένας άξιωματικός τών κομμουνιστών. Μήν στεναχωριέσαι όμως γιατί γρήγορα θά πäs πρös συνάντησιν τών παιδιών σου».

- «Έμπρός λοιπόν τί περιμένετε τούς είπε ό Μακρής γιατί δέν μου σκοτώνετε; Ποιά άξια έχει για μένα από δώ και πέρα ή ζωή;

Οί συγκρατούμενοι του δασκάλου αισθάνθηκαν δέος αλλά και θαυμασμό για τόν πατέρα πού ικέτευε τούς δολοφόνους νά τόν σκοτώσουν. Ένας ύπενωματάρχης πού έκρατείτο εκεί και πού προφασιζόμενος τόν νεκρό - γιατί ήταν βαρεία τραυματισμένος και οι Έλασίται είχαν πιστέψει ότι έπαυσε νά ζή - μου διηγήθηκε ότι παρόμοια παλληκαριά δέν άπήντησε ποτέ στην έξηντάχρονη ζωή του.

Ό ίδιος ό άξιωματικός του ΕΛΑΣ πού πριν από λίγο είχε προειδοποίηση τόν Μακρή ότι σύντομα θά πήγαινε πρös συνάντηση τών παιδιών του, άρχισε νά του πλήττει μέ τό μαχαίρι του. Οί άλλοι Έλασίται πού είχαν κατακλύση τήν Παληομπούκαινα μιμούμενοι τόν άρχηγό τους ξέσπασαν μέ άγριότητα έναντίον του δυστυχισμένου και χαροκαμένου πατέρα.

Χρησιμοποιώντας τά μαχαίρια τους, τόν κτυπούσαν μέ πρωτοφανή λύσσα. Θαρρείς και είχαν προηγούμενα μαζί του. Όταν ό Μακρής έπεφτε νεκρός από τά πλήγματα τών σφαγέων του ό άξιωματικός άδειασε τό πιστόλι του πάνω στό άψυχο κορμί του Έλληνα διδασκάλου. Και ύστερα δύο άλλοι Έλασίται τραβώντας τό άψυχο κορμί από τά πόδια του, τό έσυραν εκεί πού βρισκόντουσαν τά δύο σκοτωμένα παιδιά του. Αν μπορούσε νά μιλήσει εκείνη τή στιγμή ό Μακρής, θά εξέφραζε τήν εύγνωμοσύνη του πρös τούς φονιάδες και ιδιαίτερα πρös τόν κομμουνιστή άξιωματικό, πού τηρώντας τό λόγο του έστειλε τόν γεννήτορα έστω και νεκρόν νά άγκαλιάσει τά κρεουργηθέντα παιδιά.

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Τό πρώτο σπίτι πού κτύπησαν στις 12 Ίανουαρίου του 1949 μπαίνοντας οι Έλασίται στην Νάουσσα ήταν του Γεωργίου Σούγγαρη του Σπύρου. Ήταν στην όδό Βύρωνος. Μπήκαν μέσα και άρχισαν νά έρευνούν για χρήματα, λίρες και κοσμήματα. Όπως λένε σήμερα οι Ναουσσαίοι δέν άφήκαν τίποτε όρθιο μέσα σ' αυτό. Σάν νά ήταν ένημερωμένοι για τήν κρύπτη πού είχε τόν θησαυρό του κατευθύνθηκαν και άφήρεσαν ότι υπήρχε. Πολλοί όμιλούν για δύο χιλιάδες Ναπολέονια και άλλα χρυσά νομίσματα. Άλλοι συμπληρώνουν ότι υπήρχε και μεγάλη ποσότητα χρημάτων πού τά πήραν και αυτά οι ένοπλοι του Κ.Κ.Ε. Ένώ τόν Σούγγαρη τόν πήραν μαζί τους για νά τούς πάει και στό παντοπωλείο του, τήν γυναίκα του, ούτε τήν πείραξαν αλλά ούτε και τήν άνέκριναν. Στο παντοπωλείο όλοκληρώθηκε τό έργο τών λεηλατών.

Τά τρόφιμα πού υπήρχαν ήταν πάμπολλα και τά έβγαλαν έξω, από όπου τήν άλλη ήμέρα τά φόρτωσαν σέ κάρρα πού πήραν τό δρόμο πρös τό βουνό.

Τόν Σούγγαρη, τόν όδήγησαν στην Άγια Τριάδα. Εκεί ή διαδικασία

της ανακρίσεως ήταν άπλη. Δέν τον ρώτησαν για χρήματα και για λίρες αλλά τόν κατηγορήσαν ότι ήταν δεδηλωμένος έχθρός του Λαϊκού Στρατού και ύβριστής του Κ.Κ.Ε.

Διαμαρτυρήθηκε ό κρατούμενος, έπικαλέσθηκε γνωστούς κομμουνιστές συμπατριώτες του για νά τούς πείσει ότι ποτέ του δέν κακολόγησε τό Κ.Κ.Ε. και τό ΕΑΜ αλλά στάθηκε αδύνατο νά τούς πείση.

Άφου παρέμειναν για μισή ώρα περίπου στό σημείο πού διεξήγετο ή ανάκρισις, έφτασε ένας νέος της Ναούσσης και παρέδωσε ένα σημείωμα στόν Έλασίτη αξιωματικό πού μέχρι τότε έκτελοῦσε χρέη ανακριτοῦ. Άφου διάβασε κατ' έπανάληψη τό περιεχόμενο του σημειώματος, παρέδωσε τόν Σούγγαρη σέ δύο Έλασίτες. Ό ίδιος έμεινε στην θέση του μέχρι τήν ώρα πού άκούσθηκαν πέντε πυροβολισμοί. Οι δύο Έλασίται έκτελώντας τήν έντολή της τοπικής όργανώσεως του Κ.Κ.Ε. πού είχε στείλη τό σημείωμα έξετέλεσαν πιστά τήν έντολή πού τούς είχε δοθή. Έκεϊ στην Άγία Τριάδα βρέθηκε ξαπλωμένο τό σώμα του Σούγγαρη στις 15 Ιανουαρίου του 1949.

Σήμερα πολλά θρυλούνται γύρω από τά αίτια και τούς διατάκτας της έκτελέσεως. Είναι τόσο φρικτά, είναι τόσο βρώμικα, πού δέν άποτολμῶ νά τά μεταφέρω έδῶ. Τό κακό όμως γι' αυτούς πού βαρύνονται για τό σκοτωμό του Σούγγαρη και τήν καταλήστευση της περιουσίας του, είναι ότι δέν είναι λίγοι αυτοί πού όμιλοῦν χωρίς δισταγμό για τούς άνθρωπους πού εισηγήθησαν στό Κ.Κ.Ε. για νά σκοτωθή και υπέδειξαν ταυτόχρονα στους είσβολείς τήν κρύπτη όπου φύλαγε τήν ρευστή του περιουσία.

Εὔχομαι μέ όλη μου τήν καρδιά νά είναι ψέματα τά όσα άκουσα. Ουά και άλλοιμονο έάν τό πιστεύω αυτών νά έχη σχέση μέ τήν αλήθεια.

ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΤΗΣ ΟΥΝΡΑ

Ένας από τούς Ναουσσαίους πού προσέφερε πολλά για τόν τόπο και πού έκτελέσθηκε φρικτά από τούς Κομμουνιστάς ήταν και ό Δημήτριος Ραπτόπουλος.

Μετά τήν άπελευθέρωση είχε προσληφθή στην ύπηρεσία διανομιών των τροφίμων πού έστελνε ή ΟΥΝΡΑ για νά βοηθήση έπισιτιστικά τό λαό μας. Άργότερα όταν δημιουργήθηκε τό Γραφείο Έφοδιασμού του αντίστοιχου ύπουργείου, οι προϊστάμενοι του εισηγήθηκαν και μετετάγη στην νέα του θέση. Καί ποιόν δέν βοήθησε από τό πόστο αυτό ό κακόμοιρος. Πολλές φορές παρανόμησε για νά έξασφαλίση τρόφιμα και ψωμί σέ πρόσωπα πού δέν δικαιούντο. "Όταν κουβεντιάζαμε γι' αυτόν μέ τούς Ναουσσαίους χαριτολογοῦσαν λέγοντας ότι ό γυιός του Όμήρου μέ αυτά πού κάνει ασφαλώς έχει πλώρη για νά έκλεγή δήμαρχος.

- "Όπως μάθαμε στην ύπηρεσία μας, ένα μεσημέρι παρουσιάσθηκαν στό γραφείο του δύο άπεσταλμένοι του ΕΛΑΣ πού του ζήτησαν έπιτακτικά νά φροντίση νά διοχετευθοῦν τρόφιμα στό βουνό. Ό Ραπτόπουλος όχι μόνον άρνήθηκε αλλά σαν τιμιος υπάλληλος έσπευσε νά ειδοποιήση τήν ύπηρεσία μας. Άπό πλευρās άοφαλείας πήραμε για λίγες ήμέρες μέτρα προστασίας της ζωής του. Σάν είδαμε όμως ότι δέν συνέβαινε τίποτε στό γραφείο ή στις μετακινήσεις του Ραπτόπουλου χαλαρώσαμε τά μέτρα και

Ύστερα μάλιστα από δική του παράκληση τὰ ἐγκαταλείψαμε τελείως.

Αὐτό ἦταν ἐκεῖνο πού στοιχίσε τή ζωὴ τοῦ ἄτυχου ὑπάλληλου.

Τῆ πρώτη κίολας νύκτα πού ὁ Ραπτόπουλος πήγαινε στό σπίτι του χωρίς συνοδεία, ἔνοπλοι ἄγνωστου ἀριθμοῦ στήνοντας ἐνέδρα λίγα μέτρα ἔξω ἀπ' αὐτό τόν πυροβόλησαν πολλές φορές ἀφήνοντάς τον νεκρό. Οἱ περίοικοι πού ἄκουσαν τούς πυροβολισμούς καί πού βγαίνοντας ἀπό τὰ σπίτια τους τόν βρῆκαν ξαπλωμένο στή μέση τοῦ δρόμου, τόν μετέφεραν ἀμέσως στό νοσοκομεῖο. Ἐκεῖ διεπιστώθη ὁ θάνατός του. Ὁ ΕΛΑΣ ἐξεδικεῖτο ἐκεῖνον πού εἶχε ἀρνηθεῖ νά γίνῃ ὑπεξαιρέτης τῶν τροφίμων τοῦ λαοῦ προκειμένου νά βοηθήσῃ τόν ἀγώνα τῆς λευτεριάς».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ εσφάγη ἀπό τόν ΕΛΑΣ

Στό σημεῖο αὐτό ὁ ἀφηγητής μου σταμάτησε τήν ἀφήγησή του λέγοντάς μου ὅτι φταίει καί ὁ μακαρίτης γιά τόν σκοτωμό του. Ἐάν δέν ἐπέμενε νά πάψουμε νά τόν προστατεύουμε ἴσως ζοῦσε κι αὐτός σήμερα. Τό λάδι ἀπό τό καντήλι, συμπλήρωσε ὁ ἀφηγητής μου, τελείωσε κι ἔτσι τερματίσθηκε ἡ ζωὴ ἑνός καλοῦ Ἑλληνα πού σέ ὅλη του τή διαδρομὴ εἶχε βοηθήσει τούς Ναουσσαίους καί τούς ἀνθρώπους τῶν γύρω χωριῶν πού σ' ἐκεῖνα τὰ δύσκολα χρόνια εἶχαν ἀνάγκη ψωμιοῦ καί τροφίμων γιά νά σταθοῦν στή ζωή.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Δέν περνάει μέρα πού ἡ κυβερνήση καί τὰ μαρξιστικά κόμματα πού τήν ἐνισχύουν καί τήν ὑμνοῦν, πού νά μὴν διακηρύξουν τό ἐνδιαφέρον της γιά τήν τοπική αὐτοδιοίκηση. Μιλᾶνε μέ ξεχωριστό θαυμασμό γιά τό

έργο και τὸ ρόλο πού ἐπιτελεῖ καί κάμουν κάθε προσπάθεια γιά νά θέσουν ὑπό τόν ἀπόλυτο ἐλεγχό τῶν ὀργάνων τῆς, τοὺς Δήμους καί τίς Κοινοτήτες. Ἐκχωροῦν οἰκονομικά καί διοικητικά προνόμια, καί ψηφίζουν νόμους βάσει τῶν ὁποίων ἀντιπρόσωποι τῶν Δήμων καί τῶν Κοινοτήτων, δέν θά μετέχουν μόνον στά Νομαρχιακά Συμβούλια, ἀλλά καί στοὺς ὀργανισμοὺς γενικώτερας κοινωνικῆς σημασίας.

Στὴν διάρκεια τῆς κατοχῆς, οἱ διακηρύξεις αὐτές τοῦ ΚΚΕ καί τοῦ ΕΑΜ, ἐφαρμόσθηκαν σέ πολλά σημεία. Γινόντουσαν μάλιστα καί ἐκλογές μέ τὴν ἴδια διαδικασία πού ἰσχύει στή Σοβιετική Ἑνωση καί στίς ἄλλες χώρες πού τελοῦν ὑπό κομμουνιστικό ζυγό. Ψήφισαν νεκροί καί ζωντανοί τὸ μονοκομματικό ψηφοδέλτιο τοῦ ΕΑΜ καί μέ ἀποτέλεσμα 99,9% ἐξελέγοντο οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ. Ἐάν γινότανε κανένα λάθος καί κάποιος ἐκ τῶν ἐκλεγέντων δέν εὐρίσκετο σέ ἀπόλυτη συνέπεια μέ τὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος, τὸν ἔτρωγε τὸ σκοτάδι.

Ἡ ΟΠΛΑ ἀνελάμβανε νά τὸν ἐξαποστείλῃ στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ὅπως συνθίζαν οἱ Ἑλασίτες νά χαρακτηρίζουν τὰ ἀνθρωποσφαγεῖα ὅτι ἀποῖα κατεκρεουργοῦντο οἱ ἀνθρωποι τῆς ἀντίστασης καί τοῦ Φασισμού.

Αὐτὸν τὸν σεβασμὸ καί τὴν ἐνημέρωση πρὸς τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση τὸν ἐξεδήλωσαν οἱ Ἑλασίται μπαίνοντας στὴ Νάουσα, στίς 13 καί 14 Ἰανουαρίου τοῦ 1949. Ἀφοῦ λεηλάτησαν τὰ δημόσια ταμεῖα, ἐλήστευσαν τίς περιουσίες τῶν πολιτῶν, ἐξεδήλωσαν ὅλο τους τὸ ἐνδιαφέρον πυρπολώντας τὸ κτίριο ὅπου ἐστεγάζετο ὁ Δήμος. Ἐν συνεχείᾳ ἀνεζήτησαν τὸν Δήμαρχο Νίκο Θεοφίλου καί ὅλους τοὺς δημοτικούς συμβούλους.

Ὁ Δήμαρχος παντοπώλης, τὸ ἐπάγγελμα, ἐκτελοῦσε τὰ καθήκοντά του κατὰ ὑποδειγματικὸ τρόπο. Ἄν καί Κορινθίος τὴν καταγωγή ἔτρεφε παθολογικὴ ἀγάπη πρὸς τὴν πόλη, καί πραγματοποιώντας ἀδιάκοπα κοινωφελῆ καί ἔργα ἐξωραϊσμοῦ, προσπαθοῦσε νά συγκεντρώσῃ τὴν ἀγάπην τῶν δημοτῶν του. Καμμία φορά πού τὸν πείραζαν ὅτι ἦταν ξένος ἀπὸ τὴν Νάουσα τὸ θεωροῦσε προσβολή. « Ἐγὼ διεκίρηντε παντοῦ εἶμαι Ναουσαῖος ἔστω κι ἂν δέν γεννήθηκα ἐδῶ. Τὰ κόκκαλά μου, ἐδῶ θά τὰ ἀφήσω. Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἐνιαία καί εἶναι ντροπὴ νά χωριζόμαστε σέ Μακεδόνες καί Παληοελλαδίτες».

Ὅταν ἄρχισε ἡ μάχη τῆς Νάουσας, οἱ δικοὶ του καί οἱ φίλοι του, τὸν συνεβούλευσαν νά κρυφτῆ ἢ νά πάρῃ τὸ δρόμο πρὸς τὸ Σιδηροδρομικὸ Σταθμὸ, ὅπου δέν εἶχε σημειωθῆ ἀκόμη ἡ ἐμφάνιση ἀνταρτικῶν δυνάμεων. Ὁ Θεοφίλου πιστεύοντας ὅτι καί ἂν ἀκόμη οἱ Ἑλασίται κατελάμβαναν τὴν πόλη δέν θά τὸν πείραζαν, παρέμεινε στό σπίτι του στὰ Ἀλώνια. Ἐκεῖ τὸν βρῆκε μία δεκαμελῆς ομάδα κατασπλιάδων καί ἕνα;- πρῶην δασοφύλακα - ἔσπασε τὴν ἐξωτερικὴ πόρτα. Μπαίνοντας μέσα τὰ ἔκανε γυαλιά καρφιά καί δέν ἄφησε ὄρθιο τίποτε ἀπολύτως. Ἐνῶ οἱ Ἑλασίται ἀφαιροῦσαν καί τίς καρφίτσες ἀκόμη τοῦ νοικοκυριοῦ του, ὁ θηριώδης καί αἰμοσταγῆς ἀρχηγὸς του ἔπαιζε σάν τὴ γάτα μέ τὸ ποντίκι μέ τὸν Δήμαρχο. « Ἐμεῖς τοῦ εἶπε, τιμοῦμε ἰδιαίτερος τοὺς Δημάρχους καί τοὺς Κοινοτάρχες, γι' αὐτὸ δέν πρόκειται νά σοῦ συμβῆ ἀπολύτως τίποτε». Ἀφοῦ τελείωσε τὸ ἰλιατισκολόγημα τοῦ σπιτιοῦ του, δύο Ἑλασίτες τὸν ὀδήγησαν στὴν πλατεία. «Τώρα, τοῦ εἶπε ὁ καπετάνιος, θά πρέπει νά

βγάλης λόγο. Νά προσφωνήσεις τὰ ἡρωϊκὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, ὅπως ἔκαμες πρὶν εἴκοσι μέρες ὅταν προσφωνοῦσες τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς βουλευτὲς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος».

Πράγματι στὶς 10 Δεκεμβρίου τοῦ 1948 εἶχε μεταβεῖ κλιμάκιο ὑπουργῶν καὶ βουλευτῶν τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Στὴν πλατεία εἶχε συγκροτηθεῖ μία τεράστια συγκέντρωση καὶ ὁ Δήμαρχος προσφωνῶντας τοὺς ἀφιχθέντας δὲν ζήτησε ἀπλῶς, ἀλλὰ ἀξίωσε μὲ τόνο ἔντονο καὶ ἐπιτακτικὸ νὰ παρασχεθῇ βοήθεια πρὸς τὸ Λαὸ τῆς Ναούσσης καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς.

Χωρὶς νὰ καφθῇ ὁ Θεοφίλου, ὑπενθύμησε στὸν αἰμοβόρο καπετάνιο, ὅτι ἡ σημασία τῶν λόγων του στὴ συγκέντρωση αὐτὴ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε ἐκτιμηθῇ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς κομμουνιστὰς, ἐάν πράγματι, ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν πόλη καὶ πονοῦν τὸ Λαὸ τῆς.

Δύο χαστούκια ἦταν ἡ ἀπάντηση τοῦ καπετάν Βορηά καὶ ἀκολουθώντας ὑψώνοντας τὸ χέρι του ἔδωκε ἐντολὴ νὰ προχωρήσουν οἱ Ἐλασίτες στὴν ἐκτέλεση τοῦ Δημάρχου. Οἱ δέκα ὄπλοφόροι χωρὶς δισταγμὸ ἔσυραν τὸ θῦμα τους στὴν παλημπούκαινα πού στεκότανε ὁ ἀρχηγὸς τους καὶ ἀφοῦ τοῦ πρόσταξαν νὰ σταθῇ σὲ στάση προσοχῆς ἄρχισαν νὰ τὸν πυροβολοῦν. Διάτρητο τὸ σῶμα του ἀπὸ τὶς σφαῖρες τῶν ὑμνητῶν τῆς Τοπικῆς Αυτόδιοικήσεως, ἐπεφτε στὴ γῆ πού τόσο εἶχε ἀγαπήσει, ἐνῶ ὁ καπετάνιος ἔσπευσε νὰ ποδοπατήσῃ τὸ πρόσωπο τοῦ νεκροῦ.

Ἀφήνοντας τὸν νεκρὸ νὰ πλῆσθὲς τὸ δικό του αἷμα κατευθύνθηκαν εἰς τὸ σπιτι τοῦ Δημητρίου Χρυσοχόου Δημοτικοῦ Συμβούλου. Κι αὐτὸς ἦταν μεγαλοκαρχαρίας – κατὰ τὴν ἔκφραση τῶν κομμουνιστῶν. Δούλευε σιδηρουργὸς καὶ μὲ τὰ ροζιασμένα χέρια του ἐξασφάλιζε τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν του. Δίνοντας ὅλη τὴ ψυχὴ του γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν Ναουσσαίων, ἦταν πανταχοῦ παρὼν σὲ ὅλες τὶς δραστηριότητες τοῦ Δήμου.

Τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1948 ἓνα ζευγάρι Ναουσσαίων, συνδεδεμένο φιλικὰ μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ Χρυσοχόου, τὸν ἐπισκέφθηκε καὶ τὸν μετέφερε μῆνυμα τοῦ ΕΛΑΣ. Ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν συνομιλητὴ τους δύο πράγματα. Πρῶτον νὰ παραιτηθῇ καὶ δεύτερον νὰ ἐτοιμάσῃ διακόσιες λίρες πού θὰ περνοῦσε τὴν παραμονὴ τῆς Πρώτης τοῦ ἔτους γιὰ νὰ τὶς παραλάβῃ, προκειμένου νὰ διατεθοῦν γιὰ τὸν ἀγῶνα.

Ἐξαγριωμένος ὁ πτωχὸς σιδηρουργὸς σχεδὸν ἔδωξε τοὺς ἐπισκέπτες του. «Νά πᾶτε στοὺς ἐντολεῖς σας ἀπάντηση ὅτι σὲ καμμιά περίπτωση δὲν πρόκειται νὰ παραιτηθῶ. Ἐγὼ προσφέρω στοὺς συνδημότες μου χωρὶς νὰ πληρώνομε. Ὅσο πάλι γιὰ τὶς λίρες νὰ τοὺς πῆτε ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μοῦ ἀξίωσε ν' ἀποκτήσω λίρες. Ἀλλὰ κι ἂν εἶχα λίρες θὰ τὶς χρησιμοποιοῦσα γιὰ ν' ἀναπτύξω τὶς δουλειές μου καὶ νὰ ἐξασφαλίσω μιὰ καλύτερη ζωὴ στὴν οἰκογένειά μου».

Μπαίνοντας στὸ σπιτι του οἱ Ἐλασίτες, ἀφοῦ ἔψαξαν καὶ τὴν τελευταία τρύπα τῶν πατωμάτων του ἀναζητώντας λίρες, τὸ ἔρριξαν στὴν λεηλασία. Ἄρπαξαν ὅτι ὑπῆρχε μέσα σ' αὐτό. Εἰς μάτην ὁ Χρυσοχόου τοὺς παρακαλοῦσε νὰ σεβαστοῦν τὸ βίος του. Κάθε φορὰ πού τοὺς ἀπηύθυνε ἐκκλήσεις γιὰ νὰ λυπηθοῦν ἓνα δουλευτάρη, ἡ ἀπάντησή τους ἦταν τὰ κτυπήματα μὲ τὰ μαχαίρια τους.

Τό σῶμα του τό μετέβαλαν σέ πραγματικό κόσκινο, βυθίζοντας σ' αυτό τό καλοακονισμένα σιλέττα τους.

Πεσμένον κάτω στό πάτωμα ἄρχισαν νά τσαλαπατοῦν τό πρόσωπό του. Δυό κλωτσιές πού κατάφερε στό κρανίο του ἕνας γεροδεμένος Ἐλασίτης, ἔδωκαν τέρμα στή ζωή τοῦ Χρυσοχόου. Ἄν καί ἦταν πεθαμένος ἕνας ἄλλος Ἐλασίτης γονάτισε καί μέ τό μαχαίρι του ἔκοψε τήν καρωτίδα τοῦ νεκροῦ. Αὐτός ἦταν ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο τό Κ.Κ.Ε. καί ὁ ΕΛΑΣ ὀπέδιδαν τιμή καί σεβασμό στό ὑπεύθυνα ὄργανα τῆς Τοπικῆς Αυτόδιοικήσης.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἄργά τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ὁμάδα ἐνόπλων Ἐλασιτῶν ἔμπαινε στό σπίτι τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀλεξάνδρου Δημητριάδη. Καί αὐτός ἦταν Δημοτικός Σύμβουλος. Καταρτισμένος ἐπιστήμων, πραγματικός ἄνθρωπος μέ ψυχῆ γεμάτη ἀνθρωπιά καί ἀγάπη πρὸς τόν ἄνθρωπο, δούλευε μέ ἕνα τρόπο ἀνυστερόβουλο γιά τὰ Δημοτικά πράγματα.

Ρεαλιστής στίς σκέψεις πρωταγωνιστοῦσε σέ κάθε ἐνέργεια καί ἀπόφαση τοῦ Δήμου πού ἀπέβλεπε στήν προκοπή τῆς Ναούσσης καί στή βελτίωση τῶν συνθηκῶν τοῦ λαοῦ τῆς.

Οἱ ἐνοπιοὶ δέν τόν κακομεταχειρίσθηκαν κατά τήν ὥρα τῆς συλλήψεώς του. Ἀντίθετα τοῦ συμπεριφέρθηκαν καλά καί τοῦ εἶπαν ὅτι γρήγορα θά ἐπέστρεφε στούς δικούς του. Μιά μικρῆ ἀνάκριση καί ὅλα θά τελειώσουν τοῦ εἶπαν. Τόν ὀδήγησαν στό ἐπάνω ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρά πού εἶχε ἐγκαταλειφθῆ ἀπό τοὺς ὑπερασπιστές τῆς 35ης Ταξιαρχία καί πού τώρα εἶχαν ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ΕΛΑΣ. Δέν μπόρεσα νά διευκρινίσω ἐόν ὀνάμεσα σ' αὐτούς ἦταν καί ὁ Βλαντᾶς. Ὁ Μπελογιάννης ὅμως πού στεκόταν ὀρθιος στό κέντρο τοῦ ἐργοστασίου, ὑποδέχθηκε μέ εἰρωνικό χαμόγελο τόν Δημητριάδη.

Ἐδῶ τοῦ εἶπε δέν σοῦ φέραμε γιά νά συντάξουμε κανένα συμβόλαιο, οὔτε καί γιά ν' ἀποφασίσουμε γιά τήν ἐκτέλεση δημοτικῶν ἐργῶν. Σοῦ φέραμε γιά νό μᾶς ἐξηγήσεις γιά τήν ἀντεθνική σου στάση ἐναντι τοῦ ἠρωϊκοῦ ΕΛΑΣ καί γιά νά μᾶς πῆς ἐάν θά συνεχίζης νά ἐναντιώνεσαι στούς ἀγῶνας τοῦ λαοῦ. Κάτι θέλησε ν' ἀπαντήση ὁ Δημητριάδης ἀλλά δυό βουρδουλιές τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ Ταξιαρχοῦ τοῦ ΕΛΑΣ δέν ἄφησαν ν' ἀκουσθῆ ἡ φωνή του. Τέσσερεις Ἐλασίτες τόν πῆραν καί τόν ὀδήγησαν στή θέση Παληομπούκαινα. Ἐκεῖ βρέθηκε ὀνάμεσα σέ χωροφύλακες καί στρατιῶτες συλληφθέντας πού οἱ πιό πολλοὶ ἀπ' αὐτούς ἦταν μέ τὰ χέρια δεμένα, ἐνῶ τό αἷμα ἔτρεχε ἀπό τὰ τραύματά του.

Στίς 14 Ἰανουαρίου 1949 τρεῖς Ἐλασίτες, ξεχώρισαν τόν Συμβολαιογράφο ἀπό τό κοπάδι τῶν κρατουμένων. Τόν ἔσυραν λίγα μέτρα παρά πέρα καί τόν ἐξετέλεσαν διά πυροβολισμῶν. Ἐκεῖ τόν βρῆκαν τήν ἄλλη ἡμέρα οἱ δικοὶ του γιά νά τόν ἐνταφιάσουν στό Νεκροταφεῖο.

Ἡ αὐτοδιοίκηση εἶχε ἕνα ἀκόμη θῦμα. Ἐνα θῦμα πού ὀλόκληρη τή ζωή τήν ἀφιέρωσε εἰς τήν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ τῆς Ναούσσης.

ΕΝΑΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

Λίγο πρὶν ἐγκαταλείψουν οἱ ἐπιδρομεῖς τοῦ ΕΛΑΣ τήν πόλη καί συγκεκριμένως στίς δύο τό ἀπόγευμα τῆς 14ης Ἰανουαρίου 1949, μιά

ομάδα από αυτούς πήγε στο σπίτι του Ἀριστοτέλη Λέττη, πού ήταν ἔμπορος ὑφασμάτων καί Δημοτικός Σύμβουλος τῆς πόλεως. Ἐκεῖ τόν βρῆκαν νά εἶναι μόνος μέ τήν γυναίκα του. Οἱ δύο του θυγατέρες πού σπούδαζαν στήν Θεσσαλονίκη, ἡ μία φοιτήτρια καί ἡ ἄλλη στό Γαλλικό Κολλέγιο εἶχαν ἔλθει στήν Νάουσσα τά Χριστούγεννα τοῦ 1948 καί ἔτσι ἀφοῦ πέρασαν γιά τελευταία χρονιά μέ τόν πατέρα τους τίς μεγάλες ἡμέρες τῆς Χριστιανοσύνης ξαναγύρισαν στήν Μακεδονική πρωτεύουσα γιά νά συνεχίσουν τίς σπουδές τους.

Σέρνοντάς τον σχεδόν, τόν ἔβγαλαν στόν δρόμο καί τόν ὀδήγησαν εἰς τό Ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρά ὅπου εὐρίσκοντο ἀκόμη μεγάλες ὁμάδες Ἑλασιτῶν.

Πρὶν συλλάβουν τόν Λέττη ὁμάδες τοῦ ΕΛΑΣ προέβησαν εἰς τήν λεηλασία τοῦ καταστήματός του. Ὅπως μοῦ ἱστοροῦσαν οἱ Ναουσσαῖοι δέν ἀφῆκαν τίποτε ὄχι μόνον ἀπό τό ἐμπόρευμα ἀλλά οὔτε αὐτά τά ράφια τοῦ μαγαζιοῦ. Οὐρά ἀπό Ἑλασίτες ἐπί ὥρες ἐφόρτωναν τήν περιουσία πού μέ ἰδρώτα καί αἶμα εἶχε σχηματίσει ὁ Λέττης.

Ἐνῶ ὁ Ἀριστοτέλης εὐρίσκετο κρατούμενος εἰς τόν Λαναρά, πέντε ἔνοπλοι πῆγαν στήν γυναίκα του καί τήν εἶπαν ὅτι γιά νά ἀπελευθερωθεῖ ὁ Λέττης πρέπει ἡ ἴδια νά τούς μετρήσει τό ποσόν τῶν τριακοσίων λιρῶν. Ἡ γυναίκα τοῦ Λέττη ζητώντας πίστωση ὀλίγων λεπτῶν καί συνοδευόμενη ἀπό δύο Ἑλασίτες πήγε σέ ἕνα διπλάνο σπίτι παίρνοντας δανεικά γιά νά συμπληρώσει τά λύτρα πού ζητοῦσαν οἱ ἀπελευθερωταί γιά νά ἀφήσουν ἐλεύθερο τόν κρατούμενο Ἀριστοτέλη. Δίνοντάς τους ἐν συνεχείᾳ τίς λίρες πού καθώρισαν, τούς παρεκάλεσε νά ἀφήσουν ἐλεύθερο τόν σύζυγό της.

Οἱ Ἑλασίται πῆραν τίς λίρες μέ τίς ὁποῖες ἐσχημάτισαν τίς πυραμίδες τοῦ ἔπους τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης, μαζί μέ αὐτές πῆραν καί τή ζωή τοῦ Λέττη. Λίγο πρὶν ἐγκαταλείψουν τό ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρά, ἐξετέλεσαν ἀπάνθρωπα τόν ἀγνό καί ὑπέροχο νοικοκύρη πού σάν κοινωνικός παράγων σάν ἔμπορος καί σάν δημοτικός σύμβουλος προσέφερε περισσότερο ἀπό ὅσα μποροῦσε γιά τήν Νάουσσα καί τόν λαό της. Πρὶν τόν ἐκτελέσουν οἱ ντροπιασμένοι δολοφόνοι τοῦ ΕΛΑΣ εἶπαν στό θῦμα τους ὅτι ἡ κατηγορία πού τόν βάραινε ἦταν ὅτι ὑπῆρξε συνεργάτης καί ἀφωσιώμενος φίλος τοῦ Λαναρά.

Τήν ἄλλη μέρα, ἡ δύσμοιρη γυναίκα τοῦ Λέττη, ἀναζητώντας τόν ἀδικοχαμένο πιστό σύζυγό της, βρῆκε τό πῶμα του ἀνάμεσα στά ἀψυχα κορμιά πού ἦταν διασκορπισμένα μέσα στό Ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρά.

Τό γεγονός ὅτι ἀνάμεσα στούς σκοτωμένους καί κρεουρημένους τῆς Ναούσης, οἱ περισσότεροι ἀνήκαν στό χῶρο τῶν ἀγροτῶν καί ἐργατριῶν, μέ ὀδήγησαν στήν ἀνάγκη νά κινηθῶ ἀνάμεσα σ' αὐτούς πού ἐπέζησαν τῆς περιόδου ἐκείνης καί πού μερικοί συνεχίζουν νά δουλεύουν στά ἐργοστάσια ἢ κατέστησαν συνταξιούχοι.

Στή κατηγορία τῶν τελευταίων ἀνήκουν καί οἱ περισσότεροι, γιά τοῦτο καί τούς βρῆκα εὐκολώτερα. Δύο ἀπ' αὐτούς πού ἔπαιξαν καί σημαντικό ρόλο καί στά συνδικαλιστικά πράγματα τῆς πόλεως μοῦ διευκόλυναν στήν ἐρευνά μου. Σέ κουβέντες πού κάναμε μαζί παιδεύοντας τή μνήμη τους

μου άφηγήθηκαν και αυτές τις περιπτώσεις. Μου είπαν για τους έργατες Γιώργο Μαχμάνη, Ματθαίο, Λαγδανίδη Σωτήριο, Μεζέ Βασίλειο, Βασιλειάδη του Γεωργίου, Γεώργιο Ρέντζο, Κωνσταντίνο Λεφούση και Χρήστο Λιόλιο.

“Όλοι τους ήταν Ναουσσαίοι, έκτός του Μεζέ που κατήγετο από τό Πλατύ της Καμπανίας που αυτόν τον σκότωσαν την επομένη που ό ΕΛΑΣ έμπαινε στη Νάουσσα, δηλαδή στις 13 ‘Οκτωβρίου του 1944. ‘Η εκτέλεσις του έγινε στην Κωτίχα, από τους άνδρες της Πολιτοφυλακής. Τόν Λογδανίδη και τόν Βασιλειάδη τους πήραν λίγες ημέρες άργότερα. Τους μετέφεραν άρχικά εις τό κέντρο της Πολιτοφυλακής και λίγο πριν από τή Βάρκιζα τους έστειλαν μέ φύλλο πορείας για τήν «έλεύθερη ‘Ελλάδα». Τά κρεουργημένα σώματά τους τά βρήκαν στην Μηλίτσα. ‘Ηταν δεμένα τά χέρια τους μέ άγκαθωτό σύρμα και έφερναν κακώσεις σέ όλο τους τό σώμα. “Όπως τους άφησαν άταφους για πολλές ημέρες τά όρνεα είχαν άπαλλάξη τά κόκκαλά τους από τις σάρκες. Οί άδειανές κόγχες των ματιών τους φανέρωναν ότι δύο πράγματα είχαν μεσολαβήση. “Η όπι οι άντάρτες έβγαλαν τά μάτια τους, ή ότι τά πεινασμένα κοράκια έχρησιμοποίησαν τά μάτια τους για λιχουδιά.

Τόν Γεώργιο Μαχμάνη που τόν πήραν μέσα από τό σπίτι του στις 12 ‘Ιανουαρίου 1949 τόν Γεώργιο Ραντζά που τόν συνέλαβαν μέσα στην έκκλησία του ‘Αγίου Μηνά την ίδια ημέρα τους πήραν μαζί τους οι συμμοριτες κατά τήν εγκατάλειψη της Ναούσης που έγινε στις 15 ‘Ιανουαρίου του 1949. Τους κάλεσαν νά ένταχθούν στον ΕΛΑΣ και αυτοί δέχθηκαν.

Μέχρι τό ‘Αμύνταιο που τά τάνκς του ‘Ελληνικού Στρατού συνεπλάκησαν σέ μάχη μέ τις προφυλακές των συμμοριτών και οι δύο τους ζούσαν άκολουθώντας τήν τύχη των 923 όμήρων.

“Όταν 68 Ναουσσαίοι έπωφελούμενοι της διεξαγόμενης μάχης κατόρθωσαν νά δραπετεύσουν οι Μαχμάνης και Ρέντζος δέν άκολουθήσαν τους δραπετες. “Όταν σταμάτησε ή μάχη ή άστυνομία του Δημοκρατικού Στρατού ξεχώρισε έπτά άτομα μεταξύ των όποιων και τους δύο αυτούς έργατες. Τους ανέβασαν προς τά ύψώματα του Καϊμάκ-Τσαλάν. ‘Από κεί και πέρα χάθηκαν τά ίχνη τους. ‘Εκυκλοφόρησαν πολλές διαδόσεις. Πολλοί μιλούσαν ότι μαζί μέ τους έπτά όμήρους έφυγαν και οι έξη ‘Ελασίται που άποτελούσαν τή φρουρά τους. ‘Αλλοι είπαν ότι τους προώθησαν μέ ζώα προς τό Βίτσι. Μονάχα ένας ‘Ελασίτης που αυτομόλησε στις 5 Φεβρουαρίου παραδοθείς εις τόν ‘Ελληνικό Στρατό, μεταξύ των άλλων, που άπεκάλυψε, ανέφερε ότι τους άτυχους αυτούς έργατες κατά πāσαν πιθανότητα τους σκότωσαν δύο χιλιόμετρα πριν φθάσουν τά ‘Ελασίτικα τμήματα στό χωριό Μελάς και ότι τόν ένταφιασμό τους έκαναν οι κάτοικοι του χωριού αυτού καλώντας μάλιστα και τόν ιερέα νά ιερουργήση στην άκολουθία.

Τόν Κωνσταντίνο Λεφούση, τόν όδήγησαν στό φυλάκιον του Νανάκου. ‘Εκεί κρατούσαν και τόν Χρήστο Λιόλιο. ‘Αφού τους υπέβαλαν σέ φρικτά μαρτύρια χωρίς καμία βοήθεια όλόκληρη τήν νύκτα της 14ης προς τήν 15η ‘Ιανουαρίου του 1949. “Όταν πήγαν νά τους πάρουν για νά τους

έντάξουν μέ τούς άλλους Ναουσσαίους όμήρους και οι δυο τους ήταν αδύνατο νά μετακινηθοῦν. Είχαν χάση πολύ αίμα και μετά δυσκολίας μπόρεσαν πρὸς στιγμήν νά σηκωθοῦν. Ένας από τούς πολιτικούς ύπευθύνους έδωκε έντολή νά έκτελεσθοῦν οι τραυματίες. Αυτό περιμέναν και οι φρουροι πού χωρίς νά καθυστερήσουν έπυροβόλησαν τούς δύο έργάτες μέ τά αυτόμάτά τους. Έκεϊ στό φυλάκιο τοῦ Νανάκου βρήκαν τά συνεργεία περισυλλογής τῶν νεκρῶν πού κατήρτισε ό Στρατός και Χωροφυλακῆς, εύθύς ώς άπελευθερώθηκε ή πόλη. Τούς έθαψαν μαζί μέ τούς άλλους Ναουσσαίους νεκρούς τό άπόγευμα τῆς 16ης Ίανουαρίου στό νεκροταφεϊο τῆς πόλεως.

Κ. ΛΕΦΟΥΣΗΣ έσφαγιάσθη διότι ήτο άδιάλλακτος Έλλην

Έκούγοντας τήν αφήγηση αυτή από τό στόμα ενός παλαιμάχου συνδικαλιστοῦ, τόν ρώτησα, γιατί οι κομμουνιστές έπέλεξαν τά θύματά τους στην πλειοψηφία ανάμεσα από τούς έργάτες και έργάτριες. Ήταν ή πρώτη φορά πού στά χειλή τοῦ συνομιλητοῦ μου διεγράφη ένα χαμόγελο πού κι αυτό ήταν γεμάτο πικρα. «Πάψε μου είπε κ. Θεοχαρίδη, νά πιστεῦης ότι οι κομμουνισται άγωνίζονται πραγματικά για τούς άνθρωπους μέ τά ροζιασμένα χέρια. Αύτούς τούς θέλουν νά μετέχουν σέ άπεργίες και άγώνες, μέ τελικό σκοπό νά τούς όδηγήσουν στην άναρχία και στην κοινωνική επανάσταση. Τούς έζησα, μου είπε, σέ συνομιλίες ύπεύθυνες πού κάναμε στά παλιά χρόνια μέ τούς έργοδότες ζητώντας αύξήσεις και άλλα αίτήματα πού απέβλεπαν στή βελτίωση τῆς θέσεως τῶν έργαζομένων. Σέ όλες αυτές τίς διαπραγματεύσεις οι εκπρόσωποι τῶν κομμουνι-

στῶν ἦταν ἄρνησις. Ἐπιζητοῦσαν τὰ προβλήματα τῶν ἐργαζομένων νά μένουν ἀνοικτά γιά νά ἐκμεταλλεῦνται τή δυστυχία καί τήν ἀθλιότητα τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων. Γι' αὐτό μου εἶπε καί στόχος τους παρά τό ξεκληρίσμα τῆς Ναούσσης ἦταν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἐργάτριες. Αὐτούς πού σκότωναν ἦταν ἐκεῖνοι πού γνωρίζοντας τοὺς πραγματικούς σκοποὺς τοῦ Κ.Κ.Ε. δέν δέχθηκαν νά βγοῦν στό ἀντάρτικο, οὔτε νά μετάσχουν στίς κομματικές φατρίες πού τό Κ.Κ.Ε. εἶχε δημιουργήσει σέ κάθε συνδικάτο.

– »Αὐτό ὄχι ἐσύ, ἀλλά ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι καί οἱ ἀσχολούμενοι μέ τό συνδικαλιστικό καί τὰ κοινωνικά κινήματα πρέπει νά τό κάνετε συνειδηση ἐάν πράγματι πονάτε τόν τόπο καί τήν ἑλληνική ἐργατιά».

ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ

Τοὺς δύο δεκαοκτάρηρους φίλους Γεώργιο Τσιόγκα καί Γεώργιο Νόλη τοὺς πῆραν τὰ μεσάνυχτα 13 πρὸς 14 Ἰανουαρίου τοῦ 1949 ἀπὸ τὰ σπίτια τους πού βρισκόντουσαν στὰ ἀλώνια. Στὴν ἀρχὴ τοὺς ὠδήγησαν στό ἐπάνω ἐργοστάσιο τοῦ Λαναρά. Βλέποντας τὰ ἀτυχή ἑλληνόπουλα τοὺς σωροὺς τῶν πτωμάτων πού ἦταν σπαρμένα στὴν αὐλὴ καί στό ἐσωτερικό τοῦ Ἐργοστασίου τὰ ἔχασαν. Τὰ κατέλαβε φόβος καί πανικός. Ἀρχικῶς σκέφθηκαν νά τό σκάσουν ἐσω καί ἂν κατὰ τὴν φυγὴ τους εὕρισκαν τὸν θάνατο ἀπὸ τοὺς ὀπλισμένους συμμορίτες πού εἶχαν πλημμυρίσει τό ἐργοστάσιο. Ἀνάμεσά τους ἦταν καί ὁ Στέργιος Χοχλιάκης γιου τοῦ ἱερέως πού ἱεραρχοῦσε στὴν Παναγιά καί ἄλλοι συμμαθηταὶ τους. Ὁ τελευταῖος συνομηλικὸς τους καί αὐτὸς κυριαρχούμενος ἀσφαλῶς ἀπὸ τίς ἴδιες σκέψεις τους ἔκανε τὴν ἴδια πρόταση γιά νά ἐγκαταλείψουν τό ἐργοστάσιο.

Ἐκεῖ πού τό συζητοῦσαν χαμηλόφωνα τοὺς πλησίασαν πέντε ἐνοπλοὶ Ἐλασίτες καί τοὺς πῆραν γιά νά τοὺς ὠδηγήσουν στὸν Ἅγιο Νικόλαο.

Ὁ ἀξιωματικὸς τῶν κομμουνιστῶν στοὺς ὁποίους τοὺς παρέδωσε ἀφοῦ τοὺς ἐπιθεώρησε ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὴν κορυφὴ τοὺς εἶπε ὅτι σέ λίγο θά ντυνόntonτουσαν καί αὐτοὶ μέ τὴν στολὴ τοῦ ἀντάρτη γιά νά συνεχίσουν μαζί μέ τοὺς ἄλλους τὸν ἀγῶνα γιά τὴν ἀπελευθέρωση.

Οἱ δύο φίλοι ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν ἀπόφαση πού εἶχαν πάρει δὴλῶσαν στὸν Ἐλασίτη ἀξιωματικὸ ὅτι ἂν καί θά ἤθελαν νά πάρουν μέρος στό ἀντάρτικο, ἐν τούτοις θά ἔπρεπε νά τοὺς ἀφήσουν ὡς τό πρῶτὸ γιά νά δοῦν καί νά χαιρετίσουν τίς οἰκογένειές τους. Γιὰ νά γίνουν περισσότερο πιστευτοὶ πρότειναν νά τοὺς συνοδεύσουν στὴν πόλη καί ἓνας Ἐλασίτης γιά νά εἶναι βέβαιοι ὅτι θά ἐπέστρεφαν.

– «Αὐτὰ ἀφῆστε τα κατὰ μέρος. Δέν εἶσθε μωρὰ παιδιά γιά νά ζητήσετε τὴν εὐλογία τῶν δικῶν σας γιά νά ὑπηρετήσετε τὴν μεγάλη ὑπόθεση γιά τὴν ὁποία ἀγωνίζεται ἡ Ἑλλάς».

Σέ νέα παράκληση τῶν δύο νέων, ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ΕΛΑΣ ἔδωσε ἐντολὴ νά τοὺς ὠδηγήσουν στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα. Τοὺς ἔδωσαν τὰ χέρια καί ἀφοῦ διήνυσαν μιὰ ἀπόσταση περίπου ἑνὸς χιλιομέτρου σταμάτησαν γιά νά ξεκουραστοῦν.

Στὴν ἀρχὴ οἱ Ἐλασίτες τοὺς μίλησαν γιά τὸν ἀγῶνα προσπαθώντας νά τοὺς μεταπεισουν. Τοὺς εἶπαν ὅτι ὅπως ἡ Νάουσσα εἶται καί ὀλόκληρη ἡ χώρα γρήγορα θά ἀπελευθεροῦντο ἀπὸ τοὺς φασίστες. Οἱ νεαροὶ δέν

απήντησαν στά λόγια αυτά τῶν φρουρῶν του. Ἄρκεσθηκαν νά ἀκούσουν τά ὅσα ἔλεγαν, καί γιά μιᾶ στιγμή προσπάθησαν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τά δεσμά τους, πρᾶγμα πού ἀντελήφθη ἕνας ἀπό τούς Ἑλασίτες.

Τό ἀνέφερε στούς ἄλλους συντρόφους του καί αὐτοί χωρίς νά χρονοτριβοῦν ἄρχισαν τό ἄγριο πιστολίδι μέ στόχο τους τά δύο ἄμοιρα Ἑλληνόπουλα. Ἀφοῦ ἔδωσαν καί τήν συνηθισμένη χαρακτηριστική βολή τούς ἔρριξαν στό νερό τῶν πηγῶν τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἐκεῖ τούς βρῆκαν οἱ δικοί τους στίς 16 Ἰανουαρίου 1949 ὅταν οἱ ἐπιδρομεῖς τῆς Ναούσσης ἐγκατέλειπαν τήν ἐρειπωμένη πόλη παίρνοντας τόν δρόμο γιά τό Καϊμάκ-Τσαλάν.

Ο ΒΗΧΑΣ

ΤΟΥΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕ

Δύο Ναουσσαῖοι πού θά ξέφευγαν τόν θάνατο, ἐάν δέν μεσολαβοῦσε μιᾶ ἀνοικτή προδοσία, μιᾶς γερόντισσας, πού δέν τήν ἀναφέρω γιά νά μήν μολύνω τή μνήμη της, ἦταν ὁ Νικόλαος Ταχματζίδης, ὑπάλληλος τῆς Ἑλεκτρικῆς Ἑταιρίας καί ὁ Θωμᾶς Ἀμουντζόπουλος. Καί οἱ δύο τους κατέφυγαν ἀπό τήν πρώτη ἡμέρα πού κτυπήθηκε ἡ Νάουσσα τό 1949 σ' ἕνα φιλικό τους σπίτι, πού ὁ ἰδιοκτήτης ἦν καί συμπαθῶν τόν κομμουνισμό τούς παρέσχε ἄσυλο, γιατί ἐκτός μιᾶς ὑποχρέωσης πού εἶχε πρὸς τόν Ταχματζίδη, δέν ἰοθετοῦσε τούς σκοτωμούς πού γινόντανε.

Ἦταν ἀπόβραδο τῆς 14ης Ἰανουαρίου καί ἐνῶ οἱ κομμουνιστές, ἐπαιρναν τόν δρόμο γιά τό βουνό, ἡ γρηούλα, ἀπό ἀνεξήγητη αἰτία ἀπευθύνθηκε σέ τρεῖς ἐνόπλους πού περνοῦσαν ἀπό τό σπίτι της καί τούς ἀνέφερε, ὅτι δύο ἀγνωστοί κρυβόντουσαν ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς μάχης στό διπλανό της σπίτι.

Οἱ ἐνοπλοὶ σπάζοντας τήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ πού ὑπέδειξε ἡ γερόντισσα ἐρεύνησαν παντοῦ, ἀλλά δέν βρῆκαν μέσα σ' αὐτό τίποτε, ἐκτός ἀπό τήν γυναῖκα τοῦ ἰδιοκτήτη. Ἕνας Ναουσσαῖος, κομμουνιστής πού συνώδεε τούς Ἑλασίτες, ἔσπευσε νά τούς πληροφορήσει ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης ἦταν ὀργανωμένος στό κόμμα καί μᾶλλον ἡ γερόντισσα θά ἔκαμε λάθος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ δύο Ναουσσαῖοι, βρισκόντουσαν ἐκεῖ, ἀλλά ἦταν κρυμμένοι πάνω ἀπό τό ταβάνι τοῦ δωματίου.

Ἐτοιμαζόντουσαν νά φύγουν οἱ Ἑλασίτες, ὅταν ἀκούσθηκε νά βῆχει κάποιος. Ἐντοπίζοντας ὅτι ὁ θόρυβος τοῦ βήχα, ἐρχόταν ἀπό τό ταβάνι, ἔρριξαν ἀρκετές σφαῖρες στό ταβάνι. Οἱ δύο κρατούμενοι, μπρὸς στόν κίνδυνο πού ἀντιμετώπιζαν, ἀναγκάσθηκαν νά βγοῦν ἀπό τόν κρυψώνα τους. Οἱ ἐνοπλοὶ τούς πῆραν μαζί τους, ἐνῶ ἄρχισαν νά ὑβρίζουν τόν ἀπόντα σύντροφό τους, πού εἶχε παραχωρήσει ἄσυλο σέ δύο ἀντιδραστικούς.

Τούς ὁδήγησαν στά σφαγεῖα τῆς Παληομπούκαινας καί ἐκεῖ τούς ἐξετέλεσαν διὰ πυροβολισμοῦ, ρίχοντας τά ἄψυχα σώματά τους στή χαράδρα, πού ἦταν στιβαγμένοι οἱ ἄλλοι νεκροὶ συμπατριῶτες τους. Ἀναφέροντας στούς ἀρχηγούς των γιά τήν προδοσία πού διέπραξε ὁ κομμουνιστής πού παρεχώρησε τό σπίτι του, πῆραν τήν ἐντολή νά τόν βροῦν καί νά τόν ἐκτελέσουν ἐπί τόπου. Πῆγαν στό σπίτι του ἀλλά τό

βρήκαν αδειο. Ἀσφαλῶς ἡ γυναίκα του τὸν εἶχε ἐνημερώσει σχετικά, καί ἔτσι παίρνοντάς την μαζί του κρύφθηκαν σέ ἄλλο σπίτι, γλυτώνοντας ἔτσι τὸν βέβαιο θάνατο.

“ Ἐνας χαιρετισμός στοιχίζει θάνατο

Ἐἶχαν καταλάβει οἱ Ἑλασίται τὸ κτίριο τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς. Μαζὺ μὲ τοὺς λίγους χωροφύλακες πού βρισκόνταν ἐκεῖ ἦταν καὶ ὁ ταγματάρχης Χρῆστος Κοντώσης.

Ἐνῶ ὁδηγοῦσαν τοὺς συλληφθέντες γιὰ τοῦ Λαναρά, ἡ συνοδεία διασταυρώθηκε μὲ τὸν ράπτη Ἀλέξανδρο Σούγγαρη, τοῦ Κωνσταντίνου. Θέλεις ἀπὸ εὐγένεια, θέλεις ἀπὸ ἐπιπολαιότητα, ὁ τελευταῖος σταμάτησε πρὸς στιγμὴν καὶ θέλησε νὰ μιλήσει μὲ τὸν κρατούμενο ταγματάρχη. Οἱ Ἑλασίται τὸν συνέλαβαν ἀμέσως καὶ τὸν ἔβαλαν ἀνάμεσα στοὺς κρατούμενους. Ὅταν ἔφθασαν στοῦ Λαναρά αὐτὸν καὶ τὸν Κοντῶση, τοὺς ἀπέσπασαν ἀπὸ τοὺς χωροφύλακες καὶ τοὺς ὁδήγησαν στὸν Θεολόγο, ὅπου βρισκόντουσαν καὶ ἄλλοι κρατούμενοι Ναουσσαῖοι.

Στὶς 15 Ἰανουαρίου, καὶ ἐνῶ ἔγινε ἡ ἐπιθεώρησις στρατοῦ καὶ ὁμήρων ἀπὸ τοὺς Βλαντᾶ, Μπελογιάννη καὶ Θεοχαρόπουλο, τὸν Σούγγαρη, τὸν ἔδεσαν μαζί μὲ ἓναν ἄλλον Ναουσσαῖο, πού πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια γύρισε ἀπὸ τὴν Ἀλβανία.

Ἀπὸ τὸν τελευταῖο, δηλαδὴ ἀπὸ πρῶτο χέρι, ἔμαθα τὰ πάντα γιὰ τὰ μαρτύρια πού ὑπέστη καὶ γιὰ τὴν τύχη πού εἶχε στὸ τέλος ὁ Σούγγαρης. Μέχρι τὸ Ἀμύνταιο κανεὶς δὲν τὸν πείραζε οὔτε καὶ ἀσχολήθηκε μαζί του.

Μόλις ὅμως τέλειωσε ἡ μάχη Στρατοῦ καὶ Κομμουνιστῶν, πού ἔγινε στὴν ἐκεῖ περιοχή, οἱ Ἑλασίται ἀφοῦ ἐξετέλεσαν τὸν Κοντῶση, παρέλαβαν τὸν Σούγγαρη καὶ τὸν ὁδήγησαν στὸ βουνό ὅπου ἄρχισε νὰ λειτουργεῖ τὸ ἀνταρτοδικεῖο. Μὲ διαδικασία πού δὲν κράτησε περισσότερο ἀπὸ δέκα λεπτά, ὁ ἀτυχὸς Ναουσσαῖος ἐκρίθηκε συνένοχος τοῦ ἐκτελεσθέντος ταγματάρχου καὶ καταδικάζετο εἰς τὴν ἐσχάτη τῶν ποινῶν.

Εἶναι γεγονός ὅτι Ναουσσαῖοι Ἑλασίται ἐπέδιωξαν νὰ τοῦ δοθῇ χάρι, ὑποσχόμενοι ὅτι ὁ Σούγγαρης σάν πραγματικὸς Δημοκράτης, πού ἦταν θά ὑπηρετοῦσε στὸ ΕΛΑΣ. Οἱ ἀρχηγοί, δὲν δέχθηκαν καμμία ἀπολύτως συζήτησις. Τὸ πρῶτὴ τῆς ἄλλης ἡμέρας τὸ ἀπόσπασμα τῶν Ἑλασιτῶν ἐκτελοῦσε τὸν ἀμοῖρο Ναουσσαῖο, διὰ τουφεκισμοῦ. Ἐτσι ἡ Λαϊκὴ Δικαιοσύνη, δούλευε πλέρια καὶ ἀπέδιδε πραγματικὴ δικαιοσύνη.

Ὅταν ἐκάμφθη καὶ ἡ τελευταία ἀντίστασις τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Νάουσας, οἱ «νικηταί» τοῦ δημοκρατικοῦ στρατοῦ καὶ οἱ σλαυόφωνοι συμμαχηταί των εἰσώρμησαν στὴν καταστραμμένη πόλη τῆς ὁποίας τὰ ἐρείπια κάπνιζαν ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ἐμπρησμοὺς ἢ τίς πυρκαγιεῖς συνέπεια τῶν βομβῶν καὶ τῶν ὀλμων πού ἔπασαν στὰ σπῆτια τῶν Ναουσσαίων.

Τοὺς ὑποδέχθηκαν τὰ ὀργανωμένα πολιτικὰ τμήματα τοῦ Κ.Κ.Ε., ἡ Πολιτοφυλακὴ καὶ ὁ Ἐφεδρικός ΕΛΑΣ. Ὅλος αὐτὸς ὁ συρφετός μὲ βάση καθωρισμένου στοιχείου ἐτέθη ἐπὶ τῷ ἔργῳ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἀντιδραστικῶν καὶ τῆς λεηλασίας τῶν περιουσιῶν τους.

Δέν μπόρεσα νά συγκεντρώσω στοιχεῖα ποιά ἢ ποιοί ὑπῆρξαν τά πρῶτα θύματα τῶν δολοφόνων.

Γιά τόν λόγο αὐτό θά ἱστορήσω τά γεγονότα τῶν συλλήψεων τῶν ἐκτελέσεων ὅπως μοῦ τά διηγήθηκαν οἱ Ναουσαῖοι:

Λήστευσαν τά περιουσιά τῶν Ναουσσαίων ὅπως μοῦ τά ανέφεραν οἱ ἀφηγηταί μου καί πού ἐνδεχομένως ἤ ἀσφαλῶς θά ἔχουν κάποια διαφορά ὡς πρός τήν ἀκριβῆ σειρά καί ὥρα πού ἔλαβαν χώραν. Ἀκόμη μπορεῖ καί νά παραλλεῖπουν πολλά ἀπ' ὅσα συνέβησαν καί πού διογκώνουν τήν ἠθική εὐθύνη τῶν ἐπιδρόμικῶν. Δυστυχῶς ὁ χρόνος καί πάλιν πού μεσολάβησε ὑπῆρξε αἰτία καί ἐχθρός τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς ἐμφανίσεως σέ ὅλη τῆς τήν ἔκταση τῆς τραγωδίας πού ἐκτυλίχθηκε στή μαρτυρική καί χαρακαμένη Νάουσσα.

Ο ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Τήν ἴδια νύκτα, οἱ ἄνδρες τῆς ΟΠΛΑ ἔμπαιναν στό σπίτι τοῦ ὁδηγοῦ αὐτοκινήτου Στέργιου Τάνου, πού καθόντανε ἐπί τῆς ὁδοῦ Καρατάσου ἀριθμ. 30. Ἀνεζήτησαν τόν ὁδηγό καί ὅταν δέν τόν βρῆκαν ἐλεηλάτησαν τά πάντα πού βρισκόντουσαν μέσα σ' αὐτό. Τήν ὥρα πού ἔφευγαν δυό ἀπό τοὺς ἐνόπλους ἄκουσαν θόρυβο πού προερχόντανε ἀπό μιά ἀποθηκούλα πού ἦταν στήν αὐλή τοῦ σπιτιοῦ. Ρίχνοντας δυό-τρεῖς τουφεκίεζ κάλεσαν ὁποῖος βρισκότανε μέσα νά βγῆ, γιατί ἄλλοιώτικα θά προέβαιναν στήν πυρπόλησή τους.

Ὁ Τάνος πού εἶχε καταφύγει στήν ἀποθηκούλα, βλέποντας ὅτι παραμένοντας μέσα σ' αὐτήν ἀντιμετώπιζε ἄμεσο κίνδυνο, βγῆκε καί μέ ὑψωμένα τά χέρια παραδόθηκε στοὺς Ἐλασίτες. Ἀφοῦ τοῦ ἔδεσαν τά χέρια του καί τόν κτύπησαν μέ τά χέρια τους καί μέ τά κοντάκια τῶν ὀπλων τους, τόν μετέφεραν στήν Παληομπούκαινα. Ἐκεῖ τόν παρέλαβαν οἱ φοβεροί δῆμιοι πού προηγούμενα εἶχαν βάψει τά χέρια τους μέ τό αἶμα ἀρκετῶν δεκάδων Ναουσσαίων.

Ἀρχισαν νά τόν κτυποῦν μέ τά μαχαίρια τους. Δέν εἶχε ξεψυχήσει ἀκόμη ὁ δύστυχος, ὅταν μιά ομάδα Ἐλασιτῶν ἔφεραν ἐκεῖ τόν ἐργάτη Κωνσταντίνου Κούλη τοῦ Ἀγγέλου. Καί αὐτόν τόν εἶχαν πάρει ἀπό τό σπίτι του γιά νά τόν ἀνακρίνουν ὅπως εἶπαν στοὺς δικούς του.

Ἐγκαταλείποντας τόν ἐτοιμοθάνατο ὁδηγό, ἐπεδόθησαν στό ὄργιο τῆς σφαγῆς τοῦ καινουριοφερμένου. Εἶχαν λιανίσει στήν κυριολεξία τό σῶμα του, ὅταν ἓνας Ἐλασίτης ἔσπευσε νά βγάλῃ μέ τό σιλιέτο του τά μάτια τοῦ ἀτυχοῦ ἐργάτη.

Σπαρταρώντας ἀπό τοὺς πόνους πού εἶχε προκαλέσει ἡ ἐξόρυξις τῶν ματιῶν του ἀρχισε νά ὑβρίζῃ τοὺς δημίους του. Τό ἴδιο ἔκαμε καί ὁ Τάνος πού εἶχε συνειδητοποιήσει ὅτι τίποτε δέν μπορούσε νά τόν γλυτώσῃ ἀπό τό θάνατο.

Λυσσασμένοι σάν μανιακοί, οἱ Ἐλασίτες ἐπανελάβαν τό ὄργιο τῆς σφαγῆς τῶν δύο παλληκαριῶν. Ἦταν νεκροί ὅταν τοὺς ἔρριξαν ἀπό τρεῖς σφαῖρες στά κεφάλια τους θρυμματίζοντάς τα.

Ἄλλοι Ἐλασίτες πού παρακολουθοῦσαν τήν ἄγρια αὐτή σφαγή, βεβαιωμένοι ὅτι καί τά δύο θύματα ἔπαυσαν νά ζοῦν, τοὺς ἐσήκωσαν ἀπό τόν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, καί τοὺς ἔρριξαν στόν σωρό τῶν ἄλλων

Ναουσσαίων, πού σάν πραγματικό βουνό όρθούτο στήν Παληομπούκαινα. Μέ τήν τελευταία αúτῃ πράξη τῆς έντροπῆς καί τοῦ εἰδεχθοῦς έγκλήματος, γύρισαν σέ λίγο στό έργοστάσιο τοῦ Λαναρά αναφέροντας στούς πολιτικούς καπεταναίους καί στούς άρχηγούς τοῦ κόκκινου στρατοῦ πού εἶχαν στήσει έκεῖ τό στρατηγεῖο τους ότι οἱ δύο άντιδραστικοί εἶχαν φθάσει όριστικά στήν έλεύθερη Έλλάδα.

Η ΑΠΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΗ

Δέν έχει ξεκαθαρίσει καί σήμερα άκόμη, εάν οἱ τρεῖς Έλασίται πού μπῆκαν τό ἴδιο βράδυ στό σπίτι τοῦ Δαγκαλάκου Ἰωάννη ἦταν αὐτοί πού κρεούργησαν πρῖν από λίγο τόν Γκούπτα. Διαπιστωμένο, όπως άπολύτως εἶναι άργά γύρω στίς όκτώ, μπῆκαν στό σπίτι του τρεῖς ένοπλοι φορώντας τή στολή τοῦ ΕΛΑΣ. Ὁ έργατάκος πού δέν εἶχε καμμία σχέση μέ τήν πολιτική, πλὴν τοῦ γεγονότος ότι ἦταν μέχρις σημείου φανατισμοῦ Χριστιανός καί Ἑλληνας, ἄν καί ξαφνιάσθηκε από τήν εἰσβολή τῶν άγνώστων άνδρῶν τοῦ ΕΛΑΣ τούς ύποδέχθηκε άτάραχος.

- Τι θέλετε παιδιά, τούς ρώτησε.

- Έσένα, τόν άπάντησε ό ένας από τούς άντάρτες. Σέ θέλουν στό άρχηγεῖο γιά μία μικρή άνάκριση.

Χωρίς νά φέρει καμία άντίρρηση άκολούθησε τούς ένόπλους πού ένας άπ' αὐτούς ακούμπησε στή πλάτη τοῦ Δαγκαλάκου, τό πιστόλι του.

- Δέν θά βγάλης ἄχνα, φασίστα, εάν θέλεις τή ζωή σου.

- Ὁχι καί φασίστας συναγωνιστές, άποτόλμησε νά πει ό Δαγκαλάκος. Ἐγώ βγάζω τό ψωμί τοῦ σπιτιοῦ μου μέ ἰδρώτα καί πολλές φορές μέ αίμα.

Ἐντί γιά ἄλλη άπάντηση οἱ δύο Έλασίται ἄρχισαν νά τόν κτυποῦν, άδιαφορώντας γιά τούς λίγους διαβάτες πού κατευθύνοντο στά σπίτια τους. Τά κτυπήματα τοῦ κρατουμένου έπανελήφθησαν μέχρις ότου εφθασαν στήν θέση Γκύμνοβο. Έκεῖ τούς ύποδέχθηκε μία ομάδα ένόπλων Έλασιτών.

- Καλῶς τόν Δαγκαλάκο τοῦ εἶπε ό ένας από αὐτούς, ενώ οἱ ἄλλοι Έλασίται, ἄρχισαν νά κτυποῦν τό θῦμα καί νά κάμουν σφιχτότερα τά δεσμά τους κτυπώντας ταυτόχρονα καί τούς δύο κρατουμένους.

Προχωρώντας πέρασαν σχεδόν επάνω από τά πτώματα τῶν Ναουσσαίων καί έν συνεχεία σταμάτησαν σέ μία μικρή χαράδρα πού άπέιχε λίγα μέτρα από τήν Παληομπούκαινα. Ἐφοῦ τούς άφήκαν μονάχα μέ τά έσώρουχά τους ἄρχισαν νά τούς δέρνουν μέ τόν βούρδουλα καί ὕστερα νά τούς κτυποῦν μέ τά μαχαίρια τους. Τόν Μπαντάλα τόν άποτελειώσαν άποκόπτοντας τό κεφάλι του από τό ὑπόλοιπό του κορμί. Τόν Ντούλη, άφοῦ τόν έπληξαν μέ πολλές μαχαριές, τόν έξετέλεσαν πυροβολώντας τον πολλές φορές στό πρόσωπο καί στό στήθος Κλωτσώντας ὕστερα τά ἄψυχα σώματα τῶν δύο Ναουσσαίων, τά ἄφησαν νά κυλήσουν στή χαράδρα, όπου στίς 16 Ἰανουαρίου τά βρῆκαν οἱ στρατιῶτες πού εἶχαν αναλάβει τό έργο τῆς ανακαλύψεως καί τῆς περισυλλογῆς τῶν νεκρῶν, πού δολοφονήθηκαν από τούς «ἥρωας» τῆς Έθνικῆς Ἐντίστασης.

ΟΙ ΣΩΡΟΙ ΤΩΝ ΠΤΩΜΑΤΩΝ

Όλοκληρώνοντας τις συλλήψεις τῶν Ναουσσαίων, πήραν μέσα ἀπό τό σπίτι του καί τόν Φίλιππο Ντούλη, πού πότε-πότε δούλευε καί στήν τηλεφωνική Ἑταιρία. Ταυτόχρονα μέ τήν ἀπαγωγή του ἐφρόντισαν νά ἀδειάσουν τό περιεχόμενο τοῦ σπιτιοῦ του γιά νά ἐνισχύσουν ἔμπρακτα τήν ΕΤΑ πού εἶχε τήν εὐθύνη γιά τόν ἐπισιτισμό τῶν ἀνταρτῶν.

Ἀφοῦ στήν ἀρχή τόν πήγαν στό Γυμνάσιο παρέλαβον ἀπό ἐκεῖ καί τόν Δῆμο Μπαντάλα πού εἶχε ἔλθει τό πρωί ἀπό τό Ἄρκουδοχώρι καί δένοντάς τους ἀπό τούς καρπούς τῶν χεριῶν τους, τό ὁδήγησαν στήν Παληομπούκαινα. Ὅταν οἱ δύο κρατούμενοι ἀντίκρυσαν τά νεκρά σώματα τῶν συμπολιτῶν τους πού εἶχαν σχηματίσει πραγματικό βουνό ἐπέισθησαν γιά τήν τύχη πού τούς περιμένε. Ὁ Ντούλης λασκάροντας τό σχοιनी πού τούς ἔχουν δεμένους, θέλησε νά ἀπαλλαγῆ ἀπ' αὐτό γιά νά φύγη, ἔστω καί ἄν οἱ φονηράδες τόν πυροβολοῦσαν.

Οἱ Ἐλασίτες πού τούς συνόδευσαν ἀντιλήφθησαν τήν προσπάθεια τοῦ κρατουμένου καί εἰδοποιώντας καί τούς ἄλλους φρουρούς, ἔσπευσαν νά δέσουν πισθάγκωνα τόν παρ' ὀλίγο δραπέτη.

Τό ἴδιο ἔκαναν καί στόν Μπαντάλα. Ἀνίσχυροι οἱ δυό αὐτοί Ἕλληνες ν' ἀντιδράσουν γνώρισαν τά πιό φρικτά βασανιστήρια, στά ὁποῖα ἔβαλε τέρμα τό γιαταγάνι ἑνός σλαβόφωνου Ἐλασίτη πού τούς ἀπεκεφάλισε, κλωτσώντας σέ συνέχεια τά ἀκέφαλα κορμιά τους.

Ἡ σφαγή τῶν Βλάχων

Κοντά στήν Παναγία καί στήν ὁδὸ Ἁγίου Ἀθανασίου ἦταν ἐγκατεστημένοι οἱ περισσότεροι τῶν κτηνοτρόφων τῆς Ναούσης. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς ὁ Μιχαήλ Μπαμίχας, ὁ Νικόλαος Γιάννου καί ὁ Στέργιος Μπάτσιος. Τίς πρῶτες δύο ἡμέρες τῆς μάχης τῆς Ναούσης τοῦ 1949 ἐνῶ οἱ Ἐλασίται καί οἱ Πολιτοφύλακες προέβαιναν σέ συλλήψεις καί ἐκτελέσεις πολιτῶν καί σέ λεηλασίες τῶν περιουσιῶν τους, κανένας δέν σκέφθηκε νά ἐνοχλήσῃ τούς «Βλάχους» ὅπως οἱ Ναουσσαῖοι ἀποκαλοῦσαν τούς κτηνοτρόφους. Οἱ κτηνοτρόφοι πού χαρακτηρίζονται γιά τήν ἐξυπνάδα τους πού φθάνει πολλές φορές στό σημεῖο πονηριᾶς, ἀντί νά ἐφησυχάζουν, ζοῦσαν μέ τήν ἀγωνία ὅτι κάτι κακό θά τους συνέβαινε. Καί ὁ ἀγωνιώδης αὐτός φόβος ξεκινοῦσε ἀπό τό γεγονός ὅτι ἦταν κοινό μυστικό ὅτι οἱ κτηνοτρόφοι ἦταν πάντοτε τοποθετημένοι ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ.

Καί οἱ φόβοι των αὐτοῖ ἤρθαν νά δικαιωθοῦν τήν νύκτα τῆς 14ης Ἰανουαρίου 1949. Εἶχαν τελειώσει οἱ μάχες, οἱ κομμουνισταί ἦταν κυρίαρχοι στήν πόλη. Τά πώματα ἦταν σκορπισμένα σ' ὀλόκληρη τήν περιοχή καί τά κλεμμένα ἀπό τά σπίτια τῶν Ναουσσαίων φορτωμένα σέ κάρρα καί μουλάρια ἔπαιρναν τό δρόμο πρὸς τό βουνό. Κάπου, κάπου ἀκούοντουσαν σποραδικοί πυροβολισμοί.

Ἦταν κι αὐτό σημάδι, ὅτι δέν εἶχε ξεκαθαρίσει τελείως ἡ πόλις ἀπό τούς ἀντιδραστικούς. Μονάχα οἱ τηλεβόες καλοῦσαν τούς νέους νά

παρουσιασθούν στους τόπους επιστρατεύσεως και αρκετές φωτιές ύψωνόντουσαν από τὰ καϊόμενα σπίτια. Τό χιόνι πού ἄρχισε τό βραδάκι νά πέφτει σκέπαζε τὰ διεσπαρμένα πτώματα καί συντελοῦσε, ὥστε νά μὴν ἀκούονται τὰ βαρεῖα βήματα τῶν κόκκινων φαντάρων πού τρεῖς ὀλόκληρες ἡμέρες ὄργωναν τὴν πόλη.

Ἦταν ἔτοιμη ἡ οἰκογένεια τοῦ Μπαμίχα νά κοιμηθῆ. Τά ἄλλα βράδια προτιμοῦσε νά μένη σέ ξένα σπίτια. Χωρίς ν' ἀντιληφθοῦν, εἶδαν νά γκρεμίζεται ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους καί νά μπαίνουν πέντε ἔνοπλοι. Τοῦ ἑνός τό πρόσωπο ἦταν σκεπασμένο μέ μαῦρο μαντήλι. Προφανῶς ἦταν κάποιος γνωστός του Ναουσσαῖος πού ἔπαιρνε προφυλάξεις γιά νά μὴν ἀναγνωρισθῆ.

Στὴν ἀρχὴ ζήτησαν ἀπό τὸν οἰκοδεσπότη νά τοὺς δώσῃ διακόσιες λίρες. Ὁ Μπαμίχας σηκώνοντας τό στρώμα τοῦ κρεββατιοῦ παρέδωσε τριανταεπτὰ λίρες καί τέσσαρες χιλιάδες δραχμές. Αὐτά συναγωνισαί τοὺς εἶπε εἶναι ὅλη ἡ περιουσία μου. Κρατῆστε τίς λίρες καί ἀφήστε μου λίγα χρήματα γιά νά περάσῃ ἡ οἰκογένειά μου. Ἀφοῦ τὰ καλομέτρησε ὁ ἀξιωματικός πού ἦταν ἀρχηγός τῶν εἰσβολέων, τὰ παρέδωσε εἰς τὸν Ἐλασίτη πού εἶχε καλυμμένο τό πρόσωπό του. Ἐν συνεχείᾳ κάλεσε τὸν Μπαμίχα νά δώσῃ καί τίς ἄλλες λίρες πού ὅπως τὸν εἶπε ἦταν βέβαιος ὅτι τίς εἶχε κρυμμένες ἄλλοῦ.

Ἐκαμὲ τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ ὁ Μπαμίχας πιστεύοντας ὅτι θά ἐπειθε τοὺς Ἐλασίτας γιά τὴν ἀλήθεια τῶν ἰσχυρισμῶν του. Τότε ὁ ἀρχηγός διέταξε γενικὴ ἔρευνα. Ἐψαξαν παντοῦ, τρυπώντας μέ τὰ μαχαίρια τους καί αὐτὰ ἀκόμη τὰ πατώματα τῶν δύο δωματίων. Ἀφοῦ δέν βρῆκαν λίρες καί χρήματα λεηλάτησαν τό σπιτικό του. Ὑστερα δένοντας τὰ χέρια τοῦ κτηνοτρόφου τὸν ἔβγαλαν στό δρόμο. Ἐκεῖ ἦταν συγκεντρωμένοι καί ἄλλοι Ἐλασίται, ἔχοντες ἀνάμεσά τους τοὺς κτηνοτρόφους Νικόλαο Γιάννο καί Στέργιο Μπάτσιο. Καί αὐτῶν τὰ χέρια ἦταν δεμένα, ἐνῶ τό πρόσωπο τοῦ Μπάτσιου ἦταν καταματωμένο. Ἀσφαλῶς οἱ Ἐλασίται τὸν «περιποιήθηκαν» κατὰ τὴν διάρκειά τῆς συλλήψεώς του. Κάτι θέλησε νά πῆ μιλώντας βλάχικα ὁ Μπαμίχας στοὺς ἄλλους δύο δεσμῶτες, ἀλλὰ δέχθηκε κτυπήματα πού κατάφεραν στό κορμί του οἱ Ἐλασίται χρησιμοποιώντας τοὺς ὑποκοπάνους τους.

Ὅταν ἐφθασαν εἰς τὴν Παληομπούκαινα καί ἀντίκρυσαν τὸν σωρό τῶν νεκρῶν, πού ἄλλων ἔλειπαν τὰ μάτια, ἄλλοι ἦταν μέ κομμένες τίς καρωτίδες καί πολλοὶ ἦταν τελείως ἀκρωτηριασμένοι, παρεκάλεσαν τὸν Καπετάνιο νά μὴν τοὺς χαλάσουν.

– Νά σᾶς δώσουμε ὅλα μας τὰ ζῶα, τοῦ εἶπε, ὁ Μπαμίχας. Χαρίστε μας ὅμως τὴ ζωὴ.

Ἀντὶ γιά ὅποιαδήποτε ἀπάντηση πρῶτος ὁ καπετάνιος καί ἐν συνεχείᾳ οἱ ἄλλοι ἀντάρτες τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀνέσπυραν τὰ μαχαίρια τους καί κτύπησαν μ' αὐτὰ τοὺς τρεῖς δεσμῶτες. Σέ κάθε χτύπημα ἀντιλαλοῦσαν στά βουναὶ οἱ κραυγές τοῦ πόνου ἀλλὰ καί οἱ ἰκεσίες τῶν κτηνοτρόφων νά χαρίσουν οἱ δῆμοι τὴν ζωὴ τους. Τό μαρτύριο τῆς σφαγῆς τῶν κτηνοτρόφων κράτησε γιά ἀρκετὴ ὥρα. Κάποια στιγμή ἔπαυσαν νά τοὺς κτυποῦν γιὰτὶ ὁμάδα ἐνόπλων ἔφερνε εἰς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου ἄλλους συλλη-

φθέντας αντιδραστικούς.

Προσπέρασε ή συντροφιά μέ τούς άλυσοδεμένους όμήρους και οι έκτελεστοί έτέθησαν και πάλιν επί τό έργον.

Άφοϋ κατάφεραν άλληπάλληλες μαχαιριές στό κορμί και στό πρόσωπο του Μπαμίχα, ό Έλασιτης μέ τό μαϋρο μαντήλι πού είχε καλύψη τό πρόσωπό του, έδωσε τή χαριστική βολή στό θϋμα του.

Οί άλλοι φονηάδες συνέχισαν γιά άρκετά λεπτά τήν άπαίσια δράση τής σφαγής τών δύο άλλων κτηνοτρόφων. Αύτούς δέν τούς έρριξαν τή χαριστική βολή, προτιμήσαντες νά κόψουν τίς καρωτίδες τους. Μέ τά χέρια τους πού έσταζαν άπό τό αίμα τών κατακρεουργημένων, έσυραν τά πώματά τους και τά έρριξαν άνάμεσα στά κορμιά τών άλλων νεκρών Ναουσσαίων.

ΟΚΤΩ ΟΡΦΑΝΕΣ

ΕΞΑΔΕΡΦΕΣ

Στήν ένταση τής τρομοκρατίας, και γιά ν' άποφύγουν ένδεχομένη δολοφονία άπό τήν ΟΠΛΑ είχαν φύγει άπό τό χωριό τους τό Άρκοϋδοχώρι (σήμερα λέγεται Άρκοχώρι) τά δύο άδέρφια, ό Άθανάσιος και ό Γρηγόριος Αϋξέντης, πέρνοντας στή Νάουσσα και τίς οικογένειές τους. Ό καθένας τους είχε άπό τέσσαρα κορίτσια, όλα μικρά πού γράφτηκαν άμέσως και στό σχολείο τής πόλης. Ό Άθανάσιος Αϋξέντης άνοιξε ένα ξυλεμπορικό. Στήν άρχή τό είχε μέ τόν άδελφά του, αλλά γρήγορα ό Γρηγόρης, άρχισε νά κάμη δικές τους δουλειές. Έργατικός δέ όπως ήταν δέν δίσταζε νά δουλεύει και σέ ξένα κτήματα.

Τά δύο άδέλφια άν και γνήσιοι Έθνικόφρονες δέν άνακατευόντουσαν σέ τίποτε άπολύτως, πέρα άπό τή δουλειά και τά σπίτια τους. Άλλωστε είχαν πολυμελείς οικογένειες και οι καθημερινές άνάγκες όλοένα και μεγάλωναν κάθε μέρα. Στό μαγαζί του Άθανασίου, εϋρισκαν προστασία και τύχαιναν μικρές έστω οικονομικές βοήθειες, οι παλαιοί συγχωριανοί του, πού ό ένας μετά τόν άλλο έγκατέλειπαν τό Άρκοχώρι, γιατί ή τρομοκρατία του ΕΛΑΣ γινότανε κάθε ήμέρα και πιό έντονη.

Τήν εύτυχία τών οικογενειών Αϋξέντη ήρθε νά διακόψη ή επίθεση τής 11ης Άννουαρίου του 1949 εύθύς ως τά πρώτα βλήματα του πυροβολικού και τών όλων έπεσαν στήν πάλη, ένα άπ' αυτά βρήκε και τό ξυλεμπορικό του Αϋξέντη κατακαίγοντας μέρος του έμπορεύματός του. Άφοϋ είδε τήν περιουσία του πού είχε κάμη ό Αϋξέντης νά καίγεται εκλεισε τό κατάστημά του πού άνήκε είς τόν Μόκιο, και εκεί κλείσθηκε μαζί μέ τήν δική του και τήν φαμίλια του άδελφοϋ του, περιμένοντας νά πάψη τό κακά, νά άποχωρήσουν οι έπιδρομείς και νά ξαναπάη στό μαγαζί του γιά νά δη ποιές άλλες καταστροφές ύπέστη.

Έδω όμως έπεσε έξω. Τό άπόγευμα τής 14ης Άννουαρίου μπήκαν στό σπίτι του ένοπλοι Έλασιτες και άφοϋ συνέλαβαν τά δυό άδέλφια, έλεηλάτησαν τά λίγα πράγματα πού άποτελοϋσαν τήν κινητή τους περιουσία. Ώδήγησαν τούς κρατούμένους στή θέση Παληομπούκαινα όπου είχαν συγκεντρωμένους και άλλους τριάντα Ναουσσαίους. Άφοϋ τούς έδειραν μέχρις αιματώσεως, μόλις άρχισε νά σουρουπώνει τούς παρέλαβαν και τούς όδήγησαν σέ μία παρακείμενη χαράδρα, όπου ύστερα άπό

βασανιστήρια φρικτά, τούς έξετέλεσαν μέ τά πιστόλια τους. Τά πτώματα τά έρριξαν στήν ίδια χαράδρα, άνακατεύοντάς τα μέ τούς άλλους Ναουσάιους νεκρούς πού είχαν σκοτώσει πριν λίγη ώρα.

Όταν τήν άλλη μέρα είχαν έγκαταλείψει οι ήρωες τήν πόλη οι δύο συνυφάδες, μαζί μέ άλλες χαροκαμένες μητέρες συζύγους, θυγατέρες και άδελφές, έφθασαν στήν Παληομπούκαινα. Έπεσαν επάνω στό πτώματα τών αγαπημένων τους προσώπων και άρχισαν νά κλαίνε, νά μοιρολογούν και νά καταριώνται τούς άπαισίους φονιάδες του ΕΛΑΣ.

Στήν διάρκεια τής κηδείας και μπρός στήν είσοδο του νεκροταφείου, έπεσε ή μητέρα του Άθανασίου λυπόθυμη. Βγάζοντας κραυγές φώναζε: «Τί θά γίνουμε τώρα παιδιά μου μέ τά όκτώ όρφανά; Ό καθένας από τούς νεκρούς άφηνε πίσω του από τέσσερα κορίτσια γιά νά συνεχίσουν άνυπεράσπιστα τή μάχη τής ζωής».

Τό ξυλεμπορικό του Άθανασίου Αύξέντη υπέστη ολοκληρωτική καταστροφή. Όσο έμπόρευμα έμεινε άθικτο από τή φωτιά τό πήραν μαζί τους φεύγοντας οι Έλασίτες γιά νά οικοδομήσουν προφανώς μ' αυτό τήν καινούργια κοινωνία των πού ύποσχόταν τό ΕΑΜ και τό Κ.Κ.Ε.

Όστούσο ή γυναίκα του Άθανασίου δέν τόν έβαλε κάτω. Άρχισε νά πουλάη παπούτσια αντί νά πάη στό χωριό εις τό Κάτω Γραμματικό από τό όποιο κατάγεται. Δουλεύοντας σάν άνδρας έπέτυχε νά άναστήση τις θυγατέρες της πού ζοϋν σήμερα άλλες στή Θεσσαλονίκη και άλλες στή Νάουσσα. Τό ίδιο συνέβη και μέ τή γυναίκα του άλλου θύματος. Έδωσε εις αυτή, σάν άνδρας, τή μάχη τής ζωής.

ΚΑΙΝΕ

ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Οι τελευταίοι έπιδρομείς τής Νάουσας πού άποτελούσαν και τήν όπισθοφυλακή τής κυρίως δυνάμεως βλέποντας από τό κιόσκι μέ τά κυάλια τους τόν Έλληνικό Στρατό νά βρίσκεται στό Σιδηροδρομικό Σταθμό, άφου έκαναν τήν τηλεφωνική τους άναφορά προς τό Άρχηγείο τους πού είχε μετασταθμεύσει στό επάνω εργοστάσιο του Λαναρά, έλαβον έντολή νά έγκαταλείψουν τήν θέση τους και νά συναντηθούν μέ τά τμήματα πού ήταν συγκετρωμένα στό Θεολόγο.

Άνεβαινοντας στάθηκαν γιά λίγο στήν έκκλησία του Άγίου Μηνά. Έρριξαν στό έσωτερικό του Ναού φλογοβόλες βόμβες και σέ λίγο οι φλόγες άρχισαν νά όργιάζουν κατακαίγοντας τά πάντα. Ίερες εικόνες άμφια άναθήματα και αυτά άκόμη τά στασιδια τής έκκλησίας.

Ένας νέος πού είχε καταφύγει στόν Άγιο Μηνά γιά νά προστατευθή, βλέποντας τό κακό πού γινότανε γύρω του βγήκε έξω. Οι Έλασίτες τόν συνέλαβαν. Ήταν ό Άριστείδης Μάντσος 20 έτών. Δούλευε εργάτης και ήταν βαθύς Χριστιανός σέ σημείο νά τόν χαρακτηρίζουν οι συνάδελφοί του γιά θρησκόληπτο.

Προχωρούσαν μέ τόν κρατούμενο οι ήρωες τής Δημοκρατίας λίγα μέτρα κάτω από τό Έργοστάσιο του Λαναρά είδαν έναν νεαρό νά τό βάζη στό πόδια βλέποντας τούς Έλασίτες νά κατευθύνονται προς τό σημείο πού βρισκότανε. Ένας από τούς ένόπλους τόν πυροβόλησε και άναγκάσθηκε νά σταματήσει. Ήταν ό Γεώργιος Καρυδάκος μαθητής 17 έτών.

Τόν πήραν και αυτόν μαζί τους. Όταν έφθασε στο Θεολόγο παρέδωσαν τους συλληφθέντες σε μία ομάδα τεσσάρων πολιτοφυλάκων. Τούς οδήγησαν στον Άγιο Νικόλαο και εκεί τόν μὲν Μάντσο τόν ἐξετέλεσαν με τὰ μαχαίρια τους, τόν δὲ Καρυδάκο πυροβολώντας τον ἐξ ἐπαφῆς τόν ἀφῆσαν νεκρό. Σὲ συνέχεια ἐρριξαν τὸ πτώμα τους στὶς πηγές. Όταν ὁ στρατός ἐρευνοῦσε τὴν γύρω περιοχή, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους σκοτωμένους βρῆκε τὰ ἄψυχα σώματα τῶν δύο νεαρῶν Ναουσσαίων.

Ἡ ἐξόντωση ὁμως τῶν συλληφθέντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Στρατοῦ δὲν τελείωσε.

Ξαναγύρισαν οἱ ἐκτελεστές στοῦ ἐμποδο τῶν ὁμήρων. Τούς τραυματίες χωροφύλακες Χαρ. Χριστοδουλίδη, Πέτρο Ξανθοπούλο καὶ Νικόλαο Νικολόπουλο τούς τοποθέτησαν σ' ἓνα δῖτροχο κάρρο πού κατευθύνθηκε πρὸς τὰ ὑψώματα τοῦ Βερμίου. Τούς ἄλλους ἑννέα συναδέλφους τους πού τούς ἔφεραν λίγο πρὶν ἀρχίση ἡ ἐκτέλεση τοῦ Φωκέα τούς ἔδωσαν πισθάγκωνα καὶ τούς πρόσταξαν ν' ἀκολουθήσουν τὸ κάρρο με τούς τρεῖς τραυματίες.

Ἄν καὶ ἐπέμεινα νὰ πληροφορηθῶ γιὰ τὸ τί ἐπακολούθησε με τούς δώδεκα αὐτοὺς χωροφύλακες κανένας δὲν μπόρεσε νὰ μοῦ δώση συγκεκριμένη ἀπάντηση. Ὁ ἐπιζῶν χωροφύλαξ πού μένει στὴ Νάουσσα καὶ πού παρακολούθησε ἀπὸ κοντὰ τὴ φρικτὴ τραγωδία τῶν συναδέλφων του μοῦ εἶπε ὅτι μονάχα τρεῖς ἀπὸ τούς δώδεκα ἐπέζησαν. Οἱ ἄλλοι ἑννέα ἐξετελέσθησαν στοῦ χωριῦ Μελᾶς κατὰ τὴν τελευταία ἡμέρα τῆς πορείας τῶν Ἑλασιτῶν καὶ τῶν ὁμήρων τῆς Νάουσας πρὸς τὸ Γράμμο. Ἕνας ἄλλος Ναουσσαῖος, πού σύρθηκε κι αὐτός ὁμηρος μετὰ τὴν ἐπίθεση τῆς 11ης Ἰανουαρίου μοῦ ἀνέφερε ὅτι μετὰ τὴν ἐκτέλεση τοῦ ταγματάρχου Κοντώση, οἱ χωροφύλακες ἐσφαγιάσθησαν καὶ ἐν συνεχείᾳ ρίχθηκαν σὲ ὁμαδικὸ τάφο στοῦ Καϊμάκ Τσαλάν.

Όταν στὶς 15 Ἰανουαρίου 1949 ἔμπαινε ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός στὴ Νάουσσα, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ καπνίζοντα ἐρείπια τοῦ ἐργοστασίου Λαναρᾶ ἀνέσυρε καὶ τούς ἄλλους ἐκτελεσθέντας στρατιῶτας κυρίως καὶ ἀρκετοὺς πολίτας πού εἶχαν σφαγῆ ἀπὸ τὸν ΕΛΑΣ ἢ ἔπεσαν μαχόμενοι ὑπερασπίζοντες τὴν ἱερὴ ὑπόθεση τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς πραγματικῆς Ἑλευθερίας.

Ἀνάμεσα στὰ πτώματα τῶν νεκρῶν ἦταν βαρεῖα τραυματισμένοι καὶ ὁ χωροφύλαξ Δημήτριος Χλωρός καὶ ὁ κουρέας Δημήτριος Δημητράκης. Καὶ οἱ δύο τους θεωρήθηκαν ἀπὸ τούς Ἑλασιτες ὅτι εἶναι νεκροί. Ὁ Δημήτριος Δημητράκης πέθανε πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἀπὸ φυσικὸ θάνατο, ἐνῶ ὁ Χλωρός πού ζῆ σήμερα στὴ Νάουσσα εἶναι ὁ μόνος ἐπιζήσας. Ἄς πᾶνε οἱ ὕμνηταὶ τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τῆς Ἑθνικῆς Ἀντίστασης νὰ τόν βροῦν. Ἀπὸ αὐτὸν θὰ μάθουν τούς ἡρωϊσμούς τῶν Ἑλασιτῶν καὶ θὰ πληροφορηθοῦν καὶ ἄλλα συγκλονιστικὰ γεγονότα.

Ἄντι νὰ ἐμφανίζον στὴν τηλεόραση τούς σφαγεῖς τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν γερόντισσα Ἄλεξιου πού ὕμνησε τὴν ἐγκληματικὴ πράξη τοῦ Παιδομαζώματος, ἄς ἐμφανίσουν τὸν Χλωρό, γιὰ νὰ μάθουν τὰ ἑκατομμύρια τῶν τηλεθεατῶν καὶ κυρίως τὰ Ἑλληνόπουλα, ποιὸς ἦταν καὶ πῶς ἔδρασε ὁ ΕΛΑΣ.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ

Ἀπό τούς νεκρούς καί τούς ἀπανθρακωθέντες στό ἐργοστάσιο Λαναρά, ἀνεγνωρίσθησαν τά πτώματα τῶν ἐξῆς στρατιωτικῶν:

Λοχίες Ρίζος Δημήτριος, Μάρας Χρήστος καί Τζιούμας Κωνσταντίνος, Δεκανεὺς Σταυρόπουλος Εὐοτράτιος, Στρατιῶτες Λαζῆς Φίλιππος, Λίτοος Κωνσταντίνος, Βαλοαμίδης Πέτρος, Ζιώγας Ἰωάννης, Λεφούσης Κάσσανδρος, Παπακωνσταντίου Ἄν., Νέλης Μιχαήλ, Μαργαρίτης Θεράπων, Λιαπούσης Ἰουστινιανός, Τσόλης Σταῦρος, Γλέτζος Ἀνδρέας, Βαλαούρης Ἀναστάσιος, Χρυσάφης Ἰωάννης, Κολιαντῆς Βασίλειος, Μιχαλόπουλος Κωνσταντίνος, Δέλταιος Χρήστος, Στοῖδης Στέργιος, Σιώλης Σωπῆριος, Θεοδοσίου Κωνσταντίνος, Θωμᾶς Γεώργιος, Ζαμανάκης Γρηγόριος, Καρούσης Ἀλέξανδρος, Ἀβραάμ Κωνσταντίνος, Καραδήμας Δημήτριος, Μπαμίχας Μανώλης, Στρέμπλης Ἰωάννης, Δρακόπουλος Κωνσταντίνος, Μανώλης Ἀναστάσιος, Φουρναράκης Μερκούριος, Κυφιακίδης Ἀναστάσιος, Ὀρφανός Νικόλαος, Ἀμουντζόπουλος Θωμᾶς.

Καμένες σάρκες καί ἀνθρώπινα ὀστᾶ ἦταν σκορπισμένα στήν αὐλή καί στούς ἄλλους καλυμμένους χώρους τοῦ ἐργοστασίου. Συνεργεῖο ἀπό στρατιῶτες, χωροφύλακες καί λίγους Ναουσσαίους, τό συνεκέντρωσαν καί τό ἐτοποθέτησαν σέ κασόνια καί τό μετέφεραν μαζί μέ τά φέρετρα τῶν νεκρῶν στήν ἐκκλησίᾳ.

Στόνεκροταφεῖο καί τό φέρετρο τοῦ στρατιώτου Πελαγίου Κακκάνη ἀπό τή Γέφυρα τῆς Θεσσαλονίκης. Εἶχε ἀπολυθῆ πρὶν δύο ἡμέρες καί πῆγε στό νοσοκομεῖο Ναούσης ν' ἀποχαιρετήσῃ τούς συναδέλφους του. Ὅταν οἱ συμμοριταὶ ἐπραγματοποίησαν τήν ἐπίθεσή τους ἐναντίον τοῦ νοσοκομείου, ὁ Κακκάνης χειριζόμενος τό πολυβόλο τοῦ οὐλαμοῦ πού διοικοῦσε ὁ τότε λοχαγός Ἀγομένων Γκράτζιος ἔπεσε πολεμώντας ὀρθιος.

Εἶναι ἀνάγκη νά γραφῆ ὅτι οἱ περισσότεροὶ νεκροὶ πού ἀναφέραμε ἔφεραν τραύματα διὰ μαχαίρας καί στούς κροτάφους τους πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι ἐξετελέσθησαν ὄντας τραυματῖαι ἢ μετὰ τὴν εἰσοδὸν τῶν Ἐλασιτῶν εἰς τὴν ἔδρα τῆς Ταξιαρχίας.

Ὅταν συγκεντρωμένος ὁλόκληρος ὁ κλῆρος τῆς Ναούσης καί Βεροίας μέ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατέρα Λεωνίδα πού εἶχε ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη, ἐκήδευε τά πενήντα ἑννέα θύματα τῆς κομμουνιστικῆς θηριωδίας, οἱ Ναουσσαῖοι ξέσπασαν σέ λυγμούς. Ὁρνοῦσαν τό χαμό τῶν στρατιωτῶν καί χωροφυλάκων πού ἔπεσαν ὑπερασπιζοντας τὴν πόλιν τῶν. Οἱ ἱερεῖς ἀπευθύνοντες τὴν δέση πρὸς τὸν Ὑψιστον, ἀφοῦ ὀνομάτισαν τούς νεκρούς, ἐδεήθησαν καί γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν ψυχῶν τῶν ἀγνώστων νεκρῶν, πού τά ὀστᾶ καί οἱ σάρκες τους ἦταν μέσα στὰ κασόνια πού ἀντὶ νά γράφουν τά ὀνοματεπώνυμά τους, τυλιγμένα μέ τὴ γαλανόλευκη πῆγαιναν ἐνωμένοι στὸν κόσμον ἐκεῖνο πού δὲν κυριαρχεῖ τό μῖσος οὔτε οἱ ἀνθρώποι σπαράσσονται ἀπὸ πάθη καί ἀντιθέσεις.

Ἐορτάζουν τόν «θρίαμβό τους» καί παίρνουν τό δρόμο πρός τήν Σοβιετική Πατρίδα

Στίς 14 Ἰανουαρίου τό πρωῖ ἡ τοπική ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. μαζί μέ τόν ἀρχηγό τῆς Πολιτοφυλακῆς παρουσιάζονται στούς Βλαντόν, Μπελογιάννην καί Θεοχαρόπουλον καί κομπάζοντες ὀναφέρουν ὅτι αἱ ἐκκαθαριστικά ἐπιχειρήσεις ἐξελίχθησαν ἐπιτυχῶς βάσει τοῦ ἐκπονηθέντος σχεδίου.

Οἱ ἀρχηγοί τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ τούς συγχαίρουν καί δίδουν ἐντολήν νά συγκεντρωθοῦν τό τμήματα τοῦ κομμουνιστικοῦ Στρατοῦ καί οἱ αἰχμάλωτοι στήν ἴδια ἀκριβῶς τοποθεσία ἀπό τήν ὁποία εἶχαν ἐξορμήσει οἱ συμμοριταί γιά τήν κατάληψη τῆς Νάουσσας.

Τό πρωῖ τῆς 14ης Ἰανουαρίου συνεκέντρώθησαν εἰς τός θέσεις πού εἶχαν ἐξορμήσει οἱ ἀντάρτες. Μαζί μ' αὐτούς καί οἱ ἐννιακόσιοι ἐπτά ὄμηροι. Ἀνάμεσά τους ὁ ταγματάρχης Χρήστος Κοντώσης, ὁ ὑπομοίραρχος Λάμπρος Μιχαλόπουλος καί καμμία ἐξήντα στρατιῶτες καί χωροφύλακες, οἱ περισσότεροι ἀπό τούς ὁποίους τραυματισμένοι καί αἰμόφυρτοι εἶχαν συρθῆ στό Βέρμιο ἀπό τούς δῆμιους του.

Ὁ Στρατηγός Βλαντᾶς, καί οἱ Ταξίαρχοι Μπελογιάννης καί Θεοχαρόπουλος, δίκην θριαμβευτῶν πρῶτα ἐπιθεώρησαν τό τμήματα τῶν Ἐλασιτῶν. Ὁ Βλαντᾶς, συνεχάρη τούς λησταντάρτες γιά τήν ἐπιτυχία τους. Ἐν συνεχείᾳ οἱ ἀρχηγοί τοῦ ΕΛΑΣ πῆγαν στό σημεῖο ὅπου ἐκρατοῦντο οἱ ἐννιακόσιοι ἐπτό ὄμηροι. Ἐφτυσαν τόν Κοντώση καί μίλησαν ἀπειλητικά πρὸς τά θύματά τους. Ἰδιαιτέρα σκληροί ἦταν οἱ ἡγέται τοῦ Κ.Κ.Ε. ἐναντι τῶν Χωροφυλάκων καί τῶν τραυματιῶν. Ὁ Μπελογιάννης δέν δίστασε νά κλωτσήσει δύο τραυματίες χωροφύλακες καί νά σκαμπιλήσει τόν ὑπομοίραρχο Μιχαλόπουλο.

Ἡ συγκέντρωση τῶν ὀρδῶν τοῦ ΕΛΑΣ καί τῶν ὀμῆρων καί οἱ λόγοι πού ἐξεφώνησαν οἱ ἀρχηγοί τοῦ Κ.Κ.Ε. κράτησε κοντά δύο ὤρες. Ἀργά δέ τό ὀπόγευμα καί πρὶν νυκτώσει ἐπηκολούθησε ἐπιθεώρηση πού ἐγινε στήν θέση Ἰσβορος στό Δάσος Κανέλη τῆς Ναούσσης. Ὑστερα μέ πρόσταγμα τοῦ Βλαντᾶ οἱ συμμοριταί καί οἱ ὀμηροί των, πῆραν τό δρόμο πρὸς τό Καϊμακτσαλάν μέσω Μουχαρέμ Χάν.

Ἐπειδῆ οἱ ἀρχηγοί τῶν συμμοριτῶν διεπίστωσαν ὅτι ἐκεῖ εὐρίσκοντο στηρίγματα τοῦ στρατοῦ, πού συνεπλάκησαν μέ τίς πρῶτες ὀμάδες τῶν Ἐλασιτῶν ἔδωκαν σῆμα ἀλλαγῆς πορείας πρὸς τό Μεσόβουνο τῆς Πτολεμαΐδος. Ἐν συνεχείᾳ διό τοῦ κάμπου Ἀμυνταίου ἐπροχώρησαν πρὸς τόν ὀρεινόν ὀγκον τοῦ Βίτσι.

Εἰς τόν κάμπο τοῦ Ἀμυνταίου ἡ ἐμπροσθοφυλακή τῶν συμμοριτῶν ἠναγκάσθη νό δώσει μάχην μέ τό ἄρματα τοῦ στρατοῦ, μέ ἀπώλειες νεκρῶν καί περισσοτέρων τραυματιῶν. Ἐπωφελοῦμενοι τῆς μάχης κατῶρθωσαν νά διαφύγουν ἐξήκοντα ὀκτώ ἐκ τῶν ὀμῆρων.

Μαθαίνοντας οἱ ἡγέται τῶν Ἐλασιτῶν γιά τήν δραπετεύση τῶν Ναουσσαίων ἐδόθη ἀμέσως διαταγή τοῦ Μπελογιάννη καί ἐξετελέσθη διό τουφεκισμοῦ ὁ Κοντώσης Χρήστος.

Στήν εκτέλεση τοῦ Κοντώση προέβησαν οἱ συμμοριταί γιά νά σπάση τό ἠθικό τῶν ἀπαχθέντων καί ἐπειδή εἶχαν ὑπόνοια ὅτι ὁ ἠρωϊκός ταγματάρχης ὀργάνωσε καί κατηύθυνε τήν ἀπόδραση τῶν 68 ἀτόμων. Ἐν συνεχείᾳ καί πάλιν μέ διαταγή τοῦ Μπελογιάννη ἐσφαγιάσθησαν κατακρεουρηθέντες ἀγρίως ὁ λοχαγός Σταματόπουλος Χρῆστος καί ἓνας χωροφύλαξ.

Τόν πρῶτο ἐσφαξαν σάν κασικί ὅπως μοῦ διηγεῖτο ἓνας Ἐλασίτης ἐνῶ τόν ἄλλο ἐξετελέσαν διά πυροβολισμοῦ.

Ἡ φρικτή ἐκτέλεσις τῶν δύο ἀξιωματικῶν καί τοῦ χωροφύλακα ἐδημιούργησαν κλίμα φοβίας καί ὅλοι οἱ δεσμῶται πίστευαν ὅτι οἱ σκοτωμοί θά συνεχίζοντο. Ὅλοι ἀναρωτῶντουσαν ποιός θά εἶχε σειρά γιά ἐκτέλεση.

Τό κακό ὅμως περιορίσθηκε στά τρία αὐτά θύματα, καί εὐθύς ἀμέσως ἐδόθη ἐντολή νά προχωρήσῃ ἡ φάλαγγα.

Ὁ κύριος ὄγκος τῶν συμμοριτῶν ἔχοντας εἰς τό μέσον τοὺς ὀμη-
ρους κατηυθύνθη ἀπό τό Βίτσι εἰς τό χωρίον Μελάς. Οἱ μισοί τῶν ὀμηρίων κρατήθηκαν ἐκεῖ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ἐπροχώρησαν εἰς Πλατύ Πρέσπας ὅπου ὑπῆρχαν τά ἔμπεδα τῶν ἀνταρτῶν.

Ἐξαντλημένοι ἀπό τίς κακουχίες καί μέ πυορροοῦνται τά πόδια τους ἀπό τά κρουπαγήματα ἐκλιπαροῦσαν τοὺς συμμοριτάς νά τοὺς λυπηθοῦν καί νά τοὺς ἀφήσουν στά χωριά αὐτά νά ξεκουρασθοῦν καί νά γιαιτρευθοῦν.

Μέ διαταγή τοῦ Θεοχαρόπουλου συνεργεῖο ἀπό ἰατροὺς Ἐλασίτες πῆγε ἀρχικῶς εἰς τό Πλατύ Πρέσπας καί ἐν συνεχείᾳ εἰς τό χωρίον Μελάς.

Ἐπιζῶντες ὀμηροὶ μοῦ ἀνέφεραν ὅτι ἡ στάσις τῶν ἰατρῶν ὑπῆρξεν πράγματι ἀνθρώπινη. Κινήθηκαν γιά νά ἀνακουφίσουν τοὺς πάσχοντας πιστοί στόν ὄρκο τοῦ Ἰπποκράτη. Ἀφοῦ ξεχωρίσουν διακόσιους πού ὑπέστησαν κρουπαγήματα ἐφροντίσαν νά εἰσαχθοῦν οἱ ὀμηροὶ εἰς τά πρόχειρα Νοσοκομεῖα καί ἀναρρωτήρια τῶν χωριῶν Βροντεροῦ καί Μικρολίμνης. Στά ἀναρρωτήρια αὐτά ὑπῆρχε πλήρης ὀργάνωσης καί ἐπικρατοῦσε καθαριότης.

Ἐβδομηντα ὀμηροὶ πού εἶχαν κρουπαγήματα μεγαλύτερου βαθμοῦ καί πού ἡ ἀποσύνθεσις τῶν πελμάτων τῶν ποδιῶν τους ἦταν ὀλοφάνερη, μεταφέρθηκαν στήν Ἀλβανία εἰσαχθέντες εἰς τά Νοσοκομεῖα τῆς Κορυτσᾶς ὅπου παρέμειναν μέχρις πλήρους ἀναρώσεως των, πλὴν τριῶν τραυματιῶν πού μέ σαπισμένο ὀλόκληρο τό σῶμα τους ἄφησαν ἐκεῖ τήν τελευταία τους πνοή.

Μέχρι τέλους Φεβρουαρίου τοῦ 1949 εἰς τό ἔμπεδον τοῦ Πλατέος ἐξεπαιδεύθησαν καί ἔκαμαν ἀσκήσεις μάχης αἱ ἐκ τῶν ὀμηρίων δυνάμενοι νά φέρουν ὄπλα. Οἱ μεγαλύτερας ἡλικίας καί 22 στρατιῶται ὀδηγήθησαν στίς 2 Μαρτίου γιά νά φέρουν ξύλα γιά τά τζάκια καί τά μαγειρεῖα τῶν Ἐλασιτῶν χωρίς ἔκτοτε νά δώσουν ἴχνη ζωῆς. Ὅπως ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ ἐλασίται οἱ γέροι φαγώθηκαν ἀπό τοὺς λύκους τῆς Ἀλβανίας, ἐνῶ οἱ 22 στρατιῶται πῆγαν νά κάμουν συντροφιά τόν ταγματάρχη Κοντώση. Ἐταῖ ἄφησαν νά ὑπονοηθῇ ὅτι δέν ζοῦσε κανένας ἀπό τοὺς 27 ἀπαχθέντας.

ΒΙΑΙΑ ΕΝΤΑΞΗ

Περί τὰ μέσα Μαρτίου ἡ ἡγεσία τοῦ ΕΛΑΣ ὕστερα ἀπὸ Ἐπιθεώρηση τῶν ἐκπαιδευθέντων ὁμήρων καὶ ὁμιλία πού ἔκαναν σ' αὐτούς οἱ πολιτικοὶ καθοδηγηταὶ τοῦ ΕΛΑΣ, προέβη εἰς τὴν ἐνταξὴ τῶν Ναουσσαίων πού βίαια στρατολογήθηκαν στοὺς διαφόρους σχηματισμούς. Οἱ νέοι καὶ νέες μεταξύ 15-25 ἐτῶν ἐτοποθετήθησαν στὶς μονάδες πού ἦταν παρατεταγμένες εἰς τὸ Βίτσι καὶ τὸ Γράμμο. Ἄλλους, ὁμήρους πού ἡ ἡλικία τους δὲν ξεπερνοῦσε τὰ πενήντα χρόνια τοὺς διεσκόρπισαν στὰ χωριά πού κατεῖχαν οἱ συμμορίται. Καὶ τοὺς ἄλλους πού φαινόντουσαν ἢ καὶ ἦταν γηρασμένοι τοὺς ἔστειλαν – ὅπως ἔλεγαν – στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα. Οἱ τελευταῖοι μαζί μὲ ὄσους πῆραν μέρος στὴν μάχη Γράμμου Βίτσι παρά τὴν θέλησή τους εἶναι οἱ ἀγνοούμενοι εἶναι ὅλοι τους σκοτωμένοι. Καὶ μάταια περιμένουν τὴν ἐπιστροφή τους τὰ ἀγαπημένα τους πρόσωπα.

ΣΤΟ ΠΑΡΑΠΕΤΑΣΜΑ

Ὅσοι ἐκ τῶν ἐνταχθέντων εἰς τὰ μάχιμα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ καὶ πολεμώντας παρά τὴν συνειδησὴ των ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, ἐπέζησαν ὠδηγήθηκαν μέσω Ἀλβανίας στὶς διάφορες χῶρες τοῦ Ὑπαρκτοῦ Σοσιαλισμοῦ. Στὴν Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία, Τσεχοσλοβακία, Οὐγγαρία, Πολωνία, Ἀνατολικὴ Γερμανία καὶ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Ὑπάρχουν καὶ σήμερα ἀκόμη Ναουσσαῖοι πού εἶτε σάν συμμορίτες, εἶτε σάν ἀπαχθέντες ὑπὸ αὐτῶν ἔχουν περάσῃ ἐκεῖ μιά ζωὴ τριάντα τριῶν ἐτῶν γνωρίζοντας τὰ ἀγαθὰ πού προσφέρει σὲ αὐτούς ὁ Κομμουνιστικὸς παράδεισος.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΤΟΥΛΗΣ ὁ ἠρωϊκὸς Ναουσσαῖος πού οἱ θρασύδειλοι φονιάδες τοῦ Κ.Κ.Ε. ἐξετέλεσαν ἀγρίως

ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗ ΝΕΑΡΩΝ ΝΑΟΥΣΣΑΙΩΝ

Είχε τελειώσει σχεδόν ή μάχη τής Ναούσσης και ή πλάστιγγα είχε γείρει άποφασιστικά υπέρ τών άνταρτών. Οί λεηλασίες και οί πυροβολήσεις τών σπιτιών συνεχίζονταν, ένώ οί πυροβολισμοί πού άκούονταν σποραδικά ήταν σημείο ότι κάποιος πολίτης έξετελείτο υπό τών εισβολέων.

Κοντά στο μεσημέρι μέ τηλεβόες, Έλασίται και πολιτικοί υπεύθυνοι του Δημοκρατικού Στρατού και τής ΟΚΝΕ, καλούσαν τούς νέους και νέες πού είχαν ήλικία πάνω από τά 14 χρόνια νά έμφανισθούν στο Γυμνάσιο, στο Άρχηγείο πού έδρευε στο σπίτι τών Άδελφών Τσίτση ή στο έργοστάσιο του Λαναρά. Οί έκφωνηταί τελείωναν τίς όμιλίες τους μέ τήν άπειλή ότι εκείνοι πού δέν θά παρουσιάζονταν διέτρεχαν τόν κίνδυνο νά συλληφθούν και νά δικασθούν από τά άνταρτοδικεία.

Στό σπίτι του ιερέως Παπαστεργίου, επί τής όδοϋ Στογιαννάκη, ήταν έκτός του δεκαεπτάχρονου υιού του Εύστρατίου Κουκλάκη και ό παιδικός του φίλος και συνομήλικός του Χρήστος Έλευθεριάδης. Τρομοκρατημένα τά παιδιά από τήν πρόσκληση τών κομμουνιστών ρώτησαν τήν μητέρα του Κουκλάκη τί έπρεπε νά κάμουν. Η παπαδιά τούς συνεβούλευσε νά κρυβούν σέ κάποιο γειτονικό σπίτι, πού ήταν γνωστό σέ όλους ότι δέν είχε παιδιά στην οικογένεια πού έμενε εκεί. Συμφωνώντας μέ τήν γνώμη τής μητέρας του ό Στράτος άκολουθούμενος από τόν φίλο του, προχώρησαν προς τήν έξοδο. Κτύπησαν τήν πόρτα του σπιτιού πού επέλεξαν ως κρησφύγετο αλλά δέν πήραν καμμία άπάντηση. Όπως άργότερα μαθεύτηκε οί ιδιοκτήται του είχαν έγκαταλείψει τήν στέγη τους άρκετές ώρες νωρίτερα. Προχωρώντας για τό πατρικό σπίτι, βρέθηκαν τά δύο παιδιά μπρός σέ μία ομάδα ένόπλων πού έσπευσε νά τά συλλάβη. Τά όδήγησαν στο έργοστάσιο του Λαναρά. Έκει έκτός από τά καμένα πτώματα τών στρατιωτών και τά σφαγμένα κορμιά τών Ναουσσαίων άντίκρυσαν και άλλους νέους τής Ναούσσης. Οί πιά πολλοί ήταν συμμαθηταί και φίλοι τους. Ξεθάρρεψαν και μέ τούς άλλους γνωρίμους των άρχισαν νά σκέπτονται τί θά έπρεπε νά κάμουν.

Νύχτωνε σχεδόν όταν δύο Έλασίται πήγαν στον τόπο πού ήταν συγκεντρωμένοι, έχοντας μαζί τους τόν Τάκη Ναουμιδη πού πριν λίγο τόν είχαν άπαγάγει από τό σπίτι του Γιαννιώτη. Λίγο άργότερα άλλοι Έλασίται πήγαν στην ίδια συντροφιά και τόν Δημήτριο Καστανιώτη, μαθητή, φίου κι αυτός, όπως και ό προηγούμενος, ήταν ήλικίας δεκαεπτά έτών. Τώρα πού μεγάλωσε ή συντροφιά τών νέων λιγότεψε ό άρχικός φόβος πού τούς είχε καταλάβει.

Στίς έπτά τό βράδυ τούς έδωσαν ψωμί τυρί και έληές, λέγοντάς τους ότι τήν άλλη ήμέρα θά ξεκινούσαν για τήν Έλεύθερη Έλλάδα. Κανένα από τά συγκεντρωμένα παιδιά δέν άγγιξε τό σουσίτιο πού τούς έδωσαν. Ήταν άδύνατο νά φάνε όταν μπροστά στα μάτια τους ήταν κατακρεουργημένα σώματα άνθρώπων και οί περισσότεροι ήταν γνωστοί στους κρατούμενους. Για νά μήν προκαλέσουν όμως τή όργή τών Έλασιτών, μέ

τρόπο πέταξαν τό συσσίτιο σκορπώντας το εκεί, όπου ύψωνετο σωρός από τά κορμιά τών έκτελεσθέντων.

Στίς έννιά περίπου τήν ἴδια νύκτα, τούς μίλησε ένας Ναουσσαῖος πού από χρόνια ἀνήκε στήν Κομμουνιστική Νεολαία καί τούς εἶπε ὅτι πρέπει νά θεωροῦν τούς ἑαυτούς τους ὑπερήφανους διότι από τήν ἄλλη ἡμέρα θά ἔφεραν τήν τιμημένη... στολή τών ἀναρτῶν τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ.

Κανένας δέν ὀπήντησε στά λόγια τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ καθοδηγητοῦ, καί ἐνώ τό χιόνι, ἄρχισε νά πέφτει σέ πυκνές νιφάδες στό γύρω βουνά, οἱ νέοι καί νέες, μέ ἐντολή τών καπεταναίων ἐξεκίνησαν γιά τήν ἔδρα τῆς ἐπιστρατεύσεως πού ὅπως τούς εἶπαν βρισκότανε πολύ κοντά.

Περπατώντας, γλιστρώντας καί πέφτοντας κάθε τόσο στήν παγωμένη γῆ ἔφθασαν κοντό τά μεσάνυκτα στά ὑψώματα πού ὄδηγοῦσαν πρὸς τό Καϊμάκ Τσαλόν. Ὅταν σταμάτησε ἡ πορεία καί οἱ σαράντα νεαροί ἦταν ξεθεωμένοι καί τουρτούριζαν ἀπό τό κρύο. Χωρίς νά ξέρη ὁ συνομιλητής μου (πού ἦταν κι αὐτός ὄμηρος στήν ομάδα τών νέων) δέν μπορεῖ νά ἐξηγήση ἐόν εἶχε προηγηθῆ συμφωνία ἢ ἦταν αὐθόρμητη ἢ ἀπόπειρα πού ἐγινε ἀπό καμμιά δεκαπενταριά νέους γιά νά δραπετεύσουν. Στήν ἀρχή οἱ Ἐλασίτες αἰφνιδιάσθηκαν. Γρήγορα ὅμως ἄρχισαν νά ρίχνουν μέ τά αὐτόματά τους πρὸς τό σημεῖο ὅπου κατευθύνονταν οἱ δραπετέτες. Ἄλλοι ἐλασίτες μέ τό ὄπλα προτεταμένα εἶχαν καθλώση τούς ὑπολοίπους ὀμήρους.

Σέ διάστημα λιγότερο μιᾶς ὥρας τά γύρω βουνά πλημμύρισαν ἀπό ἀντάρτες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Μέ τά κλεφτοφάναρά τους καί βοηθούμενοι ἀπό τό χιονισμένο περιβάλλον διευκολύνθηκαν στό ἔργο τῆς συλλήψεως τών ζώντων καί τών νεκρῶν παιδιῶν πού πλήρωσαν μέ τό ἀντίτιμο τῆς ζωῆς τους, τῆ φλόγα νά ζήσουν ἐλεύθεροι.

Νεκροί ἦταν οἱ Δημήτριος Καστανιώτης, Εὐστράτιος Κουκλάκης, Τάκης Ναουμιδης καί Χρήστος Ἐλευθεριάδης. Στούς πέντε τραυματίες ἀρνήθηκαν νό δώσουν ὀποιοδήποτε ἰατρική περίθαλψη, ἐόν καί ἀνάμεσα στούς κομμουνιστάς ἐνόπλους ἦταν καί πρόσωπα πού ἔφεραν ἐνδεικτικά τά σήματα τοῦ ὑγειονομικοῦ σώματος. Αὐτούς καί τούς ἄλλους ἔξη νέους πού εἶχαν συλληφθῆ μετὰ τήν ἀπόπειρα δραπετεύσεως τούς παρέλαβε μία ὀμόδα ἐνόπλων. Ὅταν ρώτησα τόν ἀφηγητῆ τῆς τραγικῆς αὐτῆς ἐξιστορήσεως τί γίνηκε μέ τούς ἔνδεκα αὐτούς νέους, μέ πληροφόρησε ὅτι μέχρι τήν Πρέσπα ἦταν μαζί μέ τούς ἄλλους ὀμήρους. Ἀπό ἐκεῖ καί πέρα χάθηκαν τά ἴχνη τους, χωρίς μέχρι τώρα νά γνωσθῆ τί ἀπέγιναν.

Ἐκδικοῦνται τόν υἱό τοῦ Μακεδονομάχου

Ἐκδικοῦνται οἱ Ἐλασίτες τόν υἱό τοῦ Μακεδονομάχου πού σκότωσε τόν Κομιτατζῆ Ζλάταν.

Ὅταν ἐκάμφθη τελείως ἡ ὄντιστασις τοῦ Προφήτου Ἡλία στίς 12.1.49 οἱ τελευταῖοι ὑπερασπισταί του συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι ἀπό τούς ἐπίδρομεῖς. Ἦταν οἱ Βασίλειος Γιαννακωβίτης, Θωμάς Ἀμουτζόπου-

λος, Κων. Λεφούσης, Φίλιππος Ντούλης και Χρήστος Λιόλιος από τό Ἄρκουδοχώρι.

Στή διάρκεια πού ό Γιαννακωβίτης ὀδηγεῖτο εἰς τό σπίτι τοῦ Σίμου Τσιλιάνη πού ἦταν ἔδρα τῆς Πολιτοφυλακῆς, ὀμάδα συμμοριτῶν ἐπέδραμε στό σπίτι του πού ἦτο στήν Β΄ πάροδο τῆς ὀδοῦ Βύρωνος. Ἡ ὀμάδα τῶν συμμοριτῶν στήν ὀποία μετεῖχε καί μία ἀντάρτισσα, ἀπήγαγε τήν κουνιάδα τοῦ Γιαννακωβίτη Ἑλένη Βερούλη, καί ἐν συνεχεία προέβη σέ γενικώτερη ἔρευνα ἀναζητώντας καί τόν ἀδελφό της. Ἡ Βερούλη τήν ὀποία τραυμάτισαν κατά τήν σύλληψή της οἱ «ἥρωες» τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης πέθανε στήν Οὔγγαρία ὅπου εἶχε μεταφερθῆ, μία πού τό σφηνωμένο βλήμα δίπλα στήν καρδιά της δέν ἐγινε καμμία προσπάθεια τῆς ἐπιστήμης γιά νά ἐξαχθεῖ.

Ὁ ἔθνοφρουρός ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΩΒΙΤΗΣ τόν ὀποῖον ἐξετέλεσαν οἱ δολοφόννοι τοῦ ΕΛΑΣ ἐκδικούμενοι τόν σκοτωμό τοῦ ἀρχικομιτατζῆ Ζλατάν.

Ἐπί δύο εικοσιτετράωρα ὁ Γιαννακωβίτης ἐκρατήθη εἰς τὸ ὑπόγειο τῆς Πολιτοφυλακῆς καὶ ἀκολούθως δεμένος μὲ ἀγκαθωτὸ σύρμα καὶ Ξυπόλυτος ὠδηγήθη ἀπὸ τὸν παλαιὸ συμμαθητὴ του Δημήτριο Γιαγκούλα στὸ Ροδοχώρι.

Ἐκεῖ τὸν ἀνέκρινε ὁ καπετάν Κελέσδμεϊτος (Μακρῆς). Σὲ ἔντονη συνομιλία πού εἶχε μαζὺ του ὁ «ἥρωϊκός» καπετάνιος ἐχαστοῦκισε τὸ θῦμα του. Ἐν συνεχείᾳ μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους κρατουμένους πού ἦταν Ξυπόλυτοι καὶ ἡμίγυμνοι ὅπως ὁ Γιαννακωβίτης τοὺς μετέφεραν πεζοὺς ὡς τὸ Ἄμύνταιο. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς νύκτας μαζὺ μὲ τρεῖς ἄλλους συκρατουμένους του ἀφώπλισαν τοὺς Ἑλασίτας καὶ πῆραν τὸ δρόμο τῆς φυγῆς. Ἀτυχῶς τὸ ἐγχείρημά των ἐγένετο ἀντιληπτὸ ἀπὸ τῖς προφυλακῆς τῆς κυρίας δυνάμεως τῶν Ἑλασιτῶν πού ἔμπαινε στὸ Ἄμύνταιο. Χωρὶς καμμιὰ διαδικασία οἱ δολοφόνοι προέβησαν στὴ σφαγὴ τοῦ Γιαννακωβίτη καὶ τῶν ἄλλων Ναουσσαίων πού ἐκρατοῦντο μαζὺ του. Εἶναι ἀνάγκη νὰ γραφῆ καὶ νὰ ὑπογραμμισθῆ ὅτι ὅταν ὁ Γιαννακωβίτης ὠδηγήθη εἰς τὸ Ροδοχώρι, ὁ θηριώδης Καπετάν Κελέσδμεϊτος ἀπευθυνόμενος στοὺς Ἑλασίτας ὑποτακτικῶς του εἶπε μὲ ὕφος θριαμβευτοῦ.

—Ἐχομε στὰ χέρια μας ἓναν Γιαννακωβίτη τοῦ ὁποίου ὁ πατέρας Πέτρος εἶχε μετᾶσχει τοῦ Ἐθνικοῦ ἀποσπάσματος πού συνεκρούσθη με τοὺς Βουλγάρους ἀδελφούς μας (ἔτσι ἐχαρακτήρισε τοὺς Κομιτατζήδες) μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σκοτωθῆ ὁ ἀρχικομιτατζῆς Ζλατάν.

Ἡ μάχη αὐτὴ στὴν ὁποία οἱ κομιτατζήδες ὑπέστησαν πραγματικὴ πανωλεθρία, ἀναφέρεται εἰς τὸ βιβλίον ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ τοῦ Καθηγητοῦ Ἰωάννου Βασδραβέλη καὶ εἰς τὸ πῶνημα ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΓΓΡΑΣ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Ἐκπαιδεύσεως κ. Κανελλοπούλου πού ἐξεδόθησαν ἀπὸ τὴν Ἑταιρία Μακεδονικῶν Σπουδῶν.

Ἔτσι λοιπὸν οἱ κομμουνισταὶ ὅπως καμάρωνε ὁ Καπετάν Κελέσδμεϊτος ἔπαιρναν ἐκδίκηση γιὰ λογαριασμὸ τῶν Κομιτατζήδων καὶ τιμωροῦσαν τὸν υἱὸ τοῦ Μακεδονομάχου πού εἶχε τὴν μεγάλη τιμὴ νὰ σκοτώσῃ τὸν ἀρχικομιτατζῆ Ζλατάν.

Αὐτὸ θὰ πῆ Ἐθνικὴ προσφορά τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασις. Αὐτὸ ὅπως καὶ νὰ πῆς θεμελιώνει τὴν κατηγορία περὶ τῆς συνεργασίας Βουλγάρων καὶ Κομμουνιστῶν.

Ἡ σφαγὴ δεκάδων Ναουσσαίων σὲ Βουλγαρικὸ στρατόπεδο

Ὄταν οἱ συμμορίται ἐγίναν κυρίαρχοι τῆς Ναούσης ἄρχισαν τῖς ἐρευνες τῶν σπιτιῶν μὲ στόχο τὴν ἀπαγωγή νέων ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Εἶχαν ἀνάγκη ἀνθρώπινου δυναμικοῦ γιὰ νὰ συμπληρώσουν τῖς ἀπώλειές των καὶ νὰ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὴν τελικὴ φράση τοῦ ἀγῶνος. Ἔτσι πῆγαν καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βύρωνος σπιτὶ τοῦ Λαζάρου Τούρα καρραγωγέως ἡλικίας 40 ἐτῶν. Ἀφοῦ κοσκίνισαν κυριολεκτικῶς τὸ σπιτικὸ του χωρὶς νὰ βροῦν ἔστω καὶ ἓναν νέο, παρέλαβον τὸν Λάζαρο τὸν ὁποῖο ὠδήγησαν στὴν Ἁγία Παρασκευὴ ὅπου εἶχαν συγκεντρωμένους καὶ ἄλλους συμπατριώτας του.

“Αν και έπασχε από έλκος του στομάχου ο Τούρας στάθηκε βράχος σωστός στη διάρκεια της δραματικής του πορείας.

Τόν οδήγησαν εις την Βουλγαρία και συγκεκριμένα σε στρατόπεδο που ήταν δυό περίπου εκατοντάδες όμηροι. Έκει τελοῦσαν υπό φρούρηση κοινών τμημάτων του ΕΛΑΣ και του Βουλγαρικού Στρατού.

Είχαν περάση πέντε ήμερες από του έγκλεισμού του εις τό στρατόπεδο όταν οι έπικεφαλής των Βουλγάρων και των Έλασιτών εκάλεσαν στο προαύλιο του στρατοπέδου τά θύματά τους. Στην είσοδο ακριβώς είχαν τοποθετήση μία Γαλανόλευκο και μία Βουλγαρική σημαία.

“Ένας καπετάνιος του Δημοκρατικού Στρατού, εξήγησε εις τούς όμήρους ότι είναι έλεύθεροι να ακολουθήσουν την Έθνικότητα που ήθελαν τοποθετούμενοι μπρός στον ιστό της σημαίας.

Ο Τούρας πρώτος και μαζί του όλοι σχεδόν οι όμηροι χωρίς δισταγμό έπορεύθησαν προς την θέσιν όπου εκυμάτιζε ή Έλληνική Σημαία.

Σάν μαινόμενοι ταῦροι οι Βούλγαροι Στρατιῶται αλλά και οι περισσότεροι των άνδρων του ΕΛΑΣ ώρμησαν έναντιόν τους. Τούς άλλυσόδεσαν και τούς οδήγησαν εις τά υπόγεια μιάς φυλακής. Έκει υπέστησαν φρικτά μαρτύρια. Σ' αυτά όπως ανέφεραν οι επιζήσαντες ο Τούρας άπετέλεσε τον βασικό στόχο των βασανιστών του. Πάλαιψε σαν ήρωας και υπέκυψε στην αριθμητική υπεροχή και τά όπλα του θανάτου που διέθεταν οι δήμιοι του.

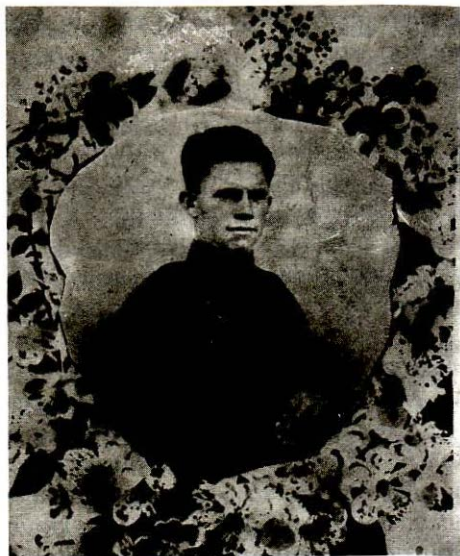
Πριν από χρόνια ένας άγνωστος συγκρατούμενός του, φορώντας τά ρούχα του νεκρού, – για να πεισθούν οι δικόι του – έφερε τά προσωπικά του αντικείμενα στην οικογένειά του και ανεφέρθη εις την μαρτυρική του τραγωδία. Ένω καλώς έχόντων των πραγμάτων και οι πιό μακρινοί συγγενείς του Τούρα θα έπρεπε να μισούν τούς υπευθύνους του σκοτωμού του, έν τούτοις όπως μου ανέφεραν πολλοί Ναουσσαίοι – ώρισμένοι στενοί συγγενείς του παριστάνουν τον προσοδευτικό. Όμιλούν για Δημοκρατία και άλλαγή – όπως μιλούσαν και οι Καπεταναίοι του ΕΛΑΣ.

Οι ίδιοι Ναουσσαίοι διερωτώντο αν τό παιδί του Τούρα που είναι διδάσκαλος, έχει τό κουράγιο να αναφέρη στα Έλληνόπουλα τό δράμα της οικογένειάς του, όχι για να τά συγκινήση, αλλά για να τά συγκρατήση από τον κατήφορο στον όποιο αγωνίζονται οι άναμορφωταί της Παιδείας μας να σπρώξουν τά Έλληνικά Νειάτα.

Σκοτώνουν στό Βίτσι νεαρούς όμήρσους

Προχωρώντας ή φάλαγγα των όμήρων προς τό Βίτσι, αρχίζει ή εκκαθάριση των υπόπτων στοιχείων που είναι ανάμεσα σ' αυτούς. Πρώτων παραλαμβάνουν τον αυτοκινητιστή Ιωάννη Μπούσια. Είναι μόλις 30 έτών και σε κάθε μετακίνηση έδειχνε τάσεις να έγκαταλείψη τον ΕΛΑΣ. Τό Α2 του Δημοκρατικού Στρατού που τά πληροφορείται όλα, τον υποβάλλει σε ανάκριση και ύστερα από φρικτά βασανιστήρια τον παραδίδει σε μία ομάδα τριών Έλασιτών για σωφρονισμό.

Τόν ὀδηγοῦν εἰς τὰ ὑψώματα Γκλαβάτα καί Μπίκοβικ ὅπου τόν πυροβολοῦν στό κεφάλι. Τό διαμπερές τραῦμα του καί ἡ ἀκίνησία στήν ὁποία ἔχει περιπέσει γίνεται ἀφορμή νά πιστέψουν ὅτι ὁ Μούσιας ἦταν νεκρός. Τόν τραβοῦν στήν Κολκοθοῦρα κι ἐκεῖ τόν ἀφήνουν στά ὄρνεα. Αὐτός ὅμως ζῆ. Ἐκεῖ τόν βρίσκει ἓνας Ναουσσαῖος ὄμηρος ἀπό τόν ὁποῖον ζητεῖ ὁ τραυματίας νά τόν δώση ἓνα τσιγάρο ἰκανοποιεῖ τήν θέληση αὐτή πού εἶναι καί ἡ τελευταία του, ἀλλά ὁ Μούσιας δέν μπορεῖ νά τό κρατήσει εἰς τό χέρι του. Πέφτει ἀπό τὰ δάκτυλά του καί γυρνώντας τό κεφάλι του ἀφήνει τήν τελευταία του πνοή.

ΧΡ. ΛΙΟΛΙΟΣ ἐπολέμησε καί ἔπεσε γιά τήν Ἑλλάδα.

Μέ τήν ἴδια κατηγορία πού βάραινε τόν ἐκτελεσθέντα τό Α2 τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ δηλαδή τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Κ.Κ.Ε. καλεῖ σέ ἀπολογία τήν δεκαεπτάχρονη Ἑλλη Σαράτση. Κι αὐτή εἶχε ἀπαχθῆ ἀπό τούς «ἐλευθερωτάς» τῆς Νάουσσας εἰς τάς 14.1.49. Ἀρνεῖται τήν κατηγορία καί ζητάει ἀπό τούς ὑπευθύνους νά παρουσιάσουν μπροστά της τούς μάρτυρας πού τήν κατηγοροῦν.

Οἱ καπεταναῖοι δέν ἔχουν καιρό γιά χάσιμο, οὔτε εἶναι διατιθεμένοι νά δεχθοῦν τίς δικαιολογίες τῆς Σαράτση. Ἡ ἀπόφασίς των εἶναι καταδικαστική. Τήν πυροβολοῦν δύο Ἑλασίται καί ρίχνουν τό σῶμα της μέσα σέ μιὰ λίμνη ἰπὸ λάσπη. Ἐκεῖ τήν βρῆκε ὁ ἴδιος Ναουσσαῖος πού προσέφερε τό τελευταῖο τσιγάρο εἰς τόν Μπούσια. Σκούπισε τὰ αἵματα πού ἔτρεχαν ἀπό τό πρόσωπό της καί ἔβγαλε τήν ἀτυχή συμπατριώτισά του ἀπό τήν λάσπη. Τίς προσέφερε καί νερό πού ἰκετεύοντάς τον εἶχε ζητήσει. Τίποτε ὅμως ἀπ' αὐτά δέν μπόρεσε νά δώση ζωή στήν Σαράτση. Ὑστερα ἀπό ἀγωνιώδη πάλη πρὸς τόν θάνατο ἔκλεινε ὀριστικά τὰ μάτια της ἡ κοπελλίτσα τῶν 17 χρόνων πού ἀπήχθη ἀπό τόν ΕΛΑΣ, γιά νά ὑπηρετήσῃ ὅπως

ζητούσαν οι άρχηγοί του.

Πέρασαν περίπου τέσσερες ημέρες από τό καινούργιο αυτό έγκλημα, όταν έκλήθησαν ένώπιον του καπετάνιου του τάγματος οι Κώστας Πετρίδης, Στρατής Τσερκετζής. Καί οι δύο ήταν Ναουσσαίοι, συνομίληκοι 17 χρόνων και κατά σύμπτωση συμμαθηταί. Τούς είχαν πάρη οι Έλασίται ως όμηρους έγκαταλείποντας τή Νάουσσα στίς 14 Ίανουαρίου του 1949.

Ό Καπετάνιος τούς είπε χωρίς περιστροφές ότι τό τάγμα έχει πληροφορίες συγκεκριμένες, ότι τά τρία Έλληνόπουλα είχαν άποφασίση νά έγκαταλείψουν τόν ΕΛΑΣ παρασύροντας και άλλους γιά νά παραδοθούν στον φασιστικό στρατό. Τά νεαρά παιδιά κλαίγοντας δέν έκρυψαν από τόν Καπετάνιο τή νοσταλγία πού είχαν νά δοϋν τίς μαννάδες τους. Άρνήθηκαν όμως ότι είχαν στό νοϋ νά αυτομολήσουν «Ποτέ μας ίσχυρίσθηκαν, δέν είπαμε σέ κανέναν γιά νά παραδοθούμε στον Στρατό». Άφου καμώθηκε ό καπετάνιος ότι είχε πεισθή στίς διαβεβαιώσεις των νεαρών Ναουσσαίων, τούς άφηκε έλεύθερους.

Τήν νύκτα όμως πέντε όπλοφόροι του ΕΛΑΣ τούς συνέλαβαν έκ νέου και τούς όδηγοϋσαν σ' ένα μονόροφο σπίτι. Έκει συνεδρίαζε τό έκτακτο άνταρτοδικείο. Τό άποτελοϋσαν ό Καπετάνιος πού τούς είχε άνακρίνει και δύο άκόμη αξιωματικοί του ΕΛΑΣ πού έφεραν βαθμό άνθυπολοχαγού. Άφου τούς άπήγγειλαν τήν Ίδια κατηγορία, οι τρεις νέοι ύπεστήριξαν τά Ίδια πράγματα πού είχαν πει κατά τήν διάρκεια τής άνακρίσεως, οι άνταρτοδικες άπήγγειλαν άμέσως τήν άπόφασή τους «Θάνατον διά τουφεκισμού σās επέβαλε τό άνταρτοδικείο» είπε ό καπετάνιος. Δέν πρόκαμαν νά όμιλήσουν καν τά δεκαεπτάχρονα παιδιά τής Ναούσης. Έξη ένοπλοι τούς πήραν σηκωτούς και όδηγώντας τους λίγα μέτρα πέρα από τήν αίθουσα του άνταρτοδικείου άφου προηγουμένως έδωσαν τά χέρια και τά πόδια τους τά έξετέλεσαν διά πυροβολισμών. Τήν χαριστική βολή έδωκε στα άτυχή θύματα, ό ένας έκ των άνθυπολοχαγών του ΕΛΑΣ πού μετείχε εις τήν σύνθεση του άνταρτοδικείου.

Σέ λίγες ημέρες στό χωρίον Μικρολίμνη Πρέσπας συνεκροτείτο ένα άλλο άνταρτοδικείο, μέ κατηγορούμενο τόν Έπιθεωρητή Έργασίας Οικονόμου, πού κι αυτόν είχαν άπαγάγη σάν όμηρο κατά τήν έγκατάλειψη τής Ναούσης.

Η κατηγορία του ήταν ότι βοηθοϋσε τούς Βιομήχανους και ότι κατά περιόδους είχε βιάση άρκετές εργάτριες. Παρουσιάσθηκαν και δύο μάρτυρες κατηγορίας πού έβεβαίωσαν τά όσα έλεγε τό κατηγορητήριο.

Ύστερα κάλεσαν και μιá εργάτρια του Λαναρά πού όχι μόνο δέν άκολούθησε τήν τακτική των δύο έξετασθέντων, αλλά κατέθεσε ότι ό Οικονόμου δέν παρέλειπε εύκαιρία γιά νά μήν ύποστηρίξη τά δίκαια των εργατών.

Δύο Έλασίται ένοπλοι μέ έντολή του Έπιτρόπου του άνταρτοδικείου, πιάνοντας από τά μαλλιά τή δύστυχη εργάτρια, τήν έβγαλαν από τήν αίθουσα του άνταρτοδικείου, ένώ ό πρόεδρος αυτού, ένας πού φοροϋσε πολιτικά, άπήγγειλε τή θανατική καταδίκη του δικαζομένου. Γιά λίγες μέρες ό Οικονόμου κυκλοφοροϋσε έλεύθερος γιατί, όπως έλεγαν ό

ύπουργός Δικαιοσύνης τής Κυβερνήσεως τοῦ Καπετάν Μάρκου, ἔχορήγησε χάρη στόν καταδικασθέντα.

Παράξενα ἀπότομα χάθηκαν τά ἴχνη του χωρίς νά μαθευτῆ μέχρι σήμερα ἐάν ὁ ἐπιθεωρητής Ἔργασίας ζῆ ἤ ἐκτελέσθηκε ἀπό τούς σκληρούς πού μέ τήν συντριβή τοῦ ΕΛΑΣ στό Βίτσι ξεκαθάριον τούς ἀντιδραστικούς.

**Ἡ ἐπανάληψις
τῆς τρομοκρατίας
εἶχε ἀποφασισθῆ ἀμέσως
μετά τή Βάρκιζα.
Μία ἀποκαλυπτική ἔκθεσις
τοῦ Νίκου Μπελογιάννη**

Πολλοί ἀπό τούς ἡγέτας τοῦ κομμουνισμοῦ καί σήμερα ἀκόμη, κάμουν ἀπεγνωσμένη προσπάθεια νά ἀποδώσουν τά ἐγκλήματα πού διεπράχθησαν μετά τήν ὑπογραφή τῆς Βάρκιζας σέ ἀνεύθυνα πρόσωπα, ἢ καί σάν ἀναγκαιότητα πού πῆγασε λόγω τῆς σκληρῆς δράσεως τῆς δεξιᾶς.

Ἄτυχῶς γι' αὐτούς τά γραπτά δικά τους κείμενα τά διαψεύδουν καί ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ καινούργια ἐγκληματική δραστηριότης τῶν Ἑλασιτῶν εἶχε ἀποφασισθῆ ὑπεύθυνα, ἐκτελέσθηκε ὑπεύθυνα, καί εἶχε πρωταγωνιστάς τούς ἴδιους φονηάδες πού στά χρόνια τῆς σκλαβιάς ἀντί νά κτυπήσουν τόν κατακτητή, εἶχαν συγκεντρώσει ὅλη τους τήν ἐγκληματική δραστηριότητα σφάζοντας ἀθώους Ἕλληνας, βιάζοντας ἀνυπεράσπιστες Ἑλληνοπούλες καί πυρπολώντας ἐκκλησίες καί σπιτία πτωχῶν ἀγροτῶν καί ἐργαζομένων.

Ἡ τρομοκράτηση τῶν πολιτῶν ἦταν ἓνα ἀπό τά μέσα πού χρησιμοποίησε τό ΚΚΕ μετά τήν Βάρκιζα καί κυρίως μετά τήν ἐκλογή τοῦ 1946. Στήν ἀρχή τό ἔργο αὐτό εἶχαν ἀναλάβη οἱ Ἑλασίτες πού δέν ἀποστρατεύθηκαν βάσει τῆς Συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἀλλά μέ ἐντολή τῆς ἡγεσίας τους εἶχαν ξαναπάρη τό δρόμο γιά τό βουνό. Ἐκεῖ εἶχαν ὀργανωμένα τά καραούλια τους καί εἶχαν φροντίσει νά ἔχουν στή διάθεσή τους τροφές. Αὐτό τό γεγονός ἀπέδειξε ὅτι ὁ «τρίτος γῦρος» εἶχε μελετηθῆ ἀπό τήν κομμουνιστική ἡγεσία, ἀπό τότε πού ὁ ΕΛΑΣ ὑποχρεώθηκε νά δεχθῆ τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας καί νά καταθέσει τά ὄπλα. Ἄλλωστε καί οἱ ἐκτελέσεις τῶν πολιτῶν πού ἄρχισαν εὐθύς ἀμέσως μετά τήν ὑπογραφή τῆς ἐν λόγω συμφωνίας, ἦλθαν νά πιστοποιήσουν τίς πληροφορίες πού κυκλοφόρησαν ὅτι μεγάλες ὀμάδες εἰδικῶν ἐκτελεστῶν τοῦ ΕΛΑΣ παρέμειναν σέ ἐπιφυλακή στά βουνά ἔχοντας πλήρη προετοιμασία γιά τήν ἔναρξη καινούργιου ἀγῶνα.

Στά ἀρχεῖα τῶν Κομμουνιστῶν πού βρέθηκαν στό Γράμμο μετά τήν ὀριστική συντριβή τῶν Ἑλασιτῶν, μία ἔκθεση πού ἀποδίδεται στόν Ν. Μπελογιάννη ὀμιλεῖ εὐγλωτα γιά τήν σκοπιμότητα πού ἐπέβαλε ἡ διατήρηση ἑλασιτικῶν δυνάμεων στό βουνό. Γράφει αὐτολεξεῖ ἡ ἐν λόγω ἔκθεση:

« Ἡ Βάρκιζα μπορεί νά διευκόλυνε γιά μιά στιγμή τήν ἡγεσία μας ν' ἀποφύγη τίς εὐθύνες της. Μπορεῖ ἀκόμα νά συνετέλεσε στήν νόμιμη ἐμφάνιση τοῦ Κ.Κ.Ε. νά ἀναλάβη ἀγώνες στίς πόλεις καθοδηγώντας τό προλεταριάτο στό δρόμο τῆς πάλης. Ἡ Βάρκιζα πιστεύω ὅτι θά ἀποδειχθῆ σάν ἓνα τραγικό λάθος πού διέπραξε ἡ ἡγεσία τοῦ Κόμματος. Πιστεύω ὅτι εἶχαμε τεράστιες δυνάμεις γιά νά προχωρήσουμε στήν κατάληψη τῆς Ἀθήνας.

» Ἡ συνθηκολόγησή μας πού γίνηκε κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν ὀπλων τοῦ Σκόμπυ, θά ρίξη γιά πολλά χρόνια πίσω τό ἐπαναστατικό μας κίνημα. Οἱ ἀντάρτες πού ἔδωκαν χωρίς ὑπολογισμό τή ψυχὴ καί τό εἶναι τους γιά τήν ὀριστική καί ἀμετάκλητη συντριβὴ τοῦ φασισμού καί τῶν δυνάμεων τοῦ Γκλυξμπουργκ, ποτέ δέν θά συμφωνοῦσαν μέ τήν συνθηκολόγησή τῆς Βάρκιζας. Μὲ τούτη τήν ἐσφαλμένη ἀπόφαση τῆς ἡγεσίας θά συμφωνήσουν μονάχα, οἱ δειλοὶ, οἱ πεσιμιστές καί ἐκεῖνοι πού μπῆκαν στό ἀντάρτικο ἀπό προσωπικό ὑπολογισμό, καί μέ τήν ἀπώτερη σκέψη νά χρησιμοποιήσουν τίς δυνάμεις τοῦ Κ.Κ.Ε. γιά δικό τους πολιτικό ὄφελος. Ἄν ρωτιόντουσαν οἱ μπαρουτοκαπνισμένοι ἀγωνιστές τοῦ ἀντάρτικου θά φωνάζαν μέ ὄλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς τους ὅτι εἶναι ἐνάντια στὴ Βάρκιζα. Αὐτὴ ἡ βεβιασμένη καί ἀψυχολόγητη πράξη τοῦ Κ.Κ.Ε. φοβάμαι ὅτι θά ὑποβοηθήσῃ τήν ὀργανωμένη ἀντίδραση πού ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τὰ ἀστικά κόμματα γιά νά ἀνασυγκροτηθοῦν καί νά ἐξαπολύσουν καινούργιες διώξεις ἐναντίον τῶν ἀγωνιστῶν μας. Γι' αὐτό εἶναι ἀνάγκη νά διατηρήσουμε στό βουνό ὅσες περισσότερες δυνάμεις μπορούμε. Νὰ τίς ὀργανώσουμε συστηματικά καί νά ξεχωρίσουμε τοὺς μαχητὰς πού ὅπωςδήποτε θά ὑπάρξῃ ἀνάγκη νά χρησιμοποιηθοῦν στίς πόλεις καί τὰ χωριά. Πρωταρχικός σκοπὸς τοῦ κόμματος θά πρέπει νά εἶναι ἡ ἐνίσχυση τῶν δυνάμεων τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ καί τοῦ ΟΠΛΑ. Σὲ καμμιά περίπτωση δέν πρέπει νά πέσουμε στήν παγίδα παραδίδοντας τὸν ὄπλιό μου πού ἔχουν τὰ μέρηματα αὐτά. Τὰ ὄπλα θά μᾶς χρειασθοῦν σὲ κάθε μορφῆς ἀγώνα στὸν ὁποῖο ὑποχρεωτικά θά μπῆ τό κόμμα μας ὅταν ἡ ἀντίδραστικὴ ἐξουσία θά ἐξαπολύσῃ ἀσφαλῶς κύμα συλλήψεων καί διωγμῶν ἐνάντια στοὺς ἀγωνιστές μας. Στὴν περίπτωση αὐτὴ θά ἐπιβάλλεται στήν τρομοκρατία ἢ ν' ἀπαντήσουμε μέ τρομοκρατία χτυπώντας χωρὶς οἶκτο κάθε στοιχεῖο τῆς Δεξιᾶς».

Ἡ συνταγή αὐτὴ ἐχρησιμοποιήθηκε σὲ ὄλη τὴν ἑκτασὴ της στὰ χρόνια πού ἐπακολούθησαν τὴ Βάρκιζα. Ἀπὸ μόνον τοὺς μιλάνε τὰ γεγονότα. Σειρὰ ἐκτελέσεων στίς πόλεις, ἀπαγωγές καί δολοφονίες στὰ χωριά καί ἔναρξη τοῦ καινούργιου ἀντάρτικου στίς 30 Μαρτίου τοῦ 1946 στὸ Λιτόχωρο τῆς Κατερίνης καί στὸ Ἀγγελοχώρι τῆς Ναούσης.

Στὴ περίοδο πού τό Κ.Κ.Ε. ἐξαπέλυσε τὴν τρομοκρατία στὰ χωριά καί στίς ἀγροτικὲς πόλεις τό νόμιμο Κράτος ἐνεφάνισε τίς τραγικὲς του ἀδυναμίες. Οἱ ἐνοπλές δυνάμεις του δέν μπορούσαν ν' ἀναμιχθοῦν στὴ μάχη γιά τό τσάκισμα τῆς τρομοκρατίας ἐνῶ ἡ Χωροφυλακὴ δέν εἶχε ἐπαρκεῖς δυνάμεις γιά νά προλάβουν τίς ἐκτελέσεις, οὔτε καί ν' ἀνακαλύπτουν τοὺς ὑπευθύνους τῶν ἀπαγωγῶν καί τῶν ἐκτελεστῶν πού ἐπακολούθησαν. Αὐτὴ ἡ ἀδυναμία τῶν σωμάτων ἀσφαλείας ὀφείλετο καί τὴν

έλλειψη πληροφοριοδοτών, χωρίς την ύπαρξη των οποίων είναι δύσκολος ἂν ὄχι καί ἀδύνατη ἡ ἀνακάλυψη τῶν ἐγκλημάτων. Δέν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία ὅτι πολλοί ἀπό τοὺς Ἑλασίτας, ἀλλά καί ἀπό τὰ μέλη τοῦ Κ.Κ.Ε. τῆς ΕΠΙΟΝ καί αὐτός ἀκόμη τῆς ΟΠΛΑ, μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ νομίμου Κράτους, ἐσπευσαν μὲ τίς πληροφορίες τους νά ὑποβοηθήσουν τὸ ἔργο τῆς ἀντιμετώπισης τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Κομμουνισμοῦ. Οἱ πληροφορίες ὅμως πού ἔδωσαν στίς ἀρχές ἀφοροῦσαν πρόσωπα καί πράγματα πού μετὰ τὴ Βάρκιζα δέν σήμαιναν καί πολλά πράγματα. Πληροφοριοδότες πού μποροῦσαν νά ἔχουν σχέση μὲ τὴ νέα παράνομη συγκρότηση τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ καί τῆς ΟΠΛΑ δέν ὑπῆρξαν παρά μονάχα μετὰ τὸ ἔτος 1947, ὅποτε καί ἄρχισε τὸ ξήλωμα πολλῶν παρανόμων σχηματισμῶν τοῦ Κ.Κ.Ε.

Ἔτσι λοιπὸν ἄρχισε ἡ τρομοκράτηση τῶν «ἀντιδραστικῶν» τῶν πόλεων καί τῆς ὑπαίθρου, χωρίς τὸ Κ.Κ.Ε. νά ὑποστῆ θυσίες σὲ ἀνθρώπινο δυναμικὸ. Καί τὸ μεγαλύτερο ὄργιο τῆς τρομοκρατήσεως τοῦ λαοῦ μας ἐμφανίσθηκε μὲ πρωτοφανῆ ἀγριότητα στίς περιοχὲς τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας ὅπου ἐκεῖ εἶχαν παραμείνῃ σημαντικὲς ἀλλὰ καί ἐμπειρες δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ καί τοῦ ΟΠΛΑ. Καί ἡ ἐνταση τῆς ἐγκληματικῆς δράσεως τῆς ΟΠΛΑ, σημειοῦται εὐθύς ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τὴ χώρα μας. Μιά ἀποχώρηση πού ἐγίνε χωρίς ὁ ἡρωϊκὸς ΕΛΑΣ νά ρίξη ἔστω καί μιά τουφεκιά, παρεμποδίζοντας τοὺς Ναζί νά προχωρήσουν πρὸς τὰ ἑλληνογιογκοσλαβικὰ σύνορα.

Οἱ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ πού ἔμειναν στό βουνὸ ἀποτελοῦντο ἀπὸ τοὺς πιὸ σκληροὺς πού εἶχαν βάψει τὰ χεῖρια τους μὲ περισσότερο αἷμα ἀπὸ τοὺς συντρόφους τους πού τὴν Βάρκιζα τὴν θεώρησαν σάν δῶρο Θεοῦ, μία πού θά ἔπαυαν νά σκοτώνουν συνανθρώπους των, ἀλλὰ νά ἐκθέτουν καί τὴν δική τους ζωὴ σὲ καθημερινὸ κίνδυνο. Ἔμειναν ἀκόμη οἱ ὀμιλοῦντες τὸ σλαυογενὲς ἰδίωμα ἄνδρες πού εἶχαν ὑπηρετήσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Κάλτσεφ, καθὼς ἐπίσης καί πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συνεργάτες τοῦ Ραβάλι πού εἶχαν σκορπίσει στοὺς Νομοὺς Καστοριάς καί Φλωρίνης τὸν ὄλεθρο καί τὸν ἀφανισμό.

Σὲ κάθε πεντάδα τῶν σκληρῶν ἐτέθησαν ἐπικεφαλῆς οἱ ἀδίστακτοι ἐκτελεστῆς. Ἐκτός ἀπὸ τὰ ἐφόδια πού εἶχαν κρύψῃ στίς ὑπόγειες κυρίως ἀποθῆκες τους, ὁ ἐπισιτισμὸς τους ἐξησφαλιζετο ἀπὸ τοὺς κατοικοὺς τῶν χωριῶν πού χωρὶς νά καλύπτονται ἀπὸ τὴ σκιά τῆς ἐξουσίας ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ὑποτάσσονται στίς ἐντολὰς πού διοχέτευαν οἱ καπεταναῖοι μὲσω τοῦ παλαιοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ. Πέραν ὅμως τούτου οἱ δυνάμεις τῶν Ἑλασιτῶν πού δέν παραδόθηκαν, διέθεταν καί ἀπεριόριστα οικονομικά μέσα. Ἐκτός τῶν χρυσῶν λιρῶν πού εἶχαν συγκεντρώσῃ κατὰ τὴν διάρκειά τῆς κατοχῆς ἐνισχύοντο ἀπὸ ἀσυνειδητοὺς εὐπόρους πού ἐνέδιδαν σὲ κάθε ἀξίωση τῆς ΕΤΑ. Ἄλλὰ καί αἱ κινήσεις τῶν σκληρῶν τμημάτων τοῦ Κ.Κ.Ε. ἦταν εὐχερῆς. Τὸ Κράτος δέν διέθετε ἐπαρκεῖς δυνάμεις γιὰ νά ἐπιτύχῃ τὸν ἐλεγχὸ του σ' ὁλόκληρη τὴ χώρα. Γιὰ τοῦτο καί ὅταν οἱ ἀντάρται μπαινόβγαιναν στὰ χωριά ἀνενόηλοι, κανένας δέν ἀποτολμοῦσε νά καταγγεῖλῃ στίς ἐδρες τῶν τμημάτων τῆς Χωροφυλακῆς τὰ ὅσα γινόντουσαν στὰ χωριά τους.

Έκείνα τὰ τμήματα τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» ποῦ εἶχαν μεγαλύτερη ἄνεση κινήσεων, ἦταν αὐτό ποῦ βρισκόντουσαν πλησίον τῶν Βορειῶν συνόρων μας. Αἱ τρεῖς γειτονικές χώρες ποῦ ἔχουν σύνορα μέ τήν Ἑλλάδα, δηλαδή ἡ Γιουγκοσλαβία, ἡ Βουλγαρία καί ἡ Ἀλβανία ἐξαρτώμενες ἀπολύτως ἀπό τή Σοβιετική Ἑνωση, βρισκόντουσαν σέ ἄμεση ἐπαφή μέ τίς κομμουνιστικές ἐνοπλες δυνάμεις καί τās ὑποβοηθοῦσαν ἀπροκάλυπτα στό ἔργο τῆς ὑπονομιεύσεως καί τῆς καταστροφῆς τοῦ τόπου.

Αὐτό δέν γίνηκε μονάχα στήν πρώτη περίοδο μετά τήν Βάρκιζα, ἀλλά μέχρι τό 1948, ὅποτε ὁ Τίτο ἀπεκόπη ἀπό τό ἄρμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. Τότε ὅλη ἡ ἐξωβοήθεια πρὸς τοὺς συμμορίτας διοχετεύετο μέσω τῶν δύο ἄλλων κομμουνιστικῶν χωρῶν. Αἱ διαπιστώσεις αὐτές δέν εἶναι δικές μου. Ἀνήκουν εἰς τήν Ἐπιτροπή Ἐρεῦνης ποῦ συνεκρότησαν ὁ Ὄργανισμός τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Στίς διασκέψεις ποῦ ἐγιναν στό Λέικ Σάξες καί στό Παρίσι οἱ παρατηρήταί τοῦ ΟΗΕ ἐπεσήμαναν τήν εὐθύνην ποῦ εἶχαν αἱ ὡς ἄνω χώραι διό τήν παράτασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ δράματος καί εἰσηγοῦντο τήν ἀνάγκην ἀποστολῆς εἰρηνευτικῆς δυνάμεως ποῦ θά ἐκάλυπτε τήν γραμμὴν τῶν συνόρων μας.

Αἱ δύο ὁμως γειτονικές χώρες ἐχρησιμοποιήθησαν τίς περισσότερες φορές γιά καταφύγιο τῶν φονιάδων. Δέν ὑπῆρξαν λίγοι ἀπό τοὺς ἐκτελεστές τοῦ Δ.Σ. καί τῆς ΟΠΛΑ ποῦ ὕστερα ἀπό κάποιο ἐγκλημα κατέφευγαν στήν Βουλγαρία καί τήν Ἀλβανία. Ἀλλά πολλοὶ ἀπό τὰ ἔμπειρα στελέχη τοῦ ΕΛΑΣ ποῦ βρέθηκαν στόν ἐξωτερικό μας χώρο μετά τήν Βάρκιζα εἰσηλθαν εἰς τόν Ἑλλαδικό μέσω αὐτῶν τῶν δύο χωρῶν, ἀναλαμβάνοντας τήν καινούργια ἐγκληματικὴ δρᾶση.

“Ἐνα καυτό ἐρώτημα γιά τό Κ.Κ.Ε. καί τόν ΕΛΑΣ ..

Πρὶν κλείσω τήν ἐρευνά μου γιά τὰ τραγικά γεγονότα τῆς Ναούσης, μοῦ δημιουργήθηκε ἓνα μεγάλο ἐρωτηματικό. Ὁ ΕΛΑΣ ἔδρασε σάν Ἐθνικὴ ἀντίσταση ὅπως διατείνεται, κατὰ τὰ ἔτη 1942-1944. Στήν περίοδο αὐτήν τρεῖς ἐχθρικές δυνάμεις πατοῦσαν μέ τήν βαρεῖά μπότα τίς στρατευμάτων κατοχῆς τό ἅγια χῶματα τῆς Πατρίδος μας. Οἱ Γερμανοί, οἱ Ἴταλοι καί οἱ Βούλγαροι. Ὁ ΕΛΑΣ καί τό Κ.Κ.Ε., ποῦ κρυβότανε πίσω ἀπ’ αὐτό, διέθεταν ἐπιτελικά γραφεῖα καί κρατοῦσαν ὀργανωμένα ἀρχεῖα γιά τήν πολεμικὴ δρᾶση τῶν ἐνόπλων τμημάτων τους. Μποροῦν συνεπῶς καί σήμερα ἀκόμη νά ποῦν στόν ἑλληνικό λαό, πόσες ἐπιθέσεις ἐνήργησε ὁ ἔλασιτικός στρατός ἐναντίον τῶν πόλεων ποῦ κατεῖχαν οἱ κατακτηταί; Ὅσοι ζήσαμε τήν περίοδο αὐτὴ στόν τόπο μας δέν ἐνθυμούμεθα νά ἔδωσε ὁ ΕΛΑΣ καμμιά ἀπολύτως μάχη, οὔτε καί νά ἔκαμε ἐπίθεση ἐναντίον τῶν κατακτητῶν ἔστω καί σέ μιά πόλη.

Ἀντίθετα εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νά ἀναγνωρίσουμε ὅτι μετά τό δεῦτερο ἀντόρτικο, οἱ κομμουνιστικοὶ σχηματισμοὶ κτύπησαν δεκάδες πόλεων χωρὶς οἶκτο. Ὅπως τῆ Θεσσαλονίκη, Νάουσσα, Ἐδεσσα, Φλώρινα κλπ. ἀφάνισαν ἑκατοντόδες ἑλληνικά χωριά καί σκότωσαν δεκάδες χιλιάδες Ἑλλήνων στρατιωτῶν καί ἀμάχων.

Στόχος συνεπώς τουῦ ἐνόπλου κομμουνισμοῦ δέν ὑπῆρξαν ποτέ οἱ κατακτηταὶ ἀλλὰ τὸ ἐθνικὸ μας καθεστῶς.

Δυστυχῶς γιὰ τὸν κομμουνισμό ἡ ἱστορία εἶναι ἀμείλικτη. Διδάσκει, φρονηματίζει καὶ προειδοποιεῖ.

Τώρα οἱ κομμουνισταὶ ἔχουν τὸν λόγο. Ὅφειλουν νὰ ἀπαντήσουν στὴν βαρεῖα αὐτὴ κατηγορία πού εἶτε τὸ θέλουν εἶτε ὄχι, δέν πλαστογραφεῖται οὔτε μπορεῖ νὰ παραποιηθῆ μέ τοὺς ὕμνους τῶν κουλτουριάρηδων καὶ τῶν ψευτοοσιαλιστῶν, πού ἀνέλαβαν νὰ φορτώσουν στὸν ἑλληνικὸ λαὸ τοὺς φονηάδες, τοὺς βιαστές τῶν Ἑλληνίδων, τοὺς ἐμπρηστές καὶ τοὺς λεηλάτας ὡς Ἑθνικὴ ἀντίσταση.

Εἶναι καιρὸς ἔστω καὶ τώρα πού λέγει τὸ ΠΑΣΟΚ, νὰ ἀνοίξη τὰ χαρτιά του ὁ ΕΛΑΣ καὶ τὸ Κ.Κ.Ε.

Νὰ ὁμιλήσουν οἱ ὑπεύθυνοὶ του ἐπώνυμα. Πρέπει κάποτε ὄσοι δέν ἐζήσαν στὴν τραγικὴ καὶ μαύρη περίοδο πού πέρασε ὁ τόπος νὰ μάθουν τὴν ἀλήθεια.

Ὁ ἐξίλασμός τῶν ἐγκληματιῶν

Τοὺς τάφους ὄλων τῶν θυμάτων πού σφαγιάσθηκαν ἀπὸ τοὺς Κομμουνιστές καὶ τῆς ΟΠΛΑ ἔχουν χρέος νὰ πᾶνε νὰ τοὺς προσκυνήσουν καὶ οἱ φυσικοὶ καὶ ἠθικοὶ αὐτουργοὶ τῶν ἐγκλημάτων, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τῶν Γερμανῶν.

Μετά τὸν πόλεμο, ἡ λέξις Γερμανός ἦταν συνώνυμη μέ τὴν τοιαύτη τοῦ ἐγκληματίου. Οἱ Γερμανοὶ μπρὸς στὴν Παγκόσμια κατακραυγὴ διεκήρυξαν ὅτι τὰ πρωτοφανῆ καὶ ἀπαίσια ἐγκλήματα πού διέπραξαν οἱ Ναζὶ σκοτώνοντας ἢ καίγοντας τοὺς Ἑβραίους στὰ κρεματόρια τὰ ἀποδοκιμάζει ὁ Γερμανικὸς λαός. Καὶ ἐσπευσαν νὰ ἀναγείρουν μνημεῖα εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐκτελεσθέντων Ἑβραίων καὶ νὰ ἐξαφανίσουν ἀπὸ προσώπου γῆς ἢ νὰ μετατρέψουν σέ μουσεῖα τὰ ἀπαίσια κρεματόρια. Δέν ἀρκέσθηκαν ὅμως σ' αὐτὸ οἱ ἡγέται, πραγματικοὶ ἡγέται τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ μετέβησαν στὸ Ἰσραήλ; Μιλώντας στοὺς Ἰσραηλινούς κατεδίκασαν τὰ ἐγκλήματα πού διεπράχθησαν εἰς βάρος τῶν ἑκατομμυρίων Ἑβραίων καὶ σέ συνέχεια μετέβησαν στὰ Ἑβραϊκὰ νεκροταφεῖα, ρίχνοντας συμβολικά λουλούδια σέ ὅλους τοὺς ἐκεῖ τάφους. Ζήτησαν νὰ συγχωρήσουν οἱ Ἑβραῖοι τὸν σημερινὸ Γερμανικὸ λαὸ πού, ὅπως ὑπεστήριξαν, εἶναι ξένος καὶ ἄσχετος μέ ὅσα γίνηκαν ἀπὸ τοὺς συμπατριῶτες τους Ναζὶ καὶ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες τῶν ΕΣ-ΕΣ στὴ διάρκεια τοῦ πολέμου.

Καὶ οἱ Ἑβραῖοι, πού ὁ καθένας τους ἔχει καὶ συγγενεῖς σκοτωμένους στὰ Στρατόπεδα τοῦ Νταχάου, τοῦ Ἄουσβιτς καὶ στὰ κρεματόρια τῆς Πρωσίας καὶ τῆς Πολωνίας, δέν ξεσηκώθηκαν γιὰ νὰ ζητήσουν ἐκδίκηση. Οὔτε διενόηθησαν νὰ ἐφαρμόσουν τὸν ἰδικὸ τους θρησκευτικὸ νόμο «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ». Πίστεψαν στὴν εἰλικρινῆ μεταμέλεια τῶν Γερμανῶν ἀφήνοντας τὴν ἱστορία νὰ ὁμιλήσῃ, ἐπιμερίζοντας τίς εὐθύνες πού βαρύνουν τοὺς ἐνόχους. Ἔδωσαν τὰ χέρια τους καὶ τοὺς συγγενεῖς ἢ καὶ τοὺς ἴδιους τοὺς ἐκτελεστές τῶν ἀγαπημένων τους προσώπων.

Δέν ήθέλησαν κάν νά έρευνήσουν εάν κάποιος άπ' αυτούς πού έρριξαν λουλούδια στους τάφους τών όμοθρήσκων τους μπορεί νά μετείχε στά φαβερά ΕΣ-ΕΣ ή στις ομάδες τών δήθεν έπιστημόνων πού χρησιμοποιούσαν τους Έβραίους γιά πειραματόζωα.

Άντί λοιπόν νά κάμουν κάτι παρόμοιο οί φονηάδες του λαού μας, πού έφερναν Έλληνικά όνόματα και πού πολλές φορές ξεπέρασε τους Ναζι σέ άγριότητα και σαδισμό, έρχονται προκλητικά και ζητούν νά δικαιοθουν γιά τά έγκλημάτα τους. Άξιώνουν νά τους δοθουν τιμές. Νά τους χορηγηθουν διπλώματα και συντάξεις και νά αναγνωρισθ ή έγκληματική δρᾶσις, πού άνέπτυξαν στα μαύρα χρόνια 1941-1949 σαν χρόνος προϋπηρεσίας προκειμένου νά εξασφαλίσουν μεγαλύτερες προϋποθέσεις συνταξιοδοτήσεως.

Έδῶ όμως δέν διευκρινίζουν ποιο θά είναι τό ύψος τών συντάξεων και πώς θά γίνη ό ύπολογισμός του.

Θά είναι έναια ή σύνταξις Καπεταναίων, Πολιτικῶν Έπιτρόπων. Σφαγέων Έλασιτών, άνδρων τής ΟΠΛΑ, του μόνιμου και έφεδρικού ΕΛΑΣ και τής ΕΤΑ, η θά καθορίζεται από τήν ιδιότητα και τό βαθμό πού είχε ό κάθε έγκληματίας στις άνωτέρω όργανώσεις τής Έθνικῆς αντίστασης.

Έπίσης δέν διευκρινίζεται εάν σ' αυτούς πού θά συνταξιοδοτηθουν γίνη ύπολογισμός στα έξῆς ταμεία:

Πόσους έσφαξε, πόσους έτουφέκισε, πόσους έδολοφόνησε, πόσες Έλληνίδες έβίασε, πόσες εκκλησίες έπυρπόλησε, πόσα σπιτα άντιδρατικῶν έκαψε και πόσα Έλληνόπουλα άπήγαγε γιά νά τά όδηγήση στον Παράδεισο πού ένεφάνισε ή ΕΡΤ και κάποιος άδιστακτος Άθηναίος δημοσιογράφος; σαν πράξη πού έσωσε τήν Έλληνική νεότητα από τους έγκληματίας του φασισμού.

Έάν η άξιολόγησις τών προς συνταξιοδότησιν δέν γίνη με τά κριτήρια αυτά ύπάρχει κίνδυνος νά σημειωθουν άδικιες εις βάρος τών φονηάδων πού με ιερό φανατισμό τους ύποστηρίζουν μέλη του κοινοβουλίου και οί κατ' έπιταγήν η ταπεινό κομματικό συμφέρον άνθρωποι τών γραμμάτων και τής τέχνης. Και τίς άδικιες δέν τίς συγχωρεϊ ό κομμουνισμός. Πρέπει νά ντρεπόμαστε γιά όσα συμβαινουν σ' αυτό τον τόπο. Άντι νά λουφάξουν οί φονηάδες προκαλουν. Άντι νά τιμηθουν τά θύματα καθυβρίζονται. Και άντι νά ξεσηκωθ ή σύσσωμος ό Έθνικά τοποθετημένος πολιτικός κόσμος, αφήνει τους ένόχους νά μεταβάλλονται σέ τιμητάς.

Έδῶ όμως και όχι παρέκει. Η άνοχή του λαού εξαντλείται. Φοβουμαι ότι όλόκληρη η χώρα παίρνει κάθε μέρα μορφή ένός ήφαιστείου πού κοχλάζει. Τό πρώτο μήνυμα ηρθε όταν ένας καπετάνιος πήγε στην Στενήμαχο γιά νά χλευάση τους συγγενεις τών νεκρων πού έσφαξαν οί υπ' αυτόν ύπηρετουντες άντάρτες.

Άς θελήσουν νά τέ ύπολογίσουν αυτό και οί πρασινοκόκκινοι βουλευται άλλα και η Κυβέρνηση όλων τών Έλλήνων όπως διακηρύσσει ό κ. Πρωθυπουργός. Άς τό μετρήσουν όμως περισσότερο οί βουλευται τής άξιωματικής άντιπολιτεύσεως. Η σιωπηλή πλειοψηφία του λαού πού σήμερα άρκεϊται νά παρακολουθεϊ με δέος τάς προκλησεις; ύπάρχει άσφαλής κίνδυνος νά ξεσπάση. Κι αυτό τό ξεσπασμα τής λαϊκής όργῆς δέν μπορεί νά

μάς οδηγήση στην Ἐθνική ὁμοφυχία πού ἔχει ἀνάγκη σήμερα ὁ τόπος, ἀλλά σ' ἔναν καινούργιο διχασμό, μέ συνέπειες πού εἶναι ἀδύνατον νά ὑπολογισθοῦν.

Ἐάν πράγματι οἱ ὑπεύθυνοι τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμοῦν σοβαρά νά λησμονηθῇ τό παρελθόν, νό παραμερισθοῦν τὰ μίση ἔχουν χρέος νά βοηθήσουν στήν ἀποκατάσταση τῆς ἡρεμίας σ' αὐτόν τόν τόπο καί νά προληφθοῦν καινούργια γεγονότα πού αὐτή τήν φορά θά σημάνουν τόν ἀφανισμό τοῦ Ἐθνους καί τῆς φυλῆς. Καί ὑπεύθυνοι γιά μένα δέν εἶναι μονάχα οἱ πολιτικοί. Εἶναι οἱ ἱεράρχες. Εἶναι οἱ πνευματικοί ἡγέται. Εἶναι οἱ λογάδες καί οἱ παντοδύναμοι ἐκπρόσωποι τοῦ Τύπου. Ὅλοι αὐτοί ὄντι νά σιωποῦν ἢ νά πλαστογραφοῦν τήν ἱστορία παραποιώντας τὰ γεγονότα τοῦ 1940-1949 ὀφείλουν νά ὁμιλήσουν. Νό οδηγήσουν τή νεότητα στό δρόμο τῆς Ἑλλάδος. Νά στιγματίσουν τὰ ἐγκλήματα καί τίς προδοσίες τοῦ Κ.Κ.Ε. καί νά καλέσουν τό λαό σέ ἔγερση.

Αὐτές δέν εἶναι δικές μου σκέψεις. Εἶναι λόγια ἑνός ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ πού παρίστατο στή συζήτηση πού ἔκανα μαζί μου οἱ Ναουσσαῖοι, δίνοντάς μου πληροφορίες γιά τίς σφαγές πού ἔγιναν στήν Παλημπούκαινα μετά τή μάχη τῆς Ναούσσης.

Μιά ἀποκαλυπτική καί συγκλονιστική συνομιλία μέ παλαιό ἡγέτη τοῦ Κ.Κ.Ε καί τοῦ ΕΛΑΣ

Πρὶν κλείσω τήν ὀφήγηση τῶν δραματικῶν γεγονότων, τῆς Ναούσσης πού ἐν σμικρογραφία συνθέτουν τήν μεγάλη τραγωδία πού ἐξῆσε ὁ τόπος, ἐπεζήτησα νό ἔχω ἐπαφή μέ παλαιούς ὑπευθύνους τοῦ Κ.Κ.Ε. πού στήν ἐπίμαχο περίοδο πού ὀναφέρομαι στό βιβλίο μου ἔπαιξαν ρόλο στήν ὀρνόνωση καί τήν πορεία τοῦ ὀντάρτικου.

Μέ τήν βοήθεια Ναουσσαίων συναντήθηνα σέ ἑνα ἐμπορικό καί παρουσία τριῶν ἐγκρίτων πολιτῶν τῆς πόλεως, μέ ἑνα ἀπό τὰ σημαίνοντα στελέχη τοῦ Κ.Κ.Σ. καί τοῦ ΕΛΑΣ πού ὑπῆρξε μάλιστα γιά μεγάλο χρονικό διάστημα κομματικός ὑπεύθυνος τῆς πολιτικῆς ὀργανώσεως καί ἐν συνεχεία ἀξιωματοῦχος τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἐπῆρξε ἀποκαλυπτικός κατὰ τή συνομιλία μας. Σέ καμμιά περίπτωση δέν θέλησε νά ἐμφανισθῇ ὑπερόπτης, νά μιλήσῃ γιά τή δική του τακτική πού οἱ Ναουσσαῖοι τήν χαρακτήρισαν ἀνθρώπινη καί ἀξιοπρεπῆ, καί φρόντισε νά εἶναι σωστός καί ἀπολύτως ἥπιος ἐναντι τῶν παλαιῶν συντρόφων του φροντίζοντας νά ἀποφύγει τοὺς χαρακτηρισμούς πού ἄρμοζαν γιά τή τακτική καί τή στάση τους. Μέ κατέπληξε ἡ μνήμη του καί ἡ σαφήνεια μέ τήν ὀποία ἀνεφέρθη εἰς τὰ γεγονότα

Ἀπό χρόνια ζῆ τήν εἰρηνική ζωή τοῦ νοικοκύρη, δέν ἀναμιγνύεται ἐνεργῶς εἰς τὰ πολιτικά πράγματα καί ἀπολαμβάνει τῆς γενικῆς ἐκτιμῆσεως τῶν Ναουσσαίων λόγω τῆς ἀψόγου δράσεως πού ἐτήρησε στή διάρκεια τῆς κομμουνιστικῆς παντοδυναμίας.

Θέλησε νά κρατήσει τήν άνωνομία όχι από φόβο ή ύπολογισμό, αλλά κυρίως γιατί δέν θέλει νά κάμουν γύρω από αυτόν συζητήσεις οι συμπολίται του. Όπως όμως πιστεύεται οι Ναουσσαίοι – όταν δημοσίευσα τήν συνέντευξή του εις τόν ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΟΡΡΑ – κατάλαβαν ποιός ήτο ό συνομιλητής μου. Έχοντας μιάν άμεση και γενικώτερη αντίληψη τών γεγονότων όπως τά έζησε μέσα από τίς γραμμές τών άνταρτών και του Κ.Κ.Ε., μου δήλωσε ότι, μετά τήν Συμφωνία τής Βάρκιζας τό 1945 οι άνδρες του ΕΛΑΣ και οι άπλοι άνθρωποι που πίστευαν στό ΕΑΜ και, άκόμη, πολλοί του Κ.Κ.Ε. ήσαν πιά κουρασμένοι, άπογοητευμένοι από τό τόσο έλληνικό αίμα που χύθηκε και ήθελαν νά ζήσουν ειρηνικά. Πίστευαν ότι τό Κόμμα και γενικώτερα τό έαμικό κίνημα διέθετε τόσες δυνάμεις ώστε θα έπικρατούσε μέ ειρηνικές δημοκρατικές διαδικασίες χωρίς νά χυθί άλλο αίμα και χωρίς ίσως νά όδηγηθί ή χώρα σέ άκρότητες τύπου Λαϊκής Δημοκρατίας. Στό μεταξύ όμως, επειδή ή Συμφωνία τής Βάρκιζας δέν κάλυπτε τούς ένόχους τών φόνων και τών έγκλημάτων είχε άρχισι νά κινείται έναντίον τους ή νόμιμη διαδικασία, ένώ σέ άλλες περιπτώσεις οι συγγενείς τών θυμάτων που είχαν σφαγιασθί από τούς κομμουνιστάς ζητούσαν άμεση τιμωρία. Και σέ άρκετά χωριά, που στό μεταξύ είχαν έξοπλισθί για τήν άμυνά τους, τήν έπαιρναν.

Μέσα σ' αυτό τό κλίμα – συνέχισε ό συνομιλητής μου καπετάνιος, άναπτύχθηκε μιá πηγαία πρωτοβουλία από τίς τάξεις τών παλαιών άνταρτών για μιá πραγματική συμφιλίωση. Νά τά ξεχάσουν όλα όλοι, και νά ξαναρχίσουν μιá καινούργια ζωή.

Άπό δώ και πέρα δίδω τόν λόγο ούσιαστικά στόν καπετάνιο του ΕΛΑΣ, που ύπηρξε από τούς πρωταγωνιστές τής συμφιλιωτικής προσπάθειας. Δέν μπορώ νά γνωρίζω άν όσα μου είπε είναι άληθινά. Πάντως τό ήθος του και τό ύφος του προδίδουν σοβαρότητα και ειλικρίνεια. Επί πλέον παραθέτει πολλά στοιχεία μέ όνόματα, ήμερομηνίες, άποφάσεις κ.λ.π. που μόνον κορυφαίο στέλεχος του Κ.Κ.Ε. μπορεί νά γνωρίζη. Γι' αυτό παραθέτω τήν μαρτυρία του σέ μιá προσπάθεια νά άκουσθί και ή φωνή τής άλλης πλευράς, εκείνου του τμήματος του έαμικού κόσμου που τελικά προδόθηκε από τήν ήγεσία του, παγιδεύθηκε και σύρθηκε σέ νέες φοβερές περιπέτειες. Μετεβλήθη πάλι σέ θύτη μά και σέ θύμα. Λέει, λοιπόν, ό καπετάνιος.

ΣΤΑ ΤΡΙΑ ΠΗΓΑΔΙΑ

Η πιό σοβαρή έκδήλωση για μιá πραγματική συμφιλίωση έγινε στις άρχές Όκτωβρίου του 1945 εις τό Σέλι του Βερμίου και εις τήν θέση Τρία Πηγάδια, όπου βρίσκεται τώρα τό γνωστό χιονοδρομικό κέντρο.

Έκει συνεκεντρώθηκαν τριακόσιοι εκ τών στρατιωτικών και πολιτικών ύπευθύνων του ΕΛΑΣ και του Κ.Κ.Ε. Μεταξύ τών άλλων έλαβον μέρος από τό Άρχηγείον Βερμίου, ό Άρχηγός Μαρίνος άντισυνταγματάρχης και οι τρεις συγκροτηματάρχαι Άκριτας, Χρήστος Παλαμάς (καπετάν Μαυρος) και ό άδελφός του καπετάν Λάμπης. Ό άρχηγός του Έπιτελείου καπετάν Λυκοϋργος, ό Γεώργιος Τσώτσος ύπεύθυνος πληροφοριών του Κ.Κ.Ε. ό Κων.Πρόιος πρώην άρχηγός διαβιβάσεων Βερμίου, ό Μπεζεκτζίδης πολιτικός ύπεύθυνος Άρχηγείου, ό Κοζανίτης εκ μέρους του ΚΚΕ

Ναούσης ὁ Πάνος Γενικός Γραμματεὺς τῆς Περιφερειακῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ ὁ πρῶν βουλευτὴς Κοζάνης Παπαδόπουλος καὶ ὁ Λεωνίδας Στρίγγος ἐκ μέρους τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ.

Στὴν ἀμφικτυονία αὐτῆ τῆς ἀφρόκρεμας τῆς ἡγεσίας τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τοῦ ΚΚΕ ἀπεφασίσθησαν τὰ ἑξῆς:

α) Νά συγκροτηθοῦν «ἐπιτροπές συμφιλίωσης» σέ ὅλα τὰ χωριά καὶ τῆς πόλεις, πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο συμφωνοῦσε ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΚΕ.

β) Νά ἀναληφθῆ προσπάθεια ὥστε ἡ Βάρκιζα νά καλύψῃ τίς εὐθύνες ὅλων ὅσοι ὑπηρετήσαν εἰς τὸν ΕΛΑΣ.

γ) Νά μὴν χτυπιέται κανένας ἀπὸ τοὺς «ἀντιδραστικούς» ὥστε νά μὴ ἐξαφθῆ ἡ Κοινὴ Γνώμη κατὰ τοῦ ΚΚΕ.

Βάσει αὐτῶν τῶν ἀποφάσεων συγκροτήθηκαν ἐπιτροπές στὰ κεφαλοχώρια καὶ στὶς περισσότερες πόλεις.

ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ὅταν ὁμως ἡ Κυβέρνηση προεκήρυξε τὴν διενέργεια τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν διὰ τὰς 31 Μαρτίου τοῦ 1946 τὸ ΚΚΕ ἀπεφάσισε τὴν μοιραία ἀποχή. Τότε σπῆ Νάουσσα ἤλθε ἐντολὴ τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ νά παρεμποδισθῆ ἢ προσέλεις εἰς τὰ ἐκλογικὰ τμήματα, τὰ ὁποῖα ἐνετέλλοντο νά καταλάβουν τὰ ἔνοπλα τμήματα τοῦ ΚΚΕ, πού θά ἐπανεξοπλιζονταν μυστικά ἀπὸ τίς ἀποθήκες τῶν ὀπλων πού ἐκάλυψαν στὰ βουνά.

Εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν εἶχε καταλήξῃ ἡ ὑπὸ τὸν Ζαχαριάδην ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ διότι ἐπρόκειτο κατὰ τὴν νύκτα τῆς 30ης πρὸς 31ην Μαρτίου νά ἐκδηλωθῆ ἐπανάστασις τῶν κομμουνιστῶν μὲ στόχο τὴν ματαίωσιν τῶν ἐκλογῶν καὶ μὲ πραξικοπηματικὴ κατάληψιν τῆς ἐξουσίας.

Βάσει αὐτῆς τῆς ἐντολῆς ἡ τοπικὴ ἡγεσία ΚΚΕ καὶ ΕΛΑΣ Ναούσης ἔσπευσε νά παραλάβῃ ὀκτακόσια ὄπλα ἀπὸ τὰ δύο χιλιάδες πού εἶχε κρυμμένα εἰς σπηλιά τῆς Ὑπαπαντῆς, καὶ τὰ ὁποῖα διέθεσε σέ ἀνδρες πού εἶχαν ὑπηρετήσει τὸν ΕΛΑΣ.

Τὸν συντονισμόν τῆς ἐπιχειρήσεως Ναούσης ἀνέλαβεν ὁ καπετάν Λυκοῦργος μὲ βοηθοὺς τοὺς καπετάνιους Ἀκρίταν καὶ Μακρῆν. Τὸ Στρατηγεῖο τους ἐγκαταστάθη εἰς τὸ σπίτι τοῦ Δημούλα στὰ Γαλάκτεια τῆς Ναούσης.

Ὅλα τὰ ἐκλογικὰ τμήματα τῆς Ναούσης ἦταν περικυκλωμένα ἀπὸ τοὺς ὀκτακοσίους ὀπλοφόρους, ἀλλὰ καμμιά καινούργια ἐντολὴ τοῦ ΚΚΕ δέν ἤλθε γιὰ τὴν δραστηριοποίηση τῶν ἐνόπλων. Στὶς 12 τὸ μεσημέρι τῆς 31ης Μαρτίου ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΚΕ ἔδωκε ἐντολὴ νά μὴν ἐκδηλωθῆ καμμιά δυναμικὴ δραστηριότης, διότι οἱ ψηφοφόροι τῶν μεγαλουπόλεων προσήρχοντο ἀρθροί εἰς τὰς κάλπας, ἐνῶ πολλὰ ἔνοπλα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, πού εἶχαν ἐξοπλισθῆ μυστικά ἐν τῷ μεταξύ, ἐξεδήλωσαν τάσεις ἀπειθαρχίας γιὰ ἐνοπλὴ ἐπανάστασις.

Οἱ ὑπεύθυνοι τῆς Νάουσας εἰδοποίησαν τοὺς ὀκτακοσίους ὀπλοφόρους, οἱ ὁποῖοι καὶ παρέδωσαν πάλι τὸν ὀπλισμό τους γιὰ νά μεταφερθῆ στὴν ἴδια κρύπτη.

Ὁ συνομιλητὴς μου πού ὑπῆρξε ἓνας ἀπὸ τοὺς σοβαρώτερους παράγοντες τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ τοῦ ΕΛΑΣ κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μοῦ ἔδωσε

τήν εξήγηση ότι ή επίθεσις του Λιτοχώρου πού τήν διηύθυνε ό Γενικός Γραμματέας τής Περιφερειακής του Κ.Κ.Ε. Ήμαθίας Πάνος, πρέπει νά όφείλεται σέ δύο τινά. Ή ό έν λόγω υπεύθυνος δέν ειδοποιήθη από τήν ήγεσία και συνεπώς δέν τελούσε έν γνώση τής νέας γραμμής, ή, καιτοι ειδοποιήθη, αυτός φύσει έξτρεμιστής, ένήργησε έξ ίδιας πρωτοβουλίας του επίθεσιν εναντίον τών δυνάμεων του Στρατού και τής Χωροφυλακής του Λιτοχώρου. Ήπηκολούθησε τό γνωστό όλοκαύτωμα τών μικρών εθνικών δυνάμεων από τούς έπίδρομείς του καπετάν Μπαρούτα.

ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΜΑΟ!

Μετά τόν σχηματισμό τής Κυβερνήσεως Τσαλδάρη έδόθη έντολή τής ήγεσίας του ΚΚΕ νά βγούν όλοι οι κομμουνιστάι στό βουνό τής περιφέρειας. Ή γραμμή του ΚΚΕ διαβιβάσθη σέ όλους τούς κομματικούς σχηματισμούς ως τās 19 Ήπριλίου του 1946.

Είς τόν νομό Ήμαθίας φθάνει γιά τήν έφαρμογή τής νέας γραμμής του Κ.Κ.Ε. ό Καπετάν Γούσιος πού θεωρείται και ό σκληρότερος από τούς άνήκοντας είς τό Κόμμα και τόν ΕΛΑΣ. Μαζί του έρχεται και ό Λεωνίδας Στρίγγος, ως φορέας τών πολιτικών σκέψεων τής ήγεσίας του Κόμματος. Είς σύσκεψιν πού συγκροτείται, και είς τήν όποίαν μετέχουν όλοι οι υπηρετήσαντες και τόν ΕΛΑΣ από τόν βαθμόν ταγματάρχου και άνω οι Καπετάν Λυκοϋργος και Πρύιος, άπαντώντας είς τήν είσήγησιν του Λεωνίδα Στρίγγου θέτουν τά ακόλουθα έρωτήματα:

1ον. Ποίο θά είναι τό μέλλον του καινούργιου άντάρτικου αλλά και τό γενικώτερο μέλλον του κινήματος, άφου κατά τρόπον σαφή και κατηγορηματικό τά Κομμουνιστικά Κόμματα Γαλλίας και Ήταλίας επέκριναν τά όσα συνέβησαν κατά τήν διάρκεια του Δεκεμβριανου κινήματος και τό είχαν άποκηρύξει δημοσίως και

2ον. Που θά βρεθούν τά οικονομικά και πολεμικά μέσα του καινούργιου άγώνα, έφ' όσον ή Σοβιετική Ήνωσις κατά δήλωσιν του έκπροσώπου της πού ήρθε είς τήν Ήλλάδα, έδήλωσε άδυναμία παροχής οιασδήποτε βοήθειας σ' έναν άγώνα πού δέν μπορεί νά διεξαχθή μέ μέσα πού δέν θά είναι ίσα τουλάχιστον μέ εκείνα πού διαθέτουν αι ένοπλοι Ήθνικαι Δυνάμεις.

Ό Στρίγγος εύρεθείς πρό τών δύο αυτών συντριπτικών έρωτημάτων έδωκε επί λέξει τήν ακόλουθον άπάντησιν:

«Είμαστε ένα κομμάτι του Παγκοσμίου Κομμουνιστικού Κινήματος και όφείλουμε νά σκεφτόμαστε και νά δρούμε όχι μόνον σάν Ήλληνες Κομμουνιστές αλλά σάν διεθμιστές. Ήτούτη τή στιγμή καλούμαστε νά παίξουμε τό πιό μεγάλο παιχνίδι γιά τήν εξέλιξη τής Παγκόσμιας Ήπανάστασης. Ήδη βρίσκονται σέ μία κρυφή σύγκρουση οι δύο μεγάλες υπερδυνάμεις τής Σοβιετικής Ήνώσεως και τών Ήνωμένων Πολιτειών. Και τίς δύο αυτές υπερδυνάμεις δέν τίς ενδιαφέρει τό έλληνικό προλεταριάτο αλλά ό βράχος τής Ήλλάδος. Τό κινήμα μας, πού θά ενισχυθή από τήν Σοβιετική Ήνωση μέσω Γιουγκοσλαβίας, θά συντελέση στό νά αποσπάση ή Ήλλάς τήν προσοχή τών Ήμερικάνων πού παρεμποδίζουν μέ διαφόρους τρόπους τήν επικράτηση του άγώνος πού διεξάγει ό Μάο Τσε Τούγκ εναντίον του καθεστώτος του Τσάγκ Κάι Σέκ στήν Κίνα.

» 'Εάν οι Η.Π.Α. εύρεθούν πρό επαναστατικής έκδηλώσεως στήν 'Ελλάδα πού σημαίνει άπειλή γιά τήν Μεσόγειο, μοιραίως θά ῥθουν νά βοηθήσουν, ὅποτε ὁ άγώνας τοῦ Μάο θά διεξαχθῆ μέ μεγαλύτερη άνεση.

» 'Εάν αὐτό γίνη, ἔστω καί μέ μεγάλες θυσίες τῆς 'Ελλάδος, θά σημάνη τεράστια ἐπιτυχία γιά τό παγκόσμιο κίνημα, μιά πού ὁ Μάο θά ἐπικρατήσῃ άσφαλῶς στήν Κίνα».

Μπρός στήν παράξενη αὐτή δήλωση τοῦ Στριγγου πού χωρίς δισταγμό ἐδέχετο νά ὀλοκληρωθῆ ἡ καταστροφή τῆς 'Ελλάδος, χάριν τῶν σκοπῶν τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως γιά τήν ἐπικράτηση τοῦ Μάο, πολλά ἀπό τά παριστάμενα στελέχη ἄρχισαν νά ἐξετάζουν εύρύτερα τήν στάσιν τοῦ Κόμματος. Οἱ Καπετάν Λυκοῦργος καί Πρόϊος συζητοῦν γιά νά διαχωρίσουν τήν θέση τους. 'Εμμένοντες εἰς τήν γραμμὴν τῆς συμφιλώσεως τοῦ λαοῦ ἀποφασίζουν νά ἐντείνουν τήν δραστηριότητά τους, ὥστε νά ἐπέλθῃ ἡ πραγματική ἀγάπη μεταξύ τοῦ λαοῦ μας καί νά παραμερισθοῦν τά πάθη, οἱ ἀντιθέσεις καί τά μίση πού δηλητηρίαζαν τήν ἀτμόσφαιρα.

ΣΤΡΙΓΓΟΣ-ΤΙΤΟ

Μέ πρόταση τοῦ Λεωνίδα Στριγγου ὅτι τό ὄλο πρόβλημα θά ἀντιμετωπισθῆ σέ προσεχῆ σύσκεψη ἀποφασίζεται νά μεταβῆ ἀντιπροσωπεία εἰς Γιουγκοσλαβία, πρὸς συνάντησιν τοῦ Τίτο. Εἰς αὐτήν μετέχει ἔκτός τοῦ Στριγγου καί ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Περιφερειακῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. 'Ημαθίας Πάνος. 'Ο τελευταῖος, ὅταν βγῆκε στό βουνό, ἦτο φοιτητής τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καί διήνυε τό τελευταῖο ἔτος εἰς τήν Νομικὴν Σχολήν.

'Η συνάντησις τῆς κομμουνιστικῆς ἀντιπροσωπείας καί τοῦ Τίτο ἔλαβε χώραν εἰς τό Προεδρικό Μέγαρο. 'Ο Στριγγος ἀναφέρθη εἰς τόν σκοπό τῆς ἐπισκέψεώς του καί ἐπανέλαβε τίς ἀντιλήψεις πού ἐξεδήλωσε κατὰ τήν συνάντησιν τῶν ἀξιωματούχων τοῦ ΕΛΑΣ Βερμίου. 'Εζήτησεν δέ ἀπό τόν ἀρχηγό τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ Κράτους νά ἀναλάβῃ τήν βοήθειαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀντάρτικου εἰς ὄπλισμόν καί οἰκονομικά μέσα. Μετά δίωρον διακοπήν τῶν συνομιλιῶν, ὁ Τίτο καλοῦσε ἐκ νέου τοὺς δύο ἀντιπροσώπους τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τοὺς ἀνακοίνωνε τίς ἀποφάσεις του. 'Η ἀντιπροσωπεία τοῦ ΚΚΕ πίστεψε ὅτι ὁ Τίτο ἐνημέρωσε τόν Στάλιν καί τόν ὑπεύθυνον τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνoῦς Δημητρώφ προτοῦ ἐκδηλώσει τὰς προθέσεις του. 'Ετσι ὁ Τίτο ἐδήλωνε εἰς τήν ἀντιπροσωπείαν τοῦ Κ.Κ.Ε. ὅτι δέχεται νά ἀναλάβῃ ἡ Γιουγκοσλαβία τήν ἐνίσχυσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀντάρτικου, μέ ὄπλα, οἰκονομικά μέσα, ἀλλά καί μέ δυνάμεις παρτιζάνων ὑπό τοὺς ἐξῆς ὅρους:

α) Αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ ἢ τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» ὅπως ἦταν ἡ νέα του ὀνομασία θά ἐδέχετο τήν συγκυριαρχίαν τῆς σλαβομακεδονικῆς ΣΝΟΦ.

β) Τά ἔνοπλα τμήματα τῶν 'Ελλήνων ἀνταρτῶν θά εἶχαν τήν ἴδια ἀριθμητικὴν δύναμιν τῶν ἐνόπλων τῆς ΣΝΟΦ τῶν ὁποίων ἀρχηγός ὀρίζετο ὁ ἐκ Φλωρίνης Γκότσεφ, πού διατηροῦσε τίς δυνάμεις του στό Βίτσι καί δέν εἶχε παραδοθῆ.

γ) Μετὰ τήν ἐπικράτησιν τοῦ ἀντάρτικου, ἡ Καστοριά, ἡ Φλώρινα καί

ολόκληρος ή περιοχή τής Ἀρδαίας θά περιήρχετο εις τήν Γιουγκοσλαβίαν.

Ἐάν δέν γίνουιν δεκτοί αὐτοί οἱ ὄροι – εἶπε ὁ Τίτο – ὄχι μόνον βοήθειαν οἱ κομμουνισταί νά μὴν περιμένουν ἀπό τήν Γιουγκοσλαβίαν, ἀλλά ή τελευταία θά ἔκλινε ὀριστικά τά σύνορά της γιά τούς ἀντάρτες τοῦ ΚΚΕ πού μέχρι τότε μπαινόβγαιναν στήν γειτονική χώρα.

Κατά δήλωσιν πού ἔκανε ὁ Στρίγγος εις τήν ὁμόγυριν τῶν ὑπευθύνων τοῦ Κ.Κ.Ε. Ναούσης κατά τήν ἐπιστροφήν του, ὁ Ζαχαριάδης μέ τόν ὁποῖον ἐπικοινωνήσαν, ἐνέκρινεν τούς ὄρους πού ἔθεσεν ὁ Τίτο, ἀλλά διὰ λόγους στρατηγικῆς – ἐτόνισε – νά ἀποφευχθῆ ὅποιαδήποτε συζήτηση γιά τή δημιουργία «Μακεδονικοῦ θέματος» πού θά προκαλοῦσε τόν Ἑλληνικό λαό καί θά δυσχέραινε τήν περαιτέρω πορεία τοῦ ἀγῶνα.

Η ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΚΑΙ Η ΣΦΑΓΗ

Στή διάρκεια τῆς μηνιαίας παραμονῆς τοῦ Στρίγγου καί τοῦ Πάνου στή Σερβία ὁ καπετάν Λυκοῦργος, πιστεύοντας εἰλικρινά στήν ἀνάγκη τῆς συμφιλίωσης τοῦ λαοῦ, καί ἐπικουρούμενος καί ἀπό ἄλλους παλαιούς Ἑλασίτες, προχώρουσε μέ ζέση στή συγκρότηση ἐπιτροπῶν συμφιλίωσης. Στό Γιαννακοχώρι, στή Μαρίνα, στόν Κοπανό, στήν Ἐπισκοπή, στό Ἀγγελοχώρι καί στήν Νάουσσα ὄχι ἀπλῶς συγκροτήθηκαν ἐπιτροπές συμφιλίωσης, ἀλλά ἀπεφασίσθη ὅτι σέ καμμιά περίπτωση οἱ κάτοικοί των θά ἐδέχοντο νά ὀπλισθοῦν ἀπό τό ΚΚΕ οὔτε ἀπό τήν Ἐθνοφυλακή πού προχωροῦσε στή συγκρότηση ὁμάδων ἀμύνης τῶν χωριῶν.

Ἐκείνη τήν ἡμέρα ὁ Λυκοῦργος καί οἱ ἐπιτελεῖς του μετέβησαν στό χωριό Κάτω Γραμματικό. Εἶχαν προλειάνει τό ἔδαφος γιά τήν συνάντηση μέ τούς ἐκεῖ Ποντίους πού οἱ περισσότεροι ἦταν ἔνοπλοι. Ἐπραγματοποίησαν καί συνάντηση μέ τούς νοικοκυραίους τοῦ χωριοῦ καί ἀπεφάσισαν μέσα σέ κλίμα ἐνθουσιασμοῦ νά προχωρήσουν στήν πραγματική συμφιλίωση τοῦ λαοῦ. Εἶχαν βαρεθῆ οἱ κάτοικοι τοῦ ἀκριτικοῦ αὐτοῦ χωριοῦ νά ζοῦν μέ τόν ἐφιάλτη τῶν σκοτωμῶν καί τῶν ἀντεκδικήσεων. Γι' αὐτό ὄχι μέ προθυμία ἀλλά μέ ἐνθουσιασμό ἐδέχθησαν τό μήνυμα καί προχώρησαν εις τήν συγκρότησιν τῆς ἐπιτροπῆς συμφιλίωσης. Ἀνέλαβαν μάλιστα οἱ ἴδιοι νά συνωδεύσουν τήν ἐπομένη τήν ἀντιπροσωπεῖα στά γύρω χωριά γιά νά προχωρήσουν κι ἐκεῖ γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ ἴδιου σκοποῦ.

Τό μεσημέρι τῆς ἰδίας ἡμέρας μῆκε στό χωριό ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Περιφερειακῆς Ἐπιτροπῆς Ἡμαθίας Πάνος.

Ἦτο ἐπικεφαλῆς μιᾶς μεγάλης φάλαγγος ἡμιόνων πού ἔγερναν ἀπό τό βάρος τοῦ φορτίου τοῦ ὀπλισμοῦ πού ἔστειλεν ὁ Τίτο εις τήν Ἑλλάδα βάσει τῶν συμφωνιῶν πού εἶχε κάμει μέ τούς ἐκπροσώπους τοῦ Κ.Κ.Ε.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τήν παρουσία τοῦ Καπετάν Λυκοῦργου καί τό σκοπό γιά τόν ὁποῖον βρισκόταν ἐκεῖ ἔδωκε ἐντολή νά ἐπιτεθοῦν στό χωριό. Στό ἀκουσμα αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πάνου οἱ ἄνδρες τοῦ χωριοῦ, ἔσπευσαν νά τό ἐγκαταλείψουν ἐνώ οἱ γυναῖκες τους βγῆκαν με τρόφιμα καί καπνά πού ἦταν περασμένα σέ βέργες γιά νά ὑποδεθοῦν τούς νεοφερμένους καί νά τούς προσφέρουν τά δῶρα τους.

Ὁ Καπετάν Πάνος, ἀντί νά συγκινηθῆ ἀπό τήν προσφορά τῶν

άγροτισσών, έδωκε έντολή νά πυρποληθῆ τό χωριό καί νά έκτελεσθοῦν ὅλοι οἱ κάτοικοί του. Τότε ὁ Καπετάν Λάμπης Παλαμάς, μαζί μέ τούς σλαυόφωνους καί τούς Σέρβους παρτιζάνους πού ὀδηγοῦσαν τούς ἡμιόνους, παίρνοντας τίς βέργες τῶν καπνῶν ἀπό τό χέριο τῶν γυναικῶν, τίς ἐχρησιμοποίησαν γιά εὐφλεκτῆ ὕλη καί ἔτσι παρέδωκαν τό χωριό στίς φλόγες. Ταυτόχρονα ἄρχισε καί ἡ σφαγή τῶν τριανταοκτώ γυναικῶν πού επέλεξαν οἱ ἀντάρτες τοῦ ΚΚΕ γιά ἐξιλαστήρια θύματα.

Οἱ δύο φάλαγγες τῶν Ἑλασιτῶν πού ἦταν ἐκεῖ μέ ἐπικεφαλεῖς τούς Καπεταναίους Λυκοῦργον, Ἀκρίταν, Μαῦρον (Χρ. Παλαμᾶν), Μαρινέλλην, ἀξιωματικόν καί Μαρίνην φοιτητὴν ἐπί πτυχίῳ τῆς Νομικῆς Σχολῆς, καίτοι πῆράν διαταγή ἀπό τόν Πάνο, ὄχι μόνον δέν δέχθηκαν νά λάβουν μέρος στό ἀπαίσιο αὐτό ἐγκλημα, ἀλλά ἀηδιασμένοι ἐπῆραν τόν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

ΟΙ ΣΥΜΦΙΛΙΩΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΜΜΑ

Εἰς τὴν Νάουσσα οἱ εἰρηνόφιλοι αὐταῖ Ἑλασίτες συνεκρότησαν σύσκεψιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπανελάβαν τὴν ἀπόφασιν νά ἐντείνουν τὴν προσπάθεια τῆς συμφιλίωσης καί τὴν διὰ τῆς πολιτικῆς ὁδοῦ νά ἐπιτύχουν τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, εἰς τρόπον ὥστε νά καλυφθοῦν ὅλοι οἱ ὑπηρετήσαντες εἰς τόν ΕΛΑΣ καί νά παύσουν οἱ διώξεις τῶν ἀνταρτῶν, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τούς ὁποίους εἶχαν βγεῖ στό βουνό κατὰ τὴν Κατοχὴ κινούμενοι ἀπὸ τὴν ἀγνή καί ἀνυστερόβουλη σκέψη νά ἀγωνισθοῦν ἐναντίον τῆς τριπλῆς κατοχῆς.

Ἐνῶ ἄρχισαν νά δραστηριοποιοῦναι καί νά βρίσκουν τάκηρύγματά τους εὐρεία ἀπήχηση στὸν δεινοπαθοῦντα λαό ἤρθε μιὰ καινούργια ἀπόφασιν τοῦ ΚΚΕ. Μὲ αὐτὴν τό Κόμμα ἔμπαινε στὴν παρανομία καί ἀπεφασίζετο ἡ συγκρότησις τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ». Εἰς τὰ τμήματα αὐτοῦ ἐδίδετο ἐντολή κατ' ἀρχὴν μὲν νά ἐνταχθοῦν ὅλοι οἱ παλαιοὶ Ἑλασίται καί νά ἀρχίσῃ ἡ στρατολογία καινούργιων μελῶν. Ὡσαύτως ἀρχηγός τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» Βερμίου ὠρίζετο ὁ Κικίτσας.

Ταυτοχρόνως ἐκλήθησαν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὁ Λυκοῦργος πού τότε ἔφερε τὸν τίτλο τοῦ Α' Γραμματέως τῆς τοπικῆς ὀργανώσεως τοῦ Κ.Κ.Ε. Ναούσης, καί ὁ Φιλ. Ἀδαμίδης πού ἦτο Β' Γραμματέας τῆς ἴδιας ἐπιτροπῆς.

Πρὶν φύγουν γιά τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς συνεκλήθη εἰς τό ξενοδοχεῖον Παπαφίλιππα εὐρεία σύσκεψιν στελεχῶν ἀμφοτέρων τῶν παρατάξεων στὴν ὁποία ἔλαβον μέρος καί ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐθνοφυλακῆς καί τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατοῦ πού διέθετε μικρὲς δυνάμεις στὴ Νάουσσα. Ἐκεῖ παραδόξως δέν παρέστησαν, καίτοι κληθέντες οἱ ὑπεύθυνοι τῶν Κομματικῶν Πυρήνων τοῦ ΚΚΕ καί τοῦ ΟΚΝΕ πρᾶγμα πού ἀνησύχησε τούς ὀργανωτὲς τῆς συσκέψεως.

Στὴν ἐν λόγω σύσκεψιν ἀποφασίσθησαν αἱ προτάσεις τῶν Λυκοῦργου καί Ἀδαμίδη καί ἀπεφασίσθη νά σταματήσῃ ὁποιαδήποτε ἐκτέλεσις καί νά μὴ γίνῃ ἐξοπλισμὸς ἀνδρῶν τὰ δύο ἀντιμαχομένων παρατάξεων.

Μετὰ τὴν σύσκεψιν ἀνεχώρησαν οἱ δύο ὑπεύθυνοι τοῦ Κ.Κ.Ε. εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου οἱ ἐκεῖ ὑπεύθυνοι τοῦ κόμματος τούς ὑπεδέχθησαν

μέ διαθέσεις είρωνικές. Διαβάζοντας δέ έκθεσιν τῆς περιφερειακῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἡμαθίας, τοὺς κατηγοροῦσαν ὅτι μέ τὴν τακτικὴν τοὺς ἐπροκάλεσαν ρῆγμα εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ κόμματος καὶ ἐξέθεσαν τὴν ἡγεσία του στὰ μάτια τοῦ Λαοῦ.

Οἱ Λυκοῦργος καὶ Ἀδαμίδης, ἀγανακτισμένοι ἀπὸ τὴν ἀλλοπρόσαλλη τακτικὴ πού ἐνεφάνιζε ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. παραιτήθησαν τὴν ἴδια στιγμή τονίζοντας ὅτι αὐτὴν τὴν ἐσφαλμένη τακτικὴν πού ἀκολουθεῖ ἡ ἡγεσία θὰ τὴν πληρῶση ἀκριβὰ τὸ κομμουνιστικὸ κίνημα ἀλλὰ καὶ ὁ Τόπος. Ὁ Πάνος ἐπανερχεται εἰς τὴν Νάουσσα καὶ ἀρχίζει τρομοκρατία. Ἡ Ἐθνοφυλακὴ ἀπαντᾷ μέ συλλήψεις, μέ διώξεις καὶ καμμιά φορά μέ πράξεις πού τίς χαρακτηρίζει καὶ ἡ ὑπερβολή. Ἦταν ἡ φυσικὴ συνέπεια τῆς ἀμυνας στὴν βία.

Ο ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ ΣΤΗΝ ΝΑΟΥΣΣΑ

Εἰς τὴν Νάουσσα καταφθάνει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κ.Κ.Ε. Ζαχαριάδης, πού συνοδεύεται ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ Ἀγροτικοῦ Κόμματος Κωνσταντῖνο Γαβριηλίδη. Ἡ γυναίκα τοῦ Ζαχαριάδη, Ρούλα Κουκούλου, εἶναι Ναουσσαία. Στὸ σπίτι τοῦ δημάρχου Φετλῆ, γίνεται σύσκεψις στελεχῶν ὑψηλῶν βαθμίδων καὶ ὁ ἀρχηγὸς προσδιορίζει τὰ καινούργια καθήκοντα τῶν στελεχῶν καὶ ὁπαδῶν τοῦ Κ.Κ.Ε. Τὸ ἴδιο βράδυ γίνεται στὸν ἴδιο χῶρο σύσκεψις ὄλων τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ΕΛΑΣ πού ἔφεραν τὸν βαθμὸ τοῦ ταγματάρχου καὶ ἄνω καὶ ὄσων ὑπῆρέτησαν ὡς πολιτικοὶ ὑπεύθυνοι τῶν σχηματισμῶν τοῦ ΕΛΑΣ. Δίδονται καὶ σ' αὐτοὺς οἱ ἴδιες ἐντολές καὶ τὴν ἐπομένῃ ὁ Ζαχαριάδης ὁμιλῶν εἰς ἀνοικτὴν συγκέντρωσιν πού ὀργανώνεται εἰς τὸ Γυμναστήριον, μέ πολιτικότητα ἀλλὰ καὶ σκληρότητα, ἀποδίδει τὰ ὅσα πρόκειται νὰ συμβοῦν εἰς τὴν Δεξιάν καὶ ἰδίως εἰς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ τὴν Ἐθνοφυλακὴν. Λέγει: «Διωκόμεθα ἐνῶ ἐμεῖς ἀγωνισθήκαμε γιὰ τὴν συμφιλίωσιν. Σὰν διωκόμενοι θὰ ἀγωνισθοῦμε γιὰ νὰ πάρουμε μέ τὴ δύναμὴ μας τὸ ἔδαφος πού μᾶς ἀνήκει».

Μετά δύο ἡμέρες συγκαλεῖται σύσκεψις εἰς τὸ σπίτι τοῦ Μάρκου Μαρκοβίτη, πού ἀπὸ καιρὸ εἶχε φύγει στὴ Ρωσία καὶ ἀργότερα πῆρε μέρος στὸν ἐμφύλιον πόλεμον τῆς Ἰσπανίας. Σ' αὐτὴν μετέχουν καὶ οἱ Μάρκος Βαφειάδης, Λασσάνης, Ἀποστολίδης καὶ Πάρης καὶ ἀποφασίζεται ἐπισήμως πλεον νὰ ἀναγγελθῆ ἡ συγκρότησις τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ».

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ κοινοποιεῖται σ' ὅλα τὰ τμήματα τοῦ ΚΚΕ καὶ διδεται ἐντολὴ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀμιλλα γιὰ νὰ ξεπερασθῆ ὁ στόχος τῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως πού καθωρίσθη καὶ νὰ συντομευθῆ ὁ χρόνος γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν «δημοκρατικῶν δυνάμεων». Οἱ Ἀρχηγοὶ τοῦ Κομμουνισμοῦ ἐγκαταλείπουν τὴν μαρτυρικὴ Νάουσσα, ἐνῶ τὴν ἴδια νύκτα, διακινεῖται ὁ ὀπλισμὸς ἀπὸ τὴ σπηλιά τῆς Ὑπαπαντῆς πρὸς τὸ Βέρμιο καὶ τὸ Καϊμάκ Τσαλάν. Ὁ Κικίτσας ὑποδέχεται καὶ τοὺς πρῶτους ἀντάρτες στοὺς ὁποίους διαγράφει τὰ καινούργια τοὺς καθήκοντα.

Ταυτόχρονα ἡ ΟΠΛΑ ἀνασυγκροτεῖται εἰς τὴν πόλιν καὶ δίδονται τὰ ὀνόματα τῶν «ἀντιδραστικῶν» πού ἐπιβάλλεται νὰ ἐκτελεσθοῦν.

Στὰ βουνὰ φθάνουν βάσει τῆς συμφωνίας Τίτο-Στριγγου καὶ αἱ ὑπὸ τὸν Γκότσεφ δυνάμεις τοῦ ΣΝΟΦ καὶ ἀρχίζει καὶ ἡ ἐκεῖ ἐνοπλὴ δράση πού

στοίχισε εις τόν τόπον δεκάδες χιλιάδες νεκρών και άπροσμέτρητες καταστροφές.

Όταν τελείωσα τήν συζήτησή μου μέ τόν παλαιό ήγέτη του ΚΚΕ και του ΕΛΑΣ και τόν ήρώπησα ποιόν βαρύνει ή εύθύνη για όσα συνέβησαν στη χώρα μας κατά τή διάρκεια του «τρίτου γύρου» μεταξύ 1946-49 μέ τήν σοβαρότητα και τήν έντιμότητα που έννοιωσα να τόν διακρίνουν, δέν δίστασε να έπιμεριση ιστορικές εύθυνες και στίς δυό πλευρές. Αναλύοντας δέ τό συλλογισμό του ύπεστήριξε ότι εάν αι δυνάμεις τής τάξεως έθεταν υπό τόν έλεγχο τους τίς οικογένειες των θυμάτων που διψούσαν για έκδίκηση ίσως δέν θα ύπήρχε δικαιολογία για τό καινούργιο άντάρτικο. Η εύθύνη πάλι του ΚΚΕ βρίσκεται κυρίως στη συμφωνία που συνήψε μέ τόν Τίτο για ν' άρχιση τόν άγώνα μέ σκοπό τήν ύποβοήθηση του ρόλου τής Σοβιετικής Ένώσεως, για τήν κυριαρχία του Μάο και για τό ξεσίκωμα των λαών για παγκόσμια Έπανάσταση. Άλλωστε μου είπε:

«Ποτέ δέν μπορώ να λησμονήσω τά λόγια του Στρίγγου ότι δέν έχει καμιά σημασία εάν καταστραφή όλοσχερώς ή Έλλάς, άρκει να διευκολυνθούν οι γενικότεροι σκοποί του διεθνούς κομμουνισμού».

Έμεινα έκστατικός μπρός στην τετραγωνική σκέψη του συνομιλητού μου που μιλώντας μέ τό βάρος τής ηλικίας του και τής πολύχρονης πείρας που άπέκτησε από τόν ύπεύθυνο ρόλο που διεδραμάτισε στην ήγεσία του ΚΚΕ και του ΕΛΑΣ ήταν ό άρμοδιότερος να έχη γνώμη για τά γεγονότα του 1945-1949 που σημάδεψαν τήν ιστορία του Τόπου και που πρόσ στιγμήν ήπειλσαν μέ άφανισμό τήν Έλλάδα.

Σάν τίμιος άνθρωπος καμάρωσα τόν συνομιλητή μου και τόν παρεκάλεσα να πιστέψη ότι ή όλη του στάσις, άπετέλεσε προσφορά για τήν Έλλάδα. Μακάρι σάν κι αυτόν να συνήρχοντο και να πίστευαν στην άνάγκη τής συμφιλίωσης του λαού μας όλοι οι κομμουνιστάι και οι Μαρξισταί που όραματίζονται να μεταβάλουν τή χώρα μας σε Δημοκρατία τύπου Καντάφι, Κάστρο ή Σοβιετικής Ένώσεως.

Αυτή όμως ή συγκλονιστική συνομιλία που είχα μέ τόν έντιμο αυτόν ιδεολόγο και πραγματικό μαχητή τής Δημοκρατίας, θέτει τό Κ.Κ.Ε. ένώπιον τραγικού διλήμματος. Θα διαψεύση τίς κατηγορίες του τουλάχιστον εκείνες που άφορούν τήν συμφωνία Τίτο-Στρίγγου για τήν έκχώρηση τής Καστοριάς, Φλωρίνης και Άρδέας εις τήν Γιουγκοσλαβία και τήν ισότιμη συνεργασία του Στρατού του Κ.Κ.Ε. μέ τούς κομματζήδες τής ΣΝΟΦ και για κοινή δράση έναντίον του Έλληνικού Στρατού;

Θά όμιλήσουν οι σημερινοί ήγέται του Κ.Κ.Ε. που κατά σύμπτωσιν, κατά τήν περίοδον που άπεφασίζετο ό διαμερισμός τής Μακεδονίας ήγοϋντο ένόπλων τμημάτων του Κ.Κ.Ε. εις άλλας περιοχάς τής Χώρας. Άκόμη όμως άναμένω εάν άποδεχθούν και σε ποιόν από τούς «ήρωες» τής Έθνικής Άντίστασης θα φορτώσουν τίς εύθυνες για τήν πυρπόληση του άκριτικού χωριού Γραμματικό και για τήν σφαγή των τριάντα όκτώ γυναικών που ύπήρξαν τά θύματα του Καπετάν Λάμπη και των συντρόφων του.

Είναι κι αυτό τό μέρος τής συνομιλίας μου μέ τόν παλαιάχο κομμουνιστή ένα σημείο έντροπής για τήν δράση αλλά και όλόκληρη τήν

ιστορία του Δημοκρατικού Στρατού που οργανώθηκε από το Κ.Κ.Ε.

Όποιαδήποτε όμως θέση επιδιώξη να λάβη το Κ.Κ.Ε. επάνω στις βαρειές κατηγορίες του πρώην στελέχους του, όχι μονάχα για μένα, αλλά και για κάθε καλόπιστο έρευνητή και συζητητή των ελληνικών πραγμάτων ή ηγεσία του Κ.Κ.Ε. δέν θά μπορέση να άποσειση τίς ιστορικές εύθυνες πού τήν παρακολουθοϋν για τήν τακτική πού τό κόμμα τής προδοσίας και του έγκλήματος ήκολούθησε σέ όλα τά μεγάλα έθνικά θέματα.

Ίσως έδω ύπάρχει μιá δικαιολογία. Τό Κ.Κ.Ε. έξηρητημένο από τής συγκροτήσεως του από τή Σοβιετική Ένωση για πολλά χρόνια τελούσε πάντοτε υπό τήν κηδεμονία του Δημητρώφ. Άργότερα μέ τήν νέα γραμμή τής Σοβιετικής ηγεσίας υπήχθη εις τήν χορεία των Κομμουνιστικών Κομμάτων πού τά κατεύθυνε άπολύτως τό Πολιτ. Μπρώ τής Ρωσίας. Έτσι ποτέ δέν ειχε τήν έλευθερία και τήν δυνατότητα να καθορίση δική του ανεξάρτητη ελληνική θέση στα έθνικά μας θέματα. Γι' αυτό έμφανίζεται σάν κόμμα πού μειοδοτεί έθνικά και δέχεται αλόγγυστα τίς πιέσεις των σλαύων γειτόνων μας στο Μακεδονικό. Σέ καμιά περίπτωση δέν έμφανίζει τήν ανεξαρτησία πού τηροϋν τά Κομμουνιστικά Κόμματα τής Δύσεως, πού όχι μονάχα δέν δέχονται συζήτηση για άκρωτηριασμό έδαφών των χωρών τους, αλλά πού λαμβάνουν σαφή και άποφασιστική θέση στα προβλήματα πού άφοροϋν τήν άμυνα των Πατριδων τους εύθυγραμμιζόμενοι μέ τό ΝΑΤΟ.

Άπό μιá μεριά είναι να λυπάσαι τήν ηγεσία του Κ.Κ.Ε., γιατί άθελά της προδίδει τά συμφέροντα του Έθνους μας, ένω από τήν άλλη έντρέπεται για τό κατόντημα Έλλήνων πού ύπηρετώντας τήν κομμουνιστική ύπόθεση μπαίνουν στην λίστα των Έθνοπροδοτών. Ίσως κάποτε ανανήψουν όπως συνέβη μέ τούς ηγέτας του κομμουνισμού Λειτέρη Σταυρίδη, Τάσο Χαϊτόγλου, Σεραφείμ Μάξιμο και Γιώργο Γεωργιάδη, πού διαπιστώνοντας τήν προδοσία του Κ.Κ.Ε. πάνω στο Μακεδονικό, διεχώρισαν τή θέση τους και τό έγκατέλειψαν. Και οι τέσσαρεις όμως αυτοί κομμουνιστάι ήταν έλεύθεροι στη σκέψη. Διέθεταν τεράστια μόρφωση και πρό παντός δέν είχαν βάψη τά χέρια τους μέ αίμα άθών Έλλήνων όπως σήμερα συμβαίνει μέ όχι λίγους ηγέτας του Κ.Κ.Ε. πού υπήρξαν καπεταναίοι και καθοδηγητάι του ΕΛΑΣ κατά τή μαύρη περίοδο πού αναφέρομαι στο βιβλίο μου και στην όποία ή χώρα μας μετεβλήθη σέ πραγματικό άνθρωποφαγείο μέ θύματα άγνούς Έλληνες και μέ θύτας τά εύτελή όργανα του Κ.Κ.Ε.

Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΤΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Οί σφαγές του λαού, οι βιασμοί των Ελληνίδων και η διαρπαγή των περιουσιών των ταπεινών ανθρώπων δεν περιωρίσθησαν μόνον μέσα στην Νάουσσα. Στά χωριά της, σε πολλές περιπτώσεις διεπράχθησαν ειδεχθέστερα εγκλήματα στα όποια ένεφανίσθη και κοινή δράσις Έλασιτών, Κομιτατζήδων και Βουλγάρων Στρατιωτών.

Σέ αδρές γραμμές, και χωρίς πλεονασμό θά τά περιγράψω, ζητώντας και πάλι τήν έπεική κρίση των άναγνωστών του βιβλίου μου γιά τυχόν παραλλείψεις πού υπάρχουν στην αφήγησή μου.

ΑΓΓΕΛΟΧΩΡΙ

Θά άρχισω από τό χαροκαμένο Άγγελοχώρι πού είχε τά περισσότερα θύματα, και πού σ' αυτό ή δράσις Έλασιτών και Βουλγάρων ήταν άπροσημάτιστη. Τό χωριό αυτό απέχει από τή Νάουσσα 12 χιλιόμετρα πηγαίνοντας πρός τή Σκύδρα.

Ήταν ή 21η Μαΐου του 1944 και οι κάτοικοι του χωριού δεν πήγαν στις δουλειές τους, έορτάζοντας τόν Άγιο Κωνσταντίνο. Όπως συμβαίνει σέ όλα τά χωριά, οι περισσότεροι άπ' αυτούς ήταν συγκεντρωμένοι στην πλατεία. Μόλις άρχισε νά σκοτεινιάζει άρχισαν νά φεύγουν γιά τά σπίτια τους έρημώνοντας τό χωριό πού έχει σήμερα 1800 κατοίκους.

Θά ήταν έννέα τό βράδυ όταν ή καμπάνα τής έκκλησίας άρχισε νά κτυπά, ένώ ένοπλοι Έλασίτες καλοῦσαν μέ τηλεβόα νά συγκεντρωθοῦν όλοι οι Άγγελοχωρίται στην πλατεία του χωριού. «Βασιλική διαταγή και τά σκυλιά δεμένα» πού λέγει ή λαϊκή ρήση. Σχεδόν τό σύνολο των άνδρων πήγε στό χώρο πού όριζαν οι άπελευθερωται. Έκει βρέθηκαν μπροστά σέ καμιά τριανταριά Έλασίτες και σέ ισάριθμους Βουλγάρους στρατιώτες. Κομματικά στελέχη του ΕΑΜ έκάλεσαν τους συγκεντρωθέντας νά τοποθετηθοῦν στις σχηματισθείσες γραμμές. Συγκεκριμένα καθώρισαν οι μέν έντόπιοι νά καταλάβουν τό άριστερό τής πλατείας οι δέ πρόσφυγες - Πόντιοι ως επί τό πλείστον - νά στοιχηθοῦν στό δεξιό αυτής.

Έπηκολούθησε νέα διαταγή μέ τήν όποια οι πρόσφυγες θά άκολουθοῦσαν τό δρόμο πρός τήν έκκλησία του Άγίου Γεωργίου ένώ οι άλλοι θά παρέμειναν εις τάς θέσεις των μέχρι νεωτέρας έντολής. Τή σχηματισθείσα φάλαγγα τήν πλαισίωσαν Έλασίται και Βούλγαροι στρατιώται, έπικεφα-

λῆς δὲ αὐτῆς ἐτέθησαν δύο Βούλγαροι ἀξιωματικοί, δύο ἔνοπλοι Ἑλασίτες, καὶ ἓνας μεσήλιξ μὲ πολιτικά πού εἶχε καὶ τὸ γενικό πρόσταγμα.

Πρὶν προχωρήσῃ ἡ φάλαγγα πρὸν τὸ καθορισθέν σημεῖο οἱ Ἑλασίτες μὲ τὸν τηλεβόα, ἔδειναν ἐντολὴ νὰ διαλυθοῦν οἱ ἐντόπιοι συγκεντρωθέντες, πηγαίνοντας εἰς τὰ σπίτια τους καὶ ὅτι θὰ ἐπακολουθοῦσε τὸ ἴδιο βράδῳ νέα πρόσκλησις αὐτῶν.

Ὅταν τελείωσε καὶ ἡ ἀποχώρησις καὶ τοῦ τελευταίου ἐντόπιου, ὁ ἀγνωστος μὲ τὰ πολιτικά, μιλώντας μὲ ἐμφαντικὴ σλαυικὴ προφορὰ ἀπηυθύνθη πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους. Κατηγόρησε συλλήβδην ὅλους τοὺς πρόσφυγας ὅτι εἶναι ὄργανα τῆς ἀντίδρασης καὶ τῆς ΠΑΟ. Τοὺς ἀπεκάλεσε ἔθνοπροδότης καὶ τοὺς προειδοποίησε ὅτι ἐκεῖνη τῆ νύκτα θὰ πληρώναν ὅλα τους τὰ ἐγκλήματα. Τὰ Λαϊκὰ Δικαστήρια πού θὰ συνεδριάσουν εἶπε μέχρι νὰ φέξῃ ὁ ἥλιος δὲν πρόκειται νὰ ἀδικήσουν κανένα. Θὰ τιμωρηθοῦν ὅμως βαρεῖα ὅσοι ἀποδεδειγμένα καὶ βάσει στοιχείων θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι ἐχθροὶ τοῦ ΕΑΜ καὶ τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἀφοῦ τελείωσε τὴν ὁμιλία του, πρόσταξε ἀρχικὰ στὴν ἐλληνικὴ καὶ ἐν συνεχείᾳ στὴν βουλγαρικὴ γλώσσα, τοὺς ἐνόπλους νὰ καταμετρήσουν τοὺς συγκεντρωμένους καὶ νὰ κινηθοῦν ἀκολούθως βάσει τῶν ἐντολῶν πού εἶχαν δοθῆ ἀπὸ τὸ Ἀρχηγεῖο.

Τέσσερα ζευγάρια ἐνόπλων ἀνάμικτα ἀπὸ Βουλγάρους καὶ Ἑλασίτες, ἄρχισε τὴν καταμέτρησιν τῶν συγκεντρωμένων κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο πού οἱ κτηνοτρόφοι μετροῦν τὰ κοπάδια τους προκειμένου νὰ τὰ πωλήσουν εἰς τοὺς ζωεμπόρους. Ἀνήσυχτοι οἱ μαντρωμένοι πρόσφυγες, γιὰ τὴν τύχη πού τοὺς περίμενε, κινήθηκαν ἐνστικτωδῶς γιὰ νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν πλατεῖα. Οἱ ἔνοπλοι πρὸς στιγμὴν αἰφνιδιάστηκαν. Γρήγορα ὁμως ἄρχισαν νὰ ρίχνουν ἐπάνω στὰ κορμιά τῶν συγκεντρωμένων. Ὁ πρῶτος νεκρὸς τῆς ἡρωικῆς ἐκδηλώσεως πού ἐνωμένοι ἔκαναν οἱ Ἑλασίτες μὲ τοὺς Βουλγάρους γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας ἦταν ὁ Χρῆστος Οὐρδαλιδης. Οἱ περισσότεροι ἔπεσαν στὸ ἔδαφος γιὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τίς σφαῖρες τῶν δολοφόνων. Μονάχα οἱ Συμεὼν Συμεωνίδης καὶ Νικόλαος Γκαλιμάνης, ἐπωφελοῦμενοι τῆς συγχύσεως καὶ τοῦ πανικοῦ πού ἐπεκράτησαν, ξέκοψαν ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν συγκεντρωμένων παίρνοντας ὁ καθένας τους καὶ μιά διαφορετικὴ κατεύθυνση. Τοὺς ἀκολούθησαν οἱ ἔνοπλοι πυροβολώντας τους, ἀλλὰ οἱ δύο Ἕλληνες τρέχοντας σάν σπρίντερ ἀγώνων, κατάρθωσαν νὰ διαφύγουν γιὰ νὰ εἶναι σήμερα μάρτυρες κατηγορίας γιὰ τὸ ὁμαδικὸ καὶ ἀπαίσιο αὐτὸ ἐγκλημα τῶν ἐν ὄπλοις συνεργατῶν τῶν δύο Βαλκανικῶν Κομμουνιστικῶν Κομμάτων.

ΟΙ 5 ΜΑΣΚΟΦΟΡΟΙ

Τότε ξεπετάχθηκαν ἀπὸ τοὺς διπλανοὺς δρομίσκους πού ὄδηγοῦν πρὸς τὴν πλατεῖα πέντε μασκοφόροι. Εἶχαν καλύψῃ τὰ πρόσωπά τους προφανῶς γιατί ἦταν γνωστοὶ στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Πρὶν ἀρχίσουν νὰ ξεχωρίζουν τοὺς πρὸς ἐκτέλεσιν – αὐτὸ φάνηκε σὲ λίγο ὅταν ὑπεδείκνυαν στοὺς ὄπλοφόρους ποιούς θὰ πρέπει νὰ συλλάβουν – ὁ Κυριάκος Κεμεντσετζίδης, σηκώθηκε ὀρθιος καὶ ἄρχισε νὰ τραγουδά. Οἱ συγχωριανοὶ του τὰ ἔχασαν στὴν κυριολεξία καὶ πίστευσαν ὅτι ὁ παλληκάρος αὐτὸς παραφρόνησε. Γρήγορα ὁμως ἤλθαν νὰ τοὺς διαψεύσουν τὰ

ὄσα ἐπακολούθησαν. Ὁ Κυριάκος σταματώντας τό τραγοῦδι του ἀπευθύνθηκε πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους καί μέ σταθερῆ φωνῆ τοὺς εἶπε:

– Ξέρω ὅτι θά μέ σκοτώσουν ὅπως τό ἴδιο θά κάμουν καί σέ σᾶς. Θέλω ὁμως τραγουδώντας ν’ ἀντικρύσω τό Χάρο καί νά πῶ στοὺς Ἑλασίτες καί στοὺς Βουλγάρους, ὅτι οἱ Πόντιοι δέν φοβοῦνται τό θάνατο. Προτιμοῦν νά πεθάνουν ὀρθιοὶ καί παλληκαρίσια, παρά νά ζήσουν ζητώντας ἔλεος ἀπό τοὺς προδότας.

Ἀμέσως μέ ἐντολὴ τοῦ πολιτικοῦ ἐπιτρόπου πού μίλησε πρὶν ἀπὸ λίγο στοὺς συγκεντρωμένους Ἑλασίτες καί Βούλγαρους ὄρμησαν ἐπάνω στὸν Κεμενσετζίδη καί ἀρχισαν νά τόν κτυποῦν. Ἀνταποδίδοντας ὁ ἥρωϊκὸς Πόντιος τὰ κτυπήματα, υπέκυψε στήν ὑπεροχὴ τῶν ἐνόπλων. Ἔτσι δένοντάς τον πισθάγκωνα τόν ἐβγαλαν ἀπὸ τὴ γραμμὴ καί τόν ὀδήγησαν ἔξω ἀπὸ τό χωριό. Ριπές αὐτομάτου πού ἀκούσθηκαν μετὰ ἀπὸ λίγο πρόδιδαν τὴν τύχη πού περίμενε τὸν Κυριάκο.

Ἀπηλλαγμένοι οἱ μασκοφόροι ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ παραξία πού πρὸς στιγμὴν ἐγινε ἀφορμὴ νά μὴν ἀρχίσουν τό ὀλέθριο καί ἀπαισιο ἔργο τους, ἐπέδόθησαν ἐκ νέου εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν θυμάτων πού οἱ ἥρωες θά ἐκτελοῦσαν σέ λίγο.

ΤΑ 12 ΘΥΜΑΤΑ

Δείχνοντας μέ τό δάκτυλό τους στοὺς Βουλγάρους καί στοὺς Ἑλασίτες τὰ πρόσωπα πού ἔπρεπε νά συλληφθοῦν, ξεχώρισαν μέ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ τοὺς ἐξῆς:

1. Τὸν Ἀναστάσιον Καραγκιοζίδη
2. Τὸν Ἡλία Τορτοπίδη
3. Τὸν Ἰωάννη Ἰωακειμίδη
4. Τὸν Στυλιανὸ Παπαδόπουλο
5. Τὸν Πολυχρόνη Κελεσίδη
6. Τὸν Ἰωάννη Κελεσίδη
7. Τὸν Λαυρέντιο Κελεσίδη
8. Τὸν Εὐστάθιο Κελεσίδη
9. Τὸν Γερβάσιο Ἰωακειμίδη
10. Τὸν Κωνσταντῖνο Διπλαρίδη τοῦ Στυλιανοῦ
11. Τὸν Ἀνέστη Κελεσίδη καί

12. Ἐναν Βεροιώτη μικρέμπορο ἀγνώστων στοιχείων, πού τό μικρὸ του ὄνομα ἦταν Παναγιώτης καί πού ἐρχόταν τακτικὰ μέ τίς μικροπραμάτειες του στὸ Ἀγγελοχώρι ἀνταλλάσσοντας μέ εἶδη πού ἔπαιρνε ἀπὸ τοὺς ντόπιους παραγωγούς.

Ἀφοῦ τοὺς χώρισαν σέ ζευγάρια τοὺς ἔδωσαν τὰ χέρια καί μικτὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ Ἑλασίτες καί Βουλγάρους τοὺς ὀδήγησαν στήν ἐξοδο τῆς πόλεως. Πρώτους ἐξετέλεσαν τοὺς Ἀναστάσιον Καραγκιοζίδην καί Ἀνέστη Κελεσίδη. Ὅταν τὴν ἄλλη ἡμέρα βρέθηκαν τὰ πτώματά τους στὸ ρεῖθρο τοῦ δρόμου, ἦταν κατατρυπημένα ἀπὸ μαχαιριές ἐνῶ τὰ πρόσωπα καί τῶν δύο εἶχαν δεχθῆ βλήματα σφαιρῶν. Ἀκολούθησε ἡ σειρὰ τοῦ Ἰωάννου Ἰωακειμίδη καί τοῦ Γερβάσιου Ἰωακειμίδη. Αὐτοὺς ἀρχισαν νά τοὺς πλήττουν, μέ τὰ μαχαιρία τους εὐθύς ἀμέσως μετὰ τὸν διαχωρισμό τους ἀπὸ τοὺς ἄλλους δεσμῶτες. Ὅπως διηγοῦνται οἱ ἐπιζήσαντες ἀπὸ

τήν τραγωδία τοῦ ξεκληρισμοῦ τοῦ Ἀγγελοχωρίου, ἡ μανία τῶν φονηάδων ἐναντίον τῶν δύο αὐτῶν Ἑλλήνων ὀφείλετο εἰς τό γεγονός ὅτι αἱ μασκαφόροι καταδότες κάνοντας τήν ἐπίλογη τῶν δύο ἀνωτέρω στάθηκαν περισσότερη ὥρα σ' αὐτούς καί ἐν συνεχείᾳ ὁμίλησαν βουλγαριστί ἀπευθυνόμενοι σέ ἕναν ἀπό τούς Βουλγάρους Ἀξιωματικούς. Ἐν καί τραυματισμένοι συνέχισαν νά περπατοῦν τρικλιζοντας οἱ ὑποψήφιοι νεκροί. Σ' αὐτό τούς βοηθοῦσαν καί οἱ Ἑλασίτες πού τούς ὑπεβάσταζαν κατά τήν πορεία των. Βγήκαν ἀρκετά ἔξω ἀπό τό χωριό, ὅταν μέ διαταγή τοῦ Ἑλασίτη ὁδηγοῦ ἐσπρωξαν τά θύματά τους πρὸς ἕνα καταπράσινο λιβάδι καί συνέχισαν ἐκεῖ τό ὄργιο τοῦ πετοσκόμματος τῶν θυμάτων τους.

Τούς τυράννησαν φρικτά ὅπως μοῦ διηγόντουσαν οἱ Ἀγγελοχωρίτες καί τή χαριστική βολή σ' αὐτούς ἔδωκε ἕνας Βούλγαρος στρατιώτης, πού γιά νά εἶναι πιό σίγουρος γιά τό ἔργο του δέν ἀρκέσθηκε σέ μιά πιστολιά, ἀλλά κατατρύπησε τό κρανίον τῶν δύο Ποντίων.

Γυρίζοντας καταματωμένοι οἱ ἐκτελεσταί παρέλαβον τούς Πολυχρόνη Κελεσιδη καί Λαυρέντιο Κελεσιδη. Καί οἱ δύο τους ἀρνήθηκαν στήν ἀρχή ν' ἀκολουθήσουν τούς δημίους των. Σκοτώστε μας ἔδω γιά νά δῆ ὅλο τό χωριό τό ἐγκλημά σας καί νά καμαρώσει τή ντροπή τῆς συνεργασίας Ἑλασιτῶν καί Βουλγάρων. Ὁ Πολυχρόνης Κελεσιδης ἰδίως φωνάζοντας ὅσο δυνατότερα μπορούσε κάλεσε τούς συγχωριανούς του νά μήν προσκυνήσουν σέ καμιά περίπτωση τούς Ἐαμοβουλγάρους. Ἐπηκολούθησε ἀγριος ξυλοδαρμός τῶν δύο δεσμοτῶν. Αὐτούς δέν τούς κτυποῦσαν μέ τά ματωμένα μαχαίρια τους ἀλλά μέ βέργες σιδερένιες. Δυό τρεῖς φορές ἔπεσαν στό ἔδαφος οἱ κρατούμενοι. Οἱ Ἑλασίτες καί οἱ Βούλγαροι τούς ξανασήκωσαν συνεχίζοντας τά κτυπήματά τους. Ὅταν ὁ Λαυρέντης Κελεσιδης τούς κάλεσε νά σταματήσουν τήν τυραννία τους ἐκτελώντας τους ὅπως εἶχε ζητήση καί ὁ Πολυχρόνης, οἱ Ἑλασίτες ἀρχισαν νά γελοῦν. Ἔχετε ἀκόμη νά τραβήξετε ἀρκετά ὡς ὅτου παραδώστε στό σατανά τή βρώμικη ψυχή σας. Ὡστε λοιπόν μοῦ ἔλεγαν χωρικοί τοῦ Ἀγγελοχωρίου οἱ Ἑλασίτες παρεδέχοντο ὅτι ὑπάρχει ἄγγελος καί Διάβολος στόν ἄλλο κόσμον.

Τό μαρτύριο τῶν δύο αὐτῶν θυμάτων κράτησε γιά ἀρκετή ὥρα. Οἱ δήμιοι προτιμοῦσαν νά τελειώνουν τήν ἐκτέλεση τῶν σκληρῶν αὐτῶν ποντίων μέ τά σιδερένια τους ραβδιά. Ἐνας Ἑλασίτης πού θέλησε νά χρησιμοποιήσῃ τό περίστροφό του καταληφθεῖς ἀπό τήν ὄργη πού προκαλοῦσαν τά λόγια τῶν δύο δεσμοτῶν, δέχθηκε τήν παρατήρηση τοῦ ἀρχηγοῦ του, καί τή συμβουλή ὅτι ὁ τρόπος πού ζητοῦσε νά ἐκτελέσῃ ὁ Ἑλασίτης τά θύματά του, θ' ἀποτελοῦσε γι' αὐτά λυτρωμό. Καί πράγματι εἶχε δίκαιο ὁ ἔμπειρος ἀπό ἐκτελέσεις καί βασανισμούς ἀρχηγός. Ὁ τρόπος μέ τόν ὅποιον κακουργήθηκαν οἱ δύο δεσμῶται ξεπέρασε κάθε προηγούμενον. Τά τεμαχισμένα μέλη τῶν κορμιῶν τους τά διεσκορπίσαν οἱ δήμιοι λίγο ἔξω ἀπό τό χωριό. Κουράσθηκαν, ἤ γιά νά κυριολεκτήσουμε παιδεύτηκαν οἱ συγγενεῖς τῶν δύο αὐτῶν νεκρῶν γιά νά συναρμολογήσουν τήν ἐπομένη τά σώματα τῶν ἀδικοχαμένων προσφιλῶν προσώπων τους.

Θά ζύγωνε ἡ ἐνδεκάτη νυκτερινή ὥρα ὅταν ἄλλοι Ἑλασίται καί Βούλγαροι πού δέν εἶχαν πάρη μέχρι τότε μέρος στίς ἐκτελέσεις ἀνέλα-

βαν νά συνοδεύσουν γιά ανάκριση τόν Βεροιώτη έμποράκο καί τόν Κωνσταντίνο Διπλαρίδη. Πρίν ξεκινήσουν γιά τό τελευταίο ταξίδι πού θά έκαναν οί μελλοθάνατοι, οί Έλασίται τούς συνεβούλευσαν νά είναι υπάκοοι καί ότι δέν είχαν τίποτε νά φοβηθούν. Γρήγορα τούς είπαν θά σάς ξαναφέρουμε στό χωριό. Καί αυτούς όπως συνέβη μέ τό δεύτερο ζευγάρι τών σκοτωμένων τούς όδήγησαν χίλια μέτρα έξω από τό χωριό καί σταματώντας τους σέ ένα σπαρμένο χωράφι τούς κάλεσαν ν' άπολογηθούν γιά τά έγκλήματα πού διέπραξαν έναντίον του λαού καί του ΕΑΜ.

Ό Βεροιώτης κλαίγοντας έλεγε κι επανελάμβανε ότι είναι φτωχός βιοπαλαιστής, είναι πραγματικός δημοκράτης καί τί πολλές φορές είχε βοηθήσει οικονομικά τήν τοπική όργάνωση του ΕΑΜ Βεροίας. Ρωτήστε τους είπε τους εκεί ύπευθύνους πρίν μέ χαλάσετε – ύπνονωώντας μήν μέ σκοτώσετε. Οί ένοπλοι πού είχαν περιβληθί από μόνοι τους τίς έξουσίες τών λαϊκών Δικαστών, αντί άλλης άπαντήσεως, άρχισαν νά δέρνουν καί έν συνεχεία νά κτυπούν μέ τά γιαταγάνια τόν άτυχο Βεροιώτη, πού άν καί μισοπεθαμένος τούς έκλιπαρούσε νά μάθουν γι' αυτόν ζητώντας πληροφορίες από τό ΕΑΜ καί τό ΚΚΕ Βεροίας. "Όλες οί έκκλήσεις του, καί τά δάκρυά του πού έχουσε δέν επέφερε κανένα εύνοϊκό άποτέλεσμα γι' αυτόν.

Οί Έλασίτες καί μαζί τους ένας Βούλγαρος στρατιώτης άφοϋ άπετέλειωσαν τό θϋμα τους χτυπώντας το μέ τά μαχαίρια τους, απέκοψαν τό κεφάλι κατά τό ήμισυ από τό ύπόλοιπό του σϋμα. Μέ τό κεφάλι νά κρέμεται καί τό κορμί του πετσοκομμένο από τίς μαχαίριές βρήκαν οί Άγγελοχωριτες μαζί μέ άλλα πτώματα τών συγχωριανών τους καί τόν Βεροιώτη τόν κήδεψαν κι αυτόν μαζί μέ τούς άλλους "Έλληνας πού σφαγιασθηκαν στίς 21.5.1944.

Χωρίς νά διακόψουν τό έργο τους οί δήμιοι έσύραν τόν Διπλαρίδη, λίγα μέτρα ποιό κειθε από τό πτώμα του Βεροιώτη. Ίσως γιατί κουράσθηκαν από τήν έκτέλεση του προηγούμενου θύματος, Ίσως επειδή τούς πρόσμενε ή άλλη έπιχείρησις πού θά ιστορήσουμε στήν συνέχεια τών γεγονότων του Άγγελοχωριου, οί Έλασίται έπροτίμησαν νά έκτελέσουν τό καινούργιο θϋμα τους κάνοντας χρήσι τών πιστολιών τους. Ρίχνοντας στό κορμί του, πάνω από όκτώ σφαίρες πήραν τό δρόμο του γυρισμού, βέβαιοι ότι ό Διπλαρίδης ήταν πιά νεκρός.

ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ

"Όταν οί κάτοικοι του χωριού συνεκέντρωναν τά πτώματα τών συγχωριανών τους γιά νά τά κηδέσουν, έμειναν άναυδοι βλέποντας τόν Διπλαρίδη νά κινείται καί μέ φωνή πού μόλις άκουγότανε νά ζητά τή βοήθειά τους. Τόν μετέφεραν άμέσως εις τό Νοσοκομείο Νάουσας καί εκεί μέ υπεράνθρωπη βοήθεια τών χειρουργών ιατρών, επέζησε. Σήμερα στα χέρια του υπάρχουν τέσσερα βλήματα. Οί χειρουργοί δέν άποτολμούν νά κάμουν επέμβαση πιστεύοντας ότι ή άφαίρεση τών βλημάτων θά έχει σαν άποτέλεσμα νά ύποστη ή Διπλαρίδης πλήρη παράλυση τών χεριών του.

Ύστερα από τόν Διπλαρίδη οί έρυθροί φονηάδες πήραν τούς τέσσερας άκόμη από τούς συγκντρωμένους. Τόν Ίωάννη Κελεσιδή καί τόν

άνεπιό του Ευστάθιο. Αύτους τούς έδεσαν μέ συρμάτινο σχοινί καί στή συνέχεια έδεσαν ξεχωριστά τόν Ήλια Τορτοπίδη καί τόν Στυλιανό Παπαδόπουλο. Αύτους παράξενα δέν τούς κτύπησαν. Τούς όδηγησαν πρós τόν δρόμο πού όδηγεί στην Κρύα Βρύση. Ή συνοδεία τών τεσσάρων δεσμοτών άπετελειότο από όκτώ Βουλγάρους καί δύο έλασίτες πού είχαν επικεφαλής Βούλγαρο άξιωματικό. Τά γυναικόπαιδα πού ήταν συγκεντρωμένα δέν άκουσαν φωνές άγωνίας ούτε καί πυροβολισμούς πράγμα πού άρχισε νά τούς δίνει κουράγιο, άτι ίσως οί τελευταίοι συγχωριανοί τους νά είχαν άποφύγη τήν έκτέλεση.

Όταν οί κάτοικοι του χαροκαμένου χωριού μου διηγούντο τά μεγάλα έγκλήματα πού Βούλγαροι καί Έλασίτες διέπραξαν εκείνο τό βράδυ, μου άνέφεραν καί άλλες τραγικές λεπτομέρειες πού διερωτηθήκα εάν ήταν δυνατόν νά συμβοϋν από άνθρώπους άσο πωρωμένοι καί έγκληματίες κι άν είναι. Κάποιος έξηνταπεντάρης πού πολέμησε γενναία στον πόλεμο του 1940-41 καταλαβαίνοντας τούς δισταγμούς πού είχα έσπευσε νά μέ προλάβη λέγοντάς μου.

- Όλοι αύτοί πού ύμνοϋν τό ΕΛΑΣ καί πού πνίγονται από πόνο γιά τίς εκτελέσεις τών άμάχων στό Σαλβαδór, θά πρέπει εάν έχουν έστω καί ίχνος έντιμότητος καί άνθρωπισμού νά έλθουν έδω στό Άγγελοχώρι Ναούσης. Νά συναντήσουν καί νά μιλήσουν μέ τόν νεκραναστημένο Διπλariδη. Νά έπικοινωνήσουν μέ τούς συγχωριανούς του Συμεών Συμεωνίδη καί τόν Νίκο Γκαλιμάνη πού ζοϋν χάρις εις τήν φυγή τους από τήν συγκέντρωση τών προσφύγων. Από τούς τρεις αύτους, αλλά καί από όλους τούς έπιζώντας ποντίους του χωριού θά πάρουν συγκλονιστικές πληροφορίες γιά τά γεγονότα τής σφαγής τής 21ης Μαΐου του 1944. Καί τότε είμαι βέβαιος ότι όσονδήποτε κι άν είναι πωρωμένοι θά σταματήσουν τό έργο του πού προκαλεί τήν συνείδηση όλων τών έντίμων άνθρώπων.

ΑΠΟΤΡΕΠΕΤΑΙ ΕΝΑ

ΝΕΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Έάν όμως ύποβληθοϋν στον κόπο - οί ύμνηταί του Βελουχιώτη καί του ΕΛΑΣ - νά πάνε στό Άγγελοχώρι, τότε θά κοκκινίσουν από ντροπή καί θά νοιώσουν άηδία γιά τό έργο τών άπελευθερωτών. Ίσως δέν σοκαρισθοϋν γιά τά όσα θά τούς ποϋν οί άπλοι χωρικοί γιά τήν κοινή δράση Έλασιτών καί Βουλγαρικού Στρατού. Αυτό ταιριάζει μέ τήν προίστορία τών άδελφών Κομμουνιστικών Κομμάτων Έλλάδος καί Βουλγαρίας. Αυτό άποτελεί συνέχεια τών σφαγών στά Κύργια τής Δράμας καί τής άπελευθερωτικής δράσεως Έλασιτών καί Κάλτσεφ στην Έδεσσα, στην Καστοριά καί στην Φλώρινα. Θά συγκλονισθοϋν όμως έστω καί πρós στιγμήν, όταν άκούσουν τούς άγρότες του χωριού αύτου, νά διηγούνται τό πιό φρικτό έγκλημα πού θέλησαν νά διαπράξουν τά μεσάνυκτα εκείνης τής νύκτας οί Έλασίτες καί οί Βούλγαροι στρατιώτες καί πού άπετράπη όπως τονίζουν οί Άγγελοχωρίτες χάρις εις τόν Άγιο Γεώργιο πού έπροστάτευσε τούς πιστούς του. Ένώ οί έκτελεσταί είχαν πάρει τά δύο τελευταία θύματα τους γιά νά τά όδηγήσουν γιά «ανάκριση» ή έναπομείνασα δύναμις τών Έλασιτών καί τών Βουλγάρων συνεκέντρωσε τά γυναικόπαιδα τών προσφυγικών οικογενειών στην πλατεία του χωριού. Ένα πανδαιμόνιο από τά

κλάματα τῶν παιδιῶν καί τίς ἀπεγνωσμένες ἐκκλήσεις τῶν μανάδων τους ἔσχιζε τήν ἀτμόσφαιρα. Τά σκυλιά πού οὐρλιαζαν, προαισθανόμενα τά ἐγκλήματα πού γινόντουσαν μέσα καί ἔξω ἀπό τό χωριό, ὀλοκλήρωναν τήν ἀγριότητα τῆς νύκτας. Κτυπώντας τά γυναικόπαιδα, οἱ Βούλγαροι στρατιῶτες ἰδίως, τά ὠδήγησαν στήν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Κατά τό σχέδιο πού εἶχαν ἐκπονήσει οἱ ἐπιδρομεῖς θά συνεκέρτωναν μέσα στό Ναό τά ἀνυπεράσπιστα καί ἀθῶα θύματά τους γιά νά τά κάψουν. Βούλγαροι καί Ἑλασίτες χρησιμοποιώντας τά κοντάκια τῶν ὄπλων τους προσπάθησαν νά σπάσουν τίς πόρτες τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Αὐτές δέν ὑποχωροῦσαν. Ὅταν ἓνας Ἑλασίτης ἀπεπειράθη νά κόψῃ τήν ξύλινη θύρα τοῦ Ναοῦ, ἡ φωτιά πού ἔβαλε ἔσβησε ἀμέσως. Σταυροκοπήθηκαν οἱ πιστοί καί ἀγρίεψαν οἱ ἔνοπλοι. Κάνοντας μιὰ τελευταία προσπάθεια, ἐπεδίωξαν νά ἀνοίξουν τίς θύρες τίς ἐκκλησίας. Μάταιος ὁ κόπος καί ἀπογοήτευση κατέλαβε στούς νεαρούς Ἑλασίτες πού – ὅπως μοῦ ἔλεγαν οἱ χωρικοί – συγκλονίσθηκαν μπρός σ' αὐτό το ὑπερκόσμιο θέαμα.

Οἱ ἐπιδρομεῖς ἐπηρεασμένοι ἀπό τό γεγονός ὅτι ὅλες τους οἱ προσπάθειες ἀπέβησαν μάταιες, ρίχθηκαν μέ μανία ἐναντίον τῶν γυναικοπαίδων. Χτύπησαν τά παιδιά χωρίς οἶκτο. Τίς μανάδες τους τίς τσάκισαν μέ τά σιδερένια τους ραβδιά, ἐνῶ τρεῖς ἀπ' αὐτές τρύπησαν τά κορμιά τους μέ τά μαχαίρια τους. Τό κακό τοῦ ξυλοδαρμοῦ κράτησε πάνω ἀπό δύο ὥρες κι ὕστερα μέ ἐντολή τῶν Βουλγάρων ἀξιωματικῶν οἱ ἐπιδρομεῖς ἐγκατέλειψαν τά θύματά τους καί ἔπαιρναν τό δρόμο πού ὀδηγοῦσε πρὸς τās ἐξόδους τοῦ χωριοῦ. Οἱ Ἑλασίτες κατευθύνοντο πρὸς τήν Χαρίεσσα, καί οἱ Βούλγαροι στρατιῶτες πρὸς τήν Ἑδεσσα. Μαζί μέ τούς Ἑλασίτες εἶχαν φύγει καί οἱ πέντε μασκοφόροι.

Ὅταν τά γυναικόπαιδα ἐγκατελείφθηκαν ἀπό τούς ἐνόπλους τῶν δύο ἀδελφῶν Κομμουνιστικῶν Κομμάτων, ξαναγύρισαν στά σπιτία τους. Κάνοντας συντροφιά δύο καί τρεῖς οἰκογένειες στό ἴδιο σπίτι, δέν ἔκλαιγαν γιά τά ὅσα ὑπέστησαν, ἀλλά ἀγωνιοῦσαν γιά τήν τύχη τῶν δικῶν τους. Στό σπίτι τοῦ Κεμεντσετζίδη πού οἱ δικοί του εἶχαν μεταφέρει τό σῶμα τοῦ ἡρωικοῦ Ποντίου πού τραγουδώντας καί ὀλόρθιος ὑποδέχθηκε τόν Χάροντα, μαζεμένοι συγγενεῖς καί φίλοι θρηνοῦσαν γιά τό χαμό του.

ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Μόλις εἶχε χαράξει ὅταν οἱ ἐπιζήσαντες κάτοικοι τοῦ Ἀγγελοχωριοῦ κατηθύνθησαν στήν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καί ἔκαναν λειτουργία εὐχαριστώντας τόν Ἅγιο πού ἐπροστάτευσε τή ζωή τῶν γυναικοπαίδων. Οἱ ἄνδρες τοῦ χωριοῦ ἀφήκαν τίς γυναῖκες στήν ἐκκλησία καί οἱ ἴδιοι ἔφυγαν πρὸς τās ἐξόδους πού εἶχαν πάρει τήν νύκτα οἱ Ἑλασίτες ὀδηγώντας τά θύματά τους. Δέν πέρασε καί πολύ ὥρα ὅταν τό χωριό ὀλόκληρο θρηνοῦσε γύρω ἀπό τούς νεκρούς πού μετέφεραν στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ, τά συνεργεῖα τῶν ἐρευνητῶν.

Συναρμολόγησαν ὅπως κι ὅπως τό ὅσα τῶν νεκρῶν πού εἶχαν μαζέψει μέσα σέ σενδόνια καί τά φόρτωσαν στά ἴδια κάρρα πού ἄλλοτε οἱ κρεουρηγμένοι χρησιμοποιοῦσαν γιά νά πᾶνε τή σοδεῖά τους στίς ἀποθηκές τους. Οἱ πῖο ψύχραιμοι τῶν Ἀγγελοχωριτῶν εἶχαν τό κουράγιο νά προβοῦν στήν καταμέτρηση τῶν κρεουρηγμένων. Τούς ἔκανε ἐντύπωση

ὅτι ἔλλειπαν τέσσερεις ἀπό τούς δεσμῶτες καί συγκεκριμένα ἀνάμεσα στούς κρεουργημένους πού δέν βρισκόντουσαν τά σώματα τοῦ Ἑλίου Τορτοπίδη, τοῦ Στυλιανοῦ Παπαδόπουλου, τοῦ Εὐσταθίου Κελεσιδῆ καί τοῦ Ἀναστασίου Κελεσιδῆ. Κι αὐτούς τούς εἶχαν πάρει δεμένους μέ συρματοσχίνο. Τί εἶχαν ἀπογίνει; Μήπως κατόρθωσαν νά δραπετεύσουν ἢ τούς πῆραν φεύγοντας οἱ συμμοριῖτες γιά ὀμήρους. Προσευχήθηκαν οἱ δικοί τους σιωπηλά, νά εἶχε συμβεῖ κάτι τέτοιο. Ἔτσι ἀρχισαν νά ζοῦν μέ τήν κρυφῆ ἐλπίδα ὅτι κάποια μέρα θά ξαναγύριζαν στά σπίτια τους, γιά νά ξαναδώσουν τή χαρά στούς δικούς τους. Ὅλες αὐτές οἱ ἐλπίδες τῶν δυστυχισμένων μανάδων καί γυναικῶν ἔσβησαν πολύ γρήγορα.

ΤΑ ΑΚΕΦΑΛΑ ΚΟΡΜΙΑ

Κοντά στό μεσημέρι ἓνας χωρικός πού εἶχε πάει πρὶν τρεῖς ἡμέρες στήν Κρύα Βρύση, τούς ἔφερε τό μήνυμα τοῦ θανάτου. Τούς εἶπε ὅτι κάπου τέσσαρα χιλιόμετρα ἔξω ἀπό τό χωριό τους, εἶδε στή μέση τοῦ δρόμου τέσσαρα ἀκέφαλα ἀνθρώπινα σώματα. Ὁ τόπος ἦταν γεμάτος αἶμα πού εἶχε ξεραθεῖ, καί δεξιά καί ἀριστερά τοῦ δρόμου εἶδε τά κεφάλια τῶν συγχωριανῶν τους, πού δέν εἶχαν βρεθεῖ μέχρι τότε. Συγκροτήθηκε μία πολυμελῆς ὀμάς στήν ὁποία μετεῖχαν καί οἱ συγγενεῖς τῶν Τορτοπίδη, Παπαδόπουλου καί Κελεσιδῆ. Ὅταν βρέθηκαν στό σημεῖο πού εἶχε ὑποδειξίει ὁ συγχωριανός τους, ὅλοι κατελήφθησαν ἀπό αἴσθημα φρίκης. Δεμένοι ὁ Ἰωάννης Κελεσιδῆς καί ὁ ἀνεψιός του Εὐστάθιος, εἶχαν χτυπηθεῖ τουλάχιστον μέ τριάντα μαχαιριές ὁ καθένας τους. Τούς εἶχαν κόψει τίς μύτες, τ' αὐτιά καί τούς καρπούς τῶν χεριῶν τους. Τούς εἶχαν γυμνώσει τελείως καί τά κεφάλια τους, πού ἦταν ριχμένα, ἑκατό μέτρα περίπου παρά πέρα, τά εἶχαν πολτοποιήση χτυπώντας μέ σιδερένια ὄργανα. Ὁ τρόπος πού ἐκρεουργήθηκαν οἱ δύο αὐτοί Ἕλληνες ἔκρυβε πρωτοφανῆ ἀγριότητα.

Ὁ Τορτοπίδης Ἑλίας ἀναγνωρίσθηκε ἀπό τούς δικούς του, χάρις σέ δύο κρεατοεληές, πού ἦταν στό στήθος του. Ἰδια καί ἀπαραλλάχτα μέ τούς ἄλλους δύο ἀκρωτηριασμένους, εἶχε σφαγεῖ καί αὐτός μέ ἴσες περίπου μαχαιριές. Ἀντί νά κόψουν τά νύχια του, ἐπρότιμησαν τά γεννητικά του ὄργανα. Εἶχαν ἀνοίξει τήν κοιλιά του σάν χειρουργοί πού ἐπεδίωκαν νά ἀφαιρέσουν ἀπ' αὐτήν κάποιον ὄγκο. Τά ἔντερα του, ἦταν σκορπισμένα. Καί τό κεφάλι του πολτοποιημένο, μέ ἐξορυγμένο τό ἓνα του μάτι. Γυμνός ὅπως εἶχε ἔρθει στόν κόσμον, ἐνεφάνιζε τό «μεγαλεῖο» τῶν ληστανταρτῶν πού ἐφρόντισαν νά τοῦ ἀφαιρέσουν ὅτι ρούχα φοροῦσε πρὶν ἐκτελεσθῆ.

Τόν τελευταῖο πού πῆραν ἦταν ὁ Στέλιος Παπαδόπουλος. Πετσοκομένο τό κορμί του γυμνωμένο τό σῶμα του, τά νύχια του βγαλμένα μέ τανάλια, χωρίς πόδια καί χέρια φανέρωνε τό μαρτύριο πού γνώρισε πρὶν ξεψυχῆσει. Τό κεφάλι του, πλέοντας σέ μία μικρολίμνη αἵματος, ἦταν ἀπηλλαγμένο ἀπό τή γλώσσα καί τά αὐτιά του. Δίπλα – σχεδόν κολλητά – μέ τό πολτοποιημένο κεφάλι του, ὑπῆρχε καί ἓνα στρατσόχαρτο μέ τήν ἐπιγραφή τῆς ἐντροπῆς: «Ζήτω ὁ ΕΛΑΣ. Ἡ νίκη εἶναι δική μας. Φασίστες θά πεθάνετε ὅλοι σας».

Μέσα σ' ἓναν θρῆνον πού τόν διέκοπταν οἱ κατάρες τῶν συγγενῶν

τῶν τεσσάρων νεκρῶν, ἔβαλαν τὰ κορμιά τους σέ σενδόνια πού εἶχαν φέρει, καί τοποθετώντας τα στά κάρρα τούς μετέφεραν στά χαροκκιμένα σπίτια τους. Καί σέ συνέχεια μετέφεραν τὰ πρόχειρα φέρετρά τους στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ, ὅπου ἦσαν παρατεταγμένα τὰ ἄλλα ἑνέα νεκρά σώματα τῶν συγχωριανῶν τους πού ὅπως καί αὐτοί, εἶχαν βρεῖ τόν πιό φρικτό καί ἀπαίσιο θάνατο ἀπό τούς ἥρωες τοῦ ΕΛΑΣ.

ΝΕΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

Σέ δύο μέρες ὁμως οἱ Ἐλασίται, μόνοι τους αὐτή τή φορά ξανακτυποῦσαν στό Ἄγγελοχώρι. Ἐπαιρναν μέσα ἀπό τὰ σπίτια τους, τούς Παναγιώτη Σικλανίδη, Θεόκτιστο Ἰωακειμίδη, Νικόλαο Τουσουνίδη, Γεώργιο Βαβούση καί Χρήστο Μαυρίδη.

Τούς ὠδήγησαν πρὸς τό σταυροδρόμι πού πάει στά Λευκάδια. Ἐκεῖ τούς παρέλαβαν ἄλλοι ἔνοπλοι καί τούς κακοποίησαν χτυπώντας τους μέ τὰ μαχαίρια τους. Τούς ἐτυράννησαν ὀλόκληρη τήν νύχτα καί πρὶν χαράξει, ἀποφάσισαν νά βάλουν τέρμα στό μαρτύριό τους. Τούς λιάνησαν, ὅπως μοῦ ἔλεγαν οἱ ἐπιζῶντες Ἄγγελοχωρίτες. Δέν ἄφησαν ἀτύπητο κανένα μέρος τοῦ κορμιοῦ τους. Τῶν τριῶν τὰ κεφάλια τὰ ἔκοψαν καί τὰ ἄφησαν κοντά στά νεκρά σώματα στά ὁποῖα ἀνήκαν. Τῶν ἄλλων δύο ἔκοψαν τίς καρωτίδες, ἀφήρεσαν τὰ νύχια τους καί τούς ἀφήκαν χωρίς αὐτιά.

Σ' αὐτή τήν κατάσταση τούς βρῆκαν οἱ πρῶτοι ἀγρότες πού ἔφευγαν γιά τὰ κτήματά τους. Τά ἐγκλημα αὐτό, πού συνεκλόνησε ὀλόκληρη τήν περιοχή Ναούσης, συνεπλήρωσε τήν ἡρωϊκή δρᾶση τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης.

Καί τό ἴδιο ἀπόγευμα, στήν ἐκκλησία πού πρὶν λίγες ὥρες ἀνθεξε στά κτυπήματα τῶν κοντακιῶν τῶν Ἐλασιτῶν καί τῶν Βουλγάρων, γινόταν ἡ κηδεῖα τῶν θυμάτων τοῦ χωριοῦ. Μαζί μ' αὐτούς κηδεύθηκε καί ὁ ἐμποράκος τῆς Βεροίας. Ὁ Μητροπολίτης Βεροίας καί οἱ ἱερεῖς πού ἦρθαν ἀπό τήν Νάουσσα καί τὰ γύρω χωριά γιά νά παραστοῦν στήν ἱεραρχία τῆς κηδεῖας, μέ δακρυσμένα μάτια ἔψαλλαν τήν ἐπικήδειο ἀκολουθία. Κι ἐνῶ ὁ γραμματικός τῆς κοινότητος Γεώργιος Χαλκιάς, ἀποχαιρετοῦσε – ἐκ μέρους ὄχι μόνον τῆς κοινότητος, ἀλλά ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος – ὅπως εἶπε – τούς ἀδικοσκοτωμένους πατριῶτες του, μιά μάννα σκοτωμένου, προχώρησε πρὸς τό σκῆνωμα τῶν νεκρῶν. Μέ φωνή γεμάτη πάθος, ὀργή καί πίκρα ἀντί νά καταρασθῆ τούς φονιάδες τοῦ παιδιοῦ της, ἀπευθύνθηκε πρὸς τό Θεό λέγοντας, τὰ λόγια της πού ποτέ δέν ξέχασαν οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄγγελοχωριοῦ.

– Γιατί, Θεέ μου, ἐγκατέλειψες τό γυιό μου καί τούς ἄλλους νεκρούς πού εἶναι δίπλα του; Γιατί δέν ἔκοβες τὰ χέρια τῶν δημίων των τήν ὥρα πού ἔσφαζαν τούς ἀθώους χριστιανούς πού δέν ἔβλαψαν καί δέν πείραζαν κανέναν;

Αὐτό τό γιατί, ἐπαναλαμβάνουν καί σήμερα οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄγγελοχωριοῦ, φοβούμενοι, ὅπως μοῦ εἶπαν, ὅτι τό ἴδιο κακό θά ξαναζήση ἡ Ἑλλάδα καί ὁ λαός της, μιά πού ἡ πολιτεία ἀντί νά τιμωρήση τιμᾶ τούς ὑπευθύνους τοῦ δράματος πού γνώρισε ὁ τόπος στήν περίοδο 1942-1949.

ΣΤΟ ΑΓΓΕΛΟΧΩΡΙ

Ήταν χειμώνας τοῦ 1945. Τό Κράτος ἀποκαθίστατο καί ἡ ζωὴ στά χωριά ἄρχιζε νά παίρνη τήν παλιὰ εἰρηνική της μορφή. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀγγελοχωρίου καί γιά νά εἶμαι πιό σαφῆς, οἱ πρόσφυγες τοῦ χωριοῦ αὐτοῦ, ρίχθηκαν στήν μάχη τῆς τονώσεως τῆς φρουτοπαραγωγῆς, ἀλλά ταυτόχρονα βοηθοῦσαν ὅσο μπορούσαν περισσότερο, τίς ἔνδεκα χαροκαμένες οἰκογένειες τῶν συγχωριανῶν τους. Ἡ βοήθεια αὐτή ἐκδηλώνονταν μέ τήν προσφορά ἐργασίας στά κτηματάκια τῶν σκοτωμένων. Χωρίς καμιὰ ἀμοιβή δουλεύανε ὠρες ὀλόκληρες σέ αὐτά ἀφήνοντας πολλές φορές τίς δικές τους δουλειές.

Ήταν μιὰ ἐκδήλωση ἀνθρωπιᾶς καί ἀλληλεγγύης πού φανέρωνε τό μεγαλεῖο τῆς φυλῆς μας. Μ' αὐτό τόν τρόπο μαλάκωνε τόν πόνο καί λιγότευε τό οικονομικό δράμα τῶν οἰκογενειῶν πού εἶχαν ἀπορφανισθῆ.

Ὅλοι πίστευαν ὅτι τό κακό γιά τό χωριό τους ἀλλά καί γιά ὅλο τό λαό μας, εἶχε τελειώση, ἂν καί πληροφορίες ἀπό τήν Νάουσσα ἔλεγαν ὅτι κάθε τόσο οἱ φονιάδες τῆς ΟΠΛΑ σκότωναν καί κάποιον Ἕλληνα.

Αὐτές οἱ πληροφορίες ἄρχισαν νά ἀνησυχοῦν τοὺς Ἀγγελοχωρίτες, παρά τό γεγονός, ὅτι στό δικό τους χωριό δέν εἶχε σημειωθεῖ ἡ παρουσία Ἑλασιτῶν ὀπλοφόρων οὔτε καί Βουλγάρων στρατιωτῶν. Δέν ξεχνοῦσαν οἱ ἄμοιροι τήν δραστηριότητα καί τήν ἀγριότητα πού εἶχαν ἐπιδειξέι οἱ Βούλγαροι τό βράδυ τῆς μεγάλης σφαγῆς. Τουλάχιστον ἀπό τήν πλευρά τῶν ἀπογόνων τοῦ Κρούμμου εἶχαν ξενοιάσει. Ἡ Βουλγαρία ἐμφανιζότανε στό διεθνές προσκήνιο ὅτι ἀκολουθοῦσε τήν πορεία τῶν νικητῶν συμμάχων, καί οἱ Βούλγαροι στρατιῶται πού στήν διάρκεια τῆς κατοχῆς εἶχαν κατασφάξῃ τά ἀδέλφια μας στήν Ἀνατολική Μακεδονία καί πού εἶχαν σκορπίσει τόν τρόμο στήν Καστοριά τήν Φλώρινα καί τήν Ἔδεσσα δέν βρισκόντουσαν πλέον ἐπί τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους.

Αὐτή ἡ ξεγνοιασιά τῶν ἀγροτῶν τοῦ Ἀγγελοχωρίου ἐπέπρωτο νά μεταβληθῆ σέ πανικό, ὅταν τό χειμῶνα τοῦ 1945 ἔνοπλοι Ἑλασίτες μῆχαν στό σπίτι τοῦ Προέδρου τοῦ χωριοῦ Ἰλάριου Ἰωακειμίδη καί τόν ἀπήγαγαν. Τό χωριό ἀναστατώθηκε οἱ πιό κουραγιόζοι κάτοικοί του βγῆκαν στήν περιοχὴ γιά ἀναζήτησῆ του καί οἱ πιό μετρημένοι καί ψυχραῖμοι ἄρχισαν νά συζητοῦν μέ ποιόν τρόπο καί ποιά μέσα θά ἀντιμετωπίζουν τήν καινούργια ἀπειλή πού ἄρχισε νά ζώνη τό χωριό τους. Μιά ἐπιτροπὴ μέ ἐπικεφαλῆς τόν Γραμματέα τῆς Κοινότητος Γεωργ. Χαλκιᾶ πῆγε στήν Νάουσσα, ἀνέφερε τήν ἀπαγωγή τοῦ Προέδρου καί ζήτησε νά σταλῆ ἀστυνομική δύναμη στό χωριό, γιά νά προλάβῃ τυχόν καινούργια ἐγκλήματα τῶν Ἑλασιτῶν.

Γυρίζοντας στό χωριό ἡ ἐπιτροπὴ δέν ἀνέφερε ἀπλῶς ὅτι τά διαβήματα της δέν ἀπέδωσαν κανένα ἀποτέλεσμα, ἀλλά ντόμπροι στό χαρακτήρα ὅπως ἦταν ὅλοι ὅσοι τήν ἀποτελοῦσαν ἔδινε ὀλοζώντανη τήν εἰκόνα τοῦ τρόμου πού ἐπικρατοῦσε στήν Νάουσσα. Κι ἐκεῖ εἶπε οἱ Ἑλασίτες σκοτώνουν, ἐνῶ ἡ μικρὴ σέ ἀριθμὸ δύναμη τῆς χωροφυλακῆς βρίσκεται σέ πλήρη ἀδυναμία νά προστατεύσῃ τήν ζωὴ τῶν Ναουσσαίων.

Τώρα ὁ φόβος πού κατέλαβε τοὺς χωρικούς γινότανε ἐντονώτερος.

Ἄρχισαν νά συστεγάζονται δυό καί τρεῖς οἰκογένειες σ' ἓνα σπιτί, καί στό καθένα ἀπ' αὐτά ὑψήρχε πάντοτε ἓνας φρουρός πού ἀγρυπνοῦσε. Ἐνας φρουρός ἀοπλος πού τό μόνο πού μπορούσε νά κάμη σέ περίπτωση ἐπιθέσεως τῶν Ἑλασιτῶν ἐπιδρομέων, ἦταν νά ἀφυπνίση τούς διαμένον-τας εἰς τήν αὐτή στέγη, ὥστε νά ἀντιστεκόντουσαν ἀποφασιστικότερα στούς δολοφόνους.

Αὐτή ἡ ὁμαδική συμβίωση ἀνεπτέρωσε κάπως τό ἠθικό τῶν κατοίκων, ὡς τή μέρα πού σέ μιὰ χαράδρα ἔξω ἀπό τό χωριό βρέθηκε τό πτώμα τοῦ ἀπαχθέντος Προέδρου. Καί σήμερα ἀκόμη δέν εἶναι σέ θέση νά γνωρίζουν πού κρατήθηκε ὁ Ἰωακειμίδης στό πέντε βρόδουα ἀπό τήν ὥρα τῆς ἀπαγωγῆς του. Γίνονται πολλές εἰκασίες. Θρυλοῦνται πολλά πράγματα, πού ἂν τά ἀνέφερα – ὅπως τά ἀφηγήθηκαν – μπορούν καί σήμερα ἀκόμη νά διχάσουν σκληρά τούς κατοίκους τοῦ Ἀγγελοχωρίου, μέ ἀσφαλῆ προοπτική ὅτι θό ὑπόρξουν ἐκδηλώσεις ἀντεκδικήσεων.

Τό μόνο πού θά μεταφέρω στήν ἱστορία τῶν γεγονότων τοῦ 1945 εἶναι ὅτι ὁ Πρόεδρος δεμένος χειροπόδαρα, εἶχε ὑποστεῖ φρικτά μαρτύρια πρὶν ἐκτελεσθῆ. Δίπλα στό πετσοκομμένο πτώμα του ἦταν ἐμφανῆς ἡ σφραγίδα τοῦ ἠρωϊκοῦ ΕΛΑΣ. Σέ μιὰ κόλλα χαρτιοῦ – πού γιά νά μὴν τήν πάρη ὁ ἀέρας εἶχε δύο μεγάλες πέτρες, – ἔγραψαν οἱ φονιάδες ὅτι «Ο ΕΛΑΣ ΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ ΤΟΥ».

Ἄτυχῶς γιά τό χωριό αὐτό δέν εἶχαν τελειώσει τά μαρτύρια καί οἱ σκοτωμοί. Τό μῖσος τῶν Ἑλασιτῶν πού πίσω ἀπ' αὐτούς κρυβόταν κάποιοι ἄλλοι πού τούς ὑποκινοῦσαν καί τούς κατηύθυναν στό ἐγκληματικό τους ἔργο, δέν ἔλεγε νά σταματήσει.

Ἐτσι ὕστερα ἀπό λίγες μέρες ἔσκασε καινούργια βόμβα. Ἄργά τά μεσάνυκτα, ἔξη ὄπλοφόροι, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς φοροῦσαν μάσκες καί μιλοῦσαν τήν βουλγαρική γλώσσα πῆραν ἀπό τά σπιτία τους τούς Θεόκτιστον Τιλγκιρίδην τοῦ Ἰωάννου καί τόν Χρήστον Τιλγκιρίδην τοῦ Ἰωάννου. Τούς ἔσυραν μέ βιαιότητα καί βγάζοντάς τους στό δρόμο τούς φίμωσαν καί τούς ἔδεσαν τά χέρια τους. Σπρώχνοντάς τους ἀρχισαν νά τούς κτυποῦν πρὶν τούς βγάλουν ἀπό τό χωριό. Πῆραν τό δρόμο πρὸς τήν γειτονιά πού ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον κατοικεῖται ἀπό ἐντοπίους. Μέχρις ἐκεῖ ὑπάρχουν αὐτόπτες μάρτυρες. Ἀπό δῶ καί πέρα χάνονται τά ἴχνη τους. Κανείς δέν μπόρεσε νά παρακολουθήσῃ τήν πορεία πού ἀκολούθησαν.

Ἐνας Ἀγγελοχωρίτης, μοῦ εἶπε ὅτι ἀνάμεσα στούς ἀπαγωγεῖς μπόρεσε νά ἀναγνωρίσῃ τόν Καπετάν Βορηά. Τόν εἶχε δεῖ πρὶν ἀπό μῆνες στό σταθμό τῆς Ναούσης κατὰ τήν ἐκτέλεση μέσα σ' ἓνα πούλμαν δύο ἀγνωστων πολιτῶν. Μέ τήν πληροφορία αὐτή κινήθηκαν οἱ Ἀγγελοχωρίτες στά λημέρια τοῦ Καπετάν Βορηά. Ἐφθασαν εἰς τήν Κωτίχα ὅπου εἶχε τήν ἔδρα του. Ὡς ὅτου φθάσουν ἐκεῖ δέν ἔπαυσαν νά ζητοῦν πληροφορίες ἀπό τούς χωρικούς πού γνώριζαν τούς δύο ἀπαχθέντας. Ἐνας νεαρός πού δούλευε στό καφενεῖο τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ ἔκανε νόημα σέ ἓναν συγγενῆ τοῦ Τιλγκιρίδην. Τόν τράβηξε πίσω ἀπό τό καφενεῖο καί τόν εἶπε ὅτι πρὶν τρεῖς νύχτες, σχεδόν τά ξημερώματα ἔξη ὄπλισμένοι, μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἀρχιδῆμιο τῆς περιοχῆς πέρασαν ἀπό τό σταθμό, ὀδηγών-τας τούς δύο δεσμῶτες πρὸς τό Χωροπάνι.

Τούς λυπήθηκε ή ψυχή μου, τούς ειπε ό σερβιτόρος. Ήταν καταματωμένοι και μέ δυσκολία έσερναν τά πόδια τους. Έγώ, κατέληξε, είδοποίησα τό άλλο πρωί τήν άστυνομία Ναούσσης, αλλά μέχρι τώρα πού μιλάμε δέν είδα κανένα χωροφύλακα νά πηγαίηη πρόσ τό Χωροπάνι. Αντί νά πάνε οι χωροφύλακες πήραν τό δρόμο πρόσ τό χωριό οι συγγενείς και οι φίλοι τών Τιλγκιριδων. Όπου κι αν ρώτησαν κανένας δέν γνώριζε γιά τήν εκεί παρουσία και γιά τήν τύχη τών δύο άπαχθέντων. Ένας συγγενής όμως από τά θύματα του χωριού, πού είχαν σφαγιασθει πριν δύο χρόνια, τούς συνεβούλευσε νά πάνε στην Κουμαριά. Τούς οδήγησε ό ίδιος στό τόπο πού ό Καπετάν Βορηās συνήθιζε νά έκτελει τά θύματά του. Έψαξαν τίς γύρω χαράδρες και δέν δυσκολεύθηκαν νά βρουν σέ λίγο τά κρεουργημένα σώματα τών άπαχθέντων. Τά πρόσωπά τους, ήταν καταφαγωμένα από τά κοράκια. Κι αυτούς τούς είχαν γυμνώση και τά κορμί των είχαν ίχνη τραυμάτων από άπειρες μαχαιριές. Ό χωρικός πού τούς συνώδευε έφυγε γιά τό Χωροπάνι γιά νά ξαναγυρίση σέ λίγο φέροντας ένα κάρρο, λίγες κουβέρτες και τρείς συγχωριανούς τους.

Αφού τούς φόρτωσαν τούς μετέφεραν στό Άγγελοχώρι ύστερα από τρείς σχεδόν ώρες. Εκεί μέσα σ' ένα κλίμα τρώμου, ανάμικτο μέ τήν άγανάκτηση πού φώλιαζε στή ψυχή τους, τούς έκλαψαν και τό άπόγευμα τής άλλης ήμέρας τούς έκήδευσαν.

Τήν ώρα πού τούς έβαζαν στην τελευταία τους κατοικία ό Γραμματεύς του χωριού μέ λίγα λόγια τούς άποχαιρέτισε έκφράζοντας τήν βεβαιότητα, ότι, οι ένταφιασθέντες θά ήταν οι τελευταίοι νεκροί του Άγγελοχωριου. Σταυροκοπήθηκαν όλοι πού παρηκολούθησαν τήν κηδεία και τόν ένταφιασμό τών νέων θυμάτων τής βίας και του μίσους, έπαναλαμβάνοντας τίς ίδιες εύχές πού ό Γραμματεύς τής Κοινότητος είχε αναπέμψη στον Ύψιστο.

Άλλα μέν βουλαί ανθρώπων, άλλα δε ό ΟΠΛΑ κελεύει. Η βεβαιότης του Χαλκιά και οι τύχες τών Άγγελοχωριτών επεσαν στό κενό. Δέν πέρασαν ούτε δέκα ήμέρες, όταν νύκτα και πάλι τρείς ένοπλοι μασκοφόροι επαιρναν μέσα από τό σπίτι του, τόν Σταύρο Συμεωνίδη. Καινούργιος πανικός, κυρίεψε τό χωριό νέες άνησυχίες άπλώθηκαν στους κατοίκους του.

Αυτή τή φορά οι νομοταγείς κάτοικοι του χωριού άρχισαν νά συζητοϋν γιά τήν ανάγκη νά όπλισθουν γιά νά άντιμετωπίσουν τόν κίνδυνο νά χάσουν τή ζωή τους. Τέσσαρες χωρικοί πήραν τό λεωφορείο τής γραμμής και έφθασαν στην Βέροια. Παρουσιάσθηκαν στον είσαγγελέα και στον Διοικητή Χωροφυλακής και ζήτησαν νά τούς δοθουν άδειες όπλοφορίας. «Δέν μπορεί νά μās σκοτώσουν χωρίς νά μπορούμε νά υπερασπισουμε τή ζωή μας και τή ζωή τών οικογενειών μας». Ζήτησαν άκόμη νά τούς δοθουν όπλα γιατί άλλοιως τό χωριό τους κινδύνευε.

Όπως μās διηγουντο και έδω τό Κράτος πού έθελοτυφλοϋσε όχι μονάχα άρνήθηκε νά ίκανοποιήση τό άγωνιώδες αίτημα τών αναστατωμένων χωρικών αλλά τούς δήλωνε διά τών δύο υπευθύνων έκπροσώπων του ότι οι Έλασίτες δέν θ' άποτολμοϋσαν νά διαπράξουν άλλα εγκλήματα.

ΤΑΦΟΙ

Ἄπογοητευμένοι καὶ πικραμένοι γιὰ τὴν τύχη ποῦ εἶχε τὸ διάβημά τους, γύρισαν τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας στὸ χωριὸ τους. Δὲν πρόλαβαν νὰ ἐνημερώσουν τοὺς συγχωριανούς τους γιὰ τὰ ὅσα συνέβησαν στὴ Βέροια, ὅταν ὁ ἱερέας τοῦ χωριοῦ τοὺς πληροφοροῦσε, ὅτι ἀκριβῶς τὸ μεσημέρι πέντε ἔνοπλοι μασκοφόροι πήραν ἀπὸ τὸ χωράφι του καὶ τὸν Νικόλαο Ξανθόπουλο.

- Τέκνα μου τοὺς εἶπε ὁ ταπεινὸς λευῖτης. Ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του. Ἐγὼ φοβοῦμαι ὅτι τὸ χωριὸ μας θὰ ξεκληρισθῇ.

Σχηματίσθηκαν ὁμάδες ἀναζητήσεως τῶν δύο ἀπαχθέντων καὶ ἐπὶ ἡμέρες χτένισαν κυριολεκτικὰ τὴν περιοχή γιὰ νὰ τοὺς βροῦν ζωντανούς ἢ πεθαμένους. Ξεκινοῦσαν τὸ πρωῖ καὶ γύριζαν τὴν νύκτα τελείως ἀπρακτοί. Στάθηκε ἀδύνατο νὰ μάθουν κάτι γιὰ τὴν τύχη τῶν ἀπαχθέντων.

Ἦστερα ἀπὸ ἀρκετὸ καιρὸ παρουσιάζετο αὐθορμήτως στὴ Χωροφυλακὴ Ναούσης ἓνας νεαρὸς Ἑλασίτης. Ὅπως εἶπε στὴν κατάθεση ποῦ εἶχε ἐπαναστατήσῃ ἢ συνειδησῇ του βλέποντας νὰ σφάζονται κάθε μέρα Ἕλληνες ἀγρότες. Εἶπε στοὺς ἀξιωματικούς ποῦ τὸν ἀνέκριναν, ὅτι ὑπηρετοῦσε στὸ ἀπόσπασμα ἐκτελέσεων τῶν ὁποίων ἀρχηγὸς ἦταν ὁ Καπετάν Βορηάς. Ὁδήγησε τοὺς ἀνδρες τῆς Χωροφυλακῆς σ' ἓνα σημεῖο τοῦ Βερμίου ὅπου ὑπῆρχε ὁμαδικὸς τάφος στὸν ὁποῖον ρίχθηκαν τὶς τελευταῖες ἡμέρες πολλοὶ νεκροὶ καὶ κατέσφαξε ὁ ἴδιος ὁ Βορηάς.

Στὴν ἀνασκαφὴ τοῦ τάφου βρέθηκαν ἑπτὰ ἀνθρώπινα κορμιά ποῦ ἦταν κατακρεουργημένα, ἐνῶ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἦταν ἀνέπαφο.

Ἀνάμεσα στοὺς σφαγισθέντες ἦταν καὶ οἱ δύο Ἀγγελοχωριτες. Οἱ ἄλλοι ἦταν ἀγνωστοί. Μονάχα τὰ ροζιασμένα χέρια τους ἐπεισαν τὸν ἰατρὸ Χρονίδη ποῦ ἐκλήθη γιὰ τὴν νεκροσκόπηση ὅτι ὅλα τὰ θύματα ἦταν ἀγρότες. Ἄν καὶ ἀνεσκάφη καὶ ἡ γύρω περιοχή, δὲν βρέθηκε πουθενὰ τὸ κεφάλι τοῦ ἀγνωστου, ποῦ πάλι κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο δὲν ξεπερνοῦσε τὰ δεκαεπτὰ χρόνια.

Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά κτυποῦσε πένθιμα τὴν ἄλλη ἡμέρα ἢ καμπάνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά ἑκατοντάδες πολιτῶν μὲ τὶς γυναῖκες ὅλες μαυροφοροῦσες θρηνοῦσαν γύρω ἀπὸ τὰ δύο φέρετρα τὰ καινούργια θύματα τοῦ χωριοῦ τους. Τὴν ὥρα ποῦ ξαναθάβαν τοὺς δύο νεκρούς οἱ συγχωριανοὶ τους ἀφησαν τὸν πόνο τους νὰ ξεσπάσῃ, δίνοντας ὄρκο ὅτι θὰ ἐξεδικοῦντο τοὺς σκοτωμένους ἀδελφούς των. Πῶς ὅμως θὰ ἐπαίρναν τὴν ἐκδίκηση; Ποῦ θὰ εὑρισκαν τοὺς ἔνοπλους μασκοφόρους καὶ τὸν ἀρχιδῆμιο Καπετάν Βορηά. Οἱ πρῶτοι τους ἦταν ἀγνωστοί καὶ ὁ δεῦτερος ἀσφαλῶς στὸ λιμῆρι του στὴν Κωτίχα συνέχιζε τὴ δρᾶση του χωρὶς οἱ νόμιμες ἀρχές νὰ μποροῦν νὰ τὸν ἐξουδετερώσουν.

ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Πέρασαν μῆνες ἀπὸ τὶς δύο τελευταῖες ἐκτελέσεις. Ἡ κυβέρνησις Σοφούλη ποῦ σχηματίσθηκε προεκήρυξε ἐκλογή γιὰ τὶς 31 Μαρτίου τοῦ 1946. Τὸ χωριὸ εἶχε ἡρεμῆση καὶ οἱ κάτοικοί του δεχότανε κάθε βράδυ σχεδὸν τοῦ Μαρτίου τοὺς ὑποψηφίους τῶν κομμάτων. Περί τὰ μέσα Μαρτίου, τὴν ὥρα ποῦ οἱ ἀγρότες πῆγαιναν νὰ κάμουν τὰ τελευταῖα

κλαδέματα τών φρουτοδέντρων τους βρήκαν χιλιάδες προκηρύξεις του ΚΚΕ. Σ' αυτές κατηγογέλλοντο οι έκλογές, ότι τό ΚΚΕ θά έκαμε άποχή, και καλοῦσε τόν έλληνικό λαό νά μήν ψηφίση. Άπειλοῦσε άκόμη ότι θά ύφίσταντο τή σκληρή τιμωρία εκείνοι πού θά παρήκοαν στίς έντολές του και θά έψηφιζαν στίς προκηρυχθεϊσες έκλογές.

Καινούργιος φόβος άπλώθηκε στό χωριό, σέ σημείο πού όλοι άρχισαν νά σκέπτονται ότι προτιμότερη θά ήταν ή άποχή, παρά τή τιμωρία – πού σήμαινε θάνατο – μέ τήν όποία τό ΚΚΕ άπροκάλυπτα τούς άπειλοῦσε.

Όταν αυτό μαθεύτηκε στην Νάουσσα, ήλθε ό έπαρχος και ό διοικητής ύποδιοικήσεως τής Χωροφυλακής και τούς διαβεβαίωσε ότι οι άπειλές του ΚΚΕ δέν θά περάσουν, και ότι ή Κυβέρνησις μέ τόν Στρατό και τήν Χωροφυλακή είναι άποφασισμένοι νά όδηγήσουν τή Χώρα στίς έκλογές, προστατεύοντας τόν έλληνικό λαό από κάθε άπειλή.

Άνεθάρρησαν οι Άγγελοχωρίτες και άρχισαν νά συζητοῦν γιά τίς έκλογές, έκδηλώνοντας τήν προτίμησή τους στά κόμματα πού οι δικοί τους ήσαν έντεταγμένο προπολεμικώς. Συζητοῦσαν αλλά δέν καυγάδιζαν. Πράοι και ήρεμοι όπως είναι, αλλά και έχοντας ζήσει τήν έμπειρία τών σφαγών του ΚΚΕ και του ΕΛΑΣ πού είχαν μαυροφορέσει τό χωριό τους, πίστευαν ότι οι έκλογές θά είχαν σαν άποτέλεσμα νά άποκατασταθῆ πλήρως ή όμαλότης και κυρίως νά σταματήσει πιά τό όργιο τών έκτελέσεων.

Τήν παραμονή τών έκλογών στίς 30 Μαρτίου τό πρωϊ, ήλθαν ένοπλοι στρατιώτες, κατηθύνηθησαν στό σχολείο και στρατοπέδευσαν εκεί, προκειμένου νά άποτελέσουν και τήν φρουρά τών καταστημάτων πού θά έψηφιζαν οι πολίτες.

Αυτό τό γεγονός έδωσε καινούργιο κουράγιο στους άτυχους άγρότες. Άν και τό κρύο ήταν τσουχτερό, περπατοῦσαν στους δρόμους, μπαινόβγαιναν στα καφενεϊα και τό θέμα τών έκλογών άποτελοῦσε τό μοναδικό θέμα τών συζητήσεών τους. Άρχισε νά νυκτώνει και ένω οι Άγγελοχωρίτες έπαιρναν τό δρόμο γιά τά σπίτια τους, πυκνοί πυροβολισμοί ήρθαν νά τaráξουν τήν ήρεμία πού έπικρατοῦσε. Πρός στιγμήν οι περισσότεροι πίστεψαν ότι κάποιο αυτόματο όπλο τών στρατιωτών πού ήταν στον καταυλισμό του χωριου είχε έκπυροσκοπήσει.

Βγαίνοντας άπ' τά σπίτια τους γιά νά διαπιστώσουν τί συμβαίνει άκουσαν φωνές σπαραγμοῦ και άγωνίας νά πρόερχωνται από τό σπίτι του Γραμματέως τής Κοινότητος Γεωργίου Χαλκιᾶ.

– Μᾶς σκοτώνουν άδελφια. Βοήθεια. Βοήθεια!!!

Οι πρώτοι πού έφθασαν στό φτωχικό του Χαλκιᾶ, άντίκρυσαν νεκρό τόν μέχρι πρό όλίγου Γραμματέα τής Κοινότητος. Κτυπημένος ιη γιά νά κυριολεκτησῶ γαζωμένος από τίς σφαίρες του αυτόματου τών Έλασιτών. Κρατοῦσε στην παλάμη του τήν έγκύκλιο του Ύπουργείου Έσωτερικών πού καθώριζε τά τής διενεργείας τών έκλογών.

Λίγα μέτρα πιά κεϊθε από τόν νεκρό Χαλκιᾶ, βαρεία τραυματισμένες ή γυναίκα του Κούλα και ή θυγατέρα του Βαλεντίνη, έδιναν τή μάχη μέ τό θάνατο. Τίς μετέφεραν στό Νοσοκομείο και επέζησαν ως έκ θαύματος.

Τὴν ἴδια ὥρα, πού οἱ φονιάδες τοῦ ΕΛΑΣ ἐξετέλουν τὸν Χαλκιᾶ, μία ὁμάδα συντρόφων τῶν ἔμπαινε στό σπιτί τοῦ Συμεῶν Μιχαηλίδη. Τὸν ἔστησαν στή ντουλόπα τοῦ σπιτιοῦ του κοί ρίχνοντάς του κόπου δώδεκα σφαίρες τὸν ἄφησαν στὸν τόπο. Οἱ στρατιῶτες πού βρισκόντουσαν στό σχολεῖο ἀμπαρώθηκαν σ' αὐτό γιό νά ἀντιμετωπίσουν ἐνδεχόμενη ἐπίθεση. Ἔτσι οἱ Ἑλασίται ἀνενόχλητοι ἐγκατέλειπαν τὸ Ἀγγελοχώρι βυθίζοντας δύο ὀκόμη οἰκογένειες στὸν πόνο καί τὴ συμφορά. Σκότωσαν δύο ἀθώους Ἕλληνες. Ἀφήρεσαν τὴ ζωὴ δύο συνανθρώπων τους, τὴν ὥρα πού ἡ χώρα σέ λίγες ὥρες θά ὀδηγεῖτο σέ ἐκλογές γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὴν νόμιμη καί αἰρετὴ κυβέρνηση, ὕστερα ἀπὸ δέκα ὀλόκληρα χρόνια.

Ὅταν ἐκλείναν τὴν ἀφήγησή τους, μὲ αὐτὸ τὸ τραγικὸ περιστατικὸ οἱ Ἀγγελοχωριῖτες, ἠθέλησαν νά συγκρίνουν τὴν δρᾶση πού ἀναπτύσσουν οἱ ἀντάρτες τοῦ Σαλβαδὸρ, προκειμένου ν' ἀποτρέψουν τὴν διενέργεια τῶν ἐκλογῶν τοῦ Μαρτίου. Μοιραῖα ἡ τραγικὴ σύμπτωση καί οἱ δικοὶ μας ἀντάρται τοῦ Κ.Κ.Ε. μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἠθέλαν νά παρεμποδίσουν τίς ἐκλογές πού διεξήχθησαν στή χώρα μας στίς 31 Μαρτίου τοῦ 1946.

Ἀκούγοντας τὸν συλλογισμό αὐτὸν πού ἔκαμαν οἱ ταπεινοὶ ἀγρόται τοῦ Ἀγγελοχωρίου, προσεχώρησα χωρὶς δισταγμὸ στίς ἀπόψεις τους. Ἔχουν δίκην οἱ συνομιληταὶ μου. Ὁ κομμουνισμὸς ἀπεχθάνεται τίς ἐλεύθερες ἐκλογές ὅπως ὁ διάβολος τὸ θυμίαμα. Ὁ κομμουνισμὸς θέλει ἐκλογές τύπου Ρωσίας, Βουλγαρίας, Ρουμανίας καί τῶν ἄλλων χωρῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ. Θέλει ἐκλογές μὲ συμμετοχὴ τοῦ 99,9% καί μὲ ἀποτέλεσμα 99,7% ὑπὲρ τῶν ὑποψηφίων τῶν Κομμουνιστικῶν Κομμάτων. Μήπως καί μάς τοὺς Ἕλληνες ἡ Μοῖρα τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας καί τοῦ σοσιαλισμοῦ τύπου Καντάφι μάς ἐπιφυλάσσει τὴν ἴδια τύχη μὲ τοὺς λαοὺς πού γνωρίζουν τὰ ἀγαθὰ τῆς κομμουνιστικῆς δημοκρατίας.

ΣΤΗΝ ΧΑΡΙΕΣΣΑ

Τὴν ἴδια σχεδὸν ὥρα πού στό Ἀγγελοχώρι γινότανε τὸ φρικτὸ μακελλεῖο, ἔνοπλοι Ἑλασίτες, εἶχαν κυκλώσῃ τὴν Χαρίεσσα πού εἶναι λίγα χιλιόμετρα παρά πέρα ἀπὸ τὸν σιδηροδρομικὸ σταθμὸ τῆς Ναούσης. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ ὅπως καί σήμερα εἶχαν σάν κύρια ἀπασχόληση τὴν παραγωγή φρούτων καί ὀλίγων δημητριακῶν. Φιλήσοχοι, δουλευτῆδες ἀλλὰ καί μὲ προοδευτικὲς ἀντιλήψεις δὲν ἀκολουθοῦσαν τὸ ΕΑΜ καί τὸν ΕΛΑΣ κι αὐτὴν τῶν ἡ ἐμμονὴ στίς νοικοκυριστικὲς καί συντηρητικὲς ἀντιλήψεις ἐγίνε ἀφορμὴ νά χαθοῦν ἀνθρώπινες ζωές καί νά δημιουργηθῇ μεγαλύτερο χάσμα μεταξὺ Ἐθνικοφρόνων καί Κομμουνιστῶν. Ἐδῶ καί τώρα ὅπως λέγει καί τὸ ΠΑΣΟΚ θά μὲ ρωτήσουν πολλοὶ γιατί συνεχίζω νά ὑποστηρίζω τίς ξεπερασμένες ἀντιλήψεις περὶ διαχωρισμοῦ τῶν Ἑλλήνων σέ κομμουνιστὰς καί Ἐθνικόφρονες. Δυστυχῶς τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ ἀντλῶ ἀπὸ τίς δραστηριότητες τοῦ ΚΚΕ. Αὐτὴ τὴν ὑποχρέωση νά κάμω αὐτὸν τὸν διαχωρισμὸ, μοῦ τὴν ὑπενθύμισαν οἱ ἀγρότες τῆς Χαρίεσσας ὅταν κατὰ τὸ πέρασμά μου ἀπὸ τὸ χωριὸ τους, μοῦ ἀφηγήθηκαν τὸν τρόπον με τὸν ὅποιον οἱ Ἑλασίτες ἀφήρεσαν τὴ ζωὴ συγχωριανῶν τους.

Ὁ Οὐζουνίδης Ἰορδάνης καὶ ἡ γυναίκα του πού σφάχτηκαν σάν τραγιά, ἦταν ἀπὸ τοὺς πιὸ προκομμένους συγχωριανούς τους. Ἀφιερωμένοι στὶς δουλειές τους καὶ στὴ συντήρηση τῆς οἰκογένειάς τους δὲν τοὺς ἐνδιέφερε ἡ πολιτικὴ.

Τὸν Οὐζουνίδη τὸν πῆραν μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι του, τὴν ὥρα πού ἔτρωγε μὲ τὴν οἰκογένειά του. Τοὺς ἀκολούθησε σάν πρόβατο πού τὸ πῆγαιναν γιὰ σφαγὴ. Δὲν μπορούσε ὅμως νὰ πράξει καὶ ἀλλοιῶς. Οἱ Ἐλασίτες ἦταν πέντε καὶ ὀπλισμένοι σάν ἀστακοί, ἐνῶ ὁ ἀγρότης μόνος καὶ ἄοπλος σέ καμιὰ περιπίτωση δὲν μπορούσε νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἀπαγωγέων του. Ἀκολουθώντας τὸ ἴδιο σύστημα πού ἐφήρμοσαν σὲ ὅλη σχεδὸν τὴν περιοχὴ καὶ τὴν πόλη τῆς Νάουσας, τὸ θῦμα ὁδηγήθηκε ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἐκεῖ ἄρχισε ὁ βασανισμός του μὲ τὸν βούρδουλα καὶ τὰ μαχαίρια τῶν παλληκαράδων, πού ἄφηναν τὸν φανατισμό τους νὰ ἐκδηλωθῇ σ' ἓναν ταπεινὸ ἐργάτη τῆς γῆς. Τὰ μαρτύρια πού ὑπέστη ἦταν ἀφάνταστα. Κτυπώντας τον ἀλύπητα, διέκοπταν κάθε λίγο τὴ δραστηριότητά τους γιὰ νὰ κάνουν ἔτοι σκληρότερες καὶ πιὸ βασανιστικὲς τίς τελευταῖες ὥρες τῆς ζωῆς του. Ὑστερα ὅμως ἀπὸ κάθε διακοπὴ ξανάρχιζαν νὰ τὸν κτυποῦν μὲ τὰ στιλέττα τους μὲ πιὸ μεγάλη ἀγριότητα συνεχίζοντας τὸ ἀπαίσιο ἔργο τους. Δὲν ἄφησαν κανένα μέρος τοῦ κορμιοῦ του γιὰ νὰ μὴν τὸ τρυπήσουν. Καὶ ὅσο τὸ θῦμα ἀντῆχε καὶ ἀγωνιζόταν νὰ ζήσει γιὰ νὰ χαρῆ τὴ λευθεριά τοῦ ἔθνους πού πίστευε ὅτι ἐρχότανε, τόσο οἱ βασανισταὶ του ἐξεδήλωναν τὸ σαδισμό καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς δράσεώς των. Ἀποκαμωμένος ἀπὸ τὰ κτυπήματα καὶ βουτηγμένος στό αἷμα ἰκέτευσε κάποια στιγμή τοὺς βασανιστὰς του, νὰ τὸν ἀποτελειώσουν μία ὥρα γρηγορώτερα. Σκοτώστε με παιδιά ἂν εἴσθε ἄνθρωποι τοὺς ἐπαναλάμβανε τρεῖς τέσσερις φορές. Καὶ τότε ὁ ἀρχιδῆμιος ἀπεφάσισε νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν παράκληση τοῦ μισοπεθαμένου Οὐζουνίδη. Σύροντας τὸ πιστόλι του, τὸ ἄδειασε πάνω στό στήθος τοῦ βασανιζομένου. Ὁ Οὐζουνίδης βρέθηκε τὴν ἄλλη μέρα ἀπὸ τοὺς συγχωριανούς του.

Ὅταν πῆγαν τὸν νεκρὸ στό σπίτι του, ἐκεῖ βρῆκαν σκοτωμένη μὲ σφαῖρες τὴν γυναίκα του. Ἐπλεε σὲ λίμνη αἵματος καὶ οἱ δολοφόνοι πρὶν ἀποτελειώσουν τὸ θῦμα τους, τὸ ἐπληξαν μὲ ἄπειρες μαχαίρες.

Τὸ νοικοκυριὸ του τὸ λεηλάτησαν, ἀφήνοντας μοναχά τὸ ξύλινο κρεβάτι, τὸ τραπέζι καὶ τέσσαρες καρέκλες. Καὶ αὐτὰ ὅμως τὰ ἔσπασαν γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἐμποδίζουν στὴν εἰρηνικὴ τους πορεία.

Τὸ ἀπόγευμα, λίγο πρὶν δύσει ὁ ἥλιος, τὸ ἀγαπημένο ἀνδρόγυνο πού μοιράσθηκε τὴ σκληρὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων χωρικῶν, ἐνεταφιάζετο στὸν κοινὸ τάφο, ἐνῶ τὸ μοιρολόι τῶν κατοίκων τῆς Χαρίεσσας ἔσχιζε τὴν ἀτμόσφαιρα. Οἱ συγγενεῖς τῶν νεκρῶν θρηνολογοῦσαν τὰ ἀθῶα αὐτὰ θύματα τοῦ ΕΛΑΣ, ἐνῶ τὸ σύνολο τῶν κατοίκων ἀνέπεμπε δέηση πρὸς τὸν Ὑψιστο γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν ἀδικοχαμένων συγχωριανῶν τους.

ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

Γεμάτοι πίκρα πῆγαν νωρὶς στὰ σπίτια τους οἱ κάτοικοι τῆς Χαρίεσσας ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Σὲ ὄλων τὰ μάτια πρόβαλαν οἱ μορφές τῶν δυὸ συζύγων. Δὲν μπορούσαν νὰ ἐξηγήσουν τοὺς λόγους πού ὠδήγησαν τοὺς φονιάδες στὴν ἀπόφαση νὰ ἀφαιρέσουν τὴν ζωὴ τῶν ἀθῶων θυμάτων τους. Αὐτοῖ

δέν είχαν πειράξει κανένα. Ήταν γεμάτοι άνθρωπιά και καλωσύνη.

Αυτά ήταν τὰ λόγια πού ἀντήλλασσαν μεταξύ τους ὄλες οἱ οἰκογένειες ὅταν γύρω στίς 9 ἡ ὥρα ἀκούσθηκαν τρεῖς πυροβολισμοί. Κῦμα τρόμου ἀπλώθηκε στούς πολίτες πού πρὶν λίγες ὥρες εἶχαν κηδέψει τὰ δύο θύματα. Τί σήμαιναν ἄραγες οἱ πυροβολισμοί αὐτοί; Κάποιο καινούργιο ἐγκλημα ἢ προοίμιο ἐπιθέσεων τῶν ἀνταρτῶν.

Μέ τή σκέψη του γιά τή κοινή δράση Ἑλασιτῶν καί Βουλγάρων πού εἶχε γίνει πρὶν δύο ἡμέρες στό γειτονικό Ἀγγελοχώρι, ὁ νοῦς ὄλων πῆγε στό ἐνδεχόμενο ὅτι ἦρθε ἡ ὥρα νά γνωρίση καί ἡ Χαρίεσσα τίς δραματικές στιγμές πού σημάδεψαν τή ζωή τοῦ γειτονικοῦ τους χωριοῦ. Κανένας μὰ κανένας δέν ἀπετόλμησε νά βγῆ ἀπό τό σπίτι του ἂν καί ἀπό τό φτωχικό τοῦ εικοσάχρονου Κοσμᾶ Ἰωακειμιδίη ἀκουγόντουσαν θρήνοι καί ὄδυρμοί.

Τότε μονάχα οἱ πιά θαρραλέοι κατευθύνθησαν πρὸς τό σπίτι τῶν θρήνων. Κι ἐκεῖ ἀντίκρυσαν νά εἶναι σκοτωμένος μέ τρεῖς σφαῖρες στό κεφάλι του ὁ Κοσᾶς Ἰωακειμιδης. Οἱ δικοί του πού ἐσπαράσσοντο γύρω ἀπό τό ἄψυχο κορμί τοῦ παλληκαριοῦ τοῦς εἶπαν ὅτι τρεῖς ἔνοπλοι Ἑλασίται σπάνοντας τήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του, εἰσώρμησαν ἀγριεμένοι καί χωρίς νά τοῦ ποῦν ἀπολύτως τίποτε, τόν ἐξετέλεσαν ἀδειάζοντας πάνω του τὰ πιστόλια τους.

Γιατί τόν σκότωσαν; Αὐτό τό ἐρώτημα πλανᾶται καί σήμερα ἀκόμη στή Χαρίεσσα.

Ἐνῶ ὅμως ὄλοι εἶχαν πιστέψει ὅτι ὁ Ἰωακειμιδης θά ἦταν τό τελευταῖο θῦμα, ἀπό τό χωριό του, λίγες μέρες ἀργότερα ἐπρόκειτο νά μάθουν τό καινούργιο κατόρθωμα τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ. Ὁ Σαράφης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Πιστωτικοῦ Συνεταιρισμοῦ πού ἀγωνιζότανε γιά τήν ἀξιοποίηση τοῦ μόχθου τῶν ἀγροτῶν καί γιά τὰ γενικώτερα προβλήματα πού τοῦς ἀπασχολοῦσαν, ἀπήγγετο καί αὐτός κατὰ τόν ἴδιο τρόπο μέ τόν Ἰορδανίδη. Τόν κατηγορήσαν ὅταν τόν πῆραν ὅτι ἦταν «μαύρη ἀντίδραση» καί «ἀγροτοπατέρας». Τόν ἀπέδωσαν εὐθύνες γιατί ἡ παραγωγή τῶν φρούτων παρέμεινε στά ἴδια ἐπίπεδα καί ὅτι ἡ δανειοδότηση τῆς Ἀγροτικής Τραπεζῆς πρὸς τοῦς ἀγρότες γινότανε κατὰ τρόπο πού δέν ἐξυπηρετοῦσε τοῦς φρουτοπαραγωγούς. Οἱ τελευταῖες κατηγορίες ὅπως τότε πού ἐκτελέσθηκε τό θῦμα ἔτσι καί σήμερα ἔδωσαν ἀφορμὴ στούς συμπατριῶτες του νά πιστεῦουν ὅτι ὁ σφαγιασμός τοῦ Σαράφη ἦταν κατασκευάσμα κάποιου ἢ κάποιων πού ἀτυχῶς δέν κατονομάζουν γιά νά βγάλουν ἀπό τή μέση τόν Σαράφη. Μοῦ εἶπαν ὅτι ὅπως σήμερα τό ΠΑΣΟΚ καί τό ΚΚΕ ἐπιδιώκουν νά θέσουν ὑπὸ τόν ἔλεγχό τους τό Συνεταιριστικό Κίνημα τῶν ἀγροτῶν, ἔτσι καί στά μαύρα χρόνια τό ΕΑΜ ἐπιζητοῦσε νά ὑποτάξῃ τοῦς συνεταιρισμούς. Ἡ μόνη διαφορά πού ὑπάρχει – μοῦ εἶπαν – στίς δύο εποχές, εἶναι ὅτι στά χρόνια τῆς ὄκλαβιάς, χρησιμοποιοῦσαν τόν ΕΛΑΣ, ἐνῶ σήμερα μέ τήν δύναμη τῶν πρασινοφρουρῶν καί τῶν ἄλλων ὀργάνων πού διαθέτει ὁ κομμουνισμός καί ὁ κρατικός μηχανισμός ἀσκοῦν τήν πίεσή τους μέ «νόμιμα» μέσα.

Ὁ Σαράφης ἐκτελέσθηκε ἀπό τοῦς δημίους του διὰ τουφεκισμοῦ. Δέν γνώρισε τήν τυραννία καί τὰ βασανιστήρια πού ὑπέστη ὁ Ἰορδανίδης.

Ἐπῆρξε θῦμα τῆς τακτικῆς πού ἀκολουθοῦσε ὁ κομμουνισμός νά ἐπιβάλλῃ διὰ πυρός καί σιδήρου τή θέλησή του καί νά ἐπιτύχῃ μέ τήν ἄλωση τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος τήν ὑποταγή τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν εἰς τά σχέδιά του. Ὅταν οἱ γηραιότεροι χωρικοί μοῦ ἱστοροῦσαν τή ζωή, τή δράση καί τό φρικτό τέλος πού εἶχε ὁ ἐκτελεσθεῖς Πρόεδρος τοῦ Συνεταιρισμοῦ τους, μέ δακρυσμένα τά μάτια ἀναφέρθηκαν σέ μιά σειρά πράξεων καί ἐνεργειῶν του πού ἐκρυσαν ψυχικό μεγαλεῖο πρὸς τό καθήκον καί πρό παντός ἀνιδιοτέλεια.

– Γράψ’ τα τά λόγια μας στόν «Ἑλληνικό Βορρά» γιά νά τιμήσουμε ἕναν ἀγνό, συνεταιριστή πού εἶχε τό ἀτύχημα νά πιστεῦθῃ στήν Ἑλλάδα καί τά δίκαια τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Ἐκεῖ πού βρῆκαν τό πτώμα τόν Σαράφη ἤ γιά νά εἶμαι περισσότερο σαφῆς, πενήντα περίπου μέτρα παρά ἔρα, οἱ χωρικοί τῆς Χαρίεσσας ἔμειναν ἀναυδοί, βλέποντας νά εἶναι σκορπισμένα γύρω τους ἀνθρώπινα πόδια καί χέρια. Προχωρῶντας βρῆκαν τό ἀκρωτηριασμένο σῶμα ἐνός συνανθρώπου τους πού τό ἀνεγνώρισε ὁ ἀγροφύλακας τοῦ χωριοῦ. Τόν ξέρω τόν σκοτωμένο τούς εἶπε. Εἶναι ὁ Ἀργύριος Βέργος ἀπό τόν Πολυπλάτανο. Τό πῶς βρέθηκε ἐκεῖ μαθεύτηκε λίγες ἡμέρες ἀργότερα. Γυρίζοντας ἀπό τό χωράφι του Ἐλασίτες κρυμμένοι ἀνάμεσα στά δένδρα τόν σταμάτησαν καί ζήτησαν νά τούς ἀκολουθήσῃ. Ὁ Βέργος νομίζοντας ὅτι θά μπορούσε νά ξεφύγῃ ἀπό τούς ἄοπλους ὅπως μέχρι τότε ἔδειχναν Ἐλασίτες ἄρχισε νά τρέχῃ πρὸς τήν κατεύθυνση τῆς Χαρίεσσας. Δυό σφαίρες πού τόν βρῆκαν ἤ μιά στή πλάτη καί ἡ ἄλλη στό πόδι του δέν τοῦ ἄφησαν δυνάμεις γιά νά ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του. Τόν ἔρριξαν κάτω. Οἱ Ἐλασίτες τόν πλησίασαν καί ἀφοῦ κατέφεραν πολλές μαχαιριές στό σῶμα του, τόν ἐξετέλεσαν διὰ πυροβολισμῶν. Ὑστερα ἔκοψαν μέ τά τσεκούρια τους τό πόδια καί τά χέρια του, σκορπιζοντάς τα στά παρακείμενα χωράφια. Ἐνας ἀκόμη νεκρός. Ἐνα ἀκόμη ἀθῶο πλάσμα ὅπως μοῦ εἶπαν οἱ κάτοικοι τῆς Χαρίεσσας.

ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΣ

Τό κακό ὅμως δέν περιορίσθη μόνον εἰς τό Ἀγγελοχώρι καί στή Χαρίεσσα. Σχεδόν ὅλα τά χωριά πού γειτονεῦουν μέ τήν Νάουσσα γνώρισαν τήν γεύση τοῦ αἵματος μέ τό ὅποιο ὁ κομμουνισμός ἐπνιξε τούς κατοίκους των.

Θύματα ὑπῆρξαν ἀγνοί πατριῶται πού ὁ κομμουνισμός χαρακτήριζε ἐχθρούς τοῦ λαοῦ.

Τέτοιους «ἐχθρούς» συνάντησε ὁ κομμουνισμός στό χωριό Χωροπάνι τῆς Ναούσσης πού σήμερα μετωνομάσθη σέ Στενήμαχο. Οἱ κάτοικοι του εἶναι ἐπτακόσιοι καί ὅλοι τους ἀσχολοῦνται μέ τήν γεωργία, τήν καλλιέργεια καί παραγωγή φρούτων καί μέ τήν κτηνοτροφία. Λίγοι οἱ ἐντόπιοι περισσότερο οἱ πρόσφυγες ζοῦσαν καί ζοῦν ἀδελφωμένοι. Ὁ μόχθος πού ἐνώνει τίς προσπάθειές τους γιά ἕνα καλύτερο μέλλον τῶν παιδιῶν τους, ἔφερε τόν ἕναν κοντύτερα στόν ἄλλο.

“Αν καί τό χωριό τους ιδιαίτερα στήν περίοδο 1942-1944 χρησιμοποιήθηκε σάν καταφύγιο καί όρμητήριο τών άνταρτών του ΕΛΑΣ, δέν άπετέλεσε εύκολη λεία γιά τό Κ.Κ.Ε. Οί περισσότεροι άπό τούς κατοίκους του, ήταν όργανωμένοι στό ΕΑΜ. Πλήρωναν χαράτσι εις τήν ΕΤΑ, αλλά έλάχιστοι ένετάχθησαν εις τόν ΕΛΑΣ. Ύπήρξαν περιπτώσεις πού οί κάτοικοι του χωριού πήραν στή κυριολεξία άπό τά νύχια τών Έλασιτών, πολίτες τής Ναούσσης τής Βεροίας πού θά τούς έκτελουσαν. Πριν πάνε γιά τό άνθρωποσφαγείο στό βουνά τά θύματά τους οί άπελευθερωταί, πολλά άπ’ αυτά τά άφηναν στό σπίτια του Χωροπανίου, μέχρις ότου έκτελέσουν τούς άλλους συλληφθέντας πού είχάν προηγηθεϊ τής δραστηριότητας τών Έλασιτών. Αύτοί πού επέζησαν είναι πολλοί. Τούς βρήκα κατά τήν έρευνά μου στή Νάουσσα αλλά καί στή Βέροια.

Τά όσα μου άφηγήθηκαν γιά τήν άνθρωπία καί τό μεγαλειό πού έκρυβαν οί ψυχές τών χωρικών τής Στενήμαχου, μέ όδήγησαν εκεϊ, μέ μόνη σκέψη νά καμαρώσω τούς έπιζώντες ήρωες, πού έθεταν σέ κίνδυνο τή δική τους ζωή γιά νά σώσουν τούς συνανθρώπους τους άπό τή σφαγή ή τόν τουφεκισμό τους άπό τόν ΕΛΑΣ.

Σεμνοί όπως είναι στό χαρακτήρα τους, άπέφυγαν ν’ άναφερθούν στίς πράξεις πού έκαναν γιά νά σώσουν τή ζωή τών συνανθρώπων τους. Έκάναμε τό καθήκον μας μου είπαν, αν καί ξεέραμε ποιά τύχη μάς περιμένε. Γι’ αυτό πολλοί άπό μάς άναγκάσθηκαν νά ξεσπιτωθούν, άκολουθώντας εκείνους τούς “Έλληνες πού οί Έλασίτες είχάν άναθέσει σέ μάς τήν προσωρινή φρούρηση. Αύτή μας τήν στάση τήν πλήρωσε πανάκριβα τό χωριό μας μου άνέφεραν οί χωρικοί, μέ τσακισμένη ψυχή.

Ένώ όμως κατά κάποιο τρόπο ήθελαν νά μάς καταστήσουν συνενόχους τους γιά τά φοβερά έγκλήματα πού διέπραξαν στό χωριό μας, δέν δίστασαν νά έξαπολύσουν άγρια σφαγή σέ βάρος άθώων συγχωριανών μας.

Δεκαπέντε άπό αύτούς τούς κατέσφαξαν οί Έλασίτες στίς 19 Μαρτίου 1943 πού μέ έπικεφαλής τόν Καπετάν Μακρή πού ήταν συγχωριανός τους, σκόρπισαν εκείνη τή νύχτα τό θανατικό στό Χωροπάνι. Πρέπει νά ήταν τουλάχιστον 40-50 οί ένοπλοι φονιάδες πού πήραν μέρος σ’ αύτή τήν έγκληματική έπιχείρηση. Δέν άφησαν τίποτε όρθιο στόν τόπο του εκείνη τή νύκτα. Σέ κάθε σπίτι πού έμπαιναν τό λεηλατούσαν. Άρπαζαν ότι υπήρχε μέσα σ’ αύτό. Τίς άποθήκες πού είχάν τά σιτηρά τους τίς άδειασαν φορτώνοντας στό ύποζύγιά τους τό μόχθο τών άγροτών μας. Πήραν τίς άγελάδες καί τά άλογα όλων τών χωρικών. Ίδιατερη σημασία άπέδωσαν στό ρούχα μέ ξεχωριστή προτίμηση τά προικιά τών νεανίδων. Καί τό κακό όλοκληρώθηκε μέ τή σύλληψη 25 χωρικών.

Πήραν μέσα άπό τά σπίτια τους άθώους χωρικούς πού δέν είχάν πειράξει κανέναν. Συγκεκριμένα συνέλαβαν τούς:

1. Παπαδόπουλο Άναστάσιο έτών 40
2. Παπαδ. Εύφραιμ έτών 42
3. Παπαδ. Θεμιστοκλή έτών 27
4. Παπαδ. Παναγιώτη *
5. Παπαδ. Σάββα έτών 19 του Εύφραιμ

6. Παπαδ. Γεολόγο ἐτῶν 18 τοῦ Νικολάου
7. Παπαδ. Πολύκαρπο ἐτῶν 16 τοῦ Ἀναστασίου
8. Λάζαρο Καλαϊτζίδη ἐτῶν 35
9. Πανάγου Κωνσταντῖνο ἐτῶν 45
10. Πανάγου Δημήτριο ἐτῶν 30
11. Σακκαλή Γεώργιο ἐτῶν 35
12. Γιδάρη Γεώργιο τοῦ Κωνσταντίνου
13. Χατζηθαθανασίου Χαράλαμπο καί
14. Σαρακατσάνο Στέργιο
15. Νεοσμανλή Νικόλαο.

Ἀφοῦ τοὺς ἔδεσαν τὰ χέρια τοὺς ὁδήγησαν στὴ θέση Κουμαριά. Σ' αὐτό τό σημεῖο πού ὀργιάζει ἡ καταπράσινη φύση ἄρχισε τό μαρτύριο τῶν ἀνακρίσεων καί τῆς ἄγριας σφαγῆς τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν μας. Ὁ ἀντάρτης καί ἀρχιδῆμιος πλαισιούμενος ἀπὸ μιά δεκαμελῆ ὁμάδα ἐκτελεστῶν, ὑπέβαλε σέ φρικτὰ μαρτύρια τοὺς συλληφθέντας. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τοὺς ἐπτά Παπαδοπουλαίους μετῆλθε ὅλα τὰ μέσα τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Κάθε ἓναν μετὰ τὴν ἀνάκριση, τὸν ξυλοδαρμό, τὸν συρμάτινο βούρδουλα καί τό μαχαίρι πού τό βύθιζαν στὰ διάφορα σημεῖα τῶν σωμάτων τῶν βασανιζομένων, τὸν παρέλαβε μιά τριάδα ἀπὸ Ἑλασίτες γιὰ νὰ τὸν θέση ὑπὸ τὴν τελικὴ κρίση τῆς λαϊκῆς δικαιοσύνης ὅπως ἔλεγαν. Ἡ κρίση αὐτὴ ἦταν πάντοτε ἡ ἴδια. Θάνατος. Καί ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως γινότανε ἀμέσως ἀπὸ τοὺς τρεῖς Ἑλασίτες πού ἐκρεουργοῦσαν κατὰ τὸν πῶ φρικτό τὰ θύματά τους. Πρὶν ὅμως ἀναφερθοῦμε στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο κρεουργήθηκαν οἱ Παπαδοπουλαῖοι εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε ὅτι ὀλόκληρη ἡ μαρτυρικὴ αὐτὴ οἰκογένεια ξεχώριζε στό χωριό γιὰ τὴν νοικοκυρωσὺνη τῆς καί γιὰ τὴν βαθειὰ προσήλωσή τῆς στὰ ἰδανικά τοῦ ἔθνους καί τὴν πίστη τους στό Χριστιανισμό. Ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε ὅτι ἦταν μιά ἀπὸ τίς οἰκογένειες πού εἶχε ἀρνηθῆ ἐπίμονα νὰ ἐνταχθῆ στό ΕΑΜ ἢ καί νὰ βοηθήσῃ οικονομικά τὸν ἀγῶνα. Ὅπως ἀφηγοῦνται οἱ συγγενεῖς τῶν σφαιασθέντων, ἡ στάσις τῶν Ἑλασιτῶν γιὰ τό ξεκλήρισμα τῆς ὠραίας αὐτῆς Χριστιανικῆς οἰκογενείας, εἶχε δυὸ στόχους. Πρῶτον νὰ προλάβῃ γενικώτερη ἀντίδραση τῶν Στενημαχιτῶν καί δεῦτερον νὰ ἐνσπεῖρῃ τὴν τρομοκρατία σέ ὅσους δὲν ἦταν διατιθεμένοι ν' ἀκολουθήσουν τὸν ΕΛΑΣ καί νὰ ἀγνοήσουν τίς ἐντολές τῆς τοπικῆς ὀργάνωσις.

Τοὺς Παπαδοπουλαίους τοὺς ἐσφάξαν ἀρχίζοντας τό ἀπαίσιο ἔργο τους ἀπὸ τὸν Ἀναστάση. Αὐτὸν σάν ἀρχηγό τῆς οἰκογενείας τὸν θεωροῦσαν σκληρό καρῦδι, γι' αὐτό καί στὸν τόπο τοῦ μακελλιοῦ τὸν εἶχαν δέσει χειροπόδαρα. Ἄν καί δεμένος συνέχισε νὰ στιγματίζει τὰ ἐγκλήματα τοῦ ΕΛΑΣ. Κάθε λέξη του εἶχε σάν ἐπακόλουθα μιά ἢ δύο μαχαιριές. Τό μαρτύριό του κράτησε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα. Ὅταν ἔπαψε νὰ μιλάει, οἱ δῆμιοι, ἐπίστεψαν στὴν ἀρχὴ ὅτι ἡ ζωὴ τους τελείωσε. Ἐνα τράνταγμα τοῦ κορμιοῦ του ἦρθε νὰ πείσῃ, ὅτι τό θῦμα τους ἦταν ἀκόμη στὴ ζωὴ. Ἐκοψαν τό κεφάλι του καί τῶριξαν λίγα μέτρα ἀπὸ τό σημεῖο τῆς σφαγῆς.

Ἐπηκολούθησε ἡ σειρὰ τοῦ Εὐφραῖμ καί τοῦ Θεμιστοκλῆ. Στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου τοὺς πῆγαν χειροδεμένους. Ἐκεῖ οἱ δῆμιοι χρησιμοποίησαν τὰ μαχαίρια τους, ἐξουδετέρωσαν κάθε δύναμη ἀντιστάσεως πού μπορού-

σαν νά προβάλουν οι δεσμῶται. Ἀνθρώπινα κουρέλια οἱ δύστιχοι ἀγρότες ὑπέστησαν σέ συνέχεια τό μαρτύριο τοῦ ἀνασκολοπισμοῦ. Τήν ἄλλη μέρα πού οἱ συγχωριανοί τους ἀντίκρυσαν μέ ἀποτροπιασμό τό τραγικό θέαμα, γύρισαν, ἄλλοι ἀπό τρόμο κι ἄλλοι ἀπό αἴσθημα ντροπῆς καί ἀηδίας. Τήν ἴδια πορεία ἀπ' ἡ Κουμαριά ἀκολούθησαν καί τά ἐξαδέλφια. Ὁ Παναγιώτης καί ὁ Σάββας Παπαδόπουλος πού θάχαν τήν ἴδια ἡλικία, ἦταν μόλις 19 ἐτῶν, προχώρησαν στό δρόμο πού ὀδηγοῦσε στό ἀνθρωποσφαγεῖο μέ τήν βεβαιότητα ὅτι τούς ὀδηγοῦσαν γιά ἐκδίκηση. Ἄν καί δεμῆνοι κάνουν ἀπόπειρα γιά νά ξεφύγουν. Ὁ ἓνας τους κλώτσησε ἕναν ἀπό τούς ἀντάρτας, κτυπώντας του ἀκριβῶς στά γεννητικά του ὄργανα. Τό οὐρλιαχτό τοῦ «ἤρωα» πού ὀφείλετο στόν πόνο πού προκάλεσε τό κτύπημα τοῦ Σάββα, εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά ξεσπάσει ὅλη ἡ ἀγριότητα τῶν Ἑλασιτῶν. Τό σκοτάδι τό διέσχιζαν τά μαχαίρια τῶν παλληκαράδων κτυπώντας τά θύματα τους μέ πάθος καί ὀρμή. Σέ λίγα λεπτά τῆς ὥρας τά δύο ἀγαπημένα ἐξαδέλφια ἀγκαλιασμένα ἐγκατέλειπαν μιά γιά πάντα τή ζωή.

Μέ καταματωμένα τά χέρια τους ἦρθαν πάλι στήν Κουμαριά οἱ ὑποτακτικοί τοῦ Μακρῆ καί ἄρπαξαν στήν κυριολεξία τούς ἄλλους δύο ἐξαδέλφους. Τόν Θεολόγο Παπαδόπουλο 18 ἐτῶν καί τόν Πολύκαρπο πού δέν εἶχε κλείσει τά δεκάξι του χρόνια.

Βιαζόμενοι οἱ φονιάδες νά τελειώνουν καί μέ τούς νέους μελλοθάνατους τούς ἐσπρωχναν καί τούς κτυποῦσαν ὡς τό σημεῖο τοῦ τελικοῦ τους μαρτυρίου. Ἐκεῖ ὁ ἀρχιδῆμιος μέ ἄλλους πάλι Ἑλασιίτες τούς παρέλαβαν. Ἄλλοι τούς κτυποῦσαν μέ σιδερένια ραβδιά καί ἄλλοι μέ τά ματωμένα μαχαίρια τους. Οἱ δύο ἐφηβοί ἔπαυσαν νά ζοῦν ὑστερα ἀπό τόν ἀποκεφαλισμό τους πού ἔκαναν δύο ἄλλοι Ἑλασιίτες.

Ἄλλά τό μῖσος τῶν Ἑλασιτῶν ἦταν τόσο μεγάλο ὥστε τά ἀκέφαλα σώματα τῶν δύο παλληκαριῶν τά ἀκρωτηρίασαν καί τά μετέβαλλαν σέ κομμάτια κρέατος πού δύσκολα μπόρεσαν τήν ἐπομένη νά τό συναρμολογήσουν οἱ δικοί τους. Αὐτός ἦταν καί ὁ λόγος – ὅπως μοῦ ἀφηγήθηκα – ὅτι σέ κοινό τάφο ἔθαψαν τόν Θεολόγο καί τόν Πολύκαρπο.

Ἄφου τέλειωσε τό ἀνθρώπινο μακελλεῖο μέ θύματα τά ἐπτά μέλη τῶν οικογενειῶν τῶν δύο ἐξαδέλφων, οἱ ἐκτελεστές ἐπέστρεψαν στήν Κουμαριά. Ἦταν φανερά ἐξαντλημένοι ἀπό τήν κούραση στήν ὁποία ὑποβλήθηκαν σφάζοντας ἐπτά ἀθώους χωρικούς.

Μετά τούς Παπαδοπουλαίους πῆραν τόν Καλαϊτζίδη. Τά ὅσα τράβηξε ὁ δύσμοιρος αὐτός Ἕλληνας ξεπερνοῦν καί αὐτήν ἀκόμη τή φαντασία τῶν πιό στυγνῶν ἐγκλημάτων. Μέ ἀκέφαλο τό σῶμα, μέ κομμένα τά δύο του χέρια τόν βρῆκαν τήν ἄλλη μέρα οἱ συγχωριανοί του.

ΤΟ ΣΦΑΓΕΙΟ

Ἄλλά ἐκεῖ πού ἄφησαν τήν ἐγκληματική τους ψυχή νά ὀργιάση ἦταν ὁ τρόπος πού ἔσφαζαν τήν οικογένεια Παναγοῦ. Τά τρία ἀδέλφια τά ὠδήγησαν στή χαράδρα σφαγεῖο ὅπου ὁ Μακρῆς καί τά ὄργανά του ἐπέδειξαν ἰδιαίτερη ἀγριότητα καί ἀνείπωτο σαδισμό. Ἐπί μία σχεδόν ὥρα λόγγιζαν τά κορμιά τους. Τά εἶχαν μεταβάλλει σέ κόσκινο μοῦ ἀφηγοῦντο οἱ Στενημαχιῶτες. Καί σέ συνέχεια ἀφού ἔκοψαν χέρια, πόδια καί αὐτιά, πολτοποίησαν τά κεφάλια τους, χτυπώντας τα μέ τά κοντάκια τῶν ὀπλων

τους. Γιά νά εἶναι πιό βέβαιοι γιά τό θάνατο τῶν τριῶν θυμάτων τους, ἔδωσαν σέ ὅλους τή χαριστική βολή.

“Όταν ἦρθε ἡ σειρά τοῦ Γεωργίου Σακκαλῆ ἀλλάξε ἡ σύνθεση τῶν Ἑλασιτῶν. Ἄλλοι ἦταν γι’ αὐτόν οἱ ἐκτελεσταί. Ἀσφαλῶς οἱ προηγούμενοι εἶχαν κουρασθῆ μέ τή σφαγή τῶν προηγηθέντων ἔνδεκα θυμάτων τῆς κόκκινης βίας. Δέν ὑπῆρξαν ὅμως καθόλου διαφορετικά τά μέσα πού χρησιμοποίησαν οἱ «ἡρώες» γιά νά ξεφορτωθοῦν ἕναν ἀκόμη πλουτοκράτη. Μόνον πού σέ τούτη τήν ἐκτέλεση, χρησιμοποίησαν σιδερένιους λαστούς γιά νά σπάσουν τά κόκκαλα τοῦ δυστυχισμένου ἀγρότου. Καί ὅταν ἕνας Ἑλασίτης ἔκοβε τήν καρτίδα τοῦ Σακκαλῆ, τό θῦμα ἄφηνε τήν τελευταία του πνοή, χωρίς νά ζητήση ἔλεος ἀπό τούς τυράννους του. Τό ἴδιο ἀπόσπασμα παρέλαβε μέ τή σειρά τόν Γεώργιο Γίδαρη τοῦ Κωνσταντίνου, πού σκουνοφλώντας ἀρκετές φορές πατώντας λόγω τῆς νύκτας ἐπάνω στά σώματα τῶν προηγηθέντων νεκρῶν. Σάν πεινασμένα κοράκια, ἔπесαν ἐπάνω του οἱ Ἑλασίτες, τοῦ ἔσφαξαν σάν τραγί καί σκόρπισαν τά διάφορα μέλη τοῦ κορμιοῦ του στή γῆ, πού ἄλλοτε ὁ ἀτυχῆς Γίδαρης πατοῦσε γιά νά ἐξασφαλίση τό ψωμί τοῦ σπιτιοῦ του.

Ἐπανῆλθε στόν τόπο τῆς κρατήσεως Στενημαχώτης καί παρέλαβε τόν Στέργιο τόν Σαρακατσάνο. Ἄν καί γνώριζε γιά τήν τύχη πού τόν ἀνέμενε, ἔβρισε τούς Ἑλασίτας καί τούς ἀπεκάλεσε φονιάδες καί προδότας. Ἀντί ἄλλης ἀπαντήσεως, οἱ Ἑλασίτες ἄρχισαν νά τόν κτυποῦν ἀνελέητα. Πесμένον στό χῶμα τόν τσαλαπατοῦσαν. Ἐν συνεχείᾳ τόν πῆραν σηκωτό τόν ὀδήγησαν ἐκεῖ ὅπου πρὶν ἀπό λίγα λεπτά εἶχαν κατασφάξῃ τόν Γίδαρη. Οἱ ἴδιοι Ἑλασίτες πού τόν ἔσυραν στό σφαγεῖο, ἐπανελάβαν τήν διά ραβδισμῶν ἐκτέλεση τοῦ Σαρακατσάνου.

Μέ σπασμένα τά κόκκαλά του, λύγισε ὁ ἀτυχος κτηνοτρόφος. Τά μάτια του πού ἦταν ὀρθάνοικτα, ἦταν τό μόνο σημάδι πού ἔδειχνε ὅτι ἀκόμη βρισκότανε στή ζωῆ. Τά μάτια ὅμως αὐτά ἦρθε νά τά ξεριζώση ὁ Ἑλασίτης πού καρφώνοντας τό μαχαίρι του σ’ αὐτά, ἄφησε ἀδειανές τίς κόγχες τῶν ματιῶν πού ἤθελαν νά δοῦν τήν Ἑλλάδα καί τήν Στενήμαχο νά ζοῦν μιά ζωῆ καλύτερη, μονιασμένη καί τό λαό της χωρίς ἀγχος καί στερήσεις.

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ

Μιά ἄλλη τριμελῆς ὁμάδα ἐνόπλων ἦλθε καί παρέλαβε τόν τελευταῖο τῶν κρατουμένων, τοῦ Χαράλαμπου Χατζηθανασίου. Μέ τήν ἴδια διαδικασία, μέ ἀπαράλλακτη τακτική τόν πῆγαν στόν τόπο τοῦ μαρτυρίου. Ἐκεῖ τόν παρέλαβαν ὁ Μακρῆς καί ἡ παρέα του. Ἐπειδὴ ἦταν ὁ τελευταῖος μελλοθάνατος, οἱ ἐκτελεσταί τοῦ ΕΛΑΣ δέν βιάσθηκαν γιά νά τελειώσουν μέ τό θῦμα τους. Τό ὑπέβαλαν σέ φρικτά μαρτύρια. Βογγοῦσε ἀπό τίς μαχαιριές μέ τίς ὁποῖες οἱ καννίβαλοι τρυποῦσαν τό κορμί του. Σπαρταροῦσε σάν σφαζόμενο ζῶο. Κι ὅταν ὁ δύστυχος μέ σβησμένη φωνή ἀπεκάλεσε ἐγκληματίες τούς φονιάδες τους, ἔκοψαν τή γλῶσσα τοῦ Χατζηθανασίου. Κόβοντας ὕστερα τό κεφάλι του πῆραν τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στήν Κουμαριά. Ἐκεῖ τούς περίμεναν καί οἱ ἄλλοι ἐκτελεσταί πού ξεκουράζονταν ἀπό τό ὄργιο τῆς σφαγῆς τῶν δεκατεσσάρων ἄλλων χωρικῶν τοῦ Χωροπανίου. Ὅλοι μαζί ξεκίνησαν καί ἔφθασαν στή Στενήμα-

χο. Ἐφοῦ ἐπλυναν τὰ ματωμένα χέρια τους, ἐπεδόθησαν στό ἔργο τῆς φορτώσεως τῶν λεηλατηθεισῶν περιουσιῶν τῶν ἀγροτῶν μας. Δεκάδες ἄλογα χρησιμοποιήθηκαν γιά νά ὀλοκληρωθῆ τό φόρτωμα τῶν κλοπιμαίων. Μιά ὥρα πρὶν ξημερώση οἱ Ἐλασίται μέ ἐπί κεφαλῆς τόν καπετάν Μακρή καί σύροντας τὰ φορτία τῶν λεηλατηθέντων, τὰ ἄλογα καί τίς ἀγγελάδες τῶν χωρικῶν, ἐγκατέλειψαν τήν Στενήμαχο.

Στίς ἔξη τό πρῶϊ οἱ ἐπιζήσαντες ἄρρηνες καί οἱ συγγενεῖς τῶν ἀπαχθέντων, πῆγαν στή Κουμαριά καί χωρίς νά πολυψάξουν βρῆκαν τὰ κρεατουρηγμένα σώματα τῶν δεκαπέντε συγχωριανῶν των. Τά μετέφεραν στό χωριό καί τό ἀπόγευμα τὰ ἐκήδεψαν. Καί πρὶν ἀκόμη νυκτώση, παίρνοντας τὰ ὀλίγα περιουσιακά τους πράγματα, πῆραν τό δρόμο πρὸς τήν Νάουσσα. Ἐκεῖ ἐπίστευαν ὅτι θά ἦταν περισσότερο ἀσφαλεῖς.

Ἐρισμένοι ἀπ' αὐτούς, ἔφυγαν τήν ἄλλη μέρα γιά τή Βέροια. Ὅλοι οἱ πρόσφυγες τοῦ Χωροπανίου, ἐπέστρεψαν στό χωριό τους μετά τήν ὀριστική συντριβή τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν στό Γράμμο καί τό Βίτσι. Ἐπεδόθησαν μέ ζῆλο στήν ἀνασυγκρότηση καί ἀναδημιουργία τοῦ χωριοῦ τους. Ξανάκτισαν τὰ γκρεμισμένα σπιτία, ἀγόρασαν ἄλογα καί βοοειδή καί ἐπεδόθησαν στήν καλλιέργεια τίς ἐγκαταλειφθείσας γῆς. Στή μάχη αὐτή δέν πῆραν μέρος μόνον οἱ δεκαπέντε σφαγιασθέντες. Στούς τάφους αὐτῶν πῆγαν κι ἔρριξαν λίγα ἀγριολούλουδα καί ὁ ἱερεὺς τοῦ χωριοῦ διάβασε τίς εὐχές γιά δικαίωση τῶν ψυχῶν τους.

ΓΥΡΙΖΕΙ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Ὅπως ἀπαντοῦμε σέ πολλά ἐγκλήματα, ὁ δολοφόνος γυρίζει στόν τόπο τοῦ ἐγκλήματος. Θαρρεῖς τό αἷμα τόν τραβάει. Ἐτσι καί ὁ Καπετάν Μακρῆς πρὶν δυό χρόνια γύρισε στή Στενήμαχο ἀπό τή Ρουμανία, ὅπου κατέφυγε μετά τήν συντριβή τῶν συμμοριτῶν.

Ὅταν μαθεύτηκε ὁ ἐρχομός του, οἱ συγγενεῖς τῶν σφαγιασθέντων ξεσηκώθηκαν. Μαζύ μέ ἄλλους ἀγνοῦς Ἕλληνας πῆγαν στό σημεῖο πού ἔκαμε τήν ἐμφάνισή του. Μέ ἀγριότητα πού ἀποτελοῦσε ξέσπασμα τοῦ πόνου των, ἐπετέθησαν στόν δολοφόνο μέ πρόθεση νά τόν λητσάρουν. Οἱ ὁμοιδεάται του, ἀνάμεσα στούς ὁποίους ὑπῆρχαν καί ὀρισμένοι παλαιοὶ συμμορίται εἰδοποίησαν τήν Ἀστυνομία Ναούσσης πού μέ ταχυκίνητα μέσα ἔσπευσε στήν πλατεία σῶζοντας τόν ἀρχιφονιά ἀπό τή μανία καί τήν ὀργή τῶν συγχωριανῶν του.

Ἐτσι ἐγκαταλείποντας μέ τή βοήθεια τῶν χωροφυλάκων, ξαναπῆρε τό δρόμο γιά τή Ρουμανία ὅπου ζῆ ἀσφαλῆς. Εἶμαι περίεργος ἐάν ὁ Καπετάν Κελέσδμεϊτος ὅπως ἦταν τό ἐλασιτικό του ὄνομα ἀποπειραθεῖ νά ξαναγυρίσει στόν τόπο πού ἀνέπτυξε τήν ἐγκληματική του δράση, καί νά συνεχίσει τήν πολιτική του δραστηριότητα, ἔχοντας τόν τίτλο τοῦ μέλους τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης πού τόν ἔδωκε ἡ Βουλῆ.

Ἐάν θελήσει νά κάμει κάτι τέτοιο, ἄς εἶναι βέβαιος ὅτι οἱ συγγενεῖς τῶν σκοτωμένων εἶναι ἀγρυπνοί. Τόν περιμένουν γιά νά ἀποδώσουν μέ τὰ δικά τους χέρια τή δικαιοσύνη πού ἐπιβάλλουν τὰ ἐγκλήματά του. Ὅπως μοῦ τόνισαν οἱ Στενημαχιῶτες, ἡ Βουλῆ καί ὁ κ. Γεννηματᾶς μπορεῖ νά

δίνουν συγχωροχάρτη στους φονιάδες. Ὁ Θεός ὅμως καί οἱ ἄνθρωποι δέν θ' ἀφήσουν ἀτιμωρήτους ὅλους πού κατ' ἐντολήν τοῦ Κ.Κ.Ε. ἔβαψαν τά χέρια τους μέ τό αἷμα ἀγνῶν Πατριωτῶν.

ΡΟΔΟΧΩΡΙ

Ἐνα γράμμα πού ἦλθε εἰς τόν « Ἑλληνικό Βορῶ » γιά παραλείψεις ὀνομάτων σφαγιασθέντων καί γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο βρῆκαν τόν πιό ἄγριο θάνατο οἱ εἰκοσιτέσσαρες Ἕλληνες τοῦ Ροδοχωρίου, μᾶς ἔφερε στό ὄμορφο αὐτό χωριό, πού στημένο στίς ἀρχές τοῦ Βερμίου καί μέ τήν ἄγρια καί ἐπιβλητική του φύση, σοῦ ἀφήνει τήν ἐντύπωση ὅτι ζῆ σέ κάποιο ἀπό τά φημισμένα γιά τήν ὀμορφιά του χωριά τῆς Ἑλβετίας. Βρῆκα τά παιδιά, τά ἀδέλφια καί μιά μάννα σκοτωμένους. Στό δίκαιο παράπονό τους γιατί δέν ἀνέφερα τίποτα γιά τ' ἀγαπημένα τους πρόσωπα, πού κρεουργήθηκαν ἀπό τόν ΕΛΑΣ δέν χωροῦσε καμμίᾳ δικαιολογία.

Τά στοιχεῖα πού συνέθεσαν τό ἱστορικό τῶν τραγικῶν γεγονότων τοῦ Ροδοχωρίου, τά συνεκέντρωσα βιαστικά ἀπό δύο ντόπιους Ναουσσαίους. Ἀφοῦ μοῦ ἔδωκαν ἐντολή νά ἐκφράσω τά ἔθνηκά τους συγχαρητήρια στόν « Ἑλληνικό Βορῶ », διότι μέ τήν ἐρευνα γιά τήν Νάουσσα καί τά χωριά τῆς ἔρχεται νά ἀποκαλύψη τό πραγματικό πρόσωπο τοῦ κομμουνισμοῦ καί νά ρίξη πραγματικό φῶς εἰς τήν μαύρη περίοδο 1942-1949, ὥστε νά φωτισθοῦν οἱ νέοι καί νά μήν πέσουν θύματα τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τῶν μαρξιστῶν, ὁ καθένας μοῦ ἀφηγήθηκε περιστατικά πού συγκλονίζουν κάθε ἀνθρώπινη ψυχή.

ΓΥΝΑΙΚΑ

ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑ

- Πρῶτο θῦμα τοῦ χωριοῦ μας μοῦ εἶπαν ὑπῆρξε ἡ Σουλτάνα Ζουμπουνίδου. Παντρεμένη μέ χωροφύλακα πού ὑπηρετοῦσε στή Μαρίνα ξεκίνησε μέ τά πόδια γιά νά συναντήση τόν σύζυγό της.

Εἶχε περάσει τό Γιαννακοχώρι καί ζύγωνε πρός τή Μαρίνα ὅταν ἐνοπλοὶ ἀντάρτες τήν ὑπεχρέωσαν νά τούς ἀκολουθήση. Ἦταν τότε Σεπτέμβριος τοῦ 1944 καί στά χωράφια δουλεύαν ἀκόμα ἐργάτες γιά τήν συγκομιδή τῶν φρούτων.

Τήν νύχτα τήν ὀδήγησαν εἰς τήν Καλύβα τῆς Κρέσνας ὅπου τήν κράτησαν καθ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς νύχτας. Ἐνας ἀπό τούς μεταμεληθέντας Ἑλασίτας περνώντας κρίσιν συνειδήσεως, ὁμίλησε κατά τό 1948 ὅτι ἡ Σουλτάνα ὑπέστη φρικτά βασανιστήρια κατά τή διάρκεια τῆς ἀνακρίσεως, στήν ὁποία τήν ὑπέβαλαν οἱ γαντοφορεμένοι δῆμιοι τῆς περιφημῆς Λαϊκῆς Δικαιοσύνης. Ὑπῆρξε κατηγορηματικός στό ὅτι ἡ Σουλτάνα δέν ὑπέστη τό μαρτύριο τοῦ βιασμοῦ, ὅπως συνέβη μέ τίς ἄλλες Ἑλληνίδες πού ἀπήγαγον οἱ κομμουνισταί.

Τό πρῶτῆ τῆς ἄλλης ἡμέρας ἡ Ζουμπουνίδου μέ τή συνοδεία τριῶν ὀπλοφόρων ἐγκατέλειπε τήν Καλύβα. Ἀπό κεῖ καί πέρα χάθηκαν τά ἴχνη της χωρίς μέχρι καί σήμερα νά ὑπάρξη ἔστω καί μιά πληροφορία γιά τήν τύχη της.

Όλοι πιστεύουν ότι έξετελέσθη την ίδια ημέρα για να ταφή σε κάποια χαράδρα ή να παραδοθή τό άταφο σωμα της για τροφή τών πεινασμένων όρνενων.

ΚΑΙ Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΗΣ

Πέρασαν δέκα έως δώδεκα ημέρες από την άπαγωγή της άτυχούς Έλληνοπούλας όταν οι χλιοτραγουδισμένοι ήρωες της περιφημης έθνικης αντίστασης σκότωσαν στη Σκύδρα τόν άδελφό της Χρήστο Ζουμπουνίδη. Ήταν κι αυτός «άντιδραστικός» είχε ύπηρετηση εις τόν ΠΑΟ και ή τοπική όργάνωση τόν είχε καταδικάσει εις θάνατον. Η έκτέλεσις του είχε όλα τά στοιχεία της άγριότητας. Αφού τόν έτραυμάτισαν με τά αυτόματά τους, έσπευσαν να τόν άποτελειώσουν με τά μαχαίρια τους για να κάμουν πράξη τή θεωρία του αιμοσταγούς Καπετάν Μπαρούτα, ότι ό θάνατος με τό πιστόλι είναι λυτρωμός, ενώ ή έκτέλεσις με τό μαχαίρι κώνει τό θυμα να ύπακέρη και να τυρανιέται μέχρις ότου ξεψυχήση. Μου διηγήθηκαν για τόν δύστυχο αυτό πατριώτη ότι ήταν εργατικός σεμνός, προσηλωμένος στη θρησκεία και την οικογένειά του και πρό παντός είχε έρωτα με την Ελλάδα. Σάν άγνός Πόντιος καμάρωνε για την φυλετική του καταγωγή και δέν απέκρουσε την αντίθεσή του προς τόν κομμουνισμό. Αυτό τό πιστεύω του όδήγησε τούς κομμουνιστάς του χωριού του για να δώσουν έντολή έκτελέσεώς του.

ΑΛΛΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

Πέρασαν λίγες μέρες από την έκτέλεση αυτή, όταν μιά χειμωνιάτικη νύκτα του 1944 οι δολοφόνοι του Κ.Κ.Ε. προέβαιναν στην άπαγωγή μέσα από τό σπίτι του, του άγρότη Χρήστου Σαπανίδη. Τόν ώδήγησαν εις τό Γιαννακοχώρι, όπου εις την έδρα της Πολιτοφυλακής ήταν έγκατεστημένος ό Καπετάν Καραϊσκάκης. Τί ντροπή τά όνόματα τών ήρώων της Έπανάστασεως του γένους να τά χρησιμοποιούν οι πιό άδιστακτοι φονιάδες. Όλόκληρη την νύκτα ό Σαπανίδης υπέστη πρωτοφανή μαρτύρια. Ό Καραϊσκάκης είχε εξαντληθή χτυπώντας τό θυμα του πού ή μόνη κατηγορία πού τόν βάραινε ήταν ή αγάπη του για τό έθνος και ή προύπηρεσία του εις τά ύπό του άείμνηστου Δημ. Σαρρή ένοπλα τμήματα της ΠΑΟ Βερμίου.

Τό άλλο πρωί εις την πλατεία του χωριού όδηγειτό ό μισοπεθαμένος Έλλην. Είχαν συγκεντρωθή οι άνδρες του μόνιμου και του έφεδρικού ΕΛΑΣ και κραδαινοντας όλοι τους χονδρά ξύλα τόν έξετέλεσαν με αυτά, κάνοντας μαρτυρικό τό θάνατό του. Αν και ή καρδιά του έπαυσε να κτυπά ό Καραϊσκάκης έσπευσε να του δώση τή χαριστική βολή σχιζοντας στη μέση τό κρανίο του.

Τό πτώμα του τό μετέφεραν σε μιά μικρή χαράδρα και άφηκαν τά τσακάλια να ολοκληρώσουν τό άπαίσιο έργο πού είχαν αρχίσει οι κομμουνισταί.

ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΓΙΟΣ

Τό Ροδοχώρι ζούσε με εφιάλτες. Έτρεμε τόν έφεδρικό τόν μόνιμο ΕΛΑΣ και την ΟΠΛΑ πού έχοντας τίς βάσεις έξορμησεώς τους στην γύρω περιοχή έκαναν έπιδρομές στα κοντινά χωριά και προέβαιναν σε άπαγωγές

καί έκτελέσεις αντίφρονούντων. Ἐφερναν ἀκόμη στούς ἄνδρες τῆς Πολιτοφυλακῆς στό Γιαννακοχώρι καί στό Βέρμιο καί ἀγνωστους πολίτες πού ὑστερα ἀπό βασανιστήρια τούς ἔστελναν ὅπως ἔλεγαν στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, δηλαδή στό ἀνθρωποσφαγεῖο.

Ἦταν Αὐγουστος τοῦ 1944 ὅταν οἱ ἄνδρες τῆς Πολιτοφυλακῆς Γιαννακοχωρίου, ἐπικουρούμενοι ἀπό τόν ἐφεδρικό ΕΛΑΣ τοῦ Ροδοχωρίου καί ἀπό Ἑλασίτας τοῦ Βερμίου πῆραν μέσα ἀπό τό σπίτι τους τούς Νικόλαον Κεσιῖδη καί τόν δεκαοκτάχρονο υἱό του Κωνσταντίνο.

Ἀρχικῶς τούς μετέφεραν στό Γιαννακοχώρι καί τούς ὑπέβαλαν σέ ἐξαντλητική ἀνάκριση, ἐπιμένοντας νά τούς κατηγοροῦν ὡς συνεργάτας τοῦ κατακτητῆ.

Μάταια σχίζαν τά ροῦχα τους οἱ κατηγορούμενοι καί περισσότερο ὁ υἱός πού ζητοῦσαν νά μάθουν ποιές εἶναι οἱ πράξεις συνεργασίας τους μέ τούς Ναζί.

Ἀφοῦ τούς ἐξήντησαν στά βασανιστήρια πού τούς ὑπέβαλαν καί τούς μετέβαλαν σέ ἀνθρώπινα κουρέλια τούς ἔδεσαν μέ συρματόσχοινο καί τούς ὠδήγησαν στό Βέρμιο.

ΝΙΚΟΣ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΣ ἓνα ἀπό τά τραγικά θύματα τῆς Κομμουνιστικῆς θηριωδίας

Ἐκεῖ τούς περίμενε νέα τυραννία. Οἱ βασανισταί τους ἦταν πιά ἐπιδέξιοι καί χειρίζοντουσαν τά μαχαίρια τους μέ περισσότερη τέχνη.

Ἐτσι κατατρυπημένα τά κορμιά τους ἔμοιαζαν μέ σφάγια παρά μέ ἀνθρώπους. Στή συνέχεια ἔλυσαν τά χέρια τῶν δεσμωτῶν καί ἀφοῦ ἀκρωτηρίασαν τό σῶμα τοῦ πατέρα, ἐπέδωθησαν μέ ἰδιαίτερη λύσσα ἐναντίον τοῦ παιδιοῦ του. Ὅσο ἐπέμεινε ὁ νεαρός νά ἀρνεῖται τίς κατηγορίες πού τοῦ ἀπέδιδαν τόσο τό δράμα του γινόταν φρικτότερο. Εἶχαν ἀπηυδῆση οἱ έκτελεσταί νά τόν πλήττων μέ τά φονικά τους μαχαίρια ὅταν ἓνας ἀπ' αὐτούς ἀπεφάσισε νά δώση τέρμα στή ζωῆ τοῦ δεκαοκτά-

χρονου άγοριου πού δέν πρόφτασε νά χαρή τή ζωή.

Άποκόποντας τό κεφάλι του έσπρωξε τό υπόλοιπο κορμί του νά πέση δίπλα στόν σκοτωμένο γεννήτορά του. Σέρνοντας τά δύο πτώματα σέ μία χαράδρα τά άφησαν εκεί έκτεθειμένα γιά νά τά κατασπαράξουν τά πεινασμένα τσακάλια τής περιοχής.

Ένώ αυτά συνέβαιναν εις τό Βέρμιο, οι γίγαντες του ΕΛΑΣ έκτελούσαν έναν άκόμη κάτοικο του Ροδοχωρίου στο Κιλκίς. Έκει ώδήγησαν τον αίχμάλωτό τους Θεοδοσιάδη Νικόλαο άδελφό του Ταξιάρχου έ.ά. κ. Ίωάννη Θεοδοσιάδη.

Μέ τήν κατηγορία ότι είχε ύπηρετηση στρατιώτης τής ΠΑΟ ύστερα από άνείπωτα μαρτύρια έξετελέσθη διά πυροβολισμού.

Καί αυτόν τον άφήκαν άταφο γιά νά θρέψουν τους λύκους τής περιοχής. Γιά πολύν καιρό οι δικόι τους πίστευαν ότι ζούσε. Ώς τόσο μία ήμέρα ήλθε τό θλιβερό μήνυμα ότι ό Θεοδοσιάδης υπήρξε καί αυτός θύμα των αιμοβόρων ύποκειμένων πού είχαν ανάλαβη νά σώσουν τήν Έλλάδα από τον κατακτητή.

Ένας άκόμη νεκρός πού έπεφτε γιati άγαπούσε τήν Πατρίδα καί πίστευε στόν Θεό.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

Πέρασαν μήνες από τήν έκτέλεση των έπτά χωρικών του Ροδοχωρίου όταν μεγάλη δύναμις Έλασιτών χτυπούσε τό Ροδοχώρι. Άφου έξουδετέρωσε τήν αντίσταση του φυλακίου πού τό υπερίσπησαν τέσσερες στρατιώτες καί ένας λοχίας. Πήραν τους τραυματίες λοχίες Γεώργιον Στόλαν από τήν Λεπτοκαρυά Κατερίνης καί τον στρατιώτη Στάγκον Νικόλαον από τήν Σκοτίνα Πιερίας. Ό καπετάν Μπαρούτας πού ήταν έπικεφαλής των έπιτιθέμενων τους υπέβαλε σέ πρωτοφανή βασανιστήρια. Στά πλατάνια καί άκριβώς στή μάνδρα Πουρέγγα πού είναι έξω από τή Νάουσα, άφου ύποχρέωσε τους Έλασιτας τής δυνάμεώς του νά τσακίσουν τους δύο στρατιώτες, χτυπώντας έτσι τον Έλληνικό Στρατό, τους παρέλαβε ό ίδιος καί τους κομμάτισε μέ τό μαχαίρι του στην κυριολεξία. Άν καί ήταν νεκροί έξακολουθούσε νά πλήττη τά άψυχα σώματα των δύο παλληκαριών πού είχαν τήν άτυχία νά πέσουν στα χέρια του πιό άδίστακτου έγκληματία.

ΚΑΙΓΕΤΑΙ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΚΑΙ Ο ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ

Άφου έξετέλεσαν τό φοβερό αυτό κακούργημα προχώρησαν οι Έλασιται στο σπίτι του άδελφου του σκοτωμένου ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ. Μπαίνοντας μέσα σ' αυτό καί σέ άρνητική άπάντηση τής συζύγου του ότι ό καταζητούμενος δέν βρισκότανε μέσα σ' αυτό, άρχισαν νά πυροβολούν, προς τό ταβάνι, διότι κάποιος τους είχε πληροφορήση ότι ό Μιχαηλίδης είχε κρυφτή μέσα σ' αυτό. Έν συνεχεία μέ μία ριπή αυτομάτου όπλου, έπυροβόλησαν τήν γυναίκα του καί τήν έβγαλαν έξω πετώντας την σέ μία σοίβα από χιόνι.

Ύστερα έβαλαν φωτιά στο σπίτι, πού σέ λίγα λεπτά έγινε πρανάλωμα πυρός.

Άνάμεσα στα συντρίμια του καί τό άπανθρακωμένο πτώμα του δυστυχούς Μιχαηλίδη, πού πράγματι ήταν κρυμμένος επάνω στο ταβάνι.

Ἡ γυναίκα του καί τό βρέφος του μέ τραύματα μεταφέρθηκαν στή Νάουσα γιά νά ἐπιζήσουν. Σήμερα ἡ Κυρία Μιχαηλίδου εἶναι ἀνόνηρη ἀπό τίς σφαῖρες πού οἱ ἡρωϊκοί Ἑλασίται ἔρριξαν ἐπόνω σ' αὐτήν καί τό δίχρονο παιδί της.

Ἔτσι γράφεται ἀτυχῶς ἡ ἱστορία τοῦ ἀντάρτικου πού ξεκίνησε ἐν ὀνόματι τῆς ὀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος, γιά νό μεταβάλῃ τόν τόπο σέ συντρίμια καί σέ τάφους ἀθῶων ἀγωνιστῶν καί χιλιάδων γυναικοπαίδων.

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

Δύο ἄλλα ἀδέλφια ἀπό τό Ροδοχώρι ἐπέπρωτο νά πληρώσουν μέ τή ζωή τους τήν ἀντίθεσιν των πρὸς τόν Κομμουνισμόν.

Ὁ Κωνσταντῖνος Πολυγένης πού ὀπό τό 1943 ὀποτελοῦσε στόχο τῶν παλληκαράδων τοῦ Κ.Κ.Ε. Πολλές φορές τόν εἶχαν στήσει καί τοὺς εἶχε ξεφύγει. Ὄταν συνεκροτήθη ἡ Ἐθνοφυλακή ἐκλήθη νά ὑπηρετήσῃ. Τελείωσε τίς στρατιωτικές του ὕποχρεώσεις καί ἐπεδόθη εἰς τήν ὄνασυγκρότησιν τοῦ νοικοκυριοῦ του. Ἦταν ἀρχές τοῦ χειμῶνα τοῦ 1948 καί πῆγε στό βουνό γιά νά μαζέψῃ ξύλα. Οἱ πληροφοριοδῶται τῆς τοπικῆς ὀργανώσεως, εἰδοποίησαν τοὺς συμμορίτες πού ἦταν στό Βέρμιο. Τόν ἐνετόπισαν καί τόν κάλεσαν νά παραδοθῇ. Πρὸς στιγμὴν τοὺς ξέφυγε. Ἐφθασε στό Παληογέφυρο ἐπάνω ἀπό τόν Ἅγιο Νικόλαο τῆς Ναούσης καί πίστεψε ὅτι θά ξέφυγε ἀπό τοὺς διώκτας του. Ἄτυχῶς γι' αὐτόν ἐκεῖ ἐπαγιδεύθη. Δύο Ἑλασίτες τόν ἐपुरοβόλησαν χωρὶς νά τόν βρῇ καμμία ἀπό τίς σφαῖρες τους.

Τότε φθάνοντός τον, τόν ἔσπρωξαν σ' ἓναν βαθύ γκρεμό, ὅπου βρῆκε τόν θάνατο.

Σέ λίγες ἡμέρες ὁ ἀδελφός του Γεώργιος Πολυγένης πού ὑπηρετοῦσε ὡς στρατιώτης, συνελήφθη εἰς μάχην πού ἔδιδαν τὰ ἔνοπλα τμήματα τοῦ Ἐθνους ἐναντίον τῶν συμμοριτῶν εἰς τήν θέσιν Κουμαριά Βεροίας. Ἦταν τραυματίας μέ πολλά τραύματα. Οἱ τραυματιοφορεῖς δέν κατῴρθωσαν νά τόν μεταφέρουν εἰς τίς γραμμές τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ περίφημοι παλληκαράδες τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, ὄχι μόνον δέν σεβάσθησαν τόν τραυματία συνάνθρωπό τους ἀλλά τόν κατακρεοῦργησαν στήν κυριολεξία, ἀποδεικνύοντας ἔτσι τὰ βάρβαρα ἐνστικτα πού κυριαρχοῦσαν στίς ψυχές του. Ἔτσι ἡ οἰκογένεια Πολυγένη ἔχανε τὰ δύο της ἀγόρια, καί τό Ροδοχώρι θρηνοῦσε τοὺς καινούργιους νεκροὺς πού ἤλθαν νά συμπληρώσουν τόν κατάλογο τῶν θυμάτων τῆς κομμουνιστικῆς θηριωδίας.

Τὴν ὑπεχρέωσαν νά κάψῃ τόν ἄνδρα της

Τό πῖδ ἄγριο ἐγκλημα πού ὑπερβαίνει κάθε ὄριο σαδισμού διεπράχθη τό ἴδιο βράδυ ὑπὸ τὰς ἐξῆς συνθήκας. Μετά τήν κάμψη τοῦ φυλακίου οἱ Ἑλασίται μπῆκαν ἀνενόχλητοι στό χωριό. Κατευθύνθηκαν εἰς τό σπίτι τοῦ Μιχαήλ Μιχαηλίδη. Ἔμενε ἐκεῖ μέ τήν γυναίκα του καί τὰ δύο του παιδιά.

Τὰ παλληκάρια τοῦ Μπαρούτα μέ τό αὐτόματό τους ἐγάζωσαν στήν

κυριολεξία τό σώμα του οικοδεσπότη. "Ερριξαν στό κορμί του πάνω από εΐκοσι σφαιρες. Καί ένώ ή γυναίκα του καί τά παιδιά του θρηνολογοῦσαν ό Μπαρούτας πρόσταξε τήν σύζυγο του νεκρού νά κάψη μέ τά ΐδια τά χέρια της τό άψυχο σώμα του άνδρα της.

- Μόνον αυτό δέν μπορεί νά γίνει καπετάνιε τόν ειπε. Πώς είναι δυνατόν έγώ νά κάψω τό σώμα του άνδρός μου.

Ό Μπαρούτας βγάζοντας τότε τό μαχαίρι του τήν άπήντησε. "Η θά κάψω τόν άνδρα σου ή θά σφάξουμε τά δυό σου παιδιά.

Μπροστά σ΄ αυτό τό τραγικό δίλημα νά δη καί τά δυό της παιδιά νά σφάζονται από τό ΕΛΑΣ ή καρδιά της μάννας άν καί ραγισμένη υπεχώρησε.

- Άφοῦ τό θέλεις καπετάνιε θά τό κάμω. Τότε οι ΄Ελασίται περιέβρεξαν τό σώμα του νεκρού μέ βενζίνη, καί διδοντας ένα άναμμένο δαδί από τό τζάκι, πού έκαιγε υποχρέωσαν τήν τραγική γυναίκα νά παραδώσει στίς φλόγες τό νεκρό σώμα του άγαπημένου της συζύγου.

Δέν ξέρω τί θά άπαντήσουν οι ντροπιασμένοι άπολογηταί του Κ.Κ.Ε. Πρίν όμως προβοῦν σέ κάποια ενέργεια πού θά τεινει νά δικαιολογήσει τό άπαισιο σέ σύλληψη αυτό έγκλημα άς πάνε προηγουμένως στό Ροδοχώρι νά δοῦν καί νά μιλήσουν μέ τούς ταπεινούς χωρικούς καί μέ τά δυό παιδιά του τραγικού ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ. Αύτοί θά άναφερθοῦν στήν ντροπή πού αισθάνονται καί σήμερα ακόμη οι λίγοι ιδεολόγοι κομμουνισταί όταν φέρνουν μπροστά τους τό φρικτό καί άπαισιο αυτό έγκλημα.

Πρίν φύγουν οι δολοφόνοι έξετέλεσαν κατά τόν άγριότερο τρόπο τόν άγροφύλακα του χωριού ΤΑΛΕΑ.

Κατά γενική όμολογία όλων τών συγχωριανών του ό άτυχής άγροφύλαξ ήταν υπόδειγμα άνθρώπων, καί σέ όλη τή διάρκεια της θητείας του είχε βοηθήσει τούς συμπατριώτας του.

Τό μεγάλο του μειονέκτημα πού τόν οδήγησε εις τόν τάφο ήτο, ότι βαθύς Χριστιανός, σωστός οικογενειάρχης είχε δοσμένη τήν ψυχή του στήν Ελλάδα.

Οι ταπεινοί όμως Ροδοχωρίτες μου έδωκαν κατά τήν έκει παραμονή μου ένα πραγματικό μάθημα για τήν άποστολή του τύπου καί τών μέσων μαζικής ένημερώσεως.

- Γράψτε μου ειπαν ότι ό τύπος, τό ραδιόφωνο καί ή τηλεόρασις διαπράττουν σήμερα τό μεγαλύτερο έγκλημα εις βάρος της Πατρίδος. Πλαστογραφούν καί κακοποιούν τήν ιστορία. Θεοποιούν τόν Βελουχιώτη. Άναμοχλεύουν τά πολιτικά πάθη καί διχάζουν τό λαό. Κρύβουν τά όσα γίνηκαν στόν τόπο μας καί σκεπάζουν τά έγκλήματα πού διαπράττονται έν όνόματι της Δημοκρατίας στις χώρες του ύπαρκτου σοσιαλισμοῦ. Όμιλούν για ήπιο πολιτικό κλίμα ένώ κάμουν ότι μπορούν για νά σπείρουν τό μισος ανάμεσα στό λαό μας. Τό ΐδιο κάμουν καί οι Κυβερνώντες... ΄ΐσως γι΄ αυτούς ύπάρχει ή δικαιολογία ότι ανάμεσά τους ύπάρχουν ΄Ελασίται, ΄Επονίται καί Μαρξισταί. Τί θά γίνει όμως μου ειπαν ή ΄Ελλάς πού σήμερα τήν άπειλοῦν Θεοί καί δαίμονες. Τό φρικτό αυτό έρώτημα τό θέτω σέ όλους τούς υπεύθυνους χωρίς κανένα σχόλιο κλεινοντας τό κεφάλαιο για τις σφαγές του Ροδοχωριου.

Πρίν τούς έγκαταλείψω, οί συνομιληταί μου γεμάτοι άγωνία, μέ έρώτησαν:

Ής πότε θά συνεχισθῆ τό κακό πού άρχισε μετά τίς έκλογές του Ήκτωβρίου του 1982; Ής πότε θά συνεχισθῆ ἡ πρόκλησις μέ τούς διωγμούς τών άγνών Έλλήνων καί ἡ προνομιακή μεταχείριση τών Μαρξιστών;

Άνίσχυρος νά δώσω όποιαδήποτε άπάντηση εις τά άγωνιώδη έρωτήματα, έγκατέλειμα τό μαρτυρικό χωριό τους, μέ έντονη τήν άνησυχία γιά τά μελλούμενα νά συμβοῦν στόν τόπο μας λόγω τών διαπιστώσεων πού έκανα γυρνώντας άπό χωριό σέ χωριό πῆς Ναούσης όπου Κνίτες, παρασινοφρουροί καί Μαρξισταί, καλλιεργοῦν τό κλίμα γιά μιá καινούργια περιπέτεια, πολύ χειρότερη τῆς περιόδου 1943-1949.

ΣΤΗΝ ΜΑΡΙΝΑ

Τό ἴδιο βράδυ πού τό κοινό άπόσπασμα Έλασιτών καί Βουλγάρων έσφαζε τούς άγρότες του Ροδοχωρίου, ένοπλοι φορώντας πολιτικά καί τρείς Βούλγαροι στρατιώτες έμπαιναν στήν Μαρίνα. Ήταν καί τότε 7 Νοεμβρίου του 1944. Κατευθύνθησαν άρχικά στό σπίτι του προέδρου τῆς κοινότητος Χρήστου Ταμπακίδη. Συνηθισμένος νά κτυποῦν τήν πόρτα του όλες τίς ώρες οί συγχωριανοί τοι, έσπευσε ν' άνοιξη ό ἴδιος. Στή θέα τών Βουλγάρων στρατιωτών, θέλησε νά υποχωρήσει, αλλά δέν πρόκανε νά κόμη βῆμα. Δύο Βούλγαροι καί ένας νεαρός προτεινοντας τό πιστόλι του, τόν υπεχρέωσαν νά τούς άκολουθήσει. Τόν ώδήγησαν τριακόσια μέτρα έξω άπό τό χωριό καί εκεί τόν παρέδωσαν σέ μιá μεγάλη ομάδα ένόπλων. Άνάμεσά τους ἦταν καί πάλι τρείς Βούλγαροι στρατιώτες. Δέν του άπηύθηναν καμμιá άπολύτως έρώτηση, πῶγμα πού πρós στιγμῆν έκαμε τόν πρόεδρο νά παύσει ζώντας μέ τίς άνησυχίες πού είχε άπό τήν ώρα πού τόν άπήγαγαν άπό τό σπίτι του.

Ένώ πλησίαζαν μεσάνυχτα άντήχησαν βήματα πού έρχόντουσαν πρós τό σημείο πού ἦταν ἡ συντροφιά του Ταμπακίδη, όταν τρείς νεαροί Έλασιτες έφερναν εκεί καί τόν γραμματέα τῆς κοινότητος Παναγιώτη Ζελελίδη του Παντελή.

- Τώρα πού όλόκληρο τό κράτος τῆς Μαρίνας είναι έδω, μπορούμε νά τά ποῦμε καλύτερα, τούς είπε ό έπικεφαλῆς τών Έλασιτών καί τών Βουλγάρων. Φοροῦσε πολιτικά, ἦταν γύρω στά 40-45 χρόνια καί ἡ προσφορά του είχε τό σλαυογενές ιδίωμα πού άποτελεῖ γνώρισμα τών κατοίκων τῆς περιοχῆς Έδέσης. Άργότερα μαθεύτηκε ότι ἦταν έπί χρόνια γραμματέας του Πρωτοδικείου Έδέσης καί είχε ένταχθῆ στους συμμοριτες πρίν άπό ένα χρόνο.

Ή συνέχεια τῆς άνακρίσεως ἦταν άνάμικτη μέ έρωτήσεις καί μέ χτυπήματα του βούρδουλα. Πότε έπιανε τόν έναν, πότε άφηνε τόν άλλον, ό άξιωματοῦχος αυτός τῆς λαϊκῆς δικαιοσύνης. Άντηλαλοῦσαν οί κραυγές τών κακοποιουμένων, μέσα στό μῦλο πού ἦταν κοντό στή Μαύρη Πέτρα.

“Όταν κουράσθηκε νά τούς κτυπάει ὁ ἀνακριτής ἐκάλεσε τούς δύο Βουλγάρους νά συνεχίσουν τό ἔργο του. Αὐτοί ἄφησαν τά σπιλέττα τους γιά νά ὀμιλήσουν. Χτυποῦσαν τά θύματα τους σέ κάθε σημείο τοῦ κορμιοῦ τους. Πνιγμένοι στό αἶμα ζήτησαν ἀπό τήν ἀνακριτή νά βάλῃ τέρμα στό μαρτύριο τους. Ὁ Ζελελιδης ἔκαμε ἐκκλήση νά τούς σκοτώσουν. Χαμογέλασε ὁ δήμιος λέγοντας καί στούς δύο τυραννισμένους ὅτι ὁ λυτρωμός τους θ’ ἀργοῦσε νά ρθῇ. “Ὅλοι ἐσεῖς οἱ φαρισητες τούς εἶπε θά τά ξεράσετε ὅλα καί ὕστερα θά φοφήσετε.

Ἐνῶ οἱ στρατιῶτες τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ ξανάρχισαν τά πλήγματα τῶν δύο ἐτοιμοθάντων, ἀνοιξε ἡ πόρτα τοῦ μύλου καί τρεῖς ἐλασίτες ἄφησαν δύο ἄλλους κατοίκους τῆς Μαρίνας στό ἄντρο τοῦ ἐγκλήματος. Ἦταν οἱ ἀγρότες Ἡλίας Μαρίνας καί Παναγιώτης Ζελελιδης, τοῦ Κωνσταντίνου, ἐξάδελφος τοῦ Γραμματέα τῆς Κοινότητος τούς ὁποίους ἄφησαν οἱ φρουροί των καί βγήκαν πρὸς στιγμήν ἔξω.

Ἄν καί μισόσβηνε ἡ ζωὴ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος ὑπέδειξε στούς δύο νεοφερμένους νά προσπαθήσουν νά ἀποδράσουν. Ἐδῶ τούς εἶπε σᾶς περιμένει ὁ θάνατος. Τουλάχιστον γλυτώστε ἐσεῖς γιά νά μάθῃ τό χωριό τόν μαρτυρικό μας θάνατο.

Δέν πρόκανε νά ὀλοκληρώσει τήν συμβουλή του πρὸς τά καινούργια θύματα, ὅταν ξαναμπῆκαν στό Μύλο Βούλγαροι, καί ἐλασίτες. Στόχος τους ἦταν τώρα οἱ καινούργιοι ἔνοχοι.

ΛΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Ὁ λαϊκός δικαστής πού εἶχε τό γενικό πρόσταγμα τούς ρώτησε ἂν ἀνήκουν στήν ἴδια ὀργάνωση μέ τόν Πρόεδρο καί τόν Γραμματέα τῆς Κοινότητος. Ἄρνούμενοι συνεχῶς καί οἱ δύο ὅτι στό χωριό τους δέν ὑπάρχει καμμιά ἄλλη ὀργάνωση ἐκτός ἀπό τό ΕΑΜ καί τήν ΕΠΟΝ ἔδωσαν τήν ἀφορμὴ νά τούς ἐπιτεθοῦν ὅλοι οἱ ἔνοηλοι. Βούλγαροι καί Ἐλασίτες τούς κτυποῦσαν μέ τά μαχαίρια τους. Ὁ Μύλος εἶχε πλημμυρίσει ἀπό τό αἶμα τῶν τεσσάρων βασανιζομένων. Ἀπὸ τά ροῦχα τῶν ἐκτελεστῶν ἔτρεχε αἶμα καί οἱ στολές τους εἶχαν γίνῃ κατακόκκινες ἀπ’ αὐτό.

Σ’ αὐτὴ τήν τραγικὴ στιγμή πού θά λύγιζε ὁ πιό σκληρὸς ἐγκληματίας, ὁ κόκκινος δικαστής πρόσταξε νά συνεχίσουν ὀλοκληρώνοντας τό ἔργο πού εἶχε ἀνατεθῇ στούς δολοφόνους. Τότε σέ κοινὴ καί ἀδελφικὴ δρᾶση ἐλασίτες καί Βούλγαροι κομμουνιστές ἄρχισαν νά τεμαχίζουν τά σώματα τῶν τεσσάρων θυμάτων τους. Ἡ λέξις ἀκρωτηριασμός εἶναι μικρὴ καί ἀνίσχυρη γιά νά ἀποδώσῃ πλήρως τό κομμάτισμα τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν τῆς Μαρίνας. Ἀφοῦ τελείωσαν τά ἀπαίσια καί κτηνώδη ἔργα τους ἐπλυναν τά χέρια τους στό νερό τοῦ μύλου καί βγήκαν ἔξω. Οἱ ἐλασίτες πού βρισκότουσαν ἔξω ἀπὸ τό ἀνθρωποσφαγεῖο μπῆκαν, στό μῦλο, συνεκέντρωναν τά μέλη τῶν σωμάτων τῶν τεσσάρων θυμάτων τῆς κόκκινης βαρβαρότητος, καί ἀφοῦ τά σκόρπισαν στίς γύρω χαράδρες, πῆραν τό δρόμο γιά τό βουνό γιά νά συνεχίσουν τήν δρᾶση τους γιά τήν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση. Ἐπὶ μῆνης οἱ κομμουνιστές τοῦ χωριοῦ ἔλεγαν στούς συγγενεῖς τῶν σφαγιασθέντων ὅτι οἱ δικοὶ τους ζοῦν μιά χαρὰ στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ὡς πού μιά μέρα ἡ γυναῖκα τοῦ Ζελελιδη εἶδε ἕναν κομμουνιστὴ νά φοράῃ τήν βραχεῖα τοῦ συζύγου της. Ὁρμησε σάν λέαινα νά κατασπα-

ράξη τόν κομμουνιστή συγχωριανό της. Στην αρχή τῆς εἶπε ὅτι τῆ βραχεῖα τὴν ἀγόρασε ἀπὸ τῆ Νάουσα, ὕστερα ὁμως ἀπὸ δύο ἡμέρες, πῆγε νύκτα στό σπίτι της καί ἀπεκάλυψε ὅλες τῖς λεπτομέρειες τοῦ ἐγκλήματος πού εἶχε γίνῃ στό Μύλο τῆς Μαύρης Πέτρας. Ὅσον ἀφορᾷ γιά τῆ βραχεῖα δικαιολογήθηκε ὅτι τοῦ τὴν ἔδωσε ἡ ΕΤΑ.

Αὐτό τό εἰδεχθές ἐγκλημα μοῦ τό ἀφηγοῦντο κλαίοντες οἱ συγγενεῖς τῶν νεκρῶν τῆς Μαρίας, ζητώντας νά γράψω στόν «Ἑλληνικό Βορρά» ὅλες τῖς λεπτομέρειες πού μοῦ ἀνέφεραν. Τουλάχιστον μοῦ εἶπαν ἄς μάθῃ ὁ κόσμος ὁλόκληρος ποιός εἶναι ὁ κομμουνισμός καί ποιά ὑπῆρξε ἡ Ἑθνική του ἀντίσταση κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς.

ΔΙΠΛΟΣ ΒΙΑΣΜΟΣ

Ἡ ἐορτὴ τῆς θεομήτορος ἐορτάζεται σέ ὁλόκληρη τῆ χώρα. Ἰδιαίτερα στὴν ἡπαιθο οἱ Χριστιανοὶ μὲ δέος καί κατάνυξη παρακολουθοῦν τῆ θεία λειτουργία καί μετὰ τό μεσημέρι τό ρίχνουν στίς ἐπισκέψεις. Εἶναι τόσες πολλές οἱ Μαρῖες, οἱ Δέσποινες καί οἱ Παναγιώτηδες ὥστε λίγα εἶναι τὰ σπίτια πού δέν ἔχουν κάποιον ἐορτάζοντα.

Τὴν ἴδια εἰκόνα παρουσίαζε στίς 15 Αὐγούστου τοῦ 1946 καί τό χωριὸν Λευκάδια τῆς Ναούσης. Ἐντονη κίνηση, ἐπισκέψεις τῶν χωρικῶν στίς ἐορτάζουσες καί ἐορτάζοντας καί πολλοὶ χωρικοὶ πού πριτομοῦσαν τό φαγοπότι, κατέκλυσαν τὰ καφεενεδάκια γιά νά πιοῦν κανένα ποτήρι παρά πάνω ἀπὸ τῖς ἄλλες ἡμέρες.

Ζύγωνε ἡ 11η νυκτερινὴ ὥρα ὅταν τὰ καφεενεδάκια ἄρχισαν ν' ἀδειάζουν καί οἱ ἐπισκέπτες νά ἐπιστρέφουν στὰ σπίτια τους. Οἱ τελευταῖοι πού εἶχαν ἀπομείνει ἦταν οἱ νεώτεροι πού δέν ἔλεγαν νά τό βάλλουν κάτω. Κουτρόπιναν καί τραγουδοῦσαν. Κάποια στιγμή ὁ καφετζῆς πού βγήκε πρὸς στιγμὴν ἔξω γιά νά πάρῃ τυρί ἀπὸ τό σπίτι του γιά νά προσφέρῃ στοὺς πελάτες του βρέθηκε μπροστά σέ τρεῖς Βουλγάρους στρατιώτας. Μαζί τους ἦταν καί τέσσερες πολῖτες πού εἶχαν σκεπασμένα τὰ πρόσωπά τους μὲ μάσκες. Γεμάτος ἀνησυχία μπῆκε στό μαγαζί του καί ἀνέφερε στοὺς λιγοστοὺς πελάτας πού ἐξακολουθοῦσαν νά πίνουν τό περιστατικό αὐτό. «Φοβᾶμαι – τοὺς εἶπε – ὅτι κακό θά συμβῆ ἀπόψε στό χωριὸ μας».

Οἱ συντροφικὲς διελύθησαν καί μὲ χίλιες δυὸ προφυλάξεις οἱ χωρικοὶ πῆραν τό δρόμο γιά τὰ σπίτια τους. Ὁ ταβερνιάρης, πού εἶχε τρομοκρατηθῆ ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν Βουλγάρων στρατιωτῶν καί τῶν μασκοφόρων, προτίμησε νά παραμείνῃ στὴν θέση του, κλεινόντας ἐρμητικὰ τὴν πόρτα τοῦ μαγαζιοῦ του, βάζοντας μάλιστα πίσω ἀπ' αὐτὴν τραπέζια καί καρέκλες, σχηματίζοντας ἔτσι πραγματικό ὁδόφραγμα.

Πέρασε περίπου μιά ὥρα ἡσυχίας ἀλλὰ καί ἐντονης ἀγωνίας γιά ὅσους εἶχαν πληροφορηθῆ γιά τὴν παρουσία τῶν ὑπόπτων ἐπισκεπτῶν τοῦ χωριοῦ, ὅταν ἀκούσθηκαν ἀραιοὶ πυροβολισμοὶ ἀπὸ τὴν κατεύθυνση τῆς ἐκκλησιᾶς. Ἀντὶ νά βγοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ γιά νά δοῦν τί συνέβαινε, διπλομαντάλωσαν τῖς πόρτες τους, γιά τό φόβο μήπως τὰ σπίτια τους ἀποτελέσουν στόχο τῶν ὑπόπτων. Τό ἴδιο ἔκανε καί ὁ Κοσμάς Κασιδῆς, στό σπίτι τοῦ ὁποῖου ἐκτός τῆς γυναίκας του Μαρίας εἶχε μείνει καί ἡ Εὐδοξία Ἀνδρονίδου, ἡ τελευταία φίλη της, πού πῆγε νά τῆς εὐχηθῆ γιά

τή γιορτή της. Ἡ σπιτονοικοκυρά ἀκούγοντας τούς πυροβολισμούς συνέστησε στήν ἐπισκέπτρια νά παραμείνη τό βράδυ μαζί τους, ὥστε νά ἀποφύγη καμιά κακοτοπιά. Ἡ Ἀνδρονίδου τρομοκρατημένη κι αὐτή ἀπό τόν κρότο τῶν ὄπλων βρῆκε σωστή τήν ὑπόδειξη.

Ἐτοίμαζαν οἱ δύο γυναῖκες τό ντιβάνι γιά νά κοιμηθῆ ἡ φιλοξενούμενη, ὅταν αἰσθάνθηκαν νά παραβιάζεται ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καί νά μπαίνουν μέσα σ' αὐτό οἱ Βούλγαροι στρατιῶτες καί οἱ τρεῖς μασκοφόροι ἔνοπλοι.

Ἀφοῦ μίλησαν βουλγαρικά μεταξύ τους, ὁ ἓνας ἀπό τούς μασκοφόρους τούς πρόσταξε νά τούς ἀκολουθήσουν. Ὁ Κασιίδας χωρίς νά ὑπολογίση τόν κίνδυνο πού διέτρεχε ἔβαλε τίς φωνές καί μέ τή σειρά του ἀξίωσε νά φύγουν ἀπό τό σπίτι του οἱ ἐπιδρομεῖς.

Τό τί ἐπηκολούθησε εἶναι ἀδύνατον νά περιγραφῆ. Ἕνας Βούλγαρος καί ἓνας μασκοφόρος ἐπέπεσαν σάν πεινασμένα ὄρνεα ἐπάνω στόν οἰκοδεσπότη. Τόν καθήλωσαν στόν κρεβάτι του καί ἄρχισαν νά τόν κτυποῦν μέ τά σιλιέττα τους. Τίς κατατρομαγμένες γυναῖκες πού ἐκλιπαροῦσαν τούς φονιάδες γιά ν' ἀφήσουν τό θῦμα τους, τίς φίμωσαν τό στόμα καί ἄρχισαν νά τίς κτυποῦν. Ἀνήμπορες νά ἀντιδράσουν, ἀφέθησαν στό ἔλεος τῶν βασανιστῶν τους. Τώρα ἔπαψαν νά τίς δέρνουν καί σχίζοντας τά ρούχα τους τίς ἐβίασαν Βούλγαροι καί μασκοφόροι μαζί. Ἄν καί τραυματισμένους ὁ Κασιίδης κινήθηκε γιά νά ὑπερασπισθῆ τίς δύο ἀτυχες γυναῖκες. Αὐτό σήμανε τήν ὀριστική του καταδίκη. Ἕνας ἀπό τούς μασκοφόρους κτυπώντας τον μέ ἓνα μπαλά ἔκοψε τό κεφάλι του, ἀφήνοντας μέρος ἀπ' αὐτό νά κρέμεται ἀπό τό πίσω μέρος τοῦ λαιμοῦ του. Ὁ ἴδιος ἐγκληματίας σκοοῦπισε τά ματωμένα χέρια του καί ὀλοκλήρωσε τόν βιασμό τῆς γυναίκας τοῦ σκοτωμένου.

Ἦταν περασμένα μεσάνυχτα ὅταν ἄρχισε ἡ κατακρεοῦργησις τῶν δύο γυναικῶν. Σάν εἰδικευμένοι ἐκδοροσφαγεῖς τίς ἔσφαξαν καί ἐτεμάχισαν τά κορμιά τους καί τά διεσκόρπισαν στό σαλονάκι τοῦ σπιτοῦ. Ἐκεῖ τά βρῆκαν τήν ἄλλη μέρα οἱ γείτονες τοῦ Λευκαδίου, πού μόλις ἀνέτειλε ὁ ἥλιος ἠθέλησαν νά μάθουν τί συνέβη στό σπίτι τοῦ Κασιίδη πού ἀκουσαν τή νύκτα τούς κλαυθμούς καί τούς ὄδυρμούς τῶν δύο γυναικῶν.

Ὅταν στή διάρκεια τῆς ἔρευνάς μου στά Λευκάδια κουβέντιαζα μέ ἓναν κάτοικο τοῦ χωριοῦ, πού ὅπως μοῦ ἔλεγε βρισκότανε στήν Ξάνθη κατά τήν περίοδο τῆς βουλγαρογερμανικῆς κατοχῆς καί ἀντελήφθη τόν συγκλονισμό μου ἀπό τό παραπάνω γεγονός πού ἀφηγήθηκαν οἱ συγχωριανοί του, μέ τράβηξε λίγο πάρα πέρα ἀπό τόν ὄμιλο τῶν συμπολιτῶν του.

– Δέν πρέπει νά ἐκπλήσσεσαι οὔτε νά συγκλονίζεσαι ἀπ' αὐτά πού ἀκουσες. Ἐγώ εἶχα τήν ἀτυχία νά ζήσω τά ἴδια καί χειρότερα. Στά μέσα τοῦ 1944 βρισκόμουνα – μοῦ εἶπε – στόν Δαφνῶνα, τῆς Ξάνθης. Τ' ἀπομνημονεῖα τμήματα τοῦ θρυλικοῦ Ἀντων. Τσαούς, ἐνεπλάκησαν σέ μάχη ἐναντίον τῶν Γερμανῶν. Ἡ πλάστιγγα ἔγερνε σαφῶς πρὸς τήν ἐπικράτηση τῶν ἐλληνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ὅταν ἔφθασε μιά διλοχία Βουλγάρων στρατιωτῶν ἀπό τήν Καβάλα καί τῆ Δράμα. Κτύπησαν πισώπλατα τούς ἀντάρτες τοῦ Ἀντων Τσαούς, πού ἀναγκάσθηκαν νά συμπτ-

χθούν προς τὰ ὄρεινά. Τότε οἱ Βούλγαροι καθοδηγούμενοι ἀπό τοὺς λίγους κομμουνιστὰς τοῦ χωριοῦ ἔσφαξαν πέντε Ἕλληνες καὶ ἐβίασαν περισσότερες Ἑλληνίδες.

Ὁ ἴδιος ὅμως συνομιλητής, πού ξεχώριζε γιὰ τὴ λογικὴ του καὶ τὴν πνευματικὴ του ὠριμότητα, αὐθόρμητα μοῦ ἀφηγήθηκε δυὸ ἀκόμη ἐγκλήματα πού ἔγιναν στίς 15 Αὐγούστου στό χωριό του.

Τὴν ἴδια ὥρα πού γινότανε ἡ σφαγὴ στό σπίτι τοῦ Κατσιδῆ, μικτὴ ὁμάδα Ἑλασιτῶν καὶ Βουλγάρων ἐξετέλει δι' αὐτομάτου ὄπλου στὴ μέση τοῦ χωριοῦ τὸν ἀγρότη Χαράλαμπο Καλαϊτζιδῆ. Τὸν εἶχαν στήσει καρτέρι ἀπὸ ἐνωρίτερα. Κι' ὅταν ζύγωσε πρὸς τὸ σπίτι του ἔρριξαν πάνω του γύρω στίς δέκα σφαῖρες. Κι' αὐτός ἐπέστρεφε ἀπὸ κάποιον φίλο του πού ἐόρταζε. Ἦταν ἀγνός πατριώτης μοῦ συνεπλήρωσε, καὶ δὲν ἐκρυβε τὰ ἀντιβουλγαρικὰ του αἰσθήματα. Αὐτό γιὰ μένα τόνισε, ἦταν ἀφορμὴ νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ Καλαϊτζιδῆς. Οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ συνεργάτες τους δὲν ἀφήνουν ἀτιμώρητον κανέναν ἀπὸ τοὺς ἐπικριτὲς των.

Συνεχίζοντας μοῦ ἐξιστόρησε τίς λεπτομέρειες ἐνός ἄλλου φρικιαστικοῦ ἐγκλήματος πού ἔγινε στό χωριό τους στίς 19 Αὐγούστου τοῦ 1946. Κόντευε νὰ ξημερώσῃ ὅταν μικτὸ ἀπόσπασμα Ἑλασιτῶν καὶ Βουλγάρων ἐπέδραμε στό σπίτι τοῦ Ἰωάννη Εὐθυμιάδῃ. Μισόγυμνο τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ σπίτι του καὶ ξυπόλητο τὸν ὀδήγησαν στό δρόμο πού ὀδηγεῖ πρὸς τὸ Ἀγγελοχωρι. Ἐκεῖ ἀφοῦ τὸν μαστίγωσαν, τὸν ἔσφαξαν σάν τραγί. Ὅσες μαχαιριές ἄν σοῦ πῶ ὅτι κατάφεραν στό θῦμα τους πρέπει νὰ πιστέψεις ὅτι εἶναι λιγώτερες ἀπὸ ἐκεῖνες πού κατετρύπησαν τὸ κορμί του.

Σὲ ἐρώτησή μου πῶς εἶναι δυνατόν στὴν περίοδο τοῦ 1946 νὰ κυκλοφοροῦσαν στὴν Ἑλλάδα Βούλγαροι Στρατιῶται, χαμογέλασε καὶ δὲν δίστασε νὰ μὲ χαρακτηρίσῃ γιὰ ἀφελή.

– Μήπως στό Βέρμιο καὶ στό Καϊμακτσαλάν μοῦ εἶπε βρισκόντουσαν μόνον Ἕλληνες Ἑλασιτῆς. Ἐκεῖ εἶχαμε παρτιζάνους τοῦ Τέμπο, εἶχαμε Βουλγάρους πού εἶχαν ἔλθῃ μετὰ τὴν Βάρκιζα ἀπὸ τὴ Δράμα καὶ τὴν Καβάλα ὅπου εἶχαν διαπράξῃ σωρεία ἐγκλημάτων. Εἶχαμε ἀκόμη τὰ ὄργανα τοῦ Κάλτσεφ πού ἀπὸ τὴ Δυτικὴ Μακεδονία καὶ ἀπὸ ὠρισμένα χωριά τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας, ἀποτελοῦσαν τὰ ἐπίλεκτα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἐδικαίωσα πλήρως τὸν συλλογισμό τοῦ συνομιλητοῦ μου ὅταν ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα οἱ Ἕλληνες τοῦ Ἀγγελοχωριοῦ μοῦ ἀφηγοῦντο γιὰ τὴν σφαγὴ πού γίνηκε στό χωριό τους ἀπὸ μικτὸ τμήμα Ἑλασιτῶν καὶ Βουλγάρων στρατιωτῶν. Διερωτήθηκα ὅμως, μέχρι πότε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες θὰ ζοῦμε μὲ τὴν ψευδαίσθησι ὅτι οἱ λύκοι τοῦ Κρούμμου μποροῦν νὰ γίνουν πρόβατα; Μέχρι πότε θὰ πιστεύουμε στὴν δυνατότητα εἰλικρινοῦς φιλίας μὲ τοὺς σφαγεῖς τοὺς Ἀνατολικῆς, Δυτικῆς καὶ Κεντρικῆς Μακεδονίας; Μέχρι πότε τέλος οἱ Ἕλληνες κομμουνιστὰι θὰ συνεργάζονται πολιτικά ἀλλὰ καὶ στρατιωτικά μὲ τοὺς Βουλγάρους; Καυτὸ ἐρώτημα πού δύσκολα θὰ βρῆ τὴν ἀπάντησή του. Οἱ ἔνοχοι σιωποῦν ὅταν τὰ στοιχεῖα τῆς κατηγορίας εἶναι ἀπράνταχτα.

Σάν τίμιος ἄνθρωπος πιστεύω ὅτι τὰ σφάλματα καὶ τὰ ἐγκλήματα πού διέπραξε τὸ Κ.Κ.Ε. καὶ τὰ ὄργανά του, δὲν θὰ ἐλάμβαναν χώραν ἐάν τὸ

κόμμα αυτό είχε δική του γραμμή. Ήταν αύθυπαρκτο. Ήταν ανεξάρτητο και είχε την δυνατότητα μόνο του να χαράξει την πολιτική που ακολουθούσε. Ατυχώς ή εξηντάχρονη πορεία του δεν μου επιτρέπουν να ζω με αὐταπάτες. Ίσως τό κύμα τῆς Ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας πού ἐκδηλώθηκε στά Κομμουνιστικά Κόμματα Ἰταλίας καί Ἰσπανίας, μπορεῖ κάποτε να ἐπηρεάσουν καί τούς Ἕλληνες Κομμουνιστάς ἡγέτες. Γι' αὐτό καί ὀμιλῶ γιά πολλές δεκαετίες. Οἱ σημερινοί ἀρχηγοί τοῦ Κ.Κ.Ε. διορισμένοι ἀπό τή Μόσχα καί ἐξαρτώμενοι ἀπό τίς ὁδηγίες τῆς παγκόσμιας κομμουνιστικῆς ἡγεσίας θά προχωροῦν ἀπό σφάλμα σέ σφάλμα καί ἔτσι θά εἶναι ὑπόδικοι στή συνείδηση τοῦ λαοῦ μας, πού μπορεῖ ὅλα νά τά συγχωρεῖ ἐκτός ἀπό τά ἐγκλήματα καί τήν Ἐθνική Προδοσία.

Πῶς εἶναι δυνατόν νά λησμονήσουν οἱ κάτοικοι τοῦ Λευκαδιοῦ τίς ἄλλες τέσσαρες δολοφονίες πού στοίχισαν τή ζωή σέ ἰσάριθμους ἀγρότες. Καί οἱ δολοφονίες αὐτές γίνηκαν οἱ τρεῖς στίς ἀρχές καί ἡ μία περί τοῦ τέλους τοῦ 1945. Τόν Γεώργιο Λαζαρίδη, Βασίλειο Δημητρούση καί τόν Λάζαρο Τσιμενίδη τούς πῆραν μιά κατασκότεινη νύκτα τόν Φεβρουάριο τοῦ 1948. Ὅλους τούς ἀπήγαγον μέσα ἀπό τά σπίτια τους γιά νά τούς ὀδηγήσουν στόν τόπο τῆς σφαγῆς τους. Ξεχωριστά τόν καθένα μετέφεραν στό βουναλάκι πού εἶναι πιό πάνω ἀπό τόν Κοπανό. Ἀφοῦ τούς εἶχαν δέσει τά χέρια τους, ἀρχισαν τήν κακοποίησή τους. Στήν ἀρχή μέ συρμάτινο βούρδουλα εἶχαν ἐξουθενώσῃ στήν οὐσία τόν πρῶτο κρατούμενο, τόν Βασίλειο Δημητρούση. Τοῦ ζητοῦσαν ἐξηγήσεις γιὰτί τάχα προπαγανδίζει ἐναντίον τοῦ Κ.Κ.Ε. καί κατηγορεῖ τόν ΕΛΑΣ σάν συγκρότημα δολοφόνων καί βιαστών. Ἀτάραχος ὁ δεσμώτης συνέχισε ἀντί νά ἀρνηθῇ τίς κατηγορίες πού τοῦ ἀπέδωκαν. «Ναί, εἶπε, εἰσθε σφαγεῖς ἀφοῦ δέν ἔχετε ἀφήσῃ χωριό πού νά μήν θρηνεῖ κάποιον σφαγιασθέντα. Εἰσαστε δολοφόνοι, γιὰτί δέν διστάσατε μπρός στά μάτια τοῦ τραυματισμένου Κατσιδῆ νά βιάσατε τήν γυναίκα του καί τήν Εὐδοξία.

– Ποιός Θεός θά σάς συγχωρέσῃ γιά ὅσα κάμετε;»

Ἐξαγριωμένοι οἱ Ἐλασίτες ἀπό τήν παλληκαρία στάση τοῦ δεσμώτη ἀρχισαν νά τόν κτυποῦν ἄλλοι μέ τά μαχαίρια τους καί ἄλλοι μέ τά σιδερένια ραβδιά πᾶυ κρατοῦσαν. Ὁ Δημητρούσης δέν ἔλεγε νά σταματήσῃ. Ἐπανελάβε τίς κατηγορίες καί σέ μιά στιγμή πού πῆγε νά τοῦ φράξῃ τό στόμα ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν Ἐλασιτῶν, τόν ἔφτυσε κατάμουτρα. Αὐτή ἡ ἐκδήλωση τοῦ ὀμῆρου συνετέλεσε ὥστε νά ξεσπάσῃ πραγματική λύσσα ἐκ μέρους τῶν Ἐλασιτῶν. Βυθίζοντας τά μαχαίρια τους σέ ὄλο του τό κορμί, καί κόβοντάς του τήν γλώσσα ἐπέτυχαν : νά πάψῃ νά τούς κατηγορεῖ ὁ ταπεινός χωρικός.

Ἀμέσως ρίχθηκαν ἐναντίον τῶν ἄλλων δύο δεσμωτῶν, τούς κύλησαν στό χωράφι πού εἶχε ἀρχίσει νά πρασινίζῃ καί ἀρχισαν νά τούς κτυποῦν μέ τά πόδια καί τά χέρια τους. Ὁ ἐπικεφαλῆς τῶν Ἐλασιτῶν μέ τό συρματένιο βούρδουλα τούς ἔσχιζε τό πρόσωπό τους. Σάν αὐτή ἡ ἐκδήλωση τοῦ ἀρχηγοῦ, τους νά ἀποτελοῦσε προκαθορισμένο σύνθημα, οἱ Ἐλασίτες ἀρχισαν νά πυροβολοῦν στά σώματα τῶν δύο ταπεινῶν χωρικῶν. Δέν πέρασαν παρά λίγα λεπτά τῆς ὥρας καί τά δυό αὐτά θύματα τοῦ κομμουνισμοῦ εἶχαν πάψῃ νά ζοῦν. Ὑστερα ἐπέδόθησαν στόν ξεγύμνωμα

τῶν τριῶν νεκρῶν. Τούς ἀφήρσαν τὰ καταματωμένα ρούχα τους καί τὰ ἔβαλαν σ' ἓναν μεγάλο σάκκο. Στή συνέχεια ἔσυραν τούς τρεῖς νεκρούς σ' ἓνα παρακειμένο χαντάκι σκεπάζοντάς τους μέ λίγες πέτρες πού μάζεψαν ἀπό τήν γύρω περιοχή.

ΟΧΙ ΑΛΛΟ ΑΙΜΑ

Τό καινούργιο αὐτό κατόρθωμα τῶν «ἡρώων» τῆς ἀντίστασης ἦρθε νά ξεσηκώσει ὁλόκληρο τό χωριό. Οἱ συγγενεῖς καί οἱ φίλοι τῶν τριῶν θυμάτων ἀπειλοῦσαν νά ἐκδικηθοῦν τούς φονιάδες ἢ τούς ὀμαιδεάτες αὐτῶν. Ἡ Χωροφυλακή Ναούσης πού πληροφορήθηκε ὅτι ὑπῆρχε κίνδυνος ἀντεκδικήσεων, ἔστειλε ἔξω χωροφύλακες μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἀνθυ-σπασπιστή Φωκά. Οἱ πιό γνωστοί κομμουνισταί τοῦ Λευκαδιοῦ ἐξ ἄλλου ἔσπευσαν νά ἐγκαταλείψουν τό χωριό. Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς παρέμεινε στά Λευκάδια ἐπί δέκα ἡμέρες.

Ὅταν ἠρέμησαν τὰ πράγματα, ἐπανῆλθε εἰς τήν Νάουσα, πιστεύον-τας ὅτι τίποτε δέν θά συνέβαινε στό χαρῶκαμένο χωριό.

Ἦταν ἀρχές Νοεμβρίου τοῦ 1948 ὅταν οἱ Ἑλασίτες ἔκαναν καί πάλι τήν ἐμφάνισή τους εἰς τὰ Λευκάδια. Ἐτούτη τή φορά ἦταν γύρω στούς δεκαπέντε μαζί τους εἶχαν καί δύο ἀξιωματικούς μέ μεγάλα ἀστέρια στά δίκοχά τους. Οἱ χωρικοί βλέποντας τους σκόρπισαν σάν τὰ κυνηγημένα πρόβατα. Τελευταῖος ἔμεινε ὁ Φώτιος Χρυσοχοϊδης πού γιά κακή του τύχη φεύγοντας ἔπεσε σέ μιά ομάδα ἐνόπλων. Τόν συνέλαβαν καί τόν πήραν μαζί τους. Ἐπῆραν τό δρόμο πρός τό βουνό. Ἐκεῖ διασταυρώθηκε μέ τούς ὑπόλοιπους Ἑλασίτες. Οἱ δύο ἀξιωματικοί τόν ἀνέκριναν ρωτών-τας τον πολλά καί διάφορα πράγματα γιά τὰ ὅποια ἦταν σέ πραγματική ἀδυναμία νά τους ἀπαντήσει. «Μπορεῖς νά ξαναγυρίσεις στό χωριό τοῦ εἶπαν ἀλλά πρόσεχε τὰ λόγια σου». Ὁ Χρυσοχοϊδης ἔχοντας ὑπ' ὄψη του τὰ προηγηθέντα ἐγκλήματα σάσισε στήν κυριολεξία καί ἀφοῦ εὐχαρίστη-σε τούς δύο ἀξιωματικούς τούς χαιρέτησε καί ἄρχισε νά προχωρεῖ πρός τήν κατεύθυνση τοῦ χωριοῦ του. Δέν πρόκανε νά κάμη οὔτε εἰκοσι βήματα, ὅταν δύο ριπές αὐτομάτων ὀπλων γάζωναν τό σῶμα του. Ὅπως μοῦ ἔλεγαν οἱ Λευκαδίται ἐκεῖνοι πού ἐξετέλεσαν τόν Χρυσοχοϊδη ἦταν οἱ δύο ἀξιωματικοί πού πρὶν ἀπό δύο λεπτά τῆς ὥρας ἐνεφάνιζαν σημεῖα ἀνθρωπιᾶς.

Ὅταν ἠθέλησα νά μοῦ δώσουν οἱ ἀφηγηταί, μοῦ κάποια ἐξηγήσει αὐτοῦ τοῦ φαινομένου, μέ πικρό χαμόγελο μοῦ ἀπήντησαν ὅτι καί πάλι σφάλω μιλώντας, ὅτι ὑπάρχει ἐνδεχόμενο νά ὑπάρχουν κομμουνιστές μέ ἀνθρωπιά. Ὅταν κάποιος μοῦ εἶπε ἐντάσσεται στόν κομμουνισμό χάνει κάθε αἴσθημα ἀνθρωπισμοῦ. Γίνεται δούλος τοῦ κόμματος. Ἐκτελεῖ τās ἐντολάς τῶν ἀφεντάδων του ἄσχετα ἂν αὐτές εἶναι σωστές ἢ ὄχι. Ἔτσι καί οἱ δύο Ἑλασίτες ἀξιωματικοί ἔκαναν τό ἐγκλημα γιά τό ὅποιο ἡ ὀργάνωσις εἶχε πάρει τήν ἀπόφασή της.

Καί πρὶν τούς χαιρέτισω γιά νά συνεχίσω τό ἔργο μου γιά τήν ἀναζήτηση ἄλλων νεκρῶν Ἑλλήνων πού σφαγιάσθηκαν στή γύρω περιοχή, ὁ γεροντότερος ἀπό τούς συνομιλητάς μου ἀφοῦ μέ κατέστησε προσεκτι-κό γιά τήν πρωτοβουλία πού πήρα γιά νά ριζω φῶς στά γεγονότα τῆς ματωμένης καί φρικτῆς περιόδου πού πέρασε ἡ Ἑλλάς ἐπανελάβε τή

φράση πού μᾶς εἶπαν οἱ χωρικοὶ τοῦ γειτονικοῦ Ἀγγελοχωρίου.

– Ὅχι πιά ἄλλο αἷμα. Ὅχι πιά ἄλλα ἐγκλήματα καὶ ἄλλες σφαγές. Ὁ τόπος δέν μπορεῖ νά ἀνθέξῃ σ' ἓνα καινούργιο μακελλεῖο.

Ἑπτὰ ἐκτελεσθέντες στὸν Κοπανό

Φεύγοντας ἀπὸ τὰ Λευκάδια καὶ πρὶν πάω στὴ Νάουσα σταμάτησα γιὰ λίγο στὸν Κοπανό. Ἐκεῖ ἀνεζήτησα ἓναν παλιό μου γνώριμο μὲ τὸν ὁποῖο εἶχα συνδεθῆ ὅταν ἦμουν βουλευτής. Στὴ περίοδο τῆ δραματικῆ πού ὁ τόπος ἐζήσε τὸν πιό φρικτὸ ἐφιάλτη τῆς ἐγκληματικῆς δράσεως τοῦ ΕΛΑΣ, ἡ Νάουσα, ἡ Βέροια καὶ ἡ Κατερίνη ἀνήκαν εἰς τὸν ἐκλογικὸ σύλλογο τῆς Θεσσαλονίκης. Εἶχα γνωρισθῆ μὲ τοὺς περισσότερους κατοίκους τῶν χωριῶν, γιατί ἀκολουθώντας τὴν τακτικὴ τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς μὲ τοὺς ψηφοφόρους μου, περνοῦσα τὸν περισσότερο καιρὸ γυρνώντας καὶ διανυκτερεύοντας στὰ χωριά τῆς ἐκλογικῆς μου περιφέρειας. Ὅπως μὲ πληροφόρησαν οἱ χωρικοὶ στοὺς ὁποίους ἀπευθύνθηκα ὁ παλιός μου γνώριμος εἶχε πεθάνει ἐδῶ καὶ τρία χρόνια. Πῆγα νά δῶ τὴν γυναῖκα του γιατί στό σπίτι του εἶχα φιλοξενηθεῖ στό παρελθόν. Ὅταν τῆς ἐξήγησα τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μου, ἐξέφρασε ἐκπληξη καὶ φόβο. Γιατί μοῦ εἶπε πᾶς νά φᾶς τὸ κεφάλι σου γυρεύοντας; Δέν ἔχεις βάλει ἀκόμα μυαλό; Δέν ὑπολογίζεις τοὺς κομμουνιστὲς πού τώρα εἶναι πολλοὶ καὶ ἀνοικτὰ τρομοκρατοῦν τοὺς ἐθνικόφρονες;

Πρὸς στιγμὴν ἐνοιῶσα ρίγος νά διατρέχει τὸ σῶμα μου. Ἡ γερόντισσα μοῦ μιλοῦσε γιὰ τρομοκρατία. Μοῦ θύμιζε ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὴν ἐκθεση τοῦ Μπελογιάννη πού βρέθηκε στὰ ἐγκαταλειμμένα ἀρχεῖα τοῦ ΕΛΑΣ, πού πρὶν ἀπὸ σαράντα σχεδὸν χρόνια ὑπεδείκνυε στὴν ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. τὸ καθήκον νά διατηρήσῃ ἐνοπλές ὀμάδες γιὰ νά ἀσκοῦν τρομοκρατία στοὺς ἀντιπάλους τους.

Εἶδα καὶ ἔπαθα γιὰ νά τὴν πείσω ὅτι στὸν τόπο μας λειτουργεῖ πραγματικὴ δημοκρατία. Ὅτι ὑπάρχει ἐλευθερία καὶ ἀποτελεῖ λάθος νά φοβούμεστε ἀπὸ τὴ δράση τῶν ὀργάνων τοῦ Κ.Κ.Ε. Κούνησε τὸ κεφάλι τῆς μὲ δισταγμὸ καὶ τόνισε αὐτὴ τὴ φορά ὅτι πέφτω ἔξω στοὺς ὑπολογισμούς μου. Ὡς τόσο μοῦ εἶπε εὐχομαί στό θεὸ νά πέφτω ἔξω στίς ἀνησυχίες μου καὶ εἶθε ὅλα νά πᾶνε καλὰ. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἐπιμονή μου καὶ παιδεύοντας γιὰ ἀρκετὴ ὥρα τὴ μνήμη τῆς, ἄρχισε νά μοῦ ἀφηγεῖται τὰ γεγονότα πού συνέβησαν στό χωριὸ τῆς στὰ χρόνια τοῦ 1942- 1949. Στὴν ἀρχὴ μοῦ εἶπε γιὰ τοὺς νεκροὺς τοῦ Κοπανοῦ πού σκοτώθηκαν ἀπὸ τίς νάρκες πού εἶχαν τοποθετήσῃ οἱ Ἑλασίτες. Ὁ Μαργαρίτης Ντούμτσης, ὁ Νικόλαος Ἀγγιναρτζῆς καὶ ὁ Στέφανος Ἀτζαμιδῆς ἦταν τὰ πρῶτα θύματα πού θρήνησε ὁ Κοπανός κατὰ τὸ ἔτος 1947. Ὅλοι τους ἦταν νοικοκυραῖοι καὶ ὅπως μοῦ θύμισε μὲ τὸν Ντούμτση καὶ τὸν ἐπιζῶντα ἀδελφὸ του τὸν Γιώργο εἶχαμε φιλοξενηθῆ στό σπιτικό τους τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1946, λίγες ἡμέρες μπροστὰ ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα. Εἶναι εὐτύχημα μοῦ εἶπε ὅτι ὁ Κοπανός εἶχε μόνον αὐτὰ τὰ τρία θύματα ἀπὸ τίς νάρκες.

Τό χωριό μας τό είχαν ναρκοθετήση οί Ἐλασίτες κατά τρόπο συστηματικό. Νάρκες στούς δρόμους, νάρκες καί στά κτήματά μας. Τά θύματα από τίς νάρκες τά ἔκλαψαν ὅπως μοῦ εἶπε οί συγγενεῖς τους. Τόν Παπαθανάση ὅμως τόν ιερέα τοῦ χωριοῦ τό ἔκλαψε ὀλόκληρος ὁ Κοπανός, γιατί ὁ ἄμοιρος ἐκτελέσθηκε κατά τόν ἀγριότερο τρόπο. Σκουπίζοντας τά δάκρυά της ποῦ ἔτρεχαν σάν ποτάμι ἤ γερόντισσα μοῦ ἀφηγήθηκε λεπτομέρειες ἀπό τήν ἐκτέλεση τοῦ ταπεινοῦ ιερωμένου. Τόν πῆραν στίς 15 πρὸς 16 Φεβρουαρίου τοῦ 1948 ἀφοῦ προηγουμένως ἐλεηλάτησαν τό σπίτι του. Τραβώντας τον ἀπό τά ράσα τόν ὀδήγησαν στό βουνό. Ἐκεῖ τόν περίμενε μιὰ ὁμάδα Ἐλασιτῶν ποῦ εἶχε γι' ἀρχηγό της τόν Καπετάν Ζέρβα ἢ ἄλλον Καπετάν. Ὅπως μοῦ εἶπε στό χωριό ἀκούσθηκαν τά ὀνόματα αὐτῶν τῶν δύο αἰμοβόρων ἀρχηγῶν, ἐγὼ ὅμως δέν μπορῶ νά πάρω ἄμαρτια γιά νά σοῦ πῶ ποιός ἦταν ἀπ' αὐτοῦς. Ἔσπασαν τά κόκκαλα τοῦ Παπαθανάση μέ σιδερένια ραβδιά καί ὕστερα ἄρχισαν νά τόν λογχίζουν. Τόν ἐβγαλαν τρίχα - τρίχα τά γένια του καί τόν ἔκοψαν τό δεξιό του χέρι. Τό πρόσωπό του ἦταν ἀγνώριστο ἀπό τίς μαχαιριές καί μόνον ἀπό τό σχῆμα ποῦ φοροῦσε διαπιστώθηκε ἡ ταυτότητα τοῦ νεκροῦ. Ποτέ δέν θά ξεχάσω παιδί μου, τόνισε, ἡ γρηούλα, ὅτι μπορεῖ νά ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποῦ τυραννοῦν καί σφάζουν τούς συνανθρώπους του.

Βλέποντας τήν συγκίνηση ἀπό τήν ὁποία κατειχέτο ἡ ἀφηγήτρια μου καί πιστεύοντας ὅτι ὁ Παπαθανάσης ἦταν ὁ μόνος νεκρός ποῦ σφαγιάσθηκε στόν Κοπανό ἀπό τοῦς Ἐλασίτες, σηκώθηκα νά φύγω.

«Κάθησε γυιόκα μου εἶπε γιά νά σοῦ πῶ καί γιά τά ἄλλα ἐγκλήματα ποῦ οί κακοῦργοι διέπραξαν στό χωριό μας. Λίγες μέρες μετά τήν σφαγή τοῦ παπᾶ μας, πῆραν τόν Στ. Τρύφωνος τοῦ Εὐαγγέλου. Κι' αὐτόν τόν πῆγαν στό ἴδιο σημεῖο ποῦ κατακρεοῦργησαν τό πρῶτο θῦμα τους. Τόν τυράνησαν καί βρῆκε ὁ ἄτυχος μαρτυρικό θάνατο. Τό σῶμα του εἶχε ἀμέτρητες μαχαιριές καί τό κεφάλι του ἦταν θρυμματισμένο ἀπό τά χτυπήματα καί τίς σφαῖρες ποῦ ἔρριξαν πάνω του. Τά μυαλά του ἦταν σκορπισμένα στό χῶμα καί τά πόδια του τά ἔκοψαν μέ τσεκουρι κάτω ἀπό τό γόνατο. Ὅταν τόν ἔφεραν στό χωριό μέσα σ' ἓνα τσουβάλι οί χωρικοί κόντεψε νά τρελλαθοῦν ἀπό τό θέμα ποῦ ἀντίκρυσαν. Ἄλλά τό κακό δέν τελείωσε μοῦ εἶπε. Πρὶν περάσει ἓνας μῆνας πῆραν ἀπό τό χωράφι του ποῦ εἶχε πάη γιά κλάδεμα τόν Κωνσταντίνο Δοῦμα. Τόν ὀδήγησαν σ' ἓνα διπλανό κτήμα καί ἀφοῦ τόν ἐγδυσαν ἔσπασαν τά πλευρά του τσακίζοντάς τα μέ βουρδουλα.

Σάν νά μὴν ἱκανοποιήθηκαν ἀπό τό μαρτύριο αὐτό κατατρώπησαν τό σῶμα του μέ τά μαχαίρια τους. Ὁ λαιμός του ἦταν μισοκομμένος καί κρεμότανε σάν τό φύλλο τοῦ δένδρου.

Οἱ ἀγρότες ποῦ βρῆκαν τό πτώμα του τό ἴδιο ἀπόγευμα ἔλεγον ὅτι ἐκτός ἀπό τίς μαχαιριές, τό κορμί του ἦταν γεμάτο σφαῖρες.

Διακόποντας τήν ἀφήγηση τῆς συνομιλήτριάς μου θέλησα νά μάθω γιά τά αἷτια τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ιερέως καί τῶν δύο συγχωριανῶν του. Τήν ρώτησα ἐάν οἱ ἐκτελεσθέντες ἦταν ἀνακατεμένοι μέ ὀργανώσεις ἢ ἐάν εἶχαν πειράξει κανέναν ἀπό τούς κατοίκους τοῦ χωριοῦ.

- Ὅχι κύριε μοῦ ἀπάντησε. Ὁ Παπαθανάσης ἦταν πραγματικός

εκπρόσωπος του Θεού επί της γης. Στά εβδομήντα χρόνια πού έχω δεν έλαχε νά συναντήσω καλύτερο άνθρωπο και πιά σεβάσμιο ιερωμένο. Μοίραζε τή μπουκιά του μέ τούς συνανθρώπους του. Τόν αγαπούσαν όλοι στόν Κοπανό γι' αὐτό και οἱ Ἑλασίτες τόν σκότωσαν. Τό ἴδιο συνέβαινε και μέ τούς ἄλλους σκοτωμένους. Δέν ἔλλειπαν καμμιά Κυριακή από τήν ἐκκλησία. Πολλές φορές ἄκουσα γιά βοήθειες πού ἔκαναν σέ φτωχοῦς συγχωριανούς μας. Ἦταν ὅμως ἀντικομμουνισταί.

Κάθε φορά πού μάθαιναν γιά τούς σκοτωμούς πού γινόντανε στή Νάουσα και στά χωριά από τούς φονιάδες γινόντανε ἄλλοι ἄνθρωποι. Μιλοῦσαν ἀνοικτά ἐναντίον τῶν φονιάδων και ρωτοῦσαν πότε τό Κράτος θά τιμωροῦσε τούς δολοφόνους.

Τόν ἴδιο χαρακτήρα μ' αὐτούς – συνέχισε – εἶχε και ὁ γειονάς μου Χρήστος Παπαντωνίου. Αὐτός ἦταν και γενναῖος πολεμιστής και εἶχε παρασημοφορηθῆ στό πόλεμο τοῦ 1940-1941. Εἶχε οἰκογένεια πού τή ζήλευαν ὅλοι στό χωριό. Ἡ μοῖρα του ὅμως ἔγραφε νά σφαγεῖ κι αὐτός σάν κατοικί ἀπό τούς Ἑλασίτες.

Ὅταν τόν πήραν ἀπό τό σπίτι του τόν Δεκέμβριο τοῦ 1948 τά πάντα ἦταν χιονισμένα. Κανένας δέν κυκλοφοροῦσε στούς δρόμους τοῦ Κοπανοῦ. Ὁ μακαρίτης ὁ ἄνδρας μου πού κάτι ἀντελήφθη ἀπό τό θόρυβο, πού γινότανε θέλησε νά βγῆ γιά νά δῆ τί συμβαίνει. Δέν τόν ἄφησα γι' αὐτό κι ἔχω βάρος στήν ψυχή μου. Ἐάν τόν ἔβλεπαν οἱ Ἑλασίται μπορεῖ νά ἄφηναν τό θῦμα τους. Ἀπό τά τζάμια ὅμως τοῦ παραθύρου μας εἶδα πέντε Ἑλασίτας νά βγάζουν ἀπό τό σπίτι του τόν Παπαντωνίου. Δύο ἀπ' αὐτούς ἦταν φορτωμένοι μέ ὅσα ὄρπαξαν ἀπό τήν περιουσία τοῦ θύματος. Ὅταν ξεμακρύνθηκαν πρὸς τό βουνό ὁ ἄνδρας μου και δυό ἄλλοι γείτονες πήραν τήν ἴδια κατεύθυνση πού ἀκολούθησαν οἱ ἀπαγωγεῖς. Ἡ συντροφιά τοῦ ἀνδρός μου πῆγε και ξύπνησε τόν ἀρχηγό τῶν ΜΑΥδων. Αὐτός σήμανε συναγερό. Ὁλόκληρη τήν νύκτα ἔφεραν γύρω ὅλη τήν περιοχή. Θαρρεῖς εἶχε ἀνοίξει ἠγῆ και κατάπτε τόν Παπαντωνίου και τούς ἀπαγωγεῖς του.

Πέρασαν ἔξη ἡμέρες και τίποτα δέν εἶχε μαθευτῆ γιά τήν τύχη του. Λίγες ἡμέρες πρὸ τῶν Χριστουγέννων δυό χωροφύλακες ἀπό τήν Νάουσα μετέφεραν τό ἀψυχο σῶμα τοῦ ἀπαχθέντος. Οἱ χωρικοί τῆς Φυτιᾶς τόν εἶχε βρῆ σκοτωμένο και μέ πολτοποιημένο τό κεφάλι του σέ μιά χαράδρα τοῦ Βερμίου.

Ἐδῶ παιδί μου τελείωσε τό δράμα τοῦ χωριοῦ μου. Και ὅπως σοῦ εἶπα ὅταν πρωτόρθες στό φτωχικό μου εὐχομαι στόν Πανάγαθο νά μῆν γνωρίση ἢ Ἑλλάδα ἄλλη περιπέτεια. Μέ τήν εὐχή αὐτῆς τῆς ἁγίας γερόντισσας ἐγκατέλειψα τόν Κοπανό, μέ ἐνδόμυχη τήν πίστη ὅτι ἴσως εἰσακουσθῆ ἢ εὐχή της και ἠρεμήσουν τά μιση και πάσουν τό πάθη και οἱ ἀβυσσαλεές ἀντιθέσες νά φωλιάζουν στίς καρδιές τῶν συνανθρώπων μας.

Ἐνας ἄλλος κάτοικος τοῦ χωριοῦ πού παρακολουθοῦσε τή συζήτηση πού εἶχαμε μέ τήν γερόντισσα, παρενέβη και αὐτός. Θυμήθηκε τή ἐκτέλεση τοῦ γεωπόνου Χρήστου Κωστελίδη. Ἦταν μόλις 31 ἐτῶν και εἶχε ἀφιερωθῆ μέ ὅλη του τήν ψυχή εἰς τήν ὑποβοήθηση τοῦ ἔργου τῶν συμπατριωτῶν του. Τό ἀκέφαλο σῶμα του πού βρήκαμε στίς 18 Δεκεμ-

βριου του 1943 έφερε πάνω από είκοσι μαχαιριές. Και αυτόν τον άφησαν γυμνό στη μέση του δρόμου.

Άλλά πριν όπό αυτόν είχαν σκοτώσει τή Μαγδαληνή Γαϊτανίδου του Ίωάννου. Ήταν γύρω στό πενήντα χρόνια και πήγε νά μαζέψει φρούτα για νά τό στείλη στη Νάουσα νά πουληθούν. Γυρνώντας λίγα μέτρα πέρα από τον σιδηροδρομικό τήν έλήστευσαν, τής πήραν όλα τά φρούτα πού είχε. στό κάρρο της και στη συνέχεια τήν κρεούρησαν.

★ ★ ★

Φονικά στην Έπισκοπή

Στην Έπισκοπή Ναούσης οι ολιγάριθμοι κάτοικοι του χωριού αποζούσαν όπως συμβαίνει και σήμερα σέ όλόκληρη τήν περιοχή από τήν καλλιέργεια όλίγων δημητριακών και περισσότερο από τήν παραγωγή τών φρούτων. Σωστοί άνθρωποι, πραγματικοί νοικοκυραίοι, ζύμωσαν τό χώμα τής γής μέ πραγματικό ιδρώτα και πολλές φορές μέ τό αίμα τους. Ζούσαν μονιασμένοι και ποτέ δέν ενόχλησαν τίς άρχές τής Νάουσας μέ καυγάδες ή μέ κτηματικές διαφορές. Στην περιοδο τής κατοχής κάτω από τό φόβο τών Έλασιτών πολλοί έγκαταστάθηκαν στην Νάουσα πιάνοντας δουλειά στό έργοστόσια, πού μέ προθυμία προστάτευαν τούς κυνηγημένους χωρικούς τής περιοχής.

Στίς όρχές του 1946 και λίγο πρό τών έκλογών του Μαρτίου πιστεύοντας ότι ή μόρα πέρασε όριστικό, ξαναγύρισαν στό χωριό τους και επιδόθηκαν στα γεωργικό τους έργα. Μιά δυό φορές δέχθηκαν τήν επίσκεψη αγνώστων κομμουνιστών πού ζητούσαν νό βγούν οι νέοι στό βουνό αλλά όλοι τους σαν νό είχαν κάμει συμφωνία άντέδρασαν. Τό ίδιο έκαμαν και όταν άλλοι άπεσταλμένοι του Κ.Κ.Ε. ήρθαν στην Έπισκοπή για νά ζητήσουν ενίσχυση για τήν ΕΤΑ. Όπως τούς είχαν πη ότι ή ενίσχυση αυτή μπορούσε νά είναι σέ χρήμα και σέ τρόφιμα.

Πρώτος και καλός ό Γιώργος Καρυπίδης έσπευσε νά δηλώση ότι άδικα προσπαθούσαν οι κομμουνισται νά έξασφαλίσουν οικονομική βοήθεια από τό χωριό του. Έδω είμαστε όλοι φτωχοί, αλλά και πέραν τούτου δέν συμφωνούμε μέ τίς έγκληματικές πράξεις του ΕΛΑΣ πού γίνονται στην περιοχή μας.

Οί δυό Έλασίται πού συνεζήτησαν μέ τον Καρυπίδη, έφυγαν αλλά τον προειδοποίησαν ότι θα πλήρωναν ακριβό τήν αντιδραστική και έχθρική στάση πού τηρούσε εναντι τών παιδιών πού αγωνίζονται για τήν λευτεριά του λαού και ιδίως τών αγροτών.

Άν και άνησύχησε ό ταπεινός αγρότης για τήν άπειλή πού έξετόξευσαν οι Έλασίται, εν τούτοις τήν άλλη ήμέρα πήρε τήν γυναίκα του και πήγαν στό χωράφι για νά ποτίσουν τά λίγα καλαμπόκια πού ήταν όλη τους ή έλπίδα για νά αντιμετώπισουν τίς βιοτικές άνόγκες του χειμώνα.

Ό καυστικός ήλιος του Αύγουστου τούς είχε τσακίση και άφοϋ έφαγαν κάτω από ένα δένδρο τό λιγυστό προσφάγι τους, ό Καρυπίδης αποκαμωμένος από τήν κούραση, έπεσε νό κοιμηθη κάτω από τήν σκιά

τοῦ δένδρου. Δέν είχαν κλείσει ἀκόμη τὰ μάτια τους ὅταν ξεπρόβαλλαν ἀπό τὰ γειτονικά δένδρα τρεῖς ἐνοπιοὶ νεαροὶ πού μπρός στά μάτια τῆς γυναίκας του ἄρχισαν νό τόν κτυποῦν μέ τὰ μαχαίρια τους. Ἦταν τόση ἡ μανία τῶν ἐκτελεστῶν, ὥστε οἱ σαράντα μαχαιριές πού μετρήθηκαν ἀπό τόν γιατρό τῆς Νάουσας ὅταν μεταφέρθηκε στό ἐκεῖ Νοσοκομεῖο εἶχαν βάθος πάνω ἀπό δεκαπέντε ἑκατοστά. Μέ δύο μαχαιριές πού ἔκοψαν σχεδόν στή μέση τόν λαιμό του οἱ ἥρωες τῆς λευτεριάς ἀπετελείωσαν τό θυμα τους πάνω ἀπό τό ἄψυχο κορμί τοῦ ὁποῖου ἡ γυναίκα του θρηνολογοῦσε. Οἱ φωνές τῆς μοιρολογούσας καί χαροκαμένης Ἑλληνίδας ἐφθασαν ὡς τοὺς γύρω ἀγρούς, ὅπου οἱ συγχωριανοὶ τους δούλευαν. Βάζοντάς τον σέ ἓνα κάρρο τόν μετέφεραν στήν Νάουσα ὅπου οἱ γιατροί, τοῦ Νοσοκομεῖου ἀρκέσθηκαν νά διαπιστώνουν τό θάνατό του.

Τό ἴδιο βράδυ μιά ὁμάς ὀπλοφόρων ἔπαιρνε ἓναν ἄλλο χωρικό τῆς Ἐπισκοπῆς, τόν Ἰωάννη Μυλωνᾶ, τήν ὥρα πού γύριζε ἀπό τό χωράφι του. Στήν ἀρχή τόν κτύπησαν βάνουσα μέ τὰ κοντάκια τῶν ὀπλων τους. Τώρα τοῦ εἶπαν θό πᾶς νά βρῆς τόν παλληκαρᾶ Καρυπίδη πού μαζί του δέν ἀφήσατε στοὺς Ἐπισκοπιτες νά βοηθήσουν τόν ἀγώνα τοῦ λαοῦ. Διαμαρτυρήθηκε ὁ ἀτυχῆς χωρικός, ὅτι ἄδικα τόν κατηγοροῦν γιατί ποτέ του δέν συζήτησε μέ κανέναν γιό θέματα ἐνισχύσεως τοῦ Κ.Κ.Ε. γιά νά ξεφύγη ὀπό τόν κίνδυνο πού ἐνοιωθε νό τόν ὀπειλῆ, προθυμοποιήθηκε νά δώση ὄ,τι ζητοῦσαν οἱ τύρανοὶ του. Πᾶμε τοὺς εἶπε στό χωριό νό σᾶς δώσω καί τρόφιμα ἀλλά καί τίς λιγοστές οἰκονομίες πού ἔχω γιά ὥρα ἀνόγκης. Στήν ἀρχή οἱ Ἐλασιτες ἄρχισαν νά γελοῦν, ὕστερα ὁμως ξανάρχισαν νά τόν κτυποῦν. Ὅταν ὁ ἀτυχος βρέθηκε ξαπλωμένος πάνω στό χῶμα, ἓνας ἐλασιτής, ἀφοῦ τόν κλώτσησε στό πρόσωπο ἀρκετές φορές, ἔσυρε τό ὀπλο του καί τό ἄδειασε ἐπόνω στό σῶμα τοῦ δυστυχισμένου ἀγρότη. Οἱ ἄλλοι δύο Ἐλασιτες γιά νά μήν ὕστερήσουν σέ δραστηριότητα καί λεβεντιά, ἐμιμήθησαν τόν πρῶτο ἐκ τῶν δολοφόνων. Ὅταν τοῦ ἔδωσαν τή χαριστική βολή καί ἦταν βέβαιοι ὅτι τό θυμα τους δέν ζοῦσε πιά, ἔσυραν τόν Μυλωνᾶ ἀπό τό πόδια του καί τόν τοποθέτησαν ἐπάνω στίς σιδηροδρομικές γραμμές.

Ἐκεῖ τόν βρῆκε ὁ μηχανοδηγός τῶν Σ.Ε.Κ. πού ὄδηγοῦσε τήν ἀμαξοστοιχία πού ἔκανε τό τελευταῖο δρομολόγιο πρὸς τήν Ἐδεσσα. Νομίζοντας ὅτι τό σῶμα πού διέκρινε – καί πού ἔγινε ἀφορμή νά σταματήση τό τραῖνο – ἀνῆκε σέ κάποιον κουρασμένο ἢ μεθυσμένο χωρικό, κατέβηκε ἀπό τήν ἀτμομηχανήσ γιά νά βοηθήση τόν συνάνθρωπό του. Τά ἔχασε ὅταν ἀντίκρουσε τό κατατρυπημένο σῶμα τοῦ χωρικοῦ. Μέ τη βοήθεια δύο ἄλλων σιδηροδρομικῶν μετέφεραν τό ἄψυχο σῶμα τοῦ Μυλωνᾶ καί τό παρέδωσαν στίς τοπικές ἀρχές τῆς Σκύδρας. Ἐκεῖ ἀνεγνωρίσθη σέ ποιόν ἀνῆκε ὁ νεκρός. Εἰδοποιήθηκαν οἱ δικοὶ του καί παρέλαβαν τό σκῆνωμα τοῦ ἀγαπημένου τους γιά νά τό θάψουν διπλα ἀκριβῶς ἀπό τόν τάφο τοῦ Καρυπίδη.

Σήμερα πού πέρασαν τριάντα πέντε ὀλόκληρα χρόνια ἀπό τὰ δύο αὐτά ἐγκλήματα οἱ χωρικοὶ τῆς Ἐπισκοπῆς συνεχίζουν νά ὀμιλοῦν γι' αὐτό. Οἱ μόνοι πού τηροῦν σιωπή ἰχθύος, σιωπή ἐνόχων, εἶναι οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τῶν ἄλλων κομμάτων πού ἀκολουθοῦν τήν ἴδια σχεδόν πορεία

μ' αυτό. Ίσως τώρα πού θά διαβάσουν τήν αφήγησή μου θελήσουν νά λύσουν τή γλώσσα τους. Ασφαλώς ὄχι γιά νά μοῦ διαψεύσουν – διότι ἡ ἀλήθεια δέν ἐπιδέχεται διαψεύσεις – ἀλλά γιά νά κατηγορήσουν τοὺς δύο γαπεινοὺς ἀγρότες ὅτι ἦσαν θύματα τοῦ κύματος μίσους καί τῶν ἀντιθέσεων πού ἐπικρατοῦσαν ἐκείνη τήν ἐποχή. Ἄλλωστε, αὐτά περιπυρρῶς λένε οἱ ἀπολογηταί τῶν ἐγκλημάτων πού διέπραξε ὁ κόκκινος φασισμός στήν μαύρη περίοδο τοῦ 1942-1959.

ΠΟΛΥΠΛΑΤΑΝΟΣ

Στόν Πολυπλάτανο ὁμως ὑπῆρξαν καί ἄλλα δύο θύματα τῆς ἐγκληματικῆς μανίας πού εἶχε καταλάβη τοὺς Ἑλασίτες. Ὁ Χρήστος Σαραντίδης καί ὁ Σπυριδῆς. Καί τοὺς δύο αὐτοὺς τοὺς ἐξετέλεσαν εὐθύς ἀμέσως μετὰ τή σφαγή τοῦ Βέργου. Τόν Σαραντίδη τόν σκότωσαν σέ ἐνέδρα πού εἶχαν στήσει ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Μόλις εἶχε νυκτώσει καί ὁ δύστυχος ἀποκαμωμένος ἀπό τήν κούραση πήγαινε στό φτωχικό του γιό νό ἡσυχάση. Ὅπως συνήθιζε περνῶντας ἀπό τόν Ἅγιο Γεώργιο ἔκαμε τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ. Ἐκείνη ἀκριβῶς τή στιγμή οἱ τρεῖς ἐνοπλοὶ δολοφόνοι ἀδεισαν ὅλες τίς σφαῖρες τῶν πιστολῶν τους, τιμωρῶντας ἔτσι τόν Χριστιανό πού παρά τήν κόπωση τῆς ἡμέρας ἠθέλησε νό σταυροκοπηθῆ ζητώντας τή βοήθεια τοῦ Ἁγίου Γεωργίου γιά τήν καλλιτέρευση τῆς ζωῆς του. Οἱ πρῶτοι πού ἄκουσαν τοὺς πυροβολισμούς του ἦταν οἱ δικοί του. Ἀφουγγρόσθησαν τήν καρδιά του καί ἐπέισθησαν ὅτι ἦταν νεκρός. Δέν εἶχε κοπάσει ὁ θρῆνος καί ὁ σπαραγγμός γιό τοὺς σκοτωμούς τοῦ Βέργου καί τοῦ Σαραντίδη ὅταν ἓνα καινούργιο ἐγκλημα ἦλθε νό ὄναστατώση τό χωριό τους.

Θῦμα αὐτῆ τῆ φορά ἦταν ἓνας ἄλλος ἀγρότης, ὁ Σπυριδῆς πού ἦταν κοινό μυστικό ὅτι ἦταν φανερός ὀντίπαλος τῶν κομμουνιστῶν, πολεμιστής τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ Πολέμου δέν συγχωροῦσε τίς ἐγκληματικές δραστηριότητες τῶν Ἑλασιτῶν. Ἐλεγε καί ἐπαναλόμβανε ὅτι μόνο οἱ δειλοὶ γίνονται δολοφόνοι. Τά παλληκάρια, τόνισε, πολεμοῦν ἐνόπλους καί δέν σφάζουν ἀθώους καί ἀοπλους πολίτες. Κατηγοροῦσε ὀκόμη τοὺς Ἑλασίτες γιά τοὺς βιασμούς τῶν Ἑλληνίδων καί τίς λεηλασίες τῶν περιουσιῶν τῶν ἀγροτῶν. Οἱ συγγενεῖς του καί οἱ φίλοι του, τοῦ ἔκαμαν συστάσεις νά παύση αὐτῆ τήν τακτική.

Ὅλοι ξέρουν τί εἶναι καί τί κάμουν οἱ Ἑλασίτες κανένας ὁμως δέν μιλάει. Γιατί ἐσύ τοὺς προκαλεῖς;

Καί πράγματι εἶχαν δίκιο ὅσοι τόν συνεβούλευαν. Δέν πέρασαν παρά τρεῖς ἡμέρες ἀπό τήν ἐκτέλεσή τοῦ Σαραντίδη, ὅταν στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ, τρεῖς νεαροὶ ἀγνωστοὶ ἐκτελοῦσαν ἐν ψυχρῶ τό θῦμα τους. Μὲ τίς σφαῖρες πού ἔρριξαν στό κεφάλι του ἔκλεισαν μιά γιό πάντα τήν φωνή ἑνός ὄνδρειου Ἑλληνοῦ, πού δέν θά μπορούσε νά ἐπαναλάβη τίς κατηγορίες του γιό τά ἐγκλήματα τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τοῦ ΕΛΑΣ.

Ο ΝΙΟΠΑΝΤΡΟΣ

Πέρασε ένας χρόνος από τότε, όταν στις 4 Ιανουαρίου 1945 ο θάνατος ξανακτυπούσε την πόρτα του χωριού της Χαρίεσσας. Έτούτη τη φορά οι αγωνιστάι του ΕΛΑΣ είχαν διαλέξει για θύμα τους τόν αγρότη Χρήστο Φερλαχίδη πού μόλις είχε κλείση τά 23 του χρόνια. Πρίν λίγες ημέρες είχε πανδρευθῆ. Μιά καινούργια ζωή είχε άρχιση για τόν ταπεινό χωρικό, πού ὅπως ὅλοι οι Έλληνες μαζί μέ τό γάμο του είχε γιορτάσει μέ ξέφρενο ένθουσιασμό τήν άποχώρηση τῶν Γερμανῶν από τόν τόπο μας.

Όπως συνέβη μέ ὅλα σχεδόν τά θύματα του ΕΛΑΣ, τόν Χρήστο τόν παρέλαβον από τό σπίτι του τρεῖς ἔνοπλοι Έλασίτες. Προηγουμένως έρεύνησαν τό σπίτι του καί πήραν ὅ,τι πολύτιμο ὑπῆρχε σ' αυτό. Ἡ νιόπαντρη γυναίκα του ήθέλησε ν' ακολουθήση τόν άνδρα της, οἱ εἰσβολεῖς ὅμως δέν τήν ἄφησαν. Τήν καθούχασαν ὅτι γρήγορα θά έπέστρεφε ὁ αγαπημένος της, μία πού τόν ἔπαιρναν για μία μικρή άνάμνηση. Ἄν καί ἡ κατασκότεινη νύκτα δέν ἄφηνε πεδίο ὀρατότητος, ἡ νεόνυμφη Έλληνοπούλα ἔσυρε τήν κουρτίνα της νά δῆ πρὸς ποιά κατεύθυνση τόν ὀδηγοῦσαν οἱ ἀπαγωγεῖς. Στάθηκε ἀδύνατο νά ξεχωρίση τό δρόμο πού ἀκολούθησε ἡ συνοδεία. Ὀλόκληρη τήν νύκτα μέ στηλωμένα τά μάτια της στήν τζαμόπορτα περίμενε τόν γυρισμό του. Χάραξε κι ἀκόμη ὁ Χρήστος νά φανῆ. Τότε μέ συνοδὸ ἕνα γειτονά της πήρε τόν δρόμο πρὸς τόν Κοπανὸ ἀλλά χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Γυρίζοντας στό χωριὸ της κλαίγοντας μέ ἀναφυλλητά καί ξεμαλιασμένη συνέχισε νά ρωτᾷ μήπως τάχα φάνηκε ὁ αγαπημένος της. Τό μαρτύριο τῆς ἀναζητήσεως τοῦ ἀπαχθέντος κράτησε τρεῖς ὀλόκληρες ἡμέρες. Τό βράδυ τῆς 8ης Ιανουαρίου μέ χίλιες προφυλάξεις μπῆκε στό σπίτι της ὁ ἀγροφύλαξ τοῦ χωριοῦ. Μέ μισόλογα ἔφθασε στό τελευταῖο σημεῖο τῶν πληροφοριῶν του, λέγοντας ὅτι τὸ Φερλαχίδη τόν βρῆκε νεκρὸ πρίν λίγες ὥρες στό δρόμο πού ὀδηγεῖ πρὸς τὸ Ἄγγελοχώρι. Τόν εἶχαν κι αὐτόν κατασφαιγιασμένο καί τό κεφάλι του τρυπημένο ἀπό τῆ σφαῖρα πού δόθηκε σάν χαριστική βολῆ ἔφερε ἀνάγλυφη τῆ σφραγίδα καί τήν ὑπογραφή τῶν ἐνόχων. Ἦταν οἱ ἴδιοι φονιάδες πού σκορπῶντας τῆ συμφορά καί τόν ὀλεθρο στά χωριά της Νάουσας, ἐπιζητοῦσαν μέ τίς ἐκτελέσεις τῶν ἀντιπάλων τους νά ἐπιβάλλουν τό καθεστῶς τῆς Κόκκινης δημοκρατίας, τῆς Δημοκρατίας τοῦ αἵματος πού χωρὶς ἴχνος ἐντροπῆς ὕμνουῦν καί σήμερα ἐντὸς καί ἐκτὸς Βουλῆς, ὄχι μόνον οἱ Καπεταναῖοι καί οἱ λαϊκοὶ δικαστῆς τοῦ ΕΑΜ πού για κακή τύχη τῆς Ἑλλάδος εἶναι βουλευτῆς ἀλλά καί ἄλλοι δῆθεν δημοκράτες πιστεύοντας ὅτι μ' αὐτόν τόν τρόπο ἐξασφαλίζουν τήν ἐκλογή τους.

ΤΟ ΜΑΚΕΛΛΕΥΜΑ ΤΗΣ ΦΥΤΙΑΣ

Όλοκληρώνοντας την έρευνα για τὰ γεγονότα τῆς Νάουσας θεώρησα ἐπιτακτικόν χρέος νά πάω στή Φυτιά. Ἐκεῖ εἶχαν σφαγιασθῆ δεκάδες ἀπό τούς ἀπαχθέντας Ναουσαίους. Ἦθελα νά διασταυρώσω τίς πληροφορίες πού μοῦ ἔδωσαν οἱ συγγενεῖς τῶν σκοτωμένων καί κυρίως νά μάθω γιατί τό χωριό αὐτό εἶχε ἐπιλεγῆ σάν τόπος μαρτυρίου καί ἐκτελέσεως τῶν Ναουσαίων.

Σήμερα οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ πού εἶναι ὅλοι ντόπιοι φθάνουν τούς Χιλίους τριακοσίους. Κάτι λιγώτεροι καθόντουσαν στήν περίοδο τῆς κατοχῆς. Ὅπως τότε ἔτσι καί σήμερα ἀσχολοῦνται μέ τή γεωργία, μέ τή φρουτοκαλλιέργεια καί μέ τήν ἐκτροφή καί πάχυνση χοίρων.

Στά πρῶτα μου βήματα, κι ὅλας βρέθηκαν ταπεινοί ἄνθρωποι γιά νά μοῦ δώσουν πληροφορίες γιά τὰ ἐγκλήματα καί τίς σφαγές πού γίνηκαν στό χωριό τους. Ἐνας ἀπ' αὐτούς ἦταν καί ὁ γιός καί ἀδελφός δύο σφαγιασθέντων Ἑλλήνων, πού εἶχε τόσο ἔντονη μνήμη, ὥστε μοῦ ἄφησε τήν ἐντύπωση ὅτι μόλις χθές εἶχαν διαδραμματισθῆ τὰ ἀπαισία γεγονότα στό χωριό μου. Θυμόντανε τό κάθε τι. Ἀκριβεῖς ἡμερομηνίες καί πρόσωπα πού πρωταγωνίστησαν στό ἀνθρώπινο μακελλεῖο πού ἐζήση τό χωριό του.

Τό πρῶτο θῦμα πού θρήνησε ἡ Φυτιά μοῦ εἶπε ἦταν ὁ Γεώργιος Δ. Τόσκακας 45 ἐτῶν καί δούλευε υπάλληλος στό ΣΕΜ. Βέροια. Γύριζε στό χωριό γιά νά περάση τό Σαββατοκύριακο μέ τούς δικούς του. Στό δρόμο πού ὀδηγοῦσε στήν Παναγιά Δοβρᾶ οἱ συμμοριτες τόν κατακρεοῦργησαν. Μέ τὰ μαχαίρια τους πετσόκοψαν τό κορμί του καί τόν ἔκοψαν τόν μισό του λαιμό. Ἀνήσυχτοι οἱ δικοί του γιατί δέν φάνηκε στό χωριό ὅπως τούς εἶχε προειδοποιήση, βγήκαν νά ἐρευνησοῦν τήν γύρω περιοχῆ, γιατί στίς μέρες πού εἶχαν προηγηθῆ οἱ κομμουνισταί εἶχαν σφάξῃ ἀρκετούς ἀπό τήν Νάουσα καί τὰ χωριά τῆς. Πέρασαν μέρες χωρίς νά υπάρξῃ πληροφορία πού θά βοηθοῦσε γιά νά βρεθῆ ζωντανός ἢ πεθαμένος ὁ Τόσκακας. Τελείωνε ὁ Ἀπρίλιος τοῦ ἴδιου χρόνου, ὅταν ἕνας βοσκός, πηγαινοντας τό ποιμνιό του, πρὸς τήν Παναγία, ἔνοιωσε νά τόν καταλαμβάνῃ ναυτία ἀπό τήν δυσσομία πού ἀπλωνότανε σ' ὀλόκληρη τήν περιοχῆ. Προχώρησε γιά νά διαπιστώσῃ ὅτι κάποιος σκοτωμένος ἦταν αὐτό πού ἀνέδιδε τήν ἔντονη ἐκείνη ὀσμῆ καί τότε βρέθηκε μπροστά στό ἀποσυντεθημένο σῶμα τοῦ συγχωριανοῦ του. Ἦταν ὀλόγυμνος, καί κάπου τριάντα μαχαίριές εἶχαν μεταβάλλῃ τό κορμί του σέ κόσκινο. Τά πεινασμένα ἀγρίμια εἶχαν καταφάει τίς σάρκες του. Τό ἕνα μάτι του ἦταν βγαλμένο. Εἰδοποίησε τούς συγγενεῖς του καί παρέλαβαν τόν νεκρό.

Γιά ἀρκετούς μῆνες ἐπεκράτησε ἡσυχία. Μονάχα τίς νύκτες οἱ κόκκινοι διάβολοι μετέφεραν στή Φυτιά πολίτες ἀπό ἄλλα χωριά γιά νά

τούς οδηγήσουν στην έδρα της Πολιτοφυλακής πού ήταν στα Κωστοχώρι. Έκει διοικητής ήταν ο Φυτιώτης Νικόλαος Χατζής και υποδιοικητής ο Νικόλαος Σαραβάνος και υπηρετούσε στην Άγροφυλακή.

Στό άντρο αυτό έκρινετο ή τύχη των συλλαμβανομένων, από όπου τούς έπαιρναν οι έκτελεστές και τούς οδηγούσαν στα δύο άνθρωποσφαγεΐα. Τό ένα ήταν στή Φράγγα του Άγιου Νικολάου και τό άλλο στήν Κουμαριά. Έκει κανένας δέν έξετελέσθη μέ πυροβολισμούς. Όλοι κατεσφάγησαν και τά πώματά τους τά έρριχναν σ' ένα φαράγγι.

Τή 1η Όκτωβρίου 1944 οι έλευθερωτές, έμπαιναν στό σπίτι του κτηματία Νικολάου Τζίμπουλα. Ήταν ήλικίας 50 έτων και από τούς καλύτερους νοικοκυραίους του χωριού. Τόν άπήγαγαν μέσα άπά τό σπίτι του και όπως υπερηφανεύετο ό συγχωριανός του Καπετάν Μπαρούτας, πού τό όνομά του ήταν Θωμάς Λιόλιος, τάν κατέσφαξε ό ΐδιος. Ύστερα άπά μία μικροανάκριση πού έγινε στήν Πολιτοφυλακή του Κωστοχωρίου, έκρεουργήθη εκεί, χωρίς ποτέ νά βρεθΐ τά πώμα του. Τά καινούργιο αυτά έγκλημα κατετάραξε τούς κατοίκους τΐς Φυτιάς, και ύστερα από σύσκεψη των νοικοκυραίων άγοράσθηκαν σαράντα όπλα. Δημιουργήθηκαν και έξη φυλάκια γιά νά προλάβουν οι άγρότες καινούργια έγκλήματα. Πίστευαν οι Φυκιώτες ότι οι κομμουνιστές μαθαίνοντας ότι έξοπλίσθηκαν οι χωρικοί δέν θά άποτολμοΐσαν άλλην είσβολή.

Η ΕΠΙΘΕΣΗ

Τά βράδυ τΐς 24ης Όκτωβρίου γύρω στους τετρακόσιους κομμουνιστοσυμμοριτες κτυπούσαν μέ βαρύ άπλισμό τΐ Φυτιά. Έξουδετέρωσαν εύκολα τΐν αντίσταση πού πρόβαλαν τά φυλάκια και έπεδόθησαν στίς συλλήψεις των άντιφρονούντων. Έπΐραν από τά σπίτια τους τούς άδελφούς Νικολάον Θεοδωρόπουλο 48 έτων και Θωμά 40 έτων. Τόν όδήγησαν στα Κωστοχώρι κι εκεί στή θέση Φράγγοι. Σ' αυτή τΐ θέση βρΐχαν τόν Νικάλαο τΐν ήμέρα του Άγιου Νικολάου οι δικοΐ του κατακρεουργημένον άγρίως. Χωρίς μύτη και αυτιά. Μέ τά μάτια του βγαλμένα και κομμένα τά χέρια και τά πόδια τρου. Στή χαράδρα πού ήταν τό υπόλοιπο σΐμα του έκειντο και τά κορμιά τουλάχιστον άλλων τριάντα Έλλήνων πού σφαγιάσθηκαν έν όνόματι – τί εΐρωνΐα, – τΐς έλευθερίας και τΐς Δημοκρατίας. Τόν άδελφό του Θωμά τάν πΐραν από τό σπίτι του πού ήταν στό κΐημα του στο Τρίλοφο. Κι αυτόν τάν όδήγησαν ένΐπιον του διοικητού τΐς Πολιτοφυλακής Κωστοχωρίου.

Κανένας δέν έμαθε τί διημείφθη κατά τΐν άνάκριση και τί έπηκλούθησε μετά από αυτήν. Ύστερα από άγωνιώδεις έρευνες των δικΐν του, τό άκέφαλο σΐμα του βρέθηκε άνάμεσα σε θάμνους. Ήταν γυμνό και άποσυντεθειμένο. Ή δυσοσμία δυσκόλεψε τούς δικούς του νά τόν πλησιάσουν. Τά κοράκια είχαν κατασπαράξει τΐν λεία του. Τά κεφάλι του τό μετέφεραν οι φονιάδες εις τό Κωστοχώρι και τό παρέδωκαν εις τΐν Πολιτοφυλακή γιά νά βεβαιωθΐ ότι ά Θωμάς Θεοδωρόπουλος δέν θά μπορούσε νά άντιταχθΐ πιά στίς δραστηριότητες πού άνέγνιτσσαν οι κομμουνιστές.

Οι έπίδρομεις δέν άρκέσθηκαν όμως στή σύλληψη και τΐν άγρια σφαγή των άδελφΐν Θεοδωρόπουλου.

Τήν ἴδια νύκτα συνέλαβαν εἰς τό σπίτι του τόν Νικόλαο Τζούρτζια. Μπροστά στούς δικούς του τόν τσάκισαν ἀπό τό ξύλο. Ὑστερα τόν πῆραν ὅπως δήλωσαν, γιά νά τόν ἀνακρίνουν στήν ἔδρα τῆς Πολιτοφυλακῆς. Πράγματι τόν ὀδήγησαν στό Κωστοχώρι, ὅπου καί χωρίς χρονοτριβή ἄρχισαν τό ἔργο τῆς ἐκτελέσεώς τους. Ἐκεῖνο τό βράδυ δούλεψαν τά μεγάλα μαχαίρια. Πετσόκοψαν στήν κυριολεξία τό θῦμα τους καί ὕστερα τό μετέφεραν στή Φράγγα ρίχνοντας τό ἄψυχο σῶμα του, ἀνάμεσα στίς δεκάδες τῶν νεκρῶν, πού εἶχαν σαπίσει ἀπό τόν καιρό πού ἦταν ἐκεῖ ἐγκαταλελειμμένα.

Μετό τό σφαγιασμό τοῦ Τζούρτζια, πῆγαν στό σπίτι τοῦ κτηματία Φωτίου Βύζα. Ἄν καί ἦταν πενήντα πέντε χρονῶν ἔδειχνε κατά πολὺ νεώτερος καί ὅπως μοῦ εἶπαν ἡ λέξις κούραση ἦταν ἀγνωστη γι' αὐτόν. Ὅπως καί οἱ ἄλλοι ἐκτελεσθέντες δέν ἐννοοῦσε νό βοήθηση οικονομικά καί ἠθικά τό Κ.Κ.Ε. Ἀπέφευγε κάθε συναλλαγή μέ τούς ἀντάρτες πού κάθε τόσο τόν ἔστελναν μηνύματα ὅτι θά τόν ξεκαθαρίσουν.

Ἀκολουθώντας τήν ἴδια πορεία τόν πῆγαν καί τόν παρέδωσαν στήν Πολιτοφυλακή Κωστοχωρίου. Μετά τήν τυπική ἀνάκριση τόν παρέλαβαν οἱ ἐκτελεσταί καί ὀδηγώντας τον στήν Φράγγα ἐπέδōθησαν μέ πρωτοφανῆ ἀγριότητα στή σφαγή του. Κανένας ἀπ' ὅσους βρῆκαν τό κατασχισμένο σῶμα του στίς 6 Δεκεμβρίου 1944 δέν κατόρθωσαν νά ἀποφύγουν τόν ψυχικό κλονισμό γιό τό θέαμα πού ἀντίκρισαν. Μονάχα τό πρόσωπό του θύμιζε τόν δυστυχισμένο Βύζα. Ὅλοι τους ἀναρωτήθηκαν γιατί τάχα οἱ δολοφόνοι ἐξήντησαν ὅλα τό ἄγρια ἐνστικτό τους στή σφαγή αὐτοῦ τοῦ συγχωριανοῦ τους.

ΕΞΟΠΛΙΖΟΝΤΑΙ

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ

Μετά τόν ἐνταφιασμό τῶν νεκρῶν τῆς Φυτιᾶς οἱ κάτοικοι ὅλοι ἐκτός τῶν γνωστῶν κομμουνιστῶν, ζητοῦσαν νά ἐξασφαλίσουν τό χωριό πολλά ὄπλα. Πίστευαν ὅτι μονάχα μέ αὐτόν τόν τρόπο ἡ Φυτιᾶ θά μεταβαλλόνταν σέ φρούριο καί θό μπορούσαν οἱ κάτοικοί της νά σωθοῦν ἀπό τήν ἐγκληματικὴ μανία καί ἀγριότητα πού εἶχε καταλάβει τά ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε. Μέ εἰσφορές πτωχῶν καί πλουσιῶν ἀγοράσθηκαν ἑκατόν ἀκόμη ὄπλα ἀπό τή μαύρη ἀγορά, καί ὀρίσθηκαν οἱ ἄνδρες πού θά ἀποτελοῦσαν τίς φρουρές τῶν ὀκτώ φυλακίων.

Αὐτή ἡ πράξη φρονήσεως, ἐπέφερε τό ἀποτέλεσμα πού προσδοκοῦσαν. Πράγματι γιό δυό ὀλόκληρα χρόνια οἱ κομμουνισταί δέν ξανακτύπησαν τό χωριό τους. Κι αὐτή ἀκόμη ἡ Πολιτοφυλακή πού εἶχε τήν ἔδρα της στό Κωστοχώρι διαλύθηκε καί ὁ διοικητής της Χατζῆς μετακινήθηκε στή Βέροια, ἀναλαμβάνοντας ἀγνωστα γιά τούς Φυτιῶτες καθήκοντα.

Στά δύο αὐτά χρόνια πού κύλησαν τό χωριό ἄρχισε νά ξαναβρίσκει τήν συνηθισμένη του ζωή. Ἠρεμία ἐπικράτοῦσε ἂν καί διάφορες πληροφορίες πού ἐρχόντουσαν κατὰ διαστήματα ἔφερναν σόν γεγονός ὅτι στά βουνά τοῦ Βερμίου ἄρχισαν νά ἐμφανίζονται κομμουνιστοσυμμοριταί. Στά δίκωχα τους δέν εἶχαν τό σῆμα τοῦ «ΕΛΑΣ» ἀλλά τοῦ Δ.Σ. (Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ), ἀφοῦ ὁ ΕΛΑΣ καταργήθηκε μετά τήν Συμφωνία τῆς Βάρκιζας.

Αὐτή ἡ ἡρεμία κράτησε ἕως τήν παραμονή τοῦ δημοψηφίσματος τοῦ

1946. Οί κάτοικοι τῆς Φυτιᾶς ψήφιζαν στὸν Τρίλοφο ὅπου ἦταν καὶ τὸ ἐκλογικὸ τμήμα. Ἄργα τὸ ἀπόγευμα ξεκίνησαν ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ νὰ ψηφίσουν ὁ Ἀπόστολος Γιωτόπουλος καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Θεοδωρόπουλος. Εἶχαν φθάσει στὴ μέση τοῦ δρόμου ὅταν πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τους ἄρχιζαν νὰ σφυρίζουν οἱ σφαῖρες πού ἔρριχνε μὲ τὰ αὐτόματά τους μιὰ ομάδα ὀπλοφόρων τοῦ Κ.Κ.Ε. Ὁ Θεοδωρόπουλος τραυματισμένος βαρεῖα κατέπεσε στὸ ἔδαφος δίνοντας τὴν ἐντύπωση ὅτι ἦταν νεκρός. Ὁ Γιωτόπουλος τρέχοντας γιὰ νὰ γλυτώσει τὸν θάνατο πυροβολήθηκε ἐκ νέου ἀπὸ τοὺς «δημοκράτες» καὶ λίγα μέτρα πιο̄ πέρα ἔπεσε στὴ γῆ σφαδάζοντας ἀπὸ τοὺς πόνους.

Οἱ κομμουνιστὰι τὸν ἐπλησίασαν καὶ ἔρριξαν στὸ πρόσωπό του δύο ἀκόμη ριπές ἀπὸ τὰ αὐτόματα τους καὶ ὕστερα ἔσπευσαν νὰ ἐξαφανισθοῦν. Οἱ στρατιῶτες πού ἀποτελοῦσαν τὴ φρουρά τοῦ ἐκλογικοῦ τμήματος ἔσπευσαν στὸν τόπο πού ἦταν πεσμένα τὰ σώματα τῶν δύο κατοίκων τῆς Φυτιᾶς. Ἄτυχῶς ὁ Γιωτόπουλος ἦταν νεκρός, ὁ φίλος του ὅμως βαρεῖα τραυματισμένος μεταφέρθηκε εἰς τὸ νοσοκομεῖο καὶ ἐπέζησε.

Ἦταν ἡ πρώτη φορά πού οἱ φονιάδες τοῦ Κ.Κ.Ε. χρησιμοποίησαν τὰ αὐτόματά τους γιὰ τὴν ἐκτέλεση πολιτικῶν τους ἀντιπάλων. Μέχρι τότε ὅλα τὰ θύματα πού πέρασαν ἀπὸ τὴν Πολιτοφυλακὴ τοῦ Κωστοχωριοῦ εἶχαν κρεουργηθεῖ κτυπημένα ἀπὸ τὰ μαχαίρια τῶν δημίων τους.

Ζητώντας νὰ μοῦ ἐξηγήσουν οἱ ἀφηγηταὶ μοῦ πού ἀπέδιδαν αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴ τῆς τακτικῆς τῶν κομμουνιστῶν δὲν δίστασαν νὰ ἐκφράσουν τὴν γνώμη ὅτι οἱ ὑπεύθυνοι τῆς Πολιτοφυλακῆς Κωστοχωριοῦ, προτιμοῦσαν τὴν ἐκτέλεση τῶν θυμάτων τους μὲ μαχαίρι, γιὰ τὴν θεωροῦσαν πιο̄ σίγουρη, καὶ γιὰ τὸ δὲν ἤθελα νὰ ἀκοῦνε οἱ κάτοικοι τῶν γύρω χωριῶν τοὺς πυροβολισμοὺς μὲ τοὺς ὁποίους θὰ σκότωναν τὰ θύματά τους.

Πέρασαν τρεῖς καὶ πλέον μῆνες ἀπὸ τότε καὶ κανένα ἄλλο ἐγκλημα δὲν ἦλθε γιὰ νὰ σκορπίσει τὸ πένθος στὸ χαροκαμένο καὶ μαρτυρικὸ χωριό.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ἦταν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Φυτιᾶς, παρὰ τὰ ἐγκλήματα πού εἶχαν μεσολάβησῃ ἐτοιμαζόντουσαν νὰ γιορτάσουν τὴν γέννηση τοῦ Θεανθρώπου. Πολλοὶ εἶχαν ἀγοράσῃ καὶ τὰ γιορτινά γιὰ τὰ παιδιά τους ἀπὸ τὴ Βέροια, καὶ σχηματίσθηκαν καὶ οἰκογενειακὲς παρέες γιὰ νὰ περάσουν μαζί τὴν μεγάλη γιορτὴ πού θὰ ξημέρωνε. Μονάχα οἱ ἑκατὸν σαράντα Φυτιῶται πού εἶχαν σειρὰ φρουρῆσεως τῶν φυλακίων κατευθύνθηκαν στὰ φυλάκια γιὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν τακτικὴ τους ὑπηρεσία. Θὰ ἦταν ἡ ἐνδεκάτη περίπου νυκτερινὴ ὥρα ὅταν βλήματα πυροβολικοῦ καὶ ὀλμων ἄρχισαν νὰ πέφτουν γύρω ἀπὸ τὸ χωριό. Μέσα στοὺς κατωκημένους χώρους δὲν ἔπεσε οὔτε μιὰ ὀβίδα. Κατατρομαγμένοι ὅλοι καὶ κυρίως τὰ γυναικόπαιδα ἔσπευσαν νὰ κρυφθοῦν γιὰ τὸ προμάντευαν ὅτι κάτι κακὸ θὰ ἐπακολουθοῦσε.

Σὲ λίγο ἀκούσθηκαν ριπές αὐτομάτων ὀπλων. Ἐννηακόσιοι ἕως χίλιοι κομμουνιστὰι ἔχοντας ἀκριβεῖς πληροφορίες γιὰ τὴν θέση τῶν φυλακίων ἔρριχναν βροχηδὸν τίς σφαῖρες τους πάνω σ' αὐτά. Τὰ ἐπτά ἀπὸ τὰ

φυλακία έπαυσαν νά άντιστέκονται μετά μιά ώρα. Οί ύπερασπισται των άφου έξήντησαν και τήν τελευταία σφαίρα τών όπλων τους, έσπευσαν νά καταφύγουν σέ παρόδους ή γειτονικά σπίτια. Οί άνδρες του όγδού φυλακίου έχοντας στη διαθεσή τους και άρκετές χειροβομβίδες συνέχισαν νά άμύνονται.

Οί κομμουνιστές εισβάλλοντας στό χωριό κατηυθύνθηκαν στό σπίτι του Δημητρίου Δάμτσιου. Έκει τόν βρήκαν μαζί μέ τήν γυναίκα του Εύσαγγελία και τόν υιό του Γεώργιο. Τά άλλα τρία παιδιά του εκ τών όποιών τό ένα θήλαζε άκόμη τά μετέφερε ή άτυχη μητέρα σ' ένα γειτονικό σπίτι πού είχε στέγη από μπετόν. Άφου έξετέλεσαν διά πυροβολισμού τόν άρχηγό τής οίκογενείας, κατακρεούργησαν τήν γυναίκα του και τόν γυιό του τόν Γιώργο. Ύστερα έρριξαν ευφλεκτες ύλες και μετέβαλαν τό σπίτι τους σέ πραγματικό πυροτέχνημα. Τό δίπατο σπίτι πού άλλοτε ύψώνετο σάν καμάρι του χωριού, είχε μεταβληθή σέ έρειπια, άνάμεσα στά όποια ήταν τά άπνηθρακωμένα σώματα τών θυμάτων τής κόκκινης βαναυσότητας.

Άλλη ομάδα κόκκινων στρατιωτών τήν ίδια ώρα έμπαινε στό σπίτι τής Μαρίας συζύγου του Χρήστου Βύζα. Ήταν ηλικίας 35 έτών και είχε δυό παιδιά. Τόν υιό τους Κωνσταντίνο 15 έτών και τήν θυγατέρα τους Νίτσα 13 έτών. Και αυτούς τούς έσφαξαν σάν κατοίκια. Τό κορμί τής Μαρίας έφερε 16 τραύματα πού είχαν γίνη μέ μαχαίρι, ένω τό άκρωτηριασμένο σώμα του Κωνσταντίνου έδινε τήν όψη μικρού ζώου πού τό κατέσφαξε κάποιος πρωτόπειρος έκδοροσφαγεύς. Τήν Νίτσα άφου τεμάχισαν τό κορμάκι τής, έσπευσαν νά κόψουν τήν καρωτίδα τής και νά τρυπήσουν τό προσωπάκι τής μέ τά σπιλέτα τους. Όταν έφυγαν οί κομμουνιστοσυμμορίτες, ώρισμένοι Φυτιώτες έλιποθύμησαν άντικρύζοντας τό φρικτό θέαμα πού παρουσίαζαν τά τρία αυτά θύματα τής κόκκινης τρομοκρατίας. Ήταν άδύνατο νά πιστέψουν ότι άνθρωποι και κυρίως Έλληνες μπορούσαν νά κρεουργήσουν τά θύματά τους μέ τόση άγριότητα.

Προχωρώντας όμως οί άντάρτες γιά τήν ολοκλήρωση του έγκληματικού τους έργου, πήγαν στό σπίτι ενός εξαδέλφου του Βύζα. Όταν μπήκαν μέσα βρήκαν τήν κορούλα τους Έλισάβετ ηλικίας 11 έτών, νά κουρνιάζει στό κρεββατάκι τής βλέποντας τούς ένόπλους μέ τίς μακρυές γενειάδες άρχισε νά κλαίη και νά τούς παρακαλή νά μήν τήν πειράξουν.

Τά άνθρώπινα τέρατα, αντί νά συγκινηθούν από τίς ίκεσίες τής κοπελλίτσας, τήν άνεσήκωσαν στό κρεββατάκι τής και τεμάχισαν τό σώμα τής, σκορπώντας τά άκρωτηριασμένα κομμάτια του στην αύλή του σπιτιού τής. Τό κακό όμως δέν σταμάτησε μέχρις έδω. Οί συμμορίτα έννοούσαν νά ολοκληρώσουν τήν άποστολή και τό έργο τους πού και σήμερα άκόμη πρέπει νά ντροπιάζη τούς έμπνευστές και τούς άυτουργούς των έγκλημάτων πού διέπραξαν κατ' έντολήν και διά λογαριασμόν του Κόκκινου Στρατού. Προχώρησαν και άπαντώντας στό δρόμο τόν πατέρα τής σφαγιασθείσας κοπελλίτσας, τόν εκκρεούργησαν, πετώντας τό κουφάρι του στη συμβολή των όδών πού όδηγοΰσαν στό σπίτι του.

Έν συνέχεια εισήλθον στην οίκια τής πενηντάχρονης Έλένης Στογιαννοπούλου. Άφου έλεηλάτησαν τήν περιουσία τήν έσφαξαν, κόβον-

τας τό κορμί της σέ άμέτρητα κομμάτια. Καί σάν νά μήν έφθανε αυτό έβαλαν φωτιά στό σπίτι τους.

Συγκιζοντας τό έγκληματικό τους όργιο μπήκαν στά σπίτια του Φωτίου Περηφανοπούλου ήλικίας 75 έτών καί Δημητρίου Τότσα ήλικίας 70 έτών. Τούς κατετρύπησαν μέ τά μαχαίρια τους καί άκολουθως προέβησαν στην καταλήστευση τών περιουσιών τους. Πήραν άκόμη καί τίς τεχνητές όδοντοστοιχίες τών θυμάτων του γιατί σ' αυτές ύπήρχαν καί δόντια χρυσά. Πρίν φύγουν έρριξαν μέ τά φλογοβόλα τους βλήματα πού μετέβαλλαν σέ καιόμενα ύφαιστεια τά σπίτια τους.

Τήν ώρα πού οι φοιτιάδες έκτελοΰσαν τά άθώα θύματά τους έκατοντάδες άνταρτών μέ τό πρόσχημα ότι αναζητούσαν τούς φρουρούς τών φυλακιών, έκαμαν έπιδρομή στά σπίτια τών Έθνικοφρόνων άποκλειστικώς. Τά ρήμαξαν στην κυριολεξία καί δέν άκήκαν τίποτε από τά περιουσιακά τους στοιχεΐα. Τά φόρτωσαν στά ύποζύγια πού πήραν τήν άγουσα γιά τό Βέρμιο. Τούς χοίρους πού άποτελοΰσαν πηγή ζωής γιά τήν οίκονομία του χωριού, τούς πήραν από τούς σταύλους τους καί τούς όδήγησαν κι αυτούς στό βουνό γιά νά λύσουν τό πρόβλημα τής τροφοδοσίας τών άνδρών του Κ.Κ.Ε.

Όταν ξημέρωσε ή Μεγάλη έορτή τής Χριστιανοσύνης αντί γιά τραγούδια χαρμόсуна, αντί γιά ψαλμωδίες μελωδικές τό χωριό τό έσχιζαν οι θρήνοι καί οι κλαυθοί, ένw δύο ιερείς έσπευδαν στον τόπο πού έμαρτύρησαν οι ταπεινοί άνθρωποι τής Φυτιάς άπευθύνοντας τίς τυπικές ευχές γιά τήν άνάπαυση τών ψυχών τών σκοτωμένων.

Ήταν τά πιό μαΰρα χριστούγεννα πού πρέπει νά έζησε Έλληνικό Χωριό. Όταν τό άπόγευμα κηδεΰθησαν τά άτυχή θύματα του Κόκκινου Στρατού, τά δύο αδελφάκια πού είχαν έπιζήση χάρις εις τήν έμπνευση τής μάνας τους νά τά φυγαδεΰση, έφεραν μαζί τους καί τό νεογέννητο αδελφάκι τους πού σήμερα είναι έπιστήμων στή Βέροια. Θαρρείς ότι τό βρέφος είχε συναισθηση γιά τό δράμα πού ζούσαν οι συνάνθρωποι του.

Έβγαλε γοερές κραυγές, τήν ώρα πού οι νεκροθάπτες έθεταν τήν μάνα καί τά δύο του αδελφία – τοποθετημένα σέ ξύλινα κιβώτια – στην τελευταία τους κατοικία.

Ίστορώντας αυτά τά φρικτά γεγονότα ό έπιζήσας αδελφός τών δυό αδελφών πού ζει σήμερα στή Βέροια, γεμάτος συγκίνηση, μου διηγήθηκε τήν τραγική ιστορία του τελευταίου νεκρού συγχωριανού του.

«Ήταν άρχές του 1947 μου ειπε όταν ένοπλοι κομμουνιστάι άγνωστου αριθμού συνέλαβαν λίγα μέτρα έξω από τή Φυτιά τον Βασίλειο Νικολόπουλο πού ύπηρετούσε ως δικαστικός γραμματέυς εις τήν Βέροια. Ξεθαρρεμένος από τήν ήσυχία πού έπικρατούσε καί βέβαιος ότι μέ τήν ύπαρξη του νομίμου κράτους, δέν ειχε τίποτε νά φοβηθή, πηγαινοερχότανε κάθε Σαββατοκύριακο στό χωριό. Τόν ύπερχεώσαν νά τούς άκολουθήσει προτεινοντας τά όπλα τους καί τον μετέφεραν στή θέση Δουβρά. Άφου τον γύμνωσαν έπέδόθησαν στή σφαγή του. Άκρωτηρίασαν τό σώμα του καί τό έρριξαν σέ μιά παρακείμενη χαράδρα. Ύστερα από καταγγελία τών δικών του κινητοποιήθηκαν οι άρχές χωρίς κανένα άποτέλεσμα. Άργότερα κάποιος χοιροβοσκός περνώντας από τή Δουβρά ειडे

συγκεντρωμένα ὄρνεα, ἐνῶ μιὰ ἀποπνικτικὴ βρωμιὰ προερχότανε ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σημεῖο. Φθάνοντας ἐκεῖ ἀντίκρουσε καὶ ἀναγνώρισε τὸν συγχωριανό του.

Καινούργιες ἀνησυχίες ἄρχισαν νὰ ζώνουν τὸ χωριὸ ἐνῶ οἱ κάτοικοι καταριόντουσαν τοὺς φονιάδες. Ἐνῶ ὅμως αὐτὰ συνέβαιναν στὴ Φυτιὰ μιὰ εὐχάριστη εἶδηση ἤλθε νὰ διασκεδάσει τὶς ἀνησυχίες τους. Ὁ αἰμοχαρὴς καπετὰν Μπαρούτας σὲ μάχη πού δόθηκε σὲ λίγες μέρες μεταξὺ κομμουνιστοσυμμοριῶν καὶ Χωροφυλακῆς ἔπεσε νεκρός. Λέγεται ὅτι τὸν ἐπρόδωσαν οἱ ἴδιοι οἱ συνεργάτες του. Πρὶν ξεψυχήσει βλέποντας ἀνάμεσα στοὺς χωροφύλακες τὸν συγχωριανό του Δημήτριο Θεοδωρόπουλο, ἀδελφὸ τῶν δύο σκοτωμένων Νικολάου καὶ Θωμᾶ, δαγκώνοντας τὰ δάκτυλά του καὶ βγάζοντας ἀφρούς ἀπὸ τὸ στόμα του εἶπε: «Ἄν μὲ ἄκουγαν οἱ συναγωνισταί μου καὶ ἔκαιγα ὀλόκληρη τὴ Φυτιὰ δὲν θὰ μοῦ ξέφευγες οὔτε ἐσύ Θεοδωρόπουλε, οὔτε καὶ κανένας ἀπὸ τὰ φασιστόμουτρα τοῦ χωριοῦ. Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἰωάννης Σγουρός πού ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς βλέποντας νὰ ψυχορραγῇ ὁ ἀρχιεγκληματίας, ἔσκυψε ἐπάνω του καὶ τὸν ρώτησε, γιατί ὅλα τὰ θύματά τους οἱ κομμουνισταί τὰ ἐκτελοῦσαν μὲ μαχαίρι. Ὁ Μπαρούτας μὲ διαβολικὸ χαμόγελο ἀφήνοντας νὰ μιλήσῃ ἡ βρώμικη ψυχὴ του – ἀντὶ νὰ μεταμεληθῇ ἀφοῦ τὸ τέλος του ἤγγιζε, ἀπήνησε μὲ σταθερὴ φωνή. «Ἡ σφαῖρα εἶναι λυτρωμὸς γιὰ τοὺς φασίστες, ἐνῶ ἡ ἐκτέλεσίς τους μὲ τὸ μαχαίρι ὅσο φρικτὰ κι ἂν εἶναι ἀποδίδει ἀτόφια τὴ Λαϊκὴ δικαιοσύνη» καὶ ξεψύχησε.

Αὐτὲς τὶς ἀπαισίες ἀντιλήψεις διετύπωσε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀπαισιότερους φονιάδες τῆς Ἐλασιτικῆς ἐποχῆς φανερώνοντας πῶς σκεπτόντουσαν νὰ ἐπιβάλλουν οἱ σύντροφοί τους τὴν ἰσχὺ καὶ τὴν τυραννία τους στό λαό. Αὐτὸς ὅμως ὁ ἐγκληματίας πῆρε στό λαιμό του ὀλόκληρη τὴν οἰκογένειά του. Ἡ κόρη του καὶ ἕνας γιὸς του σκοτώθηκαν στό βουνὸ ὑπηρετῶντας ἔνοπλα τὸ Κ.Κ.Ε.

Ἡ γυναίκα του πέθανε ἀπὸ ἀσθένεια στὴ Σιβηρία τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ δύο ἀκόμη ἀπὸ τὰ παιδιά του ζοῦν στὴν Τσεχοσλαβία. Δὲν ἔρχονται στὴν Ἑλλάδα γιατί φοβοῦνται νὰ ἀντικρύσουν τοὺς συγγενεῖς τῶν θυμάτων πού ὁ πατέρας τους κατέσφαξε.

Φοβοῦνται ὅτι κάποιος θὰ ἐκδικηθῇ τὰ παιδιά τοῦ ἀπαισιότερου ἐγκληματία τῆς περιοχῆς. Ἀλλὰ ὁ συνομιλητὴς του μοῦ ἀνέφερε καὶ γιὰ τὴν ἐξέλιξη πού εἶχαν οἱ δύο ὑπεύθυνοι τῆς Πολιτοφυλακῆς Κωστοχωρίου. Ὁ ἕνας ζεῖ καὶ βασιλεύει μοῦ εἶπε καὶ εἶναι ἐπιστήμων, ὁ ἄλλος ψόφησε σὰν σκυλί γαυγίζοντας πραγματικὰ πρὶν ξεψυχήσῃ.

Μὲ τὴν ἀφήγηση τῶν τραγικῶν γεγονότων τῆς Φυτιᾶς δὲν καλύπτεται ὀλόκληρη ἡ ἐγκληματικὴ δραστηριότης πού τὰ ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀνέπτυξαν στὴν χαροκαμένη περιοχή τῆς μαρτυρικῆς Ναούσσης.

Δυστυχῶς ὁ χρόνος πού διέθετα, μοῦ ἐπέτρεψε νὰ συγκεντρώσω

μονάχα τὰ στοιχεῖα πού ἀναφέρω στό βιβλίο μου. Δέν μπόρεσα νά διασταυρώσω τὰ στοιχεῖα πού συνεκέντρωσα γιά τή γειτονική Βέρροια καί τὰ χωριά της πού γνώρισαν ἔντονα τόν τρόμο τῆς Ἐλαοίτικης δραστηριότητος καί θρηνοῦν ἑκατοντάδες νεκρῶν ἀπό τήν «ἀπελευθερωτική» δράση τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης.

Ἐάν ὁ Θεός θελήσῃ νά παρατείνω τή ζωή μου, ὑπόσχομαι σέ ἄλλο βιβλίο μου θά γράψω τά ὅσα συνέβησαν ὄχι μονάχα σέ τούτη τήν περιοχή, ἀλλά καί στήν Δυτική καί τήν Ἀνατολική Μακεδονία, ὅπου ἀδελφωμένοι Ἑλασίται καί Βούλγαροι ἐβύθησαν τόν τόπο στόν ὄλεθρο καί τή συμφορά.

Ὁλοκληρώνοντας ἔτσι τήν ἔρευνά μου στήν ἁγία Μακεδονική Γῆ ἴσως βοηθήσω ὅπως οἱ στιγμές ἐπιβάλλουν τό λαό μας στήν πορεία πού πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ προκειμένου νά ζήσῃ ἐλεύθερος καί ν' ἀποφύγῃ καινούργιες συμφορές ἀπό ἐνδεχόμενη δράση τῶν κοινῶν δολοφόνων πού ἐν ὀνόματι τῆς Δημοκρατίας τῆς Δικαιοσύνης καί τῆς Ἰσότητος διαπράττουν ὄχι μονάχα στή χώρα μας ἀλλά σ' ὅλοκληρο τόν κόσμο, τά ἀπαισιώτερα τῶν ἐγκλημάτων.

Γιατί μέ σκοτώνεις σύντροφε

Τήν ημέρα πού επεφτε στό πιεστήριο τό βιβλίο μου, κυκλοφόρησε ένα άλλο βιβλίο μέ τόν τίτλο ΓΙΑΤΙ ΜΕ ΣΚΟΤΩΝΕΙΣ ΣΥΝΤΡΟΦΕ.

Συγγραφέας του είναι ό Θωμάς Δρίτσιος. Γεννήθηκε στίς Σέρρες τό 1912. Διετέλεσε βασικό στέλεχος του Κ.Κ.Ε. παίρνοντας τίς πιό υπεύθυνες θέσεις σ' αυτό. Φυλακίστηκε στήν Άκροναυπλία, ένεκλείσθη σέ πολιτικές και στρατιωτικές φυλακές. Παρέμεινε γιά μεγάλο χρονικό διάστημα σέ Γερμανικά στρατόπεδα άπ' τά όποία κατώρθωσε να δραπετεύση γιό νά βρεθει στήν Γερμανοκρουτούμενη Ήπειρο. Έκεί έδρασε σάν γραμματεός του Ε.Α.Μ. και όργανωτικός τής Πανεπειρωτικής Έπιτροπής του Κ.Κ.Ε. Μετά τή Βάρκιζα δούλεψε παράνομα στήν Κέρκυρα σάν γραμματεός τής Ν.Ε. του Κ.Κ.Ε. Συνελήφθη και ενώ μετεφέρετο στήν Ίκαρία γιά έξορία δραπέτευσε άπό τό καράβι και βγήκε στό βουνό. Είς τόν Δημοκρατικό Στρατό ύπηρετήσε σάν Έπιτελικός Άξιωματικός του Γενικού Άρχηγείου, μετέπειτα του Άρχηγείου Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας σάν Κυβερνητικός εκπρόσωπος και πολιτικός έπίτροπος Ίωαννίνων.

Μετά τήν συντριβή των συμμοριτών στό Βίτσι κατέφυγε στήν Ούγγαρία. Πήρε τό πόστο του υπευθύνου τής πολιτικής καθοδήγησης και διηύθυνε τήν έφημερίδα πού εξέδιδε τό Κ.Κ.Ε. Στή διάρκεια τής 12ης όλομελείας του Κ.Κ.Ε. είχε τό θάρρος νά τήν καταδικάση σάν διασπαστική διαχωρίζοντας τή θέση του. Άπό τήν επόμενη έτέθη σέ διωγμό. Ύπεστη μαρτύρια, έφυλακίσθη και έστάλη είς τήν Σιβηρία γιά σωφρονισμό. Θά άφήσω όμως νά όμιλήσουν τά δικά του κείμενα.

Ό Δρίτσιος· λοιπόν γράφει τά εξής:

«Μέ τό σύνθημα: Μή πρός Θεού όχι τ' άπλυτά μας στή φόρα, ό κομμουνισμός κτύπησε άνηλεώς όσους έπεδίωξαν ν' άσκήσουν κριτική γιά τίς άρνητικές πλευρές τής λειτουργίας του Κ.Κ.Ε. Κυρίως άπέβλεψε νά μήν βγοϋν στή φόρα οι διωγμοί πού υπέσπησαν οι άγωνισταί του στό βουνό στή διάρκεια του τρίτου γύρου και στήν προσφγιά στίς Άνατολικές χώρες ό φόβος νά μήν άποκαλυφθί τό όργιο αυτό συντέλεσε ώστε στελέχη του Κ.Κ.Ε. πού βρισκόνταν στα άνώτατα κλιμάκια νά συμπρόξουν μέ τήν έγκληματική του ήγεσία στήν έκστρατεία τής σιωπής. Συνένοχοι του Ζαχαριάδη και του Κολιγιάννη θεωρούνται κατά τόν Δρίτσιο, οι Γούσιας, Βλαντάς και Μπαρτζιώτας, πού αντί νά έχουν τό θάρρος φωνάζοντας «είμαστε παράδειγμα πρός άποφυγή» ένεφανίσθησαν μέ προβιά προβάτου, μεταθέτοντας τίς εύθύνες σέ άλλους.

Ό διωγμός των άγωνιστών του Κ.Κ.Ε. πού άρχικά χαρακτηρίστηκαν

Ζαχαριαδικοί για νά κτυπηθοῦν ἀπό τόν Κολιγιάννη, ἀλλά καί οι οπαδοί τοῦ τελευταίου διώκονται καί σήμερα ἀκόμη ἀπό τήν ἡγεσία τοῦ Φλωράκη.

ΤΟ ΜΠΟΥΛΚΕΣ

Στήν περιοχή τῆς Βοϊβοδίνας τῆς Γιουγκοσλαβίας βρίσκεται τό μεγάλο καί εὐφορο χωριό Μπούλκες. Ὁ Ζαχαριάδης τό χαρακτηρίζει «χρυσό ἀπόθεμα τοῦ κόμματος σέ σοσιαλιστική τράπεζα».

Μετά ἀπό δύο χρόνια στήν ἀπό 24.5.1951 ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Κ.Κ.Ε. ὁ Ζαχαριάδης τονίζει: «τό Μπούλκες εἶναι ἐστία ἀντικομματικῆς μόλυνσης καί πολιτικῆς διαφθορᾶς τῶν στελεχῶν πού ἐπέδρασε ἀρνητικά καί ἀντικομματικά στούς ἀγωνιστές κι ἔβαλε τήν σφραγίδα του στήν νοοτροπία τους».

Στήν ἴδια ἀπόφαση ὁ Ζαχαριάδης γράφει:

Ἡ κομματική καθοδήγηση τοῦ Μπούλκες μ' ἐπικεφαλῆς τόν Μιχάλη Πεταχτσιδῆ ἐφαρμόζει στρατοκρατικές, τραμπουκικές μεθόδους καθοδήγησης, μέθοδες ἀστυνομικές χαφιεδικές. Στό Μπούλκες ἐπεβλήθηκε ἓνα καθεστῶς φόβου, τρομοκρατίας, χαφιεδισμού καί φαυλοκρατίας. Καλλιέργησαν τό πνεῦμα τῆς δουλικότητος, τῆς ὑποταγῆς καί τῆς κολακείας. Κάθε προσπάθεια ἐλέγχου καί κριτικῆς χαρακτηρίζονται ἐχθρικές, καί ἐπακολουθοῦσαν μέτρα ἀπομόνωσης φθάνοντας μέχρι ἐγκλήματα σέ βάρος ἀγωνιστῶν.

Ἡ πολιτική αὐτή (τοῦ Μπούλκες) ἐμπνέονταν καί καθοδηγοῦνταν ἀπό τοὺς Γιουγκοσλαῖους Ράνκοβιτς - Καραϊβάνωφ πού θέλαν τό Μπούλκες ὄργανο τῶν μεγαλοσερβικῶν σωβινιστικῶν βλέψεων τους στή «Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου». Ὁ διεφθαρμένος πολιτικά μέ ψυχολογία ἀλήτικη Μ. Πεταχτσιδῆς κατῶρθωσε νά τρωπήσει στά στελέχη τῆς ΟΠΛΑ καί στή συνέχεια κατέστη ὁ καθοδηγητής τοῦ Μπούλκες. Τό Μπούλκες ὁ Ζαχαριάδης τό χαρακτηρίζει σάν τό Γκουλάκι. Ἀποκαλύπτει ὅμως ὁ συγγραφεὺς Δρίτσιος ὅτι ἐλλεῖπει ζῶν ἔλξεως τῶν κάρρων οἱ «ἀγωνιστές» τοῦ ΕΛΑΣ ζευόνταν σάν ὑποζύγια σέρνοντας τά κάρρα μέσα στίς λάσπες καί τίς βροχές γιά νά συγκεντρωθοῦν τά καλαμπόκια καί ἡ ἄλλη σοδειά. Γιά ἀμοιβή τους ἔπαιρναν 300 γραμμάρια ψωμί τήν ἡμέρα. Σέ μιά ἐκδήλωση τῶν τυραννυμένων μπράβοι τοῦ Πεταχτσιδῆ λίγο ἔλλειψε νά μαχαιρώσουν τόν Ναουσοαῖο Καπετάν Μαῦρο.

Στήν ἴδια περίοδο γίνεται ἡ ἡρωϊκή ἐξοδος γιά τήν Ἑλλάδα στήν ὁποία μετεῖχαν 77 ἢ 92 σύντροφοι. Ἀρκετοί φυλακίσθηκαν, ἢ σκοτώθηκαν καί ὅσοι ἐπέζησαν ρίχθηκαν στά πηγάδια.

Στίς φυλακές πού ὀδηγήθηκαν οἱ ἐπιζήσαντες ἀπαγορεύονταν νά πλησιάσει ἄνθρωπος ἐκτός ἀπό τοὺς φύλακες.

Ὁ συγγραφεὺς βεβαιώνει ὅτι λόγω τοῦ ἐπαγγέλματός του περνοῦσε κοντά ἀπό τίς φυλακές, ὅπου οἱ κρατούμενοι φώναζαν: – «Σύντροφοι βοηθήστε μας. Σύντροφοι μὴν μᾶς σκοτώνετε. Ὑστερα ἀπό μέρες ὅταν πέρασε ἀπό τίς φυλακές δέν ὑπῆρχαν φύλακες. Δέν ὑπῆρχαν ὅμως καί φυλακισμένοι γιατί εἶχαν ἐκτελεσθῆ».

Λίγο πρὶν ἀπό τό ἀντάρτικο τό 1946 94 ἀγωνιστές πρόσφυγες ὀδηγήθηκαν στά σύνορα ἀπό τοὺς μπράβους τοῦ Πεταχτσιδῆ. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἦταν ὁ Θάνος Τσάμης δικηγόρος ἀπό τήν Κατερίνη, ὁ Κώστας

Τομπουλίδης. Χρόνια γραμματεὺς τῆς ἀχιδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. Κατερίνης καὶ ἓνας Σερραῖος ἀπὸ τῆ Νιγρίτα πού δροῦσε μὲ τὸ ψευδώνυμο Μακεδονομάχος, ὁ τελευταῖος σκοτώθηκε. Κατεσφάγησαν ὅμως ἀπὸ τὴν ΟΠΛΑ τοῦ Μπούλκερ καὶ οἱ ἕξη πρόσφυγες παλαιοὶ ἀντάρτες τοῦ ΕΛΑΣ.

Χρῆστος Μπούρας ἀπὸ τὸ Πύθιο Ἔβρου. Τάκης Μπιλιθικιώτης ἀπὸ τὴν Λαγκάδα Κονίτσας, Γρηγοριάδης (ψευδώνυμο Κροκώμ) πρόσφυγας ἀπὸ τὴ Ρωσία καὶ ἄλλοι 60 ἢ 62 ἀγωνιότες. Τὴν ἴδια τύχη μὲ τοὺς ἐκτελεσθέντας εἶχε ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνες καὶ ὁ δήμιος Μιχάλης Πεταχτοῖδης. Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀποφάσισε τὴν ἐκτέλεσή του καὶ τότε γίνηκε πραγματικὸς ἀγώνας ποιὸς ἀπὸ τὰ πιστὰ στελέχη σ' αὐτὴν θά ἐπαιζε τὸν ἐπιζηλο ρόλο τοῦ ἐκτελεστή. Τὸν σκότωσαν μέσα στὸ ἴδιο του τὸ σπῖτι του καὶ τὸν φόρτωσαν στὸ κάρρο πού περιμένε ἀπέξω καὶ ἐξαφάνισαν τὸ πτώμα του.

Ὅταν τὸ 1968 συνελήφθη στὴ Βουδαπέστη ἡ Σ.Μ. Μπουλκιώτισσα κι αὐτὴ παρόντος καὶ τοῦ ἐκτελεστοῦ ἀνέφερε ὅτι τὸν Πεταχτοῖδι τὸν σκότωσαν μὲ ἐντολὴ τοῦ Κόμματος ὁ Μενέλαος Ὑποδηματοπούλος καὶ ἓνας Σεραφεῖμ ἀπὸ τὴν Ἑπειρο. Ὁ Ὑποδηματοπούλος ἀργότερα ἐγίνε Πρόεδρος τοῦ χωριοῦ πού φέρει τ' ὄνομα τοῦ Μπελογιάννη καὶ ἀργότερα Πρόεδρος τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Οὐγγαρίας τῶν πολιτικῶν προσφύγων τῆς Ἑλλάδος.

Στὴ συνέχεια ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται στὴν θανατικὴ ποινὴ τοῦ Γεώργιου Γιαννούλη μέλους τοῦ Ἀρχηγείου τοῦ ΕΛΑΣ. Κατήγετο ἀπὸ τὸ Ἑπταχῶρι Καστοριάς, ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν Σύρου (1938). Πρωτοκαπετάνιος τοῦ ΕΛΑΣ. Ἐτουφεκίσθη εἰς τὸν Γράμμο εἰς τὰς 20 Αὐγούστου τοῦ 1948 μὲ ἐντολὴ τοῦ Γούσια. Τὸν Γιαννούλη χαρακτηρίζει ὁ συγγραφεὺς «σάν μιά φυσιογνωμία πού ὁ Γούσιας καὶ ἡ Ζαχαριαδικὴ ἡγεσία δὲν μπορούσαν νά τὴν ἀνεχθοῦν».

Ὅπως ὑποστηρίζει ὁ Μῆτσος Μπαλάσκας, ὑπεύθυνος τοῦ Δικαστικοῦ Ἀρχηγείου τοῦ Δ.Σ. ὁ Γιαννούλης δὲν πέρασε ἀπὸ ἀνταρτοδικεῖο ἀλλὰ ἐξετελέσθη ἀπὸ τὸν Γούσια.

Ἐν συνεχείᾳ καταγγέλλει ὅτι κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἐξετελέσθη μὲ διαταγὴ τοῦ Γούσια ὁ Ἐπιτελικὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ταξίαρχος τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ Γεώργιος Γεωργιάδης πού προήρχετο ἀπὸ τὴ Σχολὴ Εὐελπίδων. Καὶ αὐτὸς ἐξετελέσθη εἰς τὸν Γράμμο.

Τὴν ἴδια τύχη μὲ αὐτὸν εἶχε καὶ ὁ Ἀλέκος Τσουκόπουλος ἀπὸ τὴν Ἀρκαδία. Δολοφονήθηκε ἀπὸ κλιμάκιο τῆς Ζαχαριαδικῆς ἡγεσίας τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1949 εἰς τὸν Μωριά γιὰ νά καλύψῃ τὰ θανάσιμα λάθη τῆς ἡγεσίας καὶ τὸ στραπατσάρισμα πού ὑπέστη ὁ Δ.Σ. στὶς ἐπιχειρήσεις Πελοποννήσου.

Ὁ συγγραφεὺς καταγγέλλει σάν ὑπόπτους τοὺς θανάτους τῶν Κομματικῶν στελεχῶν Νιόνιου Τραϊφόρου ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, τοῦ ἀκροναυπλιώτη Μενελάου Χατζηνικολάου ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο καὶ τοῦ Γιώργη Μπαστουνοπούλου-Λαμπρινοῦ. Αὐτοὺς τοὺς θανάτους τοὺς ἀποδίδει σὲ ἐπιστημονικὴ δολοφονία τους, πού ἐγίνε ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. γιατί

καί οι τρεις τους είχαν ελεύθερη γνώμη και δεν ήταν υποταγμένοι σ' αυτήν.

Περί τά τέλη 1949 συλλαμβάνονται κατ' έντολήν τής ήγεσίας του Κ.Κ.Ε. 180 μαχηταί του Δ.Σ. Ανατολικής Μακεδονίας. Άνάμεσα σ' αυτούς είναι οι άξιωματούχοι Βαγγέλης Κασάπης (Κρίτων) από τόν Έβρο, Γιώργος Γκαγκούλιας δάσκαλος και Νικόλαος Σακυλιάρáκης. Στη φάλαγγά του πού πορεύεται προς τήν Βουλγαρία έντάσσονται και υπερδιακόσιοι άγωνιστές τής Ρούμελης. Ό επαναπατρισθείς από τήν Τασκένδη Βασίλειος Έξαρχος καταγγέλλει ότι όταν ανέκυψε πρόβλημα γιά τούς βραδυπορούντας ό Γούσιας επέλεξε τήν πιό εύκολη λύση.

- Σκοτώστε τους, διέταξε!

Καί οι υποτακτικοί του εξετέλεσαν πιστά τήν έντολή του σκοτώνοντας 82 παληκάρια του Δημοκρατικού Στρατού.

Έν συνεχεία ό συγγραφεύς αναφέρει τό ακόλουθο περιστατικό. Όταν ό έξ Έβρου Μεσηνέζης κατηγορήθηκε σάν ύποπτος από τήν ήγεσία του Κ.Κ.Ε. και άνεκρίνετο από τόν Κ. Σιαπέρα (σημερινό ε' ταγγελέα τής Σόφιας) άπευθυνόμενος στον τελευταίο του ειπε:

- Ρέ άπόλεμε, ρέ άκαπνε Σιαπέρα. Τί έπίδειχνεις τό πιστόλι. Αύτά έμένα δεν μέ τρομάζουν. Ανακαλέστε τόν χαρακτηρισμό πού μου δώσατε σάν πράκτορα γιατί δεν ξέρω τί θά γίνει έδώ μέσα.

Είναι άγνωστη ή τύχη του Μεσηνέζη.

Μέ τήν ίδια κατηγορία όδηγήθηκε στους βασανιστάς του και ό Δημήτριος Βουδούρης από τήν Κορνοφωλιά Έβρου. Τόν έβασάνισαν φρικτά μέ άποκορύφωμα τό κρέμασμά του σέ δένδρο μιás Βουλγαρικής χαράδρας.

Σέ λίγες μέρες στην ίδια χαράδρα έφεραν και 45 άλλους άγωνιστάς τούς όποιους καταταράννησαν.

Μεταξύ αυτών ήταν οι Μιχαήλ Παρασχιδης δικηγόρος, διαφωτιστής Έβρου, ό άδερφός του Γιάννης έπιτελής του 3ου τάγματος Έβρου, Παναγιώτης Καδύρης Παλαμάς από Κορνοφωλιά Έβρου, Άπόστολος Καποσούδης ύπεύθυνος μεταφορών τής VII Μεραρχίας του Δ.Σ. Παναγιώτης Τσούφας (Τσάκαλος) του κλιμακίου μεταφορών, Τσολιάς Διμοιρίτης του Δ.Σ. Έβρου, Γεώργιος Βουδούρης άξιωματικός του Γ.Ε. του Δ.Σ.Ε. Τάκης Φίλιας από τήν Κορνοφωλιά, Ήρακλής έπιμελητής λόχου στά τμήματα Κομοτινής του Δ.Σ.Ε. Θανάσης Καντσούλης (Άκίλας) έπιμελητής τάγματος Έβρου, Χρήστος Πριμικεριδης (Ταρζάν) Σύνδεσμος Έβρου μέ τήν VII Μεραρχία, Μίμης Ζαχαριάδης έπιτελής τάγματος του Δ.Σ. Κομοτινής, Παναγιώτης Φασούτας από τό Διδυμότειχο, Μπαλτατζής από τά Δαδιά Σουφλίου, Ρίζος έπίσης από τά Δαδιά. Έκτός αυτών συνελήφθησαν δέκα άγωνίστριες, μεταξύ των όποιων ή Βασιλική Ουζούνη έκ Διδυμοτείου, Τζούλια Κωστάκη, Τασούλα Άμπουκέλη-Χρηστακούδη και Τασούλα Κατσαροΰ από τόν Ίατισμο Θράκης κόρη στρατηγού του ΕΛΑΣ.

Όλοι τους βασανίσθηκαν άρχικώς στό βουνό και έν συνεχεία στο κτίριο τής Βουλγαρικής Άσφαλείας Σόφιας.

Ένας από τούς βασανιστάς τους ό διμοιρίτης Τσολιάς μή άντέχοντας νά βλέπη τό δράμα των παλαιών συναγωνιστών του, χούφτωσε μιά

χειροβομβίδα τήν πυροδότησε κολλητά στό σώμα του και αυτοκτόνησε.

Στό βιβλίο του ό κ. Δρίτσιος αναφέρει τά όνόματα τών βασανιστών τά όποια δέν καταχωρώ, όχι γιατί φοβάμαι τυχόν συνέπειες, αλλά γιατί μέ καταλαμβάνει ναυτία καί άίσθημα έντροπής διαβάζοντας τά όσα διέπραξαν έναντι τών παλαιών συντρόφων των. Έκείνο πού μέ έντυπωσιάζει είναι ότι ή Βουλγαρία ύπήρξε ό τόπος πού επέλεξε ή ήγεσία του Κ.Κ.Ε. για τούς βασανισμούς καί τίς έκτελέσεις τών παλαιών στελεχών του Κ.Κ.Ε.

Τό Νησί του Διαβόλου είναι ένα από τό παραδουνάβεια μικρονήσια. Σ' αυτό βρήκε τό θάνατο ύστερα από βασανισμούς ό 'Ηρακλής, έπιμελητής λόχου Διδυμοτείχου. Έκει ηύτοκτόνησε καί ό Τσολιάς. Έκει άκρωτηριάστηκε από τούς βασανισμούς οί Τάκης Φίλιας (κομμένο πόδι), Θανάσης Βουδούρης, Μίμης Ζαχαριάδης φτέρνες καί πατούσες χωρίς σάρκα, κι ένας άκόμη άγωνιστής πού πηδώντας από τήν ταράτσα τής άσφαλείας έσπασε καί τά δυό του πόδια. Όταν συνέβη αυτό τό περιστατικό δόθηκε έντολή νά συλλαμβάνονται όσοι «κουτσομπολεύουν» για τό τί γίνηκε.

Οί Ναυτεργάται τής Ο.Ε.Ν.Ο.

Ό συγγραφέας αναφέρει για τό δράμα τών ναυτεργατών τής Ο.Ε.Ν.Ο. πού βρέθηκαν στις χώρες του Παραπετάσματος. Τούς μετέφεραν στην Ούγγαρία καί συγκεκριμένα στην Βουδαπέστη - Ντοχανγίαρ. Κάποια ήμέρα έξηφανίσθησαν από τό πρόσωπο τής γής. Έλέχθη ότι τούς μετέφεραν στό άγρόκτημα στό μακρυνό Μεζοχέγκες, καί άλλους στή Γδύνια τής Πολωνίας. Οί ναυτεργάτες ξεσηκώθηκαν καί ένας άπ' αυτούς ό Λυσίκατος από τήν Κεφαλλονιά βρέθηκε νεκρός ήταν ένα από τά θύματα τής Ο.Ε.Ν.Ο. πού πίστεψαν στον άγώνα για τή λευτεριά.

Η ΑΛΛΗΛΟΕΞΟΝΤΩΣΗ ΤΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ

Ό Καραγιώργης σ' ένα ύπόμνημά του - γράφει ό συγγραφεύς - άνεφέρει για τό Ζαχαριάδη τά έξης: «Είναι βάρβαρος. Τόν Μάρκο τόν σκυλόβρισε «καθίκι» τή Χρύσα πού ήταν βαρεία άρρωστη (άδελφή του μέχρι πρό τιнос διορισμένου Προέδρου τής ΓΣΕΕ Χατζηβασιλείου) τίς είπε άπάνθρωπα στην 5η όλοτέλεια. Δέν σου χτύπησα γιατί ήταν νά πεθάνης. Έμένα μέ απέκάλεσε δειλό (όπως άλλωστε καί τόν Μάρκο) καί είπε ότι δέν χειροδικεί για νά μήν δώση επιχειρήματα. Τήν διαγραφή καί τό κυνηγητό του Μάρκου Βαφειάδη χαρακτηρίζει ό συγγραφεύς σαν τρόπο έταιθελικό καί σαν προίμιο τής κρίσης πού ξεσπασε άργότερα τό Κ.Κ.Ε.

Άπό τήν ήγετική ομάδα πού βγήκε στό 7ο Συνέδριο του Κ.Κ.Ε. έμεινε τελικά μόνον ό Β. Μπαρτζιώτας. Άπό τά 44 τακτικά καί άναπληρωματικά μέλη είχαν διωχθή τά 29. Άπό τήν Κεντρική Έπιτροπή Έλέγχου έξεδιχώθησαν όλοι πλήν τριών. Τό διευθυντήριο του Κ.Κ.Ε. τό άποτελούσαν ό Ζαχαριάδης, ό Β. Μπαρτζιώτας, ό Δ. Βλαντάς, ό Γούσιος. Αύτή διέγραψαν καί τόν Παρτσαλιδη.

Σέ άλλες σελίδες του βιβλίου του ό κ. Δρίτσιος αναφέρεται στην

κακομεταχείριση πού υπέστη πρό του θανάτου του ο Καθηγητής Πέτρος Κόκκαλης ύπουργός τής Κυβερνήσεως του βουνοῦ, καί στήν κανιβαλική συμπεριφορά πού επέδειξαν στήν χήρα του οἱ Ἀνατολικογερμανοί σύντροφοί του καί συνεχίζοντας γράφει πῶς βρέθηκε νεκρός στό κελλί του ὁ ἀρθογράφος τοῦ Ριζοσπάστη Κώστας Καραγιώργης (Γυφτοδήμος). Κανένα τονίζει δέν ξέρει πού πέταξαν τό κουφάρι τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Κομμουνιστή.

Μέ ἀδρές γραμμές ἀναφέρεται καί στήν τραγωδία – ὅπως τονίζει τής Τασκένδης. Ἐκεῖ ὀργίασε ἡ ἡγεσία Φλωράκη. Ὅσους δέν διέγραψε ὁ Κολιγιάννης τούς διέγραψε σάν προδότες.

Ἐπί Ζαχαριάδη διεγράφησαν 3773.

Ἐπί Κολιγιάννη 4100.

Σ' αὐτή τήν περίοδο ὁ συγγραφεύς Μενέλαος Λουντέμης υπέοθη τό μαρτύριο τοῦ ψυχικοῦ ἐξευτελισμοῦ.

Καί κλείνει τό βιβλίο του ὁ κ. Δρίτσιος μέ τίς δραματικές στιγμές πού ὁ ἴδιος καί ἄλλοι πενήντα Ἕλληνες Κομμουνισταί – ὅλοι στελέχη τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τοῦ ΕΛΑΣ – βρέθηκαν στή Σιβηρία, κάπου στό Βόρειο Καζαχτάν. Μέ κρύο κάτω ἀπό τούς 5^ο βαθμούς, χωρίς ζεστασιά, μέ λίγο ρουχισμό, μέ σκληρή δουλειά στά δάση, μ' ἓνα κομμάτι ψωμί καί μπύρα ἐζησαν τό μαρτύριο τής βαρυχειμωνιάς. Ἐκεῖ μετέφεραν καί τόν Ζαχαριάδη τόν πῆγαν στήν πόλη Σούργκουτ. Τόν εἶχαν σέ ἀπομόνωση. Στήν κόρη του ἀπότῆν Τσεχσλαβακία πού πῆγε νά τόν δεῖ ἔκαμαν αὐστηρή ἐρευνα γιά νά μὴν μεταφέρει κανένα μήνυμα στόν ἔξω κόσμο. Ἐκεῖ ἔμεινε ὁ ἄλλοτε πανίσχυρος ἀρχηγός τοῦ Κ.Κ.Ε. ἐπί 17 χρόνια. Ἐκεῖ πέθανε τῆν 1η Αὐγούστου 1973.

Οἱ ὁπαδοί του καί πιό συγκεκριμένα ὁ στενός συνεργάτης του Γούσιας ἔγραψε:

«Ἡ σύλληψη καί ἡ κράτηση τοῦ Ζαχαριάδη στήν ἐξορία ἐπί 17 χρόνια, μέχρι τῆς δολοφονίας του, εἶναι μιὰ ἀπαγωγή, ἀπό ἓνα ἐπίσημο κράτος ξένου πολίτου, χωρίς νά ἔχει παραβιάσει σέ τίποτα τούς νόμους τῆς χώρας πού τόν ἀπήγαγε. Εἶναι ἡ πιό ὠμή καταπάτηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ διεθνoῦς δικαίου».

Καί τώρα ἀσφαλῶς θά διερωτηθοῦν οἱ ἀναγνώσται μου γιατί ἐνόθευσα τό ΚΑΤΗΓΟΡΩ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ, ἀναφέροντας περιγραφές τοῦ βιβλίου πού ἐξέδωκε ὁ κ. Θωμᾶς Δρίτσιος.

Ἡ ἀπάντησή μου θά εἶναι ὀλιγόλογη. Μέ τήν πράξη μου αὐτή θέλησα νά δώσω μιὰ ἀκόμη εἰκόνα πῶς δρᾷ ὁ Κομμουνισμός καί πῶς μεταχειρίζεται τά στελέχη του.

Δέν σκότωσε μόνον τόν Πατρώνα στή Νάουσσα. Τυράννησε, δολοφόνησε, κατέστησε ἀναπήρους ἑκατοντάδες στελέχη του πού τόν ὑπηρετήσαν πιστά σέ ὄλες τίς φάσεις τοῦ Ἐπαναστατικοῦ καί ἔνοπλου ἀγώνα του.

Ὅλους τούς ἐξετέλεσε στίς χώρες τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ, τοῦ δέ Ζαχαριάδη τό κουφάρι τό ἀφήκε ἀταφο στή Σιβηρία κατά παράβασι τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί τοῦ διεθνoῦς δικαίου πού ἐπικαλεῖται ὁ Γούσιας.

Οί άναγνώσται μου ἄς ἐξαγάγουν τὰ συμπεράσματα πού ἐπιβάλλουν τὰ κείμενα τῶν ἰδίων Κομμουνιστῶν.

Γιά μένα καί γιά κάθε τίμιο ἄνθρωπο ὁ κομμουνισμός εἶναι ὅπως τόν χαρακτήρησε ἐπιγραμματικά ὁ Γεώργιος Παπανδρέου: «Κόμμα τοῦ ἐγκλήματος καί τῆς προδοσίας». Μπορεῖ νά ἐμφανίζεται μέ τό προσωπεῖο τοῦ σοσιαλισμοῦ, τοῦ ἀγωνιστοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Στήν οὐσία ὅμως παραμένει πάντα σάν συγκρότημα στιγμῶν ἐγκληματιῶν πού δέν σκοτῶνει μονάχα τούς πολιτικούς του ἀντιπάλους, ἀλλά καί τούς δικούς του ἀγωνιστάς, ὅπως ὁ Κρόνος τρώγει ἀκόμα καί τὰ παιδιά του.

Δυστυχῶς τὰ γεγονότα τῆς ἐξηντάχρονης ἱστορίας τοῦ Κ.Κ.Ε. ὁμιλοῦν ξεκάθαρα, προσδιορίζοντας κατά τόν πιό χαρακτηριστικό τρόπο τήν ἐγκληματική του φυσιογνωμία.

Ἴσως ἡ ἐξάρτησις του ἀπό τήν ἡγεσία τοῦ Πανολαϊσμοῦ νά φταίει γιά ὅλα αὐτά. Ὅπως ὅμως κι' ἂν ἔχει τό πρῶγμα ὁ κομμουνισμός παραμένει ὁ συνώνυμος τοῦ ἐγκλήματος.

Οἱ ἐρευνηταί τῶν πολιτικῶν καί κοινωνικῶν μας πραγμάτων ὀφείλουν νά λάβουν σαφῆ θέση. Περιθώρια γιά ἐξωραϊσμούς τῆς δράσης τοῦ ἀντάρτικου ἢ τῆς πολιτικῆς δραστηριότητος τοῦ Κ.Κ.Ε. δέν ὑπάρχουν.

Ἡ ἱστορία τοῦ κομμουνισμοῦ τούς στερεῖ κάθε δυνατότητα νά πλαστογραφήσουν, καί νά παραποιήσουν τήν πορεία πού διήνυσε στήν ἐλληνική ζωή.

Αὐτή εἶναι ἡ μαύρη ἀλήθεια πού ὅτι κι ἂν κάμουν οἱ πληρωμένοι κονδυλοφόροι τοῦ κομμουνισμοῦ, σέ καμιά περίπτωση δέν θά μπορέσουν νά τήν διαστρεβλώσουν.

Οἱ Ἕλληνες καί ἰδίως οἱ νέοι ἄς θελήσουν νά διαβάσουν καί νά ἐλέγξουν τὰ κείμενα πού ἀναφέρονται στήν ἱστορία τοῦ Κ.Κ.Ε.

Ἔτσι θά φωτισθοῦν, καί θ' ἀποφύγουν τίς παγίδες πού τούς στήνει ἡ Κομμουνιστική προπαγάνδα. Ἔτσι θά σωθοῦν ἀπό τόν κίνδυνο νά γίνουν καί αὐτοί θύματα τῆς ἐγκληματικῆς δράσεως τοῦ Κ.Κ.Ε., πού ὅπως ἔλεγε λίγο πρό τοῦ θανάτου του ὁ πρῶτος Γενικός Γραμματεὺς τοῦ ΕΑΜ Δημήτρης Χατζῆς «Πέσαμε θύματα ἀδέρφια κι' ἐμεῖς» ὑπογραμμίζοντας στό κύκνειο του ἄσμα ὅτι ὅλοι ὅσοι ὑπηρετοῦν τόν κομμουνισμό πέφτουν στό τέλος θύματα τοῦ Κόμματος πού ὑπηρετήσαν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όπως έγραφα και εις τήν άρχή τής άφηγήσεως τών τραγικών γεγονότων πού διεδραματίσθησαν σέ μιά νευραλγική περιοχή τοῦ τόπου κατά τήν μαύρη περίοδο 1943-1949, είχα μύριους ὄσους δισταγμούς γιά νά προχωρήσω εις τήν έμφάνισή των ὄσων συνέβησαν εις τήν Νάουσσα και τά χωριά της.

Και οί δισταγμοί μου ξεκινούσαν από τή σκέψη, ὅτι, κάποτε πρέπει νά λησμονηθῆ τό τραγικό παρελθόν, νά επικρατήση πραγματική λήθη και ὁ λαός μας ένωμένος ν' άποδυθῆ εις τήν ειρηνική μάχη γιά τήν θεμελίωση και τήν δημιουργία ένός μέλλοντος πού δέν θά τό σκιάζη ὁ τρόμος, δέν θά τό μολύνουν οί αντίθεσεις και δέν θά τό δηλητηριάζουν τά πάθη και τά μίση πού δημιουργήθηκαν λόγω τών είδεχθών έγκλημάτων πού διεπράχθησαν στόν Έλλαδικό χώρο από τά ὄργανα τοῦ Κ.Κ.Ε.

Προχωρώντας στήν έρευνά μου έννοιωθα έπιτακτικό χρέος νά ξεφύγω από τά γεγονότα πού μεσολάβησαν. Σκότωναν κυριολεκτικώς τήν ψυχή μου αί άφηγήσεις τών άπλών ανθρώπων πού άνεφέροντο στόν τρόπο και τήν άγριότητα μέ τήν ὁποία οί «ήρωες» τής λεγομένης Έθνικής Αντίστασης διέπρατταν τά έγκλήματά τους. Ζούσα ὁμως ὅπως ὅλοι οί Έλληνες και τίς καθημερινές προκλήσεις τών λογάδων τοῦ ΚΚΕ και τής άριστερας. Αντί νά σιωπήσουν μιά πού οί ὁμοϊδεάται των βαρύνονται μέ τίς πιό άγριες έγκληματικές πράξεις, προκαλοῦσαν τά θύματά τους. Αντί νά άποδοκιμάσουν τά πρωτοφανή κακουργήματα των συντρόφων τους, θεοποιοῦσαν τούς δολοφόνους, άγωνιζόμενοι μέ κάθε τρόπο νά σπιλώσουν τή μνήμη τών κρεουρηθέντων Έλλήνων.

Έτσι ὄχι μόνον δέν μετάνιωσα γιατί άποδύθηκα στήν έρευνά μου, αλλά λυποῦμαι είλικρινώς, γιατί ήθελημένα άπέκρυψα λεπτομέρειες γιά τήν άγριότητα και τόν σαδισμό πού επέδειξαν οί κομμουνισταί σκοτώνοντας άθώους, σφάζοντας και καιγοντας και λεηλατώντας έκκλησίες και περιουσίες ταπεινών ανθρώπων.

Άς κριθῶ μέ έπιείκεια στό σημείο αυτό από τούς άναγνώστας τοῦ βιβλίου μου. Στάν Χριστιανός και βαθυστόχαστος Έλλην ήθελα νά μήν γνωστοῦν σέ ὄλη τήν έκταση οί πρωτοφανείς σέ έγκληματικότητα και άγριότητα μέθοδοι πού χρησιμοποίησαν οί φονηάδες τοῦ Κ.Κ.Ε. προκειμένου νά έξοντώσουν τούς άγωνιστάς τής Έλλάδος πού δέν ήταν διατιθεμένοι νά ύποταγοῦν σ' αὐτούς και νά ύπηρετήσουν τήν κόκκινη βία και τήν Έθνική προδοσία στήν ὁποία ήταν βουτηγμένη ή ήγεσία τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τώρα ὁμως πού χαράσω τίς τελευταίες γραμμές τοῦ άφηγήματός μου, αισθάνομαι Έθνικό και ανθρώπινο χρέος, ν' άπευθυνθῶ άρχικώς

στην παντοειδή ήγεσία του τόπου και έν συνεχεία στο λαό μας.

Πώς σκέπτεται ή ήγεσία της Χώρας ν' αντιμετώπιση τόν κίνδυνο μιās ένδεχομένης έπαναλήψεως της έγκληματικής δραστηριότητας του ΚΚΕ και των άλλων Μαρξιστικών ομάδων; Τί θα κάμει ή Κυβέρνησις του ΠΑΣΟΚ. Θα συνεχίση τήν έπαμφοτερίζουσαν έπικίνδυνη τακτική πού ακολουθεϊ συμπλέουσα στην μεγαλύτερη πορεία της μέ τό Κ.Κ.Ε. ή θα ανάλαβη ως έχει ύποχρέωση άγώνα έναντίον των ύπονομευτών του "Έθνους και τήν Κοινωνικών άνατροπέων; Πώς σκέπτεται νά δράση ή "Έθνική "Αντιπολίτευσις; Θ' ακολουθήση τήν πολιτική του ήπιου κλίματος πού έξυπηρετεί άπολύτως τά σχέδια του κομμουνισμού ή θ' άποφασίση νά άγωνισθί έντός και έκτός της Βουλής άποκαλύπτοντας είς τόν λαό μας ποιός ύπήρξε ό κομμουνισμός και πού άποβλέπει και ή σημερινή άκόμη δραστηριότης του Κόμματος πού τόν εκπροσωπει;

Ο λαός μας και κυρίως οι νέοι πού δέν είχαν τό τραγικό προνόμιο νά ζήσουν κατά τήν μαύρη περίοδο της κομμουνιστικής παντοδυναμίας, θα πρέπει επί τέλους νά μάθουν τήν αλήθεια τήν όποία παραποιεί πλαστογραφεί και κακοποιεί ή τηλεόρασις και μία μεγάλη μερίδα του τύπου.

Πέραν όμως της πολιτικής ήγεσίας βαρειές ευθύνες για τήν αδράνεια της έπωμίζεται ή "Εκκλησία και ή πνευματική ήγεσία του δύσμοιρου τόπου. Θί "Αρχιερείς, αλλά και οι ιερείς επιβάλλεται από του άμβωνος ν' αναφερθούν στο δράμα πού έξησε ό λαός μας συνεπεία της έγκληματικής δραστηριότητας του Κ.Κ.Ε. Νά καλέσουν τους Χριστιανούς σέ έξερση και έπαγρύπνηση. "Η Χριστιανοσύνη θα πρέπει νά τεθί έπικεφαλής είς τήν μάχη της σωτηρίας των "Εθνικών και Χριστιανικών ιδανικών. Τό "ίδιο χρέος βαραίνει τήν Πνευματική ήγεσία και τους άκαδημαϊκούς Διδασκάλους. "Αντί νά τρέμουν από τό φόβο των Κνιτών και των άλλων τραμπούκων της άριστερας, άποτελεϊ γι' αυτούς έθνική και γενικώτερη ύποχρέωση νά άπευθυνθούν μέ τό κύρος τους προς τό λαό και κυρίως στα έλληνικά νειάτα ξεσχίζοντας τό προσωπείο του κομμουνισμού. Θ' άποτελέση έγκλημα κατά της τύχης του "Έθνους εάν οι νέοι της Πατρίδος μας άφεθούν άκαθοδηγητοι νά πέσουν για μία άκόμη φορά θύματα του Κομμουνισμού, μεταβαλλόμενοι σέ φονηάδες όχι μόνον των συνανθρώπων τους αλλά και αυτών άκόμη των "ιδίων των γεννητόρων τους.

"Αλλά ευθύνη διά τήν παρατεινομένη σιωπή και τήν πλαστογράφηση των ιστορικών γεγονότων μέρους του δοσιλόγου κομμουνισμού, έχουν και οι ήγέται των ένόπλων δυνάμεων και των σωμάτων άσφαλείας. "Ολοι όσοι υπηρέτησαν είς τά τιμημένα αυτά ένοπια Σώματα πού έσωσαν τήν "Ελλάδα και έπροστάτευσαν τίς καλώς νοούμενες έλευθερίες του λαού μας, έχουν ιστορικό χρέος νά μήν λησμονήσουν ποτέ τους άξιωματικούς, ύπαξιωματικούς και όπλίτας πού έκρεουργήθησαν, από τόν ΕΛΑΣ τήν ΟΠΛΑ και τόν λεγόμενο Δημοκρατικό Στρατό. "Αλλοίμονο στον τόπο εάν λησμονηθί ή θυσία των Νεκρών μας πού έπесαν, γιατί είχαν τήν Πίστη στο θεό και τήν "Ελλάδα και τήν προσήλωση προς τήν πραγματική έλευθερία και τους έλευθέρους θεσμούς.

Μέ συμβιβασμούς, μέ ύπολογισμούς και μέ φόβο δέν μπορεί νά προχωρήσουν οι κοινωνίες.

Οι ἡγέται λαοῦ καὶ στρατοῦ δέν συνθηκολογοῦν. Δέν κάμπονται ἀπὸ τὴν οἰασδῆποτε μορφῆς βία πού ἀσκοῦν σ' αὐτούς αἱ Κυβερνήσεις. Δίδουν μέχρι τέλους τὴ μάχη τῆς Δικαίωσης Ἐκείνων τῶν Ἰδανικῶν γιὰ τὰ ὁποῖα ἠγωνίσθησαν. Εἶναι προτιμότερο νὰ πέσουν παρά νὰ ἀτιμασθοῦν προδιδαντες τὰς ἰδέας των, ἀγνοοῦντες τὸν ὄρκο των καὶ τὸ χειρότερο λησμονοῦντες τοὺς νεκροὺς συντρόφους τους.

Οἱ στιγμές πού περνοῦμε εἶναι κρίσιμες. Προσιωνίζουν καινούργια δεινά λόγω τῆς ἀχαλίνωτης δραστηροποιήσεως τῶν πρακτόρων τοῦ Κομμουνισμοῦ.

Ἄλλοι εἴμεθα ὑπεύθυνοι γιὰ ὅτι πρόκειται νὰ συμβῆ. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, μᾶς προειδοποιεῖ καὶ μᾶς διευκολύνει εἰς τὴν πορεία μας. Κυρίως ὅμως μᾶς θέτει ἐνώπιον τῶν εὐθυνῶν μας. Περιθώρια γιὰ περαιτέρω ἀναμονὴ δέν ὑπάρχουν. Ἡ θά ἀγωνισθοῦμε μέ ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιὰ νὰ προλάβουμε τὴν κόκκινη καταγιῶδα πού ἐφ' ὅσον παραμένουμε ἀδρανεῖς θά ξεσπάσῃ καὶ θά σαρώσῃ τὰ πάντα. Ἡ ἐφ' ὅσον ζοῦμε μέ χιμμαιρες καὶ ἀνεχόμεθα τὶς προκλήσεις τοῦ Κομμουνισμοῦ ὑπὸ οἰαδῆποτε μορφῆ καὶ ἂν γίνονται, τότε ἄς προετοιμασθοῦμε ὄχι ἀπλῶς γιὰ μιὰ καινούργια περιπέτεια πολὺ χειρότερη τοῦ 1943-1949, ἀλλὰ γιὰ τὸν Ἐθνικὸ μας ἀφανισμό. Εἶναι αὐταπάτη νὰ νομίζουμε ὅτι ὁ ἐχθρὸς εἶναι μακρὰν τῶν πυλῶν τῆς Ἑλλάδος. Δυστυχῶς χάρις εἰς τὰ ἐγκληματικὰ σφάλματα τῶν ἀστῶν καὶ ἰδίως τῶν Κυβερνήσεων ἔχει εἰσδύση ἐντὸς τοῦ Ἐθνικοῦ μας ὄχυροῦ κατέχοντας ἐπίκαιρες θέσεις.

Ἐδῶ αἰσθάνομαι νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ἀνεφέρω εἰς τὸν πρόλογό μου. Ὁ κομμουνισμὸς δέν πρόκειται νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ λάθη τοῦ παρελθόντος. Ὃταν ἔλθῃ ἡ ᾠρα του θά εἶναι σκληρὸς, ἀδυσώπητος καὶ ἐκδικητικότερος ἐναντι τῶν ἀντιπάλων του.

Αὐτό θά πρέπει νὰ γίνῃ τὸ πιστεῦμα τοῦ λαοῦ μας πού πάντοτε ἀπετέλεσε τὸν στόχο τοῦ Κομμουνισμοῦ. Καὶ συνειδητοποιώντας τὶς τραγικὲς ἀλήθειες πού ἱστορῶ στὸ βιβλίό μου, ἄς δουλέψουμε ὅλοι, ὁ καθένας εἰς τὸν τομέα του γιὰ τὴν ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ ἀπομόνωση τῶν ὀργάνων τοῦ Κ.Κ.Ε.

Μέ αὐτὲς τὶς ἀπλὲς σκέψεις παραδίδω τὸ βιβλίό μου στὴν κρίση τῶν Ἑλλήνων, ἐπαναλαμβάνοντας ὅτι θά εἶμαι πανευτυχῆς ἐάν οἱ ἀπολογηταὶ ταῦ κομμουνισμοῦ θελήσουν νὰ ὑφιάρξῃ διάλογος γιὰ ὅσα γράφω.

Πρὶν χαράξω ὅμως τὶς τελευταῖες λέξεις ταῦ πονημάτων μου, αἰσθάνομαι ἠθικὴ ὑποχρέωση νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου σὲ ὅλους τοὺς Ναουσσαίους καὶ τοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν τῆς μαρτυρικῆς περιοχῆς πού μέ τὶς πληροφορίες τους ὑπεβοήθησαν τὸ ἔργο μου.

Ἡ συγγραφέας

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ:

1. Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΜΕ ΜΑΣΚΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΜΑΣΚΑ
2. Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ
3. Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ
4. Η ΜΑΤΩΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ